IVRIS RESPONSA
OCTAVII GLORITII
PATRITII TROPIENSIS
COMITIS PALATINI
I. C. INTEGERRIMI,

Messanensis Collegij, & in publico eiusdem Vrbis Gymnasio, primarij iuris Pontificij, & extraordinarij iuris feudalis acutissimi interpretis.

Pro Nob. & fidelissima Vrbe MESSANAE pro tempore edita.

In quibus de varijs d. Vrbis Priuilegijs, præsertim immunitatum, & iurisdictionum, & eorum interpretatione secundum iuris communis terminos ordinatè, & faciliter differitur, ita vt nullus pro viris studiosis dubitationi remaneat locus.

Cum argumentis, & indice omnium rerum, & sententiarum locupletissimo, Alphabetico ordine digesto.

Opus quidem iuris professoribus, tum in scholis, tum etiam in Palatijs, non minus curiosum, quam vtile.

MESSANAE.

Apud Ioan. Franc. Biancum Impressorem Prothomet. Cam. Archiep. 1624.

DE SVPERIORVM CONSENSV.

Sumptibus Ioseph Matarozzi.

ILLVSTRISSIMO SENATVI MESSANENSI.

Dominis Antonio Iacobo Lintini, & San Basili, D. Palmerio de Ioanne, D. Francisco Marullo, Ioanni Petro Arena, D. Iacobo Campulo Baroni Bonuicini, & Ioanni Tuccari.

VRBIS MESSANAE SENATORIB. OPTIME MERITIS.

Octauius Gloritius I. C. & Comes. F.

FVit mihi in votis diutius (Illustrissimi Senatores) quin omnem moui, vt aiunt, lapidem, vt quod humeris meis de immunitate Messanæ tuenda, Senatus imposuerat onus viribus impar, excuterem; neque vero ab hac me prouincia referuescens fortasse pristinus in hanc Vrbem affectus auocabat, tot enim signis, tum viuę vocis apud Principes Proreges, tum Calami apud typos, & præla, tum denique ipsius præsentiæ in Supræmo Hyspaniarum Consilio, & apud inuictam PHILIPPI Tertij, & Domini, Regis nostri Catholici Maiestatē, hanc meam grati animi significationem in nobilem Vrbem testatam habeo, vt nullus propemodum sit è Ciuium numero, qui maiora voluntatis meæ argumenta, in me desiderare, vel aliquo vnquam pacto inficiare possit. Sed minus ad hoc expeditum reddebant, tum virium tenuitas, tum verò continuus Cathedrę labor, & numquam deficiens, in pertractandis publicis Senatus negotijs, occupatio. Verum vbi vestra sic vrgent mandata, vt minus ęquum sit non parere; statim subiui onus libentius, & pro viribus, ac temporis angustia, tunc absolutum, Senatui obtuli, & licet iam diu postea in suprema Regali Curia in Hyspanicas auras proditum, nunc tamen vestro nomini dicandum censui. Sed quia nonnulli iuris Professores Messanæ Vrbis partes in Hyspania agentes, cum vellent nullitatis caput infringere, in quo suarum Achillem rationum, in hac facti immunitatis specie, aduersa Regij Fisci pars ob citationis defectum collocabat, in alterius Messem (vt aiunt) falcem ponentes, illius mei iuris responsi, quod in Hyspanicis typis, in eo iuris articulo de citatione in his, haud necessaria prodierat, integras paginas, auctoris nomine subpresso, transcripserunt, perinde, ac si anonymus is esset; quod sanè dissimulandum esse cognoui, indicebatq; mihi silentium, tum quia de re agi cognoscebam parui momenti, tum etiam quia ambitionis

notam ne quis muteret propria quærenti summopere verebar; Verum, quia huiusmodi labores per literatorum in dies versantur manus, ne quis me, aut negligentem, aut parum fortasse causæ accuratum patronum existimet, ignorans à me huic capiti aliàs fuisse in suprema Regali Curia, & viua voce, & typis ad satietatem factum satis, iterum illud, vna cum alijs iuris responsis, quæ pro tuendis Vrbis vestræ iuribus, & prerogatiuis exhibui, ex alijs excerptis consilijs meis, alias pro oblata occasione in factis primatorum redditis, in hanc Italam lucem sub auspicijs vestris vltro passum sum venire; illa quę in domesticis hucusq; tenebris delitescunt (Dante Deo) communibus auris expositurus, Vobis igitur in pręsentia, Amplissimi Patres, hanc Messanæ Patriæ vestræ immunitatis, & prærogatiuarum propugnationem, debitam esse agnoui; quorum grauissimo consilio, quorum prudentia, & vigilantia, quorum tandem opera, & diligentia, hæc sanè, & Priuilegia ipsa, & à Romanis olim rerum dominis, & à Græco Imperio, ac alijs Siciliæ Regibus, manu, vt aiunt, Alexandriaca prædecessoribus vestris pro meritis concessa, apud Catholicam Domini nostri Regis Maiestatem sæpe proponuntur, ac totis viribus humiliter propugnantur. Accipite ergo, Illustrissimi Senatores, hylari vultu has studiorum meorum vigilias, quod si feceritis, vt vestra singularis virtus exposcit, & hæc mea voluntas meretur, certum mihi est hos laborum meorum, & si immaturos fructus, nullo vnquam tempore perituros, & licet munus exiguum sit, animi tamen affectum attendentes, illius modicitati vestra suppleat humanitas, cui ex intimis me volo precordijs semper addictum, valete, Messanæ die primo Octobris 1623.

V. I. D. Ioannes Leonardus Amarelli Patritius Rossanensis, & In Nobilissimo Messanæ Studio legum interpres matutinus. Ad Illustrem Auctorem.

GLoria, Gloriti tibi, laus, vexilla, triumphus
Lumine doctrina qui super astra sedes.
Orbis nunc felix: nam te, lis distat, & error
Responsum dictis das, sua iura viris.
Immortale tuum ductum est ad sydera nomen
Tendens prudentum cuncta per ora virum.
Ipse licet teneas felices Nestoris annos,
Omnis sic optat, sic tua fata iubent.

Aliud ad Eundem.

PRæstans Gloriti, tantas cui docta Minerua
Dat laudes, & quem Phœbus ad astra vocat.
Tu felix: in te resplendent symbola honorum;
Solis vt in Cælo lumina clara micant.
Moribus, ingenio, doctrina, stegmate polles,
Sic quoq; mente, animo, consilijsq; nites.
Quis referet celebranda tuæ præconia famæ?
Clarum dum viuet nomen in orbe tuum.
Ergo age dum posites, præsentibus vtere fatis;
Alter enim scriptis, voce Lycurgus eris.

Franciscus Maria Sanctiglia V. I. D. Patritius Messanensis.
Ad Illustrem Auctorem.

SIs, licet externis, & claris ortus in oris,
Te tua Zanclæum efficit integritas.
Consilijs hinc fulta tuis, iure inclyta Zancla
Te colit, & caussas dat tibi fida suas.
Quare age, Consilijs Vrbs sit quò tutior illa
Exere, & inuidia sicelis ora fremat.

Don Placidus Daiinotto V. I. D. Messanensis.

VIdit facunda exundantia nectare vocis
Musæa, & sonitu perstrepere omne forum.
Vidit Zancla suis iam mænia menibus addi,
Fractaq; Gloricio tela inimica sono.
At nimis angusto hæc arctatur gloria gyro,
Quæ non est vno cladier orbe satis.
Prodeat in lucem Doctor, Patronus, & Auctor
Qui solus punctum, fertur vt, omne tulit.

Don Ioannis Baptistæ Pontorerij. Ad Auctorem.

HVc celeres, hùc ferte gradus ò iuris alumni,
His plura in folijs iura soluta patent:
Glorìtij labor est, cuius iam fama per orbem
Aduolat, & cuius nomen vbique canit:
Hùc mentes aptate, animos, hinc discite; quando
Octauius loquitur Bartolus ipse tacet.

Iulius Gloritius V. I. D. Ad patruum Auctorem.

VT tua quem tanto mens est enixa labore
Curreret hic partus docta per ora virum,
Curauit Messana suo committere prelo,
Te extincto vt nomen viueret orbe tuum;
Te viuum coluit, defunctum ardenter amauit
Quò potuit cineres est venerata tuos:
Vnde tuo innumeras illi fero nomine grates,
Dum me fata sinunt obsequiosus ero.

Eiusdem.

Tu patris officio primis mihi functus ab annis,
Sanguine iam patruus, sed mihi corde pater,
Me Carolus *genuit, mihi nato alimenta dedisti,*
Sanguinis ille pater, tu mihi amore parens:
Nec mihi sorte datum tibi dignas reddere grates,
Nam fortuna tuos abstulit atra dies:
Hoc tantum superest hæc carmina ferre,
Excipe, nam verus dat tibi cordis amor.

Didacus Matarozzi. Ad Auctorem.

QVam bene grata vicē retulit tibi Zancla Patrono
Octaui, in lucem dum tua scripta dedit;
Tu Mamertinis *seruasti illesa Parentum*
Iura, vnde æterno robore firma vigent:
At Messana *tuos valuit vulgare labores,*
Aeternumq; tuum reddere in orbe decus;
Frustra ergo iura oppugnant Zanclæa potentes,
Nam stabunt tanti, tuta labore viri:
Incassumq; tuum voluit mors inuida nomen
Pellere, nam viues semper in ore virum.

Don Ioannis Baptistæ Pontorerij.
Anagramma.

Illustrissimus Doctor Octauius Gloritius.

Tu es vir tam docilis sol virtutis Gloriosus.

INDEX OMNIVM RERVM, ET SENTENTIARVM NOTABILIVM,

Quæ in his Iuris responsis continentur, Locupletissimus, ordine alphabetico digestus.

Cano-

INDEX

C

Cita-

INDEX

Con-

✠✠

Eius

H

I

Im-

Iuri-

Ma-

Meri-

✠✠✠ No-

Prin-

Priui-

Pro-

Rex

T

✠✠✠✠ Testes

V

FINIS.

OCTAVII GLORITII
IVRISCONSVLTI, VIRI
PATRITII TROPIENSIS
ET COMITIS PALATINI.
IMMVNITATIS VRBIS MESSANAE TVTELA.

RESPONSVM PRIMVM
FACTI SPECIES.

Messana Vrbs, nobilis, fidelissima, & Regni Siciliæ Caput, ex causa ingentiũ meritorũ, olim à Romano, deinde à Græco Imperio, posteà verò à Siciliæ Regibus quàmplu ribus honoribus, ac prærogatiuis decorata, amplissimæ præsertim immunitatis priuilegia obtinuit, quæ post alias confirmationes, à Cæsarea Caroli V. ac successiuè à Catholica Philippi Secundi Regia Maiestate confirmata fuere. Verùm, cùm in Comitijs generalibus Regni, in anno 1562. fuissent gabellæ indictæ ad decennium, exigendæ à quibuscumq; personis, nemine exempto, fuit pro illius indictionis executione Regio Secreto Messanæ tunc iniunctum, quòd ibidem gabellas indictas exigeret, quas Syn dicus dictæ Vrbis tendere contra illius priuilegia, & immunitates allegauit, & per Iudices Curiæ Straticotialis, Regios ad hoc delegatos, ita fuit declaratum, omniaquè ad pristinum, iuxta illius declarationis tenorem, reducta fuerũt. Sed elapso quatrimestre, nec habita super præmissis Regia responsione, sub prætextu cuiusdam Priuilegij Regis Alfonsi (licèt ad eius obseruationem Messana non teneri prætendebat) iterùm illarum gabellarum exactio fuit demandata, illisquè iterum prorogatis, ac iterùm allegatis contra Priuilegia, ac earum gabellarum pendentibus meritis in suprema Regali Curia, ibique instante Messana, suorum priuilegiorum vigore, ab onere dictarum gabellarum liberari. Tandem, in anno 1591. oblato, ac soluto seruitio aureorum quingentorum mille, habita capitulatione, de mandato Domi-

ni Philippi Secundi Regis, fuerunt gabellæ prædictæ extinctæ, ac nouissimum desuper fuit priuilegium expeditum, cum expressa, & in forma speciali priuilegiorum omnium, & immunitatuum confirmatione, ac etiam ad vberiorem vrbis cautelam, cum noua & plenissima, iuxta tenorem antiquorum priuilegiorum, concessione. Quibus sic extantibus, ac accendẽte generali priuilegiorum confirmatione domini nostri Regis Philippi Tertij, fuit anno præterito 1612. de mense Augusti, de mandato Excellentię Dñi Ducis Ossunæ Siciliæ Proregis impositum nouum vectigal granorũ viginti quinq; super qualibet libra serici ex portu huius Vrbis extrahenda, ac mandatum Regio Secreto, vt illud exigeret. Quod præsentiens Sindicus illud vectigal allegauit tẽdere contra Vrbis Priuilegia, super quo fuit facta declaratio per Iudices Straticotiales, ac deinde introducto eulogio in supremo Italiæ Senatu, aliqua ex parte Regij fisci afferuntur contra Messanæ immunitatẽ, ex quibus prętẽditur, quòd vectigal legitimè fuit impositum, priuilegijs & immunitatibus Messanæ non obstantibus. Ideo pro veritatis indagine quæritur, quid iuris.

ARGVMENTVM.

An, & quando Priuilegia immunitatis in vim contractus obtenta, possint à Principe violari ex causa publicæ necessitatis.

Et quæ est iusta causa imponendi vectigalia.

Et quando priuilegia trãseunt in vim contractus; Quando dicuntur realia; & quando immunitas dicitur concessa verbis vniuersalibus.

Et an, & quando talia priuilegia sunt valida in præiudicium successoris, vel subditorum.

Et à quibus muneribus potest concedi immunitas.

Et quæ est iusta causa concedendi.

Et an concessio debet fieri cum clausula, Non obstante.

Et an strictè sit interprætanda.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia Romanorum, Arcadij, & Regis Rogerij, supponuntur vera.*

2 *Priuilegia Messanæ à Romano Imperio obtenta, vera esse, Principum authoritate suadetur: illaq; fuerunt legitimè à Guglielmo Rege renouata.*

3 *Priuilegia renouari possunt, ob eorum vetustatẽ.*

4 *Priuilegia, quæ ob vetustatem renouantur, debẽt prius inspici, & illis repertis absque suspicione, possunt authenticari.*

5 *Fides præstatur personis missis à iudice ad videndum originale, quando illud ad iudicium deferri non potest.*

6 *Priuilegium confirmatorium alterius priuilegij cũ eius inserto tenore, probat confirmatum, absq; eo quod illud producatur.*

7 *Statuti copia non est necessaria, quando de eius tenore in alio statuto fit mentio.*

8 *Fiscus conatur euitare priuilegia Romanorum sub prætextu quòd non fuerunt exequuta, aut saltem abrogata; ac etiam quòd ob causam ingratitudinis illa amiserunt Messanenses.*

Exempti ob ingratitudinem commissam, ad pristinum statum possunt reuocari, ibid. sed declaratur, num. 16. & num. 20.

9 *Illatio quam facit fiscus ad excludendum immunitatem Messanæ in priuilegio Romanorum concessam, sub prætextu quòd non habet lapides à Leontino vsq; ad Pactas, non procedit.*

10 *Separata sunt ea, quæ ita se habent, quòd vnum sine altero esse potest, vel quorum vno posito, aliud non sequitur.*

11 *Illatio ex diuersis non procedit in materia abrogationis*

Diuino, ac Beatę Virginis suffragio postulato.

Pendet hæc immunitatis grauissima controuersia coram integerrimis, ac sapientissimis viris, Regijsq; Consiliarijs, in clarissimo, Illustrissimoq; pro sua Catholica Maiestate supremo Italiæ Senatu sedentibus, quorum summam iuris scientiam, ac grauissimarum rerum experientiam, tunc admirati sumus, dum in suprema Regali Curia pro nobili, ac fidelissima Vrbe Messanæ nobis contigit residere. In qua, licet scribendi Prouinciam haud assumere decreueram, sciens superuacuum esse coram tot doctissimis Iureconsultis, ea allegare iura, quæ in scrinio pectoris habere cunctis manifestum est: pariterq; aliquid à me dici non posse, quod non sit tantis Patribus superq; cognitum, atque digestum, latèque discussum à præstantissimo, ac ætatis suæ celeberrimo Iurisconsulto domino Ioanne Bolognetto genitoris mei præceptore, dùm de eadem immunitate, in alia facti specie doctissimè scripsit in eius consilio primo. Tamen, vt voto istius à me dilectissimæ Vrbis satisfaciã: pro cuius iuribus tuendis, maiora aliàs subire nõ renui, cui quãtùm debeo, opus metipsum indicare arbitror, totis viribus conabor ostendere, Messanam aduersus hoc vectigal nouiter indictum ius, & iustitiam fouere, eiq; amplissima eiusdem Vrbis priuilegia refragari. Et licèt prima frõte perdifficilè videatur in re tanti ponderis iudicium promere, in qua trium ex dominis Consiliarijs huius Siciliæ Regni contraria exhibentur consilia, qui subtiliter, ac exquisitis fundamentis conantur Messanæ immunitatem, ac illius priuilegia oppugnare: re tamen diligenter perpensa, sub tanto Matris, ac Virginis patrocinio, animaduertimus pro immunitate ista (qua iure optimo lætatur Messana) facile esse sententiã ferre. Attingemus igitur in hac facti specie ea tantùm, quæ ad merita negotij principalis pertinent, cæteris omissis, quæ ab aliquibus dominis ex aduerso consulentibus afferuntur, ne extra rem frustrà denigrare videar papyrum, vt cum Iasone exordiar, *in conf. 5. in princ. vol. 1.* quod alienum esse à sapientibus viris attestatur, *Aret. conf. 11. in princ. relatus à Roland. in conf. 46. volum. 4.* Itaque præsentis erit nostri instituti ostendere, immunitatem Messanæ subsistere, illamq; facti speciem comprehendere, ac vectigal, de quo quæritur granorum viginti quinque super qualibet libra serici extrahenda ex hac Vrbe, illiusq; portu, indictum fore & esse contra illius amplissima priuilegia. Verùm, quia res per diuisionẽ dilucidiùs aperitur, ac faciliùs perpenditur, ex vulg. ideò, vt ex more ordinatè procedamus, opus ipsum in tres diuidimus partes principales.

In prima aliqua pro fundamento intentionis supponemus, illaq; ab obiectis per terminos iuris tuemur.

In secunda, ad illius intentionis comprobationem aliquas formabimus considerationes, & soluemus in contrarium adducta, quæ aliquibus earum refragari videntur.

In tertia, & vltima, quæ principaliter afferuntur

feruntur ex aduerso, tàm pro iustitia vectigalis, quàm etiam pro exclusione immunitatis, confutabimus.

Prima pars.

DEuenio ad primam partem, ac in ea supponimus quatuor principaliter. Primum, quòd priuilegia immunitatum Messanæ sunt vera, & subsistunt. Secundum, quòd sunt realia. Tertium, quòd sunt in vim contractus, & ex titulo oneroso obtenta. Quartum, & vltimum, quòd immunitas, de qua quæritur, non simpliciter, sed verbis vniuersalibus & geminatis conceditur.

1 Primò igitur supponimus, quòd priuilegia, quorum vigore Messana pro eius immunitate ius & iustitiam fouet, sunt vera, & præsertim illa tria Romani Imperij, Arcadij Augusti, & Rogerij Siciliæ Regis. Et licèt contra hæc domini ex aduerso insurgant, & assertis historijs ac quibusdam argumentis adducti, illa fabulosa, spuria, & suspecta affirmare non erubescant; tamen ne iuris huic nostro responso, quis intexere historias, ac alienis laboribus illud exornare, nos voluisse arbitretur, alijs earum professoribus libenti animo respondendi prouinciam dimisimus, qui antiquarum rerum non ignari, vti veritatis amatores, ex aduerso ex assertis historijs inuenta, fideli calamo, ac Latino sermone eludere non deficient. Vndè procedendo in his, secundùm iuris terminos, priuilegiorum veritatem supponimus, pro qua suffragatur successiuum testimonium, Principum authoritate roboratum, quo ita redditur huius suppositi indubitata veritas, quòd non sine admiratione legentium, ac aliqua indignatione, contra vrbis tam benemeritæ antiquissimas prærogatiuas, & reiterata priuilegia tot vicibus recognita, ac confirmata, tot oppugnationes afferuntur, & quidem non ita facilis fuisset calamus, si in hoc arguendi genere illud interuenisset. *quod notatur in cap. accepimus, & ibidem Abb. num. 7. extra de fide instrumen. per illum tex. in l. fin. & ibi DD. C. eod. tit.*

2 Qua de re, si de his priuilegijs à Romano Imperio obtentis quæritur, licèt eorum arguatur veritas ex priuilegijs Arcadij & Rogerij, (quamuis hæc suspecta asseuerent) quorum alter Messanam liberam & exemptam fecit, prout olim Romani fecerunt: alter verò asserit, eam authenticis scripturis indicantibus, velut Regni caput, semper præhonoratam tempore Romanorum & Græcorum Imperij, necnon & illa comprobatur ex confirmatione Cæsareæ Maiestatis facta ex certa scientia, de qua inferius: tamen quod magis pro eorum veritate vrget, est illa renouatio facta de mandato Guglielmi, Siciliæ Regis, qui ad petitionem Syndicorum vrbis asserentium. in thesauro scripturarum dictæ ciuitatis esse aliquas scripturas authenticas à Romano dominio indultas, quibus annotantur aliquæ prærogatiuæ, immunitates & excellentiæ dictæ ciuitatis, quæ senectute causante, deficiebant, & supplicantium illas, antequam euanescerent reuideri, & Regia authoritate renouari, vt inde posteris talis renouatio talem vim claripendat, quàm dictæ originales authenticæ scriptnræ dedissent. Vo-

3 luit Guglielmus Rex ad eorum priuilegiorum renouationem procedere, stante eorum senectute, *ad tex. in c. cum dilecta, extra de confir. vtil. vel inut. & in c. fin. de fid. instrum. glo. in §. 1. in verb. reparare, in authen. de hæred. & falcid. cum concord. traditis ab Alex. post Rom. in l. si finita, §. eleganter, num. 19. ff. de damn. infect.* Etideò dicta priuilegia proprijs luminibus inspexit, eorumque vetustatem admiratus, meditando asserens, quòd erant authentica, propriaq; forma, omni vitiò & suspicione carentia, & eò reputasse illa validiora, ac fide digna, quo integrè consistentia, solo tactu deficere videbantur, ipsaque denique tradidit Archiepiscopo Panhormitano, ac alijs duobus Episcopis reuidenda, eisque imposuit illa de verbo ad verbum exemplare, prout nulla facta mutatione, diminutione, vel additamento, fuerunt exemplata, & in nouo priuilegio desuper confecto inserta, illaque perpetuò confirmata, ac de nouo concessa: præcipiendo illa ab omnibus hæredibus & successoribus suis, ac subditis obseruari, prout in eodem Regis Guglielmi priuilegio in præsenti eulogio præsentato latiùs continetur, cuius originale authenticum sæpè vidimus in vrbis thesauro conseruatum.

4 Ex qua præmissa priuilegiorum renouatione resultat eorum indubitata fides, nempè illa duo interuenerunt, quæ de iure in renouatione facienda sunt necessaria, videlicèt eorum inspectio, & quòd in nulla parte sint vitiosa reperta, *ad tex. in d. cap. fin. & ibidem notat Abbas sub num. 2. & num. 3. de fide instrum. & in dict. cap. cum dilecta, de confirm. vtil. vel inutil.* quæ ex principis sic asse-

rentis testimonio comprobantur, cui cre-
dendum est, vt ordine suo inferiùs dicetur.
Et multa in proposito congerit, *Bolog. in d.*
5 *cons. 1. num. 51.* cùm aliàs in terminis istis
creditur personis priuatis missis à iudice
ad videndum originale, quando illud ad
locum iudicij deferri non potest, *Bart. in l.*
pretor. §. fin. ff. de eden. idem Bart. & Bald. in l. iudi
ces, C. de fide instrum. quos refert, & sequitur Dec.
6 *in d. cap. cum dilecta, in princ. eod. tit.* Vnde absq;
aliqua eorum productione, fides præstanda
est dicto priuilegio Regis Guglielmi reno-
uanti, & confirmanti, *glos. in cap. si Romano-*
rum, in verb. desunt, 19. distin. quę voluit, quod
si Princeps in aliquo priuilegio, seu rescrip-
to confirmat alicui priuilegia exemptio-
nis, vel alterius rei, quam habet in priuile-
gijs suis, quod illa robur habent, licèt ori-
ginalia non exhibeantur, quam *glos. dicit sin*
gul. Card. in cons. 119. incip. Monasterium Sancti
Iuliani, col. 2. quod absq; dubio locum sibi
vendicat in hac re, in qua confirmatio pro-
cessit cum inserto tenore rei confirmatæ:
quo casu non est necesse, quòd constet de
priuilegio cõfirmato: sed ille tenor probat,
ac si priuilegium ipsum ostenderetur, vt vo
luit *Innocen.* ab alijs ibidem sequutus *in cap.*
inter dilectos, extra de fide instrum. vbi Abb. in
1. solut. inquit, notandum esse in practica, Spec. de
instrum. edit. §. nunc autem videndum, col. 2. Ar
chid. in c. præsentium, 7. q. 1. glos. & Ang. in l. si do
natio C. de dona. Gemin. in cap. 1. in princ. col. 4. de
senten. excom. in 6. Abb. in cap. uenerabilis, & ibi-
dem Dec. num. mihi 6. de confirm. vtil. vel inutil.
idem Dec. in authen. si quis in aliquo, in fin. & an-
te eum Ias. num. 8. C. de eden. facit quod voluit
Bart. in l. admonendi, col. 3. ff. de iureiuran. de sta-
7 tuto faciente mentionem de alio statuto,
cuius mentionati statuti copia non est ne-
cessaria, si de eius tenore per talem mentio-
nem constat, *Bald. in d. l. si donatio, & in l. 1. in*
fin. C. de Episcop. & cler. & alibi, vt per Felin. qui
concordantes allegat in d. cap. inter dilectos, num.
7. de fide instrumentor. quibus accedunt Paris. in
cons. 33. num. 9. vol. 1. Boer. in decis. 247. num. 9.
Gram. in cons. 122. num. 2. in ciuil. Bellon. in cons.
36. num. 7. Menoch. in cons. 90. num. 42. & alij,
quos citat Surd. in cons. 419. num. 21. vol. 3.
8 Circa quæ priuilegia animaduertimus,
quòd dominus D. Ioseph. de Neapoli fisci
Patronus agnoscens eorum veritatem, co-
natur illa absolutè euitare, ex duobus. Pri-
mò, sub prætextu quòd illa nunquam fue-
runt executa, vel potius vsu contrario ab-
rogata, quod arguit ex eo, quòd Messana
lapides à Romanis constitutos à Leontino
vsque ad Pactas non habet, de quo inquit,
Messanam conuinci ex priuilegio Rogerij,
in quo villæ, & rura Messanæ constituuntur
à rupe Agrò vsque ad Bauusium. Secundò,
sub prætextu assertæ ingratitudinis, quam
Messanenses erga Romanos commisisse re-
fert, propter quam amittitur exemptio, &
exempti ad pristinum statum possunt reuo
cari, adductus post *Cremen. sing. 2. & Lanar.*
cons. 27. nu. 52. authoritate Bald. quem præcit. alle
gant, hoc dicere in l. fin. in fina. verb. C. de libert. &
eor. lib. vbi nihil de hoc: sed benè vnico verbo
illud ponit in l. 2. in fin. C. eod. tit.
9 Sed quo ad primum aduertendum est,
quòd dato quòd illa pars priuilegij, qua la-
pides Messanæ fuerunt constituti, non fuis-
set vsu recepta, vel contrario fuisset vsu ab-
rogata, non tamen ex hoc rectè infertur ad
immunitatẽ, in cuius possessione, seu quasi
Messana per tot, tantaque priuilegia succes
siue concessa, & confirmata, reperitur, *ad*
tex. in l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir.
possess. & in l. Papinianus, cum vulgar. ff. de mino-
10 *ro.* Sunt enim hæc duo diuersa, & separata,
non solùm quia in diuersis continentur pri
uilegijs, sed etiam, quia ita se habent, quod
vnum sine altero esse potest, *Aretin.* lo-
quens de connexis *in c. translato in p. notab.*
de constit. & in cons. 39. num. 20. vers. His breui-
ter præmissis, sequutus à Franc. Nicon. in rubr. ff.
de oper. nou. nuntiation. num. 58. quorum meminit
Menoch. de arbitr. iud. cas. 95. num. 8. ex quorum
authoritate arguit idem Menoch. cons. 123. num.
23. Et propterea in eis separata debet esse
ratio, ex quo vno posito ex eis, negatiuè,
vel positiuè, aliud non sequitur, *Oldrad. cons.*
126. in 2. quæst. Dec. cons. 483. nu. 10. & Menoc.
in cons. 437. num. 7.
11 Et tantò magis hæc illatio ex diuersis
non procedit in materia abrogationis pri-
uilegij, quæ stricti iuris est, & restringitur in
terminis suis, nec vlterius extenditur, *Felin.*
in cap. cum accessissent, num. 29. & ibid. Dec. col.
penul. de const. idem Deci. in cons. 496. num. 13.
cum concord. de quibus inferiùs num.
12 Sed nec simpliciter affirmari potest illud
Romanorum priuilegium, quo lapides con
stituuntur à Leontino vsque ad Pactas non
fuisse vsu receptum, quamuis Messana his
temporibus post duos mille annos, ac tan-
torum dominiorum mutationes, lapides
tam amplos non habeat, nam ex eodem-
met priuilegio Rogerij Regis, quo vtitur
dominus fisci Patronus contra Vrbem, con-
trarium apertè colligitur, in quo in duobus
illius capitibus enuntiat Rex hos lapides à
Roma-

Romano Imperio constitutos. Primò, dum loquitur de Regia Curia Straticotiali Messanæ vrbis, quam præesse voluit omnibus & singulis ciuitatibus, terris, & locis, quæ sunt à Leontino vsque ad Pactas. Secundò, dum mandat, quòd omnes ciuitates & loca, quæ sunt à Leontino vsque ad Pactas, iurare teneantur manutenere honorem Messanæ, ex quo datur intelligi lapidum constitutionem factam à Romanis, nedùm exequutam fuisse, sed perdurasse vsque ad Rogerij tempora. Nec implicat enuntiatio illa, quæ fit à Rogerio de villis Messanæ à rupe Agrò vsque ad Bauusium, nempè ibi non loquitur de lapidibus districtualibus, sed de villis, ruribus, ac vicis territorij, quod constituitur ibi à rupe Agrò, vsque ad Bauusium, quoad hoc, vt villæ & rura ibidem existentia, gaudeant immunitate Messanæ concessa, & cum ratione, quia dicta loca tanquam membra vrbis debent à capite regulari, *cap. cum non deceat, de præscript.*

13 Hinc est, quòd vicus gubernatur ac moderatur statutis & legibus suæ ciuitatis. *l. qui ex vico, ff. ad municip. l. insulæ, vbi notat Angel. ff. de iud. Felin. cap. Rodulfus, num. 6. vers. Limita secundò, de rescrip. Ias. in §. rursus, num. 24. Inst. de action. Paris. in cons. 25. col. fin. vol. 4. Neuiz. in cons. 56. num. 6.* Et ideò consuetudo ciuita-

14 tis seruatur in comitatu, vt notatur in *l. ex ea, ff. de post. Bart. in l. nulli, §. quod si in vico, C. de Episcop. & cler. Soc. in cons. 7. sub nu. 1. & in cons. 74. nu. 1. vol. 1. Dec. in cons. 389. n. 7. Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. q. 99. nu. 24. & in cons. 80. num.*

15 *18. vol. 1. & Fran. decis. 604* Et magis in terminis, priuilegium concessum ciuitati comprehendit vicos & oppida ei subiecta, *Iacobin. de Beluis. in §. illud, in auth. quib. mod. natur. effic. sus, Bart. in l. si finita, §. hoc edicto, & ibi Paul. Castr. num. 3. & Alex. num. 4. ff. de dam. inf. Bart. in l. 2. num. 3. ff. de verb. sig. Bal. in l. fin. num. 3. C. de sacrosan. eccl. Alex. in rub. ff. sol. matr. num. 13. Franc. Marc. in quæst. 365. num. 24. & 29. in 1. part. Soccin. cons. 86. num. 2. vol. 1. Menoch. in d. quæst. 99. nu. 26. & in cons. 1007. num. 88. vol. 11.*

Quo verò ad secundum de asserta ingratitudine erga Imperium Romanum commissa, dato quòd illa esset vera, quam tamen Historici, quibus hanc prouinciam dimisimus, non sine ratione negant, ac contrarium verius esse probant, tamen non sequitur quod ex aduerso asserit fiscus Messanam præmissa priuilegia amisisse, eisq; letari non posse, ex tribus.

16 Primò, quia quod dicit *Bald.* ex aduerso allegatus *in l. 2. in fin. C. de liber. & eor. liber.* procedit, quando exemptio, seu immunitas est concessa gratiosè, & ex mera concedentis liberalitate; at secùs quando illa conceditur ob benemerita, prout est illa Messanensibus concessa, vt *in 3. supp. prim. dicetur.* Nempè, tunc talis immunitas est irreuocabilis, etiam ex causa ingratitudinis, vt in diuidualiter voluit, *Hipp. de Marss. in in sing. 333. circa med. Alexan. in cons. 101. col. 1. vol. 1. Ruin. in cons. 217. num. 7. vol. 1. Rolan. qui alios citat in cons. 13. num. 26. volum. 3. Becc. in cons. 140. num. 11. vol. 2. Alex. in cons. 216, num. 3. vol. 2.* Nec illud inficiat, *ibid. num. 30.* dum voluit, quòd Princeps potest ex causa reuocare concessiones factas subdito in remunerationem, nempè loquitur de causa respiente publicam vtilitatem, iuxta argumenta per eum ibidem adducta, & prout ipse clariùs loquitur *in d. cons. 101. num. 7.* De cuius tamen rei veritate dicetur *in 3. & vlt. part.* At secus est de causa ingratitudinis, quæ non sufficit ad reuocandam exemptionem, ex causa remunerationis concessam, vt attestantur *DD. præcit. & in specie Hipp. in d. sing. 333.* qui ad hoc mouetur authoritate, *Alex. in d. cons. 326.* quem ad hoc pariter allegat, *Rolan. in cons. 76. num. 20. vol. 2. & in d. cons. 13. sub nu. 27. vol. 3.* qui etiam allegat *Ias. in cons. 101. col. 3. & in cons. 121. col. 4. vol. 4. & Tiraq. in d. l. si vnquam, in verb. donatione largitus, num. 13. C. de reuoc. don.* accedit *Rim. Iun.* eadem *Alex.* authoritate adductus *in cons. 323. num. 5. vol. 3.*

17 Est enim generale, quod priuilegium concessum, etiam subdito ex causa remunerationis non potest per ingratitudinem reuocari, *Felin. in cap. nouit, num. 12. extra de iudic. Bald. in l. si cum mihi, ff. de dol. Roman. in cons. 436. incip. Quod indultum, nu. 15. cum concord. traditis à Tiraq. vbi supra, num. 14. accedit Menoch. in cons. 723. num. 9. & 10. vol. 8. & in cons.*

18 *1003. num. 95. vol. 11.* Et propterea traditur de feudo alicui concesso ex causa meritorum, fortè quia dominum à morte, vel ab hostibus liberauit, quòd non possit ex causa ingratitudinis illius concessio reuocari, *Bald. in cap. 1. §. fin. quæ fuit prima caus. benef. amitt. & in cap. 1. num. 2. an mut. vel Imper. & ibidem Martin. Lauden. num. 2. & Præpos. nu. 1. Lauden. in cap. 1. num. 8. de feud. guar. Tiraq. in d. verb. donatione largitus, nu. 15. Roland. in cons. 5. num. 14. vol. 1. & in d. cons. 76. num. 21. vol. 2. & in d. cons. 13. nu. 27. in fin. vol. 3. Curt. Iun. in tract. de feud. in 5. par. num. 8. Thom. de Marin. de gen. & qual. feud. tit. 3. num. 27. Capic. in eius inuest.*

inuest.in verb. feudatariorum exactiones, in versic.Causas, Ias.de feud.in 10.par. nu.102.versic. Quarto fallit, Sonsbec.de feud.part.13.vers.Falsit quinto, num.6. & est communis opinio, vt attestatur *Ant.Pinel.in l.1.in 3.part. num.64. vers.Infertur 17.C.de bon.matern.* etsi dubitare videatur, *Henric. Arosen. de feud. cap. 10. conclus.39.num.34.& seq.* quod probabile, ac verum esse constat, nempè concessio ex causa meritorum transit in vim contractus onerosi, etiamsi subdito illa facta fuerit, ex adductis inferiùs, *in 3. suppos.num. 89.* Et per consequens Princeps contrahendo vtitur iure priuati, ad tradita *à Canon.in cap.1.extra de probat, Menoch.in cons.201. num. 138. Vincen.de Franch.in decis.17.num.6.Surd.in decis.2. num. 21. cum concord. de quibus in 2.par.in 9. consid. num.76.* Et successiuè eius concessio ex causa remuneratoria, non reuocatur per ingratitudinem, vt post alios voluit, *Osasc. in decis.139.num.28.& Petr.Surd. in cons.419.*
19 *num.61.vol. 3.* Sicut de priuatis traditur,
quorum donatio remuneratoria ex causa ingratitudinis non reuocatur, *ad text. in l. si pater, §. fin. & ibidem glos.& Doctores ff.de donation. Alexan.in d.cons. 101.col.1.Vol.1.& in cons.78.num.6.vol.4.Rom.in sing.520.donatio, & in cons.26.col.fin.Soccin.in cons.84.col.penul. vol.3.Capic.in decis.121.num.15.Soccin.Iun.in cons.102.num.18.vol.2.Rip.in d.l.si vnquam num.29.C.de reuocand.donat.Abb.in cons.3.in 26.dub.vol.2.Paris.in cons.68. vol.1. Menoch. qui alios citat in d.cons.723.& in d. cons. 1003. in precit.loc.*
20 Secundò, quod dicit fiscus non procedit,
ex quo non constat, quòd propter assertam ingratitudinem fuerunt illa priuilegia reuocata (supposito quòd potuissent reuocari) quandoquidem ingratitudo commissa à concessionario non priuat ipso iure re concessa, sed requiritur actus reuocationis, quod sentit *Bald.* ex aduerso allegatus, qui arguit, quòd exempti ratione ingratitudinis possunt in subiectionem pristinam reuocari: & sic ipso iure non censetur exemptio ob ingratitudinem reuocata, sed requiritur actualis reuocatio, *ad tex.in l.fin.& ibi Doctores C.de reuocand.donat.* vbi donatio ex causa ingratitudinis non reuocatur ipso iure, sed deducta, ac probata ingratitudinis causa, quia ipso iure ingratus non cadit à re concessa, *glossa communiter approbata in cap.1.in*
21 *verb.ammittere, quibus modis feudum amitt.* quę
verius esse probat, quòd vassallus non amittit feudum ob ingratitudinem ipso iure, sed post conuictam culpam: & sic per sententiam, *Aluar.in cap.Imperialem, in §.callidis, in 1.oppos.sub num.4.de prohibit.feud.alienat.per Federic. Iacob. de Beluis.Bald. Aluar.Mart.Lauden. & Prapos.in cap. 1. de feud.sine culp.non amitt..Alex.cons.124. num. 1.vol. 1.Curt. Iun. qui testatur de communi in tract.de feud.in 4.par. num. 155. fol. mihi 487. in parua impres. Iul. Clar.qui testatur de communi in §. feudum, quaest. 62.Petr.de Gregor.de conces.feud.in par.8.quaest. 5.num.2.Nicol.Moz.de feud.tit.fin.num.40.Intrigl.in 1.cent. feud.quaest.97.nu.103.Schrader. in tract. feud.part.2. part. 9. princ. sectio. quaest. 25.num.14.cum seq. quod pro regula ponit Arosent. in tract. de feud.cap.10.conclus. 41.in princ. qui concord.congerit in 1.glo.lit.A.* Quinimo licet ipso iure reuocarentur priuilegia ob ingratitudinem, requiritur tamen sententia declaratoria, vt pęna ipso iure imposita sortiatur affectum, *ad tex.in cap.cum secundum de haere.in 6.Bald.in c.p.de feu.sine cul. non amit.* quia sic intelliguntur omnia iura quae imponunt pęnas ipso inre, *Archi. & Ioan.And. in c.p.de homi.in 6.Alex.in l. si quis maior, num. 13.C.de trans.Ruin.cons.2.num.9.vol.5.Mastril. decis.193.num.22.conueniunt tradita per Alex. in cons.103.num.17.vol.1.& in cons.166.num. 5.vol.7.Couar.de spons.in 2.part.tit.6.& Capic. in decis.112.num.2.*
22 Tertiò & vltimò non procedit, quod ob
assertam ingratitudinem fiscus asserit, stante quòd illa priuilegia Romanorum non fuerunt simpliciter renouata à Gulielmo Rege, iuxta terminos illius, *tex.in d.cap.cum dilecta, de conf.vtil.vel inutil.* sed etiam cum ipsa renouatione fuerunt confirmata cum eorum inserto tenore, ex qua confirmatione nouum ius (dato quòd primum fuisset extinctum ob assertam ingratitudinem) di-
23 citur Messanae collatum. Nam confirmatio
facta cum inserto tenore rei confirmatae, dicitur facta ex certa scientia, *cap. venerabilis, vbi notant Doctores de conf.vtil. vel inutil. Abb. in d. cap. inter dilectos, de fid. instrum. & in cap. examinata, de conf. vtil. vel inutil. Dec. qui concor.allegat.in cap.2.num.mihi 6. & in d.c.Venerabilis, in 1.notab.& in glos.2.num.6.& idem Dec.in rub.pracit. sub num.mihi 2.versic. Similiter, accedit Ruin.in cons. 31.sub num. 5.in 1.vol.*
24 Vnde tribuit nouum ius, quando id quod
confirmatur ex certa scientia, est inualidum, ex notatis *in cap.1.& in cap.veniens, in verb.confirmatum, extra de transact.Bart.in l.priuilegia, C.de sacrosan. eccles.Bald. & Salicet. in l.ex verbis, C.de donat.inter.vir.& vxor.Abb.in cons.62.vol.1.Canon.in cap.1.vbi Dec. hoc reassumit in versic.Tertio Abbas num.mihi 6.de conf.*

vtil.

vtil. vel inutil. Felin. in dict. cap. inter dilectos nu. 14. de fid. instrum. Paris. in cons. 3. num. 39. vol. 4.

25 Nempè vbi quis ita confirmat actum nullum, dicitur dare, ad tex. l. adoptio non iure, ff. de adopt. Bart. in l. more maiorum, in 2. oppos. sub num. 5. & ibidem Angel. & Ias. num. 30. & Dec. num. 21. ff. de iurisd. omn. iudic. Paris. qui attestatur de communi in cons. 19. num. 15. vol. 1.

26 Vnde talis confirmatio ex certa scientia facta, dicitur noua concessio, Ias. in d. l. more maiorum. & in cons. 101. vol. 4. Alex. qui loquitur de confirmatione priuilegij immunitatis, in cons. 30. in 3. dub. sub num. 8. vol. 5. Barbat. in cons. 26. col. 2. vol. 2. Dec. in cons. 296. col. fin. & in cons. 498. col. pen. & Roland. in cons. 5. num. 20. vol. 1.

27 Prætereà, si de priuilegio Imperatoris Arcadij quæritur, licèt ex assertis historijs eius veritas negatur, & ab his, quibus prouincia respondendi imminet, acerrimè ex eiusdem historijs defenditur: tamen per terminos iuris illius redditur indubitata fides, nempè non solùm illa suadetur ex priuilegio Rogerij, in quo illud priuilegium Arcadij, scripturam authenticam appellat, dùm inquit, vrbem Messanam, velut Regni caput, & Romanorum & Græcorum Imperij tempore (scripturis authenticis indican-

28 tibus) semper præhonoratam fuisse, sed etiam redditur illa indubitabilis ex confirmatione Cæsareæ Caroli Quinti, Catholicę Maiestatis domini nostri Regis aui dignissimi, qui ex certa scientia consultò & deliberatè confirmauit omnia, & singula priuilegia Messanæ, tàm per Consules & Imperatores Romanos, & Græcos, quàm per quoscunq; Serenissimos Reges in Regno Siciliæ prædecessores, illaque de nouo concessit, iuxta illorum seriem, continentiam, & tenorem, quem volut ex Regia potestate, quatenùs opus esset haberi pro expresso & inserto, ac si de verbo ad verbum ibidem essent inserta, & latissimè expressata. Quæ confirmatio præmisso modo facta, vltra nouum ius quod tribuit, vbi aliàs confirmata essent inualida, & proximè diximus nu. 24. cum seq. inducit etiam pro re confirmata

29 omnem præsumptionem, stante Clausula, ex certa scientia, quæ tollit omnem erroris præsumptionem, Bart. in l. si dari, ff. de verb. oblig. Bald. in l. 2. quest. 7. in fin. C. de rescin. vend. & in l. mater. C. de rei vend. Ang. Alex. & alij in l. sed etsi quis, §. item quæritur, ff. si quis caut. Socc. in cons. 72. in princ. vol. 3. & in cons. 79. num. 46. vol. 4. Menoch. cons. 37. num. 145. & remissiuè idem Menoch. cons. 265. nu. 9. Vnde per illam clausulam, ex certa scientia, præsumitur, quòd Princeps ante relatorũ priuilegiorũ confirmationẽ, illa videre voluit, non quòd inconsultè, & sine debita cognitione processerit, Surd. in cons. 419. num. 23. vol. 3. quod in re nostra, sine hac iuris præsumptione interuenisse constat, dùm expressè asserit Cæsar consultè & deliberatè hoc fecisse. Et

30 ideò clausula, ex certa scientia, operatur, quando Princeps informatus processit, Paris. in cons. 1. sub num. 81. vol. 1. vnde tunc omne vitium subreptionis cessat, vt notat Ioan. Andr. in cap. olim, de verbor signific. glo. magn. in cap. ad hęc in fin. extra de rescrip. & in cap. 2. de fil. presbit. Alex. in cons. 116. in fin. vol. 6. Soccin. in cons. 120. num. 7. vol. 3. Corn. cons. 313. num. 10. vol. 4. Cephal. post Gozad. Paris. & alios in cons. 617. num. 27. vol. 5. Gabr. in tit. de clau. conclus. 1. num. 26. Rodol. de absol. Princ. potest. cap. 5. num. 13. sicut enim cessat per clausulam,

31 motu proprio, quę tollit omnem subreptionem ab actu, cap. si motu proprio, de praben. in 6. Abb. & alij in cap. dilectus, el 2. eod. tit. Curt. Sen. in cons. 66. col. 6. vers. Confirmatur, Paris. in cons. 11. num. 120. vol. 1. Lanar. in cons. 21. num. 8. & maximè, quando vitium est reale, Menoch. de arbitr. iud. cas. 201. num. 8. meminit, in cons. 378. num. 22. & de præs. lib. 2. præs. 13. nu.

32 11. & Rodol. in d. cap. 5. num. 15. Sic etiam pariter id contingit per clausulam, ex certa scientia, cuius vis tanta est, quantum clausula, motu proprio, glos. in cap statutum, §. 1. in verb. literarum, in fin. & ibidem Doctores de rescrip. in 6. Paris. in cons. 3. num. 57. vol. 4. qui post Bald. Curt. Sen. & Dec. attestatur, has clausulas etiam ad petitionem alterius positas, earum effectum operari, vt latè declarat Menoc. de arbitr.

33 iud. in d. cas. 201. num. 79. Quapropter vna semel, quòd priuilegium Arcadij fuit ex certa scientia & consultè, vna cum alijs à Cæsare confirmatum, illud in dubium reuocari non potest, Bartol. in l. conficiuntur, in princip. ff. de iur. cod. per illa iura in l. 2. C. de legib. & in l. 1. de offic. Præfect. præt. quem refert. & sequitur in his terminis Ruin. in dict. consil. 31. sub nu. 5. vers. Et similiter, vol. 1. Socc. iun. in cons. 68. num. 12. vol. 3. Paris. in cons. 5. num. 126. vol. 4. Natt. in cons. 636. num. 159. vol. 4. & Menoch. in cons.

34 378. num. 17. In tantum, quòd sola confirmatio ex certa scientia facta, sufficit, quamuis confirmatum non ostenderetur, siue de certa scientia constet ex inserto tenore rei confirmatæ, vt supra deduximus num. 6. siue aliàs per appositionem clausulæ, ex certa scientia, vt indiuidualiter voluit Ruin. in d. cons. 31. quem refert & sequitur Petr. Surd. in d. cons.

35 *d.conf.419.num.23.vol.in 3.* Quod in re no-
stra multò magis hoc verum esse constat,
stante clausula à Cæsare posita, quòd tenor
priuilegiorum habeatur pro expresso: quæ
clausula operatur, ac si de verbo ad verbum
(vt ipsemet Cæsar voluit) expressa eorum
priuilegiorum fuisset facta narratio, & per
consequens resultat, Cæsarem eorum qua-
litatem sciuisse, *Butr.in conf.2.in fin.Oldrad.in
conf.117. Alber.in l.vnic. in fin.C.quand. imper.
int.pupil. & vid.Federic. de Sen.in conf.47. Me-
noch.in conf.817.nu.6.Petr.Surd.in d.conf.419.*
36 *& Lanar. in conf. 21.num. 21.* Potuit enim
Princeps velle, quòd tenor priuilegiorum
haberetur pro expresso, vt notat *Angel. per
illum text.in l.omnes, C.de præscription.triginta
vel quadraginta annor.Bald.in titul.de pac.const.
in versicul.* Non obstat, idem *Butr.in d.conf.
2.* qui voluit, quòd Papa ad validitatem
actus potest fingere expressum quod non
est, per illa iura *in cap. 1.de transaction.in cap.
illa, de election.& in capit.si motu proprio, cum
concordan.de preb. in 6.Bald.in c.super literis, de
rescript.& Ruin.in d.conf.31.nu.6.vol.1.& in
conf.104.num.15.vol.3.*

37 Nec eorum authoritas nobis refragatur,
qui volunt, quòd clausula, ex certa scientia,
nihil operatur, quando constat, rem aliter
se habere (vt in facto illius priuilegij, ex
assertis ex aduerso argumentis supponitur)
*vt post Bald.& Alex.in d.l.sed etsi quis, §.item
quæritur, ff.si quis caut. inquit Socc.in d.conf.72.
num.4. vol.3. Parif.in conf.1.num.82.volum.1.
Menoch.conf.2.num.331.vol.1.* Vnde contra
talem clausulam admitti probationem in
contrarium voluit *Socc. in d.conf.79.num.46.
vol. 4.* quia illa non purgat falsitatem nar-
ratorum; *Dec.in cap. venerabilis, col.1. de conf.
vtil.vel inutil.* Nempe nullo iure mihi proba
tur ex adductis ex aduerso argumentis con-
tra illius priuilegij veritatem (etsi ea nostri
historici non eluderent) constare rem aliter
se habere, ad euitandum effectum illius
clausulæ in præmissa confirmatione adie-
ctæ, Ex quo tunc rem aliter se habere con-
staret, si certis probationibus, non argu-
mentis, veritas illius priuilegij inficiaretur,
*Abb.in cap.1.sub num. 8. & ibid. Dec.sub num.
mihi 7. vers. prima est, de confir. vtil.vel inutil.*
qui voluit, quòd ad irritandum confirma-
tionem factam ex certa scientia, ex capite
subreptionis, necesse est quòd constet no-
toriè de tali vitio: *idque post Innoc.in cap.2.
eod.tit.* exemplificat resultare, vel ex confes-
sione partis, vel ex tenore Bullæ, quorum
38 vtrumque notorium inducit, prout de pri-
mo habetur *in cap.fin. & ibid. Cano. de cohab.
cler.& mulier.glos.in cap.quæ contra de reg.iur.in
6.& in cap.cùm olim, vbi Abb. & alij, de verb.
signific.Socc.in conf.4. sub num. 2. vol.1. Afflict.
in decis.176.* conueniunt tradita *per Gram.in
decis.36.num.66. Socc.Iun.in conf.39.num.18.
vol.2.Crau.conf.61.num.3. & conf.121.num.4.
& Menoch.de recup.poss.remed.1.num.217.cum
concordan.* alias à nobis traditis *in Rubr. extra
de probat.* Et de secundo notat idem *Abb. in
d.cap.1.num.9.* quia ad hoc ponderat illum
text. in d. cap.2. per quem voluit notorium
esse, quod ex tenore literarum constat: quia
quod ex actis patet, dicitur notorium; *Bart.
in l.fin.ff.de publ.iud.Bald.in auth.ad hæc, C.de
vsur.Angel.in conf.10.incip.* in causa prædicta,
*Abb.id conf. 12.col.2.vol. 2. Ceno. in d.c.cùm
olim de verb.signific.& in cap.si quando, vbi la-
tè hoc prosequimur, extra de offic.de legat.* Cæte-
rum in re nostra non operantur ex aduerso
adducta argumenta, vt ex his dicatur, quòd
veritas aliter se habet circa dictum priuile-
gium, non obstante clausula præmissa, tùm
quia facile erit ex historicis ea diluere, tùm
etiam, quia illius priuilegij fidei derogare
39 non sufficiunt. Nam si pro eo iuris præ-
sumptio militat, quæ ex confirmatione præ-
missa resultat, vt deduximus, vtique pro il-
la euitanda, non sufficiunt hominum argu-
menta, & coniecturæ, *Rim.Sen.in conf.223.nu.*
40 *46.vol.1. Curt.Iun.in conf.53.nu.6.* Nam pro
excludenda iuris præsumptione requirun-
tur probationes efficaciores & validiores,
*Bart.per illum textum in l.fin.num.1.ff.quod met.
caus.Cur.Iun. in conf.520.num.7. & Menoch. in
conf.230.num.48.* Et sic coniecturæ & argu-
menta, quæ fiunt ex aduerso ad inficiendum
illius priuilegij veritatem, non sufficiunt:
quia secundum eorum strictam significa-
tionem non probant, & à probatione diffe-
runt, *ad text. in cap.forus, in §.causa, & in vers.
argumentum iunct.versic.probatio, extra de verb.
signific. Rom. in l. 1. C. de mili. testa, per tex. in l.
vnica, ff.si tab.testam.nul.ext.& in l.Lutius, ff.de
de cond. & dem. cum concordan. aliàs traditis à
Cano super p. diffi.in d.rubr.vbi Fel.in princ.in 1.
concl.extra de probat.*
42 Vltimò, si de priuilegio Regis Rogerij quæ-
ritur, vtique illius indubitata est fides, ac
veritas: nam ipsummet originale in forma
authentica, absque alicuius vitij suspicione
omni solemnitate vallatum, quod fuit syn-
dicis Messanæ traditum, vsque ad hodier-
num diem vnà cum alijs præmissis priuile-
gijs in thesauro scripturarum dictæ vrbis
43 iure optimo conseruatur. Quod vti publi-
cum

eum documentum est probatio probata, *Cin.in l.1.C.de probat.Bart.in l.1 num.8.& ibid. Ias.num.10.ff.de oper. nou. nunc. Bald.in cap. dilectus de fid.instrum. Socc.in cons. 89. num. 17. vol.1. Gram. in decis. 45. num.9. Crauet. in cons. 10.num.7.& in cons.31.num.17.Menoch.de recup. possess. remed. 1.num. 295. Bee.in cons. 14. num. 25.cum concor. quibus accedit ex nouissimis Carol. Bordello. qui in his terminis hoc argumenti genere vtitur pro decreto immunitatis,in cons. 22. sub num.15.versic.ceterum vol. p.*

44 Nec militat oppugnatio, quam defert dominus fisci patronus aduersus illud priuilegium ob assertum defectum Regiæ subscriptionis,ac notæ Protonotarij, quam necessariam esse ad priuilegij solemnitatem asserit, quia licèt illa absolutè deficeret (vt supponitur) cuius tamen contrarium ex illius priuilegij inspectione colligitur, non propterea illius priuilegij fides, ac veritas corruit, quòd in authentica forma, absque aliqua vitij suspicione inspicitur, pro qua sufficit Regis sigillum absque subscriptio-
45 ne. Quia illud est de substantia priuilegij, vt animaduertit *Bolog. in eius cons.1 num.60. cap.inter dilectos,vers.sed etiam ipsum,vbi Doct. de fid.instr.faciunt iura in cap.si canonici,in principio de offic.ordin.in 6.in cap.2.de solut.& in c.1.cum similibus de sent.exco.eod.lib.* quod indiuidualiter voluit *Andr. de Isern.in cap.quoniam inter diuinum in addit.de proh.feu.alien.per Loth.* vbi inquit, *quòd valet priuilegium Regis sigillo signatum,licèt non appareat subscriptum manu Protonotarij*, sentiens illam esse leuem solemnitatem, cuius omissio non vitiat actum,*ex vulg.à quo non videtur dissentire Marin.Frez.* licèt ex aduerso allegatus, qui,etsi nihil decidat, remissiuè tamen allegat *Iser. vbi sup. in tract. de subfeud. lib. 1. tit. de offic.*
46 *Locum.& Protonot.num. 28.fol.mihi 46.*Subscriptio enim Principis in eius literis non est de substantia,& ideò inter substantialia enumerata *à Iacob. Butr.in l.præscriptione, C.si cont.ius,uel vtil.publ.*nõ ponitur,quod voluit *Fulgos.in l.sancimus,C.de diuers.rescri.& in l.penul.C.eod.tit.Pern.ex aduerso allegatus, in cons.*
47 *3.nu.6.*Nempe sufficit sigillum,quod obtinet vim subscriptionis,*Bart.& Alex.in l.quę dotis,col.fin.ff.sol.matrim.Innoc.in cap.p.in fin. de fid.instr.latè Dec. in cap. post cessionem num. 15.in vers. prima conclusio,& in cap.tertio loco de prob.Couar. pract.quæst. cap. 22.in fin.num. 9. vers. nec vbi constat Anto.Gab.in tit.de præs. concl4.num. 3. Menoch. de arbit.cas. 113. num. 6. idem Menoch. alios citans in cons. 1.nu. 332.* quod absque dubio locum sibi vendicat in sigillo Principis, qui superiorem non recognoscit, cui omninò credendum est,*Felin.in d.cap. post cessionem, nu. 17. & ibid. Dec.num. mihi 15. de prob. Crauet. de antiq. temp. in 1.p. princ. in 4. partic. num. 44. Guid. Pap.in decis. 175.in vers.sed litera, Franc.Marc.quæst.993. num.7.in 1.part.quibus accedit Menoch. vbi sup.*
48 *num.333.* Hinc est, quod sententia Principis probatur per scripturam sigillo eius roboratam,*Bald.in l.exemplo,q.penul.C.de prob. & in l. 1. ff. de offic. Præf. Prat. & alibi, vt per Mascard. de probat.in concl.1227.nu.14.* quia sola sigillatio probat contenta in scriptura, absque alia probatione, maxime in præiudicium sigillantis, *Paul. de Castr. in l. admouendi nu. 42.vers.circa tertium ff. de iureiur.vbi Purpur.nu.166.* inquit quod vbi est sigillũ, non requiritur alia probatio, *latè Mascard.*
49 *in conclus.1302.nu.5.cum seq.* Et ideò,quæ ex aduerso afferuntur ad inficiandam illius priuilegij fidem ob assertum defectum,tàm subscriptionis Regis, quàm Protonotarij, aut Regni Cancellarij, procedunt non de iure, sed vbi talis fuisset consuetudo illius Principis,à quo priuilegium emanauit,quo casu id attendi debet,quod consueuit Princeps facere,vt animaduertit, *Andr.in d.cap. quoniam sub num. 4. quem refert, & sequitur Pern.in d.cons. 3. num. 6. idemque Pern.pariter ex aduerso allegatus, sed non fideliter, in cons. 23. num.4.*quem optimè ponderabat *Bolog.in dicto cons. 1. sub. num.61.* Cæterùm, circumscripta consuetudine Principis,vendicèt sibi locum, quæ de solo sigillo, absque subscriptione, *tradunt Doct.præcit.*qua de re,qui se fundat, pro euitanda veritate priuilegij, in contraria consuetudine,debet illam pro-
50 bare, *Bart.im l.de quibus,num.6.ff.de leg.Ias.in l.cum prolatis num.9.ff.de re iud.Cano.in c.finali de consuet. Corn.in cons.83. vol.4. Socc. in cons. 3.num.27.vers.quoniam ad hoc vol.4.Dec.in cons.483. nrm. 28.Paris. in cons.31. num.14. vol. 1.& in cons.10. num. 14. vol.4.* & tantò magis in terminis, in quibus corruit actus, data tali consuetudine, quo casu illa non pręsumitur contra actum,quia potiùs illius
51 validitati fauendum est, ad illa iura in *l. quoties,ff.de reb.dub.l.quoties de Verbor.obligat. l.si quando,ff.de legat.1.& l.si pars,ff.de inoffic. testament.Alciat.de præsump. reg. 3. præsumpt. 34. Vant. de nullit. in 1.rub. num. 24. cum seq.* quod procedit etiam in subiecta materia priuilegij, seu rescripti, *Cassiad.in decis.31.de præben.Vant.vbi sup.num. 26.*
52 Pariter non est alicuius considerationis illius asserti historici authoritas, quæ nimis

à do-

à domino Corsetto ex aduerso extollitur,
cuius historia supponitur descripta tempore Rogerij, licèt appareat post ferè quingentos annos impressa, illaq; adducitur dominus Corsettus ad probandum historiam, quæ priuilegio dedit causam esse spuriam, dum apud assertum historicum de Malaterra legitur, Comitem Rogerium vi, ac bello Messanenses expugnasse, per quod datur intelligi vocationem Rogerij per Messanenses factam, esse confictam. Nam istius historici enartatio de expugnatione Messanensium reconciliari facilè poterit cum vocatione Rogerij à Messanensibus facta, ita vt hæc insimul vera esse possint, nempè, quod in priuilegio asseritur, & ab alijs fertur historicis, de vocatione Rogerij, illud factum esse intelligimus à Messanensibus Christianis: quod verò ab asserto historico enunciatur de Messana, ac Messanensibus à Rogerio expugnatis, ac bello deuictis, de ipsis Saracenis ciuibus, qui Messanam tunc per tot annorũ curricula detinebant, enunciatum aduertimus, quos ope, & opera
53 Messanensium fidelium, vi ac bello deuicit.
Mouet eiusdem historici consuetudo loquendi, quæ multum valet ad interpretationem mentis, *ad tex. in l. hæredes palam, §. quid post in fin. ff. de testament. & l. si seruus plu-*
54 *rium, §. fin. ff. de leg. 1.* ipse enim Saracenos,
quos deuicit Rogerius Rex à Christianis Messanensibus vocatus, & Messanæ degentes, ciues Messanenses appellat, vt legitur in 2. lib. illius historiæ, cap. 11. dum refert ciuem ex nobilioribus Messanæ temporæ expugnationis à Rogerio factæ, sororem necasse, ne inter Normannos remanens corrumperetur, cuius factum in summario illius textus à Seraceno patratum enunciãt.
55 Nec absurdum, aut improprium est, eos Sa-
racenos, qui tunc insimul cum Christianis Messanæ vitam degebant, appellare ciues Messanenses: nam eo ipso, quòd in eadem ciuitate habitabant, de corpore illius ciuitatis erant, & ciues Messanenses dicebantur, *text. in auth. de quæstor.* ibi, turbis diuersorum hominum, *in princ. notat Bald. per illum text. in cap. 1. de form. fidelit. & in Extrauagante de pac. constan. in verb. nos Romanorum*, accedit
56 *Soce. in cons. 71. num. 3. vol. 1.* Mouet etiam
ratio contrarietatis euitandæ *ad text. in cap. cùm tu, extra de testibus, vnde solent dicta testiũ impropriari, vt illa effugiatur, Bart. in l. 2. per illum textum, C. de his, qui ex publ. ratio. lib. 10. & in l. Iulianus, ff. de hæred. instit. glos. in cap. periculosè de pæn. dist. 1. Alex. in l. 1. ff. de oper. nou. nunciat Gram. in cons. 30. num. 8. & in cons. 41. num. 9. in crim. Iul. Clar. remissiuè in §. falsum, num. 9. & ibid. Baiard. alios citans, num. 46.*
57 Et in dubio debet talis fieri interpretatio,
vt falsitas euitetur, *glos. in l. iuris gentium, §. quod ferè, & ibid. Bald. & latè Ias. num. 10. ff. de pac. Bald. in l. Imperator. ff. de stat. homi. Cepol. in consil. 21. num. 28. in crimin. Mars. in consil. 7. num. 21. Paris. in consil. 169. num. 17. vol. 4. Alex. in cons. 70. col. 1. vol. 1. Ruin.*
58 *in cons. 14. num. 3. vol. 5.* Et in specie præsu-
mitur pluralitas actuum & personarum ad euitandam falsitatem. *Felin. in d. cap. cùm tu, col. 1. de testib. Corn. in cons. 91. col. 2. in versic. cæterũ, Gram. in cons. 23. nu. 1. & in cons. 47. nu. 11. in criminalibus. quibus accedit Menoch. qui horum meminit in tract. de præsump. lib. 5. præsump. 20. num. 3. & 4.* qua de re ex his suaderi potest vocationem Rogerij esse veram, ac à Messanensibus fidelibus in expugnatione Saracenorum fuisse præstitum auxilium, vt in priuilegio asseritur, licèt historicus de Malaterra nihil de his referat, nisi tantùm Saracenorum Messanensium expugnationem, iuxta prędicta, quæ facilè à pręfato historico ex obliuione omitti potue-
59 runt. Ex quo de rebus ac factis Rogerij in
expugnatione præmissa non fuit oculatus testis (vt ex aduerso eum appellat dominus Corset.) sed ex aliorum relatione scripsit, vt ipsemet historicus fatetur in epistola ad Georgium Episcopum, in qua protestatur, quod si aliqua obliuione prætergressa in ea historia reperiuntur, non sibi, sed relatoribus in culpa ascribatur, præsertim, quia in his temporibus, quibus ea fiebant, præsentialiter non interfuerat: nam in transmontanis partibus commorabatur.

Præterea dato, sed non concesso, quòd illius historici enarratio non possit reconciliari, nulla quidem iuris ratione suaderi potest, ei potiùs fidem prętandam esse, quàm alijs pluribus vocationem Rogerij à
60 Messanensibus factam attestantibus, *l. ob car*
men, §. si testes, vbi glos. ff. de test. cap. licet causam, vers. ex præmissis & ibidem Cano. ext. de probat. gl. in c. si testes 4. q. 3. Alex. cons. 64. vol. 2. Ruin. in cons. 71. col. pen. vol. 2. Gram. in cons. 140. in cir. Bar. in l. si duo, ff. vti possid. & in tract. de reprob. test. in c. de test. contrar. num. 2. Abb. in cap. in nostra de test. & Afflict. in dec. 363. nu. 2.
61 Quinimò fides præstanda est Rogerio Re-
gi, qui de vocatione, ac præstito auxilio in eodem priuilegio attestatur, cuius assertioni credendum esse nemo ignorat, *ad textum in Clemen. 1. & ibid. Doct. de probat. Bart.*

in

in l. ambitiosa, num. 28. ff. de decr. ab ord. faciend. Gozad. in cons. 8. nu. 43. Curt. Iun. in cons. 157. num. 14. & 21. Afflict. in cap. 1. num. 27. qui success. tenear. Mandel. in cons. 75. num. 6. Iacob à San Georg. in tract. de feud. §. sed an Princeps, num. 9. Rip. resp. 1. num. 28. in 1. par. Alexan. in consil. 15. vol. 5. Soccin. Iun. in cons. 65. nu. 10. & in cons. 66. num. 6. volum. 1. Natt. cons. 487. nu. 39. Vol. 3. Ruin. cons. 31. nu. 10. vol. 1. Gram. in cons. 100. num. 66. Dec. in consil. 56. num. 23. vol. 1. Menoch. in cons. 1. num. 8. & in cons. 402. num. 25. Ant. Gab. qui plures congerit in tit. de
62 *probat. in conclus. 2. & post eum Mascard. in suo tract. de probat. in conclus. 1227.* Quod tantò magis id locum habet in terminis nostris, in quibus Princeps narrat factum sui prædecessoris, *Imol. in dicta Clem. 1. col. penul. versic. idem per omnia*, ea adductus ratione, quia Princeps de facto prædecessoris præsumitur informatus, nec dissensit, *Cardin. ibid. quæst. 9. Alex. in dicto cons. 15. nu. 2. vol. 5. quem sequitur Rip. in d. respon. 1. sensit Paris. cons. 99. nu. 3. Vol. 4. Ias. cons. 65. col. 3. vers. 2. principaliter vol. 3. cum concord. traditis à Gabriele in d. conclus. 2. num. 17. & per Mascard. vbi supr. num. 48. cum seq.* Immò narrat factum prædecessoris non simpliciter, sed prædecessoris patris, cuius factum, cum sit de his, quæ cadunt in cogni
63 tionem coniuncti, filius non ignorauit, ex præsumptione iuris, qua coniunctus scire facta coniuncti præsumitur, *ad tex. in l. octaui, ff. vnd. cogna. Bald. in l. si cùm dotem, §. si maritus, ff. solut. matr. Osasc. in decis. 71. nu. 43. Crau. in cons. 237. Iost. Lod. in decis. 19. n. 24. Bart. in l. 1. nu. 9. & ibid. Dec. in 3. lect. 75. & Turpur. nu. 61. qui testatur de com. ff. si cert. petat. Caualc. in dec. 19. nu. 21. de contract. in 1. par. latè Menoch. de præsump. lib. 6. præsumpt. 24.* quod in terminis istis post *Imol. Card. Alex. Rip. Ias. Paris. & alios, attestatur Mascard. in præcit. concl. nu. 72.*

Vltimò non mouet in aliquo illius asserti historici authoritas, etsi expressè vocationem Rogerij negaret, ex quo non constat ei fuisse de publico, vel antiquitus præ-
64 stitam fidem, nempè licet choronicarum, & historiarum scriptoribus, etsi enunciatiuè loquantur, fides adhiberi solet in antiquis, *glos. in cap. placuit 16. distin. & in capit. quamuis 21. dist. Doct. in d. l. 1. vbi Bart. nu. 22. Alex. num. 34. Ias. 25. Dec. 21. & Bolog. num. 39. ff. si cert. petat. Bald. in l. 1. num. 3. ff. de offic. quæst. Cano. in cap. cùm causam ext. de prob. Felin. in cap. 2. nu. 46. de rescript. Mars. in rubr. C. de prob. num. 213. Paris. in cons. 23. sub num. 233. & 252. Vers. & quoniam, Vol. 1. Soccin. Iun. cons. 76. num. 64. lib. 1. Natt. cons. 536. nu. 41. vol. 4. Rolan. cons. 2. num. 60. vol. 1. & Menoch. cons. 378. num. 8. & cons. 701. num. 8.* Tamen id sanè intelligendum est, quando apparet his historicis fuisse de publico, vel antiquitus præstitam fidem, aliàs eorum authoritas, nec est probabilis in præiudicium tertij, quod in specie tradit, *Bart. in d. l. 1. & ibi Doct.* qui loquitur de chronicis, & libris historialibus, quibus ab antiquis creditum videmus, *Felin. in cap. inter dilectos, num. 12. de fid. instr. & in d. cap. cùm causam in princ. de prob.* vnde de chronicis approbatis loquitur, *Bald. in d. l. 1. ff. de offic. quæst.* & sic de illis libris historialibus illud intelligitur, qui sub fida custodia detinentur in loco, vbi solum scripturæ authenticæ conseruantur, *ad tex. in cap. ad audientiam, ext. de præscrip. Abb. indiuidualiter in d. cap. cùm causam*, vbi benè distinguit super *glos. 1. & ibid. Dec. in 4. fallen. idem Dec. in d. l. 1. num. 21. ff. si cert. petat. optimè Paris. in d. cons. 23. num. 235. & sub dicto num. 252.* Qui apertè voluit ex his libris non approbatis à publica authoritate, vel ab antiquo, non resultare probationem, eisque tantum adhiberi fidem, quantum à vetustate comprobati sunt, quod refert, & sequitur, *Menoch. in cons. 112. nu. 68. cum duobus seq. vol. 2.* Patet igitur ex præmissis debile esse fundamentum, *D. Corset.* ab authoritate illius asserti historici adductũ pro inficianda illius priuilegij fide, & ideò iure optimo, & ipse, & dominus Consultor Matute desistere poterant ab oppugnationibus propositis contra præmissorum priuilegiorum fidem, cùm ridiculum sit cogitare Messanenses in tot seculis, ac sub varijs, & diuersis dominijs, voluisse ad eorum libitum sibi formare priuilegia, ac demum tot Principes, & Reges decipere, à quibus tot, tantisq; vicibus eorum confirmationes,
65 ac nouas concessiones obtinuerunt. Hoc enim tam in verisimile esse omnes arbitrantur, quod bonus vir non amplectitur, *ad tex. in l. non est verisimile, ff. de eo quod met. caus. c. quia verisimile, & ibi Doct. de præsump. Ias. in l. si extraneus, num. 6. ff. de cond. ob caus. Aymon, Csauet. in cons. 298. num. 16. vol. 2. Paris. cons. 8. num. 29. Vol. 1. Rolan. cons. 25. num. 3. vol. 4. Socc. Iun. in cons. 36. num. 12. lib. 3. Ias. cons. 84. col. 2. vers. 2. vol. 3. & Menoch. in cons. 13. num. 12. vol. 1. cum concord.*

66 SECVNDO principaliter suppono, quod priuilegia immunitatuum, quibus Messana lætatur, sunt realia, ac perpetua, licet in eis duplex sit immunitas concessa, quarum altera personis, altera verò loco conceditur, iuxta distinctionem, *glos. in Clem. 1. in*

B *verb.*

verb. excolendas, verſ. ſed nunquid, & ibid. Zab. num. 22. *& Ioan. de Imo l. de dec. Rot. in antiq.* 4. *in tit. de priuil. in antiq. Abb. in cap. ex parte il* 1. *num.* 4. *de decim. & in conſ.* 9. *in* 2. *dub. vol.* 1. *Soccin. in conſ.* 297. *num.* 5. *vol.* 2. *Decia. in conſ.* 51. *num.* 15. *vol.* 3. *& Monoch. in conſ.* 276. *num.* 7. Vna igitur eſt ſpecies immunitatis, quæ certo generi perſonarum in ſuppoſitis priui legijs legitur conceſſa, vt conſtat ex his, in quibus olim Siciliæ Reges ciues, & habitatores Meſſanæ fecerunt liberos per totum eorum dominium ab omnibus, & ſingulis gabellis, doanis, & alijs ſolutionibus, quibuſcumque, tàm pro magnis rebus, & mercibus, quàm pro paruis, tam in mari, quàm in terra, tàm in introitu, quàm in exitu pro quacumque parte mundi, ſine aliqua ſolutione gabellæ, dohanæ, vel iuris exituræ, & cuiuſcumque driṣus, quocumque nomine nuncupetur, quod ex priuilegio Rogerij, Henrici Sexti, Federici III. Ludouic. & Ioan. & aliorum Principum, de quibus in Elogio apertè colligitur, quæ immunitas licèt perſonas reſpicere videatur, *ad tex. in l.* 1. *§. fin. & l. ſemper, §. immunitati, ff. de iur. immun. l.* 3. *in fin. & l. forma, §. quamquam, ff. de cenſ. & l. ſordidorum, & ibi gloſ. C. de excuſ. mune. lib.* 10. Tamen illa eſt realis, & per conſequens perpetua, ac tranſmiſſibilis ad ſucceſſores, ex tribus. Primò, quia priuilegium quando conceditur certo generi perſonarũ,
67 vt in re noſtra, eſt perpetuum, & tranſmiſſibile ad poſteros, *Din. in cap. priuilegium circa finẽ, verſ. tertio caſu de reg. iur. in* 6. *ad tex. in d. l.* 1. *in fin. ff. de iur. immun. notat gloſ. in d. l. ſordidorũ, Barba in conſ.* 44. *col.* 3. *vol.* 2. *& Socin. in conſ.* 84. *num.* 9. *verſ. poſtremò. vol.* 3. Qui in terminis iſtis immunitatis dixerunt priuilegium conceſſum familiæ tranſire ad poſteros, vt refert, & ſequitur, *Menoc. de præſumpt. lib.* 3. *præſ.* 103. *num.* 23. *vnde dixit Bald. in l. fin. ff. de conſt. prin. relatus à Socin. in d. conſ.* 84. *ſub nu.* 5. Quòd quando priuilegium conceditur perſonæ, quæ non moritur, illud eſt reale & perpetuũ, quapropter omnes ciues, & habitatores Meſſanæ, qui pro tẽpore fuerint, hac immunitatis ſpecie conceſſa eorum predeceſſoribus, gaudent, in quorum loco ſucceſſiuè ſubrogantur, *cap. per extmptionem. §. verum de priuil. in* 6. Per quod priuilegium conceſſum canonicis ad futuros extenditur, notat, *Henric. Boi. in cap. mandata, num.* 8. *de præſump.* Sicut aliàs priuilegium cõceſſum famulis Epiſcopi, trahitur ad ſubrogatos, *Doct. in c. fin. vbi Phil. ipp. Franc. num.* 4. *de verb. ſign. in* 6. *Cano. in c. fin. de priuil. in* 6. *Nicol. Euerar. in centu. lega. loco à vi ſubrog. num.* 15. *& dominus Regens Tap. in repet. l. fin. cap.* 3. *in* 2. *par. num.* 100. *cum ſeq. ff.*
68 *de conſt. princ.* Secundò quia hæc priuilegia immunitatis non ſunt gratioſa, ſed ob benemerita, & in remunerationem conceſſa, vt in *ſequent. ſupp.* dicetur: ex quo reſultat, quod illa ſunt realia, & tranſmiſſibilia, *Bald. in conſil.* 355. *lib.* 1. *Alciat. in reſp.* 203. *num.* 19. *Socin. in conſ.* 59. *ſub num.* 9. *verſ. poſtremo, vol.* 1. *& in d. conſ.* 84. *num.* 14. *vol.* 3. *Tiraq. in l. ſi vnquam in verb. donatione largitus, nu.* 48. *C. de reuoc. don. Socin. Iun. in conſ.* 7. *num,* 16. *vol.* 2. *Burſat. in conſ.* 30. *num.* 7. *vol.* 1. *Menoch. in conſ.* 136. *num.* 18. *vol.* 2. *& in conſ.* 1007. *num.* 99. Quod ex veriori ſententia eſſe, tradit idẽ *Menoc. de præſum. lib.* 3. *in d. præſumpt.* 103. *nu.* 13. *Riminal. Iun. in conſ.* 500. *num.* 7. *vol.* 5. *&*
69 *Pet. Surd. in conſ.* 419. *num.* 64. *vol.* 3. Terriò & vltimò id magis in re noſtra vendicat ſibi locum, quia, immunitas iſta fuit perpetuò conceſſa Meſſanenſibus, ac eorum ſucceſſoribus, vt Roger. Henric. Ludou. Feder. Et alij in præmiſſis priuilegijs teſtantur. Ex quo reſultat hanc immunitatis ſpeciem eſſe realem, & tranſmiſſibilem, aliàs non eſſet perpetua, vt conceditur, *d. l. ſordidorum, C. de ex-*
70 *cuſ. mun. lib.* 10. Vbi Ioan *Plat.* notat illud eſſe perpetuum ex verbi proprietate, quod durat ſine præfinitione temporis, *l. eum debere columnam, ff. de ſeru. vrban. præd. l. falſo, C. de diu. reſcrip. l. pure. §. fin. ff. de dol. excep. Socin. in d. conſ.* 84. *num,* 5. *vol.* 3. *Bart. in l. annua. §. Titia, ff. de annu. legat. Dec. conſ.* 472. *num.* 22. *& in conſ.* 516. *num.* 15. *Rui. in conſ.* 217. *num.* 16. *vol.* 1. *Menoc. in conſ.* 327. *ſub nu.* 114. *vol.* 4. *quod ſentit in conſ.* 451. *num.* 22. *verſ.* 3. *vol.* 5. *Surd. in conſ.* 67. *num.* 36. *& in conſ.* 123. *num.* 2. *vol.* 1. *& Bec. conſ.* 129. *num.* 68. *vol.* 2.

71 Altera eſt immunitatis ſpecies, quæ in priuilegijs conceditur loco, vt legitur in his, quæ Vrbem Meſſanam liberam, & exemptam fecerunt ab omnibus taxis, dohanis, & contributionibus, vt habetur in antiquiſſimo Romanorum priuilegio, in quo Senatus, Seruio Flacco, & Publio Piſone Conſulibus, vrbem Meſſanam à prouinciæ Coloniæ tributis cuiuslibet vectigalis fixi, mobiliſq; pondere per omnia ſecula liberauit, pariterq; legitur in priuilegio Archadij, qui ſuccedens in Imperio, Meſſanam liberam & exemptam fecit, prout olim Romani fecerunt. Similiter habetur in Priuilegio Rogerij, quòd in eadem Ciuitate, & per ſuas villas gabellæ, collectæ, aut alia huiuſmodi non poſſint à Rege imponi pro quacumque neceſſitate, propter quod, Solum eſſe

exem-

exemptum, animaduertit *Bolog. in eius cons. 1 num. 116.* & per consequens dicimus priuilegia præmissa, non solùm ex eorum expresso tenore, sed etiam vti concessa Ciuitati, vel loco, qui nunquam moritur, *l. proponebatur, ff. de iud* esse re a'ia, ac perpetua, *vt voluit glos. in cap. in summa 25. quæst. 2. Ioann. Fab. in §. sed quod Principi instit. de iur. natur. Imol. Aret. & Alex. in l. quia tale, ff. de solut. matr. Din. in d. cap. priuilegium de reg. iur. in 6. Bart. in l. fin. nu. 5. ff. de seruit. legat. Nat. in cons. 163. num. 16. & in cons. 164. num. 28. vol. 1. Dec. in l. in omnibus causis, num. 16. ff. de reg. iur. & in cons. 262. col. 2. vers. secundò videtur, Bello. in cons. 20. num. 9. Menoch. qui alios citat in dict. cons. 276. num. 8. & in d. cons. 1007. num.*

72 *98. & in d. præsump. 103. num. 24.* Ex quibus datur intelligi, non esse absurdum immunitatis priuilegium à Principe concessum, esse perpetuum, nempe de priuilegio perpetuo immunitatis loquitur, *tex. in l. immunitates, ff. de iur. immun. Soccin. in d. cons. 84. vol. 3. Surd. in d. cons. 419. num. 68. Carol. Bardel. in d. cons. 22.* & in specie de immunitate concessa Ciuitati, quæ est perpetua, & transmissibilis ad posteros, loquitur *tex. in l. forma, §. quamquam, & ibi glos. ff. de cens. l. vectigalia, & ibi notat Bald. C. de Vectigal. & commiss.* ad quod facit natura priuilegij, quod regulariter debet esse perpetuum, *cap. decet de reg. iur. in 6. Petr. Surd. in d. cons. 419. num. 45.* maximè quando conceditur ex causa meritorum, *Bardel. in d. cons. 22. nu. 38.* quod etiam locum habet in concessione immunitatis facta ab inferioribus de consensu Principis, quæ potest esse perpetua, *Camil. Borrel. de præst. Reg. cap. 33. num. 35.*

SVMMARIVM.

73 *Priuilegia immunitatum Messanæ nõ sunt gratiosa, sed obtinent vim contractus, vti ex causa moritorum concessa.*

74 *Principi in concessione immunitatis attestanti de meritis, creditur.*

75 *Priuilegia concessa ob benemerita obtinent vim contractus, ac præstant titulum onerosum, & num. 77.*

Immunitas ob remunerationem dicitur obtenta in vim contractus, ibid. & titulo onereso, nu. 79.

76 *Concessio facta pretio, vel ob remunerationem, dicitur facta ex contractu, licèt Princeps vtatur verbo, indulgemus, vel simili.*

77 *Priuilegia concessa ob benemerita, an dicantur ex titulo oneroso obtenta, & num. seq.*

78 *Concessio facta ob benemerita non est merè donatio, vel liberalitas.*

79 *Immunitatis priuilegiũ ob benemerita dicitur obtentum ex titulo oneroso, etiamsi subdito sit concessum, num. 90.*

80 *Donans ex causa meritorum potius id agit, vt debitum naturæ soluat, quàm vt liberalitatem exerceat.*

81 *Benemerita debent æquipollere rei concessæ, vt priuilegium transeat in contractum onerosum.*

82 *Benemerita Messanæ nc dum æquipollent, sed excedunt rem concessam ex Principum testimonio, & num. 84. & 85. & 86.*

83 *Merita an digna fuerint recompensatione, sufficit tot Principes concessionem meritis commensurasse.*

84 *Merita, an digna fuerint, vel æquipolleant priuilegijs, iudicis arbitrio remittitur.*

85 *Meritum insigne est, donantem ab hostibus redimere.*

Benemeritus est, qui vt ciuitatem seruaret, grauem obsidionem, aut oppugnationem sustinuit, ibidem.

86 *Benemeritus dicitur ille, qui aliquod insigne seruitium fecerit concedenti.*

87 *Meritorum generalis assertio, an faciat concessionem remuneratoriam, vel simpliciter gratiosam, seu liberalem.*

88 *Meritorum specialis mentio fit in priuilegijs Messanæ concessis.*

89 *Concessio facta subditis ob benemerita, qui ex debito tenentur domino seruire, an dicatur ex liberalitate procedere, uel transeat in contractum onerosum.*

90 *Priuilegium immunitatis concessum subdito ob benemerita, transit in contractum onerosum.*

91 *Concessio facta obseruitia præstita ex debito naturæ, vel officij, an dicatur liberalis, vel remuneratoria.*

92 *Concessio facta ob benemerita, vt dicatur remuneria, an sit necesse quòd fiat ob seruitia, pro quibus competit actio, vel officium iudicis.*

93 *Immunitas concessa Messanæ est remuneratoria.*

73 TERTIO Principaliter suppono, quòd præmissa Messanæ priuilegia immunitatis non sunt gratiosa, vt ex aduerso supponitur, sed obtinent vim contractus; cuius suppositi fundamentum resultat ex eorum priuilegiorum tenore, ex quo patet, quòd hæc immunitas in præmissis priuilegijs contenta, conceditur Messanæ ex causa meritorum, ac pro seruitijs notabilibus præstitis, & Romano Imperio, dum seruile bellum illud turbabat, & Arcadio à suis rebellibus in ciuitate Thessaloniæ obsesso, ac etiam Rogerio Comiti

à Messanensibus vocato, ac in Siciliam in-
troducto, Agarenis expulsis, cum maxima
substantiæ, ac sanguinis Messanensium effu-
sione, necnon & alijs demum Regibus Sici-
liæ successoribus, pro quibus inseruiendis
in defensione istius Regni, & in extermi-
natione rebellium, ac inimicorum, intol-
lerabilia damna, & personalia, & rea-
lia, ac labores maximos, Messanenses su-
stinuerunt, in quorum seruitiorum re-
munerationem præmissa fuerunt immuni-
tatum priuilegia concessa, vt latè de
meritis & seruitijs præmissis, Senatus Ro-
manus, Arcad. Roger. Henric. Constan. Ia-
74 cob. Federic. & alij Reges attestantur; quo-
rum Principum attestationibus de meritis
in concessione immunitatis creditur, ita vt
benemerita probata, ex Principum speciali
narratione, dicantur, quia sumus in permis-
sis, *Socin. Sen. in cons. 295. num. 8. vers. tertius ca
sus, vol. 2. qui refert ita sensisse Bart. in l. si forte,
ff. de castr. pecul. idem Bart. in l. ambitiosa, col.
8. vers. visis, & examinatis ff. de decr. ab ord. fa-
ciend. Bald. in l. ex his verbis, C. de milit. testa.
Alex. in cons. 18. vol. 1. & in cons. 34. col. fin.
vol. 4. Rein. in cons. 217. num. 2. vol. 1. & in
cons. 117. col. 3. in fin. num. 8. vol. 3. Alex. in l.
si donatione, & ibid. Ias. num. 4. cum seq. C. de col-
lat. Dec. in cons. 20. Iason. qui testatur de com. in
cons. 154. nu. 3. vol. 2. Curt. Iun. in cons. 142. nu.
3. Anton. Gab. de donat. in conclus. 1. num. 63.
Viui. commun. opin. in verbo donatio, lib. 2. num.
95. Iul. Clar. in §. donatio, quæst. 3. Rolan. in cons.
5. sub num. 22. Vol. 1. & in cons. 13. num. 42.*
qui dicit hanc veram esse conclusionem,
*vol. 3. Iose. Ludou. in decis. Perus. 3. num. 9. Me-
noch. in cons. 112. nu. 9. vol. 2. & in cons. 1003.
num. 76. Petr. Surd. in d. cons. 419. num. 65.* &
in terminis, quòd in concessione priuilegij
standum sit assertioni Principis attestantis
de meritis, vlterius voluit, *Ias. in cons. 227.
num. 38. vol. 2. & in cons. 101. num. 15. & seq.
Vol. 4. Nact. in cons. 122. num. 7. & in cons.
367. num. 16. & in cons. 522. num. 31. Roland.
in d. cons. 5. in loco præcitato, Decia. in cons. 25.
num. 38. vol. 1. Bursat. in cons. 16. sub num. 55.
Vol. 1. Surd. in d. cons. 419. nu. 66. & Riminal.
Iun. in cons. 323. ante nu. 4. vers. secundo moueor,
75 vol. 3. & Caro. Bardel. in cons. 22. num. 35.* Qua
propter cum talia sint hæc immunitatum
priuilegia ob benemerita concessa, vtique
ex hoc resultat veritas istius suppositi, qd
illa obtinent vim contractus, *Bald.* à quo
omnes viuunt *in l. qui se patris sub n. 14. C. vn.
lib.* qui voluit, quod quando prætextu priui-
legij interuenit aliquod datum, vel factum,
priuilegium transit in vim cõtractus, *Nact.
in cons. 511. num. 9. & in cons. 512. num. 15. Pe
reg. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. num. 28. Petr. de pote-
stat. Princ. cap. 32. in 2. dub. num. 154. fol. 180.*
& ita de priuilegio remuneratorio aucto-
ritate *Bald.* attestatur *Socin. in cons. 59. num.
9. vol. 1. Rom. in cons. 436. col. 4. vers. secunda
principalis, Gramm. in dec. 65. num. 25. Ruin.
in cons. 217. num. 7. vol. 1. Rolan. in cons. 76.
nu. 13. & seq. vol. 2. & in dicto cons. 13. nu. 21.
cum seq. vol. 3.* qui ponit pro conclusione cõ-
muni in terminis istis, concessionem immu
nitatis factam ex causa remunerationis, trã
sire in contractum, *Tiraq.* qui ex more infi-
nitos cumulat in *l. si vnquam in verb. dona-
tione largitus, num. 14. C. de reuoc. don. Aym.
Crau. in cons. 963. num. 26. & seq. Gozan. in
cons. 5. num. 11. & num. 23. & in cons. 101. nu.
8. Ferd. Loaz. in suo cons. oppid. Mule, in 1. du-
bit. in 3. fund. pro Marchio. num. 1. cuius memi-
nit Petr. de potest. Princip. in loco præcitato, Soc.
Iun. in cons. 76. num. 38. vol. 1. Paris. in cons. 1.
num. 98. & in cons. 11. num. 44. vol. 1. Bello. in
cons. 37. in fin. domin. Reg. Tap. in l. fin. in 2. par.
cap. 9. num. 6. ff. de consi. princ. Decian. in d. cons.
25. num. 35. vol. 1. & in cons. 51. num. 24. &
25. vol. 3. Nact. in cons. 242. num. 3. Franc. Bec.
in cons. 129. num. 48. & seq. & in cons. 140. nu.
11. vol. 2. Riminal. Iun. in cons. 289. num. 7. vol.
3. Surd. in cons. 140. nu. 39. vol. 1. & in d. cons.
419. num. 53. vol. 3. Pereg. in cons. 7. num. 16.
vol. 3. Bursat. in dicto cons. 16. num. 56. Vol. 1.
Menoch. in consil. 75. num. 44. vol. 1. Bardel.
76 in dicto consil. 22. num. 19.* In tantùm, quod
etiam si in concessione priuilegij Princeps
vtitur verbo indulgemus, aut volentes nos
liberales exhibere, vel simile, adhuc tamen
concessio facta pretio, vel ob remuneratio-
nem, dicitur ex contractu, nec propter illa
verba immutatur, vel alteratur, vt latè con
cludit, *Ferd. Loaz. in d. cons. in loco præcitato,
num. 26. post Baldum in d. l. qui se patris sub nu.
14. vers. hoc scias, cuius meminit Rolond. in d.
cons. 13. Ias. in l. si pecuniam, col. 5. in fin. ff. de
condit. caus. dat. Petr. de potest. Princ. in dicto
cap. 32. in 2. dubio sub num. 160. vers. & ista
signa, Anton. Gab. de iur. quæs. non tollend. in
conclus. 5. num. 23. Pereg. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3.
sub num. 28. & Bec. in cons. 129. sub num. 49.*
Vnde quod traditur à fisco, quod concessio
dicitur liberalis, & non remuneratoria,
quando adsunt verba significantia liberali-
tatem, & beneuolentiam, procedit, quan-
do super meritis versamur in dubio, *Meno-
ch. ab eo allegatus in d. cons. 112. nu. 42.*

Nec veritati istius suppositi refragantur

quæ

quæ ex aduerso afferuntur ad ostẽdendum hæc priuilegia immunitatis, licet ex causa meritorum concessa, esse tamen merè gratiosa, nec ex eis titulum onerosum oriri, ad quod probandum aliqua proponuntur, quę in tribus capitibus distinguimus.

77 Primò absolutè traditur à Domino *Corset. sub* 8. *suppos. in vers. secundò respondetur, fol.* 57. quòd priuilegia concessa ob benemerita non videntur ex mera liberalitate concedentis procedere, nempè licèt Princeps obligetur propter merita ad Antidora, non tamen cogitur remunerare, *glos. in l. sed etsi lege, §. consuluit, in verb. obligauerunt, ff. de pet. hæred. Bart. in l. Meuius, §. duobus, colum.* 7. *vers. secundo quæro delegat.* 2. Vnde talis concessio magis videtur accedere ad merã Principis liberalitatem, quàm ad contractum onerosum, vt Dom. fisc. Patronus attestatur, adductus authoritate, *Socin. Iun. in cons.* 94. *sub num.* 10. *& seq. vol.* 2. *& Menoch. consil.* 112. *num.* 43. quod indiuidualiter tenet, *Bos. ex aduerso allegatus in tit. de Princip. num.* 152. *& latius in eodem tit. nu.* 323. *vbi refert ita fuisse decisum à Mediolanen. Senatu, meminit Rolan. in d. cons.* 76. *num.* 12. *vol.* 2. *& in d. cons.* 13. *nu.* 9. *vol.* 3. *Peregr. de iur. fisc. lib.* 1. *tit.* 3. *num.* 29. *& Petrus Surd. in d. cons.* 419. *nu.* 12.

Sed istud, quod primo loco traditur, facilè diluitur, quia non solum concessio ob benemerita transit in contractum, vt probauimus, sed etiam præstat titulum onerosum, licèt *Bos.* aliter velit, quem non fuisse benè loquutũ, inquit *Rolan. in d. cons.* 13. *nu.* 59. Vnde illam decisionem Senatus Mediolan. ab eo relatam, quam nimis extollunt DD. ex aduerso, improbat, *Menoch. in cons.* 378. *n.* 12. *&* 13. & tenet hanc partem, quòd talis concessio dicitur onerosa, prout contra *Bos.* pariter sentit, *Peregr. in d. tit.* 3. *lib.* 1. *de iur. fisc. num.* 29. *& clarius idem Pereg. in cons.* 7. *num.* 16. *vol.* 3. Hinc est, quod idem *Socin. Iun. in d. cons.* 94. *num.* 13. ex aduerso allega-

78 tus, non audet contrarium firmare, quinimò attestatur communiter teneri, quòd talis concessio ob benemerita, non est merè donatio, vel liberalitas, *ad tex. in l. si pater, §.* 1. *& l. Aquilius Regulus, ff. de dona. d. l. sed etsi lege, §. consuluit, ff. de petitio. hęred. & l. qui pro vxore, §.* 1. *ff. de dona. inter vir. & vxor. Rip. in l. si vnquam, quæst.* 14. *sub num.* 29. *C. de reuoc. donat. Natt. in cons.* 22. *num.* 6. *vol.* 1. quod ponit pro conclusione, *Rolan. in d. cons.* 13. *num.* 27. Et licet *Socin. Iun. vbi sup.* parum sibi constans sub *num.* 14. dicat se putare, quòd talis concessio non transit in contractum; contrarium tamen tenent Doct. vt patet ex deductis *sup. nu.* 75. quinimò verius est, quòd transit in contractum onerosum, ita quòd de tali concessione iudicatur, sicut de contractu, & titulo oneroso, *Ang. in d. l. si vnquã, quem refert, & sequitur, Alex in cons.* 78. *num.* 6. *vol.* 4. quod ex multis adductis probat *Tiraq. in d. l. si vnquam in verb. donatione largitus, num.* 11. *Torret. in cons.* 9. *num.* 7. *cum seq. vol.* 2.

79 Et ideò in terminis nostris de priuilegio immunitatis ex causa meritorum concesso, quod dicatur ex titulo oneroso obtentum, voluit *Rolan. in d. cons.* 76. *num.* 28. *vol.* 2. *& in d. cons.* 13. *num.* 59. *cum seq. vol.* 3. *Nat. in cons.* 242. *num.* 4. *Decian. in d. cons.* 51. *sub num.* 26. *vol.* 3. *Petr. Surd. in d. consil.* 419. *sub num.* 59. *vers. nec repugnat, & Carcl. Bardel. in d. cons.* 22. *sub nu.* 19. eorum authoritate *Petr. Surd.* inter alios adductus, qui tenent priuilegia obtenta ob benemerita, non posse à Principe reuocari, vt dicetur *in* 2. *par. in* 8. *consid. num.* 72. Ex quo datur intelligi, quòd illa sunt ex titulo oneroso obtenta: quia aliàs merè gratiosa, sunt ad nutum reuocabilia, *Gozad. in cons.* 5. *num.* 27. *& in cons.* 14. *num.* 9. *Menoch. cons.* 103. *num.* 39. *cum concord. ordine suo tradendis in* 3. *& vlt. par. num.* 200. Nec

80 ex eo, quod concedens, secundum iuris regulas, ad concedendum cogi non potest, *iuxta glos. in d. §. consuluit ex aduerso allegatã, & quam citat Bos.* dicitur concessio lucratiua & liberalis: nam cùm naturaliter ad Antidora concedens sit obligatus, dum concedit, id facit, vt potius debitum naturæ soluat, quàm, vt liberalitatem exerceat, vt prædiximus, *d. l. si pater, §.* 1. *cum simil. ff. de donat. Abb. in rub. extra eod. tit.* Hinc est, qđ fertur, cõditionem indebiti cessare, vt post *Bart. in l. ex hoc iure, col.* 5. *vers. sed contra, ff. de iust. & iur. animaduertit Rol. in d. cons.* 76. *nu.* 25. *vol.* 2. *& in d. cons.* 13. *nu.* 61. *vol.* 3. *post Natt. in cons.* 242. *nu.* 4. *& in cons.* 268. *num.* 7.

81 Est tamen benè verum, quòd merita oportet esse insignia, *Alex. in cons.* 21. *sub nu.* 3. *vol.* 3. ita quòd debẽt æquipollere rei concessæ, vt priuilegium ob benemerita dicatur titulum onerosum continere, *ex trad. per Bald. in d. l. qui se patris*, qui voluit, quòd datum, vel factum debet perpetuam commensurationem habere cum re concessa, *Paul. de Cast. in l. si mihi, & Titio. §. fin. ff. de leg.* 1. *Alex. in cons.* 55. *sub num.* 4. *vol.* 1. *Socc. in cons.* 4. *num.* 7. *vol.* 3. *Gugl. de Cun. Bal. & Salic. in l. illud, C. de sacro. Eccl. Doct. in d. l. Aquilius, ff. de donat. Ias. in l. ex hoc iure, num.* 53. *ff. de iust. & iur. Natt. in cons.* 188. *num.* 2. *& in cons.* 511. *num.* 8. *&*

8. & in conf. 600 num. 37. vbi ait, quòd merita non debent esse perfunctoria, sed æquiualentia, idem Nat. in conf. 657. num. 3. & Ri-
82 minal. Iun. in conf. 289. num. 20. vol. 3. Sed nec istud contra nos vrget in facto immunitatis Messanæ concessæ. Primò, quia merita non solùm ęquipollent, sed longè eam excedunt, prout fatetur Feder. III. in priuilegio cum inserto tenore postea confirmato à Feder. nepote, qui attestatur, relatis seruitijs ac meritis Messanensium, illud immunitatis priuilegium eis concessum, impar esse
83 eorum meritis; Immò quòd merita digna fuerunt recompensatione, sufficit tot Principes, qui priuilegia, præsertim immunitatis concesserunt, illa meritis commensurasse, vt post *Come. & Barb.* refert & sequitur *Tiraq. in d. l. si vnquàm in d. verb. donatione largitus, num. 84. C. de reuoc. donat. & post eum Menoch. in d. conf. 307. num. 11. & in conf. 331. num. 76. & Carol. Bard. in d. conf. 22. num. 35.*
84 Secundò, quia si ponderare oporteret merita Messanæ, an digna, vel ne fuerint tot priuilegijs, ex iudicantis arbitrio, cui hoc remittitur, *ad textum in l. etiam, §. fin. ff. de manu. vind. Socc. in conf. 295. vers. circa secundum, num. 7. vol. 2. Iaf. in conf. 154. num. 5. vol. 2. Purpur. in l. cum quid, nu. 131. ff. si cert. pet. Cur. Iun. in conf. 126. num. 11. & Menoch. accedens prędictis in tract. de arb. iud. caf. 132. num. 7.* vtique nemo negabit ingentia merita, ac notabilia seruitia Messanæ, hæc & maiora meruisse priuilegia; nempe si seruitia debent esse insignia, vt inquit *Alex. in d. conf. 21. sub num 3. vol. 3.* certè talia fuerunt præstita à Messana, dum Rom. Imp. à seruili bello, & Arcadium ab obsidione rebellium liberauit,
85 eumq; ad Imperiale solium reposuit. Magnum etenim ac insigne meritum est, donantem ab hostibus redimere, vel à coniuratorum manibus liberare, *cap. si quis Papam. 79. dist. glos. in cap. si quis 12. q. 2. & glos. in d. l. si pater, §. 1. ff. de donat.* pariterque talia esse negabit nemo dum Messanenses, & cum substantiæ detrimento, & cum maxima sanguinis effusione, non solùm Comitem Rogerium ad capiendum hoc Sicilię Regnum, atque ad eliminandos ex tota Trinacria Saracenos, vt Christianum dominium præfulgeret, introduxerunt; sed etiam postea in aliorum Regum successorum dominio graues obsidiones & oppugnationes, vt ciuitatem ipsam pro totius Regni defensione
86 conseruarent, sustinuerunt, vt in priuilegijs fertur, ad tradita per *Menoch. post Rebuf. in d. conf. 112. sub num. 11. vol. 2.* conuenit, quod tradit *Ferd. Loaz. in d. conf. oppid. Mulæ, in d. pri. dub. in 3. fund. in vers.* etsi dicatur: qui ait, quòd licèt secundum communem remittitur arbitrio iudicis, an merita æquipolleant concessioni, tamen sufficit, quòd concessionarius aliquod insigne seruitium fecerit, vt dicatur benemeritus, quod refert, & sequitur *Pet. de potest. Princ. in d. cap. 32. in 2. dub. num. 160. fol. 181.* quod iure optimo multò magis de Messana & Messanensibus affirmari potest, qui non vnum, sed plurima infinita fecerunt insignia, ac memoranda seruitia, ita vt eorum merita, concessiones excedere, vnà cum Feder. III. aperto ore attestari liceret, *arg. l. cum in adoptiuis, C. de adopt. auth. itaq; C. comm. de suc. & c. 1. cum simil. de treg. & pac.*

87 Secundò principaliter dominus fisci patronus contra prædicta implicat, quòd sola meritorum generalis assertio non facit concessionem remuneratoriam, sed gratiosam & liberalem, iuxta sententiam *Oltrad. quem ipse allegat in conf. 5.* quem testatur ab infinitis sequutum, prout in specie sequitur *Socc. in conf. 259. num. 8. vers. 4. casus, vol. 2. de quo per Menoch. in d. conf. 112. num. 10. cum multis sequen. & Hieronym. à Lauren. in decis. Auenion. 23. & Cæsar. Barz. in decis. 117. nu. 15.* Sed nec istud ex duobus refragatur. Primò, quia sententia illa habet contradictores, & contrarium consuluit *Dec. in conf. 20. in 1. p. Iaf. in conf. 150. vol. 2.* quorum sententiam amplectitur *Rip. in d. l. si vnquàm, quæst. 15. sub num. 29. C. de reuoc. donat.* sentientes priorem opinionem locum habere, quando generalis assertio meritorum versatur inter personas prohibitas, vt latè tradit *idem Menoch. in d. conf. 112. sub num. 22.* quod rei nostræ non conuenit, quia versamur in permissis, vt dicatur *in 2. p. in. 2. consid.*

88 Secundò, quia dato quòd illa opinio esset vera, in hac tamen facti specie non benè applicetur, ex quo non sumus in generali meritorum assertione, vt ex aduerso dominus fisci patronus supponit, sed agitur de concessione, in qua de meritis ac seruitijs præstitis fit specialis mentio, vt ad oculum in priuilegijs patet, ad tradita ab eodem *Menoch. citato ex aduerso exempla in dict. consil. 112. num. 11. & in conf. 350. num. 24. cum seq.* Vnde verè sumus *in 3. casu Socc. ex aduerso allegati à fisco in conf. 295.* in quo concludit illam specialem meritorum mentionem sufficere: vnde quod traditur à fisco ad rem nostram ex diuersis infertur contra vulgaria *in l. Papinianus cum simil. ff. de minor.*

Tertio

89 Tertiò & vltimò principaliter aſſertur,
quòd vbi conceſſio eſt facta ob benemerita
ſubditis, qui ex debito tenentur domino
ſeruire, tunc, quicquid ſit de alijs conceſ-
ſionibus, tamen ex liberalitate dicitur pro-
cedere, nec in contractum oneroſum tran-
ſit, ex Socc. Iun. in d. conſ. 94. num. 14. verſ. ma-
ximè, lib. 2. quod videtur ſentire Menoch. in
d. conſ. 112. num. 43. verſ. & tantò magis, vol.
2. aduertens huic rei conuenire traditio-
nem illam Ari. Pinel. in l. 1. in 3. par. nu. 62.
verſ. infertur 3. C. de bon. matern. quibus acce-
dit ex aduerſo allegatus Ioan. Franc. à Pont.
poſt alios, quos ipſe citat in tract. de poteſt. Pro-
reg. in tit. de tract. num. 24. & 25. Sed certè
nec iſtam limitationem admittendam eſſe
arbitramur, quæ nullo iure nobis probatur,
ita ſimpliciter, vt ex aduerſo traditur, nem-
pè data regula præmiſſa, quòd conceſſio,
ſeu priuilegium ob benemerita obtentum
tranſit in contractum oneroſum, vtique illa
vendicat ſibi locum, etiamſi ſubdito fuerit
facta conceſſio, quam tranſire in contra-
ctum irreuocabilem voluit Aret. in c. nouit,
& ibid. Andr. Sicul. & Felin. qui dicta Aret. re-
fert ſub num. 8. verſ. dicit tamen, & clariùs idem
Felin. num. 7. verſ. addit ipſe, qui ait priuile-
legium remuneratorium, cuicunque con-
ceſſum, eſſe irreuocabile: nec differt, an
ſubdito, vel non ſubdito concedatur, quod
etiam refert idem Felin. ibid. num. 12. verſ. li-
mita tertiò, quam ſententiam ſequitur Franc.
Rip. ex aduerſo citat. ſed non benè viſus à dom.
Matut. in d. l. ſi Vnquam, in 14. q. ſub num. 29.
dum ait, quòd licèt Princeps poſſit reuoca-
re priuilegia conceſſa ſubditis, non poteſt
tamen reuocare remuneratoria, & allegat
Aret. Barbat. & Felin. vbi ſupra, ſentiens talia
priuilegia tranſire in contractum onero-
ſum, eo ipſo quòd ea ſupponit irreuocabi-
lia, quamuis ſubditis conceſſa, ad tradita à
nobis in 2. part. in 8. conſiderat. quod indiui-
dualiter tenet Gram. in deciſ. 65. num. 28. &
29. Socc. in conſ. 59. num. 9. verſ. poſtremò, vol.
1. quem ad hoc citat Anton. Gab. lib. commun.
opin. in tit. de iur. quæſit. non tollend. concl. 7. nu.
2. Natt. in conſ. 268. num. 5. quod nec potuit
negare Socc. Iun. citatus ex aduerſo in d. conſil.
94. num. 14. in fin. qui parùm ſibi conſtans
atteſtantur talem conceſſionem tranſire in
90 quaſi contractum. Et ideò in terminis iſtis,
quòd priuilegium immunitatis ſubdito ob
benemerita conceſſum tranſit in contra-
ctum oneroſum, conſulit Petr. Surd. in d. conſ.
419. num. 53. & loquitur Roland. in d. conſ. 76.
ſub num. 19. vol. 2. ex Doct. Felin. in d. cap. no-
uit, idemque Rolan. in d. conſ. 13. & eſt de men-
te Doct. qui tenent tale priuilegium immu-
nitatis non poſſe reuocari, de quibus in d. 8.
91 conſid. dicetur. Vnde quæ ex aduerſo alle-
gantur, procedunt, quando ſeruitia ſunt
præſtita non à ſubdito ſimpliciter, ſed ab
aliquo, qui vel ex obligatione naturæ illa
præſtat, vt eſt filius reſpectu patris, aut vxor
reſpectu mariti, vel ex debito officij, vt ſunt
officiales benè adminiſtrantes, vel milites
ſtipendiati, qui fideliter pugnant: his enim
ac ſimilibus caſibus conceſſio facta ob talia
ſeruitia de iure debita, pura, ac liberalis
non remuneratoria dicitur, Doct. in l. ſi dona-
tiones, C. de collat. Franc. Rip. in d. l. ſi vnquam, in
14. quæſt. verſ. 2. & ibid. latè Tiraq. in verb. dona-
tione largitus, Verſ. quarta declaratio. num. 106.
C. de reuoc. donat. dom. Regens Carol. Tap. in d. l.
fin. in 2. part. cap. 9. num. 9. ff. de conſtit. princip.
Caſ. Barz. in d. deſ. 117. num. 21. & ita proce-
dit traditio Arij Pinel. allegati ex aduerſo in d.
l. 1. C. de bon. mater. qui vt ipſemet dominus
fiſci patronus refert, loquitur de famulo,
vel de negotiorum geſtore, qui ſeruit cum
certo ſalario, cui ſi quid vltra datur ob ſer-
uitia optimè geſta, dicitur ex liberalitate
collatum, non ob recompenſationem, ac
ſeruitiorum remunerationem, quæ famu-
lus, vel negotiorum geſtor tenetur ex debi-
to officij præſtare, & ideò de militibus ſti-
pendiatis, qui ex debito officij præſtant ſer-
uitia, loquitur Apont. citat. ex aduerſo de auct.
Proreg. in tit. de tract. num. 24. cum ſeq. & præci-
puè num. 28. & Capiblanc. per eum allegatus in
tract. de auct. Baron. prag. 3. ante num. 63. verſ.
92 ſed in alijs. Et licèt ille ſentiat num. 60. quòd
oportet ſeruitia eſſe talia, pro quibus actio,
vel officium iudicis competat, vt conceſſio
dicatur remuneratoria, ex Ario Pinel. in d. l.
1. in loco præcitato num. 60. tamen commu-
nem opinionem eſſe in contrarium ipſemet
fatetur, illamque tanquam humaniorem
amplectendam eſſe, ſenſit dominus Regens Tap.
in d. l. fin. vbi ſup. proximè ſub num. 6. verſ. quæ
93 opinio. Quòd tantò magis in terminis no-
ſtris prædicta locum habent, in quibus con-
ceſſio immunitatis præceſſit ob expenſas ac
damna paſſa in bellis occurrentibus, pro qui
bus ex tenore priuilegiorum conſtat Meſſa-
nam admodum inſudaſſe, & præſertim in li-
beratione Arcadij, dum ſuis expenſis claſ-
ſem parauit, quo caſu conceſſionem eſſe re-
muneratoriam admittit idem Capibl. in loco
præcit. num. 62. ac fortius hoc verum eſt, ex
eo quòd ob Comitis Rogerij vocationem,
cui ciuitas ſponte ſe ſubiecit, huiuſmodi
con-

concessiones immunitatuum obtinuit. Vnde immunitas concessa non stat in terminis puri & simplicis priuilegij, *Roland.in d. cons.13.num.44.vol.3.* Itaq; rectè affirmari potest, iuxta hoc suppositum, quòd priuilegia immunitatis habita ob benemerita, dicuntur ex contractu, ac titulo oneroso obtenta.

SVMMARIVM.

94 *Philippus II. habito à Messana donatiuo aureorum quingentorum mille, confirmauit illius priuilegia, & immunitates, & ad cautelam de nouo concessit.*

95 *Priuilegium Principis pecunia obtentum obtinet vim contractus onerosi, etiam si subdito fuerit concessum, num.99.*

96 *Pretium vbi interuenit, ibi intelligitur emptio, & venditio, & in 3.par.nu.141.*

97 *Concessio quelibet per pecuniam obtenta, transit in vim contractus.*

98 *Priuilegium nouissimum non prestare titulum onerosum ex duobus fundamentis, ex aduerso traditur.*

99 *Princeps, habita pecunia, concedens priuilegium subdito, an dicatur vti liberalitate, ita vt priuilegium sit reuocabile.*

Paul. Castr. in l. si mihi & tibi, §. fin. ff. de leg. 1. non benè loquitur. ibid.

100 *Tex. in l. Titius puerum, ff. de obser. pat. praes. non probat sententiam Paul. de Cast. nec terminis suis conuenit.*

101 *Vasallus, seu subditus, differt à seruo, & potius aequiparatur liberto.*

102 *Vassallus non potest domino stipulari.*

103 *Concessio facta, pretio mediante, transit in contractum onerosum, quando illud aequipollet rei concessae.*

104 *Actus iudicatur secundum illud, de quo magis participat.*

105 *Feudi concessio facta, pretio, vel alio aequipollenti, an dicatur liberalis, vel onerosa.*

106 *Fiscus ad excludendum Messanam à titulo oneroso sibi quaesito ex priuilegio nouissimo Philippi II. conatur ostendere, quòd quantitas collata à Messana nihil operatur, tum quia illam non de suo, sed de iuribus Regijs, aut alienis contulit, tum etiam quia illa non correspondet rei concesse, sed vide num. 111. num. 117. & 119.*

107 *Priuilegium nouissimum, quid ex aduerso fertur Messane concessisse.*

108 *Priuilegium nouissimum arguitur de dolo, iniustitia, ac enormissima lesione, licèt Philippus II. attestetur deuenisse ad illud, discusso negotio, cum deliberatione supremi Consilij.*

Item arguitur de reciproca deceptione ibidem.

109 *Principi graue est, aliquem decipere.*

110 *Nihil est, quod magis praefulget in Principe, quàm recta fides.*

111 *Messana de suo, non de iuribus Regijs, contulit in priuilegio nouissimo.*

112 *Pupilli, seu minoris actus non valent, sine tutoris, vel curatoris authoritate.*

Tutor, seu curator praestans authoritatem, nihil de suo confert, sed effectus ad pupillum, vel minorem pertinet.

113 *Ciuitas aequiparatur minori.*

114 *Gabella imposita à Ciuitate Messanae super extractione serici, soluitur à subditis, non ab exteris sericorum extrahentibus.*

115 *Res ratione oneris minus valet, quae absque onere maiori pretio distrahitur.*

116 *Immunitas venditoris prodest emptori, quando onus gabellae retorquetur contra venditorem.*

117 *Messana, quod contulit Regi in priuilegio nouissimo, de suo, non de alieno contulit, & nu. seq.*

118 *Effectus rei spectandus est.*

119 *Collata quantitas in priuilegio nouissimo, praeponderat concessa, cum seq.*

120 *Gabellarum extinctio facta in priuilegio nouissimo, non est noua concessio, quia pro ea Messana ius, & iustitiam fouebat, vide nu. 122.*

121 *Rex est alter Deus corporalis, & lex animata in terris, electus à Deo pro iustitia ministranda.*

123 *Maior pars vniuersitatis si quid constituit, illud censetur constitutum à tota vniuersitate, si tamen duae partes ordinis in actu interueniunt.*

124 *Tex. in l. quod maior, ff. ad municip. procedit in his, quae pertinent ad singulos, vt vniuersos, secus si ad singulos vt singulos, & num. seq.*

Nec procedit, quando agitur de auferendo alicui ius suum, num. 134.

125 *Maior pars non potest praeiudicare, aut obligare patrimonium minoris partis, quod competit iure proprio.*

Negotium, quando tangit singulos, vt singulos de vniuersitate, ibid. & num. seq.

126 *Ciues, an & quando possunt deponere in causa vniuersitatis.*

127 *Maior pars vniuersitatis non praeiudicat minori habenti priuilegium exemptionis.*

128 *Maior pars vniuersitatis non praeiudicat minori, in his, quae sunt grauis praeiudicij, nec vbi agitur de auferendo alicui ius suum, num. 134.*

129 *Messana habet priuilegium Regis Alfonsi, vt maior pars in colloquijs generalibus ei non praeiudicet, nisi eius Syndicus expresse consentiat, licèt illud iniustum esse ex aduerso traditur, sed vide num. 131.*

Rex

165 Con-

165 *Consultatione pendente, nihil est innocandum, maximè in possessoriis.*

166 *Accidens non est inspiciendum.*

Accidens non mutat substantiam subiecti, & potest adesse & abesse praeter illius corruptionem, ibid.

167 *Regentium in supremo ordine Italiae virtus singularis, doctrina, & integritas admirabilis.*

168 *Res iudicata exequitur, & pro ea praesumitur.*

169 *Studiorum vniuersitas confirmata, non de nouo concessa in priuilegio nouissimo.*

Verba sunt mentis testimonium, & quid actum sit, declarant, ibid.

170 *Studia generalia detinendi facultas à Principe conceditur.*

Idem in facultate doctorandi, ibid.

171 *Reges, qui superiorem non recognoscunt, dicuntur habere iura Imperii.*

172 *Rex Siciliae nihil prorsus habet facere cum imperio, & dicitur totum continens in Regno, & habet suprema Regalia.*

173 *Priuilegium, an & quando amittitur ob non vsum.*

Messana detinebat studia generalia ante priuilegium nouissimum, ibid.

174 *Priuilegium ob benemerita, non amittitur per non vsum.*

175 *Priuilegium concessum Ecclesiae vel ciuitati, an per non vsum amittatur.*

176 *Messanae priuilegia per non vsum non tolluntur, ex particulari priuilegio.*

177 *Facultas concessa Messanae in priuilegio nouissimo imponendi gabellam, non transtulit aliquod ius Regale in ciuitatem, & num. seq.*

178 *Regalia reseruata inhaerens ossibus Principis, absque speciali concessione nunquam censentur translata.*

179 *Prohibitio, ne alibi sericum extrahatur, de qua in nouissimo priuilegio, quid dicatur contulisse Messanae.*

Quae tamen ex aduerso potuisset dissimulari. ibid.

180 *Paria sunt non facere, vel inutiliter facere.*

Pactum non dicitur, quod non releuat, ibid.

181 *Verba cum effectu intelligi debent, Nec illa sufficiunt, vbi facto opus est & num. seq.*

182 *Promissio de faciendo, differt à facto.*

Potentia est inanis, si ad actum non perducitur, ibid.

183 *Officia duo parua obtinuit Messana in priuilegio nouissimo.*

Officia, quae leuibus praeponuntur, dicuntur leuia, ibid.

94 CVius suppositi veritas coadiuuatur authoritate illius nouissimae
conuentionis, ac priuiuilegij obtenti in anno 1591. ab inuictissimo, ac Regum omnium sapientissimo domino olim Rege nostro, aeternae memoriae Philippo Secundo, Catholici domini nostri Regis Philippi Tertij genitore dignissimo, qui habito à Messana donatiuo aureorum de auro quingentorum mille, accedente supremi Consilij deliberatione, ex certa scientia, deliberatè, consultò, ac de plenitudine potestatis in amplissima forma priuilegia omnia, ac immunitates Messanae confirmauit, necnon ad eiusdem vrbis cautelam praemissas immunitates, ac priuilegia, omniaq; & singula in eis contenta, de nouo plenissi-
95 mè concessisit. Ex qua cõfirmatione, pretio mediante habita, resultat qđ supponimus, quod haec priuilegia non solùm ob benemerita, sed etiam ob pretiũ obtinent vim contractus onerosi, *ex doctrina Bald. in d. l. qui se patris, C. vnde liber.* qui voluit, quòd quando Princeps concedit priuilegium, pecunia mediante, illud transit in venditionem, etiamsi Princeps vtitur verbo, indulgemus, vel simile, vt dictum est, cuius authoritate attestantur DD. priuilegium pecunia obtentum transire in contractum onerosum, *Felin. in cap. quae ecclesiarum, num. 51. de const. Gozad. in cons. 14. in fin. & in cons. 62. num. 19. Natt. in cons. 511. num. 9. & in cons. 512. num. 15. Rolan. in d. cons. 13. num. 11. vol. 3. Peregr. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. num. 28. Surd. in d. cons. 419. sub num. 53. in 3. Vol. & D. Tap. in d. l. fin.*
96 *in 2. part. cap. 9. in prin. ff. de const. Princ.* Nempè vbi pretium interuenit, semper dicitur contractus, *Bart. in l. 1. §. 1. in fin. ff. de superf. vbi Alex. in addit. tenet*, quòd vbi fit mentio de pretio, intelligitur emptio & venditio, *Roman. in cons. 252. num. 3. Anchar. in cap. 1. num. 8. vers. Ex qua infero. de const. Natt. in cons. 657. num. 3. vol. 4.* Et ideò quaelibet concessio obtenta per pecuniam transit in vim contractus, *Lofr. ex authoritate Bald. in decis*
97 *125. Abb. in cap. nouit. de iudic. Ioan. Ber. in decis. 38. num. 4. Ias. in cons. 105. vers. sextò & vltimò, vol. 1. Petr. qui horum dicta refert de authoritat. Princ. cap. 32. in 2. dub. nu. 156. cum duob. seqq. fol. 181.*
98 Bene verum est, quòd domini ex aduerso totis viribus conantur illud nouissimum priuilegium euitare, & in specie, ne illius vigore possit titulus onerosus à Messana allegari, & licèt quoad hoc multa afferant, ad duo tamen principalia fundamenta eo-

rum

rum dicta reſtringimus Quorum alterum eſt, quòd illa oblatio & ſolutio pecuniæ eſt facta à ſubditis. Alterum verò, quòd quantitas non æquipollet rei conceſſæ in præmiſſo priuilegio, & ideò, tàm ex primo, quàm ex ſecundo capite, titulus oneroſus ex eo non reſultat.

99 Primò igitur principaliter traditur, quòd illud priuilegium non parit titulum oneroſum, ex quo res eſt inter Principem & ſubditum, cui ſi conceditur priuilegium, etiam habita pecunia, illud erit reuocabile, quia Princeps dicitur vti liberalitate. Allegatur tùm *à D. Corſet. fol. 100. à tergo, tùm etiam à domino fiſc. Patrono in 7. replicat. ſub verſ.* Ex *alio etiam, Paul. de Caſtr. in l. ſi mihi & tibi, §. fin. in lect. Bonon. ff. de leg. 1. relatus ab Alexand. in addit. ad Bald. in d. l. qui ſe patris, nu. 14. in verbo lucratus, Soc. in conſ. 87. ſub num. 12. vol. 3. & Petr. de poteſt. Prin. in d. c. 32. in 2. dub. ſub num. 160. fol. 181. qui hoc atteſtatur adductus argumento illius tex. in l. Titius puerum, ff. de obſe. patr. præſt.* vbi dominus, qui recepta pecunia à ſeruo, ei præſtat libertatem, dicitur vti liberalitate, & poteſt eam reuocare: Sed hoc dictum *Paul. de Caſtr.* eſt contra illud, quod à maioribus noſtris fertur in terminis priuilegij ſubdito conceſſi, pecunia mediante, quod tranſire in contractum oneroſum teſtantur, *ex Bald. poſt. Nicol. de Mata. in d. l. qui ſe patris. (licèt Paul. de Caſtr. hoc velit opponendo contra Bald.) vt tradit Soc. in conſ. 4. num. 4. & 5. vol. 3. Peregr. de iur. fiſc. lib. 1. tit. 3. nu. 28. & Petr. Surd. in d. conſ. 419. num.* 53. Et ſi illud verum eſſet, deſtrueretur communis Doct. aſſertio loquentium de efficacia contractus celebrati inter Principem & ſubditum, de qua communi aſſertione atteſtatur *idem Paul. Caſtr. in conſ. 317. ſub nu. 5. verſic. Tùm quia communiter, vol. 1. & habetur per DD. in l. digna vox, C. de legib. & in cap. nouit, de iud. & in cap. 1. de prob. & alibi, vt tra-*

100 *detur ordine ſuo in 2. part. in cōſid. 9.* Nec ille tex. *in d. l. Titius puerum, cuius argumento monetur Paul. Caſtr.* illius ſententiam probat, dato quod terminis noſtris conueniret, nempè ipſe voluit per illum tex. quod conceſſio facta ſubdito ob certam pecuniam, ſit mera liberalitas, & per conſequens eſt reuocabilis ſine cauſa, prout & *Corſ. & Fiſc.* referentes *Paul. Caſtr.* audent atteſtari, quorum alter inquit, quod ad nutum, alter verò, quod ad libitum reuocari poteſt, & tamen contrarium probatur in illo tex. etiam in terminis, in quibus pecunia præſtatur à ſeruo ipſi domino pro libertate, quem ſine ingratitudinis cauſa ad ſeruitutem reuocare non poteſt, vt animaduertit *Petr. de author. Princ. in loc. præcit. in verſ. Sed iſtud dictum,* vbi propter hoc inquit, *dictum Paul. Caſtr.* non eſſe verum, cui nec illius text. argum. conuenit, etiam ſi ibidem libertas eſſet ad nutum reuocabilis: nam loquitur de ſeruo, qui ſecundùm iuris regulas, quicquid acquirit, domino acquirit, & ideò ſi domino præſtat pecuniam ob libertatem, dicitur ex liberalitate manumiſſus, & libertus effici-

101 tur. Quæ ratio non militat in ſubdito, ſeu vaſſallo dante pecuniam Principi, ob conceſſionem aliquam, qui longè differt à ſeruo, & potiùs liberto comparatur, *gloſ. in c. 1. §. fin. in verb. potuerit, de alien. feud. pater. & in cap. 1. de vaſ. qui cont. ſue. & in cap. 1. §. ſed quid delator, de cōſ. rec. feud. And. in c. 1. quib. mod. feud. amitt. & alibi, vt citat Camil. de Curt. in 1. part. diuerſ. iur. feud. in verb. licet. num. 44. Bald. in l. libertis, num. 35. C. de oper. liber. Iaſ. in prælud. feud. num. 20. & ibid. Afflict. nu. 73. & ſeq. cum concordan. traditis ab Intrigl. in 1. cent. feu. quæſt.*

102 *58. in princ.* Hinc eſt, quod licet ſeruus poſſit contra iuris regulas domino ſtipulari, *ex vulg.* vaſſallus tamen illud facere non poteſt, *Bart. in l. ſi quis ita ſtipulatus, §. Chriſogonus, & ibidem Imol. Angel. & Alex. ff. de verb. oblig. idem Angel. in l. ſtipulatio iſta, §. alteri, ff. eod. tit. Curt. Iun. in tract. de feud. in 2. part. in 7. q. in 2. dub. num. 62. fol. 204. à tergo in parua impreſ. Intrig. in 2. centu. feud. artic. 30. num. 6.* Qua de re ex illo tex. non rectè arguitur ad terminos conceſſionis factæ ſubdito, pecunia mediante, vt ex ea non poſſit ſubditus prætendere titulum oneroſum, vnde nimirùm, *ſi Paul. Caſtr. ibid.* in hoc non firmat pedes, nec recedit ab opinione *Bald.* eam tamen intelligens (vt etiam domini ex aduerſo referunt) in caſu quo illud quod datur, æquiualet rei conceſſæ, prout idemmet *Bald.* hoc voluit, dum inquit, quod datum vel factum debet habere perpetuam commenſurationē cū re conceſſa, Ex quibus verbis domini ex aduerſo implicāt (ſentientes primum non ſubſiſtere) ſecundum fundamentum, quo probare conantur, ex illa nouiſſima conceſſione titulum oneroſum prætendi non poſſe.

103 Secundò ergò traditur principaliter ad inficiandum titulum oneroſum, qui ex præmiſſo priuilegio reſultat, quòd tunc conceſſio facta pretio mediante tranſit in contractum, & oneroſum parit titulum, quando illud æquipollet rei conceſſæ, & ſic habet, ſecundum *Bald. in d. l. qui ſe patris,* cum ea per-

perpetuã commensuratione: nam sicut merita debent æquipollere concessioni, vt supra deductum est *nu.*81, sic pariter debet æquipollere pretium, quod datur pro re concessa, *Socin.in d.conf.4.num.4.cum seq.vol.3. & in d.cons.87.num.12. eodem.vol.Aretin. Felin. & alij in d.cap.nouit.Ias.ex aduerso allegatus in consil.56.Vol.1.Crauet.in tract. de antiquit.tempor. in 2.par.1.partis prin.num.38. Osascus in decision.139.num.10.Rolan.in d.conf.13.num.12. Vol.3.Petr.de author.Princip.in dict.2.dubit.capit.32.num.159.Menoch.in conf.981.num.15. Peregr.de iur.fisc.lib.1.tit.3.num.29.& Petr. de Greg.de concess. feud.in pri.par. quæst.7.num.22.*

104 sententes, quod quando concessio præponderat, est gratia, nec puri priuilegij nomen amittit: quia actus iudicatur secundùm illud, de quo magis participat, argumento *l.quæritur,ff.de statu homin.l.fundi partem,ff.de contrahen.emption.& cap.ad quæstionem,cum simil.extra de rerum permut.*

105 Hinc à maioribus nostris fertur de concessione feudi, quæ si contra naturam feudi pretio, vel alio æquipollenti facta fuerit, ita vt magis de onere, quàm de pura liberalitate participet: dicitur onerosa & irrenocabilis, vt post *Baldum in d. l.qui se patris, declarat Petr.de Gregor.de concession.feudi, in 1.par.in 7.quæst.num.10.& in 2.par.quæst.5.num.11.Dec.in conf.390.num.7. Curt. Iun. in tract. de feud.in 1.par. quæst.6. vers.circa septimum, Cumi. in prælud. cap.si aliquem num.109. Intrig.in 1. centur. feud. quæst.18.nu.18.* aliàs, si liberalitas præponderat, dicitur gratia, ac beneficium iuxta naturam feudi, *ad tex.in cap.1.§.beneficium,ex quib.caus. feud.amitt.Curt.Iun.in d. quæst.6.num.14.& q.11.circa prin. Cumi. in d. prælud. num.107. cum concordan.tradit.ab Intrig.in dict.quæst.15.nu.2.*

106 Sed in proposito ex aduerso asseritur, præmissa applicando ad factum, quod illa quãtitas suæ Catholicæ Maiestati soluta, non æquiualet rei concessæ in præmisso priuilegio, & ideò consequentiam faciunt, quòd illius vigore titulus onerosus prætendi non potest. Hanc minorem propositionem duobus modis (vt animaduertimus) probare conantur, arguendo tùm à parte illius quãtitatis, tum etiam à parte cõcessionum obtentarũ. Arguunt primò à parte illius summæ, quam dicunt Messanam verè nõ de suo, sed de iuribus, aut suæ Maiestatis, aut alienis contulisse; nempè in facto est, quod Messana tunc obtinuit à Rege facultatem imponendi gabellam granorum viginti quinque pro qualibet libra serici extrahenda ex dicta Ciuitate cum prohibitione, quòd à Thermis vsque ad Syracusas, alibi sericum extrahi non possit: cuius gabellæ redditus subiugauit pro ea summa, quam Regi persoluit: ex quo inferunt, alterum de prædictis duobus, aut de iuribus Regijs, aut de alienis, Messanam illam quantitatem contulisse. Primum iuris est, illudque probat dominus fisc. Patronus, ex eo quod cum ex redditibus dictæ gabellæ Regia authoritate impositæ fuit illa quantitas collata, vtique id sequitur, quod de iuribus ipsiusmet principis illa fuit soluta. Nempè Ciuitas superiorem recognoscens, non habebat facultatem imponendi gabellam prædictam, sine authoritate Principis, ad quem spectat hoc ius imponendi noua vectigalia, vt dicetur in *3.par.princ.num.3.* Vnde quatenus illa fuit de authoritate & confirmatione Principis imposita, illa dicitur ab ipso Principe confirmante procedere, quia confirmatio sustinet actum, tanquam à confirmante factum, quando actus sine confirmatione esset nullus, allegatur *Surd.in conf.63.num.27. vol.1.* & tunc confirmans dare videtur, *ex Dec.in conf.341.nu.9.* & actus tribuendus est Principi, *ad tex. in d.l.& quia vbi latè Rebuf. ff.de iurisdict.omn.iud.* quibus nos addimus, quæ de confirmatione tradidimus supra in *1.suppos.num.24.cum duobus seqq.* Secundum verò facti est, illudque breuiter ostendit, dũ inquit, quod redditus dictę gabellæ, ex quorum subiugatione fuit illa quantitas soluta, non ex sericis Messanensium, quia parua esse, & in partem extrahi attestatur, sed ex alijs regniculorum proueniunt, quæ ex Regno huc adducta inde extrahuntur: & sic in effectu volunt nihil Messanam de suo contulisse, & per consequens nullum ex dicto priuilegio posse titulum onerosum prætendere. Arguunt secundò principaliter à parte eorum quæ in dicto priuilegio fuerũt concessa, quæ inæstimabilis pretij esse supponunt omnes, ita vt eorum quodlibet (vt D. Marutæ attestatur) ipsam quantitatem

107 solutam præponderet. Fertur enim primò, Messanam obtinuisse extinctionem duarum gabellarum tareni vnius super pilo, & mercibus, & alterius tareni super qualibet libra serici extrahenda, quæ tunc fuerant in Comitijs generalibus impositæ, quarum redditus ad minus (vt d. fisc. Patronus attestatur) aureis centum mille singulis annis importabant, quorũ sors, seu capitale in quatruplum excedebat summã aureorum quingentorum ab vrbe collatam. Secundò fertur obtinuisse cõfirmationem priuilegiorũ, & præ-

& præsertim plenissimæ immunitatis ab om
nibus & singulis gabellis, collectis, datijs, &
alijs impositionibus, quæ ordinariè & extra-
ordinariè ex quacunq; necessitate imponun
tur. Tertiò fertur obtinuisse formã ac mo-
dum circa cõsultationes faciendas cum sua
Catholica Maiestate super declaratione con
tra priuilegia, alterando dispositionem
priuilegij Regis Alfonsi, in quo aliter dispo
nebatur. Quartò fertur, obtinuisse vniuer-
sitatem studiorum, cum facultate graduan
di. Quintò & vltimò traditur, obtinuisse
illa tria, *quę D.Corset.inquit fol.91.* sufficere so-
la ad intentionem fundandam, videlicet Fa
cultatem imponendi vectigal; Prohibitio-
ne, ne alibi à Thermis vsque ad Syracusas
sericum extrahatur; ac Cõcessionem officio
rum, quæ omnia inæstimabilis pretij esse te
statur, ita quòd summa collata eis non æqui
ualet, & per consequens cessare onerosum
titulum, omnes vno ore affirmant. Quini-
108 mò non desinunt illud priuilegium ex capi-
te doli, iniustitiæ, ac enormissimæ læsionis
redarguere: non aduertentes, quod sapien-
tissimus ille Princeps dominus noster Phi-
lippus II. attestatur ad illud deuenisse
cum deliberatione sacri, ac supremi Consi-
lij, in quo sedebant tot integerrimi, & ocu-
latissimi legum vertices, à quibus negotiũ
ipsum totum prius fuerat discussum, & di-
ligenter examinatum, facta illius transmis
sione ad Proregem, cuius cum interuentu
fuit illud pertractatum, apud quem pari-
ter non deficiebant celebratissimi, & peri-
tissimi Iurisconsulti, qui in ea conuentione
iura S.C.M. diligentissimè inspexerunt, non
minus quàm nunc faciunt isti domini Con
siliarij ex aduerso scribentes, nec illam con
fuluissent, si assertus dolus, iniustitia, &
enormissima læsio interuenisset. Sed ex his,
quæ aduersus illud priuilegium afferuntur,
illud notabile nobis videtur, quod à domi-
no Consultore Matute traditur, qui tamen
agnoscens illius exorbitantiam, protestatur
cum reuerentia illud afferre: inquit enim
credere in eo deceptionem ad inuicem inter
uenisse, iuxta illam iuris Ciuilis regulam, li-
cèt à sacris Canonibus improbatam, qua ca
uetur, licere partibus ad inuicem se decipe-
re, asserens in illa facti specie, vtramque par
tem fuisse deceptam, dùm ciuitas obtulit
Regi, quæ Regis erant, & Rex concessit, quæ
in præiudicium Regni, successoris, ac subdi-
109 torum concedere non poterat. Quod quàm
graue est asserere de Principe, vir tantæ au-
thoritatis, ac doctrinæ ignoraro non debue-
rat, ad tradita per *Crauet. in cons.241. num.
19. Cephal. in cons.545. nu.100. vol.4. Ias. in cõs.
10. vol.3. Paris. in cons.82. nu.49. vol.1. Bellon.
cons.37. in fin. Roland. in cons.1. num.32. vol.2.
Menoc. in cons.1. num.227. & in cons.27. nu.42.
& in cons.721. num.3. & Rodol. de abso. Princ.*
110 *potest. cap.6. num.183.* Cum nihil est, quod
magis præfulgeat in Principe, quàm recta fi-
des, *ad tex. in l. inter claras. C. de su. trin. Trin. &
fid. Cathol. Alex. in cons.54. num.15. vol.4. Rol.
in cons.13. num.53. vol.3. Folle. in pract. cons. in
vers. Et submissionis cuiq; foro. nu.10. & Rodol.
in loc. præcit. num.184.*
111 Quapropter deueniendo ad solutionem
oppositorum, non refragatur primum argu-
mentum, à quantitate collata sumptum;
quam verius Messana, de suo, non autem de
Regijs, aut alienis iuribus contulit. Et pri
mò quoad illud, quod traditur, illam quan-
titatem de iuribus Regijs contulisse, sub præ
textu quòd eam percepit ex subiugatione
redituum illius gabellæ Regia authoritate
impositæ, animaduertimus hanc consequen
tiam non valere. Nam licèt ciuitas non po-
tuisset gabellam prædictam iure proprio im
ponere, & quòd ideò illius impositio susti-
neatur authoritate Principis; iuxta ex aduer
so allegata, tamen ex hoc nõ sequitur, quòd
nihil de suo, sed de iuribus Regijs contulit.
Nempè, qui in actu authoritatem præstat, li
cèt sustineat actum eius authoritate, de suo
tamen nihil dicitur, præstando authorita-
tem, conferre, sed commodum & incommo
dum ipsius actus ad eum spectat, cui autho-
112 ritas ipsa præstatur. Patet in pupillis & mi
noribus, quorum actus iudiciales, vel extra-
iudiciales iure proprio non valent, sed tu-
torum, vel curatorum authoritate sustinen
tur, & confirmantur, *l. fin. C. si aduersus rem iu-
dicatam, l. clarum. C. de author. præst. l. si curato-
rem, C. de integrum restitu. & instit. de author. tu-
tor. in princ.* Verùm tutores, vel curatores ni-
hil de proprio conferunt, præstando autho-
ritatem, nisi subsistentiam actus, illiusque
validitatem. Cæterum commodum & in-
commodum ipsius actus ad pupillos, seu mi
nores pertinet, *ad tex. in l.2. ff. de author. tutor.
l. si se non obtulit, & ibi glos. in verb. iudicati, ff. de
re iudic. l.1. & l. si in rem, C. quãd. ex fact. tuto. &*
113 *dict. l. fin. & ibi glos. C. si aduersus rem iudicat.* Vn-
de ex his arguendo ad ciuitatem, quæ mino
ri æquiparatur, *l. Rempublicam, C. de iur. Reipu-
bl. lib.10. l. Præses, & ibi DD. C. de transact. Crau.
in cons.680. num.21. vol.4. Rolan. in cons.5. nu.4.
vol.1. Menoc. in cons.726. nu.33. & cons.1169.
num.20. vers. Nec obstat,* rectiùs affirmari po-

test ad Messanam onus, ac incommodum dictæ gabellæ spectare, licèt in illius impositione Princeps præstitit authoritatem, ita vt quid quid contulit, facta subiugatione super reditibus gabellæ prædictæ, de suo contulisse dicatur: & certè nemo est qui non vidit, quàm leue sit asserere ciuitatem nihil de suo conferre, quando ex gabellis, quas sibi Regia authoritate imponit, Regi aliquid donat, quod si ita esset, pariter nihil de suo præstaret Regnum in donatiuis, pro quibus soluendis (vt tota die videmus) Regia authoritate gabellas imponit. Nec monet ratio differentiæ tradita à domino Matute, dùm ait, quòd illa gabella ab extraneis, & non subditis, maiori ex parte persoluitur: reliquæ verò à Regno positæ, soluuntur à subditis, tum quia dato quòd non a subditis illa solueretur, non propterea sequitur, quòd de iuribus suæ Catholicæ Maiestatis fuit illa quantitas collata, sed potiùs videtur posse inferri, Messanam de alieno contulisse, quod in facto non militare statim ostendetur: tùm etiam quia ipse assentit, quòd quando gabella, Regia authoritate imposita, soluitur à subditis pro Regijs donatiuis, ipsi illud onus
114 præstant. Et quidem talis est gabella, quam tunc imposuit ciuitas, nempè illa soluitur à subditis, & præsertim a Messanensibus dominis sericorum, non autem ab exteris & non subditis, ipsum sericum extrahentibus, qui ratione dictæ gabellæ tantò minùs soluunt de pretio pro qualibet libra serici, vt docuit experientia anno præterito, de mense Augusti, dùm in dubio erat, an istius noui vectigalis exactio procederet, quo tempore notorium fuit, mercatores exteros conuenisse cum dominis sericorum, tantò plus soluere pro qualibet libra serici, quantum hec noua gabella importabat, si illius exactio non fieret: sinautẽ tantò minùs, & sic per indirectũ, constat subditos onus illius gabellæ subire.
115 Et quidem hoc de iure traditum est, nam res ratione oneris minùs valet, quæ absque onere maiori pretio distrahitur, *l. si venditor, §. fi. ff. de seru. exportand. l. eum qui, §. fin. ff. de in diem addict. glos. in l. gener. §. fin. de vsufruct. legat. Lucas de Pen. in l. agros, col. 3. C. fund. limitro. lib. 11. Angel. in l. pretia rerum, & ibi Alex. col. 1. ff. ad l. falcid. Decius in cons. 167. num. 2. Tiraquel. qui alios congerit de retract. conuention. in præfation. num. 20. accedit Osasc. post. Brunum, quem ipse ci-*
116 *tat, in decis. 91. nu. 10.* Qua ratione Doctores attestãtur, quòd immunitas venditoris prodest emptori, quãdo aliàs vẽditor tantò minus venderet, ratione gabellæ, quæ retorquetur contra ipsum venditorem, vt alias latè con sului pro vrbe, & gabellarijs Messanensibus, *ex Bald. in cons. 31. vol. 1. Ioann. de Amic. in cõs. 18. Boer. in decis. 213. col. fin. Alciat. in respon. 216. num. 17. Decius in cons. 48. num. 3. Roland. in cons. 61. num. 17. & sequen. vol. 4. Riminald. iun. in cons. 724. num. 47. Menoc. in cons. 136. num. 13. & in cons. 716. numer. 7. & Petr.*
117 *Surd. in cons. 301. nu. 80.* Secundò, quoad illud quod asseritur, Messanam de alieno contulisse: ex quo introitus dictæ gabellæ proueniunt de alienis sericiss quæ ex Regno (stante prohibitione extractionis alibi faciendæ) illuc adducta, extrahuntur, & non de sericis ipsorum Messanensium, quorum pauca esse dicunt, pariter animaduertimus, rem aliter in facto se habere; ex duobus, quorum alterum est, quòd sericum, quod ex portu Messanæ extrahitur, maiori ex parte est illud quod fit in constrictu, & districtu Messanæ: tùm quia notorium est, quod literæ prohibitoriæ, quòd a Thermis vsque ad Syracusas alibi sericum non extrahatur, iuxta formam priuilegij, nunquam a Tribunali Regij patrimonij, emanauerunt: tùm etiam, quia in dicto constrictu & districtu, hæc industria viget plus, quam in aliqua parte Regni, ita vt quod extrahitur, magna ex parte est ipsorum Messanensium, qui non solum in constrictu, sed etiam in locis districtualibus habent eorum sicomorum viridaria, cum quibus sericum ipsum conficitur, quod inde adductum Messanæ, ex illius portu extrahitur: propter quod Messanenses pro maiori parte onus dictæ gabellæ subeunt, ita vt reliquum in consideratione non sit: argumento textus, in, *l. quod maior, ff. ad municip. l. nulli, cum lege sequen. ff. quoe cuiusque vniuersit. nomin. & l. nominationum, cum similibus, C. de Decurion. lib. 10.* Alterum verò est, quòd dato quòd reditus dictæ gabellæ maiori ex parte perciperentur pro extractione serici regnicolorum: tamen si facti speciem rectè consideramus, Messanam de suo illam summam contulisse inueniemus, nempè dicta gabella granorum viginti quinque, fuit imposita, vt prõptuaria sit illius summæ oblatæ solutio, per subiugationem redituum dictæ gabellæ, stante quod ciuitas (vt in secundo capite illius conuentionis asseritur) non habebat patrimonium, vnde potuisset illam quantitatem paratam habere, verùm subiugationes desuper factas, habet reluere Ciuitas ex introitibus alterius gabellæ obulorum quatuor super quolibet quartucio vini, quæ absolutè soluitur ab ipsis Messanensibus, & habita-

habitatoribus vinum ipsum minutim con-
118 sumentibus. Vnde arguendo ab effectu rei, qui spectandus est, *Dec. conf. 164. num. 3. Bocr. in decis. 182. num. 3. Aluar. Valasc. de iure emphy. quæst. 32. num. 20. lib. 4. Menoch. qui eos citat in conf. 708. num. 15.* nemo negabit, quod dictum capitale, pro quo reditus gabellæ serici fuerunt subiugati, effectiuè confertur ab ipsa Ciuitate de bonis suorum ciuium soluentium gabellam præmissam obuiorum quatuor, de quorum introitibus sunt reluendæ subiugationes; ita quòd licèt prima facie appareat, quòd quantitas oblata fuit habita de introitibus gabellæ granorum viginti quinque, in quibus in aliquo conferunt alij, vltra Messanenses, sericum Messanæ apportantes, tamen (exitu rei inspecto) tota illa summa fuit collata ab ipsa Ciuitate, dùm de introitibus alterius gabellæ, quam absolutè subeunt Messanenses, illud capitale redimitur. Nec aliquid præmissis restagatur, quod ex aduerso traditur, si eorum dicta ad hoc tendunt, dum in facto diceretur, verum non esse, quòd redemptio dicti capitalis fit absolutè de introitibus dictæ gabellæ paruulorum quatuor: ex quo etiam de reditibus alterius gabellæ granorum viginti quinque, superest quolibet anno certa quantitas, vltra illud quod subiugatarijs creditoribus annuatim soluitur: ex qua pariter ex tenore nouissimi priuilegij debet fieri redéptio, adeò quòd videtur, quòd simpliciter non possit affirmari, quòd exitu rei attento, totam illam quantitatem Messana dicitur conferre; Quandoquidem illud considerare oportet, quod à principio introitus dictæ gabellæ granorum viginti quinque non fuerunt sufficientes pro soluendis censibus ipsis subiugatarijs: nam vt nobis relatum est fuit illa arrendata pro scutis triginta nouem mille, & ducentū, & subiugationes ascendebant ad scutos annuos quadraginta sex mille & sexaginta in circa, adeò quod ciuitas annuatim supplebat de alijs suis gabellis: & licèt ad præsens ob redemptiones factas de reditibus alterius gabellæ, & ob augmentum redituum illius gabellæ serici, aliquid de eis superest vltra subiugationes: illud tamen non attingit illud, quod percipitur ratione eiusdem gabellæ super serico ipsorum Messanensium, ita quod etiam applicata illa summa, quæ hodie superest pro redemptione dicti capitalis, adhuc Messana dicitur de suo luere, & per consequens affirmari rectius potest, illam quantitatem in priuilegio nouissimo oblatam, Messanā de suo contulisse, ita vt primum argumentum, aliquo modo non refragetur.

119 Præterea non refragatur aliud secundo loco traditum argumentum, sumptum à parte eorum, quæ in dicto priuilegio, fuerunt concessa, quibus collata quantitas nullatenùs æquiualet: nam licèt vrbs Messana ob suorum ciuium erga Catholicam sui Regis Maiestatem ingentem affectum, pro cuius seruitio, si suorum filiorum sanguinem effunderet, parum tamen, seu nihil facere arbitretur, & versa vice, quod ab eadem Maiestate sibi confertur, ex gratiosa tanti Principis liberalitate fluere, iure optimo credat, licebit tamen secundùm iuris terminos, rem ipsam ponderando, affirmare præmissum argumentum non procedere, ex quo quantitas collata, etsi longè minor fuisset, adhuc tamen præponderaret, vnde pro rei dilucidatione concessa, quę feruntur ex aduerso sigillatim consideramus.

120 Et primò in illa gabellarum extinctione non est faciendum aliquod fundamentum, dùm res agebatur cum iustissimo Principe, quia nihil propter hoc fuit de nouo vrbi concessum, sed quod suum erat ex debito iustitiæ fuit tributum, stante illius plenissima immunitate, cuius vigore instabat ciuitas apud Catholici Regis Maiestatem, ab onere dictarum gabellarum liberari, ex quo earū indicio facta in Comitijs generalibus non potuerat Messanam afficere, illaque quoad vrbem erat contra illius notoria priuilegia, prout fuerat iam declaratum ab ipsis iudicibus Regijs delegatis. Cuius vrbis iustitia, illiusque merita tempore initæ conuentionis, ac concessi priuilegij pendebant in suprema Regali Curia, ita vt si ad dictam concordiam non fuisset deuentum, Messana stantibus præmissis notorijs priuilegijs, ac plenissimis immunitatibus, super extinctione dictarum gabellarum, suam reportasset iustitiam. Suadet hoc magna il-
121 lius optimi Principis Phillippi Secundi religio, in cuius supremo Auditorio res ipsa agebatur, qui tanquam alter corporalis Deus, *ad tradita per Bald. in cap. 1. §. final. num. 24. de prohibit. feudi alienation. per Federicum, & Afflict. in prælud. constitution. Reg. quæst. 14. & in rubric. quæ sint Regal. num. 16.* & lex animata in terris, vt inquit, *Curt. Sen. in conf. 66. Bossius in tit. de princip. num. 9. Alber. Brun. in tract. de statut. artic. 13. num. 17. Corset. in tractat. de potest. Reg. in 4. part. quæst. 11. num. 4. Camil. de Curt. in 1. part. diuers. iur. feud. in §. semper, num.*

30. *fol.* 4. in cuius pectore vti à Deo viuo & immortali electus pro iustitia ministranda *ad tex. in authent. de armis, in princ. Menoch. in conf.* 202. *num.* 164. *& conf.* 411. *num.* 20. fons illius indeficiens residebat, vt inquit „*Boss. vbi supra num.* 18. absque alia recompensatione, cognitis illius negotij meritis, gabellas præmissas remisisset ex debito iustitiæ, quam infra dentes fatetur, *D. Matute in* 2. *p. solution.* 3. *fund. sub versic.* Ad quartum responderi, dùm conatur diuersificare eam facti speciem, *in qua Bologn.* tunc consuluit à terminis nostris, dùm in ea quærebatur de gabellis impositis à Generali Colloquio; at in his tractatur de gabella imposita à Principe, sentiens ius & iustitiam, quam in ea facti specie Messana fouebat, in his terminis non militare: & licèt inferiùs idem D. Consul. attestatur, quòd in ea ciuitas ipsa succubuit: contrarium tamen verius est in facto, quia eo tempore pendebant merita, vt ex illo priuilegio perpenditur, & inferiùs illa nunquam de iure perijsse ostendetur.

122 Est tamen bene verum, quòd D. Corsetus sub versicul. Alterum fundamentum, *fol.* 84. *à tergo*, conatur in hoc proposito, iustitiam illarum gabellarum sustinere, sub prætextu quòd fuerant impositæ in comitijs generalibus, in quibus totius Regni interuenit consensus, vocata & non comparente Messana. Ex quo resultat, quòd illarum impositio potuit præiudicare Messanæ

123 quia quod maior pars vniuersitatis constituit, dicitur à tota vniuersitate constitutum, *ad text. in l. quod maior, ff. ad municipal. & cap.* 1. *de his quæ fiunt à maior. part. capit.* Nec potest minor pars impugnare, quando saltem duæ tantùm partes vniuersitatis in actu interueniunt, & earum maior pars consentit, *glos. in d. l. quod maior, ad tex. in l.* 3. *ff. de decret. ab ordin. faciend. l. nulli, & l. planè, ff. quod cuiusque Vniuersit. nomin. l. Decurionum, C. de Decurion. lib.* 10. *Abb. & Canonist. in cap. cum omnes, num.* 11. *de constitution.* conueniunt & alij ex aduerso allegati, quibus accedunt, *Ruin. in conf.* 189. *num.* 5. *vol.* 1. *Cur. Iun. in conf.* 164. *num.* 37. *Ias. in conf.* 54. *col.* 2. *vol.* 4. *& in conf.* 140. *col.* 2. *versic. Item ad hoc, vol.* 4. *Soc. in conf.* 95. *num.* 7. *vol.* 3. *Roland. in conf.* 90. *num.* 19. *vol.* 1. *Becc. qui alios citat in conf.* 163. *num.* 16. *vol.* 2. qui illam sententiam amplectitur (etsi aliud sentiat dominus Corset. vbi supra) quòd non sufficit omnes esse vocatos, sed oportet duas partes ordinis efficaciter interuenire, & sic vniuersitas superioris authoritate congregatur, iuxta opinionem *Bart. l. omnes populi, in* 2. *quæst. princip. ff. de iustit. & iure, & in d. l.* 3. *ff. de decret. ab ordin. faciend. & in l.* 1. *ff. de alb. scrip. quam sequitur Paul. de Castr. in d. l. nulli, num.* 7. *& defendit Dec. contra Abbat. in d. cap. cùm omnes, num. mihi* 11. Super quo non esse immorandum arbitror, tùm quia res ipsa habet controuersiam, ad tradita per *Natt. in conf.* 1. *num.* 4. *& ante eum per Abbatem in cap. in causis, num.* 9. *de elect.* licèt primum sit magis commune, tùm etiam, quia in ea facti specie res ita se habuit in illarum gabellarum impositione, quod non est necesse de hoc quærere, adeò quòd subsistere videtur fundamentum domini Corset. quòd gabellæ præmissæ legitimè fuerunt tunc impositæ à Generali Colloquio, in quo factum à maiori parte præiudicat minori, iuxta prædicta. Sed certè hoc motiuum non est nouum, nam eo tempore ex parte Regij fisci fuit propositum, & in eius solutione, *Bolog. institit in eius conf.* 1. *nu.* 22. *cum sequen.* qui ex multis probat, non potuisse Regnum, Messanæ præiudicium inferre in impositione illarum gabellarum, qua de re tribus modis huic fundamento respondetur.

124 Primò, quòd regula illius *text. in d. l. quod maior cum concor.* procedit in his quæ pertinent ad singulos, vt vniuersos: at secùs si tractatur de his quę spectant ad singulos, vt singulos: quo casu maior pars vniuersitatis non præiudicat minori, quia quod omnes tangit, vt singulos, ab omnibus debet approbari, nec maior pars disponit in præiudicium eius, qui non consentit, *glos. in cap. quod omnes, de reg. iur. in* 6. *& in d. c. cum omnes, vbi Felin. num.* 15. *& communiter Canonist. glos. in l. iurisgentium, §. hodie tamen. in verb. parte, & ibi DD. potissimè Ias. num.* 6. *cum seq. ff. de pact. per illum tex. in l. per fundum. vbi Bart. & DD. ff. de seruitut. rusticor. præd. l. in concedendo, ff. de aqua pluu. arcend. l. est receptum, ff. commun. prædior. cum simil.* In qua re nobiscum conuenit dominus Corset. dùm *Vincen. de Franc. allegat in decis.* 2. licèt in applicatione differimus, dùm sentit, illarum gabellarum impositionem tangere singulos, vt vniuersos, non vt singulos, prout nos veriùs vna cum Bologn. supponimus: Mouet, quia onus illarum gabellarum proprium singulorum marsupium tangebat, & per consequens maior pars ordinis eo casu non po-

125 tuit obligare bona, seu patrimonium minoris partis, competens iure proprio, vt indiuidualiter voluit *Imol. in cap. ex parte, & ibid. Abb.*

*Abb.num.4.& 5. de his quæ fiunt à maior. par. cap.Lofred.in conf.*51. quod nec inficiat *Vinc. de Franc.in d.decis.* 2.num.4.& 10. licèt in ea facti specie, *sub num.* 11. hoc non conuenire concedat, nempè res ipsa tangit singulos, quando singuli de vniuersitate in proprio marsupio commodum, vel incommodum
126 sentiunt, vt tradunt DD. de ciuibus qui non possunt in causa vniuersitatis deponere, quando effectus causæ proprium ipsorum ciuium tangit marsupium, ea ratione adducti, quia tunc negotium tangit singulos, vt singulos, & censentur in causa propria deponere. At vbi commodum & incommodum tangit principaliter vniuersitatem, non proprium marsupium ciuium, tunc ciues admittuntur, quia negotium spectat ad singulos, vt vniuersos, *Bart. in l. in tantùm, §. vniuersitatis, ff. de rerum diuis. Alex. in conf.*68.*num.*14.& 17.*vol.* 2.& *in conf.*99. *num.*15.*vol.*5.*Canonist. in cap. insuper, & ibid. Dec.num.mibi* 6.& 7.*extra de testib.Couar.practic.quæstion. cap.*18. *Dec.in conf.* 342. *num.*4. *Afflict. in decis.* 400.*num.*1.*cum sequen.Capic.in decis.*152.*nu.*4.*Menoch.de arbitr.iudic.cas.*106. *in* 2.& 3.*cas.num.*4.& 13.*Petr. Surd. in conf.* 28.*num.*41. & *in conf.*69. *num.* 8.*vol.*1. Nec refert, si replicetur, hoc verum esse, si ciuitas interuenisset in dictis comitijs generalibus, quo casu non potuisset maior pars præiudicare illi ciuitati dissentienti. At ratione contumaciæ eius vox censetur, alijs interuenientibus applicata, & per consequens videtur consensisse, & sibi præiudicium parasse: nam quod attinet ad assertam contumaciam, & successiuè ad prætensum præiudicium, optimè diluitur à *Bolog. vbi supra num.* 29.30.& 31.cuius dicta aliquo supplemento non indigent.

127 Secundò respondetur, quòd non potuit Regnum præiudicium inferre Messanæ, non obstante regula *d.l.quod maior*, ob immunitates ei competentes, non solum vigore capitulorum Regni, super quibus Bologn. eo tempore fecit fundamentum, de quo ordine suo inferiùs dicetur, sed particularium priuilegiorum ipsius vrbis, ex quibus Messana ob omni onere, subuentione & gabella, est immunis & exempta, vnde licèt Regnum imposuerit gabellas prædictas, non ideò potuit Messanæ exemptæ præiudicium inferre, conueniunt *decis. Guid. Pap. quas recenset Bologn. sub num.* 27.*vers.* Et pro ista opinione, per quas ostendit, quòd per subuentiones, quæ fiunt in Delphinatu per vniuersitates de consensu superioris, non possunt grauari exempti, vt ipse tradit *in decis.*376. cum multis sequent. a Bolog. relatis, ad cuius rei confirmationẽ facit ratio illa, quàm in suo proposito tradit *Menoch. in conf.* 426.
128 *sub num.*38.*cum sequen.* Nam in his, quæ sunt grauis præiudicij, quale esset illud, vt ciuitas exempta subijceretur seruituti illatum gabellarum, non sufficit, quòd maior pars vniuersitatis consentiat, *ex l. si quis hac lege, §. quoties, ff. qui & à quib. per quem tex. sic limitant Doctores regulam dict. l. quod maior, præsertim Ias. post Ruin. Angel. & Rom. in d. l. iurisgentium, §. hodie tamen, sub num.* 8. *in* 13. *limitat. ff. de pact. Dec. in d. cap. cum omnes, sub num. mihi* 6. *vers. Dominus Andr. & Gomez. in §. item seruiana, nu.*41. *in fin. instit. de action.*

129 Tertiò & vltimò, fundamentum prædictum potest euitari, vt ipsemet D. Corsetus animaduertit, ob priuilegium Regis Alfonsi in Eulogio præsentatum, in quo specialiter conceditur Messanæ, quòd maior pars ordinis in colloquijs Regni nō possit ei præiudicium inferre, nec aliqua conclusio, aut deliberatio in eis sumpta, eam liget, nisi eius Syndicus legitimè constitutus expressè consentiat: & ideò stante speciali priuilegio sumus in claris, quòd generalis regula *d. l. quod maior*, non trahitur ad casum in quo aliud specialiter est prouisum, *ad tex. in l. sanctio legum, ff. de pœnis, & in c. generi. cum simil. de reg. iur. in* 6.

Sed non omittimus, quòd D. Corsetus hoc ex duobus diluere conatur: quorum alterum est, quòd cum illius priuilegij vigore non assentiendo Messana, obligationes ad quas de iure tenetur, euitat, atque inde totum onus à cęteris regnicolis sustinetur, vtique tale priuilegium vti alteri nociuum, iniustum & iniquum, non valet, *ad text. in l. nec auus, C. de emend. libe. l. rescripta, & l. nec dam nosa, C. de precib. Imper. offeren. cum simil.* Alterum verò est, quòd licèt gabellæ prædictæ in comitijs generalibus impositæ, Messanam non afficerent, stantibus prædictis: tamen de his meritis tempore concessionis priuilegij nouissimi non erat ampliùs tractandum, quia iam perierant, stante alio eiusdem Regis Alfonsi priuilegio: in quo cautum erat, quòd facta declaratione contra priuilegij, debebat fieri cōsultatio cum sua Maiestate infra mensem, & deinde elapsis quatuor mensibus, nec habita responsione à Rege super consultatione facta, iussio, rescriptum, aut mandatum, executioni mandabatur, non obstante declaratione prædicta, prout supponitur in facto fuisse gabellas prædictas

ctas executioni demandatas, stante lapsu
quatuor mensium, vigore literarum suæ C.
M. iuxta dispositionem dicti priuilegij. Ex
quo resultat, quòd quidquid sit de meritis,
gabellæ tamen prædictæ tunc subsistebant
pro Regia Curia, ita vt earum extinctio fa-
cta in dicto priuilegio nouissimo videatur
considerabilis, & concessio efficax.

131 Sed re diligenter perpensa, prædictis re-
plicare facile est. Vnde non obstat prima
responsio fundata in dicti priuilegij iniqui-
tate, seu iniustitia: nam aut illa considera-
tur ex eo, quòd Messana eximitur ab illa iu-
ris dispositione, de qua *in d. l. quod maior*, &
propterea illud tanquam contra ius reddi-
tur iniquum *ad textum in l. final. C. si contra ius
vel vtilit. public. & in d. l. nec damnosa, & d. l.
rescripta, C. de precib. Imper. offer. & l. iubemus
nullam. C. de sacrosanct. eccles.* Aut consideratur
ex eo, quod inde resultat, vide licèt præiu-
dicium totius Regni, ad quod totum onus
pertinet, data exemptione ista, & ideò non
valet, quia continet iniquitatem, *glos. in cap.
rescripta, 25. quæst. 2. Apont. de potest. Proreg.
in tit. de tract. num. 32.* vti præiudiciale alte-
rius, *ad tex. in l. quoties, C. de precib. Imper. offe.*
Vtrumq; enim videtur implicare D. Cors.
in hac sua prima responsione. Verùm in
vtroquè cessat prætensa iniquitas & iniusti-
132 tia. Nam quoad primum non redditur
iniquum priuilegium, ex eo quòd sit contra
ius, cùm ex sui natura ad illud emanat, vt
describendo dicunt *DD. Abb. in cap. olim, de
verb. sign. Abb. & Canon. & ibidem Rip. num.
19. in rub. extra de rescr. Hostien. in summ. de pri-
uil. in princ. Bart. in l. 1. ff. de iuris & fact. ignor.
& in d. l. fin. C. si cont. ius vel vtilit. public. & in
l. si finita, §. ex hoc edicto, ff. de damn. infe. Alex.
in l. quia tale, in princ. ff. solut. matrim. Ias. in l. fin.
num. 17. ff. de const. Princ. Dec. in cons. 32. num.
5. Natt. in cons. 263. num. 3. & Petr. Surd. in
cons. 140. num. 13. vol. 1.* quod in suo propo-
sito animaduertit *Bolog. sub num. 69. vers. in
priuilegijs*, qui distinguit priuilegium à re-
scripto, quod emanat secundùm ius, & ad
iuris communis obseruationem, ad tradita
*per Doctor. vbi latè diximus in rubr. extra de re-
133 scrip.* Præterea, nec dictum priuilegium Re-
gis Alfonsi est contra ius, sub prętextu quòd
in eo conceditur, quòd maior pars non præ-
iudicat Messanæ, contra regulam *d. l. quod
maior*, nam vt dictum est, illa locum habet
in his, quæ fiunt ab vniuersitate, quæ tan-
gunt singulos vt vniuersos, non autem vt
singulos, prout tangunt gabellarum impo-
sitiones, quæ fiunt pro Regij donatiuis in
comitijs generalibus: quo casu maior pars
non præiudicat minori, sed omnium requi-
ritur consensus, *iuxta glos. in d. c. quod omnes, de
regul. iur. in 6. & in cap. cum omnes, cum concor.
de const.* Et tantò magis in terminis illius
priuilegij, in quo illud conceditur, ne con-
clusiones quæ fiunt in colloquijs generali-
bus, tendentes contra priuilegia Messanæ,
eam ligent nec afficiant, nisi assentiat Syn-
dicus legitimè constitutus, quod secundùm
134 ius procedit. Nam *text. in d. l. quod maior*,
non habet locum, quando agitur de aufe-
rendo alicui ius suum: quo casu, quia quod
geritur, derogat iuri particularium, nec est
æqualiter generale, singulorum consensus
requiritur, *glos. in l. 2. C. quæ sit long. consuet.
Angel. in consil. 270.* Visis & examinatis,
*versicul. Secundò principaliter, Felin. in dicto
cap. cum omnes sub num. 18. vers. 10. accedit Me-
135 noch. in cons. 426. num. 40. vol. 5.* Qua de re ex
his liquet, quòd non bene subdit D. Cor-
set. qui ait, quòd Rex non censuit per illud
priuilegium, à nexu obligationis legalis di-
sponentis maiorem partem pręiudicare mi-
nori, Messanam eximendam esse in præiudi-
tium totius Regni, tum quia ex tenore pri-
uilegij contrarium colligitur: & ideò in cla-
ris non oportet incedere per coniecturas, *l.
ille aut ille. §. cum in verbis, ff. delegat. 3. l. con-
tinuus, §. cum ita ff. de verb. obligat.* Nec indige-
mus glosa, *Socin. in cons. 13. nu. 38. vol. 1. & in
cons. 9. num. 10. vol. 3. Roland. in cons. 80. num.
51. vol. 3.* Nec in casu legis cadit difficul-
tas, aut dubitatio, *glos. in l. ancillæ, C. de furt.
Dec. in consi. 492. in fin. Crauet. in cons. 273. num.
7. Becc. in cons. 14. num. 28. & in consil. 112. in
136 fin. Vol. 1. & Surd. in consil. 53. num. 6.* Tùm
etiam, quia illud priuilegium concurrit po-
tius cum iure communi, & ideò illud tan-
quam legitimum, præsumitur Principem
censuisse, *Doct. in l. digna vox per illum texeum,
C. de legib. Bald. in cap.* 1. apud quem, vel apud
quos, *Rolan. in cons. 86. num. 58. vol. 1. cum con-
cord. traditis à Domino Reg. Tap. in rub. ff. de con-
stit. princip. cap. 2. num.* 1. quibus accedit, *Me-
noch. in cons. 411. num. 15. & in cons. 1156. num.*
1. & tantò magis illud censuit princeps re-
torquendo argumentum, ne aliàs ex con-
clusione facta in Colloquijs generalibus ge-
neretur præiudicium Messanæ in eius iuri-
bus, ac priuilegijs, quibus nunquam inten-
137 dit princeps præiudicium inferre. *l. 2. §. me-
rito, & §. si quis à principe, ff. ne quid in loco pu-
blic. cap. ex tuarum de aucto. & vsu pal. cap. su-
per eo de offic. deleg. Felin. in cap. causamque in
verb. interpretatio de rescript. Dec. in cons. 11. nu.*

4. &

4.& in conſ. 271.*& conſ.*606.*nu.*17.*Curt. Iun. in conſ.* 88.*num.*8. *Marſ. in ſing.* 440. *Alciat. de præſump.reg.*3.*præſumpt.*11. *Socin. Iun. in conſ.* 77.*nu.*26.*vol.*1. *Iaſ. in conſ.*10.*num.* 36.*vol.*1. *Menoch. in tract. de arb. iud. queſt.*9.*nu.*11.*Rimi nal. Iun. in conſ.*6.*nu.*68.*vol.*1.*& Ioan. Franc.*
138 *Apont. conſ.*59.*num.*35. Pariter nec redditur iniquum, & iniuſtum illud priuilegium Regis Alfonſi, ſub prætextu quòd non comprehenſa Meſſana ſub concluſionibus colloquij generalis, totum onus ſuſtinetur ab alijs regnicolis, de quorum agitur præiudicio, ſuper quo hic non inſiſtimus: nam hoc implicatur in eo, quod ex aduerſo deducitur, quòd hæc immunitas, qua lætatur Meſſana, ſuffragari pro ea non debet, ex quo cæteri vaſſalli læduntur, de quo ordine ſuo inferius dicetur *in 3. parte, num.* 182. Sed ne, quod attinet ad gabellas prædictas omittatur, hoc inſinuare ſufficit, quòd ſe-
139 cundum naturam rei, nullum in ea facti ſpecie reſultabat præiudicium regnicolis, (non comprehenſa Meſſana ſub dictis gabellis) in quibus ex vnius exemptione non reſultat præiudicium alterius; nec quod detrahitur ab vno, ratione immunitatis, accreſcit alteri, vt dicebat, *Bolog. in eius conſ.* 1.*num.*100.*verſ.* 3.etiam, pro quo facit, quia agebatur de certo vectigali impoſito cuilibet: & ſic diuiſo per capita, quo caſu vnus non tenetur pro alio, ſed vnuſquiſque onus ſuum portat, & quod detrahitur ob immunitatem, cedit in damnum Regiæ curiæ, ad quam commodum illarum gabellarum pertinebat, *Bart. in l.*2.*ſub nu.*3. *verſ. aut conſiſtit. C. de apoc. pub. lib.*10. *Felin. in cap. accedentes num.*18.*de præſ. & Franc. Marc. in deciſ.*457. *ſub num.*26.*vol.*1.*cum concord. ſuo loco tradendis, inf. in* 3.*par. num.*201.*cum ſeq.* adeò quod hæc aſſerta iniquitas, propter quam conatur euitare dictum priuilegium Dominus Corſet. non militat.

Non obſtat alia reſponſio, dum hæc fortè præſentiens D. Corſet. inquit, quòd merita circa iuſtitiam, vel iuſtitiam dictarum gabellarum, iam perierant tempore nouiſſimi Priuilegij, quia per lapſum quatuor menſium, vigore priuilegij mentionati Regis Alfonſi, gabellæ prædictæ legitimæ ſubſiſtebant pro Regia Curia, nam quoad dictum priuilegium duo occurrunt pro repli-
140 catione. Primò, quod licèt ita in dicto priuilegio cautum erat, ſtylus tamen, & vſus immemorabilis aliter ſe habuit, nam facta declaratione, & redutione ad priſtinum iuxta formam alterius priuilegij Regis Alfonſi, de quo in eulogio Venetici in ſupremo Italiæ conſilio introducto fol.165. numquã fuit habita aliqua conſultatio, prout ex fide, & relatione negatiua magiſtri notarij,
141 tum Curiæ ſtraticotialis, tum etiam officij Senatus, coarctatam ad certam ſcripturam, in qua ſolent literæ conſultationis regiſtrari, apertiſſimè conſtat, ex qua, negatiua iſta ſic coarctata, redditur probabilis, *ad tex. in cap. quoniam contra, & ibi Doctores, extra de probat. Bart. in l. fin. per illum textum, C. de reb. creden. idem Bart. in l. Titia teſtores, in* 2.*notabil. ff. delegat.*1.*& in l.*2.*C. de error. aduocat.* vbi voluit, quod ex inſpectione teſtamenti, vel matriculæ probatur negatiua, quòd non fuerit legatum, vel aliquis non ſit de collegio, *Imol. in conſ.*110. in cauſa, quæ vertitur
142 in principio, vbi inquit, quòd ex actis probatur defectus citationis, ſi eis perquiſitis, illa non apparet, *Dec. in conſ.*483. *num.* 4. *&* 5.*Bald. in l. ſi contra, C. de appellation. Alex. in conſ.*123.*col.*3.*vol.*1.*& in conſ.* 95. *in princip. vol.*6.*Aimon. Crauet. de antiq. tempor. in* 2.*par. verſ. ex præmiſſis num.*53. *Vant. de nullit. in tit. à quo, & à quibus, num.*12.*Maſcard. de probation. in concluſ.*1110.*num.*11. vnde cum ita ſe habuerit ſtylus, & vſus immemorabilis, prout conſtat ex dictis fide, & relationibus negatiuis ab anno 1444. & non ante, quia libri ob vetuſtatem erant conſumpti, vt magiſtri notarij atteſtantur, vtique ille vſus, ac immemorabilis ſtylus obtinet vim priuilegij
143 pro vrbe Meſſana: tum quia varijs Principum, ac Regum priuilegijs confirmatur, prout in ſpecie Carolus Quintus ex certa ſcientia confirmauit; tùm etiam quia illud de iure procedit, *ad tex. in l. hoc iure, §. ductus aquæ, ff. de aqua quot. & æſtiu. cap. ſuper quibuſdam, §. præterea de verb. ſignific. Bald. in conſ.* 49.*vol.*1.*Aymon. Crauet. in conſil.*10.*num.*11, *vol.*1.*Socin. in conſil.*181.*colum. penult. volum.* 1.*Afflict. in cap.*1.*§. ſi quis per triginta numer.*10.*ſi de feud. fue. controu. inter domin. & agnat. Alex. in conſ.*6.*col.*2.*in princ. volu.*1.*& in conſ.* 35.*col.*2.*volum.*2.*& in conſ.* 78.*nu.*3.*&* 11.*vol.*6.*Dec. in conſ.* 586.*num.*2.*Balb. de præſcript. in* 2.*part.* 5.*part. princip. quæſtion.*6. *num.*2.*& Roland. in conſil.*66.*numer.*4.*vol.*2.
144 Hinc eſt, quod omnia, quæ poſſunt acquiri priuilegio, quæruntur etiam ex conſuetudine, & præſcriptione immemorabili, *Abb. in cap. cum contingat ſub num.* 21.*& ibid. Felin. ſub num.*2.*Dec. & alij de for. compet. Bald. in repetit. l.*1.*num.*10.*C. de emend. libero. Alb. in conſ.* 64.*num.*48.*cum concord. traditis à Peregr. de iur. fiſc. lib.*1.*tit.*2.*ſub* 61. *accedit Rodolfin. de abſol.*

145 *absol.princ.pot.cap.2.num.13.* Quod vendicat sibi locum, etiam in regalibus reseruatis Principi in signum supremæ potestatis, in quibus consuetudo immemorabilis obtinet vim priuilegij, & per eam illa acquiruntur, non minus quam per priuilegium, *Ant. de Butr.& Can. in cap.fin.extra de consuet. Iaso. in l.de quibus sub nu.45. ff. de leg. Crauet in cons. 96.col.penult.vol.1.& in tract.de antiq.temp.in 4.part.4.part.princ.quæst.2. Alb.in cons.62.nu. 34. Socin.iunior cons.76. num.86.cum seq. vol. 1.Couarruu.in cap.possessor in 2.par.§.tert.nu.3. de reg.iur.in 6.Menoch.in 2.resp. caus.fin.nu.71. & 72. Peregrin.vbi supra, qui alios citat nu.64. & Rodolfin.in loco præcit.Mascard.in cōclus.424. num. 40.& Arosen. de feud.cap.5. conclus.16.*
146 *num.3.vol.1.* Qua de re ex his resultat, quòd cum illa lex adiecta in dicto priuilegio Regis Alfonsi non fuit vsu recepta, nullam vim ligandi habuit, *glos.in cap.erit autem 4.distin. Abb.& Felin.post.glos.in c.1.de treg.& pac. Alexander in cons.132.col.1.vol.1.Dec.in cons.162. col.fin.latè Socin. iun.in cons.32.num.44.& in cons.126. num.25.lib.3. Rolan.in tract.de lucr. dot.quæst.99.& in cons.90.num.53.vol.1.Menoch.in cons.1003.nu.33.* Quinimò ita in dubio præsumi aliquorum fuit sententia, prout indiuidualiter de priuilegijs voluit, *Bertrand.in cons.149. num.2.lib.1.& alibi, vt citat Menoch.qui istud prosequitur in tract.de præsump.*
147 *lib.2.præsum.2.* Et hac de re in nouissimo priuilegio in 4.capit.illius concordiæ asseritur quòd dicta ciuitas Messana prætendebat ex causis expressis suę Catholicę Maiestati non teneri ad obseruantiam dicti priuilegij Regis Alfonsi, de cuius iuribus patet in eulogio confectò, dum literæ suæ Catholicæ Maiestatis, Madriti die xij. mensis Maij 1576. emanatæ pro executione dictarum gabellarum, stante lapsu quatuor mensium fuerunt allegatæ, & declaratæ contra priuilegia, de mense Decembris eiusdem anni, vt ex declaratione, cuius copia in hoc eulogio est præsentata, apertissimè liquet.

148 Secundò, pro replicatione occurrit, quòd dato, quod priuilegium Regis Alfōsi fuisset vsu receptum; non tamen valet consequentia, quòd per lapsum quatuor mensium, & facta executione dictarum gabellarum, merita negotij principalis perierunt, & quòd ideò tempore nouissimi priuilegij gabellæ prædictæ erant irreuocabiliter Regiæ Curiæ, & ampliùs Messanensium priuilegijs non subiacebant, vt dominus, *Confer.attestatur.fol. 90.vers.ex his itaq:* Nam illa executio, quæ facienda erat illius priuilegij vigore, non tollebat merita negotij principalis, sed tantum respiciebat rei possessionem, seu quasi, qua assecuta, omnium meritorum iura inuiolata remanebant, *ad tex in l.1.C.si de nomen.possess.* Vnde de possessione ad merita principalia ex lapsu quatuor mensium, non rectè in-
149 fertur, quia hæc nihil commune habent, *l. naturaliter,§.nihil.commune,& ibi, DD.cum materia suaff.de acq.poss. conueniunt tradita à Canonist.in cap.cùm dilectus, de caus.possess.& propriet. & in capit.vemens, vbi Imol.num.11. Abb.nu. 26.& Paris.n.29.de prescr.Bald.in l.si de vi col. 1.vers.Sed numquid.ff.de iudic.Salicet.in l.incerti col.9.vers.quæro ab extra C.de interd.quibus accedit Menoch.de retin.poss.remed.3.nu.808.* Itaque dùm Rex Alfonsus mandabat, quòd elapso quatrimestre, nec habita responsione fieret executio, non propterea peremptorias exceptiones remouebat, sed tantum suspendebat ad hunc effectum, ne earum vigore impediretur executio mandati, *ad tex.in l.quoties C.de pre.imp.offe.* Cæterum, executione facta, merita erant discutienda, prout fieri solet in executiuis, in quibus, facta executione,
150 merita in causa oppositoria discutiuntur, prout in terminis Regiæ pragmaticæ, *decens. tradit Foller.in dict.reg.prag.in versicul.quæ quidem executio Intrigl. super Bulla, quæst.14.num.*
151 *4.& quæst.46.num.23.* Sicut etiam fieri solet in casu, in quo quis prohibetur, appellare, prout in decreto assistentiæ, est prouisum in Regno Neapolitano, vigore Reg. pragm. assistentiā, vel in causis minimis infra duas vncias vigore, *Rit.257.* in quibus casibus facta executione, merita principalia discutiuntur, *Afflict.in decis.261.*

152 Quod etiam verùm esse in terminis illius priuilegij, ostenditur ex clara suę Maiestatis voluntate, nam dùm mandauit per suas Regias literas in hoc eulogio præsentatas, ac expeditas de mense Iunij 1565. super prima impositione dictarum gabellarum, quòd stante lapsu quatuor mensium, exequerentur dictæ gabellæ, vtitur his verbis: Antes de entrar en la discuçion de sus priuilegios, proueays se execute, y cumpla, &c. Ex quibus verbis innuit merita principalia non perire, sed remanere intacta discutienda post executionem, quam illorum discussionem præcedere voluit, quod pariter declarauit Excel. Domini Proregis, cui eo tempore cùm fuisset supplicatum ex parte vrbis, ne procederet ad executionem dictarum literarum, fuit ex parte suæ Excel. in calce supplicationis in eulogio præsentatæ responsum, quod stetur prouisis, quoad executionem gabellarum;

sed

ſed quoad merita negotij habeatur recurſus ad S. C. Maieſtatem, prout idem dom. Corſet. facti ſpeciem referens fol. 5. illius decreti verba inſerit Vnde valde mirãdum eſt de tanto viro, qui illius nunc oblitus, tam aperto ore atteſtatur quòd, quicquid ſit de meritis iuſtitiæ impoſitionis dictarum gabellarum ante lapſum quatuor menſium, in ſpecto tamen tempore priuilegij nouiſſimi, gabellæ erant irreuocabiliter Regiæ Curiæ, cum potius ex præmiſſis patet ex aperta voluntate Principis, quòd merita, per lapſum quatuor menſium, & facta executione gabellarum, non perierunt, & ſic gabellæ non erant effectæ irreuocabiliter Regiæ Curiæ, vt aſſeritur, ſed potiùs earum merita Meſſanenſium priuilegijs ſubiacebant, quorum discuſſio in ea facti ſpecie iam pendebat in Regali Curia, vt patet per alias Regias literas in eulogio præſentatas, & expeditas de menſe Auguſti, necnon & ex eodemmet priuilegio nouiſſimo, ex cuius tenore, liquet, quòd Ciuitas inſtabat eo tempore ex forma ſuorum priuilegiorum ab onere dictarum gabellarum liberari. Vnde verius eſt, quòd à nobis traditur, quòd priuilegium Regis Alfonſi per lapſum quatuor menſium, merita principalia non tollebat, & ſic non valet conſequentia deſuper facta, quòd per executionem impoſitionis, illarum merita perierant, & gabellæ irreuocabiliter erant Regiæ Curiæ. Ex quibus patet, quòd abſque fundamento (ſalua reuerentia tanti viri) loquens de hac re Dominus Colſul. Matut. inquit, quòd per lapſum illius temporis ſententia iudicum (vt eius terminis vtamur) ipſo iure, ipſoque facto reuocatur. Ex quo nobis datur intelligi, quòd illud priuilegium Regis Alfonſi præ manibus non habuit, & quòd deterius eſt, ſubdit, quòd tempore illius priuilegij lapſa erant fatalia, non aduertens, quod ſi fatalium lapſus daretur, hoc ſecundum iuris termino, ſuffragaretur pro Meſſina, quę tũc habebat declarationem contra priuilegia pro ſe, quæ per lapſum fatalium feciſſet tranſitum in rem iudicatam, *iuxta gloſ. in l. p. C. de ſent. pref. preto. qua citat Afflict. in deciſ. 78. num. 2.* licèt ipſo ſcio, quòd in ſupremo Principis
153 auditorio non datur inſtantia, *Bal. in conſ. 217. in fin. num. 5. vol. 3. qui allegat tex. in auth. Sed & lis, C. de temp. appel. repetita in cap. ex inſinuatione de appel. & canonizata in cap. anteriorum, §. ſed hoc ſancimus, 2. q. 6. Venuſ. in prac. in 5. par. num. 15. Aſin. in pract. indic. in tit. de inſtan. cap. 3. num. 28.* quem refert & ſequitur *Menoch. in conſil. 790. num. 8. volumin. 8.* Nec currunt fatalia in Senatu, ſeu principis auditorio, *Archi. in d. §. ſed hoc ſancimus*, qui ait, quod in conciſtorio Principis non currit tempus anni, vel biennij, & maximè non data negligentia, vt in ea facti ſpecie, in qua ſemper inſtetit Meſſana pęnes Regem, *Angel. in d. auth. ſed & lis, relatus ab Alex. in conſ. 19. ſub num. 3. vol. p. Ioan. de Ana. in conſ. p. num. 4. Afflict. in deciſ. 78. num. 4. Capic. vnico verbo, in deciſ. 109. nu. 5.* quia dicunt, quod in reclamatione in Sac. Conſ. non currunt fatalia, ſed videndus eſt, *Gram. in deciſ. 13. in fin.* Itaquè, vt vltima primis correſpondeant, oppoſitis non obſtantibus, in dicta gabellarum extinctione non eſt illud fundamentum faciendũ, quod ex aduerſo traditur, cũ illa, ſtãte notoria vrbis immunitate, de iure erat debita, illamque, circumſcripto nouiſſimo priuilegio, à ſumma illius optimi Principis iuſtitia, per iuris terminos tandem obtinuiſſet.

154 Secundò, principaliter in propoſito eorum, quæ conceſſit ſua Catholica Maieſtas, in dicto nouiſſimo priuilegio, non eſt faciendum fundamentum in confirmatione priuilegiorum, & præſertim pleniſſimæ immunitatis, nam in ea illud feciſſe Regem conſiderandum eſt, quòd optimo, ac omnium iuſtiſſimo Principi conuenit, cuius proprium eſt iura, ac priuilegia conceſſa confirmare, vt poſt *Crau. in conſ. 908. num. 1.* atteſtatur *Bec. in conſil. 129. num. 108. vol. 2.*

155 Nec propterea ſequitur, quòd immunitas, & alia priuilegia ibidem confirmata dicuntur à ſua Catholica Maieſtatæ in dicto nouiſſimo priuilegio conceſſa, quandoquidem cum dicta priuilegia, ac immunitates ſubſiſtebant, vt in ſecunda parte ordine ſuo dicetur, illorum confirmatio, noua non dicitur conceſſio, *ad tex. in l. ſi donatæ, §. 1. ff. de don. int. vir. & vxor. l. more maiorum, vbi Iaſ.* hoc ponit pro regula, quòd qui ita confirmat, non dicitur dare *ſub num. 26. ff. de iuriſdict. omn. iud.* qui ad confirmationem allegat *Bald. in l. ex placito col. 3. C. de rer. permut. & in cap. cùm contingat col. 3. de iur. iur.* vbi voluit, quòd ſi Papa confirmat ſtatuta alicuius loci valida, non per hoc illa dicuntur ſtatuta Papalia, ſicut nec dicitur excommunicatio Papalis, quæ lata ab Epiſcopo, à Papa confirmatur, vt inquit *Bald. in proæmio Decretalium ſuper verb. pacificus, notat gloſ. in cap. per-*
156 *ceptis in verb. nouum, 12. diſ.* Vnde aliud eſt dare, & aliud eſt confirmare, *cap. inter dilectos, §. cæterum in fin. vbi Felin. hoc ponit pro reg. num.*

num.13.de fid.instr. nota.in cap. *veniens,§. nec*
obstare,de præscrip. Bal.in cap. 1.in tit.qui succe.
tene. Conueniunt tradita à *Cano.in rub.& ibi-*
dem Dec.extra de conf.vtil.vel inutil. Paris.in
conf.3.num.87.vol.4. quod indiuidualiter
procedit in confirmatione priuilegiorum
facta à principe,qui confirmando priuilegia
antiqua valida, non dicitur illa donare, vt
notat *gloss.sing.per illum textum in l.ex verbis*
in verb.cui, & ibidem Bald. C.de donat.inter vi-
rum & vxorem, Ias.in d.l.more maiorum sub nu.
30.ff.de iurisd.omn.iud.& Paris.in conf.19.num.
157 *45.vol.1.* Solet enim confirmatio ex certa
scientia, qualis fuit illa, quæ fit in dicto no-
uissimo priuilegio, tunc tribuere nouum
ius, quando illud, quod confirmatur, est in-
ualidum, quo casu confirmans dicitur dare,
vt deduximus *sup.in 1.suppo. num. 24. & 25.*
& confirmatio tunc dicitur noua concessio,
158 vt post *Ias.Alexand.Barba.Dec. & Roland. di-*
ximus vbi supra num. 26. licèt alias si in forma
communi fuerit facta confirmatio, nihil
tunc operatur. *Oldral. in conf. 164.* Viso pri-
uilegio, *Abb.in conf.62.col.2.vol.1.Dec.in conf.*
142.ante num.7. Can.in cap.1. & ibid. Dec.qui
concor. allegat num. mihi 5. de confir. vtil. vel
inutil.Paris.in conf.50.vol.3.Bald. & Sal.in d.l.
ex verbis C.de don.inter vir.& vxor.

159 Nec ista collatio concessionis priuilegio-
rum, & immunitatis,resultat ex noua illa
concessione facta in dicto priuilegio. Nam
per illam nouam concessionem ad vberio-
rem cautelam Messanæ factam, non fuit ali-
ter derogatum antiquis priuilegijs, *Bart.in*
l.fin. C.de prepo. agen. in reb. lib. 12. vbi ait,
quod nunquam per concessionem noui pri-
uilegij,sublata intelliguntur antiquitus cō-
cessa, *Menoch.conf.85.num.114.vol.1.* conue-
nit quod de pacto inquit *Paris.in conf.78.nu.*
17.vol.3. quòd expresè sensit Messana in
3.cap.illius concordiæ, vbi tractatur de hac
noua concessione priuilegiorum, quam vo-
luit obtinere,non derogatiuè,sed conforta-
tiuè,& cumulatiuè aliorum priuilegiorum,
& ad vberiorem cautelam;qua de re illa di-
ci non potest absolutè noua concessio, vt ex
ea argui in hac facti specie posset, quòd
quantitas collata à Messana non æquiua-
let: Satis enim absurdum esse arbitramur,si
illud, quòd Messanæ fuit concessum ad eius
iuris antiqui vberiorem cautelam, ius ip-
sum antiquum destrueret, sic enim inducta
160 in fauorem, in odium retorquerentur con-
tra vulg. vnde inducta in augmentum, di-
minutionem operari non debent, *l.legata in-*
utiliter ff. de legat.1. l.legata ff.de adm.vel trans.
legi.l.qui hominem ff.de solut.l. cum tale,§.fin.ff.
de condit.& demonst.l.si mancipia,ff.de fund.in-
str.cap.inter corporalia de trans. prælat. cap.cum
dilectus cum simil. de ordin.cogni. Socin. in consil.
38.num.2.vol.1.Ruin.consil.18.num.8.vol.1.&
in conf.96.nu.2.eod.vol. Soci.Iun.in conf. 189.
num.19.vol.2. Roland.in conf. 36.num.9.vol.
4. & in specie illa concessio inducta ad con-
seruationem antiquorum priuilegiorum,
non debet operari eorum dissolutionem,
idem Rolan.in conf.70.nu.46.vol.3.

161 Tertiò principaliter, quod fertur fuisse
concessum in præmisso priuilegio,non est il-
lius ponderis, vt ex aduerso supponitur,
dum traditur, quòd illius vigore fuit alte-
rata forma, circa consultationes in mate-
ria contra priuilegia, tradita in priuilegio
Regis Alfonsi, quo attento, facta consulta-
tione infra mensem, & non habita respon-
sione infra quatrimestre, exequebatur man
datum, non obstante declaratione contra
priuilegia, modo verò, vigore illius nouis-
simæ concessionis, satis est infra annum
transmittere Eulogium cum consultatione
in supremo Italię Senatu,& de introductio-
ne præsentare fidem Ecc Regni, & demum
absque temporis præfinitione seruatur de-
claratoria Iudicum, cùm illius executione,
quousque aliter non fuerit in eo supremo
Senatu prouisum, quòd maximè iuribus
suæ Catholicæ Maiestati nocere attestatur
Dominus Corset.fol.81.in versic.alterum, sup-
ponens quòd responsiones à suprema Rega-
li Curia pro reformatione declarationis
contra priuilegia, non veniunt, dum ait,
quod hucusque omnes determinationes
transmissæ ad supremum consilium pen-
dent, & interim efficaciter obseruantur iu-
dicum declarationes,in graue præiudicium
iurium suæ Catholicæ Maiestatis, & dam-
num multorum.

162 Sed vt dicebam, istud non est considerabi-
le ex duobus. Primò,quia vt traditum est,
Messana non arctabatur ad obseruantiam
illius priuilegij Regis Alfonsi, vt asseritur
in eadem capitulatione priuilegij nouissi-
mi, ea potissima ratione, quia illius dispo-
sitio non fuerat vsu recepta, dum per rela-
tiones negatiuas liquet ab immemorabili
tempore fuisse seruatum fieri declaratio-
nes contra priuilegia, ac reductiones ad
pristinum, absque aliqua consultatione cū
sua Cathol. Maiest. Et ideò quatenus in
priuilegio nouissimo disponitur,vt Ciuitas,
& illius iudices teneantur seruare priuile-
gium Regis Alfonsi,cum moderatione ibidē
inserta,

inserta, certè potiùs amisit Messana, quàm aliquid lucrata fuerit: nam vbi antea ex consuetudine immemorabili, quam priuilegij vim obtinere probauimus *supra num.* 143. non arctabatur consulere, non obstante lege adiecta in dicto priuilegio Regis Alfonsi, quæ cum non fuerat vsu recepta, vim ligandi non habebat, vt deduximus *supra num.* 146. Modò verò tenetur consulere, & infra annum à die latæ declarationis de introductione Euogij in supremo Italiæ Consilio, fidem Excel. Domini Proregis præsentare, aliàs in pœnam contumaciæ exequitur mandatum, seu rescriptum, aut quid simile non obstante quòd fuerit illud declaratum tendere contra priuilegia. Secundò, quia dato quod illud priuilegium Regis Alfonsi fuisset in vsu, tamen, quia illius vigore tantum de executione mandati agebatur, & in reliquo merita negotij principalis illibata permanebant discutienda post executionem, vt deduximus *supra num.* 148. *cum seq.* ideo non est magnificanda hæc remissio executionis, vt ex aduerso magnificari animaduertimus. Nam licèt per executionem illam, quæ fiebat per lapsum quatrimestri temporis, acquirebatur possessio, vel quasi,
163 rei, vel iuris de quo agebatur, tamen quia per discussionem meritorum, illa possessio, vel quasi, de facili retractari poterat, res momentanea dicebatur, saltem aptitudine, quia apta erat durare paruo tempore, *ad tex. in l.* 1. *& ibi glos. vbi Bal. num.* 1. *& Salic. sub num.* 2. *versic. & primo, C. si de momen. possess. Bart. post glos. in l.* 2. *num.* 3. *ff. de appel. recip.* & per consequens remissio illius executionis, ac successiue possess. seu quasi, quæ videtur facta in dicto priuilegio nouissimo, tanquã de re momentanea, non est alicuius considerationis, *ad text. in l. fin. §. fin. C. de bon. quæ lib.* cum aliàs momentanea reputantur ac si facta non essent, *l. qui sic ff. de solu. l. plerumq; ff. de rit. nupt. l. diuortium non est. ff. de d uor. Angel. in l. voluntas C. ad fideicommis. Crot. in l. si is. qui pro emptore num.* 7. *ff. de vsucapion. Opiz. in l. filius familias, §. diui num.* 100. *ff. de leg.* 1. *Barba. in cons.* 12. *vol.* 1. *& cons.* 22. *vol.* 3. *Rip. in d. §. diui num.* 10. *& Menoch. de recup. possess. remed.* 13. *num.* 87.

164 Nec refert, quod stante illa moderatione facta in dicto nouissimo priuilegio, declarationes iudicum, & earum executiones seruantur interim, vsque ad aliam responsionem, quod esse in graue præiudicium iurium S. C. M. ac multorum damnum, ex aduerso asseritur, sub prætextu quòd in supremo Consilio negotia transmissa pendent sine aliqua expeditione. Nam quod declarationes iudicum exequantur, est rationabile, quia quod de facto fuit attentatum, aut executum contra priuilegia, habita declaratione, eodem modo potest retractari, *l.* 1. *§.* 1. *ff. de serui. glos. in l.* 1. *in verb. infirmabitur, ff. de ser. & in l. minor in verb. Seius, ff. de euict. Alexand. in cons.* 5. *num.* 4. *vol.* 2. *Rebuf. in l. quod iussit num.* 60. *ff. de re iudic. & Roman. in sing.* 777. *cum simil.* quod fuisse concessum ciuitati legitur in priuilegio Regis Alfonsi in anno 1445. cuius vigore ante priuilegium nouissimum ad reductionem ad pristinum procedebatur: Pariterq; iuridicum
165 est, quòd interim habita consultatione cũ Sac. Cathol. Maiest. illaque pendente pro executione mandati non innouetur, *l. final. cum materia sua C. de relat.* maximè impossessorijs, in quibus nihil debet innouari, *Ioan. Vinc. de Ann. in allegat.* 31. *Lancell. de attent. lit. penden. cap.* 6. *limit.* 1. *num.* 92. *Bursat. in cons.* 282. *num.* 10. *& Mastrill. in decis.* 52. *num.* 11. Nec asserto præiudicio, ac damno resultante ex diuturna negotiorum trasmissorum pendentia in supremo Consilio (dato quòd ita esset) præmissa moderatio rationabilis, & iuridica, recipit alterationem: nam per accidens hoc euenit, neque ex necessaria consequentia resultat: & ideò non est in-
166 spiciendum *l. naturaliter §. apium, vbi Bart. ff. de acquir. rer. Domin. glos. in §. his autem, instit. de leg. aquil. Menoch. in cons.* 52. *num.* 175. Accidens enim non mutat substantiam subiecti, quia euenit post illius esse perfectum, *Signo. in cons.* 51. *num.* 11. *Gomez in §. in personam nu.* 14. *insti. de actio Becc. in cons.* 172. *num.* 29. *vol.* 2. vnde potest adesse & abesse prater eiusdem corruptionem, *l. pro voluntariis ff. de impe. in reb. dota. fact. Corras. lib.* 3. *miscel. iur. cap.* 10. *num.* 10. *Zas. lib.* 1 *sing. respons. cap.* 12. *Menoch. cons.* 35. *num.* 19. *& in cons.* 37. *num.* 98. *& in cons.* 170. *num.* 23. *& Petr. Surd. in cons.* 179. *nu.* 7. *vol.* 2.

167 Sed nec illud admittendum esse arbitramus, quòd non est præsumendum, quòd tot oculatissimi legum vertices, qui ob eorum virtutem singularem, ac doctrinam & integritatem admirabilem, in eo supremo Senatu resident, qui diu, noctuquè inuigilant, (vt proprijs oculis vidimus) tùm pro seruitio domini nostri Regis, tum etiam pro sub ditorum iustitia, præmissis sic assertis, negligerent obuiare, si verum esset, quòd ex diuturna negotiorum pendentia illa resultarent, quæ ex aduerso asseruntur. Et ideò quate-

quatenus aliquando cōtra priuilegia transmissa pendent, huius rei in causa est iustitia, quæ vrget pro declaratione Iudicum, quam agnoscentes doctissimi, ac viri iustissimi in eo supremo ordine sedentes, qui illius stateram absquè aliquo animi motu in manibus gestant; eam silentio comprobant, vbi merita negotij transmissi aliud non expostulant, prout non ita passim seruatum animaduertimus, quando ex meritis supremo
168 Consilio aliud mandare visum fuit, quod asserere iuris præsumptio suadet, quæ pro declaratione iudicum militat, quæ cùm paratam habeat executionem, obtinet vim rei iudicatæ, quæ ita pariter exequitur, *l. 4. §. si ex conuentione, ff. de re iudicat. cap. cùm inter, & ibid. Canon. eod. tit. Paris. in cons. 116. num. 4. vol. 4. Magon. in decis. 48. num. 1. & in decis. 62. nu. 3. in Luc.* & per consequens pro illius iustitia præsumitur, *Abb. in d. cap. cùm inter nu. 7. l. Herennius, §. p. ff. de euict. c. in præsentia, & ibid. Abb. num. 11. de renun. Alexand. in cons. 22. vol. 2. glo. & ibid. communiter Canon. in cap. quoniam contra extra de probation.* quibus accedit *Menoch. in tractat. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 67.*
169 Quarto, quòd ex aduerso fertur collatum de publica vniuersitate, non ita vrget, vt per hoc dicantur concessa præponderare, quia illa non fuit noua concessio, sed antiquorum priuilegiorum confirmatio, vt verba ipsa illius capitulationis ostendunt, quibus vti mentis testimonio est inseruiendum, *l. 2. §. is qui nauem, ff. de exerci. l. non aliter cum similibus ff. de leg. 3. Tiraquel. in l. si vnquā in verb. libertis num. 4. & 9. C. de reuocan. donat. Roland. in cons. 61. num. 30. vol. 3.* quid enim actum sit, verba ipsa indicant, *l. Labeo ff. de suppel. legat. Bald. in l. lecta, ff. si cert. pet. & in l. sed reprobari in princ. ff. de excus. tut. Surd. lib. 2. tit. 2. in fin. in tract. de aliment.* Et ideò ex confirmatione illa non dicitur facta illius prærogatiuæ noua concessio, quia vt ex deductis patet, qui confirmat actum validum, non dicitur dare, nec de nouo concedere, *l. si donatæ §. 1. ff. de donation. inter vir. & vxor. glos. in l. ex verbis in verb. cui, & ibid. Bald. C. eodem tit. Ias. in l. more maiorem, num. 26. ff. de iurisdict. omn. iud. cum concord. traditis super num. 155. cum sequen.* Talia itaque erant priuilegia Messanæ à Regibus Siciliæ concessa, & præsertim à Rege Ioan. de mense Octobris 1459. qui contulit vrbi hanc facultatem erigendi studia generalia, cum auctoritate legendi, graduandi, & examinandi, aliaque faciendi, quæ spectant ad generalia studia Italiæ, de quorum priuilegiorum validitate, & efficacia latè scripsimus in eo iuris responso, tempore Excel. Domini Ducis Fe-
170 riæ, pro hac vniuersitate suscepto. Valida enim erant præmissa priuilegia, vti concessa à Principe, cui competit hæc facultas concedendi studium generale, *ad not. per glos. in Clemen. dudum. §. ab olim in vers. in studijs, in verb. in generalibus, & ibid. Cardi. Zaba. in §. nos autem quæst. 15. de sepult. Abb. in cap. tuæ num. 3. vers. in glos. 1. de cler. non resid. Bart. in proœ. digest. in §. hæc autem tria, vers. dico, & ibid. Cagnol. num. 243. Card. in Clem. 2. §. fin. de magist. Natt. in consil. 657. num. 1. vol. 4. Cassan. in Cat. glor. mun. in 10. p. consid. 32. col. 4. vers. ad vnā tamen, Apont. de potest. pror. & Camil. Borrel. de de præs. Reg. ex aduerso à D. Matut. alleg.* qui affirmant, quòd studium generale competit ex priuilegio Papæ, Imperatoris, aut ex consuetudine immemorabili, sicut pariter de facultate doctorandi tradit *Bald. in d. §. hæc autem tria sub num. 5. versic.* Et ideò, & clariùs *ibid. num. 10. & post eum Cagnol. num.*
171 *243. & 248. & Abb. in d. cap. ex tuæ,* intelligentes pro Imperatore omnes, præsertim Reges superiorem non recognoscentes, qui dicuntur habere iura Imperij, *glos. in capit. Adrianus in verb. per singulas 63. dist. Cano. in cap. per venerabilem, extra qui fil. sint leg. Abb. in cap. nouit. de iud. Afflict. in præl. const. Reg. q. 2. num. 7. Isern. in tit. quæ sint regal. num. 77. glo. in proœ. const. Reg. in verb. ex præmissis, Bald. in l. exemplo num. 4. C. de probat. & in cap. imperialem, §. fin. num. 24. circa medium de prohib. feud. alim. per Feder. & in auth. hoc ampliùs, C. de fi-*
172 *deicom. & Dec. in cons. 271. num. 4.* inter quos potissimè est Rex Siciliæ, qui nihil prorsus habet facere cum imperio, *Isern. in capit. 1. col. 2. vers. idem, de his qui feud. dar. poss. Iacob. de Franch. in vsibus feud. in tit. speci. feud. num. 3. & 4. Mari. Frec. de subfeud. lib. 1. de orig. baro. nom. 35. Petr. de Gregor. de concess. feud. in 1. par. q. 2. nu. 4. Cuni. in prælu. c. si aliquem nu. 47. Camil. de Curt. in 1. part. diuer. iur. feud. §. semper nu. 32.* Vnde dicitur dominus, & totum continens in Regno, *Corset. de potest. reg. in 4. par. quæst. 25.* & habet omnia suprema Regalia, *Bald. in capit. 1. in fin. quæ sint reg. Belle. in consil. 17. num. 9. & Peregr. in consil. 4. num. 6. volumin. 1.*
173 Nec refert, si diceretur Messanam illa antiqua studiorum priuilegia amisisse, ob non vsum *per text. in l. 1. per quam Bart. in specie infert ad priuilegia studiorum, ff. de nun. Canon. in cap. cum accessissent, vbi Felin. in eisdem terminis num. 25. de constitu. Capic. in decis. 134.*

Dec.

Dec.in conſ.638.num.14.Boſſ. in tit de princ.nu. 319. Soc.in conſ.164.n.21.vol.2.Decian.in cõſ. 25.n.106.vol.1.& Torret.in conſ.9.n.5.Vol.2. latè D.Reg.Tap.in l.fin.in 2.p.c.1.n.5.ff.de cõſt. princ. nam ex multis illud non refragatur. Primò, quia factum aliter ſe habet, ex quo notorium eſt Meſſanam ſtudia ante illud nouiſſimum priuilegium actualiter habuiſſe, ibique floruiſſe DD. in omni facultate optimos, inter quos iuris ciuilis Cathe. habuiſſe Ioan.Bolog. atteſtatur poſt Camil. Borrel. quem ipſe allegat D.Matute in alleg. ex aduerſo: & dato quòd illa fuerant intermiſſa, id tamen ex legitimo contingit impedimento, preſertim propter peſtem, qua totum Siciliæ Regnum detinebatur, ita quòd, etſi voluiſſet, illud tamen facere ob legitimum impedimentum non potuiſſet, quo caſu priuilegiũ ex non vſu non amittitur, *l. Atilicinus.ff.de ſer.ruſt.præd. facit tex. in l.fin.C.de anna.excep.gloſ. & DD.in 6. Abbate in verb.ibid. de verb.ſignif. Abb. in c.cum omnes de cler.coniu. Bar.in l.filijs, C.de Decur.lib.10.Cano.in d.c.cum acceſſiſſent, Iaſ. in l. falſo, C.de diuer.reſcrip.& in d.l.fin.vbi D.Reg. Tap. in loco præcit.nu.* 10.*alios congerit*. Secundò, quia non ab omnibus eſt receptum, per non vſum priuilegium amitti, quòd decet eſſe perpetuum, *cap. decet de regul.iur.in 6. Paſet.in conſ.* 18.*num.*8. & contrarium tenet *Arch.in cap.1.in fin. 25. quæſt. 2.* cuius meminit *Felin. in d. cap. cum acceſſiſſent, ſub num. 25. & ibidem Dec. ſub num. mihi 16. qui ait, quòd text.in d.l.1.ff.de nundin.* ponit caſum ſpecialem de priuilegio nundinarum, vt apertè ſentit ibi *gloſ. & in d.l.falſo, & ibidem Alber.* Quam ſententiam de iure eſſe probabiliorem, inquit *Dec. in d. cap. cum acceſſiſſent*, illamque comprabat, vt ibi per eum. Tertiò, quia quod traditur de non
174 vſu, non habet locum in priuilegio ob benemerita conceſſo, quòd per non vſum non non amittitur, *gloſ.& Anton.de Butr.in cap.vt priuilegia de priu. Calderin. in conſ.1.de præſcript. Riminald. Senior in conſ. 388. num. 8. & 9. Dominus Reg.Tat.in loco præcit.num.8. Hieron.Gabr.in conſ.151. num. 11. volum. 2. Surd. in conſ. 419. num. 30. volum. 3. Beret. in conſ. 13. num. 10. quibus accedit Bardel. in conſil. 22. num.*
175 38. Quartò, & vltimò, quia illud non procedit in priuilegio conceſſo Eccleſiæ, vel Ciuitati, vt ſupponit *vbi ſupra num.9. idem Dom. Tapia poſt alos, quos allegat*: & licèt, vt ipſe refert, hoc habeat contradictores, per ea quæ voluit *Bart.in d.l.1.& Dec.cap.cum*
176 *acceſſiſſent num.* 17. tamen aliud eſt dicendum de priuilegijs conceſſis Meſſanæ, quæ ex priuilegio particulari Regis Alfonſi, in hoc Eulogio præſentato, non tolluntur per non vſum, quæ ita poſſe concedi, eſt de mente omniũ *in d.c.cum acceſſiſſent*, per ea quę poſt *Felin. ponit Dec.n.17.verſ.tertio prædicta, Boſſ.in tit.de princ.ſub num. 319. & D.Carol.Tap.in loco præcit.num.13.*

177 Quintò, & vltimo, nec illa tria, quę Dom. Corſet. extollit, ita vrgent ad hanc intentionẽ fundandam, vt ex aduerſo aſſeritur. Nam primũ, de facultate conceſſa Meſſanæ imponẽdi vectigal ſuper extractione ſerici, quòd ius regale eſſe dicunt, non ita conſiderandũ eſt, vt ex tali cõceſſione reſultet illud ius regale fuiſſe Ciuitati collatũ, & ſic cõceſſa præponderare, quia ſi hoc eſſet, quotidie princeps iura regalia a ſe abdicaret, & vniuerſitatibus Regni cõcederet, dũ de Regia auctoritate gabellas imponũt, quod affirmare leue eſſet, quãdoquidẽ cũ hęc facultas imponẽdi
178 vectigalia ſit de regalibus reſeruatis, *vt in 3. par.dicetur*: adeò inhęret perſonæ, & oſſib⁹ ipſius Principis, quòd abſq; expreſſa & ſpecifica cõceſſione nõ cẽſetur in aliũ trãslata, *Luc. de Pen.in l.1.in verb.denegamus, C.de princ.ſchol. lib.12. Valaſ.in l.imperiũ nu.90.& ibid. Albe.n. 53.ff.de iuriſ.omn.iud.idẽ Alb.in l.2.in fin.ff.de officio eius Boc.in deciſ.50.n.12.& 13.Cou.prac.qq. c.p.n 10.ſub verſ.nona cõcluſio, Calc.in conſ.1022 col.1.Soc.Iun.conſ.126.nu.2.vol.2. Oſaſ.in deciſ. 101.nu.12.Rol.in conſ.42.nu.32.Vol.2.Vinc.de Frãch.in dec.275.Pet.de Greg.de conceſ. feu.p.7. q.5.n.4. Menoc de.preſ.lib.3.preſ.97.n.41.Surd. in cõſ.152.n.34.& in conſ.210.ſub n.58. Pereg. de iure fiſ.lib.1.tit.2.nu.74.& 79. & in conſ.1.n. 11.vol.1.Intrig.in 2.cent.feu.art.80.n.13.cũ ſeq.* & *Capib.de auctor.baro.prag.8.in 1.p.n.48.cũ ſeq.* Vnde, dũ princeps aſſentit, vt vniuerſitas ſibi gabellam imponat, vtitur iure regali, non illud transfert: & ideò alias in propoſito d. gabellæ aſſerebat fiſcus ſub 7. princ. reſponſione, quòd illa procedere dicitur a Principe, & tanquam actus ab eo confirmatus, ſubſtinetur ab ipſo confirmante, vt retulimus *ſup. ſub num.* 106. quod nos admiſimus, inficiando tamen eius conſequentiam ſub nu. 111. Ex quo datur intelligi, quod ex auctoritate præſtita a Rege ſuper impoſitione illius gabellę non reſultat, quòd illud ius regale inhærens oſſibus principis, quo vectigal imponi poteſt, fuit in Ciuitatem trãſ-
179 latum, ſeu eidem conceſſum, vt ſupponit infra dentes Dominus Corſet. in verſic. rurſus fol.91. Pariter ſi alterum conſideratur, conſiſtens in prohibitione, ne aliunde ſerici m[illegible] poſſit extrahi, niſi a portu Meſſanę, per quod

afferit Corfet. ius regale ei fuiffe conceffum
in magnam diminutionem iurium rega-
lium,& per talem conceffionem Dominum
noftrum Regem facultatem imponendi
ampliùs vectigal fuper ferico à fe abdicaffe,
iftoque redditu fe priuaffe, cum ex forma
priuilegiorum fateatur Meffanæ nullum ve-
ctigal, neque ciuibus, neque exteris imponi
poffe. Certè illud non potuiffet plùs extol-
li, vt ex aduerfo factum effe animaduerti-
mus,fi gabella prædicta, quam Ciuitas regia
authoritate impofuit, effet perpetua, &
cum prohibitione vniuerfali: quo cafu ta-
lis conceffio, fi emanaffet à tanto Principe
in beneficium Ciuitatis tam benemeritæ,
attentis qualitate concedentis, & meritis
conceffionarij, non diceretur tendere in
magnam diminutionem iurium regalium,
feu coronæ, vt propter hoc potuiffet irrita-
ri, ex tradendis in 3.par. licèt fortè potuif-
fet tunc attentari in propofito, de quo nunc
loquimur, an fecundùm iudicantis arbitriū
quantitas collata huic conceffioni æquiua-
leret. Sed nec in terminis noftris hoc vr-
get, quia gabella, quam Ciuitas impofuit,
eft ad tempus, nam redemptis per Ciuita-
tem fubiugationibus factis de introitibus
dictæ gabellæ ex reditibus alterius gabellæ,
quæ abfolutè foluitur à Meffanenfibus, illa
penitus ceffat: ita quòd licèt interim pro-
hibitio aliunde extrahendi fericum vrge-
ret, certum tamen effet ea non refultare, quę
de iurium regalium magna diminutione
afferit Dom. Corfet. Nec pariter in propo-
fito, de quo loquimur, talis effet conceffio,
quæ præponderaret quantitatem collatam,
cum re diligenter perpenfa, iuxta facti fpe-
ciem, nullum de tali conceffione notabile
beneficium fentit Meffana, vt propter hoc
quantitas collata pro exclufione rituli one-
rofi ei æquiualere non dicatur. Sed quic-
quid fit, hanc affertam prohibitionem po-
tuiffet D. Corfet. diffimulare: nam licet in
eo priuilegio fuiffet conuentum, quòd à
Thermis, vfque ad Syracufas alibi non pof-
fet fieri extractio ferici, nifi ex Meffana, cum
promiffione quòd pro illius cap. obferuan-
tia deberent fieri literæ prohibitorię fub vi-
fione realis patrimonij; tamen notorium eft
dominis patrimonialibus, tales literas pro-
hibitorias à prædicto tribunali non ema-
nafse, nec illam affertam prohibitionem
debitum habuiffe effectum, ita quòd ad præ
fens in propofito, de quo loquimur, de ea
illud debet ex aduerfo fieri fundamentum,
180 ac fi illius prohibitionis promiffio non
præceffiffet, cum inutiliter preceffit, quia
paria funt non facere, vel inutiliter facere,
l. qui habebat ff. de manum. testa. Iaf. in l. quoties, ff. qui fatifd. coga. & in l. qui Romæ, §. duo fratres num. 17. ff. de verb. obligat. Soc. in conf. 39. num. 8. vol. 3. Crauet. de antiq. tempor. in 4. par. princ. num. 144. Ruin. in conf. vlt. num. 4. vol. 3. Afflict. in decif. 182. num. 4. & in decif. 256. num. 3. Menoch. in conf. 658. num. 9. & conf. 695. num. 18.
Vnde cum nullum releuamen ex illa con-
ceffione refultauit, ftante defectu prohibi-
tionis, illa conceffio in propofito habetur,
ac fi facta non fuiffet, quia quod nou rele-
uat, factum non dicitur, *l. iubemus §. 1. & ibi Bar. C. de facrof. Eccl. Iaf. in l. non dubium C. de leg. Menoch. in conf. 351. num. 36.* Et ideò in pro-
pofito, dum quæritur, an quantitas collata
181 ęquiualeat conceffioni, vtique de conceffio-
ne efficaci intelligendum eft, vt verba cum
effectu intelligantur, *ad text. in l. fi Barzatorā. C. de fideiu. DD. in l. 3. §. Neratius, ff. de acq. poffef. & in §. item lapilli, infti. de rer. diuif. per text. in l. 3. §. hæc verba, & ibi Doct. ff. quod quifq; iur. l. pen. §. pen. vbi glof. ff. ne quis eum, cap. relatum, & ibi glof. de cler. non refi. Gugliel. de Cun. Bald. & Alber. in l. p. §. p. vbi Iaf. nu. 7. ff. quod quifque iur. Crot. in conf. 14. num. 4. Becc. in conf. 6. num. 2. & confil. 105. num. 3. volum. p.* effectus
enim eft confiderandus, & non verba,
Bart. in l. 3. C. de inftit. & fubft. & in l. cotem ferro §. qui maximos ff. de public. Dec. in conf. 385. col. 2. in fin. & Surd. in conf. 3. num. 25. cum feq.
Vnde illa promiffio defacienda prohibitio-
ne nihil operatur, fi prohibitio cum effectu
182 facta non eft, nam verba non fufficiunt
vbi facto opus eft, *glof. in cap. paftoralis, de offic. ordin. Natt. confil. 3. num. 4. Surd. in conf. 56. num. 10.* & inanis eft potentia, quæ ad a-
ctum non perducitur, *l. multum intereft, C. fi quis alt. vel fib. l. hæ enim, §. fi prætor. ff. de fufp. tuto.* quapropter inter promiffionem defa-
ciendo, & factum ipfum, eft differentia, *l. in bonæ fidei, vbi glof. & DD. ff. de eo quod cer. loc. Soc. in conf. 102. num. 2. Vol. 3. Couar. variar. refolut. lib. 3. cap. 4. num. 7. Crauet. conf. 76. num. 5. Burf. conf. 100. num. p. vol. p. Bero. conf. 156. num. 2. lib. 3. Cagnol. in l. aliud num. 2. ff. de reg. iur. Riminal. Iun. conf. 31. num. 11. col. p. Iofeph. Lodou. commun. conluf. 72. num. p. Menoch. conf. 92. nu. 4. lib. p. Ant. Thef. in decif. 233. Petr. de fideicommif. quæft. 8. num. 141. & Menoch. in conf. 1004. num. 12. & Franc. Molin. de rit. nupt. & pac. in matrim. lib. p. compar. 2. num. 2.* Supereft vlti-
mum ex illis tribus, quæ Corfet. extollit, &
illud eft, quod in conceffione illorum offi-
ciorum confiftit, quam fatemur Ciuitatem
obti-

obtinuisse à liberalitate tanti principis vigore illius nouissimi priuilegij, quod, vt ex præmissis patet, per terminos iuris ad hanc concessionem officiorum restringitur, & ideò si ex iudicantis arbitrio, cui hoc remittitur, ex deductis sup, n. 84. indagandum est, an quantitas collata concessioni æquiualeat, illud animaduertere oportet, duo fuisse officia concessa, quorum aliud est Capitaneatus foriarum, aliud verò est officium Thesaurarij ipsius vrbis, subrogatum in locum officij Portulani antea concessi in dicto priuilegio, quæ officia cum nullam habeant iurisdictionem, nisi quoddam nudum ministerium, vel detinendi homines foriarum paratos ad excubias, vel exigendi, & expendendi pecunias ipsius Ciuitatis, ad mandarum Senatus respectiuè, vtique dicuntur officia parua, ac minima: quia leuibus, ac minimis præponuntur, *l. fin. C. de pedan. iud. §. & iudicare, & §. audient. in authe. de def. ciuit. glos. & DD. in rub. ff. de offic. eiu.* & ob id concessio non ita potest præponderare quantitatem collatam in dicto nouissimo priuilegio, vt propter hoc titulus onerosus ex eo non resultet, quem veriùs resultare ex prædictis patet: ita quòd verum est quod supponimus, quòd hæc priuilegia, tum ex meritis, tum etiam ex pretio, vim onerosi contractus obtinent.

SVMMARIVM.

184 *Priuilegium Romani Imperij concedit immunitatem Messanæ verbis vniuersalibus, & geminatis.*
Verbum, cuiuslibet, est vniuersale, sicut verbũ, cuiuscumque, ibi.
185 *Libertas est liberatio ab omni onere, & liberum illud dicitur, quod ab omni grauamine est abstractum.*
186 *Libera dicitur res, quæ non est supposita alicui obligationi, nec alicui seruituti est obnoxia.*
187 *Priuilegium Archadij, verbis vniuersalibus, & geminatis, concedit immunitatem Messanæ.*
Dictio, omnis, est vniuersalis, ibi.
188 *Dictio, nullus, vel nulla, est vniuersalis negatiua, & omnia excludit, etiam minima.*
189 *Verba ista, nulla vexatione grauentur, æquipollent vniuersali propriè, ac si diceretur, nulla quacumque vexatione.*
190 *Priuilegium Rogerij concedit immunitatem verbis vniuersalibus, geminatis, & repetitis.*
191 *Dictio, singulis, est distributiua, & tantum operatur, quantum singularis denumeratio rerum sub oratione vniuersali comprehensarum.*
192 *Dispositio loquens de omnibus, & singulis, vti vniuersalis comprehendit omnia, etiam ea, quę aliàs non venirent.*
193 *Verbum, quibuscumque, vel, quibusuis, est vniuersale.*
194 *Dictio, quomodolibet, est vniuersalis.*
195 *Verbum, quacumque, vel quocumque, est vniuersale.*
Idem de verbo, quoscumque, ibi.
Dictio, in quocumque casu, est vniuersalis, ibi.
196 *Priuilegium Henrici Augusti Imperatoris concedit immunitatem Messanæ, verbis vniuersalibus, & geminatis.*
197 *Plenum, verbum est vniuersale, & dicitur illud, cui aliquid iuris non deest.*
Plena proprietas, & plena possessio, quæ sit, remissiuè, ibi.
198 *Plenum non recipit additionem, seu additione non indiget, quia plenum dicitur, quod est sinè aliquo defectu, seu diminutione.*
199 *Verba vniuersalia habent vim expressionis specialis. & in 3. par. num. 247.*
200 *Priuilegium Federici concedit immunitatem, verbis vniuersalibus, & geminatis.*
201 *Liberè verbum, quid importat.*
202 *Testator aliquid relinquens liberè, ab omni onere fideicommissi censetur eximere.*
203 *Liberum, & plenum, sunt verba æquipollentia.*
204 *Priuilegium Federici III. concedit immunitatem Messanensibus sub verbis vniuersalibus, & geminatis.*
205 *Dictio, omnino, est vniuersalis, & idem significat, quod indistinctè, & in omni casu.*
206 *Priuilegium Lodouic. & Ioann. concedit immunitatem Messanæ verbis Vniuersalibus, & geminatis.*
207 *Fiscus nulla ratione attestatur, priuilegia immunitatis Messanæ vix vniuersalia verba continere.*
Bologn. dictum confirmatur, qui extollit vniuersalia verba, quibus Messanæ immunitas est concessa, ibi.

QVarto, & vltimo principaliter suppono, quod hæc immunitas Messanæ competens, etiam ex antiquis priuilegijs, (circumscripto nouissimo) non est immunitas simplex, sed illa fuit verbis vniuersalibus, prægnantibus, ac geminatis concessa, siuè loquimur de immunitate concessa loco, siue de ea, quæ certo generi personarum conceditur, ad tradita supra in secundo supposito. Veritas huius rei colligitur ex priuilegiorum lectura. Et primò ex priuilegio Romani Imperij, patet, quòd Messana efficitur à tribu-

tis,& vectigalibus immunis, non tamen simpliciter: sed vniuersaliter, dum à pondere cuiuslibet vectigalis liberatur,quod verbum, cuiuslibet, est vniuersale, omnia comprehendens, *glos. in l. omnes,iuncto text. in versic. Quaslibet alias, C. de quatrien. præscript. & in Clement. 1. in verb. quauis alia, & ibid. Doct. ff. de re iud. Ioan. Franc. de Pont. in decis. 3. num. 4.* sicut alias de verbo,cuiuscumq; *post Bal. in l. quicumque, C. de seru. fugit. & alios, quos ipse citat,tradit Decian. in cons. 44. num. 15. vol. 4. & Cephal. in cons. 451. nu. 55. 58. & 59. eod. vol.* quæ vniuersalitas est repetita per illud verbum liberauit,& per illa verba in eodem priuilegio inferiùs posita, ibi,pretiosa libertate gauderet, quæ pariter, vt aliàs considerabat *Bolog. in eius cons. 1. num. 110. in fin. & seq.* indicant vniuersalem vrbis Mes-
185 sanæ immunitatem. Quia libertas est liberatio ab omni onere,& est ab omni lege absoluta, ex his, quæ ipse allegat, quibus addimus, quod liberũ illud esse dicitur, quod ab omni impedimento,& grauamine est abstractũ, *glos. in Clem. dudũ in verb. libere de sepul. Bald. in c. quæ Ecclesiarum, num. 3. de const. Ruin. in cons. 1. num. 21. vol. 1. Dec. in cons. 131. nu. 1. Decia. alios citans in d. cons. 44. nu. 91. vol. 1.* qui-
186 *bus accedit Menoch. cons. 1042. nu. 10.* Et ideo libera dicitur res,quæ non est supposita alicui obligationi, *Ang. in l. 3. C. de euic. Neuiz. in cons. 37. num. 2.* nec alicui seruituti est obnoxia, *Crauet. in cons. 122. col. 1.* quem sequitur, & refert *Roland. qui plura cumulat in cons. 42. nu. 20. vol. 1.* quibus accedit idem *Meno-*
187 *ch. cons. 711. nu. 23. vol. 8.* Secundò sub eisdem verbis vniuersalibus, & geminatis, legitur concessa immunitas ab Archadio, qui, vt olim Romani fecerunt, Ciuitatem Messanæ exemptam,& liberam fecit (& sic vniuersaliter iuxta prædicta) subdens ab omnibus angarijs, perangarijs, taxis, dohanis, & contributionibus, vbicumq; fuerint, & sic vniuersaliter ab omnibus, quia dictio, omnis, est vniuersalis,& nihil excludit, *l. Iulianus, ff. de leg. 3. l. à procuratore C. mãd. c. si Romanorũ 19. dist. c. solitæ de maiorit. & obedien. & c. 2. cum similib. de obser. Iun. Aymon. Crauet. loquens in terminis immunitatis, in cons. 294. nu. 1. & in cons. 308. nu. 4. vsq; ad finem vol. 2. Natt. in eadem materia in cons. 63. nu. 12. & in cons. 160. nu. 29. cum seq. vol. 1. & in cons. 397. nu. 2. vol. 2. Dec. in l. omnia, nu. 1. & 2. ff. cert. pet. Anton. Gom. in §. 2. nu. 7. instit. de action. Tiraq. in l. si vnquam in verb. totum, num. 1. & 2. C. de reuoc. don. Rolan. in cons. 87. nu. 8. vol. 2. Rimin. Iun. in cons. 27. nu. 10. & in cons. 59. nu. 5. Onded. in cons. 76. nu. 33. vol. 2. Dec. in d. cons. 44. num. 14. Cesal. in d. cons. 451. nu. 39. Menoch. in cons. 156. nu. 23. & in cons. 1060. nu. 12. & in cons. 1120. nu. 3. Surd. in cons. 466. nu. 25. & in cons. 572. nu. 3. vol. 4.* Præterea inferiùs loquens Arcadius de ciuium immunitate, inquit, quòd nulla vnquam vexatione, substantiali, vel personali ciues eius grauentur,& sic verbis
188 vniuersalibus: quia dictio, nullus, vel nulla, est vniuersalis negatiua,& omnem vexationem excludit, etiam minimam, *glo. in c. statutum in verb. nullum de rescrip. in 6. glos. 2. in c. nemo potest de reg. iur. eod. lib. Gem. in cons. 35. vol. 1. in fin. accedit Crau. in d. cons. 249. nu. 6.* refert, & sequitur *Rim. Iun. in cons. 61. sub num. 13. &*
189 *Rol. in cons. 99. num. 27. vol. 4.* Qua de re illa verba sic negatiuè prolata, nulla vexatione grauẽtur, æquipollẽt vniuersali propriè,ac si fuisset dictũ, nulla quacũq; vexatione grauentur, *Fulg. in l. iure gentiũ, §. sed si fraudãdi, ff. de pact.* qui voluit, quòd propositio ista, nullus faciat, importat, ac si diceretur, nullus quicumq; sit, faciat: ex quo verba negatiuè prolata, propriè ęquipollẽt vniuersali, refert & sequitur *Felin. in c. 1. col. fi. sub vers. Fallit sexto. ext. de treg. & pac. quib. accedit post Gemen. & Nat. quos citat Rim. Iun. in d. cõs. 450. n. 54. vol. 3.*
190 Tertiò sub eisdẽ verbis vniuersalibus, geminatis, & repetitis fuit cõcessa immunitas à Rogerio Primo Siciliæ Rege, qui ciues, & habitatores Messanę per totũ eius dominiũ, quod tunc habebat,& quod in posterũ, tum ipse, tum etiã cęteri Siciliæ Reg. habebunt, liberos fecit ab omnibus & singulis gabellis, dohanis, & alijs solutionibus quibuscumq; tã de magnis rebus, quã de paruis, stabilibus & mobilib. in mari,& in terra, addens, quòd nullo vnquã tẽpore in eadẽ Ciuitate,& per suas villas, talia, collecta, gabella imponatur, aut colligatur, etiãsi Rex, quacumq; necessitate productus, collectaret, aut cæteros cogeret pro re quacumq; necessaria, subdẽs, quòd nullo vnquã tẽpore gabella de nouo, nec impositio quomodolibet imponatur in rebus quibuscumq; nec mercibus, tam in rebus, quæ fiunt in Ciuitate, quã quæ portantur ab extra. Ex cuius priuilegij tenore constat de verbis, & clausulis vniuersalibus geminatis, & repetitis. Primò, dũ ciues Messanæ ab istis munerib' fecit perpetuò liberos, & sic vniuersaliter ab omni onere, quia hoc importat illius verbi natura, *ex glo. Bal. Ruin. Dec. Rol. Menoc. & alijs superius citatis.* Secũdò, dũ subdit ab omnibus,& singulis gabellis,& sic vniuersaliter, tũ propter dictionẽ, omnibus, quæ est vniuersalis, vt deduximus, tũ ẽt pro-

191 propter illud verbũ, singulis, quod est distributiuũ illius vniuersalitatis præmissę, & tantũ operatur, quãtũ singularis denumeratio rerũ sub vniuersalitate cõprehensarũ, *l. huius modi §. penul. vbi Ias. & alij, ff. de leg. 1. Aret. in l. si ex toto, §. si legatum. ff. eod. tit. Doct. in l. si sti-*
192 *chũ, §. stipulatio ff. de verb. obl.* Hinc est, quòd sub dispositione loquẽte de omnibus, & singulis, tanquam sub oratione vniuersali, omnia comprehenduntur, quæ aliàs non venirent, *Alex. & Imol. in l. quod dicitur, ff. de verb. obligat. Bero. in cons. 81. nu. 19. vol. 2. Riminald. Iun. loquens in terminis immunitatis in consil.*
193 *27. num. 12. vol. 1.* Tertiò, dum addit, & alijs solutionibus quibuscumque, quod repetit inferiùs, dum prohibet in rebus quibuscumque nouam gabellam, aut impositionem quomodolibet imponi, quòd verbum, quibuscumque, pariter est vniuersale, *Dec. in cons. 208. num. 8. Tiraq. in retract. lignagier. §. 1. glos. 7. num. 20. cum sequentib. Riminald. Iun. in dicto consil. 450. num. 35. volum. 4. Honded. in consil. 64. num. 4. vol. 1. & in cons. 86. nu. 15. vol. 2. Alex. qui loquitur de verbo quibusuis, in cons. 30. sub nu. 14. vol. 5. Roland. in cons. 5. nu.*
194 *44. vol. 1. & Menoch. in cons. 1129. nu. 28.* Sicut est vniuersalis dictio illa apposita, quomodolibet, quæ idem importat, quòd quocunq; modo, *Archid. in c. indemnitatibus, col. fin. de elect. in 6. Paris. in cons. 58. nu. 10. vol. 1. & in cons. 142. num. 6. vol. 4. Gozad. in cons. 14. nu. 22. & Rolan. in cons. 2. nu. 23. cum seq. vol. 4.* Quartò, dum addit, quòd in Ciuitate, & villis non imponatur gabella, etiamsi Rex, quacunq; necessitate productus, collectaret, & sic vniuærsaliter in quocunq; casu Ciuita-
195 tem fecit immunem, quia illud verbum quacumque vel quocumque est vniuersale, *Crau. in cons. 294. col. 5. versic. ad idem adduco, vol. 2. Ruin. in cons. 98. nu. 11. vol. 2. Menoch. in cons. 496. num. 65. & seq. vol. 5. Roland. in cons. 12. nu. 40. vol. 4.* Sic de verbo, quoscumq; *Gozad. in cons. 6. num. 41. & 45. relatus à Menoc. in cons. 19. sub nu. 52. vol. 1. Dec. in cons. 55. sub nu. 6. Vers. superest, & Rolan. in cons. 61. nu. 35. vol. 1.* Et de dictione, in quocumque casu, quæ est vniuersalis, *loquitur Rimin. Iun. in cons. 450.*
196 *sub num. 42. vol. 4.* Quatò principaliter sub eiusdem verbis vniuersalibus, & geminatis legitur immunitas concessa ab Henrico Augusto, qui concessit ciuibus Messanæ plenam perpetuo libertatem vendendi, & emendi, tam per mare, quàm per terram, tam in introitu, quàm in exitu, tam in paruis, quàm in magnis rebus: ita quod nullum ius, nec commercium inde tribuant, tàm mobilium, quam stabilium rerum. Ex cuius priuilegij tenore liquet de verbis vniuersalibus & geminatis, tùm ex verbo, libertatem, quod de sui proprietate vniuersaliter ab omni onere, grauamine, & obligatione eximit, vt sup. diximus, tùm etiam ex verbo, plenã, relatum ad libertatem, per quod nedum libertas simpliciter, sed cum geminatione alterius verbi vniuersalis, plena liberta fuit
197 concessa. Verbum enim, plenum, est vniuersale, quia plenum illud dicitur, cui aliquid iuris non deest, vt post *Bald. & Imol. notat Ias. in l. huiusmodi, §. ædes, nu. 5. ff. de legat. 1. Bald. loquens de plena proprietate in l. feminæ, §. illud, per illum tex. C. de secundis nuptijs, idem Bald. loquens de plena possessione in l. mater, C. ad Tertull. & in*
198 *l. raptores, §. fin autem, C. de Episc. & cler.* Hinc est, quòd plenum, tanquam vniuersale omnia complectens, non recipit additionem, seu additione non indiget, quia ei nihil potest addi, nec ab eo aliquid potest minui, *c. verè quidem, 56. dist. c. Apostolicæ, de prabend. in 6. Bald. in cons. 383. vol. 3. & in cons. 293. nu. 3. vol. 4. Ias. in d. §. ædes, Soc. Iun. in cons. 1. num. 17. vol. 4. Roland. in cons. 85. n. 53. vol. 4. Pereg. de fideicommis. art. 3. nu. 95.* Nam plenum dicitur, quod est sine aliquo defectu, seu diminutione, *ad tex. in l. si post missionem, ff. ad legem falcid. Bald. in l. precibus, nu. 43. C. de impub, & alijs substitut. Ruin. in cons. 100. col. 6. versic. 3. vol. 3.* vnde de dictone, plenum, quæ non patitur diminutionem, seu restrictionem, *loquitur Surd. in cons. 515. num. 5. vol. 4.* conueniunt & alij, quos citat *Peregr. in loco præcit. & faciunt tradita à Menoch. in d. cons. 19. num. 12. & 17.* qui loquens de hoc verbo, plenum, inquit, *post Ias. Ruin. & alios,* quòd ea comprehendit, quæ speciali, ac specialissima
199 indigent expressione, quod proprium est verborum vniuersalium, quæ habent vim expressionis specialis, *Bar. in l. 1. in fin. ff si quis in ius voc. & in l. 2. ff. de nouat. Ias. cons. 45. col. pen. vol. 1. Rol. in cons. 61. nu. 36. vol. 1. & Menoch. in cons. 1007. nu 19. & 52.* cum concordantibus inferius ordine suo tradendis: tùm etiam ex verbo nullum, quod pariter est vniuersale negatiuum, vt supra diximus, adeò quòd dùm in dicto priuilegio habetur, vt nullum ius, nec commercium Messanenses tribuant, talis propositio est vniuersalis, & æquiualet, ac si diceretur, vt nullum quodcunque ius, seu commercium tribuant, *post Fulgosium, Felin. & alios superiùs citatos, testatur Riminald. Iun. in dicto consil.*
200 *450. num. 54. volum. 4.* Quintò principaliter, sub verbis pariter geminatis, & vniuersa-

uerſalibus legitur immunitas conceſſa Meſ-
ſanæ à Federico Rege, qui in exitu & in-
troitu per totum eius Regnum in mari &
in terra, Meſſanenſes voluit ampla liber-
tate gaudere, addens poſſe eorum merci-
monia, & quaslibet res liberè ponere, &
extrahere, & cum eiſdem intrare liberè
pariter, & exire. Ex quibus verbis, vt li-
quet ex præmiſſis, conſtat, immunitatem
verbis vniuerſalibus & geminatis, ac re-
plicatis fuiſſe conceſſam, dùm non ſimpli-
citer conceditur libertas, quæ vt dixi-
mus, vniuerſaliter ab omni onere eximit.
Sed additur hæc dictio ampla, quæ au-
get, ſicut dictum eſt de dictione plena,
ita quod qui ampla vel plena libertate
gaudet, ab omni lege eſt exemptus, aliàs
verba non operarentur, *Geminian. in capit.
1. §. illum, in 2. opposit. de verborum ſignifi-
cation. in 6.* & ad maiorem cautelam bis
poſteà repetitur verbum, liberè, dùm
conceditur, vt poſſint liberè ponere, &
extrahere res, & mercimonia, & cum
eiſdem intrare liberè pariter, & exire,
per quod verbum, liberè datur immu-
nitas cum ſigno vniuerſali, quia liberè id
201 fieri dicitur, quod quis ſine aliqua obli-
gatione, ſed ſua abſoluta voluntate, alio
non requiſito, facere poteſt, *Abb. in c. de mul-
ta, & ibid. Canoniſt. extra de præben. Aret. in conſ.
76. num. 30. Soc. in conſ. 13. in fin. vol. 1. & in
conſ. 170. col. 5. vol. 2. Dec. in conſ. 355. num. 4.
& in conſ. 360. num. 5. Pariſ. in conſil. 26. num.
26. vol. 4. Menoch. in conſ. 192. num. 9. idem Me
noch. alios citans de arbitr. iud. lib. 1. q. 7. nu. 33.
cum ſequen.* Vnde qui liberè aliquid habet,
illud ab omni onere exemptum dicitur ha-
bere, *gloſ. in d. Clement. dudùm, in Verb. liberè, de
ſepul. cum concordant.* ſuperiùs traditis, quibus
202 accedit, *Menoch. in conſ. 1042. num. 10.* Sic
de teſtatore relinquente aliquid liberè,
quòd ab omni onere fideicommiſſi cenſe-
tur eximere, voluit *Menoch. in conſ. 640. num.
3. & ſeq.* qui atteſtatur idem ſentire *Ruin. in
conſ. 131. num. 10. vol. 1.* Et ſicut dictum eſt
de verbo, plenam, vel plenum, quod eſt v-
niuerſale, ſic dicimus de verbo, liberè, quod
203 idem importat. Sunt enim hæc duo verba,
plenum, & liberum, æquipollentia, *l. fidei-
commiſſa, §. quamquam, ff. de leg. 3. Bar. in l. alio,
ff. de alim. legat. Bald. in l. etſi poſt tres, ff. ſi quis
cautio. Alex. in conſ. 208. num. 8. Vol. 7. Roland.
in conſ. 85. num. 51. Vol. 4. Peregr. alios citans in
tractat. de fideicommiſ. in d. art. 3. num. 95. in fin.*
204 Sextò principaliter, legitur hæc immunitas
ſub verbis pariter vniuerſalibus, geminatis
& repetitis in priuilegio Federici Tertij, qui
Meſſanenſes fecit perpetuò omninò exem-
ptos, liberos & immunes à ſubuentionibus,
promiſſionibus, collectis, mutuis, & quibus
libet alijs exactionibus, quæ in Sicilia, pro
quibuſcunque cauſis & negotijs pro tempo
re imponentur; ex quo tenore liquet de
verbis vniuerſalibus, eorumq; geminatio-
ne, tùm ex verbo, liberos, per ea quæ tradi-
205 ta ſunt, tùm etiam ex dictione, omninò, quę
eſt vniuerſalis, & idem ſignificat quod indi-
ſtinctè, & in omni caſu, *glo. in l. ſi cum exceptio-
ne, §. quatenùs, & ibi Bart. ff. quod metus cauſ.
Ruin. conſ. 154. num. 8. vol. 1. & in conſ. 61. nu.
25. vol. 2. Roland. in conſ. 84. num. 24. vol. 1. &
in conſ. 61. num. 37. vol. 3.* tùm etiam ex illis
geminatis clauſulis quibuslibet, & quibuſ-
cunq; quas pariter eſſe vniuerſales ſuperiùs
deduximus. Septimo tandem legitur hæc
immunitas ſub eiſdem geminatis clauſulis
vniuerſalibus, in priuilegio eiuſdem Fede-
rici tertij, cum inſerto tenore, & ex certa
ſcientia confirmato à Federico quarto ne-
pote; Paritérq; legitur in priuilegio Ludo-
206 uici & Ioannis, qui ciues, ac diſtrictuales
prædictæ Ciuitatis fecerunt exemptos, libe-
ros & immunes ab omnibus oneribus per-
ſonalibus, realibus, necnon quibuſcunque
ſubuentionibus, collectis, & hoſpitiorum
præſtationibus, & quibuſcunq; angarijs, ſeu
collectis, quocunq; nomine nuncupentur;
Ex qua textura priuilegij leguntur verba v-
niuerſalia, nedùm geminata, ſed triplicata,
quadruplicata & vltrà, quibus hæc immu-
nitas conceditur, ita vt ex his & alijs priui-
legijs in Eulogio præſentatis, quæ referre
potiùs laborioſum eſt, quam ſubtile, con-
ſtat de veritate iſtius ſuppoſiti, quòd hęc im
munitas eſt pleniſſima ſub verbis geminatis
207 & vniuerſalibus conceſſa, & ob id non vi-
deo, qua probabili ratione dominus fiſci Pa
tronus ſuperficialiter referens præmiſſa pri-
uilegia ad finem excludendi ab eorum teno
re ſuppoſitum ab eis publicæ neceſſitatis
caſum, appellet ea generalia, illaq; vix vni-
verſalia verba continere atteſtetur, cùm ve-
rè in omni parte verba vniuerſalia vrgent,
ita quòd maioribus & latioribus verbis,
ſtando in puris terminis verborum vniuer-
ſalium, immunitatis conceſſio pleniſſima
excogitari non poteſt. Vnde, ſalua pace, non
benè inquit Dominus Matute, quòd irriden
dus eſt, *Bologn. in eius conſ. 1. num. 127.* dùm
ait, quòd ſi centum Doctores interrogaren-
tur ſuper impetratione priuilegij pleniſſimę
immunitatis, nullus eſſet, qui poneret me-
dieta-

dictatem verborum inclusorum in dictis priuilegijs, quod verum esse animaduertimus, ad tradita *per Bart. qui tot verbis non vtitur, in l. vacuatis nu. 5. C. de Decurion. lib. 10. Alex. in l. si ex toto, sub num. 6. versic. Sis tamen cautus, ff. de legat. 1. Roland. in cons. 5. num. 42. vol. 1. Natt. in cons. 397. num. 8. volum. 2. & in cons. 525. num. 10. & Surd. in cons. 146. num. 20. volum. 1. cum similib.* Et hæc quoad primam partem.

Secunda pars.

SVMMARIVM.

1 *In dubio contra gabellas seu collectas, est pronuntiandum pro immunitate.*
2 *Gabellarum exactio est odiosa.*
3 *Ioann. Bolog. Primarius iuris ciuilis interpres in Messanensi Vniuersitate, pro Messanensi immunitate in alia facti specie consuluit.*
4 *Vectigali nouiter imposito, priuilegia Messanæ refragantur in vtraque immunitatis specie.*
5 *Immunitatis priuilegia non debent violari.*
6 *Priuilegia cuiq; sunt seruanda.*
Priuilegium vim legis priuatæ obtinet, ibid.
7 *Princeps non præsumitur derogare priuilegijs, etiamsi ea, quæ à Principe emanant, fiant per modum legis, & priuilegia talia sint, quæ possint reuocari.*
8 *Principis proprium est à se concessa non auferre.*
9 *Immunes priuilegio oneroso, non comprehenduntur sub indictione vectigalis facta, nemine exempto.*
10 *Priuilegia immunitatis, quibus Messana lætatur, de iure subsistunt.*
Immunitatis concessioni iura refragantur, & quando, ibid.
11 *Ciuitas superiorem recognoscens, immunitatem concedere non potest.*
At secùs in Ciuitate libera, num. 15. vide num. 21. & 31.
12 *Immunitatis concessio facta à Principe, de iure subsistit, illaque est de reseruatis.*
13 *Princeps potest concedere immunitatem.*
Etiam à patrimonialibus, & ordinarijs, num. 16.
14 *Inferiores in titulo maioris dignitatis constituti, qui habent iura Imperij, & Regalia reseruata, possunt immunitatem concedere, & alia exercere in suos subditos, quæ potest Imperator in vniuerso Imperio.*
15 *Immunitatem concedere potest Ciuitas, quæ superiorem non recognoscit.*
Ciuitas subdita immunitatem concedere potest de Principis consensu, ibid.

HIs modò suppositis, rem ipsam aggredimur, qua diligentissimè perpensa, eam veriorem sententiam existimamus, quà rectiùs adducimur respondere, vectigal de quo quæritur, de iure non potuisse imponi in vrbe Messanæ, contra illius immunitatem, ac amplissima priuilegia. Pro qua sententia, licèt nihil sit, quod illam probabiliter, ac legitimè in dubium reuocet, vt ex inferiùs tradendis
1 patebit, in dubio tamen si essemus, ita pariter pronuntiandum esse contra gabellas, iuris ratio suadet, *ad text. in l. si pupillus, vbi Bart. num. 3. ff. ad leg. falcid.* sic enim pro immunitate contra collectas, aliaque onera, sentiendum esse, *ex Bart. vbi supra, voluit Corn. in cons. 199. sub num. 25. vol. 1. & in cons. 194. nu. 8. vol. 4. Abb. in cons. 20. col. 2. vol. 2. Aym. Crau. ex his in cons. 111. num. 26. vol. 1. & post eum Francis. Becc. in cons. 73. in fin. vol. 1. Grat. cons. 61. num. 55. vol. 1. Osasc. in decis. 95. num. 18. Purpur. in cons. 428. num. 87. Surd. in cons. 140. num. 55. vol. 1. & in cons. 234. num. 20. vol. 2. Pancirol. in cons. 158. in fin. & Menoch. in cons. 540. num. 18. & cons. 887. num. 3. vol.*
2 *9.* Id enim suadet odium gabellarum, quarum exactio est odiosa, *ad text. in l. 2. C. vectig. nou. inst. non pos. l. vectigalia, & ibi notat Bart. ff. de public. Abb. in cons. 69. col. 2. vol. 1. & Natt.*
3 *in cons. 274. num. 8.* Itaque licèt in alia facti specie pro hac immunitate & iuribus Messanensium latissimè consuluit doctissimus & clarissimus ille Iureconsultus Dominus Ioannes Bolognetus, qui tunc temporis Primariam iuris ciuilis Cathedram in hac Messanensi vniuersitate obtinebat, qui munus suum non dissimulans, prouinciam scribendi assumpsit pro istius vrbis iuribus tuendis, illaq; ex tribus capitibus, & iuris communis, & capitulorum Regni, & particularium priuilegiorum tueri conatus est: tamen ex his hoc vltimum priuilegiorum caput pro immunitate Messanæ, in hac facti specie amplectendum esse arbitramur, licèt implicitè de alijs quoq; sub capite priuilegiorum verba faciemus.

Qua de re, consideratis, ac perpensis priuilegijs præmissis, ex eis fundatam esse Messanæ intentionem arbitramur aduersus hoc vectigal, ita vt omninò seruanda sit immunis ab illius solutione; pro qua veritate hæc occurrunt considerationes.

4 Primò consideramus, quòd huic vectigali nouiter imposito, vtraq; immunitatis species in priuilegijs contenta, quas in secundo supposito enunciauimus, refragatur. Nam

Nam quatenùs in Vrbe Messanæ est impositum vectigal, illudq; mandatum est exigi in Regia illius vrbis Secretia, vtiq; illud est contra immunitatem loco concessam in priuilegijs relatis, tùm in secundo, tum etiam in quarto supposito, ex quibus deduximus Messanam immunitate gaudere à vectigalibus & gabellis, illamq; fore & esse exemptam & liberam, ita vt in ea, eiusq; villis & ruribus gabella, collecta, & id genus imponi, aut exigi minimè possit, tam pro rebus, quæ ibi fiunt, quàm quæ portantur ab extra. Quatenùs verò particulariter vectigal de sericis Messanensium exigitur, vtiq; illud est contra immunitatem, nedùm loco concessam, qua ipsi Messanenses & habitatores gaudent, sed etiam est contra exemptionem eis specialiter tributam in præmissis priuilegijs ibidem deductis. Ex quibus constat, eos esse immunes ab omnibus, & singulis gabellis, vectigalibus,
5 & alijs solutionibus quibuscunq; Vnde, cùm ita se habeant, & Messanæ & Messanensium priuilegia, nullum ius patitur Messanæ vectigal prædictum potuisse imponi, ac priuilegia immunitatis præmissæ violari & per consequens Ciuitatem ipsam onere istius vectigalis inquietari, *ad tex. in cap. 2. & ibi glos. 25. quæst. 2. glos.* hoc in specie de priuilegio immunitatis intelligens, *in cap. accedentibus, in glos. magn. in princ. extra de priuileg. Paul. de Castr. Alexan. & alij in l. si ex toto, ff. de legat. 1. Paul. de Castr. in cons. 187. col. pen. sub num. 5. vol. 2. & Paris. in cons. 69. num. 4. Vol. 1.* Nam exemptio, seu immunitas in præmissis priuilegijs concessa, vti libertatis species impediri, vel inquietari contra priuilegiorum tenorem non debet, *Gemin. in c. si Papa, de priuileg. in 6. Cald. in cons. 3. in tit. de priuil. De-*
6 *cian. in cons. 51. num. 21. vol. 3.* Est enim generale, cuique seruanda esse priuilegia, *cap. dilecti filij, in fin. cap. porrò, cap. accipimus, & cap. quanto, cum similibus, extra de priuileg.* Nempè, sicut lex seruari debet, illaque est custodienda, *ad text. in cap. 1. & ibidem Canonist. extra de constit.* sic etiam priuilegia seruari oportet, quæ vim legis priuatæ obtinent, *cap. priuilegia, 3. distinct. l. priuilegia, C. de sacrosanct. eccles. l. ius singulare, ff. de legib. Bal. in l. eam quam, C. de fideicomm. Alexand. in l. beneficium, ff. de constit. Princ. Camil. Borrel. de præst. Reg. cap. 33. num. 6. & Petr. Surd.* qui ita in terminis immunitatis arguit, *in cons. 419. num. 20. vol. 3.*
7 Hinc est, quòd pro obseruantia priuilegiorum ius præsumit Principem eis nolle derogare, dato, quòd talia essent priuilegia, quæ possent reuocari, etiam si quæ à Principe emanant, fiant per modum legis, *glos. in l. Decurionibus, C. de silent. lib. 12. Bald. in l. 1. post princip. ff. de const. Princ. & in l. dotalem, ff. de testamen. milit. & alibi, vt citat Natt. in consil. 274. nu. 1. & 2. post eum Menoch. in cons. 1105. num. 19.* qui loquitur de priuilegio immunitatis, cui licèt possit Princeps, non tamen in dubio derogat per impositionem oneris generaliter indicti, *Bald. in cap. 1. col. penult.*
8 *vers. Pone Princeps, de rescrip. & Paul. de Castr. in d. cons. 187. col. pen. vers. Sed his non obstantibus, vol. 2.* quia proprium est Principis à se concessa non auferre, *vt in authen. de referen. in prin. Luc. de Pen. in l. fin. in verb. donauerit, C. de locat. prædior. ciuil. lib. 11. Andr. & Afflict. in cap. 1. §. similiter, num. 65. de cap. qui cur. vendi. vbi Afflic.* contra fisci Patronos contrarium
9 consulentes grauiter insurgit. Quinimò, quando priuilegium immunitatis est onerosum, & per consequens irreuocabile, sub indictione vectigalis, etiam facta, nemine exempto, non comprehenduntur tali priuilegio immunes, quia oportet exemptis seruari priuilegia, *Ioan. Bapt. à Sanct. Seuer. in l. omnes populi, sub num. 92. circa 6. quæst. principal. versic. Septimò quæritur, ff. de instit. & iur. Albert. Brun. in cons. 66. num. 46. Paul. de Castr. in l. si mihi & tibi, §. fin. nu. 5. ff. de legat. 1. & in cons. 317. col. 3. vers. Secundò principaliter, n. 3. vol. 1. Bos. de prin. nu. 151. Rim. Iun. in cons. 323. num. 3. vol. 3. Surd. in cons. 146. num. 18. & Menoch. in cons. 887. sub nu. 55. Vers. Respondetur tertiò, volum. 9.*

10 Secundò consideramus hæc priuilegia immunitatis, quibus lætatur Messana, de iure subsistere, nam licèt concessioni immunitatis videantur iura refragari, *ad text. in l. vacuatis, C. de Decur. lib. 10. & in l. 1. C. de immun. nemin. conced. eod. lib. & l. penul. C. de vectigal. & commis.* Vnde priuilegia immunitatis esse de iure regulariter prohibita, voluit ex multis *Bertran. in cons. 181. in 2. part. num. 7. Vol. 3. Boss. ex aduerso citatus post Anchar. in locis per eum citatis, in tit. de Princ. num. 136.* quod implicat Dominus fisci Patronus, *sub 1. princ. respon. in vers.* Hinc nō facilè, & ob id à Magistratibus hæc priuilegia non approbari, vti fisco damnosa, & contra publicam vtilitatem attestanur *Camil. Borrel. de præst. Reg. cap. 33. num. 9. Roland. cons. 5. num. 1. Vol. 1. Cephal. in cons. 553. num. 15. Vol. 4. ad text. in l. 3. C. de prec. Imper. offer. & in l. fin. C. si contra ius vel vtil. publ.* tamen præmissa locum habent in concessione immunitatis facta ab inferioribus, qui cùm supra

ius non sint, nec vti possunt clausula, non obstante, immunitatem contra iura illam irritantia, concedere non possunt prout de Ciuitate superiorem recognoscente, traditur, quæ illam regulariter non concedit, etiam si ciuium, ac curialium accedat consensus, *vt in d.l. vacuatis, & in d.l. 1. & l. immunitates, C. de agric. & censi. lib. 11. Alexand. in cons. 101. num. 3. vol. 1. & in cons. 30. sub num. 7. volum. 5. Anchar. in cons. 389. Visis diligenter, Felin. in cap. accedentes, col. fin. vers. Nona & vltima conclusio, extra de præscr. Dec. in consil. 638. num. 10. Paris. in cons. 68. num. 3. vol. 1. Natt. in cons. 304. num. 1. & 7. Ias. in cons. 101. num. 1. vol. 4. Fettas. de collect. in 4. part. cap. 4. num. 51. & 52. cum concord. traditis à Roland. in cons. 5. num. 4. vol. 1. quibus accedit Menoch. in cons. 887. nu. 18. vers. 7. & Barz. in decis. 117. num. 1.*

12 At in terminis nostris agitur de immunitate à Principe concessa, cuius immunitatis concessio de iure subsistit, *ad text. in l. sunt munera, ff. de vacat. muner. l. immunitates, C. de agric. & censit. lib. 11. Bart. Bald. & Angel. in d.l. vacuatis, Bald. post Cin. in d.l. 3. C. de precib. Imper. offerend. Bart. in l. hi qui, nu. 1. ff. de iure immunit. & in l. 1. C. de decret. Decur. lib. 10.* Hinc concessionem immunitatis esse Principi rationabiliter reseruatam censuit *Ioan. de Plat. in l. vnic. C. de his qui à pri. lib. 10.* Quam

13 concedere posse, illiusque validam esse concessionem, voluit *Abb. in cap. 2. col. 5. de immun. eccles. Alexand. in d. cons. 30. num. 9. vol. 5. Boss. in tit. de Princip. num. 135. & 150. Barbat. in cons. 26. vol. 2. Rip. lib. 2. respons. cap. 17. num. 11. Paris. in d. cons. 68. in princ. & in cons. 69. nu. 1. cum seq. vol. 1. Ossasc. in decis. 38. num. 18. Pet. Belle. in spec. Princ. rubr. 46. in princip. num. 7. Ioseph. Ludou. in decis. 3. nu. 4. Ias. in d. cons. 101. sub nu. 6. Vol. 4. Natt. in cons. 160. col. 3. & in cons. 310. col. 1. Roland. in d. cons. 5. num. 19. vol. 1. & in cons. 76. col. 1. vol. 2. Fettas. de collect. part. 4. cap. 5. nu. 37. Syluan. in cons. 66. Dominus Tapp. in rubr. de const. Princ. cap. 4. num. 30. Alexand. Raudens. in cons. 1. num. 260. vol. 2. Rimin. Iun. in cons. 27. num. 8. vol. 1. Surd. in cons. 278. vol. 2. & in d. cons. 419. num. 17. vol. 3. & Camil. Borrel.*

14 *in d. tract. de præst. Reg. cap. 33. num. 4.* Quod pariter locum habet, etiam in alijs inferioribus, in titulo tamen maioris dignitatis constitutis, habentibus iura Imperij, ac Regalia reseruata, qui possunt immunitates concedere, *Fettas. de collect. in 4. par. cap. 7. nu. 15.* prout de Duce Mantuæ, ac Marchione Montisferrati, *voluit Cephal. in cons. 58. nu. 52. & 62. Sylu. in d. cons. 66. num. 10. Alexand. de Duce Mediol. in cons. 30. vol. 5. Natt. in consil. 310. Paris. in d. cons. 69. Burs. in cons. 16. vol. 1. Surd. in dict. cons. 278. & Roland. in d. cons. sil. 76.* Nempè tales, licet Ecclesiam, vel Imperium recognoscant: hebent tamen iura Imperij, & Regalia reseruata, *Fald. in cap. 1. in vlt. not. quę sint Regal. Afflict. ibid. in rub. nu. 68. cum seq. Iacob. de Sancto Georg. in inuest. col. 1. Vers. Sed dubitatur, Felin. in cap. cum nobis, nu. 5. de præscrip. Boss. de Regal. nu. 5.* Et ideò omnia reseruata exercere possunt in suos subditos, quæ Imperator in vniuerso Imperio, *Alex. in cons. 2. num. 9. & in cons. 11. num. 9. vol. 7. Soc. in cons. 4. num. 11. vol. 3. Curt. Iun. in cons. 61. num. 9. & in cons. 100. num. 3. Ossasc. in cons. 3. & in cons. 9. & in decis. 155. num. 1. Paris. in d. cons. 69. num. 3. vol. 1. Roland. in d. cons. 76. nu. num. 3. vol. 2. Burs. in d. cons. 16. nu. 55. vol. p. Bec. in cons. 56. num. 61. vol. 1. Menoch. in cons. 604. Peregr. de iur. fisc. lib. 1. tit. 2. sub num. 76. Petr. Surd. in cons. 1. num. 12. & in d. cons. 278. num. 14.*

15 Quinimò & Ciuitas libera, quæ superiorem non recognoscit, concedere potest, *Bald. in cons. 406. in fin. vol. 5. Abb. cap. 2. col. fin. de immun. eccles. sic declarans Bart. in l. 2. ff. de iur. immun.* qui loquitur de populo concedente immunitatem, *Natt. in d. cons. 310. sub num. 1. Surd. in d. cons. 419. sub num. 14.* qui subdit, quòd quando Principis accedit consensus, potest Ciuitas etiam subdita immunitatem concedere *per illum text. in d.l. immunitates, vbi glos. Bart. & Ioan. à Plat. C. de agricol. & censit. lib. 11. Angel. in d.l. 1. num. 4. C. de immun. nemin. conced. lib. 10. Grat. in cons. 61. num. 1. cum seq. vol. 1. & Roland. in d. cons. 5. num. 14. vol. 1.* Ex quibus datur intelligi, verum esse, facultatem concedendi immunitates residere penes Principem, vt dicebat *Ioan. de Plat. superiùs relatus, & refert Camil. Borrel. in d. cap. 33.* & per consequens, immunitas Messanę vti concessa à Principe ad hoc facultatem habente, de iure subsistit.

SVMMARIVM.

16 *Immunitatem concedendi facultas Principi reseruata, procedit in omnibus oneribus, etiam ordinarijs & patrimonialibus, & num. 18.*

Immunis nemo est à patrimonialibus, etiam si priuilegiatus quis fuerit, ibid.

17 *Immunitatis priuilegium alicui concessum simpliciter à muneribus, non intelligitur de ordinarijs, aut patrimonialibus.*

18 *Princeps potest immunitatem concedere à muneribus patrimonialibus, & nu. seq.*

19 *Hypotheca tacita pro collectis, an detur, vbi quæritur de munere extraordinario, vel in casu immunitatis.*

20 Ho-

20 *Hospitis recipiendi à munere excusantur magistri liberalium artium professores, & Medici, ac similes.*

21 *Ciuitas potest concedere immunitatem ex causa, etiam à patrimonialibus.*

22 *Immunis est Messana ex forma priuilegiorum, etiam à patrimonialibus.*

23 *Extraordinarium munus quale sit.*

Belli onus est extraordinarium, ibid. remissiuè.

24 *Expressum quando aliquid dicitur, remissiuè.*

25 *Expressum dicitur, quod ex vniuersali sermone venit in consequentiam, & quod sub expresso continetur, & in 3. par. num. 257.*

Tacitum quod sequitur ab expresso, dicitur expressum, ibid.

26 *Verba vniuersalia omnia comprehendunt, quæ excogitari possunt.*

27 *Patrimoniale ius, quale sit,*

28 *Vectigal est munus patrimoniale, & soluitur pro rebus euectis, vel inuectis.*

Tributum munus est patrimoniale, ibid.

Capitatio dicitur tributum, & est munus patrimoniale, ibid.

29 *Collecta imponitur personis pro rebus, & munus est patrimoniale.*

Angaria, an sit munus reale, ibid.

30 *Hospitiorum præstatio, an sit munus patrimoniale:*

31 *Immunitas Messanæ ex iusta causa meritorum concessa.*

Merita sunt iusta causa concedendi immunitatem, ibidem.

Ciuitas subdita ob benemerita potest concedere immunitatem, ibid.

32 *Immunitatis concessio est species donationis, & valet, propter merita, Vbi aliàs non valeret, sicut traditur de donatione.*

33 *Prælatus potest donare ex causa meritorum, licèt aliàs non possit.*

Tutor donare potest propter benemerita, ibid.

34 *Meritorum causa multa specialiter permittuntur, quæ aliàs essent prohibita, remissiuè.*

Regularis donare potest ob benemerita, ibid.

Officialis potest ex causa meritorum acceptare munera, ibid.

35 *Meritorum causa, propter quam fuit concessa immunitas Messanæ, tollit omnem assertam coniecturam importunitatis.*

36 *Motu proprio illud dicitur concessum, quòd sponte, & nemine petente conceditur.*

37 *Donatio præsumitur, vbi merita præcedunt, maximè in Principe.*

Principem decet vti liberalitate, & ei magis conuenit reddere plus quàm accepit, ibid.

16 Tertio principaliter consideramus, quòd hæc præmissa facultas concedendi immunitatem Principi reseruata, procedit in omnibus & quibuscumque oneribus, tam extraordinarijs, quam ordinarijs tam personalibus, quã etiam patrimonialibus, *Boss. in tit. de Princip. num. 35. & 150. cum concordan. de quibus inferiùs.* In quare pro diluendis ex aduerso traditis, animaduertimus, quòd licèt à muneribus patrimonialibus nemo, etsi priuilegiatus, excusetur de iure communi, *ad text. in l. fin. §. patrimoniorum, vers. ab huiusmodi, & ibi glos. in verb. muneribus, ff. de mun. & honor. l. his oneribus, cum lege seq. ff. de vac. muner. l. 2. & per tot. C. de muner. patr. lib. 10. cum simil. trad. à D. Corset. in 1. præmis. fol. 28.* quod attestatur
17 *Petr. Antibol. de muner. §. 4. num. 3.* Et ideò, si alicui immunitatis priuilegium simpliciter à muneribus conceditur, illud de patrimonialibus non intelligitur, vt reassumit idem *Corset. in 3. præmis. fol. 31. & allegat iura in l. hi qui, ff. de vac. muner. & l. 1. C. de his qui vac. rer.* quæ rub. in libro meo nõ reperitur, vnde credimus, vitio impressoris hoc contigisse, quia allegare voluit, *tex. in l. vnic. C. de vac. pub. muner. quæ concordat cum d. l. hi qui,* vbi probatur, quòd priuilegium immunitatis à muneribus, intelligitur de extraordinarijs, nec porrigitur ad ordinaria, *l. in honoribus, §. qui muneris, ff. de vac. muner. Camil. Borrel. cum suis congestis de præst. Reg. cap. 33. num. 14.* Sed in specie, quòd priuilegium immunitatis non intelligitur de patrimonialibus, *loquitur tex. in l. 3. & ibi glos. C. de muner. patrim. glos. in d. l. vnic. C. de vac. publ. muner. & in d. l. vacuatis, C. de Decur. Bart. in d. l. 2. num. 4. ff. de iur. immun. Luc. de Penn. in rub. C. de excus. mun. nu. 2. lib. 10. Purpur. in cons. 580. num. 1. Camill. Borrell. in d. cap. 33. num. 15. Alex. in d. cons. 30. num. 14. vol. 5. & D. Reg. Tap. in rub. de const. Princ. cap. 4. num. 102. & 104.* vbi refert, quid in Regno Nea-
18 pol. seruatur. Licèt ergo hæc vera sint, non tamen sequitur, quin ex Principis priuilegio specialiter à muneribus patrimonialibus quis non possit fieri immunis, in quare, licèt *D. Corset. in d. 3. præmis.* contrarium substinere videatur, ex multis argumentis ab eo relatis, antea tamen adductis *ab Ægid. Thom. in tractat. de muner. in §. exactis ecclesiasticis, num. 35. & 36.* Illa tamen necessariò non concludunt à Principe, qui est suprà ius, abdicatam esse hanc facultatem ab his muneribus concedendi immunitatem, ita vt talis concessio non valeat, licèt de Principis constiterit voluntate: solùm itaque

argu-

argumenta adducta vrgere videntur ad probandum immunitatis priuilegia esse de iure prohibita, illaque præsumi subreptitia, & ab inferioribus, qui vti non possunt clausula, non obstante, concedi non posse, nec passim à Principe omnibus esse concedenda, præsertim à patrimonialibus, quæ difficiliùs conceduntur, vt animaduertit *Rolan. in cons.* 52. *num.* 8. *vol.* 2. ne ob multiplicatas concessiones, nimis ac grauiter lædatur Imperium, seu corona, ac legitima administratio Reipublicæ, ob maximam iurium diminutionẽ, sicut de multiplicatis demanialium alienationibus, traditur *à Menoc. post alios in cons.* 1003. *n.* 19. *&* 20. *de quo tamen in* 3. *p. ordine suo sub n.* 79. 88. *&* 89. *in motiuis ex*
19 *aduerso dicetur.* Hoc ergo cõcludere argumenta videntur, etsi eorum aliqua non benè conueniant, præsertim tertium de tacita hypoteca, quàm inesse asserit rebus pro collectis, cùm in hac facti specie agitur de munere extraordinario, vt in sequenti consider. dicetur, pro quo tacita hypotheca non datur, *Surd. in cons.* 146. *nu.* 21. Quinimò ex veriori, nec tacita datur hypotheca in casu immunitatis, *l.* 1. *iuncta declaratione Bald. C. in quibus causis p gnus vel hypothec. tacit. contrahat. idem Surd. in d. cons.* 146. *num.* 17. Verùm asserere, quod absolutè non possit Princeps, eiq; esse interdictum, immunitatem ab his muneribus concedere, vt in aliquibus argumentis implicat Corset. periculosum est, ita quod ipsemet parum sibi constans contrarium affirmat, præsertim in primo præmis. in fin. dùm loquitur de vectigali, quod appellat munus patrimoniale, à cuius solutione neminem excusari attestatur, subdens, nisi speciali priuilegio fulgeat. Illudque pariter voluit *in* 3. *præmis. in princip. qui referens dicta Bart. in l.* 2. *ff. de iur. immunit.* inquit, immunitatem debere concedi specialiter & distinctè de muneribus personalibus, & realibus, ordinarijs & extraordinarijs: nam si concederetur simpliciter, non habet locum in patrimonialibus, quia immunitas ad munera ordinaria, & patrimonialia non trahitur: idem admittit paulò inferiùs, dùm enunciat dicta *Thom. Parpa. in l. placet, num.* 225. *C. de sacrosanct. eccles.* & ait, quòd rescriptum Principis concedens immunitatem a patrimonialibus, præsumitur subreptitiũ, & quod propterea requiritur, quòd non solùm expressè loquatur de illis muneribus, sed quòd in eo adsit clausula, non obstante, & sic fatetur, posse Principem talem immunitatem concedere, illiusque priuilegium valere, vbi de Principis constat voluntate, & hæc est mera veritas, *glo. in d. l. vacuatis, C. de Decurionib. gloss. in d. l.* 3. *C. de muner. patrimon. Bart. in d. l.* 2. *num.* 1. *&* *num.* 4. *ff. de iur. immunit.* vbi ait, quòd per Principem potest concedi immunitas, etiam à realibus, & ibidem declarat, qualiter ista concessio fieri debet de patrimonialibus, *Petr. Antib. de mun.* §. 4. *num.* 4. vbi inquit, quòd speciali priuilegio Principis omnia patrimonialia, vel aliqua ex ipsis remittuntur, *Alexand. in d. cons.* 30. *num.* 14. *vol.* 5. *Boss. vbi supra, Osasc. in decis.* 38. *num.* 17. *cum seq. Rimin. Iun. d. cons.* 27. *num.* 8. *& D. Regens Tap. in dict. rub. ff. de const. Princ. cap.* 4. *ante num.* 107. *vers. Potest tamen, de quo est tex. quem omnes allegant in l. sunt munera, ff. de vacuat. muner.* licèt Corsettus adhærens illius regulæ pro se alleget, vbi expressè dicitur, quòd licèt à muneribus, quæ rei adhærent, nemo sit immunis, excipiuntur tamen hi, quibus principali beneficio concessa est immunitas. Nec valet respondere, quòd ille textus loquitur de priuilegio Principis ex lege scripta, & sic clauso in corpore iuris, vt faciebat *Ægid. Thom. de collect. in d. §. ex actis ecclesiasticis, nu.*
20 37. *authoritate glos. in d. l. sunt munera,* ita vt videantur excepti magistri liberalium artiũ, Professores, ac Medici, & similes, quibus de iure remittitur munus recipiendi hospites. *l. final. §. fin. ff. de muner. & honor. d. l. his muneribus, §. angariarum, ff. de vacat. muner. & l. Medicos, C. de profess. & Medic. lib.* 10. Tùm, quia aliud sentiunt DD. qui loquuntur tàm de immunitate concessa ex speciali priuilegio Principis, *de qua in d. l. munera*, quàm ex dispositione iuris, de qua in iuribus præcitatis, *vt per gloss. in d. l. vacuatis, & in d. l.* 3. *& per Bart. in. d. l.* 2. prout pariter loquitur idem Dominus Corsettus sub dicto primo præmis. post mediũ qui ait, quòd à vectigali (quod patrimoniale munus appellat) nemo excusatur, nisi quatenùs lege, vel speciali priuilegio vacationem obtineat: tùm etiam quia nulla iuris ratione restringi potest, illud locum habere in priuilegio clauso in lege scripta, cum priuilegium speciale alicui concessum, pariter lex scripta priuata dicitur, *cap. priuilegia* 3. *dist.* vnde eadem est ratio in vtroque casu, & ideò idem ius ex vulgaribus, qua propter verius est, quòd Princeps speciali priuilegio à patrimonia-
21 libus eximere potest, quinimò & Ciuitas, à qua potest concedi immunitas ex causa, contra regulam traditam *supra num.* 11. vt dicetur inferius *in* 5. *considerat. num.* 51. potest

test illam tunc concedere, etiam à patrimo-
nialibus, quod esse verum, & commune at-
testatur *Osasc. in d. decis. 38. num. 15.* & post
eum, ac post *Imol. in cons. 203. num. 3.* inquit,
Burs. in d. cons. 16. nu. 30. vol. 1.
22 Quartò principaliter cōsideramus, quòd
priuilagia Messanæ expresse eam faciunt im
munē, etiam à muneribus patrimonialibus,
adeo quòd, licèt vectigal, de quo quæritur,
munus esset patrimoniale, vt ex aduerso
traditur *in d. 1. præmis.* Messana tamen ex for
ma priuilegiorum ab eo est immunis, &
tanto magis, quia de extraordinario mune-
re agitur, in quo faciliùs locum habet im-
munitas, vt supra deduximus in præceden-
ti cōsideratione, *per illa iura in d. l. hi qui, ff. de
vacat. mune. & in l. in honoribus. §. qui muneris,
ff. eod. tit. & in l. Vnica, C. de vacat. publ. muner.*
23 Nam cum illud fuerit indictum (vt ex ad-
uerso supponitur) ob assertam necessitatem
& sic secundum accidentia, & casus emer-
gentes, vtique munus extraordinarium ap-
pellatur, *Bart. in l. 1. col. fin. C. de muli. & in quo
loc. lib. 10. Ant. de Butr. & Abb. in cap. non mi-
nus de iur. immun. Bald. & Salic. in l. fin. C. sine
cens. vel relig. Bero. in cons. 150. & cons. 151. nu.
3. & seq. vol. 3. Surd. qui horum meminit in d.
cons. 146. num. 19.* qui subdit, quòd hac ra-
tione onus belli dicitur extraordinarium,
quod aliàs superindictum appellatur, *ad no-
tata in rubr. C. de super indict. lib. 10. Natt. in cons.*
24 *397. nu. 8. vol. 2.* Huius considerationis ve-
ritatem probant ipsa priuilegia, ex quibus
expresse immunitas ab his patrimoniali-
bus concessa colligitur, siue expressum in-
telligimus illud, quod fit verbis generali-
bus, seu vniuersalibus, siue illud, quod fit
verbis specialibus, vel singularibus, *iuxta do-
ctrinā Bar. in l. 1. n. 7. ff. de vulg. & pupi. substit.
& in l. fin. C. si cōt. ius vel vtil. publ. & in l. si quis
in prin. ff. de legat. 3.* quod in terminis istis ani
maduertit *Alex. in d. cons. 30. n. 14. vol. 5.* Nā
si mentionem expressam primo modo con-
sideramus, apparet latissimam immunita-
tem fuisse concessam Messanæ, & Messanen-
sibus sub verbis vniuersalibus, ac geminatis,
vt diximus in 1. par. in 4. supp. adeò quod sub
vniuersali immunitatis cōcessione, censetur
25 expressa immunitas à muneribus patrimo-
nialibus, quia expressum dicitur, quod ex
vniuersali sermone venit in consequentiam,
Rip. in l. 1. num. 61. ff. de vulg. & pupil. substit.
Adeò quòd tacitum, quod sequitur ab ex-
presso, dicitur expressum, *Bald. in l. fin. num.
9. C. de hæred. instituen. ex l. si ita, §. si filio, ff. de
secun. tabul. & in l. 1. num. 10. C. de his qui ante
apert. tabul.* vnde expressum dicitur, quod
sub expresso continetur *Becc. in cons. 14. num.
15. vol. 1. Paris. in cons. 66. num. 62. vol. 2. Crau.
in cons. 149. num. 11. Roland. in cons. 27. nu. 34.
vol. 4. Menoch. in cons. 14. num. 15. vol. 1. & de
arbit. iud. cas. 276. num. 2. cum seqq.* Et propte-
reà eo ipso, quòd Messana, & Messanenses
sunt immunes ex forma priuilegiorum ab
omnibus, & singulis, oneribus, & quibus-
cumque exactionibus, quocumque nomine
nuncupentur, sub ista vniuersalitate dicun-
tur expressa munera patrimonialia, quia
verba vniuersalia habent vim expressionis
specialis, *vt post Bar. Ias. Rol. & Menoc. deduxi-*
26 *mus supra sub 4. suppos. p. par.* Et ideò compre-
hendunt omnia, quæ excogitari possunt,
*l. in fideicommissi, §. cùm pollidius, ff. de vsur. glos.
in l. qui scit, §. præterea, in verbo à quilibet, ff. de
vsur. Soc. in cons. 251. col. 4. vol. 2. & in cons. 26.
col. 2. vol. 3. Natt. in cons. 525. num. 23. & Petr.
Surd. in cons. 572. num. 3. volum. 4.* Atsi secun-
do, vel tertio modo mentionem expressam
requirimus illam, quæ fit verbis specia-
libus, aut singularibus, pariter ex dedu-
ctis priuilegijs apparet talem esse conces-
27 sionem immunitatis, de qua quæritur.
Nam si patrimoniale munus est illud, quod
soluitur de patrimonio, seu bonis, & sic
quod sumptibus patrimonij expenditur, ad
regulam *text. in l. 1. §. patrimonij, & in l. fin. §.
patrimoniorum, ff. de muner. & bonor. Ias. in l. pla-
cet, C. de sacrosan. Eccl. Ægid. Thomat. de collect.
§. exactio munerum sub nu. 9. & 10. & Pet. Ant.
de muner. num. 6.* vtique ab istis patrimonia-
libus Messana, & Messanenses specialiter, ac
singulariter sunt immunes ex forma priui-
legiorum; nempè Roman. Imper. liberauit
Messanam per omnia secula à pondere tri-
buti, & cuiuslibet vectigalis, & sic à patri-
monialibus, ex deductis à *Domin. Corset. in 1.*
28 *præmis.* dum probat, quòd vectigal est mu-
nus patrimoniale, quia soluitur pro rebus
à Ciuitate vectis, vel inuectis, *Ægid. Thomat.
vbi supra num. 13. & ex alijs, quibus accedit. Iul.
Ferret. de gabel. num. 467. Arosen. de feud. cap. 5.
conclus. 31. & in conclus. 33.* sicut pariter tri-
butum, à cuius onere liberatur Messana,
dicitur munus patrimoniale, *Ias. in d. l. pla-
cet,* qui hoc munus appellat merè reale, *Ber-
taz. in tract. de gabel. in prælud. num. 10. & 15.
Ægid. Thomat. vbi supra num. 12.* qui pariter
loquitur de capitatione, quæ dicitur tribu-
tum, *ex l. fin. ff. de cens.* illamque probat mu-
nus esse patrimoniale, *Petr. de Vbald. in cons.
1. num. 6. posito post tract. de collect. Iul. Ferret.
in tract. de gabel. in loco præcitato, & num. 469.*

Præ-

Præterea ex tenore priuilegiorũ, de quibus in 4.supp. traditum est, patet, quòd Messana, & Messanenses specialiter sunt immunes ab his muneribus, tùm quia in eis expresse continetur immunitas pro rebus quibuscumq; tàm magnis, quàm paruis; tàm mobilibus, quàm stabilibus; tàm in exitu, quã in introitu; & sic à muneribus patrimonialibus, quæ de rebus & bonis alicuius soluuntur, *d.l.1.§. patrimonij, & l.fin.§.patrimoniorum, ff.de muner. & honor,* tùm etiam quia specialiter inter alia conceditur immunitas à collectis, anga-
29 tijs, ac hospitiorum præstationibus, quæ omnia munera sũt patrimonialia, prout de collectis, quæ imponuntur personis pro rebus, *est glo.in l.rescripto, §.sciendum, in verb.incolis, la 1.ff.de mun.& honr.sensit glo.in rub.C.de muner. patrim. Pet.Anti.de muner.§.2.num.12.Nicol. de Mat.in d.l.placeat, C.de sacrosanc.Eccles.Bald. in l.etiam, C.de exec.re iudic.& in l.propter honorẽ, C.qui bon.cede.poss.Ægid.Thomat.de collect. §.1.num.8.& Petr.de Vbald.in d.consf.1.num.6.* & de angaria, quæ munus dici potest reale, *est textus in d.l.sunt menera, ff.de vacat.muner.& in l.2.C.de præpo.sacro.cubic.lib.12.Gugl.de Cun. in tract.de muner.n.30.sensit Bal.in consf.112.n.*
30 *3.vol.1.* Sic etiam & de præstatione hospitiorum, quę munus est patrimoniale, *d.l.sunt munera, & l.qui originem, §.munus, ff.de muner. & honor.& l.qui immunitatem, C.de muner. patrim.lib.10.Pet.Antib.de muner.§.2.nu.17.& Iul. Ferret. de gabel. num. 464.* Patet insuper hanc immunitatem à patrimonialibus muneribus fuisse concessam, dum Arcad.singulariter fecit Messanenses immunes, ita vt nnl la vnquam vexatione substantiali, vel personali granentur; Pariterque in priuilegio Ludouic. & Ioann. fiunt exempti à muneribus tàm personalibus, quam realibus, & sic ab illis, quæ ex rebus soluuntur, & rei cohærent, quæ sunt patrimonialia, *d.l.sunt munera, & d.l.1.§.patrimonij, & d.l.fin.§.patrimoniorum, ff.de muner.& honor.*

31 Quinto cõsideramus immunitatem Messanæ (quam supposuimus *in 1.par.in 3.supp.* meritis præcedentibus obtentam) ex iusta causa fuisse concessam, nã benemerita sunt iusta causa concedendi immunitates & exẽptiones, *Decian.in consf.51.nu.25.vol.3.Paris. in consf.68.nu.5.vol.1.* qui loquens de immunitate concessa à Ciuitate subdita propter merita, illam dicit validissimam, vti ex causa legitima conceslam, *per text.in l.1.C.de decret.decur.lib.10.Alexand.in d.consf.101.vers. præterea dato Vol.1.& in d.consf.30.sub nu.11. vol.5.Felin.in c.accedentes col.fin.in conclus.9. de præscrip.Ruin.in consf.175.col.3.vol.1.& alibi, vt per Roland.in consf.5.nu.8.vol.1.quibus accedit Surd.in d.consf.419.num.19.vol.3.Panciról.in consf.157.& seq.vol.1.& Camil.Borrel.de præsta. Reg. c.33. vers.decimaquarta, conueniunt & alij, quos citat Cæsar.Bars.in decis.117.num.7.* Merita enim iustificant concessionem immunitatis, quæ aliàs absque meritis in fortioribus terminis fieri non posset, prout de Ciuitate, quæ regulariter illam concedere non potest, *vt traditum est supra in 1.consider.*
32 *num.11.* Nempè immunitatis concessio est species donationis, *Ruin in consf.217.colum.1. vol.1.* quæ donatio ex causa remuneratoria meritorum legitimè fieri potest ab eo, cui aliàs est interdicta, *Bart.à quo omnes viuunt in l.ambitiosa col.1.vers.quæro vtrum liceat ff.de*
33 *decr.ab ord.facien.* Hinc prælatus donat ex causa remunerationis, licet aliàs regulariter rem Ecclesię donare non possit, *cap.per tuas cap.relatum el 2.de testam.Ias.alios citans in consf. 10.num.18.vol.3.idem Ias.in l.ex hoc iure num. 60.ff.de iust.& iur.Becc.in consf. 129. num. 26. vol. 2.* Pariter & tutor donare potest propter benemerita *l.cum plures, §.cum tutor, vbi gloss.ff.de administ.tuto.& l.qui filium, ff.vbi pupil.educ.deb.Alber.in d.l.ambitiosa nu.2.Rom.in consf.50.vers.Rursus videtur, cum concord. addu-*
34 *ctis à Petr.Surd.in terminis nostris in consf.140. num.34.cum seq.qui subdit post Ias.& Tiraquel.* multa recenseri à Doct. specialiter permissa ob merita quæ aliàs non permitterentur, *Paris.in consf.11.num.45.vol.1.& Roland.in d. consf.5.num.10.vol.1.& Grat.discept.fore.in 2. par.discep.202.nu.5.* loquens de regularibus, qui donare possunt ex causa meritorum, sicut econtra quis ex eadem causa potest recipere munera, prout de prælatis, & officialibus *loquitur idem Gratian.vbi sup.nu.4.ex Ias. in l.principalibus, num.2.in 6.limit.& ibid.Dec. col.fin.in 4.fal.ff.si cert.pet.*

35 Quibus ergo meritis attentis, non militat illa asserta coniectura per D.Matute, qui asserit, quòd hæc immunitas præsumitur concessa ad importunas preces & suggestionem Messanensiũ, stante quòd hęc priuilegia fuerunt obtẽta in aduentu Regis, vel in coronatione, aut in aliqua oppressione, nẽpe dato, quòd esset illa probabilis, tollitur tamen ab alia iuris præsumptione fortiori, quæ ex meritis resultat, ex quibus præsumitur concessio facta motu proprio, *Gugl.de Cun.Alex. & Dec.in l.3.ff.quod quisq; iur.cum concor. tradendis inferiùs in seq.consf.nu.43.* & per consequens omnis asserta importunitatis cõiectura cessat, quia illud dicitur motu proprio cõ

E cessum,

cessum, quod sponte, & nemine petente, conceditur, *cap. motu proprio de præben. in 6. Bart. in l. 1. num. 15. C. de pet. bono. subl. lib. 10. Bald. in c. nisi specialis num. 6. de offic. leg. Dec. in d. l. 3. num. 3. ff. quod quisq; iur. Gram. in decis. 65. nu. 31. Me-*
37 *noch. in cons. 255. nu. 40. vol. 3.* Hinc est, quòd contra iuris regulam donatio præsumitur, vbi merita præcedunt, *l. si vero non remunerandi, §. Pomponius, ff. mandati, Bald. in l. 2. num. 2. C. de iur. dot. Purpur. in l. cum quid, nu. 129. ff. si cert. pet. Bello. in consil. 60. num. 10. Menoch. alios citans de arbit. iud. cap. 88. nu. 35.* & tanto magis in Principe, quem decet vti liberalitate, *Innoc. in c. grandi de suppl. negl. præl. Bero. in cons. 65. num. 11. vol. 1. Crauet. in cons. 889. num. 6. & Becc. in cons. 129. num. 108. vol. 2.* & cui magis conuenit, quam alijs reddere plus quam accepit, *vt post Tiraq. inquit Menoch. in cons. 307. n. 11. & nouissime Car. Bord. in cõs. 22. n. 35.*

SVMMARIVM.

38 *Immunitas Messanæ subsistit, nec est elaborandum, an fuerit concessa, velne, cum clausula, non obstante, vsque ad num. 61.*
Clausula, non obstante, requiritur in concessione immunitatis facta à Principe, ibid.
39 *Immunitatis concessio non requirit clausulam iuris derogatoriam, si sit ob benemerita.*
Inferior potest concedere immunitatem ex causa meritorum, ibid.
40 *Clausula, non obstante, inferior vti non potest.*
41 *Immunitatis concessio intuitu meritorum, non est contra iura irritantia immunitatem.*
Cõcessio ob benemerita est secundũ ius cõmune, ibi.
42 *Clausula, non obstante, non requiritur in permissis, sed conuenit in prohibitis.*
43 *Concessio facta ob benemerita, præsumitur facta motu proprio.*
44 *Motus proprius Principis habet vim clasulæ, non obstante.*
45 *Immunitatis concessio facta motu proprio valet, acsi fuisset facta cum clausula, non abstante.*
46 *Clausula, ex certa scientia, æquiualet clausulæ, non obstante, vide num. 47. & 48.*
47 *Clausula, non obstante, an sit necessaria specialis, vel sufficit generalis, & num. seq.*
48 *Clausula, non obstante, an sit necessaria in concessione facta contra iura per viam priuilegij.*
59 *Clausula, non obstante, an sit necessaria in concessione facta ciuitati.*
50 *Rescriptum, si emanat in fauorem reipublicæ, non indiget clausuta iuris derogatoria.*
51 *Ciuitas an dicatur respublica.*
52 *Priuilegia immunitatis Messanæ geminata, ob talẽ geminationẽ non indigent clausula, non obstãte.*
Geminatio priuilegiorum habet vim clausulæ, non obstante, ibi.
35 *Rescriptum, aut mandatum Principis contra iura non valet, potiùs ob defectum voluntatis, quã potestatis.*
54 *Princeps non est verisimile quòd velit tollere legẽ.*
Principis voluntas talis præsumitur, qualem de iure esse oportet, ibi.
55 *Rescriptum contra ius in dubio præsumitur subreptitium, & per importunitatem obtentum.*
56 *Principis mandatum licèt contra iura, valet, si cõstat de eius voluntate.*
Et quando de voluntate dicitur constare, ibi.
57 *Secunda iussio est expectanda, quando de Principis dubitatur voluntate.*
58 *Geminatio manifestè demonstrat voluntatem.*
59 *Geminati actus censentur gesti cum maiori animi deliberatione.*
60 *Geminatio loco specialis nominationis habetur, illaque adimit omnem dubitationem, & operatur, vt actus sit omninò validus, & maximè quando geminatio fit ex interuallo.*

38 SExto Consideramus, quòd pro validitate huius immunitatis non est elaborandum, an illa fuerit concessa, velne cum clausula, non obstante. Nam licèt à Doct. traditur, immunitatis concessionem à Principe factam subsistere, si illa fuerit concessa cum clausula iuris derogatoria, non obstante lege, vt voluerunt *Bart. Bald. Angel. & Alexa. in d. l. vacuatis, C. de decur. lib. 10. Cin. in l. fin. circa fin. C. si contr. ius, vel vtil. public. Bald. in l. nec damnosa, col. 1. vers. iuxta hanc partem, C. de preci. impe. offer. & in l. omnium, C. de vectig. & commis. Bart. in l. in fraudem, C. de anno. & trib. lib. 10. sensit Alexand. in dict. cons. 30. num. 9. cum seq. volum. 5. latè Ias. in cons. 83. colum. fin. vol. 3. Abb. in cap. peruenit, num. 19. de immun. Eccles. Boss. in tit. de princ. num. 135. Purpur. in cons. 156. num. 5. Franc. Marc. in decis. 120. num. 1. in 1. part. Dom. Reg. Tap. in rub. ff. de constit. princ. cap. 4. num. 107. Festas. de collect. in 4. part. cap. 5. num. 37. & Surd. in d. cons. 419. num. 17.* Tamen in re nostra, dato quòd hęc clausula deficeret; illius tamen defectus nõ nocet immunitati, de qua quæritur, vt ex multis animaduertit *Bolog. in eius cons. 1. nu.*
39 *67. vsque ad nu. 71.* quibus illud addendum esse arbitramur, quòd in concessione huius immunitatis non est iuriũ derogatio necessaria, nec clausula, non obstante, requiritur: quia illius concessio fuit facta ob benemerita, & sic ex causa legibus approbata, vt indiuidualiter voluit *Petr. Surd. in d. cons. 419. sub*
num.

num.18. quem refert & sequitur Caro.Bard.in d.
conf.22.num.15.vers.cæterum. Quod ex tri-
bus verum esse animaduertimus. Primò,
quia ex causa meritorum potest concedi
immunitas, etiam ab inferioribus, illiusq;
concessionem valere inquit Paris.in cons.68.
nu.5.vol.1.cum concord.citatis in præced.consid.
nu.31. Ex quo datur intelligi talem conces-
sionem ob merita, sustineri absq; clausula,
40 non obstante, qua inferiores vti nō possunt,
l.formam.C.de offic.Praef.Prætor.cap.fin.de offic.
Archid.Bal.in l.cunctos populos,C.de sum.Trini.
Alex.in cons.101.nu.5.vol.1.& in l. nemo po-
test,& ibid.Ang.ff.de leg.1.Natt.in cons.185.n.
9.& in cons.304.n.2.& Cæsar Barz.in dec.117.
41 nu.33. Secundò, quia concessio immunita-
tis facta ex causa meritorum,non est contra
ius,nec iura irritantia immunitates in ea lo-
cum habent, Abb. post Ioan. Andr.in c.perue-
nit,nu.16.extra de immun.Eccles. vnde conces-
sio facta ob benemerita, dicitur secundum
ius commune, Alexand.in cons.160.sub num.
6.vers.accedit,vol.2,Soc.in cons.84.nu.12.vol.
3.Soc.Iun.in cons.37.nu.18.vol.1. qui appel-
lat concessionem factam ob benemerita be-
neficium,quia perdit nomē priuilegij,quod
est contra ius, idem Soc. Iun. in cons.102. num.
20.vol.2. Festas.de collect.in 4.par.cap.8.num.
25. qui reprobat Dec. aliud sentientem in consil.
223.num.7.accedit Pet.Surd.qui latè hoc prose-
quitur in cons.140.nu.52.vers. Tertiò respondeo,
cum seq.illudq; reassumit sub nu.74. vers.Secun-
42 do respondeo vol.1. Et propterea clausula,
non obstante,in tali concessione non requi-
ritur quia sumus in permissis, Alex.in consil.
187.sub nu.24.dum allegat text.in l. quoties, &
l.rescripta,C.de prec.Imp.offer.vol.5. Natt. in
cons.66.sub n.8.vers.circa secundum, Illa enim
conuenit in prohibitis, & in his, quæ sunt
contra ius, gloss.in verb.fecerit in cap.nonnulli,
& ibidem Cano. de rescript. & Doct.in l.fin.C.si
43 contr.ius, vel vtil.publ. Tertiò & vltimò,quia
concessio immunitatis facta ob benemeri-
ta, dicitur facta motu proprio, & ita de iu-
re præsumitur, Gugliel.de Cune.in l.3.in princ.
vbi hoc extollit Alexand.nec dissentiunt alij,præ-
sertim Dec.num.6.ff.quod quis.iur.Alber.in
l.1.col.5.ff.eod.tit.Ias.in l.ex hoc iure num.56.ff.
de iusti.& iur.Tiraq. alios citans in l.si vnquam
in verb.donatione largitus,C.de reuocan.don.Soc.
Iun.in d.cons.102.num.20. vol.2.accedit Surd.
in dict.cons.140.num.61.& Becc.in cons.129.
nu.25.vol.2. Ex quo sequitur,quòd in fortio
ribus terminis, licet concessio esset contra
ius,in ea tamen non requiritur clausula,non
non obstāte, quia motus proprius Principis
44 habet vim illius clausulæ, Bald. in l.omnes, &
ibid.Angel.C.de quatrien.præscript. Socin.in cons.
117.col.fin.vers.nam etiam vol.3.post Ioan.An
dr.in c.1.col.penult.vers.quinta opinio de excess.
Prælat.in 6. Cur.Sen. in d.cons.66. num.65. &
Ruin.in cons.21.vol.5. & licèt de hoc dubita-
re videatur Abb.in d.c.nonnulli,num.10. vers.
quartum membrum, & ibid.Felin.in 2.reg.vers.
tertio fallit sub nu.11. qui illud dubium dicit
probabile, tamen & Abb. & Felin. fatentur
45 dictum Ioan.Andr.in practica seruari, & esse
menti tenendum,& ideò in terminis immu-
nitatis hoc voluit idem Abb.post Ioan.Andr.
in d.cap.peruenit,num.16.& num.19.de immun.
Eccles. vbi notat,quòd licèt concessio immu
nitatis non valeat regulariter, valet tamen,
si fit motu proprio, vel cum clausula, non
obstante, refert Festas. in tract. de collect. in 4.
part. capit. 5. num. 38. cumque citat Soc. in cons.
3.sub num.11.vol.3.refert, & sequitur Ste.Au-
frc.in addit.ad Tolossan.quæst.348.vers.ex præ-
missis, quòd clarè sentit Dom.Reg.Tap.in dict.
rub.de constit.Princ.in 4.par.num.107. qui te-
net, quòd valet concessio immunitatis ab
omnibus muneribus,quando cōstat de Prin
cipis voluntate, de qua constare inquit,quā
do conceditur motu proprio, vel ex certa
scientia,vel cum clausula, nō obstante,& sic
altera ex istis clausulis sufficit,& vna æquiua
let alteri,vt aperte sensit Bertr.in cons.181.nu.
7.vol.3.in 2.par. sicut in specie traditur de
clausula ex certa sciētia,quæ in aliquibus ex
46 priuilegijs Messanæ reperitur,vt animaduer
tit Bolog.in eius cons.1.n.72. illaq; æquipollet
clausulæ non obstante, gloss. magn. in fin. in l.
ratas,C.de rescind.vend.glos.1.in l.vniuersis,C.de
prec.imp.offer.& in cap.1.in verbo noscatur de
constit. in 6. Bart. Bald. & Nicol. de Neapo. in l.
idem Vlpianus, §. sunt alij, ff. de excusat. tutor.
Paul. de Castr. in d.l.3. §.si his, pro quo num. 3.
ff.quòd quis iur.Ruin.in consil.60.num. 5.vol.1.
in cons.126.num. 2.vol.5. Soc.in cons.3.nu.11.
vol.3. qui loquitur in fortioribus terminis,
quando illud,quod fit, est contra legem ha-
bentem clausulam derogatoriam ad futura
rescripta, quod est singulare, si esset verum,
Curt.Iun.in cons.157.num.21.in fin.post Imol.in
l.quidam consulebant, ff. de re iud. & Ioan. de
Ana. in c.2.col.2.de schism. Bald.in c. naturales
colum.1.versic.Sed ego quæro,si de feu.fue.contro.
interdomi. & vassal.& in l.fin.post principium
vers. vltimo dic.C.sentent. rescin.non poss.Cano.
in d.cap.nonnulli, vbi Ioan. Andr. Abb.& Felin.
sub num.11.vers.fallit quarto,vbi alios concor
dantes allegat, quibus accedit Menoch. in
cons.478.nu.16.vol.5.

47 Scio tamen, quod istud vltimo loco traditum potest in dubium reuocari, si supponimus, quòd immunitatis concessio est contra iura habentia clausulam derogatoriã, vt in terminis *l. iubemus nullam, C. de sacrosanc. Eccles. auth. omnes C. de cõmun. de succes. c. nonnulli de rescript. c. fin. eod. tit. lib. 6. c. eam te de ætat. & qualit. cum similibus traditis per Salic. in l. fin. sub num. 4. C. si contr. iur. vel vtil. public. & per Felin. in dict. cap. nonnulli, num. 2. vers. regula prima*, quo casu requiritur clausula specialis, non obstante tali lege, *Doct. in d. l. fin. vbi Bald. & Salic. Cano. in d. cap. nonnulli, vbi Felin. in 1. reg.* Vnde non sufficit clausula ex certa scientia, vel similis, quæ est generalis, *Abb. post Butr. in d. cap. nonnulli, nu. 9. & post Ioann. And. in d. cap. 1. de exces. Prælat. lib. 6. quod reassumit Felin. in 2. reg. in 1. limit. 4. fallent. sub. num. 12. vers. limita primò, & tangit idem Felin. in 5. amplia. 1. regul. sub num. 5.* conuenit quod voluit *Petr. de Anchar. in cons. 305. incipient. Tres Domini in fin. cuius verba refert idem Felin. vbi sup. in 4. fallent. 1. reg. sub num. 8.* quod pariter videtur procedere, etiamsi concessio fieret per viam priuilegij, supposito quòd vltra clausulam derogatoriam, iura, quæ prohibent concessionẽ immunitatis, procedunt non solùm in rescriptis, vt fatetur *Bolog. num. 69.* sed etiam in priuilegijs, vt conatur probare *Do. Corset. in vers. vlterius Bolog. fol. 105.*

48 Nam licèt quando Princeps scribit per viã priuilegij contra iura, nulla requiritur clausula, non obstante, ex deductis *à Felin. vbi sup. nu. 11. vers. fallit secundò*; adeò quod forte in se possit esse vera differentia, quam constituit *Bolog.* inter rescripta, & priuilegia *sub nu. 69.* Tamen quando iura habent clausulam derogatoriam ad futura priuilegia, *vt in casu d. auth. omnes, C. com. de success. & d. cap. de exces. Prael. in 6.* vtique ad illius validitatem requiritur specialis clausula, *Cardin. in Clemen. 1. in 3. quæst. de cens. quem refert, & sequitur Felin. sub dict. num. 11. vers. limita primò*, & per consequens clausulæ generales, ex certa scientia, vel motu proprio, sufficere non videntur.

Sed certè hæc possent attentari, si vnà cũ suppositis præmissis insimul & copulatiuè concurreret graue alterius præiudicium, ad tradita *per Alex. citatum ex aduerso in d. cons. 187. sub nu. 23. & 24. vol. 5.* qui ita intelligit dicta *Bald. & Salic. in d. l. fin. C. si contra ius vel vtilit. publ.* quod tamen in terminis nostris non conuenire ordine suo in tertia parte ostendetur, & propterea sufficit clausula generalis, non obstante, vt admittit *idem Alex. vbi supra*, & per consequens sufficit clausula, motu proprio, vel ex certa scientia, quæ habet vim illius clausulæ iuxta superius adducta. Verùm supposito, quòd concessio immunitatis non sit contra iura habentia clausulam derogatoriam, prout verius esse ostenderem, si punctus ad hoc restringeretur (etsi non ignorẽ alios sentire contrarium) quandoquidem *tex. in l. vacuatis*, cassauit concessiones iam factas, vt inquit *Bart. in l. 2. in princ. ff. de iur. immun.* Nec alia iura loquentia de his immunitatibus specialiter derogant futuris concessionibus, vtique sufficit clausula generalis, non obstante, vt dicunt *Bart. Bald. Salic. & alij in d. l. fin. Cano. in d. cap. nonnulli, vbi Felin. sub num. 10. in 1. fallent. 2. reg. & Alex. in in d. cons. 187.* & per consequens sufficiunt aliæ clausulæ, quæ eamdem vim habent; & sic sufficit motus proprius, vel clausula ex certa scientia iuxta prædicta, & voluit *Salic. in d. l. fin. in vlt. cap. dist. sub n. 4.* Quinimò dato quòd hæc immunitas non sit in præiudiciũ tertij, vt loco suo ostendetur, licèt esset contra iura, non tamen habentia derogatoriã, valeret adhuc illius cõcessio absolutè absq; clausula, non obstante, vt indiuidualiter voluit *Alex. in d. cons. 187.* prout pariter valere affirmamus ex eo, quòd illa concessa fuit, meritorum intuitu, quo casu absolutè non indiget clausula, non obstante, quia illa concessio procedit secundum iura, & est de permissis, etiã in inferioribus, qui hac clausula vti non possunt, vt supra deductum est. Vnde nulla nos impellit necessitas contendere, an sit necessaria clausula specialis, vt ex aduerso asseritur, vel sufficit clausula generalis: nã absolutè illam in terminis nostris non esse necessariam, ex predictis patet, licet ex his (etsi summariè traditis) liquidò constat, an & quando in rescriptis, seu alijs concessionibus contra legem, sit necessaria specialis clausula, vel sufficit generalis.

49 Vlterius ex alio capite, hæc immunitatis concessio, etsi esset contra iura, clausula, non obstante, non indiget, nam ita demum illa requiritur in concessione, quæ fit contra legem, quando illa fit singularibus personis, & sic alicui priuato; at secus, si concessio fit generaliter quoad omnes de aliqua prouincia, vel Ciuitate, vt in re nostra, quia tunc valet rescriptum, seu concessio, etiamsi non tollatur lex contraria per clausulam, non obstante, vt indiuidualiter voluit *Salic. in d. l. fin. colum. penult. in fin. versic. Secunda est, C. si contr. ius vel vtilit. publ. qui allegat glos. in l. exemplo in verb. specialiter, C. de decur. lib. 10.* pro-

qua

qua sententia facit quod voluit Bart. *in extrauag. ad reprimen. in verb. non obstantibus, num.* 3. qui tenet, quòd quando scribitur ad vtilitatem partium, requiritur clausula, at secus, si rescriptum emanat in fauorem Reipublicæ, quo casu, non requiritur clausula iuris derogatoria, quia censetur contra omnem legem in contrarium dispensare, refert, & sequitur *Abb. in d.c. nonnulli, qui dictum Bar. extollit sub nu.* 11. *versic. & addc notabilem*, quę doctrina conuenit in hac facti specie, in qua quæritur de concessione facta in fauorem
51 Ciuitatis, quæ licet respectiuè ad Rempublicam Romanam loco priuatorum habetur, *l. bona Ciuitatis cum l. seq. ff. de verb. signif.* simpliciter tamen respublica dicitur, *ad text. in l sed & hi in princ. vers. preterca, ff. de publica, & in l. fin. in princ. & ibi glos.* 1. *vbi Bald. num.* 3. *& Salic. num.* 4. *C. de sacrosanct. Eccles. l. cum rempublicam, vbi Bart. C. qui potior. in pignor. habean. l. an respublica, & l. Rempublicam, & ibidem glos. C. de iur. reipubl. lib.* 10. *& l. Respublica, & ibi glos. C. ex qui. cau. maior. Sfort. Od. de restit. in integ. q.* 3. *artic.* 9. *cum seq. & Menoch. in cons.* 887 *num.* 6.
52 Nec omitto ad comprobationem, quòd valde conuenit tertia responsio tradita *à Bolog. num.* 70. qui considerat, quòd hęc priuilegia sæpius fuerunt relata, visa, & successiue approbata, ac de nouo concessa, & ideò hæc geminatio priuilegiorum sufficit, quia illa habet vim clausulę, non obstante, *Butr. ab eo citatus, ac relatus à Felin. in capit. si quando, in verb. geminatio rescripti, & in dict. capit. nonnulli, n.* 14. *de rescrip.* & alij assentiunt, quos ipse allegat, quibus accedit *D. Reg. Tap. alios citans in rub. de constit. Princip. cap.* 2. *num.* 14. quod verum esse arbitramur, dum animad-
53 uertimus, quòd rescriptum, aut mandatum Principis contra iura, non valet absque clausula, potius ob defectum voluntatis, quàm potestatis, *Salic. in d. l. fin. in fin. sua distinct. sub num.* 4. *Menoch. in cons.* 158. *num.* 22. *& in cons.* 411. *nu.* 19. quia, si potestatis esset defectus, nihil operaretur clausula, quod sacrilegium esset asserere in his, quæ sunt iuris positiui, *Crauet. in cons.* 142. *sub num.* 20. *vers. non obstat, Dec. in cons.* 588. *num.* 2. *Soc. Iun. in cons.* 91. *vol.* 2. *Roland. in consil.* 100. *num.* 58. *cum seq. vol.* 4. & alij, quos sciens prætereo. Vnde traditur hæc non subsistere absque clausula iuris de-
54 rogatoria; quia verisimile non est, quòd velit Princeps tollere legem diu excogitatam, *ad tex. in l. si quando in fin. prin. C. de inoffic. testam.* cuius voluntas talis præsumitur, qualem de iure esse oportet, *glos. in l. relegati, ff. de pen. glo. in c. paratus* 23. *quæst.* 1. *Doct. in l. digna vox per illum text. C. de leg. Bald. in l.* 1. *nu.* 6. *ff. de constit. Princ. & in l. ex facto, ff. de vulg. & pupil. substit. Abb. in cap. causamque, num.* 1. *& ibidem Felin. num.* 5. *de rescript. idem Felin. in cap.* 1. *num.* 26. *de constit. & Ias. in cons.* 236. *colum.* 2. *volum.* 2.
55 Hinc est, quod in dubio rescriptum contra ius à Principe emanatum præsumitur subreptitium, & per importunitatem concessum, *l.* 1. *C. de petit. bonorum subla. lib.* 10. *glos.* 19. *distinct. in sum. & in cap. pastoralis, in vers. consona de fid. instrum. & in cap. primo in verb. no-*
56 *scatur de constit. in* 6. Verùm quando constat de Principis voluntate, mandatum eius valet, licèt sit contra iura, vt inquit *Salic. in d. l. fin. in p. cap. distinct. per text. in l.* 1. *ff. de constit. princ. vt notat glos. in dict. cap.* 1. *de constit. in* 6. & in terminis immunitatis attestatur *Dom. Reg. Tap. in rubr. de constit. Princip. cap.* 4. *num.* 107. dum ait, de voluntate constare per clausulam, non obstante, vel aliam similem, aut saltem per secundam iussionem, quæ æqui-
57 pollet clausulæ præmissæ. Vnde illam esse expectandam, si de Principis voluntate dubitatur, voluit *glos. in d. c.* 1. *de constit. in* 6. *& Felin. alios citans in d. c. nonnulli, nu.* 9. *& nu.* 14. *& Dec. in cons.* 15. *sub nu.* 1. *in* 1. *par.* Qua propter inferendo ad rem, de qua agitur, vbi tot geminata priuilegia processerunt, non
58 est dubitandùm de Principis voluntate, quā geminatio ipsa manifestè demonstrat; *l. ballista cum ibi notatis. ff. ad Trebel. Bart. in l. cùm scimus, num.* 7. *C. de agric. & cens. lib.* 11. *Dec. in l.* 1. *num.* 30. *C. de pact. & in consil.* 51. *colum.* 2. *& in cons.* 180. *col.* 3. *Crauet. in cons.* 101 *num.* 42. *Parisi. in cons.* 94. *num.* 4. *vol.* 2. *Menoch. in cons.* 10.
59 *num.* 1. *& in cons.* 255. *num.* 41. Actus enim geminati censentur gesti cum maiori animi deliberatione, *c. etsi Christus de iur. iur. Bald. in tract. schism. quem ponit post tit. C. si quis aliquem testari prohibuerit, col.* 10. *vers. preterea post hæc, quem refert, & sequitur Dec. in dict. consil.* 15. *sub num.* 1. *idem Dec. in consil.* 504. *colum. fin. Barba. in cons.* 43. *vol.* 2. *Osasc. in decis.* 38. *num.* 16. *& Roland. in cons.* 61. *num.* 39. *& seq. vol.* 2.
60 Et ideò geminatio loco specialis nominationis habetur, *Gozad. in cons.* 4. *num.* 25. *& cons.* 50. *nu.* 3. vbi ait geminationem adimere omnem dubitationem, refert, & sequitur *Menoc. in cons.* 40. *n.* 4. *& in cons.* 215. *n.* 54. quę operatur, vt actus sit omninò validus, *Ias. in l. iurisgentium, §. sed cum nulla, nu.* 16. *ff. de pact. Dec. in l. legem, nu.* 12. *C. eod. tit. Menoc. post eum, & Alciat. in cons.* 1058. *nu.* 2. & maximè quando geminatio fit ex interuallo, vt in re nostra, *glos. in l. si conuenerit, ff. de pign. act. Ias. in §.*

in personam, num. 49. Instit. de action. Felin. in cauit. si cautio, num. 44. de fid. instrum. cum concordantibus traditis à Menoch. in cons. 393. num. 17. vol. 4.

SVMMARIVM.

61 *Exemptionis priuilegium strictè interpretatur.*

62 *Immunitatis priuilegium, an sit strictè interpretandum, vide nu. 64.*

63 *Immunitatis priuilegium an, & quando dicatur tendere contra publicam vtilitatem, & num. seq.*

64 *Immunitas Meßanæ vti fauorabilis latissimè debet interpretari cum seq.*

Iura, quæ immunitates videntur annullare, procedunt, vbi concessio fit absq; causa ad partis petitionem, ibi.

65 *Immunitatis priuilegium concessum absq; causa ad partis petitionem, aut non valet, aut strictè interpretatur.*

66 *Text. in l. 1. in fin. ff. de iur. immun. locum habet in priuilegio immunitatis concesso ad partis instantiam absque causa.*

67 *Concessio facta intuitu meritorum, dicitur beneficium, est fauorabilis, & latè interpretatur.*

Immunitas concessa ob benemerita latè interpretatur, ibid.

68 *Immunitates hodiè non conceduntur absque causa, & ideò latè sunt interpretandæ.*

69 *Priuilegium, quod nemini infert præiudicium, latè interpretatur.*

70 *Priuilegia motu proprio concessa, latè interpretantur.*

71 *Immunitatis priuilegium concessum motu proprio, latè interpretatur, etiam in præiudicium tertij.*

72 *Messanæ immunitas irreuocabilis, cum seq. 74.*

Principis concessio ob benemerita, est irreuocabilis, ibid.

73 *Immunitas concessa ex causa remuneratoria, etiam subdito, non potest reuocari.*

75 *Princeps ex contractu efficaciter obligatur.*

Etiamsi cum subdito contraxerit, num. 77.

76 *Princeps in contractibus vtitur iure priuati.*

77 *Contractus celebratus à Principe, etiam cum subdito, est efficax & irreuocabilis.*

78 *Deus omnipotens ex promissione obligatur.*

79 *Princeps nec de plenitudine potestatis potest eius contractus reuocare.*

80 *Principis fauore est introductum, eum efficaciter ex contractu obligari, ne aliàs hominum consortio priuetur.*

81 *Priuilegium, quod transit in contractum, non potest à Principe reuocari.*

82 *Immunitatis priuilegium titulo contractus concessum, reuocari non potest.*

83 *Priuilegia Messanæ fuerunt confirmata à Philippo III. Rege.*

Philippus III. Rex mandat per suas literas seruari contenta in nouissimo priuilegio, ibi.

84 *Priuilegium ad sui validitatem non indiget confirmatione succeßoris.*

85 *Successor in principatu tenetur seruare concessa à prædecessore, maximè si ob benemerita concesserit.*

86 *Successor ligatur ex contractu Principis prædecessoris.*

87 *Immunitas concessa in vim contractus non potest à Principe successore reuocari.*

88 *Messana ex considerationibus deductis, pro eius immunitate habet intentionem fundatam.*

61 Septimo consideramus, quòd sicut de priuilegio exemptionis à iurisdictione traditur, quod strictè interpretatur, nec in præiudicium iurisdictionis ordinariæ extenditur, *ad text. in cap. si Papa, de priuil. in 6. Card. in Clemen. 1. q. 3. de offic. ordin. Franc. in cap. 1. in princip. in 3. notab. & ibidem Gemin. in vers. 1. & 2. de priuil. in 6. Albert. Brun. in cons. 35. num. 5. cum seq. Marin. Frecc. de sub feud. lib. 1. in tit. de offic. magn. Cancel. num. 33. & Menoch. cons. 466. num. 14.*

62 Sic ferè omnium Doct. traditio est, quòd priuilegium immunitatis à muneribus debet strictè interpretari, *ad text. in l. 1. in fin. ff. de iure immun.* quod ex aduerso traditur *à Fisc. sub 8. respons. vers. tanto magis, ex Bald. & alijs* (licet non omnibus fideliter allegatis) *in cons. 112. in fin. vers. vltimo quæritur volum. 1.* vbi inquit, quòd verba in istis priuilegijs interpretantur valde strictè, & rigorosè, quē sequitur *Cott. in memo. incip. immunitatis, Ceph. in cons. 553. num. 12. Surd. post alios, quos allegat in cons. 278. num. 2. vol. 2. Lanar. in cons. 65. num. 27. & in cons. 76. num. 24. Carol. Bard. in cons. 94.* vbi multa congerit *n. 2.* vnde *Beroi. in cons. 148. num. 37. vol. 2.* ait, quod concessio immunitatis est de sui natura restringibilis, quod sensit *Paul. de Castr. in l. maritum sub nu. 7. ff. solut. matrim. & Surd. in cons. 313. n. 16. vol. 2.* cuius traditionis licèt plures insinuet rationes Dom. Fis. patron. sed non traditas a Doct. per eum citatis, tamen ea tantum ratione mouentur Doct. quę vltimo loco

63 à Fis. refertur, quia immunitatis priuilegiū contra publicam vtilitatem tendere videtur, *sic Bald. in d. cons. 112. post. Gugl. de Cune. in l. fin. ff. de constit. Princip. glos. in l. si ita scriptum, in verb. masculo. ff. de legbt. 2. Paul. de Castr. in d. l. Maritum, Alexan. in l. quia tale sub num. 5. ff. eod. tit. Dec. ex aduerso citatus, post Paul. de Castr.*

Castr. & Alexand. in cons. 223. sub num. 6. vers. item fallit, idem Dec. in cons. 32. num. 5. & in cons. 466. sub num. 31. & in l. 2. sub num. 68. ff. de reg. iur. Alexand. in cons. 125. num. 10. vol. 2. Bero. in cons. 173. num. 67. vol. 1. Surd. qui eorum meminit in cons. 140. num. 1. accedit Arias Pinel. in l. 3. nu. 32. C. de bon. matern. Couarr. in cap. Raynaldus in princ. sub num. 13. de testam. Dom. Reg. Tap. in l. fin. in 2. par. cap. 3. num. 61. Lanar. post Bald. Alber. & Luc. de Pen. in d. cons. 65. & 76. & Bardell. in d. cons. 94.

64 Verum hoc, quod de stricta interpretatione traditur in terminis immunitatis, qua Messana letatur, non conuenit; nam immunitas ista, vti fauorabilis latissimè est interpretanda, omnisq; ex aduerso asserta stricta interpretatio cessat. Nempe Doct. traditio præmissa procedit in puro, & simplici immunitatis priuilegio, quod absque aliqua causa ad alterius petitionem conceditur, quo casu procedunt iura, quæ videntur huiusmodi priuilegia annullare, vt voluit Ioan. Andr. in cap. peruenit, & ibi Abb. sub num. 16. de immun. Eccles. Ste. Aufre. in addit. ad Tolosa. quæst. 348. versic. quinta conclusio.

65 Hinc est, quòd tale priuilegium immunitatis, aut non valet, aut si sustinetur, strictè interpretatur, Ias. in l. fin. sub num. 24. versic. adde etiam, & sub num. 32. versic. Tertio limita. ff. de constit. Princip. Felin. in c. causamque nu. 14. & seq. de rescript. Gramm. in decis. 59. num. 55. Natt. in cons. 160. nu. 33. vol. 1. & in cons. 340. num. 5. Vol. 2. Camil. Borrell. de præstan. Reg. cap. 33. num. 18. Surd. in d. cons. 140. num. 58. vers. 6.

66 qui ex his intelligit illum text. in d. l. 1. in fin. ff. de iure immun. procedere in priuilegio ad instantiam partis concesso, quod stricte interpretatur Lanar. in d. cons. 76. num. 25. Nicol. Festas. in tracta. de colle. in. 4. par. capit. 8. quæst. 22. num. 25. qui intelligit illum text. quando immunitas fuit concessa absque causa, quo casu vti mere priuilegium, stricte interpretatur, & ideò Doct. intelligunt illum text. in puro & simplici priuilegio, quod contra ius emanat, Imol. in d. l. si ita scriptum col. fin. vers. vltimo loco, ff. de legat. 2. Alexand in d. cons. 160. vol. 2. Dec. in d. cons. 468. num. 31. cum concordantibus traditis à Petr. Surd. in

67 d. cons. 140. nu. 48. Cæterum in hac facti specie tractatur de priuilegijs, & concessionibus immunitatis factis intuitu meritorum, vt in 3. supp. traditum est, quo casu concessiones secundum ius commune procedunt, vt enuntiauimus in præced. consid. num. 41. & ideò sunt fauorabiles, & perdunt nomen priuilegij, & beneficium appellantur, & perconsequens latissimam recipiunt interpretationem, ex deductis à Doct. per illum tex. in d. l. fin. ff. de constit. Princip. & à Canon. in d. c. causamque, vbi latè Felin. de rescrip. Concessio enim facta ob benemerita, vti fauorabilis latè interpretatur, Alexand. in l. 3. in princip. ff. quòd quis. iur. Dec. in cons. 193. col. 2. nu. 2. Gozad. in cons. 8. num. 28. Abb. in cons. 30. num. 3. vol. 2. Grat. in cons. 9. nu. 71. vol. 1. Soc. Iun. in cons. 37. num. 18. vol. 1. & in cons. 102. num. 20. vol. 2. Tiraq. in l. si vnquam in verb. donatione largitus, num 85. C. de reuocand. donat. Ruin. in cons. 38. col. 2. lib. 1. Paris. in cons. 20. col. 1. vol. 1. Bero in cons. 152. num. 10. vol. 2. Paset. in consil. 18. num. 39. Menoch. lib. 3. præsumpt. 103. num. 14. Becc. in cons. 140. num. 10. vol. 2. Surd. in dict. cons. 140. num. 77. & in cons. 419. nu. 20. quod indiuidualiter de concessione immunitatis ob benemerita, voluit Alexand. in dict. consil. 160. vol. 2. Soc. in cons. 84. num. 12. cum seq. vol. 3. Cephal. in cons. 58. num. 38. Festas. de collect. in d. 4. par. cap. 8. num. 25. qui vt diximus, reprehendit Dec. ex aduerso citatum, in d. cons. 223. contra quem latè loquitur Surd. in dict. cons. 140. num. 71. versic. remouetur, & præcipuè nu. 75. versic. quod vero, illudque admittit idem Surd. ibid. num. 52. versic. tertio respondeo, Rimin. Iun. in cons. 289. num. 7. Vol. 3. & in cons. 500. num. 3. vol. 5. Decian. in cons. 51. num. 27. vol. 3. qui post Petr. Antibo. Roland. Paris. & Natt. in-

68 quit, quòd hodie immunitates non conceduntur sine aliqua causa, & compensatione, & ideò latè sunt interpretandæ, vt refert & sequitur Rimin. Iun. in cons. 628. nu. 14. vol. 6. Nec dissensit Siluan. in cons. 98. num. 16. Roland. in cons. 13. nu. 44. vol. 3. Surd. in cons. 419. num. 52. & Bardel. in consil. 22. num. 26. versic. ad tertium.

Et multò magis in fortioribus terminis hæc lata interpretatio fieri debet, supposito

69 quòd immunitas Messanæ non est in præiudicium tertij, quo casu etiam in terminis puri priuilegij hoc locum sibi vendicat, quia generale est, quòd priuilegium Principis, quod nemini præiudicat, latissimè est interpretandum, l. si quando, C. de bon. vacant. lib. 10. cap. ex parte el primo, de verb. signif. Innoc. in cap. cùm dilecti de donat. Mars. in singul. 483. Bertrand. in cons. 7. nu. 2. vol. 3. Nicon. post alios quos citat in rub. ff. solut. matrim. num. 119. cum concordantibus traditis à Petr. Surd. d. cons. 142. num. 73. vbi in specie num. 72. loquens de priuilegio immunitatis, inquit, illud non esse contra ius commune, ex mente Ioan. Andre. & Abb. in d. cap. peruenit de immunit. Eccles. & ideò latè esse interpretandum attestatur

inter-

ibidem num.49. Farin.conſ. 45.num. 28.vol.p. Quod abſque dubio illud ſuadet, quod ſupra traditum eſt de hac inmunitate, quę vti conceſſa ob benemerita dicitur ex motu
70 proprio obtenta. Ex quo ſequitur, quòd latè eſt interpretanda, eſt generale quia, quòd priuilegia motu proprio conceſſa ſic debent interpretari, *ad notata in cap. ſi motu proprio, de preben.in 6.Dec.in conſ. 468.num.14.Iaſ.in l.fin, num. 32.ff.de conſtit.Princ. Gram.in d.deciſ.59.*
71 *num.55.* & in ſpecie de priuilegio immunitatis, motu proprio conceſſo, *loquitur Ioan. Andr. & Abb. in d. cap. peruenit*, qui dicunt, quòd priuilegium conceſſum à Principe motu proprio, ſeruandum eſt ſicut ſonat, & ſic non debet reſtringi ad differentiam illius, quod conceditur ad petitionem partis, *vt poſt Ioann. Andr. & Abb. reaſſumit Felin. in d.cap.cauſamque, num.14.in fin.extra de reſcrip.* & clarius animaduertit *Natt. in d. conſ. 160. num.33.& in conſ.340.num.5. vbi voluit poſt Ioan. Andr. Abb. & alios*, quòd priuilegium immunitatis conceſſum motu proprio latè interpretatur, etiam in præiudicium tertij: quod refert, & ſequitur *Surd.in d. conſ. 140. nu.59.cum ſeq.& Camil. Borrel.de præſtan.Reg. cap.33.num.19.* Ex quibus, ſi animaduertimus, patet, quòd in hac facti ſpecie immunitas Meſſanæ latè interpretari debet, ex quo omnia ceſſant, quæ ſtrictam interpretationem aliàs ſuadent, omniaque conueniunt, ex quibus de iure lata debet fieri interpretatio, vt ex deductis patet.

72 Octauò conſideramus, quòd hæc priuilegia immunitatis Meſſanæ vti conceſſa ob benemerita, & per conſeqnens oneroſo titulo obtenta, ex latè deductis *in 3.ſupp. in 1.par.* ſunt irreuocabilia, ſic omnium Doct. eſt traditio de conceſſione Principis ex cauſa meritorum, *Bald.in l.ſi cum mihi, ff.de dol. Cano.in cap.nouit, vbi Aret. num. 28. & Felin.num.12. de iudi.Soc.Iun.in conſ.94.num.2.vol.2.Gozad. in conſ.5.num.10. Afflict.in deciſ.128.num.10. Pariſ.conſ.11.num.44.& 47.vol.1.Rolan.conſ. 76.num.18.& 19.vol.2.Decian.conſ.35.num. 45.vol.2.Capic.in deciſ.121.num. 16. Riminal. Iun.in conſ.556.num.107.vol. 5. Natt.* qui loquitur de conceſſione facta ſubdito *in conſil. 268.num.5.idem Natt.in conſ.122.num.14.Tiraquel.in l.ſi vnquam, in verb.donatione largitus, num. 11.* vbi ex more multa congerit, quibus probatur, quòd conceſſa, vel data ob remunerationem, ſunt irreuocabilia, vti habita titulo oneroſo, *Abb.in conſ.3.col.7.verſ. hinc dixit, vol.2. vbi loquitur de conceſſione feudi ob benemerita, Ruin. in conſ. 217. col. 3. Vol.1. Reſtau.de Imper.queſt.55.nu.9.& generaliter de conceſſione ob benemerita, Menoch.in conſ. 2. nu.*
73 *139.& in conſ. 331. num. 66.* Et in terminis de immunitate conceſſa ob benemerita, quę non poreſt reuocari, *poſt Roman. & Rolan.atteſtatur Becc.in conſ. 129.num.48.vol.2. Natt. in conſ. 242.num.3.vol.2. Roland. qui ex multis probat, in conſ.13.num. 21. vol.3. & in d.conſ. 75.num. 13.vol.2. Pariſ.in conſ.68.num. 5. & in conſ.69.num. 5.vol.1. Riminald.Iun.in conſ. 289.num.7.vol.3.& in conſ. 323.num. 5.eod. vol.* vbi nec ex capite ingratitudinis illam poſſe reuocari poſt alios atteſtatur, quibus accedunt tradita à nobis ſupra *in 1.ſupp.nu. 16.Decian.in conſ.51.num. 25.& 26.volum.3. Oſaſc.in deciſ.95.num. 11. Surd.in conſ.140.nu. 39.& in conſ. 419.num.51.* vbi loquens de priuilegio immunitatis conceſſo propter merita dicit illud reuocari non poſſe, multiſque auctoritatibus probat, atteſtantibus conceſſa ex cauſa meritorum eſſe irreuocabilia, tùm quia illa tranſeunt in beneficium, vt traditum eſt in pręcedenti conſideratione. & ideò reuocari non poſſunt, *Cephal. in conſ.242.num.40.cum ſeq.* tùm etiam, quia tranſeunt in contractum, & per conſequens fiunt irreuocabilia, ex adductis per eundem *Surd.num.53.* Et quidem ſiue conceſſio fuerit facta non ſubditis, ſiue ſubditis: nam vt *in ſeq.conſid.* dicetur, Princeps efficaciter obligatur ex contractu etiam cum ſubdito celebrato, prout de immunitate loquens, inquit, *Surd.vbi ſupra, & ante eum Feſtaſ.de collect.in 5.part.cap.1.in princ. Burſ.in conſ.16.nu. 44.& 45. vol. 1. & poſt eum Bardell. in d.conſ. 22.num.20.*

74 Nonò principaliter conſideramus ad confirmationem præmiſſæ conſiderationis, quod hæc immunitas eſt irreuocabilis, ſtante nouiſſima conuentione habita cum Philippi II. Maieſtate Catholica, cuius vigore ex abundanti cautela, hanc immunitatem obtinet Meſſana titulo contractus *vt in 3. ſupp,* deduximus, ex quibus reſultat conſideratio iſta, quòd hæc immunitas licèt irreuocabilis ſit, attentis antiquis priuilegijs, meritorum intuitu conceſſis, pari quidem ratione talis eſt ob nouiſſimum priuilegium
75 in vim contractus oneroſi obtentum. Nam generale eſt Principem ex contractu efficaciter obligari *ad text.in l. Cæſar, ſecundum communem intellectum, ff.de publ. Cano. in capit. 1. vbi Ioann. Andr. & Anton. de Butr. in 2.notab.Abb.Felin. & Dec.in princ. & Imol. in 3.de probat. Cin.l.digna vox, vbi Bart. Paul. de Caſtr.& alij, C.de leg.Bart.in l.penul.C.de donat;*

inter

inter.vir. & vxor. & in l.fin.in fin.C.de transact. Bald.& Ias.in l.1.de constit.Princip.Felin.in cap. quæ Ecclesiarum de constit.Dec. in cap.relatum in 2.notab.de præben.Soc.in cons.32.vol.1.& in cons.4.vol.3.Alciat.de præsumpt.reg.3.præsum. 8.Gramm. in cons.100.in ciuil. & in decis.65.nu. 26.cum seq.Afflict.in decis.282.& 361.Rolan. in cons 1.num.26.& in cons.66.num.22.vol.2. & in cons.45.nu.8.vol.3.Iul. Clar.in §.feudum. quæst.59. Vasq.lib.2.illust.contro.cap.51.num. 29.Dom.Reg.Tap.in l.fin.cap.9.num.5.in 2.par. de constit.Princip.Menoch.lib.2.præsump.10.nu. 49.Becc.in cons.56.num.8.vol.1.Peregr.de iur. fis.lib.1.tit.3.num.44.& lib.6.tit.1.num.8.& Rodolf.de absolut.Princ.potest.cap.6.num.171. cum seq.cum concordantibus adductis à nobis in

76 *d.cap.1.de probat.* Nam in his, quæ sapiunt contractum, Princeps vtitur iure priuati, *Cano.in d.cap.1.Bald.in cap.1.§.inuestitura de non.for.fidelit.Vincen.de Franc.in decis.17.num. 6.Roland.in d.cons.13.num.45.vol.3.* qui testatur contrahere secundum ius commune; *Crauet.in cons.640.num.9.Becc.in cons.45.num. 26.vol.1.Menoch.in cons.201.num.138.Petr. Surd.in decis.2.num.21.cum seq.& Camil.de Curt.in 1.par.diuers.iur.feud.in §.potest num.14.*

77 *fol.28.* Ex quo sequitur, Principem contrahendo obligari efficaciter, etiamsi cum subdito contraxerit, *Cano.in d.cap.1.& in cap.nouit extra de iudic. Corne.in cons.70.num.10.vol. 2.Abb.in cons.94.col.3.vers. quod tertium, vol. 2.Doct.in d.l.digna vox, C.de leg. Soc.in cons.4. num.1.vol.3.Paul.de Castr.qui testatur de communi in cons.317.sub num.5.volum.1.Ruin.in cons.90.num.4.volum.1.& in cons.130.num. 19.vol.5.Paris.in cons.11.num.53.vol.1.Gabr. alios citans de iur.quæsit.non tollen.conclus.5.nu. 19.Menoch.in cons.27.nu.5.& 26.vol.1.Peregr.de iure fis.lib.1.tit.3.num.44.versic.in quarto autem, & in cons.7.num.13.vol.3.& Camil.*

78 *de Curt.in dict.§.potest.* Nam hoc idem de Deo omnium conditore communiter traditur, *post Magist.sententia, vt inquit Bald.in l.1.ff.de pact.* qui ait Deum omnipotentem ex promissione obligari, *Dec.in d.cap.relatum de præben.& in cons.286.nu.6.& in cons.689. num.7.& in l.debitori, nu.14.si cert.petat.Curt. Sen.in consil.68.sub num.2.Crauet.in cons.241. sub num.12.vers.immò sola promissio, Foller.in prax.censua.in verb.& summissionis sub num.4. Ferret.in cons.32.sub num.21.in fin.vol.1.Peregr.de iure fis.lib.6.tit.1.num.9.& Rodolf.de*

79 *absol.Princip.potest.cap.6.num.180.* Qua de re, nec de plenitudine potestatis posse Principem eius contractum reuocare, traditur communiter *à Cano.in d.cap.1.Bald.in cap.1. §.ad hæc de pac.iura.firman. Paul.de Castr.in d.l.digna vox, C.de leg.Gomez in cap.1.de const.in 6.Ioan.Crot.in l.omnes populi col.21.vers.secunda declaratio, ff.de iustit.& iur.Soc.in consil.86. num.14.vol.4.* vbi post alios quos citat, hoc intelligit etiam in Romano Pontifice, prout de eo loquitur *Ias.in cons.86.nu.8.volum.3. Dec.in cons.286.num.6.& in cons.689.num.7. Gramm.in decis.65.num.27.& in d.cons.100. in fin.Paris.in cons.11.num.53.vol.1.Alciat.de præsump.reg.3.præsump.8.num.5.Anton.Gabr. qui alios congerit de iur.quæsit.non tollen.conclus. 5.num.18.quibus accedunt Burs.in consil.160. num.36.vol.2.Foller.Cephal.Scot.Hieron.Gig. Andr.ab Exe.& Peregr.quos citat Rodolf.vbi supra num.170.accedit Bero.in cons.138.num.1. & 9.volum.3.quem citat Becc.in d.cons.56.sub num.8.vol.1.Peregr.in d.cons.7.num.1.volum. 3.& Vasq.vbi supra in 1.part.cap.3.qui alios*

80 *citat num.2.* Hoc enim, inter alias rationes, quas in scholis attulimus *in dict.cap.1.num. 36.de probat.* esse Principis fauore introductum, post alios enuntiauimus: quia, si à promissione, & contractu posset declinare, deterioris esset conditionis quàm priuatus, quia nemo esset, qui vellet secum habere commercium, & sic hominum consortio priuaretur, vt in simili dicit *text.in l.quòd si minor.§.non semper.ff.de minor.* quod in pœnã imponi consueuit, *l.hi qui, C.de apostat.* quod in re nostra, inquit *Bald.in l.Princeps, ff.de leg. Ias.in l.1.sub num.9.vers.ad idem, ff.de pact.& in l.si pecuniam numer.13.de conditione ob causam, Roman.in cons.352.num.24.Crauet.in cons.241.num.18.Burs.in dict.cons.160.num. 44.vol.2.Foller.in d.verb.& submissionis num. 26.Peregr.de iure fisc.lib.1.tit.3.sub num.44.in fin.Rodolf.de absol.princip.potest.vbi supra num. 187.& Dom.Reg.Tap.in d.l.fin.in 2.par.cap.9. num.5.ff.de const.Princ.*

81 Ex quibus infertur in terminis nostris, quòd Princeps non potest reuocare priuilegium, quod transit in contractum, etiam si subdito fuerit concessum, *Bald.in l.qui se patris, num.14.C.vnd.libe.ex l.fundi, C.de fun.patrim.lib.11.Felin.in cap.nouit num.8.post medium, de iudi.Ruin.in cons.29.num.4.volum.1. Natt.in cons.268.num.5.vol.2.Afflict.in decis. 128.num.10.& in constit.Reg.ea quæ decus sub num.2.Peregr.alios citans de iur.fisc.lib.3.tit.3. num.28.Crauet.in cons.869.num.7.& in cons. 963.num.26.Osas.in decis.139.num.23.Petr. de potest.Princip.in 2.princip.dub.num.84.fol. 176.Cephal.qui alios congerit in cons.549.num. 86.vol.4.quem citat Rodolf.vbi supra nu.193.*

82 Et magis indiuidualiter infertur ad priuilegium

legium immunitatis, quod si transit in contractum, est irreuocabile, etiam subdito concessum, *Alexand. in consf. 30. num. 17. Volum. 5. Festas. de collect. in 5. par. cap. 1. Roland. in d. consf. 76. num. 13. cum seq. vol. 2. & in d. consf. 13. nu. 21. vol. 3. Burs. in consf. 16. num. 45. vol. 1. Decia. in consf. 51. num. 26. vol. 3. Pet. de potest. Princip. cap. 24. num. 244. fol. 129. Menoch. in consf. 156. num. 33. & 34. Surd. in dict. consf. 419. num. 51. cum seq. vol. 3. & Carol. Bardel. in d. consf. 22. nu. 19. Menoch. post Alexand. Bellon. & Osasc. in consf. 887. num. 58. volum. 9. & Bos. in tit. de princ. num. 151.*

83 Decimò & vltimò consideramus, nihil refragari præmissis priuilegijs, si fortè illud adhuc allegaretur ex aduerso, quòd priuilegia ipsa non sint confirmata à Catholica Maiestate Philipoi III. nunc regnantis. Nā si hoc de iure esset necessarium, vtique in Eulogio extat generalis griuilegiorum confirmatio, facta à Domino nostro Rege, per quam tollitur omnis difficultas, quinimò ex literis suæ Catholicæ Maiestatis in Eulogio præsentatis arguitur quædam specialis confirmatio priuilegij nouissimi, dum in eis expresse mādat seruari, & exequi cōtenta, & capitulizata sub eius verbo Regio cum Ciuitate Messanæ, iuxta ipsius capitulizationis tenorem. Adeoquod sumus in claris circa Domini nostri Regis voluntatem, qui voluit ex facto prędecessoris sibi legem imponere: vnde cessant, dato quòd in terminis nostris militarent, quæ notantur *in l. digna vox, C. de leg. & voluit Bald. in l. 1. ff. de constit. Princip. relatus à Menoch. in consf. 1003. num. 99. cum similibus adductis à Petr. Surd. in consf. 47. num. 10. cum seq. & in consf. 419. nu. 4.*

84 Sed dato quòd nulla fuisset subsequuta successoris confirmatio, non ideo infirmantur priuilegia, ad quorum validitatem illa non est necessaria; quia de sui natura decet priuilegium esse perpetuum, *c. decet. de reg. iur. in 6. Cin. Bald. & alij in l. priuilegia, C. de sacrosanct. Eccles. Bald. in consf. 122. in 6. dub. num. 7. vol. 1.* qui tenet, quòd priuilegium transit in successorem, quia censetur concessum sub nomine dignitatis, & ideò non est necessaria confirmatio, *Alexand. in consf. 33. sub num. 16. Vol. 5. Natt. post Cin. Bald. & Alexand. in consil. 122. num. 18. Volum. 1.* quod rationibus verum esse ostendit *Paset. in consil. 18. num. 8. & seq. & post eum Burs. & Riminald. Petr. Surd. in d. consf. 419. num. 25. vers. non etiam mouet, vbi*

85 *num. 27.* multorum probat authoritatibus, quòd successor ligatur ad obseruantiam eorum, quæ à prædecessore sunt concessa, si per successionem admissus sit in dignitate: nam aliàs sibi ipsi contradiceret, vt inquit *Bald. in consf. 326. col. 3. vol. 1. relatus à Roland. in consf. 1. num. 42. vol. 2.* Et maximè id vendicat sibi locum, quando tractatur de concessis à prædecessore ob benemerita concessionarij, quo casu talis concessio reuocari non potest, vt ex multis probat *Menoch. in d. consil. 1003. num. 94.* qui inter alios allegat *Suar. in alleg. 10.* qui indiuidualiter loquitur de Rege Hispaniarum, qui donationem factam ob benemerita à prędecessore

86 reuocare non potest. Et quidem verum est, quia vt tradidimus, priuilegia concessa ob benemerita transeunt in contractum onerosum, & ideo successor tenetur illa seruare, quia ligatur ex contractu prædecessoris, *Cano. communiter in d. cap. 1. per illum textum de prob. capit. Abbate sanè de re iudic. in 6. Bart. in l. prohibere, §. planè, ff. quod vi, aut clam. Bald. in d. cap. 1.* vbi ait, quòd pacta inter Federicum, & Ciuitates Lōbardiæ, quæ continentur in pace Constantiæ, sunt seruanda per Imperatores, qui successerunt in Imperio, *idem Bal. in d. l. digna vox, C. de leg. Oldr. in consf. 94. incip. eleganter, Paul. de Castr. in l. fin. C. de transf. Igne. in l. donationes, quas diuus, C. de don. inter vir. & Vxor. Rim. Iun. in consf. 63. num. 32.* qui loquens de Doce Mantuæ, ait, quod ipse non potest à contractu suorum prædecessorum recedere, *Iaf. in consil. 1. colum. 2. volum. 1. Gramm. in consil. 100. Osasc. qui alios citat in decis. 139. num. 11. Burs. in consf. 160. sub num. 36. vol. 2. Crauet. in consf. 241. sub num. 17. Gabr. de iur. quæsit. non tollen. conclus. 5. num. 2. Foller. in pract. in verb. & submissionis, sub num. 37. Iaf. in consf. 20. Vol. 2. & in consf. 86. volu. 3. Paris. in consf. 2. num. 132. vol. 4. Soc. Iun. in consf. 60. num. 18. & 29. vol. 3. Rolan. in d. consf. 1. vbi supra vol. 2. & in consf. 13. num. 36. & seq. vol. 3. & in consf. 100. num. 138. & seq. vol. 4.* vbi loquitur de successore per electionem, qui tenetur seruare facta sui prædecessoris, sub nomine dignitatis, vt voluit *Natt. in d. consil. 122. num. 3. Petr. de potest. Princip. in 2. dubit. princ. num. 179. vers. sexto declaratur fol. 182. Menoc. in consf. 1. num. 228. & in consf. 264. num. 15. & seq. Vol. 3. & in consf. 721. num. 3. & in d. consf. 1003. num. 98. Surd. in decis. 326. num. 5. Rodolf. de absol. Princ. potest. cap. 6. num. 195. Peregr. de iure fisc. lib. 1. tit. 3. num. 45. & Becc. in*

87 *consf. 56. num. 8. vol. 1.* Ex quibus inferendo ad rem nostram, in qua tractatur de priuilegijs immunitatum, quæ sunt in vim contractus onerosi, vtique illa irreuocabilia sunt, non solum respectu concedentium ex

ex deductis *in* 8. *&* 9. *consider.* sed etiam respectu successoris, qui tenetur obseruare hęc immunitatis priuilegia, vt in terminis de priuilegio immunitatis loquitur *Bald. in d. cons.* 112.*num.*7.*volum.*1.*Fellas. de collect. in* 5.*part. cap.*1.*num.*12. *Eurs. in d. consil.* 16.*num.* 47.*Vol.*1. qui testatur de communi, *post Ias. in cons.* 1.*num.*2.*Vol.*1. *Riminald. Iun. in consil.* 289.*num.*7.*vol.*3. vbi testatur, quòd nec per concedentem, nec per successorem potest immunitas, quæ transit in contractum, reuocari, quod ex præmissis sentit *Roland. in dict. cons.* 13.*sub* 4.*conclus. vol.*3. *Surd. in d. cons.* 419.*num.*26.*&* 27.*vol.*4. *Alexand. Raud. in cons.* 1.*num.*308.*vol.*2. *Carol. Bardell. in d. cons.* 22.*num.*18.*vers. ad primum igitur*.

88 Ex quibus omnibus præmissis considerationibus, frequentiori Doct. calamo receptis, resultat immunitatem, de qua quæritur, seruandam esse, ita quòd Messana à vectigali nouiter imposito est omninò immunis iuxta formam priuilegiorum, quæ seruanda esse diximus in prima consideratione, ex quo hęc concessio immunitatis legitimè fieri potuit à Principe, vt dictum est in 2. consideratione, etiam quoad munera patrimonialia, ex deductis in 3. prout in specie esse Messanę immunitatem deduximus in 4. consider. quam ex causa meritorum, legitimè processisse diximus in 5. illamque validam esse probauimus in 6. lateque vti fauorabilem interpretandam esse enuntiauimus in 7. nec posse à Principe reuocari, etiam de plenitudine potestatis, tùm ab ipso concedente, tùm etiam à successore, latè demonstrauimus in 8. 9. & 10. consider. ex quibus sufficienter Vrbis intentionem fundari arbitramur, & hæc quoad secundam partem.

Tertias pars.

SVMMARIVM.

1 *Aromata tantò magis redolent, quantò magis conteruntur.*

2 *Fiscus asserit pro iustitia vectigalis, de quo quæritur habere fundatam intentionem in dispositione iuris, vide num.*7.

Vectigalia sunt de Rægalibus, ibid.

3 *Princeps potest indicere noua vectigalia, quia tale ius est penes eum.*

*Dummodo tamen duo concurrant, num.*7.

*Sed an conueniant in facto, num.*11.18.*&* 53.

4 *Inferiores habentes iura Regalia possunt vectigalia indicere.*

5 *Ciuitas superiorem non recognoscens, gabellas indicere potest.*

Et de ea iudicatur, sicut de Principe.

6 *Vectigal de quo quæritur, fuisse impositum pro publica necessitate subeunda, ex aduerso traditur: vide num.*18.

8 *Necessitatis vrgentis causa, quæ publicam respicit vtilitatem, requiritur, vt possit Princeps noua vectigalia imponere.*

Princeps imponens nouum vectigal sine causa, peccat, ibid.

9 *Princeps primò debet se præmunire de proprio marsupio, & si de suo non habet, potest vectigal subditis imponere, vide num.*57.

10 *Subditi tunc possunt collectari, quando Princeps non habet modum satisfaciendi de suo.*

12 *Notorium releuat ab onere probandi.*

13 *Iuris præsumptio releuat ab onere probandi, & qui eam habet pro se, dicitur habere fundatam intentionem.*

14 *Notoria multa allegantur, quæ non sunt.*

Periti titubant in cognitione notorij, ibi.

De notorio sæpe loquimur, & quid sit notorium ignoramus, ibid.

15 *Causa iusta in Principe non præsumitur, quando procedit contra subditum non citatum, cui non potest de plenitudine potestatis absq; causa præiudicium inferre, & nu. seq.*

16 *Principi attestanti de iusta causa in concernentibus eius commodum, in eo, super quo liberè disponere non potest, an credendum sit.*

17 *Præsumptio iustæ causę in Principe an excludat probationem in contrarium.*

18 *Causæ tres afferuntur ex aduerso ad ostendendum hoc vectigal impositum fuisse ob publicam necessitatem subleuandam.*

19 *Vectigal nouum imponi an possit pro salario officialium præpositorum administrationi iustitiæ.*

20 *Iustitia est ministranda de reditibus & tributis Regni, quibus Rex debet esse contentus, nec propter hoc potest noua indicere vectigalia.*

21 *Collectam Princeps non potest imponere pro redemptione sui patrimonij pignorati.*

Vassallus non tenetur soluere æs alienum domini, etiamsi immineat timor periurij, ibid.

22 *Princeps pro manutentione militię ad defensionem Regni, an possit imponere collectas, sicut si bellum immineret.*

Quid in Regno Siciliæ, num. seq.

23 *Collectæ nouæ in Regno Siciliæ vltra Farium regulariter non possunt imponi, nisi in quatuor casibus, quorum primus est, si contingit Regnum inuadi inuasione notabili.*

24 *Seruitium militare præstatur, quando in Regno extat inuasio notabilis, vel saltem, quando ti-*

mor

mor inuasionis est de propinquo.

25 Gabella in Regno Siciliæ an possit de nouo imponi pro manutentione militiæ, quando non extat saltem probabilis suspicio inuasionis de propinquo, & nu. 32. & 34.

Vectigalis noua impositio in Regno Siciliæ pro illius defensione, est permissa conditionaliter, ibi.

Dictio, si, denotat conditionem, ibi.

26 Conditio debet adimpleri in forma specifica, & vt verba sonant.

27 Conditio inducit formam.

28 Forma statuti debet adimpleri pro validitate actus, quia censetur substantialis.

29 Conditionis implementum est necessarium, vt dispositio, cui conditio apponitur, locum habeat.

30 Fideicommissarius non agit pro fideicommisso conditionali, nisi adimpleta conditione.

31 Conditione deficiente, etiam in minimo, non habet locum dispositio conditionalis.

33 Dictionis, videlicet, natura est restringere, & limitare præcedentia.

34 Capitula Regni Siciliæ nullam tribuerent Siculis immunitatem, si pro simplici defensione Regni absq; inuasione possent noua vectigalia imponi.

35 Ratio finalis ex proœmio colligitur.

36 Statuta debent intelligi, vt aliquid addant iuri communi, ne aliàs dicantur inutilia, & superflua.

Statutum mandans aliquem citari personaliter, vel domi, quomodo intelligitur, ibi.

37 Fiscus ad euitandum fundamentum, quod resultat ex capitulis Regni pro Messana, duo suadet: alterum, quòd illa capitula non sint in consideratione: alterum verò, quòd eis Messana lętari non potest; vide nu. 38. 41. 43. & 51.

38 Messana legitimè lætari potest capitulis Regni disponentibus in certis casibus noua vectigalia imponi posse, adductis ex aduerso in aliquo non obstantibus.

39 Fauore alicuius quod inducitur, non debet in odiũ retorqueri.

Inducta ad vnum finem, illius oppositum operari non debent, ibi.

40 Priuilegij noua concessio, non tollit priuilegia antiqua.

42 Renunciare iuri suo ciuilibet licet.

Contractus ex partium conuentione potest claudicare, ibid.

44 Fiscus adducit, quòd Messana non potest contra hoc vectigal se tueri cap. Regn. ex quo Regnum consentit vectigali, vide nu. 45. & 48.

Nec eis vti potest contra Regnum, nu. 51.

44 Immunes si plures sunt, & aliqui subeunt onera, an alij possint se excusare, & nu. 48. & 49.

45 Immunis soluens mandato superioris, non præsumitur quòd velit renunciare suo priuilegio, sed mandato potiùs superioris obedire.

Immunis soluens coactè, non censetur renunciare priuilegio, ibi.

46 Renunciatio est species donationis.

47 Donatio non præsumitur.

48 Singuli debent consentire in reuocatione priuilegij pluribus competentibus.

49 Bertrand. cons. 18. vol. 3. in vlt. par. ex aduerso allegatus, declaratur.

50 Clausula, nemine excepto, refertur ad priuilegiatos ex simplici priuilegio, non ex titulo oneroso, vel de iure communi.

Priuilegiati immunes de iure communi, non continentur sub clausula, nemine excepto, ibid.

52 Donatiuum vltimo loco factum in comitijs generalibus, facit cessare assertam necessitatem manutentionis militiæ.

Vectigalia pro vrgenti necessitate, sunt imponenda moderatè, ibid.

53 Regi Hispaniarum, an conueniat necessitas supposita, quòd de suo non habet, vnde possit prouidere.

54 Regis Hispaniarum gloria maior est aliorum Regum, ob multa Regna, quæ possidet.

55 Rex Catholicus ob multa dominia, quæ habet, ac diuitiarum copiam, nulli humano Principi inuidet.

Redditus Regis Hispaniarum sunt maiores quàm Imperatoris Turcarum.

56 Rex, an teneatur de redditibus aliorum Regnorum occurrere necessitati alterius Regni & nu. seq.

57 Principis patrimonium vnicum est, quod tantum distinguitur à patrimonio, quod obtinet tanquam priuatus.

58 Vectigalis asserta iustitia vti impositi à Principe, tollitur ab immunitate, quæ pariter ex auctoritate Principis iustificatur.

59 Eius est soluere, cuius est ligare.

60 Exemptio faciliùs procedit, quàm vectigalis indictio.

Immunitatis ad validieatem sufficit sola voluntas Principis, ibi.

61 Iura sunt promptiora ad liberandum.

Immunitatis per concessionem res reducetur ad primæuum ius naturale libertatis, ibi.

Res de facili reducitur ad primeuam naturam, ibi.

62 Libertas aduersus impositionem collectarum faciliùs acquiritur, quàm ius imponendi onera.

63 Messanæ fundamentum contendentis pro immunitate, est fauorabilius fundamento Regij fisci.

64 Priuilegia vbi extant exemptionis, exactio vectigalis fieri non potest.

Exempti, qui sunt ante impositionem collectę, ad illius impositionem non tenentur, ibi.

Aliqua

ALiqua ex aduerſo afferuntur, quæ
videntur ius & iuſtitiam Meſſanæ
in dubium reuocare, ideò in hac
tertia & vltima parte ſupereſt il-
1 la diluere, vt tanto clarior veritas, quæ op-
pugnatur, expulſis nebulis, in lucem progre
diatur, ſicut aromata, quæ magis redolent,
quantò magis conteruntur, vt inquit *Paul.
de Caſtr. in conſ. 23. vol. 1. citatus à Crau. in conſ.
135. nu. 18.* quorum meminit in terminis no
ſtris *Rol. in ſæpe citato conſ. 13. nu. 1. vol. 3.*

Itaque, conſideratis his, quę contra vrbē
afferunt domini ex aduerſo, animaduerti-
mus, illa in duobus capitibus principalibus
diſtingui poſſe, quorum alterū tendit ad iu-
ſtificationem vectigalis, alterum verò ad op
pugnationē præmiſſæ immunitatis, ac priui
legiorū, quibus ipſa immunitas fundatur.

Deuenio ergo ad primum principale ca-
2 put, ſub quo vnū, ac ſingulare traditur fun-
damentum, pro iuſtitia vectigalis, de quo
quæritur, dum aſſerit Dom. Fiſ. patro. habe-
re fundatam intentionem in diſpoſitione iu
ris, quo attēto vectigalia ſunt de regalibus,
*ad tex. quæ ſunt reg. in c. p. in verb. vectigalia, &
in verb. portus*, quem Doct. ibidem pro vecti-
gali, quod pro tranſitu in portu, ſeu pro
his, quæ in portum, vel ex portu extrahun-
tur, ſoluitur, intelligi exiſtimauerunt *Aro-
ſent. in tract. de feud. c. 5. concl. 31. in litera D. Ca-
mill. Borrel. de præſtan. Reg. c. 9. num. 45. & ſe-
quent.* quòd vectigal eſſe de regalibus tra-
dunt cōmuniter *Feudiſtæ per illū tex. in c. 1. qui
bus addimus Aymon. Crau. poſt Dec. & Iaſ. in cōſ.
209. n. 3. vol. 2. Boſſ. in tit. vectig. qui poſſ. impo.*
qui teſtatur vectigalia eſſe de maximo impe
rio reſeruata Principi *poſt Salic. in l. 2. C. nou.
vectig. inſt. non poſſ. ſenſit Oſaſc. in dec. 155. circa
finem, Soc. in conſ. 7. num. 1. vol. 3. Pet. Antibol.
de muner. in 2. par. §. reſtat, nu. 1. Ægid. Thomat.
de collect. §. exactis num. 37. Scbard. de feud. par.
3. cap. 4. nu. 38. & ſeq. Aroſent. in d. cap. 5. con-
cluſ. 33. & Camil. Borrell. de præſtan. Reg. c. 11.*
3 & ideò poſſe Principem vectigalia indicere,
nemo ignorat, quia tale ius eſt penes Prin-
cipem, *l. vectigalia, ff. de publica, l. 1. & 2. C. no-
na vectigalia, l. omnes, C. de annon. & trib. lib.
10. & l. placet cum concord. C. de excuſat. mune.
eodem lib. Signo. de Homod. in conſ. 109. Angel.
in conſ. 290. Thema tale eſt, colum. fin. Corn. in
conſ. 199. Vol. 1. Socin. in conſ. 7. num. 2. vol. 3.
Dec. poſt Roman. in conſ. 534. num. 1. & in conſ.
649. num. 1. Ruin. in conſil. 2. num. 4. volum. 4.
Soc. Iun. in conſ. 98. num. 16. vol. 3. Petr. Antib.
in d. §. reſtat in princip. & in §. 4. incipien. amodo
expedit, num. 1. & 2. Capic. in ſua inueſtit. in
verb. vectigalia, verſ. gabellas, fol. 280. Pariſ.
in conſ. 25. num. 1. vol. 1. Menoch. in conſil. 302.
4 num. 27. volum. 4.* Quinimò omnes inferio-
res habentes iura regalia, quales ſunt hi,
qui in titulo maioris dignitatis ſunt con-
ſtituti, de quibus dictum eſt *ſupra in 2. conſi-
derat. num. 14. in 2. part.* poſſunt hæc vectiga-
lia indicere, prout de Duce Sabaudiæ vo-
luit *Iaſ. in conſ. 227. volum. 2. Oſaſc. in dict. de-
ciſ. 155. de dominis Ariminen. voluit Raphal. in
conſil. 162. quem citat Borrel. de præſt. Reg. cap.
5 11. num. 39.* vbi hoc etiam locum habere
aſſerit in qualibet republica, ſeu Ciuitate
non recognoſcente ſuperiorem, iura rega-
lia habente, *poſt Angel. Petr. Anchar. & Abb.
quos citat*, & cum ratione, quia de Ciuita-
te, quæ ſuperiorem non recognoſcit, ſicut
de Principe iudicandum eſt, *vt notat Bart.
in l. 1. §. de qua. ff. de poſtulat. & in l. infamem,
ff. de publ. iud. cum concord. traditis per Dec. in
conſ. 534. num. 2.*

6 Ad cuius rei confirmationem addunt,
quòd ex legitima cauſa, pro ſubleuanda
publica neceſſitate, fuit hoc vectigal indi-
ctum, dum ærarium Principis eſt exhau-
ſtum, nec ſufficit pro miniſtrorum ſtipen-
dijs, & pro cenſibus creditoribus ſoluen-
dis, ac pro manutentione militiæ: vnde ex
his cauſis reſpicientibus publicam vtilita-
tem, poſſe Principem noua vectigalia im-
ponere, inquit Fiſcus, ex communi Doct.
ſententia, *vt per Caiet. Medin. Silueſt. Angel.
Armil. Diui Thom. Couarru.* & alios ex aduer-
ſo citatos, & præſertim *ex Natta in conſil.
557. & Petr. Surd. in conſ. 210. num. 33. vol. 2.*

7 Sed iſtud, quod primo loco affertur, & à
nobis ex præmiſſis comprobatū, non refra-
gari Meſſanæ, nec ex eo vectigal iuſtificari
animaduertimus; & quidem arbitramur
pro ſolutione, quod ſi ius, & iuſtitia Meſſa-
næ fundaretur in terminis iuris communis,
ſicut prædictum ex aduerſo fundamentum,
vtique licet tunc oporteret fateri iuſtitiam
vectigalis, reſpectu cauſæ efficientis, eſto ta-
men, quòd Excell. Domini Proregis habe-
ret hanc facultatem, in conſulto Rege, de
quo hic tractare non oportet, ex alio tamen
capite vectigal ipſum non procedere oſten
dimus. Nam, etſi verum ſit, quòd ius im-
ponendi vectigal ſit de regalibus, illudque
reſidet penes Principem tamen vt illud
actualiter Princeps poſſit exercere, duo
concurrere oportet, quorum alterum eſt,
quòd ita expediat Reipublicæ; alterum
vero, quòd de ſuo Princeps non habeat,
vnde poſſit occurrere publicæ neceſſitati, vt

sensit *Capic.in sua inuestit.in verb.collectis,vers. temporibus fol.117.& voluit Rol.in cons.1.nu.51.vol.2.*quòd de plano fatetur Dom.Corset.ex aduerso fol.17.

8 Primò igitur necesse est, quod vrgeat publica necessitas, vt possit Princeps collectas, & vectigalia imponere, *ex allegatis à Bologn. in cons.1.num.8.* vnde requiritur causa legitima, sine qua subditis nouum vectigal imponi non potest, *Afflict. in cap.1.in verb.vectigalia,num.8.& in verb.& extraordinaria, nu.4.quæ sint rega. quem refert Rol. ind. cons.1. num.57.* Nam alias cum intersit pecunialiter subditorum, peccaret Princeps si id faceret sine causa, *Isern.in d.cap.1.in verb.vectigalia,num.15.& in verb.& bona committentium sub num.74. Innoc.in cap. innouamus de censib. & in cap. super quibusdam de verborum significat. Afflict. in d. verb.vectigalia, num.4.* Quæ quidem causa debet esse vrgentissima, *vt attestatur Capic.in sua inuesti.in verb.vectigalia, versic. causa imponendarum fol.280.* & debet esse talis, quòd Reipublicæ vtilitatem, & necessitatem concernat, *Bald.in l.ex hoc iure in fin.ff.de iustitia & iure, quem refert & sequitur Natt.in cons.380.num.3.*

9 Secundò pariter debet concurrere pro iustitia vectigalis impositi, quòd Princeps de suo non habeat, de quo possit necessitati vrgenti prouidere, *Bald. communiter allegatus in l. neminem, C. de sacrosanctis Eccles. qui post Cin. & Guglel. de Cune.* inquit, quòd Princeps primò debet se præmunire, & expendere de proprio marsupio, & si illud non sufficit, potest subditis imponere collectas, quia, vt inquit *ibidem Paul.de Castr.* ex quo subditi soluunt onera ordinaria, non debet eis aliud grauamen superaddi, nisi propter summam necessitatem: & sic quando absolutè Princeps non habet de suo. Nam primo sibi ipsi debet imponere, & postea alijs subditis, vbi mensa sua non sufficit *Bald.in cap. conquerente prope finem de offic.ordin.argum.l.ab omnibus,§.si Titio,ff.de leg.1.& nota.in l.1.§.quòd si nemo,in glos.in verb.Procõsul.ff.quòd cuiuscunq; Vniuersi.nom.* oportet enim primo bursam propriam euacuare, & postea ad impositionem gabellarum deuenire, *Alber.Brun.post Cin.& Bald.in cons.32.num.2.in fin.& post Isern. in dict.verb.& extraordinaria collatio, sub num.59.& ibidem Afflict.num.6. Bald.in tit.de pac.Constant. in §.pacta, in verb.nobis tractantibus. Fulgos.in cons.20.colum.penult. Leonard. Pisau. in cons.117.num.68.inter cons.Brun.* Natt.*in cons.380.nu.1.& 2.in cons.418.num.2.& in cons.506.nu.13.& in cons.539.col.fin.* Ex quibus cõstat, quòd debet Princeps ex proprio ærario necessitati, ac publicæ popolorum vtilitati consulere, *vt post Alciat.& Soc.Iun.* inquit *Menoch.*

10 *in cons.426.num.35.* Et sic vbi Princeps, non habet modum satisfaciendi de suo publicę necessitati belli, vel similis causæ, possunt subditi collectari, *Pet.de potest.Prin.c.4.n.34.& 35.fol.22.Capic.ind.inuest.in verb. collectis, in vers.tẽporibus fol.117.* vnde si reditibus suis erogatis, sufficientem pecuniã Princeps non habet, vt possit necessitati publicæ prouidere, potest tũc extraordinarias subditis collectas indicere, *Luc.de Pen.in l.agros,C.de fun.limitro.lib.10.& in l.1.C.de superindict.eo lib.Parisi.de Tut.de reintegr.feu.in tit.de verborũ signif. in Verb. Adoha, quibus accedit Camil. Borrel. de præst.Reg.c.20.n.38.* aliàs nõ tenẽtur, *Abb.in c.sicut in fin.de iur.iuran.Nat.cons.557.sub nu.6.*

11 Modò si quærimus, an hæc duo cõueniãt, in hac facti specie, certè res non est ita facilis, vt supponit Dom.Corset, qui vnico verbo inquit illa conuenire, licèt Fiscus ex duobus illud attentat. Primò inquit, quòd de iustitia causæ dubitari non potest, quia est notoria, & status Regni omnibus innotescit, & collapsus virum Regij patrimonij cunctis patet, sentiens sufficere ad iustitiam vectigalis supponere hæc notoria esse, ita vt alia non sit necessaria probatio virtute no-

12 torij, quod à probatione releuat, *ad glos.singul.in Clem. appellanti de appell.Bart.in l.1.col.fin.ff.de excep.idem Bar.in l.1.& ibi Alex.nu.4.C.vt quæ desi.aduo.Alexan.in l.eum qui ita,§.qui ita,num.6.ff.de verb.oblig.cum concord.à nobis traditis in cap.super literis,num.358.extra de rescript.* Secundò subdit, quod si essemus in dubio, adhuc tamen præsumitur iusta causa in Principe imponente gabellas, *ex Iacob. de Graf.in decis.cas.consci.cap.124.num.10.lib.2.& Natt.Rolan.& Surd.ab eo citatis, sentiens,*

13 quòd hæc iuris præsumptio sufficit pro iustificatione vectigalis, quia releuat ab onere probandi, *ad textum in l.generaliter,§.si petitum,ff.de fideicom.liber.l.cum de indebito,ff.de probat.ad not.in l. si tutor petitus,C.de peri.tut. Cano.in cap.2.extra de probat.Ruin.in consil.45.volum.1.Dec.consil.424.Parisi.in consil.20.in princ.volum.1.Roland.in cons.49.num.56.vol.1.& in cons.46.num.47.Volum.3.& Bero.in cons.115.nu.30.volum.1.* Itaquod qui habet pro se iuris præsumptionem, dicitur habere intentionem fundatam, *Cephal.in consil.4.num.31.volum.1.& in consil.171.num.48.vol.2.Rol.in d.cons.46.& Mascar.de prob.in conclus.1221.nu.4.* Sed certè hæc non ita de plano

no procedunt, vt ex his dicatur fundata in
14 tentio fisci: nam quod de notorio traditur, diluitur ex eo, quod habetur in cap. consuluit el primo, extra de appellat. vbi multa al legantur esse notoria, quæ verè non sunt, *Salic. in l. ea quidem, in fin. C. de accus. Bos. in tit. quo. proce. in crim. not. sub nu. 3. Cephal. in cons. 201. num. 9. vol. 2.* Est enim materia notorij aliquantulum periculosa, ita vt etiam periti titubent in cognoscendo, an factum sit, velne notorium, *Abb. in d. cap. consuluit sub num. 2. qui allegat glos. in cap. manifesta, 2. q. 1.* quæ ait, quòd de notorio quotidiè loquimur, & quid sit notorium ignoramus, *refert Iul. Clar. in pract. q. 9. nu. 1. & Farin. q. 21. nu. 103.* Hinc est, quòd non sufficit dicere, hoc est notorium, nisi concludens ratio reddatur, *vt post Franc. Abb. Capr. Ias. attestatur idem Farin. vbi*
15 *sup. nu. 102.* Quod verò dicitur de præsumptione iustæ causæ in Principe imponente gabellas, non ita facilè tolerandum est in terminis nostris, in quibus agitur de præiudicio inferendo subdito, habenti tot priuilegia exemptionis ex titulo onerosò, cui certum est, quòd absque causa etiam de plenitudine potestatis præiudicium inferri nō potest, e x deductis *in 2. part. in 8. & 9. consid.* & ideò quatenus fuit processum ex abrupto contra subditum non citatum (licèt de necessitate citationis aliud, lenibus tamen & rei nostræ non conuenientibus, contendat fiscus) iusta causa non præsumitur, *Abb. in cap. 1. de caus. poss. & propri & in cap. cum olim. de re iud. Soc. in cons. 164. sub nu. 11. vers. ampliùs dico, & in consil. 266. sub num. 55. vol. 2. & alibi, vt per Crau. in consil. 5. num. 5. qui &*
16 *alios citat, vol. 1.* Et tantò magis, quia tractatur de concernentibus eius commodum, & de eo, super quo liberè non potest disponere: quo casu non desunt qui in fortioribus tenent, quòd non creditur Principi attestanti de iusta causa, sicut cùm agitur de vassallo priuando suo feudo, voluit *Bald. consil. 326. incip. Rex Romanorum in fin. volu. 1. Abb. in cons. 3. col. penult. quæst. 27. vol. 2. Soc. in cons. 273. col. penult. volu. 2. Dec. in cons. 410. num. 8. & cons. 606. num. 6. & seq. Isern. in cap. prima in pri. ad fin. quo temp. mil. vass. Card. in consil. 128. incip. in quæst. quæ vertitur, in princ. Gemin. in consil. 53. num. 14. Ias. in consil. 86. volum. 3. Isern. Afflict. Gramm. & Cranet. quos citat Bolog. in consil. 1. num. 209. accedunt Paris. in consil. 1. num. 50. volum. 1. Ruin. in consil. 41. colum. 1. eod. volum. Menoch. qui eos citat in consil. 100. num. 26. volum. 1. Mandos. in addit. ad Lap. alleg. 7. & Mascard. de probat. conclus.* *1227. num. 101. cum seq.* Sed dato quòd aduersus magis receptam sententiam, de qua attestatur *Cravet. de antiquit. tempo. par. 1. nu. 32.* iusta causa in terminis istis præsumeretur in Principe, saltem, quando asserit ex iusta causa aliquid facere (licèt hoc non legatur in literis suę Eccellĕtiæ, de quib⁹ in Eulogio, directis Sp. secreto Messanę pro exactione istius vectigalis) iuxta distinct. *Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsum. 8. num. 9. cuius meminit Menoch. in d. cons. 100. sub num. 30.* in qua opinione conueniunt auctoritates traditæ, *tum à Menoch. vbi supra sub num. 26. versic. respondeo, tùm etiam à Mascard. in d. conclus. 1227. nu. 107.* secundum quam loquitur *Natt. alle-*
17 *gatus ex aduerso in cons. 437. num. 38.* Tamen non tollitur quin cōtrarium non possit probari aduersus hanc iuris præsumptionem, licèt Dom. Fis. patron. aliud attestetur, *allegans Bald. in l. si testamentum. C. de testam.* qui verbum vllum de hoc, ex quo datur nobis intelligi, quod veloci oculo inspexit allegata *per Surd. ab eo citatum in d. cons. 210. nu. 34.* & ideò retulit, quod dicit *Cin. prius per Surd. allegatus, ad Bal. inferius per eundem Surd. citatum, Cin.* igitur loquitur quando Princeps asserit causam, & licèt teneat, quod oritur vehemens præsumptio, quæ non admittit probationem in contrarium, & assentire videntur alij, quos sciens prætereo; cōmunis tamen sententia est in opposito, *Socin. in consil. 4. num. 13. & in consil. 87. num. 19. volum. 3. Ias. in cons. 227. col. 6. versic. decimo ad idem, & in consil. 236. colum. 2. versic. confirmatur, volum. 2. & Gramm. in decis. 65. sub num. 60. versic. præterea,* ita quòd præsumptio ista pro Principe vrget, quousque à tertio, cui præiudicium infertur, non fuerit aliud probatum, ex natura iuris præsumptionis, quæ recipit probationem in contrarium, *ad text. in dict. l. generaliter, §. si petitum, ff. de fideicomm. libert. & dicunt Doct. quos congerit Mascard. in dict. conclus. 1221. num. 2.* quod in terminis istis, ex multis voluit *Crau. in cons. 135. num. 42. vol. 1. Fesias. de collect. in 4. par. cap. 6. num. 19. & Menoch. in d. cons. 100. num. 28. & seq.* qui in fortioribus, nedum si sola præsumptio, sed etiamsi plena fides pro Principe vrgeat, inquit magis iuri, & æquitati consentaneum esse, probationem in contrarium admittere, qua de re, dato, sed non concesso, quòd illa duo requisita pro iustitia vectigalis præsumerentur, illa tamen non conuenire in hac facti specie, ex infrascriptis probari animaduertimus.

18 Itaque deueniendo ad primum, an talis publica necessitas vrgeat, quæ sufficiat pro iustitia vectigalis, de quo quæritur, vtique si tradita ex aduerso consideramus, necessitas publica, pro qua subleuãda, dicitur hoc vectigal fuisse indictum, in tribus consistit. Primò allegatur necessitas, quę vrget pro salarijs officialiũ, ac ministrorum soluendis. Secundò pro censibus, qui debẽtur à Regia Curia, diuersis creditoribus, satisfaciendis. Tertiò & vltimò pro manutẽtione militiæ, scilicet castrorum, triremiũ, ac militum. Mo-
19 dò prima necessitatis asserta causa, hoc vectigal non iustificat, nam pro stipendijs ministrorum iustitię soluendis, non possunt noua vectigalia imponi, prout more suo considerate loquutus est *Bologn. in eius conf. p. sub nu. 8. adductus auctoritate Lucæ de Pen. in l. annonas colum.* 1. *versic. & nota. C. de erogat milit. anno. lib.* 10. quamuis Domin. Fiscus patron. dicat male Bologn. fuisse loquutum, ex quo iustitia est ministranda de redditibus, & tributis Regni. Quinimo D. Consul. Matuti viri eminentis scientiæ, ac doctrinæ, quẽ nos in Regali Curia inter primarios causarum patronos, cognouimus, attestatur contra omnem, quæ debetur tàm eruditissimo, ac præstantissimo viro reuerentiam, eum ineptè allegasse *Luc. de Penn.* subdens
20 vtrosq; eorum errasse: Verùm animaduertimus, *quòd Luc. de Pen. & Bolog.* non negant de reditibus & tributis Regni iustitiam esse ministrãdam, quinimo hoc expressè voluit *Luc. de Pen.* negat tamen posse Regem propter hoc grauare subditos; quia debet esse contentus tributis & collectis solitis, aliàs si deficit, peccat, & tenetur restituere, *ex diuo Thom. ex aduerso citato, cuius verba transcribit Natt. in conf.* 557. *num.* 10. & cuius authoritate mouetur *Luc. de Pen. & quem refert Isern. in fonte non visus ex aduerso in cap.* 1. *in verb. vectigalia sub num.* 14. *vers. hæc vectigalia*, quæ sunt Rega. vbi indiuidualiter voluit, quòd Princeps non debet imponere de nouo vectigalia pro conseruanda iustitia, nec pro custodia vassallorum à latronibus, quia hęc debet seruare de redditibus Regni, qui ad hoc præstantur sibi, & ideò habet dohanas, & alia iura, vt custodiat subditos: nec dissensit *Afflict. ibi num.* 9. *& voluit idem Isern. in prælud. feud. in* 2. *q. num.* 34. *quibus accedit Ioan. Franc. Apont. quem pro se Dominus Matut. allegat in tract. de potest. Proreg. tit.* 4. *num.* 64. *cum seq.* qui in puncto iuris hoc verum esse admittit, licèt in Regno Neapolitano vigore statutorum, & consuetudinis, aliud seruari refert, idemque authoritate *Isern. & Afflit. attestatur Leonard. de Pisau. in consil.* 117. *num.* 59. *inter cons. Brun. & clariùs voluit Capic. in inuestit. in verb. vectigalia, vers. causa, fol.* 280. vbi inquit, quòd pro causa non sufficit, quòd vectigal imponatur pro custodia vassallorum, *idem Capic. in verb. collectis, vers. temporibus, ibi, & vide luc. fol.* 118. Pariter asserta necessitas, quę vrget pro soluendis creditoribus, non est legitima pro impositione noui vectigalis, ex quo, vt vnico verbo tan-
21 git *idem Bolog. sub num.* 10. Rex non potest apponere collectam pro redemptione eius patrimonij, quando illud habet pignoratum, quia vassallus æs alienum domini sui soluere non tenetur, etiam vbi timor imminet periurij, *ad text. in cap.* 1. §. *licèt vassallus, si de feud. fuer. contro. int. domi. & agnat. per quem vno ore hoc ibid. attestantur Feudis. & in specie Beluis. & Isern. num.* 1. *&* 2. *Bald. in princip. Martin. Laudens. num.* 9. *Aluaro. num.* 4. *Afflict. num.* 5. *cap.* 1. *in fin. & ibi glos. in verb. periurium, & post eam Isern. Afflict. Aluaro. & alij de alie. feud. pater. Leonard. de Pisa. in dicto cons.* 117. *num.* 63. *Bald. in l.* 3. *per illum textum, num.* 7. *& ibi Salicet. C. de action. & oblig. Ias. in prælud. feud. num.* 54. *Matth. Colet. in tract. de proces. execut. par.* 2. *capit.* 3. *num.* 332. *Iacob. de Sanct. Georg. in sua inuestit. in verb. & cum pacto, quod dicti, num.* 6. *Roland. in consil.* 5. *num.* 13. *volom.* 3. *Curt. Iun. in tractat. de feud. in* 4. *part. num.* 9. *Franc. Sonsbec. part.* 11. *num.* 45. *Scharder. de feud. part.* 9. *capit.* 8. *Menoch. in consil.* 32. *alios citans num.* 48. *& seq. & in cons.* 156. *num.* 18. *& Arosental. de feud. cap.* 8. *conclus.* 28. Et considera, quòd si hoc locum habet in vassallo feudatario, de quo loquuntur iura, & Doct. præcitati, multò magis hoc procedit in vassallis burgensibus, ex his, quæ arguendo tradit *Afflict. in rubr. quæ sunt Regalia, num.* 75. *cum seq.*

22 Quo verò ad tertiam assertam necessitatis causam, quæ vrget pro manutentione militum, castrorũ & triremiũ, dato quòd illa esset legitima causa, cõcurrente tamen alio requisito, de quo inferiùs dicetur, vt possit vectigal imponi, quia sicut tẽpore belli potest Princeps collectas imponere, etiam subditis suorum vassallorum, ad ea, quæ tradit *Albert. Bru. in conf.* 32. *Natt. conf.* 487. *vol.* 3. *& Rol. in conf.* 1. *vol.* 2. Sic etiam illud fortè esset admittendum pro soluendis stipendijs militum pro custodia arcium, ac pro construendis propugnaculis, ageribus, & vallis, si vtilitas communis pro Regni defensione hoc expostulat, *ex Bald. in l. si in aliqua in fin. per illũ text.*

text. ff. de offic. Procons. & in cons. 158. proponitur, quod quidem vol. 3. Oldrad. in cons. 104. & ex alijs, quos citat Natt. in d. cons. 557. præsertim nu. 7. & 8. & Surd. in d. cons. 210. num. 33. qui volunt, quòd licet non immineat necessitas belli, sufficit tamen, quòd hi monitionum apparatus ad bellum pertineant, ad tradita per *Roland. in d. cons. 1. nu. 195. vol. 2.* Tamen in re nostra hoc non militat ex duobus.

23 Primò, quia licèt de iure communi hoc fortè posset sustineri, tamen in hoc Siciliæ Regno vrgent in contrarium municipalia statuta edita propter Siculorum benemerita, & in vim contractus, in quibus posita regula negatiua super impositione nouæ gabellæ, cautum est de certis casibus, in quibus noua vectigalia, seu collectæ imponi possunt, inter quos primus est pro defensione Regni, si contingit ipsum inuadi, inuasione notabili, siue graui, per quam possit Regno euenire periculum, vel euidens imminere iactura, vt habetur *in capit. Regi. Iacob. num. 3. Reg. mart. num. 54. & Reg. Alphons. num. 358. & 507.* Ex quibus resultat, quòd in Regno, exceptuatis quatuor casibus expressis in statutis, est interdicta indictio noui vectigalis, pro quacumq; causa, etiam vrgentissima, & insolita, de qua fuisse cogitatum patet, *præsertim in dict. cap. Reg. Alphons. 358. ex deductis à Bologn. num. 11. cum seq.* Vnde in proposito de quo loquimur, ex his constat; quòd hæc asserta necessitas non sufficit pro iustificanda impositione istius vectigalis, quia requiritur actualis, & grauis inuasio, & talis, quod per eam possit Regno euenire periculum, vel euidens iactura imminere, prout in fortioribus terminis traditur de vassallis feudatarijs, qui tenentur ad seruitium militare,

24 quòd præstant, quando contingit Regnum, seu illius partem inuadi inuasione notabili, vt habetur *in cap. Reg. Iacob. 39. in fin.* quod à Doct. interpretatur, vel quando bellum est in Regno, non simulatum, aut momentaneum, seu paruo tempore duraturum, *vt post Isern. in cap. 1. §. sed nec est alia iustior num. 34. quæ sit prim. cau. bene. amit. & alibi attestatur Marin. Frecc. de sub feud. lib. 2. autho. 5. num. 14. Afflict. in rubr. quæ sunt regal. sub nu. 75. & 93. Petr. de Gregor. de concessione feud. part. 8. quæst. 2. num. 18. Cumi. in cap. si aliquem, in verb. seruitij consueti, Intrigl. in 2. centur. artic. 85. num. 11.* vel saltem quando timor belli est de propinquo, ita quòd probabiliter timetur de proximo notabilis inuasio, *l. si quis, §. 1. ff. de incend. ruin. & naufrag.* & sic est necessarius terror armorum, *ad text. 3. §. qui armati ff. de vi, & vi arma. Bonior. in dict. capit. 39. relatus à Mut. ibidem num. 148.* quo casu idem iudicatur de proxima inuasione, quod de actuali, ex indentitate rationis, & tunc procedere possunt, quæ affert *Fisc. in 1. respons.* ad hoc fundamentum desumptum ex dictis capitulis Regni, dum conatur extendere illam exceptionem primi ca-

25 sus de inuasione notabili ad alium similem: sed non bene extenditur ad istum casum manutentionis militiæ, de quo hodie quæritur, dum nullus timor belli imminet sub tanto potentissimo Rege, ac nulla inuasionis suspicio extat. Itaque diuersa est ratio ab illa, quæ vrget, quādo inuasio est actualis, vel de propinquo, & ob id non bene infertur, sed standum est regulæ negatiuæ, de qua in dictis capitulis Regni, noua vectigalia imponi prohibentibus. Ad cuius rei confirmationem animaduertimus, quòd indictio noui vectigalis, non est permissa in Regno pro illius defensione absolutè, & simpliciter, sed conditionaliter, *vt traditur in d. cap. Reg. Iacob.* dum permittitur illud imponi, si contingit Regnum inuadi inuasione notabili, quæ verba, non ponuntur ratione exempli, vt supponit Fisc. sed conditionem important, per illam dictionem, *si l. qui promisit, ff. de cond. indeb. l. 1. & ibi Bart. ff. de condit. & demonstr. Riminald. in cons. 100. num. 34. Menoch. in cons. 262. num. 3. Riminald. Iun. in cons. 173. num. 19. & in cons. 617. num.*

26 *26. cum concordantibus*, ideò debet illa conditio in forma specifica adimpleri, & prout verba sonant, *ad iura in l. qui hæredi, & l. Mæuius, ff. de condit. & demonstr. Bart. in l. Gallus, §. & quid si tantum sub num. 2. vers. contra hoc oppono, & ibidem Ias. sub num. 42. ff. de liber. & posthum. Alexan. in cons. 1. sub num. 11. vol. 1. Soc. in cons. 259. sub num. 3. vol. 2. Dec. in cons. 63. sub num. 3. & cons. 89. sub num. 2. vers. & quia, Roland. in cons. 56. num. 22. vol. 3. Hon-*

27 *ded. in cons. 60. num. 27. vol. 1. cum simil.* Conditio enim, quæ ex illa dictione, si, in eo text. posita resultat, inducit formam, *Bald. in Authēt. matri, vel auie, C. quan. muli. offic. tutel. Ruin. in cons. 199. num. 1. volum. 1. Tiraq. de retract. conue. §. 2. glos. 1. num. 3. Becc. in cons. 39. num. 19. & cons. 58. num. 18. volum. 1. Menoch. cons. 35. num. 6. & Surd. in cons. 371. num 69.*

28 Et ideò pro actus validitate, debet forma statuti adimpleri, quæ si deficit, etiam in minimo, corruit actus, quia censetur substantialis, ex deductis à nobis *in c. super literis nu. 65. de rescrip. quibus addimus Becc. in d. cons.*

 58. &

58. & Petr. Surd. in consl. 421. num. 4. volum. 3.

29 Est enim generale, quòd quando conditio apponitur dispositioni, illius implementum est necessarium, vt dispositio locum habeat, *ad text. in l. ex his, C. quan. dies legat. ced. l. qui haredi. §. Plautius, & ibi notat Bart. ff. de condit. & demonstr. Bald. & Salic. in l. cum te, C.*

30 *de probat.* Qui loquuntur de fideicommisso conditionali, pro quo non agit fideicommissarius, nisi impleta conditione, cuius implementum probare tenetur, *Bald. per illum text. in l. si quidem, C. de except. Cephal. in consl. 631. num. 26. volum. 5. Dec. in consil. 177. col. 1. & consl. 585. num. 1. Soc. Iun. in consl. 122. num. 17. vol. 2. & consl. 145. num. 3. Vol. 3. Menoch. in consl. 131. num. p. & in consl. 134. num. 5. volum. 2. & in consl. 262. num. 1. vol. 3. Honded. in consl. 60. num. 11. vol. 1. & Peregr. post alios, quos citat de fideicommis. artic. 43. num. 10. & in consl. 53. num. 30. volum. p. Cart. in decis. 69. num. 2. & alij, quos citat Giurb. in decis. 60. num. 13.*

31 Nam aliàs, conditione deficiente etiam in minimo, non habet locum dispositio conditionalis, *l. legata sub conditione, ff. de condit. & demonstr. l. post diem, cum simil. ff. quando die legat. ced. glos. in l. si res bona fide, ff. de contrahen. empt. Bald. in rubr. C. de contrahen. empt. quæst. 10. Crau. in consl. 15. num. 3. volum. 1. Soc. Iun. in consl. 4. num. 16. volum. 2. Honded. in dict. consl. 60. num. 15. vol. 1. & in consl. 49. num. 33. vol. 2. Peregr. in consl. 63. num. 9. volum. 5. & in tract. de fideicomm. artic. 11. num. 125. & artic.*

32 *29. num. 13. & 14. & artic. 52. num. 6.* Prætereà quòd absolutè, & simpliciter sola defensio Regni non sufficit, nisi concurrat inuasio, cum qualitate, in dictis capitulis expressa, patet *ex dict. cap. Reg. Martin.* 54. vbi referuntur illi quatuor casus positi *in cap. Reg. Iacob.* & dicitur, quorum primus est pro defensione Regni, videlicet, quod ab sit, si haberet aliquam inuasionem notabilem, per quam Regno periculum posset aduenire, vel euidens iactura: & sic quod generaliter primò traditur de Regni defensione, restringitur per illam dictionem videlicet,

33 in casu notabilis inuasionis. Natura enim illius dictionis est restringere, & limitare præcedentia, *l. videlicet, ff. de pact. capit. nouimus, de verb. signific. l. in venditione, ff. communia prædiorum, glos. & Bart. in l. p. num. 2. ff. ad leg. aquil. Glos. in Clement. causam de elect. notat Bald. in l. cum mulier. ff. solut. matrim. idem Bal. in l. 2. C. qua. act. de pecul. Ias. in l. fin. ff. de lib. & post. & in l. tempus, num. p. ff. de re iudi. Marant. de ordin. Iudic. in 3. par. prac. nu. 105. Burs. in consil. 9. num. 18. volu. p. Dec. in consl. 47. num. 2. Paris. consil. 6. num. 22. & consl. 92. num. 33. volum. p. & in consil. 63. num. 2. vol. 3. Canal. in decis. 19. nu. 34. de vltim. volunt. in 3. part. & in decis. 23. num. 6. in ead. par. Soc. in consl. 47. num. 7. vol. p. Soc. Iun. in consl. 123. vol. 3. Cened. alios citans in centu. singul. dictio. singul. 66. quibus accedit Pereg. in consl. 138. n. 7. Vol. 5. optimè Menoch. consl. 706. nu. 10. cum seq.* & ideò casus speciales, qui poterant sub illo generali termino defensionis Regni comprehendi, restringuntur, & limitantur per illam dictionem, videlicet, quæ in eo Regni Cap. stat. limitatiuè, & restringit dispositionem ad casum expressum in dictione, dum plus legitur in dispositione, *Ruin. in consl. 97. num. 15. vol. 2. Burs. in consl. 13. nu. 32. vol. 1. & Menoch. d. consl.*

34 *706. & in consl. 1046. num. 4. vol. 11.* Quod verum esse vlterius suadetur, nam si hæc supposita necessitatis causa in Regno sufficeret, tanquam tendens ad illius tuitionem, ex allegatis de iure communi, ita quòd licet non immineret notabilis inuasio, vt dicta capitula disponunt, possent tamen Siculis vectigalia imponi, iuxta terminos iuris cõmunis, vtique dispositio illa capitulorũ Regn. nulla tribueret Siculis immunitatem, contra mentem, & rationem finalem dictorum iurium, quæ fuit alleuiare Siculos propter eorum benemerita, ab onere noui vectigalis, exceptis illis quatuor casibus, vt ex proœmio eorum iurium

35 legitur, ex quo ratio finalis colligitur, *l. fin. vbi Bart. ff. de hæred. instit. idem Bart. in l. cum hi, ff. de transact. Alexand. in consil. 7. num. 3. volum. 2. Soc. in consl. 183. volum. 2. Cagnol. in l. 1. num. 36. ff. de orig. iur. Dec. in consl. 86. Rolan. in consl. 44. num. 9. Vol. 2.* Pariterque dicta iura quoad illum primum casum essent superuacanea, & nihil operarentur, quod est absurdum in statutis interpretandis, quæ

36 debent ita intelligi, vt aliquid addant iuri communi, in terminis istis, potiusquam reddantur inutilia, *Bart. in l. 4. §. Prætor ait, num. 15. de damn. infect.* loquens de statuto mandante aliquem citari personaliter, vel domi, quod intelligitur, vt alterum fieri sufficiat absolutè, non successiuè, iuxta terminos iuris communis, ad hoc vt aliquid operetur statutum, quod extollit, *Abb. in consl. 42. num. 2. vol. 2. & sequitur Paul. de Castr. & Alexand. in d. §. Prætor ait,* & seruatur in Regno Neapolit. vbi viget idem statutum teste *Cauens. ibid. & Venus. in pract. in 6. part. in verb. rectè concipiatur citatio, num. 126.* & ideò per illa statuta censetur concessa immunitas, vt in Regno non possint collectæ, seu

vecti-

vectigalia imponi pro illius tuitione, in casu, in quo de iure communi licita est noui vectigalis indictio, nisi quando contigit inuasio Regni, cum qualitate ibidem expressa, aliàs illa qualitas verbis geminatis ibidem posita esset superflua, & nihil operaretur, contra notata *in l. 2. C. de noxali. cap. si Papa, de priuileg. in 6. cap. si Romanorum 19. distinct. Abb. & alij in cap. pastoralis de appellat. Soc. in cons. 280. col. 2. volum. 2. Decian. in cons. 32. num. 8. volum. 2. Neuiz. in cons. 95. nu. 14. quibus accedit Aldc. Masca. de interpret. statut. conclus. 12. num. 17.* Itaque habito pro constanti, quòd in hoc Regno pro illius defensione tunc possunt noua vectigalia indici, quando extat actualis inuasio inimicorum, vel saltem armorum terror de propinquo, iuxta præmissa, vtique circumscripta tali vrgente necessitate, non sunt antiqua, & solita onera, quæ præstantur à subditis, augenda, nec de nouo inducenda, & ideò asserta causa necessitatis pro manutentione militiæ non iustificat vectigal, de quo quæritur, quia extra casus exceptos standum est regulæ negatiuè, quam casus exceptuati firmant, ex vulgaribus.

37 Verùm non me latent ea, quæ Fiscus adducit ad euitandum illorum iurium fundamentum, quod resultat ex præmissa intellicentia, quam post primam responsionem in vers. sed quia prædicta, agnouit non posse euitare: Duo ergo conatur suadere Fiscus: vnum, quòd capitula prædicta non sunt hodie in cõsideratione; alterum, quòd Ciuitas Messanæ eis lætari non potest. Pro primo assumpto facit eius *2. 3. & 4. responsio*, super quo non curo insistere: nam quod traditur *in 2. respons.* quòd tempore eorum iurium pinguiores erãt fortè redditus Reg. Curiæ, & sufficiebant ad custodiam & manutentionem Regni, facilè diluitur, si illi redditus ponderantur cum redditibus, ac iuribus, quæ hodie Regia Curia ex Regno percipit. Pariter quod ponitur in 3. quod ex causa publicæ vtilitatis, licet suspendere & reuocare etiam priuilegia in vim contractus, non indiget pro nunc replicatione, ne bis idem dicatur, quia de hoc ordine suo dicetur *in 2. cap. princ. in vlt. memb. num. 218.* Pro nunc autem illud occurrit an hæc asserta publica vtilitatis & necessitatis causa subsistat, quam ex prædictis non subsistere patet, saltem stantibus dd. Cap. Regni, & fortius stantibus priuilegijs, de quibus inferius *nu. 58. cum multis seq.* Sic etiam & illud, quod ponitur in 4. quòd sua Catholica Maiestas est in possessione exigendi tractas, & imponendi vectigal prout de victualibus exigit, quæ extrahuntur à Regno, pro nunc prætereo: quia de eo pro tuitione priuilegiorum dicetur *in dicto 2. cap. princ. in 1. memb. num. 130. cum sequent.* qua propter superest aliud assumptum, quòd dictis capitulis Messana lætari non possit, quòd ex duobus *in 5. & 6. respons.* suadet Fiscus, quod pariter suadere conatur Dom. Consul. Matut. duobus alijs medijs, adeoquod quatuor sunt, quæ afferuntur.

38 Primò inquit Dom. Matut. quòd Messana non potest priuilegijs dictorum capitulorum iuuari, dum suorum priuilegiorum vigore contendit, etiam in casibus ibi expressis, esse exemptam, quod nullo iure nobis probatur, quod priuilegia particularia, quæ in augmentum generalis immunitatis fuerunt concessa Messanæ, operari habeant contrarium effectum, & illius diminutionem, ita vt sit Messanæ interdictum, illa iura pro se allegare, sicut cæteris partibus Regni liceret: satis enim absurdum esse hoc arbitramur, tùm quia quod fauore

39 alicuius inducitur, non debet in odium retorqueri, vulgata *l. quod fauore, C. de leg.* tum quia inducta ad vnum finem non debent illius oppositum operari, *l. legata inutiliter cum simil. ff. de adimend. legat. Soc. in cons. 38. colum. 2. volum. 1. Dec. in cons. 364. num. 3. Menoch. in cons. 151. num. 30. & in cons. 170. nu.*

40 *11. & in cons. 362. num. 34.* Tum etiam quia concessio noui priuilegij non tollit ea, quæ antiquitùs fuerant concessa, *l. fin. vbi Bart. C. de præpo. agent. in reb. lib. 12. & Menoch. in consil. 85. num. 114. de quibus sup. in 1. part. num. 159.*

41 Secundò implicat Dom. Matut. arguendo, quòd cum illa statuta facta fuerint in vim contractus, & sint vltro citroque obligatoria, ne claudicent, videtur dicendum, quòd si non obligant Messanam, nec pariter iuuare debent. Sed nec istud argumen. militat, dum ea obligatio, qua teneretur Messana ad noua vectigalia in illis casibus, fuit remissa à Regibus ex forma priuile-

42 giorum: quod legitimè factum fuisse negabit nemo, cum generale est, cuilibet licere iuri suo renunciare, *l. si quis in conscribendo, C. de pact. latè Felin. in cap. si diligenti de for. compe. Paris. cons. 65. num. 24. volum. 2. & in consil. 82. num. 18. volum. 3. Raland. in cons. 17. num. 23. vol. 4. & Vincen. de Franch. in decis. 81. num. 4.* Et si quod traditur de contractu, qui nõ claudicat, his terminis conueniret, illud

tamen

tamen diluitur, stante Principis voluntate, cùm exploratum sit, contractum clandicare posse ex partium conuentione, *l.sicut,§.1.cum l.seq.ff.locat. Menoch. in consil. 697.nu.2.vol.7.*

43 Tertio magis prima fonte probabiliter adducit Fiscus in eius *5.respon.* quòd Messana non potest allegare dicta capit. Regn. aduersus vectigal, de quo quæritur, ex eo quòd illud impositum est per totum Regnum, & à toto Regno amplectitur, eique totum quasi Regnum consensit: vnde Messana non potest se excusare eorum iurium prætextu, ad tradita *per Felin.in cap.nonit sub num.9.in 6.limit.de iudic. cum concord. quos allegat*, qui voluit, quod vbi maiores de populo consentiunt reuocationi priuilegij, reuocatio legitimè procedit, licèt alias il-
44 lud non possit reuocari. Et magis in terminis addit, quòd quando ex pluribus habentibus priuilegia immunitatis aliqui subeūt onera, exemptione non obstante, tunc nulla extat causa rationabilis, vt alij possint se excusare, & ideo omnes teneri, inquit, *ex Bertran.in cons.181.num. 21.in vlt.part.vol.3.* quod etiam implicat fiscus *sub 8.respon.prin. in fin.* ad excludendum Messanam, ne possit
45 se tueri suis priuilegijs, vt ibi per eum. Sed hoc, quod tradit fiscus, euitari potest, negando in primis hunc assertum Regni consensum, non enim velle præsumitur Regnū, dum imperio superioris mandantis obsequitur, *ad text.in l.velle,ff.de regul.iur.& l.cura,ff.de muner,& honor.* quod in his terminis attestatur, *Surd.in d.consil.419.num.35.* potius enim præsumitur coactè obedire, quā suo renuntiare priuilegio, *Alexand.in consil. 33.num.10.vers. Quinimò, volum.3.Surd.in cons.262.num.73.cum seq. qui subdit num.75.* quod in dubio non præsumitur solutio facta spontè, ad euitandum renuntiationem priuilegij, cui per solutiones coactè factas, non censetur renuntiatum, *Ruin.in cons.196. in fin.volum.1. Fellas.de collect.par.5.cap.1.in fin. Osasc.in decis. 91.num. 19. Menoch. lib. 6. præsumpt.41.num.14.cum seq. Surd.in dict.cons. 262.num.74.& in d.cons.419.nu.35.& Alex.*
46 *Rauden.in cons.54.num. 30.volum.1.* Nam cum renuntiatio est donationis species, *l. si quis delegauerit,vbi Bart.ff.de solut.Dec.in l.postquam liti,num.15.& ibid. Curt.Iun. num. 5.C. de pact. Alexand.in consil. 206. colum. 2.in fin.*
47 *volum.7.& Menoch.de præsumpt.lib. 3.præsum. 45.num. 11.* vtique non est præsumenda, *ad text.in l.cum de indebito, vers. Qui cum soluit, ff. de condict. indeb.* & ideo omnis sumitur coniectura, vt donatio euitetur, *l.eleganter, §.qui reprobos,ff.de pignor.actio.l.si cum aurum, ff.de solut.Bald.in consil.189.in fin. volu.2. Ias. in l.iuris gentium,§.sed cum nulla, num.28.ff.de pact. Dec.in consil. 150. num. 4.& alibi, vt per Menoch. de arbitr.iudic.cas.88. num. 1.cum seq.* quod in terminis istis animaduertit *Surd. vbi sup.& in dict.consil.262.num.73.& Carol.*
48 *Bardel. in cons.22.num.40.* Præterea, assertus consensus Regni, nec potest præiudicare Messanæ, quia in his, quæ sunt communia pluribus, vt singulis, non disponit maior pars in præiudicium eius, qui non consentit, *iuxta glos. in cap. quod omnes de regul. iur. in 6.Cano.in cap.cum omnes de consti.* adeo quod non procedit *text. in l.quod maior, ff.ad muni. ex traditis supra in 3.suppo. num. 124.* & maxime in his, quæ sunt grauis præiudicij, ex deductis *ibid.num.128.* Vnde in reuocatione priuilegij pluribus competentibus, necesse est, vt singuli priuilegiati consentiant, *Innocent.in cap.in nostra vers.Si quæras de iniur. Gemin.in cap.1.colum.4.de consti.in 6. idem Felin.ex aduerso alleg.in dict. cap.nonit sub num.9. vers. Quintò limita de iudic.* Nec ad rem facit, quod dicit *Felin. ibid. in 6. limit. cum concord.* ex aduerso citatis, quia non loquitur vērū per consensum maioris partis populi priuilegiati possit priuilegium reuocari in præiudicium totius populi, quod tangit *in 5. limit.* Sed an, quando maiores populi, per quos regitur totus populus, reuocationi consentiunt, istud sufficere videatur, quasi quod tunc à toto populo illud factum esse dicatur, *iuxta glos.quam Felin.allegat in Rub.C.quæsit long.consue.* quod est de intentione *Innoc.in dict.cap.in nostra, & aliorum, quos citat Felin.* & post eum Fiscus hic, quod longe differt à terminis nostris, vt ex prædictis liquet.

49 Bene verum est, quòd tradita *à Bertran. in dict. cons. 181.* in aliquo refragarentur, si fideliter relata terminis nostris conuenirent. Nam si Bertran. loqueretur simpliciter, vt ex aduerso refertur, quòd vbi ex pluribus priuilegiatis cōsentit maior pars, cæteri conqueri non possunt, vtique illud dictum nulla lege probatur, & ideo non est ei deferendum, *ad text.in l.illam, C.de collat. cum vulg.* & tanto magis, quia vrgent prædicta, quibus patet, quòd maior pars vniuersitatis non potest præiudicare minori, in his quæ tangunt singulos, vt singulos, maxime in his, quæ sunt grauis præiudicij. Et ideo non violando authoris intentionem, consuluit ibi Bertrand. eos monetarios teneri

neri ad illa ſubſidia, & dona gratioſa, quæ præſtabant cæteri ſubditi patri Delphi. licèt immunes, tum quia pro firmo non habuit, monetariorum immunitatem ſe extendi ad illa ſubſidia, vt ipſe probat *in 3. dubio, de quo dicetur inferiùs in 2. capit. iſtius par. ſub 1. memb. num.* 113. tum etiam quia illa immunitas monetariorum ſupplicantium non erat ex titulo oneroſo, (licèt aliter Fiſcus referat *in fin. dict. 8. reſponſ. princip.*) ſed ex puro, & gratioſo priuilegio, & per conſequens erat reuocabilis, vt ipſe *Bertrand. atteſtatur ibidem ſub num.* 19. *& ideo ſub num.* 21. eos voluit ad illa ſubſidia teneri, vbi cæteri ſubditi habentes firmiorem immunitatem ex contractu illa præſtabant, quod non tantum ſentit procedere ob conſenſum aliorum, quantum ob literas Regias, vt legitur *in verſic. Et debent prædicta*, in quibus literis emanatis pro obtinendis dictis ſubſidijs, mandatur, vt omnes contribuant, etiam

50 exempti: per quam clauſulam, ſimplici, & puro priuilegio immunitatis, etiam ſi ad illa ſubſidia ſe extendebat, potuit derogari, vt ipſe inquit *ſub d. num.* 19. *&* & ob id, ad eos clauſula illa refertur, *ad trad. per Boſſ. in tit. de priu. num.* 151. *Riminald. Iun. in conſ.* 323. *num.* 3. *vol.* 3. *& Menoch. in conſ.* 887. *num.* 55. *verſ. Reſpondeo tertio*, quod ſecus eſſe deductum eſt, *ſup. in* 2. *par. num.* 9. in caſu, in quo immunitas competit ex titulo oneroſo, quæ ſub clauſula nemine exempto, non continetur, ſicut nec illa in corpore iuris clauſa, *vt not. in l. hæres abſens in princ. ff. de iudic. & in auth. qua in prouincia, C. vbi de crim. agi opor. Bart. in extra ad reprimendum, in verb. non obſtantibus, num.* 11. *Paul. de Caſtr. in l. ſi mihi, & tibi, §. fin. num.* 5. *ff. de leg. p. Angel. in §. illis autem circa fin. inſtit. de mili. teſta. & Alexand. in conſ.* 101. *num.* 12. *vol.* 2.

51 Quartò & vltimò, inquit *D. Fiſci patron. ſub 6. & vlt. reſponſ.* quòd Meſſana iuuari non poteſt dd. cap. Reg. contra ipſummet Regnum, ſub prætextu quòd notabile cæteris regnicolis damnum infertur, ſi Meſſana priuilegijs dictorum cap. vteretur, ex quo ipſi ſoli ſubirent onera: vnde fauor retorqueretur in odium contra vulg. ſentẽs, quòd inter duos pariter priuilegiatos debent conquaſſari priuilegia, & maxime quia Meſſana tractat de lucro captando, & Regnum de damno euitando, ne maioribus grauetur oneribus, vt hic per eum. Sed nec iſtud refragatur, tum quia, vt ordine ſuo oſtendetur *in 2. memb. 2. cap. prin.* ex immunitate Meſſanæ, præſertim reſpectu iſtius vectigalis, nullum reſultat damnum regnicolis, quinimo vtile & commodum ſentiunt, ſi Meſſanæ hoc vectigal non imponitur: tum etiam quia licèt aliquod poſſit in commodum conſiderari, illud immediate non contingit Regno, ex eo quòd Meſſana vtitur iure ſuo, ſed ex facto proprio reſultat, dum priuilegijs ſuis Regnum non vtitur, quę ſibi ex dictis capit. competunt: nec propterea debet inferri præiudicium Meſſanæ, vt iure ſuo vti prohibeatur, iuxta prędicta, & ideo redeundo ad rem, ſtantibus cap. præmiſſis aſſerta cauſa manutentionis militiæ, non concurrente inuaſione, & cum qualitate in eis requiſita, non eſt legitima ad iuſtificationem vectigalis, de quo quæritur.

52 Secundò, ex alio hæc cauſa hodie non militat, nam ſtante donatiuo ſcutorum tricentorum mille annuorum facto in Comitijs generalibus anno præterito celebratis, vtique hæc aſſerta neceſſitas omnino ceſſat, nempè ex dicta ſumma aſſertæ neceſſitati poteſt prouideri, abſque hoc nouo ſubditorum grauamine, hoc enim ſuadent iura, *ad tex. in §. illud el 2. in fin. verſ. Nos autem in auth. vt iud. ſine quo. ſuffr. l.* 1. *C. de ruſt. lib.* 11. nam quod pro vrgenti neceſſitate conceditur, moderate tamen debet intelligi, *ad tradita per Afflict. in rubr. quæ ſunt reg. ſub nu.* 89. *in fine, relatus à Roland. in conſ.* 1. *num.* 68. *vol.* 2. *pulchrè Lucas de Pen. in l. annonam, C. de erog. mili. anno. Bald. in l.* 1. *in fin. C. de oper. liber.* quæ moderatio ſe habet ad diminutionem, ac ſubtractionem grauaminum, non ad augmentum, *vt poſt Luc. de Pen. inquit Leonard. de Piſau. in dict. conſ.* 117. *num.* 70. Vnde ex his neceſſe eſt fateri, vel quòd hæc aſſerta publicè neceſſitatis cauſa non ſufficit in Regno pro iuſtitia vectigalis, vel quòd non ita vrget ſtante præmiſſo donatiuo, vt ad illius indictionem deueniri poſſit, & ſic ſem per primum requiſitum pro imponenda noua gabella ceſſat.

53 Pariter deueniendo ad ſecundum requiſitum, quod eſt neceſſarium pro iuſtitia noui vectigalis, videlicèt, quod Principis ærarium ſit ita exhauſtum, quòd de ſuo non poſſit (dato quòd ſubeſſet neceſſitas) ei prouidere, cum aliàs non tenentur ſubditi, quando dominus de per ſe ſufficit ex redditibus, quos habet, *Abb. in cap. ſicut in fin. extra de iur. iurand. Natt. in conſil.* 557. *ſub num.* 6. *cum cordan. adductis ſupra num.* 9. 10. certè ſi de hoc quærimus, nulla res tam abſurda nobis videtur, quam ſupponere poten-

potentissimum Dominum nostrum Hispaniarum, Indiarumque, ac totius noui orbis Regem de suo non habere, vnde possit necessitati assertæ occurrere. Et quidem in hoc proposito bene inquit *Bolognet. num. 179.* quòd Regius Fiscus decorem tam sublimissimi Regis non dicitur seruare, asserendo, quòd est in tanta necessitate, quod sine gabellis vnius Ciuitatis ex tot, tantisque Regnis, quæ possidet, substinere imperium suum non possit, ueque necessitati subuenire. Hæc enim asserta impotentia potest contingere in certis dominis inferioribus, quibus sæpè redditus proprij, vel exactiones consuetæ non sufficiunt pro casibus nouiter emergentibus. At potentissimo Regum Regi Hispaniarum hęc conuenire minime possunt, cuius gloriã, si maio-
54 rem aliorum Regũ arbitrantur Doct. ob ea Regna, quæ ante nouas Indias acquisitas possidebat, vt inquit *Cassane. in Catalag. glor. mund. in 5. parte. consid. 27. in fin. & in consil. 37. quem refert, & sequitur Natt. in consil. 638. sub num. 19. in fine, Geamm. in conf. 169. num. 10. in ciuil. & Borrell. de præstan. Reg. cap. 45. num. 7.* maximam quidem hodie asserere oportet post Occidentales, ac Orientales Indias habitas, & alia Regna, & dominia acquisita,
55 de quibus latè idem *Borrell. in cap. 46.* Propter quæ, ac diuitiarum copiam Rex Catholicus nulli humano Principi inuidet: vnde fertur eum habere maiores redditus, quàm Turcarum Imperatorem traditur habere, cuius introitus annuos miliones decem, omnibus suis redditibus computatis, non excedunt: Regis vero Catholici redditus ad quatuordecim miliones auri singulis annis ascendere, refert *idem Borrell. vbi supra num. 3. & 4. qui sub num. 8.* hostis pestilentialis refert testimonium, impiæ Helisabethæ Reginæ Anglicæ, quæ in eius edicto fundens de Philippo tunc Rege nostro II. sermonem, inquit: Plures enim hodie coronas, plura Regna, & Nationes, plures etiam terrenas diuitias possidet, quàm vlli antea maiorum suorum, aut vllus vnquam Christianus Princeps habuit. Et certè hoc potuit asserere, quia cum suis redditibus tunc bella, tum in Anglia, tum etiam in Flandria, & in Gallia substinebat, in quibus maior pars redditum tanti Regis consumebatur. Vnde si tanta est redditum Regis Catholici quantitas, quod, tantis necessitatibus bellorum implicatorum potuit occurrere, nescio qua probabili ratione hoc tempore, in quo hæc bella ob diuinam gratiam, ac potentiam, & consilium Regis nostris Catholici, silent, tanta necessitas, ac impotentia subueniendi assertæ
56 necessitati supponi possit? Solum enim pro responsione occurrit, quod à Domin. Matut. traditur, qui ad euitandum hoc, affirmat, quòd Rex non obligatur de redditibus aliorum Regnorum prouidere necessitati alterius Regni, eo adductus fundamento, quòd vnum altare discoperire, & aliud operire, non permittitur, quod est contra, illud, quod idem Matut. sentit, dum circa principium suarum allegationum, loquens de introitu & exitu istius Regni, inquit, quòd ex introitibus deficit summa sexaginta mille scutorum sanctissimæ Cruciatæ, quæ defertur Hispaniæ, & subdit, quòd ira iustè deficiunt: quod equidem legitime fieri fatemur, quia Princeps vti moderator, & arbitrer rei suæ, potest eius redditus de vno ad aliud Regnum transferre: nam hæc pluralitas patrimoniorum secundum Regnorum pluralitatem, quam supponit Domin. Matut. nullo iure probatur:
57 Quandoquidem vnicum est Principis patrimonium, quod tanquàm Princeps habet, illudque distinguitur tantum à patrimonio, quod obtinet tanquàm priuata persona, non iure imperij, de quibus *Luc. de Pen. in l. 1. C. de bon. vacan. libr. 10. & in leg. quicumque la 2. C. de omn. agr. deser. lib. 11. & Peregr. de iure Fisci lib. 1. tit. 1. num. 6. cum sequ. Camil. de Cur. in diuers. iur. feud. in p. par. in §. licet fol. 6.* Et ideò dum communiter Doct. tradunt, quòd Princeps tunc imponere ex vrgenti necessitate nouum vectigal potest, quando de suo non habet, vel quando mensa sua, vel proprium marsupium, non sufficit, vtique sentiunt de patrimonio Principis absolutè, & simpliciter, non autem habito respectu ad hoc, vel illud Regnum, vbi necessitas supponitur, de quo nemo cogitauit. Quinimo sentiunt totum oppositum, dum affirmant, quod Princeps sibi ipsi prius debet grauamen indicere, quàm subditis, qui soluunt onera ordinaria, quibus debet esse contentus, & vbi redditibus sui consumptis, sufficientem pecuniam non habet, vt possit publicæ necessitati prouidere, potest collectas extraordinarias indicere, *Paul. de Castr. Bald. Luc. de Pen. Natt. & alij superius citati num. 9.* quod apertè sentit. *Pet. de potest. Princip. capit. 4. num. 35. fol. 22.* dum ait, quòd tunc subditis imponitur collecta, quando Dominus non habet modum satisfaciendi de suo, & sic vbi, vel ex reddi-

tibus

tibus eiuſdem Regni, vel ex alijs poteſt ne-
ceſſitati prouidere, non eſt deueniendum
ad noua vectigalia, ac ſuperindicta, quia ſic
non ſibi, (vt dicunt Doctores) prius vecti-
gal imponeret: nec conuenirent verba
Doctor. atteſtatium prius oportere Princi-
pē propriam burſam euacuare, vt dixerunt
*Cin. Bald. Alber. Bru. Iſern. Afflic. & alij ſuperius
citati ſub d. nu. 9.* Itaque nullo fundamento
affirmari poteſt hæc aſſerta impotentia in
perſonam in potentiſſimi Regis noſtri Ca-
tholici. Et ideò, vt vltima primis cor-
reſpondeant, dato quòd reſpectu cauſæ ef-
ficientis vectigal, de quo quæritur, eſſet le-
gitimum, illud tamen laborat ob eorum
defectum, quæ vna cum cauſa efficienti de-
bent conuenire in noui vectigalis impoſi-
tione, etiam in terminis iuris communis
iuxta prædicta, ita quòd Meſſana, etiam
iure communi attento, ius & iuſtitiam
fouet.
58 Sed vlterius ad tollendum hoc funda-
mentum pro inſtitia vectigalis adductum,
animaduertere oporteret, quòd licet ceſ-
ſarent præmiſſa, & ſecundum terminos iu-
ris communis hoc extraordinarium vecti-
gal procederet, Meſſana tamen ab eo eſt
immunis, vigore priuilegiorum particula-
rium pleniſſimam immunitatem conceden
tium, & ideò eodem fundamento, quo iu-
ſtificatur vectigal, tanquam impoſitum à
Principe, eodemmet iuſtificatur exemptio,
ac immunitas Meſſanæ à Principe conceſ-
ſa, qui pariter poteſt concedere pleniſſi-
mam immunitam ex deductis *ſupra in 2. con
ſider. in 2. part. num. 12. cum ſeq.* Hinc ſicut ius
imponendi vectigalia reſidet penes Princi-
pem, *ad text. in l. Vectigalia cum concordan. ff.
de vectigal.* ſic pariter facultas concedendi
immunitates, eſt de reſeruatis Principi;
*Ioan. de Platea in l. vnica, C. de his qui à Princip.
lib. 10.* & ideo ille Princeps, cuius eſt onera,
& vectigalia indicere, illemet ab huiuſmo-
di onere potuit priuilegio exemptionis Meſ
59 ſanam liberare; quia eius eſt ſoluere, cuius
eſt ligare, *l. nihil tam naturale, & l. eius eſt nolle,
ff. de reg. iur. Surd. qui in terminis ita arguit in
conſ. 419. ſub num. 19. Vol. 3.* adimere enim
munera eiuſdem iuris eſt; ſicut indicere
60 *Ægid. Thom. de collect. §. exactis num. 37.* Qui-
nimò facilius procedit exemptio, quam
vectigalium indictio, hæc enim fieri non
poteſt, niſi cum grano ſalis, vt vtamur ver-
bis, *Afflict. in rubr. quæ ſint regal. ſub num. 89.*
videlicet moderatè, & illis duobus concur-
rentibus, de quibus ſupra in hac parte num.
7. At exemptio ſimpliciter à Principis po-
teſtate dependet, vnde ad illius validita-
tem ſufficit conſtare de Principis volunta-
te, *Boſſ. de Princip. num. 150. Dom. Reg. Tap. in
rubric. de conſtit. Principum cap. 4. ſub num. 106.*
Hinc eſt, quòd illam poteſt concedere
Princeps pro libitu voluntatis, cum in ea
latas habere habenas *poſt Guid. Pap. inquit
Nicol. Feſtaſ. de collect. in 4. par. cap. 7. ſub nu. 8.*
61 Quòd rationabile arbitramur, tum quia
promptiora ſunt iura ad liberandum, *l. fa-
uorabiliores, ff. de reg. iur. l. Arrianus, ff. de action.
& oblig. & l. abſentem, ff. de pœn.* Tum etiam,
quia per conceſſionem immunitatis res ip-
ſa reducitur ad primæuum ius naturale li-
bertatis, *Bald. in l. Barbarius in addit. num. 1. ff.
de offic. Præt. Nicol. Feſtaſ. in dict. cap. 7. num. 8.
& in eadem 4. part. cap. 8. num. 19. Petr. de po-
teſt. Princ. cap. 32. in 2. dub. num. 213. fol. 184.
Menoch. in conſ. 75. num. 1. vol. 1. & Petr. Surd.
in conſ. 140. num. 55. volu. 1.* Et ideò ad iſtud
res ipſa, vti ad ſuam primæuam naturam,
de facili reducitur, *l. ſi vnus, §. pactus, verſic.
quoties, ff. de pact. cap. ab exordio, 35. diſt. cap.
fin. 16. quæſt. 4. Afflict. in conſtit. in aliquib. ſub
nu. 9. Annapater. in alleg. 70. n. 54. And. in cap.
1. §. Hoc autem in princ. de his qui feu. dar. poſſ.
cum ſimil. à nobis traditis in cap. ſuper literis ſub
62 num. 196. extra de reſcript.* Hac de cauſa fa-
cilius acquiritur libertas aduerſus impoſi-
tionem collectarum, quam ius imponendi
onera, *Abb. in conſil. 94. volum. 1. & in conſil.
26. colum. 2. verſ. Sed prædictis lib. 2.* vbi vo-
luit, quòd præſcriptio libertatis contra
onera eſt fauorabilior, quam præſcriptio
ipſorum onerum, refert, & ſequitur *Crauet.
in conſ. 111. ſub num. 10. volum. 1.* Itaque ex
præmiſſis reſultat, quòd non minus Meſſa-
na habet fundatam intentionem ſuam per
eius priuilegia immunitatem concedentia,
quàm ex aduerſo aſſeritur ex parte Regij
63 Fiſci. Immò fauorabilius eſt fundamen-
tum Meſſanæ, quòd pro immunitate con-
tendit, quam illud Reg. Fiſc. quod pro ſub-
iectione adducitur, *ad tex. in l. libertas, ff. de
reg. iur. Crauet. in d. conſ. 111. num. 9.* Qua ra-
tione aliqui adducti, abſolutè voluerunt
priuilegium immunitatis eſſe latiſſime in-
terpretandum, vt refert, *Surd. in d. conſ. 140.
num. 55.* Quod tamen in terminis noſtris
procedere abſque dubio probauimus *ſupra
64 in 7. conſid.* illudque eſſe ſeruandum tradi-
mus *ſupra in 1. conſid.* adeo quòd exactio hu-
ius vectigalis, ſtantibus priuilegijs immu-
nitatis in Vrbe Meſſanæ, fieri non poteſt,
Pariſ. in conſ. 69. num. 4. volum. 1. poſt Paul. de

Caſtr.

Castr. Alexand. & alios in l. si ex toto, ff. de legat. 1. & Paul. de Castr. in cons. 187. num. 5. vol. 2. Bero. in cons. 150. num. 36. in fin. volum. 3. vbi inquit, quòd exempti ante impositionem collectæ non tenentur, refert, & sequitur *Surd. in cons. 146. num. 18. volum. 1.* Et est de mente omnium scribentium pro immunitate aduersus impositionem vectigalium, pro qua consuluit *Siluan. in cons. 66. volum. 2. Paul. de Castr. consil. 317. volum. p. Nat. in cons. 63. cons. 64. & 397. alibi, Roland. in cons. 76. volum. 2. & in consil. 13. volum. 3. Burs. in cons. 16. volum. 1. Decian. in cons. 51. volum. 3. Riminald. Iun. in cons. 323. volum. 3. Menoch. in cons. 156. & in cons. 887. Surd. in consil. 140. & in consil. 419. & Bardel. in cons. 22. cum infinitis concordant,* quos sciens prætereo, qui in hoc discursu ad defensionem immunitatis, de qua quæritur, allegantur. Et hæc quoad primum caput.

SVMMARIVM.

65 *Fiscus asserit immunitatis concessionem non subsistere in præiudicium successoris vti factam de regalibus.*
Regalia in præiudicium successoris, non possunt à Principe alienari, ibid.
Declaratur num. 81.
66 *Vectigalia, collectas, & alia regalia, non potest Rex alenare in præiudicium successoris.*
67 *Immunitatis concessio, an sit alienatio regalium.*
Princeps concedendo immunitatem, vtitur iure regali, ibidem.
68 *Ius regale imponendi vectigal, tunc alienatur, quando illud in alium aliquo titulo transfertur, & an hæc traslatio valeat in præiudicium successoris.*
69 *Immunitatis per concessionem, redditum Principis fit diminutio, & an talis concessio procedat.*
70 *Concessio Principis, per quam siue regalia, siue non regalia alienantur, ex qua tamen sequitur magna diminutio coronæ, non valet, etiam iurata, & potest ab eodemmet concedente reuocari.*
71 *Contractus Principis, per quem quota Regni alienatur, non valet.*
Imperium est indiuisibile, ibid.
Princeps tenetur successori indiuiduitatem conseruare, ibid.
72 *Contractus Principis, per quem Regnum seruituti subijcitur, non valet.*
73 *Princeps, non potest à se abdicare supremam potestatem, seu iurisdictionem.*
Iurisdictio est de iuribus coronæ, & est inseparabilis ab ea, ibi.
Priuilegium, per quod quis eximitur à suprema iurisdictione Principis, non valet, ibid.
74 *Iurisdictiones supremæ sunt sacra sacrorum, & non sunt in marsupio Principis.*
Iurisdictio concessa à Principe in feudum, respectu ipsius Principis, dicitur cumulatiuè concessa, ibid.
75 *Concessio Principis, etiam onerosa cum translatione vtilis, & directi dominij, non valet, quia grauiter læditur Principatus.*
76 *Alienatio facta à Principe, quæ licet non afferat præiudicium pecuniarum, præiudicat tamen Regiæ dignitati, non valet.*
77 *Concessio Principis, vel contractus, perquem non resultat graue præiudicium Principatus, valet, etiam in præiudicium successoris, & num. 80.*
Quid si agitur de alienatione regalium, vide num. 81.
Iuramentum, quod præstatur à Principe de custodiendis iuribus Principatus, non se extendit ad concessionem, quæ est modici præiudicij, ibid.
78 *Princeps potest alienare aliquam Ciuitatem de eius demanio.*
Quid in Romano Pontifice, vide nu. 96.
Demanium, an possit alienari, inuitis subditis, remissiuè, ibid.
79 *Princeps non potest demanialia alienare secundum aliquos, quorum sententia locum habet, quando alienatio vergit in maximum detrimentum Principatus.*
80 *Princeps si non posset facere concessiones, quæ non sunt grauis præiudicij, miserrimæ esset conditionis.*
81 *Distinctio illa inter modicam & grauem læsionem coronæ, habet locum ex communi sententia, etiam in alienatione regalium.*
82 *Petr. de Greg. Tho. non fideliter citatus ex diuerso, qui tenet, quòd Princeps potest alienare regalia, etiam in præiudicium successoris, si grauiter non læditur corona.*
83 *Regalium concessio fieri potest non solum specialiter, sed generaliter, dummodo appareat de mente Principis.*
84 *Petrus de Gregor. Tholos. non dicit absolutè, quòd alienatio regalium ex modica læsione est nulla, vt ex aduerso allegatur.*
85 *Boss. opinio circa alienationem regalium improbatur.*
86 *Surd. in consil. 210. ex aduerso allegatus, in simplici concessione regalium reuocanda, admittit distinctionem inter grauem, & modicam læsionem.*

87 Prin-

87 Princeps an possit diminuere iura principatus.

88 Luc. de Pen. in l. quicumque, C. de om. agr. deser. declaratur, dum sentire videtur, quòd nec modicæ concessiones Principis valent.

89 Alienationes plures si factę fuerint de iuribus regalibus, vel Ecclesiæ, quibus simul iunctis, grauiter læditur corona, aut Ecclesia, an sit coacervatio, vt omnes reuocentur, an postrema non valent.

90 Distinctio illa inter modicam, & maximam læsionem in concessione Principis, maximè attenditur, quando tractatur de his, quę spectant ad officium Principis.

Infeudare, vel immunitates concedere, Principis officium est, ibi.

91 Immunitas Messanæ non est de his, quæ tendunt in magnam diminutionem coronæ.

92 Modicum dicitur respectu personarum.

Donatio, ex qualitate personarum iudicatur, an sit moderata, vel ne, ibi.

93 Læsio magna, vel modica, consideratur respectu amplitudinis status concedentis.

94 Immunitas concessa Messanæ, respectiuè ad eius merita, est res modica.

95 Immunitas vnius Ciuitatis, non importat magnã coronæ diminutionem.

96 Pontifex Romanus potest benemeritis dare castra in feudum.

Sed, an requiratur consensus collegij, ibi.

Quid in Principe seculari, an requiratur procerum consilium, ibi.

67 Regalia vnius Ciuitatis potest Princeps alienare, etiam in præiudicium successoris.

98 Castra solent alienari, seu infeudari vna cum regalibus.

99 Messanæ diuitiæ, ac introitus, licèt ex aduerso extollantur, non tamen sequitur, quòd concessio immunitatis ei facta est res magni momenti.

100 Paruum, & nihil procedunt à pari.

101 Læsio ratione incertitudinis, non est considerabilis.

102 Læsio, an interuenit, vel ne, tempus contractus inspicitur, non quod postea emergit.

Alienatio rei Ecclesiæ, an tendat in eius læsionem, tempus alienationis attenditur, ibi.

Idem in concessione Principis, ibi.

103 Immunitas Messanæ in forma plenissima, licèt extollatur ex aduerso, non tamen sequitur, quòd per eam maximè læditur Regia dignitas.

Princeps an possit à se abdicare potestatem imponendi onera propter bonum publicum, ibid. Vide nu. 107.

104 Cautela pro immunitate plenissima obtinenda, etiam in casu vrgentissimæ necessitatis, traditur à Doctoribus remissiuè.

105 Immunitatem plenissimam, etiam in casibus vrgentis necessitatis, tuentur Doct. remissiuè.

106 Imperator, an possit donare plenam libertatem vni Ciuitati.

107 Alex. Rau. in cons. 1. vol. 2.

Roland. in cons. 1. vol. 2.

Natt. in cons. 487.

Authoritates ex aduerso allegatæ, concessioni immunitatis, de qua quæritur, non refragantur.

108 Fiscus contra immunitatem Messanæ asserit illam non valere in præiudicium successorum, sub prætextu quòd concessio regalium non valet, quando quod conceditur, non est naturaliter debitum, aut loci natura repugnat.

Sed respondetur ibid.

109 Fiscus conatur euitare immunitatem Messanę, licèt ex contractu sub prætextu iniustitiæ, vel doli ex parte sua, sed vide nu. seq.

Princeps non tenetur seruare contractum, quando iniustitia, vel dolus dedit causam contractui, ibid.

110 Messanæ ex parte, nec dolus, nec iniustitia interuenit in concessione immunitatis, cum num. sequen.

111 Dolus re ipsa, & dolus ex proposito, quoad rescissionem contractus, idem operantur.

65 DEuenio ad secundum principale caput, in quo ea, quæ aduersus hanc immunitatem afferuntur, confutabimus, quæ, vt animaduertimus, ad quatuor membra principalia reduci possunt. In primo ex aliquibus conantur ostendere, absolutè, & simpliciter hanc immunitatem non subsistere. In secundo traditur, quòd illa saltem non debet suffragari, tanquam iniqua, ex quo cæteri de Regno læduntur. In tertio restringitur, quod si suffragatur, illa respectu ciuium, non autem exterorum procedit. In quartò & vltimo traditur, quòd saltem ob vrgentissimam assertam necessitatem, immunitas ad hunc casum non porrigitur. Hoc igitur ordine retento, ea aggredimur.

Deuenio ad primum memb. sub quo primo traditur, quòd hęc immunitas non subsistit, quia illius concessio fieri non potuit in præiudicium successoris. Mouentur sub prætextu, quòd per concessionem immunitatis fit alienatio regalium, quæ in præiudicium successorum à Principe alienari non possunt, *Bald. in cap. 1. in vers. Amplius de pac. Constan. quem refert & sequitur Felin. in cap. 1. in 4. declara. & ibidem Dec. & alij de probat. Soc. in cons. 4. num. 8. & cons. 7. vol. 3. Rol. in cons. 1. num. 97. Vol. 2. cum concord. adductis à Corset. in 6. supp. & à Fisc. in 1. respons. princ. quibus addi-*

mus Iaſ.in conſil.227.Vol.2.Rolan.in conſ.2.nu.
102.volum.1.Oſaſc.in deciſ.101.num.13.& in
deciſ.139.nu.6.Afflict.in prælud.conſtit.Regn.
q.24.num.4.Foller.de cenſib.in verb.& ſubmiſ-
ſionis num.19.verſ. & primo, Peregr.de iure Fiſ.
lib.1.tit.3.nu.70.& Rodolfin.de abſol.Princ.po
teſt.c.6.nu.196. & in ſpecie, quòd Rex non
poſſit alienare vectigalia, collectas, & alia
66 regalia, ſed ea debet ſucceſſoribus reſerua-
re, refert *Rol.in d.conſ.1.nu.100.poſt Moder.in*
c.per veſtras de don.int.vir.& vxo. Vnde nul-
las eſſe conceſſiones, donationes, remiſſio-
nes, ac diminutiones factas de vectigalibus
poſt Andr. atteſtatur Apont.ex aduerſo citatus,
præſertim in tract.de poteſt.Proreg.in tit.de tract.
num.37.
Sed certè re diligenter perpenſa, præmiſ-
ſa non refragari, nec terminis noſtris appli-
cari animaduertimus. Et primo vereor, ne
termini æquiuocentur, dum ſupponitur,
quòd Princeps concedendo immunitatem,
dicatur alienare regalia. Vnde, dato pro nūc
quòd eorum maior propoſitio ſit ſimplici-
67 ter vera, videlicet, quòd regalium alienatio
non poteſt fieri in præiudicium ſucceſſoris;
minor vero non ita ſe habet, vt ex aduerſo
ſupponitur, videlicet, quòd conceſſio immu
nitatis ſit regalium alienatio, vt inde ſequa
tur conſequentia, quod illius conceſſio fieri
non poſſit in ſucceſſoris præiudicium. Hoc
enim minime conceditur, niſi data termi-
norum confuſione inter vti regalibus, &
alienare regalia. Princeps enim concedens
immunitatem vtitur potius quam alienat
iure regali, ex quo regalis iuris eſt, immuni-
tates concedere, dum hæc poteſtas penes
Principem reſidet, vt cenſuit *Ioan.de Plat.in*
l.1.C.de his quæ Princ.relatus à Borrel.de præſt.
Reg.c.33.ſub nu.2. Et ideò Doct. omnes con
uenire diximus ſupra in 2.conſid. poſſe Prin
cipem huiuſmodi immunitates concedere,
illarumq; conceſſiones validas eſſe, per illa
iura *in l.ſunt munera, ff.de vacat.mun.& in l.im*
munitates, C.de agric.& cenſit.lib.11.ad tradita
per Bar.Bald.Ang.Alex.Rip.Pariſ.Oſaſc.Feſtaſ.
Natt.Iaſ.Boſſ.Rim.Iun.Siluan.Surd.& alios ibi-
dem allegatos, etiam ſi huiuſmodi conceſſio-
nes fuerint pleniſſime ab omnibus, & qui-
buſcumq; muneribus, *vt deduximus in 3.con-*
ſid.poſt gloſ.in l.vacuatis, C.de Decur, & in l.3,
C.de muner.patrim.& poſt Bar.Alex.Oſaſc.Boſ.
Petr.Antib.& alios ibidem citatos, ex quibus
datur intelligi, quòd non eſt vera hæc mi-
nor prepoſitio, nam ſi ita eſſet (conceſſa
pro nunc maiori prepoſitione) ſequeretur
eorum conſequentia, quòd conceſsio im-
munitatis non præiudicat ſucceſſori; cuius
tamen contrarium probauimus ſupra *in 2.*
part.in vltim.conſider.ex Bald.Feſtaſ.Burſat.Ri-
minald.Iun.Roland. Surd.& aliis ibidem cita-
tis: Nec illius veritas reſultat ſub prætextu,
quòd ius imponendi vectigalia, eſt de rega-
libus cap.1.& ibi Doct. quæ ſint regalia
cum concordantibus traditis ſupra *in princ.*
iſtius part.num.2. Et ideò quatenus conce-
ditur immunitas, illud ius regale alienari
videtur. Nam hæc conſequentia abſque
repugnatione, & perplexitate, non reſultat,
dum in vſu regalium, eorum alienatio ſup-
ponitur, nempe habitus, ſeu actus, & priua-
tio ſimul ſtare non poſſunt, *l.qui res, §.Aream*
cum ibi notat.ff.de ſolut.l.manumiſſione cum ſi-
68 *mil.ff.de iuſt.& iur.* Qua de re ex natura ver-
bi, huius regaliæ tunc fieret alienatio, quan
do ius imponendi vectigal, aliquo titulo in
alium transfertur, *ad text.in l.alienationis, ff.*
de verbor.ſignific.l.1.C.de fund.dotal.Cano.in
capit.nulli poſt gloſ.de reb.Eccleſ.non alienan.
quod euenit, quando Princeps gabellas,
vectigalia, & alios panes ciuiles in alium
aliquo titulo transfert, prout loquitur
Apont.ex aduerſo citatus poſt Iſerniam in tract.
de poteſt.Proreg.in dict.titul.de tract.num.30.
cum ſeq.& num.34. Vel quando Princeps
ius collectandi, aut imponendi vectigalia
alicui donaret, aut aliàs aliquo titulo con-
cederet, quibus caſibus ageretur de alie-
natione regalium, & in eis quæſtio eſſet,
an talis alienatio abdicaret ab ipſo con-
cedente ſupremum illud ius, & an illa
potuiſſet fieri in præiudicium ſucceſſoris,
iuxta terminos, in quibus conſuluerunt
Roland.in dict.conſil.1.Volum.3. vbi præſer-
tim de hoc loquitur *num.97.cum ſeq.& nu.*
134.& Natt.in conſil.487. per totum, & in
ſpecie *num.24.cum ſequ.* ex aduerſo à Fiſco
citati, cuius rei deciſio ab ea maiori præ-
poſitione pendet, an regalium alienatio fie-
ri poſſit, de qua inferiùs ordine ſuo dice-
tur: Pro nunc autem nullo iure nobis pro
batur, quòd per conceſsionem immuni-
tatis, Princeps regalia alienat, vt inde argui
poſsit illam in præiudicium ſucceſſoris fieri
non poſſe.
69 Animaduertimus tamen, illud potiùs
attentari potuiſſe, quod per conceſsionem
immunitatis redituum Principis fit diminu
tio, quos videtur expendere per huiuſmo-
di conceſſiones, prout de inferioribus atte-
ſtatur *Oſaſc.in deciſ.95.num.27.* quem citat
Fiſc. hoc implicando *ſub diſt.p.princ.reſpon.in*
verſic.minus etiam; (licet contrarium voluit
Iaſ.

*Iaſ.ab Oſaſc.citatus in conſ.*101*.num.*4*.vol.*4*.)*
Et maxime quando ex grauatio exempto-
rum redundat in præiudicium concedentis
immunitatem, iuxta tradita per *Rol.in conſ.*
76*.n.*4*.cum ſequen.vol.*2*.cũ concordantibus ordi*
*ne ſuo inferius citandis,in ſeq.memb.n.*187.quo
caſu videtur quòd talis conceſſio non ſub-
ſiſtat ex eadem doctrina *Ioan Franc. Apont.*
*ex aduerſo allegati in d. num.*34. qui loquitur
etiam de remiſſione vectigalium, illamque
nullam eſſe atteſtatur. Verùm ſi ita ſim-
pliciter hoc intelligeretur, vtique tota im-
munitatis materia deſtrueretur, ac pro-
poſitæ à nobis conſiderationes de Principis
facultate in concedendis immunitatibus
corruerent, & tot DD. authoritates, qui
pro immunitatibus conſuluerunt, nihil
proficerent: & ideò cum grano ſalis hoc
intelligendum eſt, quando ex his ſequitur
enormis, ac maxima diminutio coronæ, ſeu
principatus, quod ipſemet ſentit Apon. vbi
ſupra loquens de Principe, qui non auget,
ſed diminuit enormiter: quo caſu genera-
le eſt, quòd Principis conceſſio, per quam
70 ſiue regalium, ſiue non regalium, fit alie-
natio, ex qua tamen ſequitur magna di-
minutio coronæ, non valet, *Bart. in l. prohi-*
bere, §. planè ff. quod vi, aut clam. Socin. in
*conſil.*7*.ex aduerſo allegatus ſub num.*6*.volum.*
3. & eſt communis ſententia, *de qua in capit.*
1*.de probat.per text. in capit. intellecto, extra*
de iur. iur. Oldrad. in conſil. 95*. in fin. & in*
conſil. 231*. in fin. Bald. in l. fin. C. de bonis quæ*
liber. Alexand. in conſil. 1*. num.* 18*. volum.* 5*.*
*Crauet. conſil.*54*.colum.*1*. Volum.* 1*. Oſaſc. in*
*deciſ.*139*.num.*7*. Couarru. in cap. quamuis in*
2*.part. §.* 2*.num.*4*.de pact. in* 6*. Natt. in conſil.*
638*.num.* 46*.volum.*3*. Socin. Iun. in conſil.* 60*.*
num. 33*. volum.* 3*. Iaſ. in conſ.* 1 *.in* 2*. dubio vo-*
*lum.*1 *.Anna pat. in allegat.*69*. num.*4*. Roland.*
*in conſil.*2 *.num.*95*.cum ſeq. Volum.*1 *Iſern. in*
capit. imperialem, §. nec dominus, de prohibit.
feud. alien. per Feder. Apont. de poteſt. proreg.
in titul. de tract. num. 30*. Menoch. in conſil.* 1*.*
num. 40*. & Peregr. de iur. fiſ. lib.* 1*.tit.* 3*.num.*
74*. qui poſt Bart. in dict. §. planè* inquit, quòd
talis conceſſio, etiam iuramento firmata,
non tenet per illum *text. in dict. cap. intellecto,*
per quem ita paſſim tenent DD. præcitati,
*Grat. in conſ.*147*.volum.*2. adeò quòd idem-
met concedens poteſt reuocare, *Paul. de*
*Caſtr. in coſil.*70*.num.*6*.volum.*1*.Bald. in dict.*
*l. fin. Aluarot in capit.*2*.in princip. Epiſ. vel Abb.*
*Roland. in dict. conſil.*2*.num.*100*. & Camil. de*
Curt. in diuer. iur. feudo. in 1*. part. in verb. licet*
num. 10. Ex quibus inferri ſolet ad con-
71 tractum Principis, per quem alienatur
quota Regni, vel coronæ, quem non ſubſi-
ſtere, dicunt DD. quia tendit in maximam
diminutionem principatus, tum quia Im-
perium eſt indiuiſibile, & monſtruoſum eſ-
ſet, ſi Regnum haberet duo capita, *Reſtan.*
de Imper. quæſt. 104. tum etiam, quia Prin-
ceps tenetur ſucceſſori indiuiduitatem ſer-
uare, *Bald. in conſ.*30*.Volum.*5*.& in proœm. C.*
verſ. modò iſta quæſtio, Pereg. in loco præcit. ſub
*num.*31*. Lanar. in conſil.*1 *.num.*15*. Camil. de*
*Curt. vbi ſupra num.*30*. & Menoch. in conſil.*1*.*
72 *ſub num.*40. Pariter infertur ad contractum
Principis, per quem regnum ſeruituti ſubij-
citur, qui non valet, quia honor, ac digni-
tas principatus grauiter læditur, *Oldrad. in*
dict. conſil. 231*. Bald. in præl ud. feud. in verſ. ex-*
pedita diff. n. feud. Martin. Lau. de primog. quæſt.
15*. Tiraquel. de iure primogen. quæſt.*68*.num.*7*.*
*Lanar. in d. conſ.*1*.num.*16*. & Menoch. in d. conſ.*
73 1*. vbi ſupra*. Pariter ex his infertur ad con-
ceſſionem, per quam ſuprema dignitas, ac
iuriſdictio alienatur, quam à ſe Princeps ab
dicare non poteſt, *Bald. in d. cap. intellecto, D.*
*Reg. Tap. in rubr. de conſtit. princip. cap.*4*.num.*
16. Nam iuriſdictio eſt de iuribus coronæ,
& eſt inſeparabilis ab ea: vnde non valet
priuilegium, per quod quis eximitur à ſu-
prema Principis iuriſdictione, *Petr. de poteſt.*
*princip. cap.*32*. in* 2*.dubit. num.* 225. quia im-
poſſibile eſt aliquem eſſe exemptum ab il-
la: & ideò Princeps nihil poteſt de ſupre-
ma iuriſdictione in alium trasferre, *Alber.*
*ex aduerſo cit. in l.*1*. in fin. ff. de offic. eius, Bald. in*
Auth. quas actiones, C. de ſacroſanc. Eccleſ. Luc. de
*Pen. in l.*1*. in verſ. vel dicas plenius, C. de priuil.*
*ſcholar. & in l.*1*. verſ. ſed pono Rex, C. de vetera,*
*lib.*12*. Præpo. in d. cap. imperialem, §. præterea,*
*Calcan. in conſ.*102*. Natt. in conſ.*402*. num.*20*.*
*& in conſ.*636*.num.*52*.& in conſil.*640*.num.*
43*. & Camil. de Curt. in loco præcit. num.*25. Su-
74 premæ enim iuriſdictiones ſunt ſacra ſa-
crorum, nec ſtant in marſupio Principis,
*Bald. in d. cap. intellecto, & in conſil.*324*.volum.*
1*. Roland. in d. conſil.*1*.num.*115*.volum.*2*. Af-*
*flict. in cap.*1*. §. item ſi quis feudum nu.*16*. quib.*
mod. feud. amitta, Felin. in cap. ad audientiam
*num.*4*.de præſumpt. Petra de poteſt. princ. vbi ſu-*
*pra num.*223*. & Peregr. de iur. fiſ. in dict. lib.*1*.*
*tit.*3*.num.*71. Hinc eſt, quod iuriſdictio con-
ceſſa à Principe in feudum, cenſetur reſpe-
ctu ipſius Principis cumulatiue conceſſa,
ita vt à ſe illam non dicatur abdicare, *Af-*
*flict. in d. §. item ſi quis nu.*14*. per text. in cap. du-*
*dum, §. nos igitur de præben. in.*6*. Gram. in deciſ.*
30*. & in Voto* 24*. Roland. in d. conſ.*1*.num.*134*.*
G 3 *volum.*

volum.2.Natt.in d.conf.487.num.24.& in consil.580.num.4.Vazq.in tract.de succ.creat. lib.2.§.17.num.88.& Surd.in conf.152.num.
75 17.vol.2.Pariter ex his infertur, quòd non valet concessio Principis,licet onerosa,cum translatione totius iuris, tam vtilis,quàm directi,ita vt in aliquo concessionarius non recognoscat concedentem: nam per eam grauiter læditur principatus, Camil.de Curt. in loco præcit. vbi inquit, hoc nullam habere controuersiam,& in effectu ita tenet Alex.in l.filio quem pater,nu.15.ff.de liber.& posthum. qui refert ita consuluisse,prout legitur in cõs. 24.num.23.vol.5.Ang.in d.l.prohibere,§.planè & in l.1.§.qui mandatam, cum limitatione tamen,ff.de offic.eius,& ibidem Riminald.num. 9.Natt.in dict.conf.640.num.6.Ias.in conf.10. num.4.volum.3.Pereg.de iur.fisc.lib.1.tit.3.sub num.75.& in conf.1.num.9.volum.1.Iacob.de de Franch.in prælud.feud.in rub.spec.feud.num. 16.& 17.Petr.de potest.princ.in d.capit.32.in 2.dubit.num.220.cum seq.& Petr.de Greg.de de concef.feu.in 1.par.q.5.num.3.

76 In præmissis ergo, ac similibus casibus, in quibus de maximo præiudicio principatus agitur,ob regalium maiorum,ac supremæ iurisdictionis alienationem, seu diminutionem procedit, quòd à Dom. Fisc. patrono implicatè traditur,sub d.prima eius resp. princ. sed in terminis nostris non bene applicatum,dum refert,quòd quando versamur in alienatione regalium maiorum, licet illa magnum non afferat præiudicium pecuniarum, quia tamen præiudicat Regiæ dignitati,non valet in præiudicium successoris, ita vt ipsemet concedens possit contrauenire, vt ex prædictis patet, & loquuntur DD. ex aduerso citati, & in specie Surd. in conf.210.num.62.vol.2.

77 Cæterum quando ex concessione,seu contractu Principis, non resultat maxima diminutio, aut graue præiudicium principatus, tunc valet contractus, etiam in præiudicium successorum, ad text.in cap.Abbate sanè de re iudic.in 6.Bart.in dict.l.prohibere,§. planè,ff.quod vi aut clam, quem in terminis, in quibus non tractatur de alienatione regalium, sequitur Socin.ex aduerso allegatus, in d.conf.7.sub num.6.vers.aliquando,& secundo volum.3.Oldral.in dict.conf.95. vbi ait,quòd in iure est expressum, quòd Reges possunt facere alienationes, dummodo non lædatur grauiter Regia Maiestas, vel dignitas, refert,& sequitur Roland.in conf.2.num.96. volum.1.Crauet.in conf.54.num.2.Dec.in conf. 191.nu.p. quòd de veriori DD.sententia esse, inquit Menoch.in d.conf.1.num.40.vol. 1.& Peregr.de iur.fis.lib.1.tit.3.dict.num.74. quod pro conclusione ponit Petr.de Gregor. Tolos.licet ex aduerso pro eis citatus in tracta.de repub.lib.7.cap.20.nu.60.versic.quam obrem,vbi specialiter inquit huiusmodi concessiones esse ratas, & custodiendas à successore; Nec est faciendum fundamentum in iuramento præstito à Principe de custodiendis iuribus principatus,(vt faciebat Fisc.patro.) nam illud comprehendit alieneationes,quæ grauiter lædunt,dict.cap. intellecto; non autem se extendit ad alias concessiones, quæ non sunt grauis præiudicij, Menoch.in conf.1003.sub num.7.vers.4.& num.22. Et ideò potest Princeps alienare Ciuitatem de eius demaneo,cum clausula,
78 ex certa scientia,vel clausula,non obstante, Afflict.in capit.1.num.72.de his qui feud.dar. poss.& in d.cap.Imperialem,§.Præterea Ducatus in 3.notab.sub num.46.Idem Afflict.post Isern.in rub.quæ sunt regal.in 5.quæst.princip. num.61.& in prælud.constit.Regn.quæst.24. Roland.citatus ex aduerso in conf.1.nu.104. volum.2.Petr.de Gregor.post Bald.de concef. feu.in 1.par.quæst.5.Restau.de Imperat.quæst. 104.num.3. qui post alios affirmat licere Imperatori alienare vnam Ciuitatem,quin etiam & vnam prouinciam singulariter, non autem per modum quotæ, Ruin.in consil.25.num.16.Volum.2.Dec.in consil.191. num.1.Menoch.in consil.201.num.130.& in consil.962.num.21.& in consil.1003.num. 18.Vazq.lib.1.controuer.illus.capit.4.num. 1. quod ponit pro cunclusione Pereg.de iur.fisc.in loco præcit.num.73.& conueniunt DD.quos citat Surd.in consil.323.num.33. volum.3. Quod sanè intelligimus non respectu vassallorum, quibus inuitis, an possit demanium alienari à Principe, alia est materia ad glos.in l.inuitus,ff.de fideicommiss. libertat.quam nos latè prosequimur in d.c.1. extra de prob. vbi quid de iure,quid autem de consuetudine esse, præsertim Regum Siciliæ, post Andr.Afflict.Neuiz.Crauett.Curt. Iun.Paris.Natt.Menoch.Guid.Pap.Socin.Iun. Cassian.Vincen.de Franch.Camer.Annam, Camil.de Curt.Dom.Tap.& alios recentiores, docemus. Intelligimus ergo,quod dictum est, quo ad præiudicium sui principatus, quod non est considerabile ad impediendum concessionem,seu infeudationem alicuius Ciuitatis demanialis: & licet hoc videatur habere contradictores, ex glos.in authen.quomo. oport.Epis.in verb.cõferens in prin,Bal.in proem. C.in verb.Augustus, Ioan.de Plate.in l.prædia. col.

col.fin.C.de location.præd.ciuil.lib. 11. *& latissime Luc.de Pen.ex aduerso allegatus in l.quicūque C.de omn. agr. deser.* vbi ex pluribus concludit, Principem non posse iura regalia, aut demanialia alteri concedere, & præsertim ne decrescant iura Regni propter multas modicas alienationes, prout eodem argumenti genere vtitur *Neuiz.in consil.* 12.*num.* 66.*inter consil. Brun.* Tamen eorum sententia locum habet iuxta prædicta, quando concessio vrget in maximum detrimentum, & diminutionem principatus, vt attestatur *Petr.de Gregor.de concess.feud.in* 1.*par.q.* 5.*nu.*10.*& clarius post Isern. distinguit Afflict. in dict.rubr.quæ sint reg.sub* 5.*quæst.princip.nu.* 64.*cum seq. & Camil.de Cur.in* 1.*par.diuer.iur. feud.in dict.verb.licèt, nu.*37.& quamuis *Luc. de Pen.* loquatur etiam de modicis, arguendo quòd plura modica faciunt vnum satis, & per consequens iura Regni decrescunt; tamen ex inferius tradendis num. 88. illud
80 genus argum. dissoluitur. Summa itaque est, quòd vbi ex concessione, vel contractu Principis, magnum non resultat detrimentum, seu maxima diminutio Imperij, valet concessio, seu contractus, *Alexand.in cons.*1. *num.* 28.*volum.*5. *Petr. de potest.princip.capit.* 32.*in* 2.*dub.num.*219. & ita loquuntur omnes DD. quos pro hac sententia citauimus, quorum auctoritates congerit *Menoc. in consil.* 1003.*num.*18.*& constat ex relatis à Roland.in dict.conf.*1.*nu.*104.*volum.*2. Nam aliàs si Principi huiusmodi concessiones, quæ ita grauiter non lædunt, essent interdictę, peioris, ac miserrimæ esset conditionis, quam alij, *Alber.in proem.Digestorum, in §.discipuli col.*6.*& Camil.de Cur.in loco præcit.num.* 11.*cum seq.*

81 Et hæc distinctio inter magnam & modicam lesionem habet locū, etiam si de regalium concessione tractetur, quæ licet in præiudicium successoris, fertur ex aduerso, non posse alienari ex originali *Doct. Bald. in dict.capit.*1.*de pact.consit. cum concord. desuper adductis,nu.*65. tamen illud procedit, quando Regalium alienatio grauiter lædit principatum, quo casu nec valet, etiam respectu concedentis, aliàs secus, etiam quoad successorem, iuxta doctrinā *Bar.in d.§.planè,* quam procedere, etiam in alienatione regalium, primo loco (licet non firmet pedes) sentit *Soc.in d.cons.*7.*sub num.*6.*volu.*3. & verè hæc distinctio locum habet non solum respectu concedentis, quod nemo inficiat, sed etiam respectu successoris *Andr. in rubr.quæ sint reg. & ibid. latius Afflict.in* 5. *q. princ.num.*61. qui inter alios allegat ad hoc *Bart.in dict.§.planè,* ibique conciliat secundum hanc distinctionem, opinionem affirmatiuam *Andr.* & negatiuam *Luc.de Pen.in d.l.quicumq; C.de omn.agr.deser.* sentientis regalia & demanialia non posse à Principe alienari, quod locum habere inquit, data magna diminutione, aliàs secus, *ad textum in dict.cap.*1.*ibi: Nisi quæ specialiter, quæ sunt reg.* quem ad hoc citat, *Becc.in cons.*15.*num.* 23.*volum.*1. quod apertè admittit *Roland. licet citatus ex aduerso, in dict.cons.*1.*num.*104. 106.*&* 107.*vol.*2. qui in ea facti specie animaduertit, an concessio illa regalium tendebat in maximam diminutionem coronæ, idque pariter aduertit *Peregr.de iur.Fisc. lib.*1.*tit.*3.*num.*74.*Arosen.de feud.cap.*5. *conclus.*1.*in glos.lit.B.& mouentur omnes ex Doct. Bar.in d.§.planè,* nec ab hoc dissentit *Petr.de*
82 *Gregō. Tolos.* licet ex aduerso allegetur, sed non fideliter *in d.lib.*7.*de repub.cap.*20.*num.* 61. vbi inquit formaliter, quòd potest Princeps aliqua ex regalibus alienare, quæ ad ius, & mensam Imperij pertinent, si inde modica tantum sequatur læsio, valebit ea alienatio, etiam in præiudicium successoris, & Regiæ coronæ, si ex iusta, & rationabili causa fit alienatio. Hec ille. Et hæc est communis opinio, de qua attestatur *Becc.in dict. cons.*15. qui subdit, quòd non solum specialiter, sed etiam generaliter con
83 cessio regalium fieri potest, dummodo appareat talem fuisse Principis mentem, *allegat Ias. in consil.*45.*in* 2.*dub.volum.*1.*accedit Menoch.in tract.de præsumpt.lib.*3.*præsump.*97. *num.*42. quod etiam in maioribus regalibus locum sibi vendicat, quæ specialiter possunt concedi, licèt per generalem verborum concessionem non censentur traslata, ex congestis à *Peregr.de iur.Fis.lib.*1.*tit.*2. *num.*75.*& Menoch. vbi supra num.*41.*cum concord. adductis sup.in* 1.*part.num.*178. Itaque constat ex prædictis, non esse interdictam regalium alienationem absolutè, & simpliciter, vt ex aduerso supponitur, sed cum distinctione præmissa, etiam respectu
84 successoris, vt in specie animaduertit *Petr. de Gregor. Tolos. in loco præcit.* qui absolutè non dicit, quod alienatio regalium ex modica læsione est nulla, (vt ex aduerso refertur) quinimò contrarium expresse attestatur, quando ex iusta, & rationabili causa illa procedit, licet si absque legitima causa facta fuerit, velit eam posse reuocari, etiam ex modica læsione. Non omittimus tamen, quod *Bess. ex aduerso allegatus in tit. de*

reg.num. 34. tenet quòd hæc distinctio grauis, vel modicæ læsionis, procedit quoad ipsum concedentem, non quoad successorem, qui indistinctè reuocat: cuius sententiam refert *Osasc. in decis.* 139. *num.* 6. *& alij quos sciens prætereo*. Sed illa opinio Bos. est contra communem, de qua attestatur *Arosen.in d.conclus.* 10.*cap.*5.*lit.B.in fin.* pro qua expresse sentit Rodolf. (licet ex aduerso pro se allegatus à D. Corset.) *de absol. princ. potest.cap.*6.*sub nu.*196. *& ideò Boss. improbat Peregr.* pariter à Corset.pro se allegatus, *de iur.fis.lib.*1.*tit.*3.*sub nu.*74.*qui ex Natt.Roland, Menoch. & alijs*, tenet quod concessio regalium, quæ modicè lædit, non reuocatur à successore si concessio facta fuerit ex causa rationabili, prout etiam animaduertit *Gregor.Tolos.de repub.in dict. cap.* 20.*sub num.*61.

86 Et ideò in simplici concessione regalium reuocanda, hanc distinctionem inter magnam, vel modicam læsionem admittit *idē Surd. ex aduerso citatus, in d.cons.* 210.*sub num.* 62. licet in concessione regalium maiorum velit quòd non attenditur illa distinctio: & in his terminis allegat Bos. ea adductus ratione, quia talis concessio semper præiudicat Regiæ dignitati, quamuis magnum non afferat damnum pecuniarium *ad trad. sup.num.*76. adeò quòd Surd. in effectu sentit etiam hanc partem, quòd vbi ex concessionem regalium non resultat magnum præiudicium, illa non est reuocabilis. Vnde quod ex aduerso refertur *à Fis.sub dict.* 1.

87 *resp.prin.in vers.sub sequitur*, de Principe, qui sicut nō potest iura principatus subuertere, ita nec diminuere, *ex Petr.de Gregor.Tolos. in loco præalle.sub num.*61.*in vers. alia ratio, per text. in l. si optio. ff. qui, & à quibus, addimus Cassian.in cons.*66.*sub num.*17. *& Soc.Iun.in consil.*60.*num.*51. *volum.*3. *& alios quos citat Peregr.de iur.Fis.lib.*1.*tit.*3.*num.*70. locum habet quando diminutio tendit in magnā læsionem principatus, vt *idem Gregor.Tolos. ibid.* paulò ante attestatur, & declarat *Peregr. vbi sup. in* 4. *conclus.num.* 74. & conueniunt alij superius adducti. Nec refragan-

88 tur tradita *per Luc.de Pen.in dict.l.quicumque C.de omn.agr.deser.* qui videtur sentire, quòd nec modica concessio fieri potest, ne propter multas modicas concessiones, decrescant iura Regni, nam ipse non dicit quòd concessio, quæ modicè lædit, fieri non potest, sed tunc non valent concessiones, si plures modicæ fiunt alienationes de iuribus Regni, quibus coaceruatis resultat grauis diminutio coronæ: & sic loquitur de casu enormis læsionis, siue enormis læsio resultat ex vna concessione, siue ex pluribus, licèt singulariter modicis, vt declarat *Afflict.in dict.rubr.quæ sunt reg. num.* 65. prout ab experientia illud probat *Neuiz. in d. cons.* 12. *num.* 66. de Regno Austriæ, quod ita paulatim mutilatum, perdidit nomen Regni, vt attestatur *Rober. Gagui. in chron. Franc.in vita Loth. lib.* 5. *capit.* 6. cuius verba transcribit *Menoch. in consil.* 1003. *sub num.* 19. Vnde obseruandum est, secundum eum, quo tempore Princeps alienat: nam si vel nullæ, vel aliquæ tenues factæ sunt alienationes, valent, quia licet Principi aliqua regalia, vel demanialia alienare, quando modicum resultat detrimentum, iuxta prædicta: sin autem iam multæ factæ fuissent, ita vt Regnum, seu principatus esset multum diminutus, non potest Princeps vlterius prosequi, etiam singulariter alienando, quia sic iura Regni ex multis modicis decrescerent, vt declarat *Menoch.in dict.cons.*1003.*num.*20. *&* 21.

89 qui voluit, quòd quando plures fuerunt factæ alinationes, quibus simul iunctis grauiter læditur corona Regis, non est facienda coaceruatio, vt omnes reuocentur, sed postremæ non valent, auctoritate *Imol.in cap.*2.*num.*8.*de donat.qui loquitur de plur.alien. rer. Eccle.* quem refert in terminis istis & sequitur *Afflict.in dict.cap.Imperialem,§.Præterea ducatus in* 3.*notab.num.*49.*in fin.* vbi testatur de communi, *& Schard. de feud.in* 4. *par. cap.*1. *num.* 23. etsi aliter loqui vedeatur *Roland.in dict.consil.*1.*num.*122.*volum.*2. Itaque indubitata est conclusio, quòd alienatio demanialium, seu regalium, aut aliorum iurium coronæ, quæ modicè lædit, fieri potest, etiam in præiudicium successoris: vnde illa distinctio, an maximè, vel modicè lædat concessio, non reijcitur, vt inquit Fis.

90 sed communiter admittitur, vt ex præmissis patet, & maxime quando in concessione tractatur de his, quæ spectant ad officium Principis *Bal.in l.*1.*in princ.ff.de const. Princip.Purpu.in cons.*18.*sub num.*67.*volu.*1. vt in re ista inquit *Capic.in decis.* 121.*sub nu.* 5. qui loquitur de infeudatione, quam dicit valere, si non est in magnam diminutionem coronæ, illamque non posse successorem reuocare, post alios, quos citat, attestatur, ex quo infeudare est de officio Principis, *§.illud in auth.const.quæ de dignit.* & ideò superius diximus illam fieri posse, quia infeudando aliquam Ciuitatem, vel castrum, vtitur Princeps iure suo, *Peregr.*

reg. post alios, quos supra citauimus *lib. 1. de iur. Fisc. tit. 3. num. 73.* Ex quibus inferendo ad rem nostram, siue concessio immunitatis sit regalium alienatio, siue sit diminutio redditum, vtique ad illius validitatem est attendenda hæc distinctio, an illa modice, vel grauiter lædat, & maxime quia tractatur de his, quæ spectant ad officium Principis, cuius proprium est, non minus quam in feudare, immunitates concedere, *vt in 2. consider. in 2. par.* deduximus, & indiuidualiter inquit *Dom. Reg. Tap. in d. rubr. ff. de constit. Princ. cap. 4. nu. 30.*

91 In qua re nullo iuris fundamento attentari potest, concessionem immunitatis, de qua quæritur, talem esse, quæ grauiter lædat, & in magnam diminutionem coronæ tendat; nam agitur de immunitate concessa vni Ciuitati, quæ siue consideratur concedens, siue concessionarius, siue ipsamet res concessa, est res minima, & modici præiudicij: quia si concedens consideratur, vtique tanta est illius status amplitudo, quòd hæc vnius Ciuitatis exemptio, non solum respectu aliorum Regnorum, quæ concedentes pro tempore possidebant, sed etiam respectu istius Regni, est res minima, ad notata per *glos. & Bart. in l. sed, etsi suscepe-*
92 *perit, §. si libertis mon. 4. ff. de iud.* vbi volunt, quòd modicum dicitur respectu personarum: & ideo donatio, quæ respectu inferiorum esset magna, à Rege tamen facta dicitur modica: ex qualitate enim personarum iudicatur, an concessio sit, vel ne, moderata, *Ioan. de Anan. in cons. 81. sub num. 2. Petr. de potest. Princ. cap. 32. in 2. dubit. sub num. 217.*
93 *fol. 184.* Hinc modica, vel magna læsio, consideratur respectu amplitudinis status, ac dignitatis concedentis, *Soc. Iun. in consil. 60. num. 48. & seq. Volum. 3. & in consil. 17. num. 3. Volum. 4. & Pereg.* in terminis nostris
94 *de iur. Fis. lib. 1. tit. 3. sub num. 74. in fin.* Pariter si concessionarius inspicitur, quæ est ipsa vrbs Messanæ benemerita, quæ ob tot, tantaque seruitia notabilia præstita, hanc immunitatem obtinuit, certè illa est res minima, quia maiora merebatur, teste Federic. III. qui testatur priuilegium illud immunitatis impar esse Messanensium meritis, quæ enunciauimus *sub 3. princip. suppos. in 1. par.* vbi inter alia ad excludendum excessum, diximus sufficere tot Princeps immunitatis concessionem meritis commensurasse, *post Tiraquel. Menoch. & Carol. Bardell. ibi citat. sub num. 83.* quæ merita, cum sint iusta causa concessionis immunitatis, *Pa-*

ris. in cons. 68. num. 5. volum. 1. Decian. in cons. 51. num. 25. volum. 3. cum concord. traditis sup. in 2. par. sub 5. princip. consider. vtique illius concessio sustinetur etiam in præiudicium successoris, tanquam facta ex iusta, & rationabili causa, ad tradita *à Petr. de Gregor. Tolos. in lib. 7. de repub. cap. 20. num. 61. & Pe-*
95 *regr. de iur. Fis. vbi supra.* Tandem si ipsamet res concessa inspicitur, eadem mensura consideranda est: nam tractatur de immunitate vnius Ciuitatis, quæ etsi pleniss. ima sit, magnam tamen coronæ, seu Principatus diminutionem non potest importare, siquidem illa resultat ex alienatione quote principatus, vel alicuius prouinciæ, aut ex simili concessione, quæ ipsius principatus Maiestatem subuertit, illiusque vires eneruat, aut aliàs supremæ Maiest. valde detrahit, vt ex adductis patet, *Ias. in consil. 10. num. 4. volum. 3,* quem refert, & sequitur *Petr. de potest. Princ. in dict. cap. 32. in 2. dubit. sub num. 206.* Cæterum in eo quod ad vnam Ciuitatem pertinet, graue præiudicium non consideratur. Hinc est, quòd Princeps, qui non potest iura sui principatus grauiter diminuere, potest tamen, vt supra deduximus, vnam Ciuitatem de eius demanio alienare, vt tradunt DD. quos commemorat *Reslau.* inter alios superius citatus *in tract. de Imperat. quæst. 104. num. 3.* quod in dubium non posse reuocari inquit, *Menoch. in cons. 201. num. 130.* quod etiam de Ro-
96 man. Pontif. tradunt *Abb. Curt. Iun. Ias. Dec. & Paris. à Peregr. citati in dict. lib. 1. tit. 3. de iur. Fis. num. 90.* quod voluit etiam *Bald. in l. cum multa in fin. C. de bon. quæ liber.* vbi ait, quòd Papa potest benemeritis dare castra in feudum: & si fuerit pretiosa, de consensu collegij, pariter id facere potest, *Aluar. in cap. 1. in princ. Epis. vel Abb. & in capit. 1. & ibi Afflict. num. 37. de his, qui feud. dar. poss. Afflict. in cap. 1. num. 59. de alien. feud. pater. Curt. Iun. de feud. in 1. p. quæst. 11. num. 5. Petr. de potest. Princip. in loco præcit. Rola. in cons. 2. num. 201. vol. 1.* quod respectu Principis secularis, quoad Procerum consilium, potius honestatis esse, quàm necessitatis, voluit *Petr. de Gregor. Tolos. in dict. lib. 7. de repu. cap. 20. sub dict. num. 61.* quinimò etiam in Roman. Pontif. illud attestatur *Peregr. in loco præcit.*
97 *nu. 79. & 80.* Pariter potest Princeps vnius Ciuitatis alienare regalia, etiam in præiudicium successoris, *Ias. in d. cons. 10. col. fin. nu. 24. vol. 3. quem sequitur Alexand. Raud. in cons. 1. num. 309. vol. 2. & Natt. in cons. 122. nu. 20.* qui illud, quod traditur *post Bald. & alios* de

de prohibita alienatione regalium, intelligit procedere, vbi Princeps alienat regalia totius status, non locorum particularium, & subdit, quòd istud quotidie fieri vide-
98 mus, & in effectu seruatur in dies in alienatione, seu infeudatione alicuius castri, vel Ciuitatis demanialis, quæ solet fieri vnà cum regalibus, ad tradita *per Bart. in l. 1. C. de bon. vacan. lib. 10. Boss. in titul. de regal. num. 23. Afflict. in rub. quæ sunt regal. num. 68. Soc. Iun. in cons. 75. num. 1. & in cons. 76. num. 20. volu. 4. & Peregr.* qui eorum meminit *de iur. Fisc. lib. 1. tit. 2. num.* 100. Ex quibus datur intelligi, inferendo ad rem nostram, quòd pariter poterunt Principes, ac Reges, vni Ciuitati Messanæ immunitatem concedere, quia leue est asserere illius concessionem esse de his, quæ tendunt in magnam Regni diminutionem. Vnde ingenue fateor vsq; adhuc non legisse aliquem ex DD. ex aduerso allegatis, qui loquens de simili concessione immunitatis ausus fuerit eam improbare, ex hoc capite læsionis.

99 Nec præmissis illa duo refragantur, quæ ex aduerso afferri animaduertimus. Primum illud est, quod traditur à Dom. Matut. qui extollens diuitias, introitus, mercimonia, aliaque vrbis Messanæ, conatur suadere concessionem immunitatis ei factam, rem maximi momenti esse, habito respectu ad reliquam partem Regni Siciliæ, cuius maior pars illius mensuram non attingit. Sed istud quod traditur, non concludit: nam in primis, vt ex præmissis patet, ad cognoscendum maximam, vel modicam diminutionem, habetur respectus ad status amplitudinem, ac dignitatem Principis concedentis, quem diximus vnicum habere patrimonium, non plura, prout plura possedet Regna, & ideò habito respectu ad status amplitudinem, quem possidebant Principes, qui hanc immunitatem concesserunt, & quem hodie possidet sua Catholica Maiestas, vtique quod detrahitur propter hanc Messanæ immunitatem, est res plus quàm modica, & ideò nullius est considerationis, ex vulgaribus,
100 quia parum, & nihil à pari procedunt, *cap. de multa, de præbend. cap. licet causam, de prob. Bald. in auth. præterea, C. vnde vir. & vxor, Corn. in cons. 63. colum fin. lib. 1. & Menoch. in cons. 96. num. 7. & 8. vol. 1.* Quinimò, si habetur respectus ad reliquum istius Regni, adhuc tamen, vt animaduertit *Bologn. sub num.* 103. quod detrahitur propter hanc immunitatem ex collectis, quæ soluuntur ab alijs Ciuitatibus, ac partibus Regni, est modicæ considerationis, vt patet ad oculum ex taxis, quæ fieri solent pro soluendis donatiuis, ac alijs ordinarijs collectis Regni. Nec valet replicatio si fieret, quòd respectu vectigalis, de quo hodie indiuidualiter quæritur, immunitas Messanæ valdè de eo absorbet: tùm quia quod detrahitur, qualecumque sit, tale esse non potest, quòd ex eo resultet illa maxima diminutio Coronæ, quæ est necessaria ad inficiandum contractum, seu concessionem Principis, ex deductis. Tùm etiam, quia iste casus emergit post mille annos à die concessæ immu-
101 nitatis, ita vt ratione incertitudinis, quæ tempore concessionis aderat, læsio (dato quòd talis esset) non est considerabilis, *l. de fideicommisso, C. de transact. l. si ea lege, C. de vsur. l. si pater puellæ, C. de inoffic. testam. & l. penult. C. de solution. facit text. in l. 1. cum ibi notatis per Salic. nu. 3. C. de pactis, Bald. in l. fin. §. sed & si quis, num. 4. C. com. de legat. Iacob. de Glioc. in cons. 96. inter cons. Calcan. Crauet. in consil. 142. num. 8. volum. 1. Roland. in consil. 28. num. 24. volum. 4. conueniunt tradita à Peregr. in consil.*
102 *52. in fin. volum. 5.* Hinc est, quòd ad cognoscendum, an in concessione interuenit magna, vel modica læsio, tempus concessionis seu contractus inspicitur, non quod postea emergit, *ad text. in l. verum §. item non restituitur, ff. de minor. l. si ita quis, ff. de aur. & argent. legat. cap. cam te, de rescriptis, cap. cum dilecti, de emption. & vendition. ad notata in l. 2. C. de rescindend. venditio.* prout in dignoscenda læsione Ecclesiæ, in alienatione rei, tradit *Calderin. in cons. 5. sub tit. de rerum permutat. Ruin. in consil. 35. volum. 1. Ias. in consil. 54. num. 20. volum. 1. Paris. in cons. 24. num. 7. volum. 4.* & *in terminis nostris Soc. Iun. in consil. 60. num. 55. vol. 3. Purpur. in cons. 18. sub num. 56. ante vers. Et pariter, volum. 1. & Peregr. de iur. fisc.*
103 *lib. 1. tit. 3. sub num. 74. in fin.* Secundum illud est, quod traditur à Domino Fisci Patrono, qui tandem sub eadem prima principali responsione, *in vers. Præterea*, sentiens verius esse, quòd non obstantibus ab eo adductis, attenditur distinctio præmissa, & communis, an modicè, vel grauiter lædat concessio, inquit quòd etiam, ea attenta, habet intentum. Ex quo cum per talem immunitatem Messanæ concessam in forma plenissima, abdicat à se Princeps facultatem imponendi vectigalia in quocumq; casu etiam vrgentissimo, licèt de illis esset, in quibus per capitula Regni potest Rex collectas nouas indicere, vtique nemo est, qui

qui non dicat, ex tali concessione maximè lædi Regiam dignitatem, nam, tributis sublatis, potissimè in casu vrgenti, necesse est Rempublicam perire, & ideò inquit, quòd non potest Princeps abdicare à se potestatem imponendi onera propter bonum publicum, *ex Alexand. Rauden. in respon. 1. num. 262. & seq. lib. 2.* vnde refert vectigalium remissionem factam à Sylla, improbasse Senatum Romanum, illamq; in præiudicium successorum nullam esse ait, vti tendentem in magnam Coronæ, ac publicæ vtilitatis præiudicium, *ex Roland.* post infinitos, quos asserit cumulare *in dict. consil. 1. num. 97. cum seq. & per tot. volum. 2. & Natt. in consil. 487. volum. 3.* Sed pariter nec istud rei nostræ conuenit, in qua tractatur de concessione immunitatis facta vni Ciuitati tàm benemeritæ, quæ differt ab absoluta abdicatione authoritatis imponendi vectigalia, quam implicat Fiscus. Hæc enim concessio, etsi plenissima, ac verbis vniuersalibus facta, est valida, vt traditum est supra in tertia consideratione, & propterea ad omnes casus porrigitur, etiam vrgentissimæ necessitatis, vt dicetur inferiùs in quarto & vltimo membro, nec propterea ab aliquo ex Doctoribus inuenimus illam improbari, ex capite magnæ diminutionis Principatus, sub prætextu, quòd per illam abdicatur authoritas imponendi vectigalia, quinimò passim à DD. traditur, illam esse validam, & porrigi etiam ad onera bellica, & similia, vt inferius dicetur *in dict. 4. memb. num. 240. 242. 245. 249. & 258.*
104 aliàs damnosa esset cautela, quam pro obtinenda plenissima immunitate, etiam in casu vrgentis necessitatis, *tradunt Doct. de qua per Alexand. in l. si ex toto, sub num. 6. in verf. Sis tamen cautus, ff. de legat. 1. Bart. in l. 2. num. 4. ff. de iur. immunit. & in l. vacuatis, num. 5. C. de Decur. lib. 10. Natt. in conf. 397. num. 8. & in conf. 525. num. 10. Rolan. in consil. 5. num. num. 42. volum. 1. Surd. in consil. 146. num. 20. volum. 1. cum simil.* si ex hoc capite posset
105 faciliùs immunitatis concessio inficiari. Et tamen illam esse validam ac seruandam, sentiunt omnes, qui tuentur immunitatem plenissimam, etiam in casibus vrgentis necessitatis, in quibus supponitur, publicam vtilitatem subesse, *Paris. consil. 68. num. 17. volum. 1. Alexand. conf. 30. verf. Circa sextum, volum. 5. Natt. in conf. 63. Roland. in consil. 53. num. 32. volum. 4. Riminald. Iun. in conf. 413. num. 18. & 19. volum. 4. & in conf. 450. num. num. 41. cum concord.* ordine suo tradendis.

Ex quo apertè datur intelligi, concessionem talis immunitatis valere, nec procedere consequentiam, quam facit Fis. illam non subsistere, sub prætextu quòd per eam abdicat à se Princeps potestatem imponendi vectigalia, iuxta terminos, de quibus loquitur *Alexand. Raudens.* ex aduerso citatus: Ad cuius rei confirmationem accedere potest, quod in proposito suo animaduertit *Bologn. in eius conf. 1. num. 162.* (licèt D. Matut. qui tanti viri doctrinam conatus est detrahere, illud captiosum fundamentum
106 appellet) Inquit ergò Bolog. quòd Imperator per suum priuilegium potest plenam libertatem donare vni Ciuitati, ita quod in nihilo recognoscatur in superiorem, prout de Florentia, & Ciuitate Lucana refertur *à Socin. in conf. 275. sub num. 7. verf. Si verò & tertio, volum. 2. qui post Blon. & Platin.* inquit, quòd Rodulfus Imperator concessit libertatem Florentinis pro sex mille ducatis, & Lucensibus pro duodecim mille, *addimus Felin. in cap. cùm non liceat. sub num. 52. verf. Quarto considera, de præscr. Dec. in conf. 357. num. 2. in 3. part. Petr. de potest. Prin. in cap. 32. in 2. dub. sub num. 212.* qui loquens in terminis nostris, arbitratur hoc esse modici præiudicij, subdens *post Bald. quem allegat*, quòd imperator potest dare aliquibus Ciuitatibus libertatem, quia cum huiusmodi actu concessionis concurrit ius naturale primæuum, quo omnes homines nascebantur liberi, vt aliàs pro re nostra immunitatis enuntiauimus supra in hac tertia parte num. 61. Hinc refert de Sylla, qui cum bellum gessisset Mitridaticum, aliquas in Asia, accepta pecunia, Ciuitates libertas facit, quod & Senatus tunc approbauit, sicut aliàs, Senatu consentiente, Quintus Flaminius Consul, victo Philippo Macedonum Rege, Græciæ vrbes liberas esse iussit, vt refert *Valer. Max. lib. 4. in tit. de Liberalitate, & Gugliel. de Bened. in rep. cap. Raynuntius, in verb. duas habens vxores, num. 43. de testam.* Itaque si licet in totum aliquam Ciuitatem liberare, multò magis licitum est, retento dominio, plenissimam immunitatem cōcedere, quia munus est, quidquid dicat D. Matut. licèt sine sapore, quod repetit idem *Bologn. sub num. 166. in verf. Quinimò*, nec meretur argui de contrarietate ab eodem D. Matute: nam quatenùs constituit *Bologn. differentiam sub dict. num. 166.* inter eximere absolutè aliquam Ciuitatem à suprema potestate Principis, & facere eam immunem, iuxta terminos nostros, illud

lud tradit eorum sententia, qui ita tenent in primo casu, quorum opinio, dato quòd vera esset, non est tamen applicabilis in casu, in quo conceditur immunitas, licèt plenissima, in quo nemo est qui non videt illud præiudicium non versari, de quo in casu, in quo tota superioritas abdicatur,& nihilominùs non desunt, qui tenent etiam in primo casu talem concessionem valere, vt dicunt DD. præcitati. Sed quidquid sit verum est quod inquit *Bologn.sub.d.num.* 166.& nos pariter asserere possumus,quòd nihil probabile ex aduerso allegatur in terminis istis,quòd non possit Princeps alicui Ciuitati immunitatem, licèt plenissimam, concedere, cùm in hoc proprium

107 ipsius Principis versatur munus. Vnde hoc longè differt ab eo, quòd Fiscus adductus authoritate *Alexand.Raud.in d.consil.1.num.* 262.*& seq.volum.*2. implicat de Principe, qui a se abdicare non potest facultatem imponendi onera propter bonum publicum,videlicèt absolutè abdicando a se penitùs hoc ius regale, inhærens ossibus sui Principatus, atque apud se reseruatum: quod quidem esset in maximum Principatus præiudicium, in quibus terminis procedunt tradita *à Roland. & Natt. ex aduerso alleg.* qui loquuntur de concessione facta certorum locorum cum Regalibus, qua non obstante,concludunt,quòd potest Princeps vectigalia imponere in dictis locis, non tantùm quòd iura Regalia absolutè alienari non possunt, licèt istud implicant in responsionibus ad fundamenta ex aduerso, cuius contrarium verius non esse probauimus *sup.nu.*81.prout contra *Rol.*in hoc volnit *Alexand. Raud.in d.consil.1.num.*302. *vol.* 2. Sed quia tantus erat numerus concessionum, quòd tendebat in diminutionem Principatus; pariter quia per dictas concessiones non dicebatur verè abdicata facultas exercendi regalia in locis concessis, quia illius concessio intelligebatur cumulatiuè, non abdicatiuè, *ad text.in cap.dudum,* §. *nos igitur de prabend.in 6. cum concord.* superiùs traditis in hac parte, *sub num.* 74. à quo nec dissentiunt *Alexand. Rauden. in d. conf.1.nom.* 263. Vnde ex his,& alijs per eos in ea facti specie adductis, consuluerunt Principem potuisse subditis suorum vassallorum illa onera imponere, non obstante concessione facta vassallis de dictis locis cum Regalibus, ex quibus vti ex diuersis non benè infertur ad rem nostram, in qua tractatur de concessione immunitatis factæ vni Ciuitati, exposcentibus eius meritis, ex quibus illa cum titulo oneroso iustificatur, ita quòd validissimam fatentur omnes, illamque irreuocabilem arbitrantur, etiam respectu successoris, vt idem *Alexand. Rauden. attestatur in dict.consf.1.num.* 308. Vnde dato, quòd nulla suæ Catholicæ Maiestatis exhiberetur priuilegiorum confirmatio, quæ facit omnia prædicta de præiudicio successoris cessare, adhuc tamen Rex Dominus noster Catholicus tenetur illam seruare: quia ex prædictis liquet, secundùm terminos iuris non esse casum, vt possit successor de prædecessoris concessione conqueri, nec illam aliqua ratione improbare.

108 Nec præmissis refragatur, quod Fiscus implicat in 2.*princ. respon.* dùm supponens, quòd in concessione immunitatis sit alienatio Regalium, conatur illam improbare sub prætextu, quod tunc valet Regalium concessio in præiudicium successoris, quando illud quod in priuilegio, seu in contractu deducitur, est naturaliter debitum, secùs verò si indebitum, vel ex natura loci non ita agendum fuisset, adductus authoritate *Socin.Iun.in conf.60.sub num.*52.*versic. Præterea,Volum.*3. subdens illam doctrinam in casu isto applicari, tùm ex concessione non debita, atque sublata omni colligendi potestate, tum etiam ex portuum aliorum clausura, quoad prohibitam extractionem serici,de qua in priuilegio nouissimo, in tam graue præiudicium Regiæ dignitatis. Hæc Fisc.quæ ita terminis nostris applicantur, quod melius esset pro effugienda papyri denigratione,illa dissimulare,quinimò si in aliquo terminis nostris doctrina *Socin. Iun.* applicari potest, vtique contra eum illa faciliter retorquetur: nam si Regalium concessio valet in præiudicium successoris,quando illud quod conceditur, est naturaliter debitum, vtique (dato quòd in re nostra de his terminis agertur) valet etiam concessio immunitatis, quia immunitas quæ conceditur, est naturaliter debita, tùm quia natura ipsa eam suadet, vt per illam ad primæuum ius naturale status reducatur, quo attento omnes sumus liberi, *vt post Bald. Petr. Nicol.Festas. Menoch. & Surd.* diximus supra in hac tertia parte *in* 1.*cap. prin.nu.*61. tum etiam quia suppositis meritis Messanæ, quorum intuitu immunitas ista processit, certè ex debito,non ex liberalitate dicitur concessa. Hinc dicitur titulo oneroso obtenta, ad

tra-

tradita à nobis ſupra in prima parte, *in 3. ſuppoſ. num. 78. cum. ſeq.* Et ſic retorquendo fundamentum ſumptum ab authoritate *Soc. Iun.* talis conceſsio tanquam naturaliter debita, quamuis ampliſsima, valet in præiudicium ſucceſſoris, prout latè ex præmiſſis conſtat, illamque vti validam non poſſe à ſucceſſore reuocari, *poſt Bald. Feſtaſ. Burſ. Rim. Iun. Roland.* & alios deduximus ſuprà in ſecunda parte, in decima & vltima *conſi. num. 87.* Nec aliud conuenit, quod de natura loci implicatur eiuſdem *Soc. Iun.* authoritate, quia non videmus, quomodò ex natura loci non ita agendum fuiſſet cum vrbe Meſſanæ, prout tot Principes ſucceſſiuis temporibus, ita iſtius vrbis meritis expoſcentibus, has immunitates concedendo fecerunt: nihil enim inſolitum, nihil præter ordinem naturæ in conceſsione iſtius immunitatis factæ huic vrbi benemeritæ verſatur: quinimò in ea proprium munus Principis exercetur, ac actualis iuris regulis vſus perpenditur, vt ex ſuperiùs deductis patet. Et quòd hic trahitur per capillos de aliorum portuum clauſura, non attinet ad rem, de qua nunc loquimur, ſed de hoc traditum eſt ſuprà *ſub 3. ſuppoſ. princ.* dùm merita priuilegij nouiſsimi diſcuſſimus.

109 Pariter, nec prædictis obſtat, quod *ſub 3. princ. reſponſ.* adducit D. Fiſci Patronus, qui ad improbandam immunitatis conceſsionem (retentis eiſdẽ terminis) inquit, quòd opinio aſſeuerãs in alienatione Regalium, teneri aliquando ſucceſſorem ſtare facto prædeceſſoris, non procedit quando iniuſtitia, vel dolus interuenit ex parte recipientis ex contractu Principis, quo caſu ipſemet qui contraxit, poteſt infringere contractum, quod pariter traditur *à D. Corſet. in 7. ſuppoſ. verſ. Limitat tertiò*, tacitè innuentes, quòd licèt immunitas de qua quæritur, ſit in vim contractus: quia tamen ex parte Meſſanę dolus & iniuſtitia interuenit, vtique ceſſat quod traditur de efficaci obligatione concedentis, & de irreuocabilitate conceſsionis, nempè illud non procedit, quando dolus ac iniuſtitia dedit cauſam contractui, quem Princeps ſeruare non tenetur *Bald. poſt Cin. in l. digna vox, num. 3. C. de leg. & in l. fin. in vlt. verb. C. de tranſact. Dom. Regens Tap. in l. fin. cap. 9. in 2. par. num. 38.* qui pariter allegat *Iacob. in ſua inueſt. in verb. Sed an Princeps, num. 1. Rodolf. poſt Andr. ab Exe. & Anton. Gabr. de abſol. Princip. poteſt, capit. 6. num. 202. cum concord. ex aduerſo adductis.*

110 Sed non minùs in hoc, quàm in cęteris in-

applicatione iuris differimus: nam ſi quod ex aduerſo in facto ſupponitur de aſſerta iniuſtitia ac dolo, refertur ad immunitatem, quam nedùm ex geminatis, ſed multiplicatis priuilegijs à diuerſis Principibus Meſſana ſucceſſiuè obtinuit, vtique illud tunc rei noſtræ applicari poſſe arbitramur, ſi tot intolerabiles labores, quos Meſſana non ſine maxima ſuorum ciuium ſanguinis effuſione, ac ſubſtantiæ detrimento notabili, non ſemel aut bis, ſed pluries & quoties ſe obtulit occaſio, tùm pro ſeruanda Romanis, olim rerum dominis, Republica à bello ſeruili turbata, tùm pro liberatione Principis à ſuis obſeſsi rebellibus, tùm pro infidelium ab hoc Regno Saracenorum expulſione, ac pro eiuſdem Regni defenſione & rebellium, ac inimicorum exterminatione grauiter ac mirabiliter pro eius innata fidelitate ſuſtinuit. Si igitur tot notabilia ſeruitia, tot inſignia merita, quæ huic immunitati cauſam dedere, & quibus illam imparem eſſe fatentur Principes concedentes, volumus iniuſtitiam, ac dolum appellare, certè tunc præmiſſa iuris diſpoſitio, terminis iſtis eſſet applicabilis: nam præmiſſa ſunt quæ ex parte Meſſanæ recipientis immunitatis conceſſionem interuenerunt, vt priuilegia ipſa teſtantur: & ideò ſi talia merentur iudicari, qualia ex aduerſo appellantur, dicat quiſque. Scimus enim omnes reſponſuros, nedùm dolum ac iniuſtitiam ceſſare, ſed potiùs illud ex parte vrbis interueniſſe, per quod illius immunitatis conceſſio iuſtificatur, cùm ex deductis in ſecunda parte in 5. conſid. conſtat benemerita iuſtam eſſe cauſam obtinendi immunitatem: ex quibus non ſolùm iuſtificatur immunitas à Principe conceſſa, cuius validitas à ſola eius voluntate pendet, ex deductis ſuprà in hac parte *ſub num. 60.* ſed etiam illa, quæ ab inferioribus conceditur, quæ aliàs abſq; meritis non ſubſiſtit, prout de Ciuitate ſubdita *poſt Abbat. Alexand. Felin. Iaſ. Ruin. Pariſ. Roland. Surd.* & alios tradidimus ſupra *in dict. 5. conſid.* Verùm ſi quod de iniuſtitia ac dolo ſupponitur, refertur ad priuilegium nouiſſimum, prout illud referri animaduertimus, dùm omnes conantur ſuadere Catholicam Dom. Reg. Maieſt. in conceſſione illa fuiſſe enormiſſimè læſam, ac ex parte vrbis dolum (ſaltem re ipſa) interueniſſe, ſuper quo ſpecialiter dilatat fimbrias *D. Corſet. in verſ. Ex quibus itaque, fol. 94.* qui inſiſtens in terminorum declaratione altiùs rem ipſam exordiri atteſtatur,

con-

concludens vnà cum alijs collegis, ponderatis conceßionibus obtentis cum oblatione, suam Cath. Maiſt. multa contuliſſe, & nihil recepiſſe, & per conſequens enormiſſimè, ac læſam in totum atteſtatur, & ideò ad illius priuilegij obſeruentiam ob aſſertam læſionem, non teneri volunt ex aduerſo, ex traditis *per Bald. in dict. l. digna vox, & in d. l. fin. cum concor.* ſuperiùs relatis, Adden-

111 tes, quòd ad reſciſſionem contractus idem operatur dolus, re ipſa, qui ex læſione reſultat, quam dolus ex propoſito, *l. ſi quis cum aliter, in princip. ff. de verbor. obligation. & l. ſi ſuperſtiti, C. de dol. Ancharan. in conſ. 38. Alex. in conſ. 125. volum. 1. Dec. in conſ. 180. Cagnol. in l. 2. num. 81. C. de reſcindon. vendit. Oſaſc.* qui de magis communi teſtatur *in deciſ. 40. nu. 3. Turpur. allegat. ex aduerſo in dict. conſil. 18. nu. 46.* qui in terminis de conceſſione Principis loquens, inquit poſt *Bald.* quòd ſtante dolo non tenetur Princeps ſeruare conuentiones, vt latiùs per eos. Sed an hæc aſſerta læſio, ex qua dolum ex parte Meſſanæ arguunt domini ex aduerſo interueniſſe in conceſſione illius priuilegij, terminis noſtris conueniat, latiſſimè conſtat ex ſuperiùs deductis in tertio ſupp. princip. vbi non minùs probabili, quàm fideli calamo demonſtrauimus, omnē aſſertam in eo ceſſare prætenſam leſionem. Nam licèt ex forma illius capitulationis prima fronte videatur ſuam Catholicam Maieſtatem illa concedere, quę ſub dicto tertio ſuppoſ. retulimus: verò tamen omnia, aut ſaltem ea, quæ alicuius conſiderationis haberi poſſunt, vigore antiquorum priuilegiorum Meſſanæ competebant, adeò quòd, re ipſa ad terminos bonæ fidei redacta, quam fatentur ex aduerſo in Principis contractu exuberare, potiùs ſua Catholica Maieſtas; ex Procerum quorum exquiſiuit conſilium, ac deliberationem, bonam fidem agnoſcens, gabellas indictas contra formam priuilegiorum Meſſanæ extinxit, illiuſque vrbis pleniſſimas immunitates confirmauit, recepto ſeruitio oblato, quòd non ſolùm de ſuo Meſſanam contuliſſe, ac conceſſionibus æquiualere, ſed longè præponderare enunciauimus, propter quod pro conſtanti ſuppoſuimus, illud priuilegium vim oneroſi contractus habere, ex doctrina Bald. cum ſequac. ibidem adductis, & per conſequens irreuocabile eſſe in 9. conſid. principali tradidimus.

S V M M A R I V M.

112 *Fiſcus aſſerit, quod priuilegium nouiſſimum non porrigitur ad hanc facti ſpeciem, in qua quæritur de vectigali à principe impoſito, cum illud emanauit pro immunitate contra gabellas impoſitas in comitijs generalibus.*
Sed ibidem hoc diluitur, num. ſeq.

113 *Bertrand. conſil. 181. volum. 3. in vltim. part. ex aduerſo alleg. his terminis, de quibus agitur, nō conuenit.*

114 *Priuilegij tenor oſtendit, quid ſub priuilegio continetur.*
Iuriſdictio, quæ, & quomodo ſit conceſſa, ex tenore priuilegij colligitur, ibid.

115 *Indulgendi facultas, an ſit conceſſa, ex tenore priuilegij colligitur.*

116 *Fiſcus conatur ſuadere confirmationem immunitatum habitam in priuilegio nouiſſimo, nihil operari, Uti factam de priuilegijs vſu contrario abrogatis.*
Sed iſtud diluitur num. 118. cum ſeq. vſque ad num. 130.
Dictio iuxta eſt relatiua, ibi. vide n. 127. & 128.

117 *Confirmatio priuilegiorum, vel ſtatutorum, non intelligitur de abrogatis, nec porrigitur ad inualida, vide num. 121.*

118 *Confirmatio priuilegiorum habita in priuilegio nouiſſimo, quid operatur oſtenditur, ſiue priuilegia confirmata erant Ualida, ſiue inualida, & num. 119. 220. & 122.*

119 *Confirmatio, eſt iuris prius quæſiti corroboratio.*

120 *Confirmatio obtenta in priuilegio nouiſſimo, ex certa ſcientia proceſſit, vide num. 121.*

122 *Fiſcus aſſerit, quòd Rex in priuilegio nouiſſimo noluit cōfirmare abſolutè immunitates & priuilegia Meſſanæ, ſed ea quæ vſu erant recepta.*
Clauſulæ poſitæ in priuilegio nouiſſimo, iuxta tamen priuilegiorum ipſius Ciuitatis tenores, intellectus, ibi. & num. 127.

123 *Verba non debent eſſe fruſtratoria, & ſine operatione.*
Intellectus, per quem incidimus in ſuperfluitatem, eſt euitandus, ibid.

124 *Corrigere ſe ipſum in continenti, nemo præſumitur.*

125 *Princeps debet eſſe immobilis, ſicut lapis angulari, & ſicut Polus in cælo.*

126 *Interpretatio legis, aut cuiuslibet diſpoſitionis, debet fieri, ita, vt diſpoſitio ſibi non contradicat.*

127 *Priuilegij nouiſſimi verus intellectus traditur in ea clauſula, iuxta tamen priuilegiorum ipſius Ciuitatis tenores, cum ſeq.*
Referens reſtringitur ſm̄ diſpoſitionem relatā, & ſi in eo capitur error corrigitur ex relato, ibid.

128 *Dictio, iuxta, ſtat ſimilitudinarie.*
Clauſula in fine poſita an referatur ad immediatè

diatè

112 Secundò, sub hoc primo membro principali conuenit, quod ex aduerso traditur, accedens præmissis, quòd in specie immunitas, quæ ex dicto nouissimo priuilegio resultat, in terminis, de quibus agitur, non suffragatur, quod Fiscus adducit *in 8. princ. resp.* vbi vult, quòd illud priuilegium emanauit respectu immunitatis, quam Messana tunc prętendebat pro gabellis impositis in comitijs generalibus Regni, & ideò non debet porrigi ad hos terminos, in quibus quęritur de vectigali à Principe imposito, de cuius potestate nihil tempore illius concessionis fuit discussum, aut pertractatum sub prætextu, quòd immunitatis priuilegia strictè debent interpretari, nec ad casum diuersum ex eis est inferendum, ad tradita indiuidualiter *per Bertran. in cons. 181. nu. 11. in poster. par. volum. 3.* aliàs ab eodem alleg. prout retulimus suprà in hac *part. num. 49.* qui cōsuluit, quòd priuilegium immunitatis pro tallijs, cēsibus, aut alijs oneribus, nō se extendit ad generalia subsidia, seu dona gratiosa, quæ fiunt in Delfinatu, cùm hæc sint duo separata & diuersa, nempè talliæ indicuntur à Principe, subditis inuitis: hæc verò sponte præstantur.

Sed istud facilè diluitur ex inspectione illius priuilegij, ex cuius tenore patet, quòd res aliter se habuit, quam vt refertur. Itaque quatenùs Messana in hac facti specie ad vberiorem cautelam suæ antiquæ immunitatis, iuuatur dicto priuilegio, vtique illud de casu ad casum non extenditur, vt Fiscus attentat, & ideò nullatenùs conuenit, quod *Bertran.* consuluit ex aduerso allegat. Circa quod nolumus circumscribere, quòd si res ita se haberet in hac facti specie, prout Fisc. Patron. refert,

ramen tradita à *Bertran.* non bene conuenirent, quia non loquitur in terminis terminantibus, vt Fis. attestatur, sed in strictioribus, tùm quia vt *Bertran.* conatur probare *sub num* 7. licèt verè non firmar pedes, illa immunitas à contributione facienda in tallijs & alijs oneribus, præsumebatur concessa ad illorum supplicantium petitionem; & ideò strictè illa interpretatur ex deductis *in 2. par. in 7. consid.* & ipsemet *Bertrand.* attestatur ibidem *sub num.* 10. *vers. Ad tertium.* quod terminis nostris non conuenit, dùm ex ibidem deductis patet, immunitatem istam esse fauorabilem, ac latissimè interpretandam, tùm etiam quia in ea facti specie, si illa immunitas porrigebatur ad illa subsidia & dona gratiosa, cęterorum præiudicium resultabat, vt ipse inquit sub *d. nu.* 10. ex eo fortè quòd illa consistebant in certa summa soluenda à patria Delphin. vt colligitur ex eodem *Bertran. sub num.* 12. Ita quòd data illa exemptione pars exemptorum cæteris accrescebat, vt ipse aduertit *sub num.* 19. *ad tradita per Abbat. in cap. accedentes, de præscrip. Bart. & Paul. de Castr. in l. ab omnibus, ff. de legat.* 1. *Bart. in l.* 2. *num.* 3. *C. de apoc. public. cum concord.* ordine suo tradendis in seq. membro, & ideò, quia vertebatur præiudicium tertij, faciliùs suaderi potuit illam strictè interpretari, nec ad dona gratiosa præmissa porrigi, vt ipse attestatur ibidem *in dict. vers. Ad tertium*, quòd præiudicium in hac facti specie omninò cessare in dicto secundo membro ostendetur. Et ideò immunitatem latiori termino interpretari, non esset absurdum, *ex allegat. suprà in 2. par. sub dict. 7. consid. num. 69.* Sed vt diximus, in his insistere non oportet, ex quo aliter se habet veritas, vt tenor illius priuilegij testatur. Nam licèt illi priuilegio causam dederunt gabellæ impositæ in comitijs generalibus, ramen earum occasione de omni Messanæ immunitate fuit tunc temporis benè discussum ac per tractatum, quæ ibidem expressè confirmatur, & ad vberiorem cautelam de nouo conceditur in specie, respectu gabellarum imponendarum à Rege, vt in tertio capite illius concordiæ legitur, quam capitulationem, ac immunitatis priuilegia, & omnia & singula in eis contenta Sua Catholica Maiestas ibidem confirmat ex certa scientia, ac supremi Consilij deliberatione accedente: & ideò quatenùs in hac facti specie ad corroborationem suæ plenissimæ, ac antiquæ immunitatis Messana eo nouissimo inuatur priuilegio, vtique non agitur de extensione immunitatis facienda de casu ad casum, vt Fiscus supponit, nam illud priuilegium expressè, ac specialiter comprehendit casum immunitatis aduersus gabellas & vectigalia à Rege imponendas, vt ex eius tenore patet, ex quo exēptio ipsa colligitur *Ioā. Mona. in c. Episcoporū, sub verb. cōtempserit. de priu. in 6.*

114 Est enim generale, quòd tenor priuilegij ostendit quid sub priuilegio continetur, *Anton. de Butr. Abbas, & Canon.* loquentes de priuilegio legitimandi, *in capit. per venerabilem, qui fil. sint legit. idem Bertrand. alios citans in dict. consil.* 181. *sub num.* 1. *accedunt Afflict. & alij in cap.* 1. *sub num.* 40. *de capit. qui cur. vend. Dec. in l. Imperium, num.* 26. *de iurisd. om. iudic. Roland. in cons.* 42. *num.* 43. *volum.* 2. *D. Tap. in l. fin. in* 1. *part. cap.* 2. *num.* 46. *& seq. & Petr. de Gregor. de conces. feud. in* 7. *par. quæst.* 2. *num.* 15. loquentes de priuilegio concessionis castri, sub quo, quæ iurisdictio veniat, ex tenore priuilegij colligitur, sic etiā an iurisdictio cumulatiuè, vel abdicatiuè, dicatur concessa ex tenore priuilegij perpendi, inquit *Felin. in cap. pastoralis, colum.* 2. *vers. Limita tertiò, de offic. ordin. Rom. in sing.* 23. *& in cons.* 295. *Capic. in decis.* 30. *in prin. Menoc. de arbitr. iud. cas.* 40. *num.* 7. *& Lanar. in consil.*

115 52. *sub num.* 8. Sicut pariter de facultate indulgendi delinquentibus, voluit *Bos. in tit. de remed. ex sola clem. Princ. num.* 52. *Roland. in consil.* 4. *num.* 53. *& seq. volum.* 3. *Clar. quæst.* 59. *num.* 2. *Osasc. in decis.* 101. *num.* 3. *& in cons.* 66. *num.* 37. *vers. Venio ad secundam partem, circa fin. Petr. de potest. princ. cap.* 6. *num.* 57. *& cap.* 8. *num.* 36. *vers. benè verum, Baiard. in addit. ad Clar. in dict. quæst.* 59. *sub num.* 97. *versic. in huiusmodi autem, & Farinac. in pract. quæst.* 6. *num.* 3. Vnde, cùm ita se habet tenor illius priuilegij, potuerat equidem dominus Fisci Patronus hanc oppugnationem omittere.

116 Sed præsentiens præmissa, *sub ead.* 8. *princ. respon. in versic. Benè tamen verum est*, conatur suadere, quòd Messana non potest lætari dicto priuilegio, non obstante confirmatione immunitatum prædicta, & licèt multa effundat, & implicatè, in effectu ex eo mouetur: quia confirmatio priuilegiorum tantùm operatur, quantùm priuilegia confirmata subsistunt, *ex Bertrand. in dict. consil.* 181. Tùm quia de natura confirmationis est, nouum ius non tribuete, *ad tradita per DD. in cap. dilecti, de confirm. vtil. vel inutil.* Tùm etiam, quia in ea facti specie ita specialiter processit confirmatio, quæ fuit re-

strícta

stricta ad tenorem priuilegiorũ, ad quæ fuit facta relatio per illam dictionem in priuilegio positam, iuxta tamen priuilegiorum ipsius Ciuitatis tenores, quæ est relatiua, *ex Decian. consf. 21. num. 38. volum. 2. & Cantu. in Rot. Rom. decis. 40. in 2. volum.* qui ex aduerso allegantur. Sed in proposito, secundum eum, hæc priuilegia immunitatis ibidem confirmata quoad impositiones pro extractione extra Regnum non subsistunt, asserens per vsum contrarium esse abrogata.

117 Ideò infert, confirmationem illam nihil operari: quia non intelligitur de priuilegijs abrogatis, sicut nec statutorum confirmatio ad statuta abrogata porrigitur, *glos. in l. final. & ibi Bart. num. 3. ff. ad Trebel. Rip. ex aduerso alleg. lib. 1. respons. cap. 5. num. 5.* qui subdit, quòd confirmatio non porrigitur ad ea, quæ sunt inualida, *ex Innoc. Ioan. And. & alijs in cap. dudùm, de decim. Alexan. in cons. 59. num. 11. volum. 1. & in consil. 39. num. 10. volum. 4.* quibus accedit *post Marsil. Ruin. Paris. Bologn. Soc. Iun. Bero. & alios, Pètr. Surd. ex aduerso alleg. in consil. 58. num. 16. volum. 1.* Ex quibus, si animaduertimus, duo implicat Fiscus. Primò principaliter conatur euitare confirmationem habitam in dicto nouissimo priuilegio. Secundò incidenter mordet priuilegia antiquæ immunitatis, illaque suadet euitari posse, vti contrario vsu abrogata, & sic vnico ictu duo vulnuscula inferre videtur.

118 Sed certè talia esse arbitramur, quòd vix cutem inflammant, & ideò facilè mederi posse non veremur. Itaque vt retorqueatur argumentum, supposito, quòd hæc immunitatis priuilegia ibidem confirmata, talia essent per vsum contrarium abrogata, qualia Fisci Patronus asserit, fortiùs quidem illa confirmatio operaretur, quàm si dicta priuilegia valida, & in vsu fuissent. Nam in priori casu confirmatio illa nouum ius immunitatis Messanæ tribueret, ac nouam illius concessionem importaret. At in posteriore illud non operaretur. Huius propositionis veritas patet ex traditis supra *in 1. suppos. num. 24. cum seq. & in 3. supp. num. 155. cum seq.* Nam posito quòd priuilegia prædicta erant valida, nec per contrarium vsum abrogata, prout verius esse inferiùs ostendetur, vtique illa confirmatio, ibidem obtenta, nihil de nouo tribuit ex natura confirmationis, secundum quam qui confirmat, non dicitur dare, *l. si donata, §. 1. de donat, Ias. in l. more maiorum num. 26. ff. de iurisd. omn. iud. Bal. in l. ex placito colum. 3. C. de rer. permut. cum concord. traditis in d. num. 155. & seq.* vbi in terminis diximus *post glo. Bald. Ias. & Paris.* de confirmatione priuilegiorũ, quam si Princeps facit de priuilegijs antiquis, & validis, non ideo illa dicitur de nouo concedere, quia dare, & confirmare dif-

119 ferunt, ex ibidem deductis *num. 156.* Vnde hoc casu per confirmationem, iuris priùs quæsiti fit corroboratio, iuxta naturam ipsius confirmationis, quæ sic à Doct. diffinitur, *vt per Hostiens. & Gofred. in sum. de confirm. vtil. vel inutil. Dec. & alij in eadem rubric. & in dict. l. more maiorum num. 22. & Paris. in in dict. consil. 19. num 18. volum. 1.* Et ob id in his terminis Messana eo priuilegio vtitur ad corroborationem immunitatis antiquæ ibidem per confirmationem corroboratæ, per quam censetur maioris authoritatis, *ad text. in cap. quis nesciat, 11. distinct. Abbas & alij in capit. 1. de confirmat. vtil. vel inutil.* etiamsi confirmatio fuerit in forma communi, *Paris. in cons. 3. num. 35. volum. 4.* At si supponimus priuilegia ibidem confirmata, fuisse inualida, ac per vsum contrarium abrogata, vt Fiscus attestatur, certè per confirmationem ibidem obtentam, noua immunitatis concessio resultat: ita quòd eo priuilegio absolutè iuuari posset Messana, propter nouam immunitatis concessionem, vigore illius confirmationis sibi

120 factam. Mouet, quia confirmatio ibidem obtenta, non in forma communi, sed ex certa scientia ac discusso negotio, & sic causæ cognitione adhibita, processit, iuxta notata *in cap. 1. & 2. & ibidem Cano. de confirmat. vtil. vel inutil. & in capit. 1. & cap. veniens in verb. confirmatum de transact. Anton. de Butr. in cap. 2. de pact. Alexand. in consil. 121. vol. 4. Dec. in rubr. de conf. vtil. vel inutil. Paris. in consil. 19. num. 12. volum. 1. & in consil. 33 num. 51. vol. 3.* Sic enim in eo asseritur, ad tradita *per Abb. in dict. cap. 1. & in cap. porrecta, & ibidem Dec. num. mihi 4. versic. Quartò quando expresse*, vbi concordantes allegat, *de confirmat. vtil. vel inutil. & Paris. in dict. cons. 3. num. 46. volum. 4.* Cuius quidem confirmationis efficacia ea est, quòd per illã, licèt nullum, & inualidum sit, quod confirmatur, nouum tamen ius tribuitur, ad notat, *in dict. cap. 1. & in cap. veniens de transact. Bart. Bald. Salic. Abb. Felin. Dec. & Paris. in 1. suppos. num. 24. citati, vbi num. 25. traditum est post Bart. Angel. Ias. Dec. & Paris.* quòd taliter confirmans actum inualidum, dicitur dare, *ad text. in l. adoptio, ff. de adoptio.* Et per consequens confirmatio illa ex certa scientia facta, dicitur

citur

citur noua, & valida concessio, *ex Alexand. Barbat. Ias. Dec. & Roland. ibid. citat. num. 26.* Vnde hoc casu attenditur confirmans, & non confirmatum, & agitur ex ipso confirmante, non ex confirmato, *Bart. in l. si quis priore, num. 3. ff. ad Trebell. & in auth. ex causa, num. 20. C. de liber. praeter. Bald. in dict. l. ex placito, col. 3. C. rer. permut. sequitur Paris. in d. cons. 19. nu. 17. vol. 1.*

121 Nec allegata ex aduerso militant: nam quod traditur de confirmatione, quæ nihil operatur, ex sui natura pro inualidis, quia non tribuis ius, Illud, vt ex prædictis patet, locum non habet in confirmatione facta, ex certa scientia, seu in forma speciali, sed procedit in confirmatione generali, facta simpliciter, & in forma communi, quæ licet corroborat confirmatum, quod subsistit. vt proxime diximus *post Paris. in d. cons. 3. num. 35. volum. 4.* Vbi tamen illud, quòd confirmatur, est inualidum, nihil operatur, nec ius aliquod tribuit, *Cano. in capit. 1. vbi Dec. allegat concord. de conf. vti. Dec. in cons. 142. ante num. 7. cum concord. traditis supra in dict. 3. suppos. num. 158.* quod in specie in priuilegiorum confirmatione procedit, *Bald. & Salic. in l. ex verbis, C. de donat. int. vir. & vxor.* Talis enim confirmatio simpliciter facta actum non confirmat, *cap. ex parte de constit. c. dudum, de deci.* Nam illa præsupponit aliquid, vt notat *Bald. in l. nominationes circa fin. C. de appell.* quia non est aliud per se stans; sed dicitur confirmatio, quasi cum alio firmatio, ad notata *per Bald. in l. falsus, colum. 2. C. de furt. ad latè tradita per Dec. in rubr. de confir. vtil. & in dict. l. more maiorum, sub num. 20. in versic. Prima conclusio, ff. de iurisdict. omn. iud.*

122 Præterea nec obstat, quod in specie traditur de illa confirmatione, quam dicit Fiscus habuisse relationem ad priuilegia per illam clausulam, iuxta tamen, quæ est relatiua, inferens, quòd absolutè Princeps noluit confirmare immunitates, & priuilegia Messanæ, sed ea tantum quæ erant vsu recepta, non quæ per contrarium vsum abrogata, & abolita erant. Nam iste intellectus nullatenus illi priuilegio conuenit, quia si illa clausula, iuxta tamen priuilegiorum ipsius Ciuitatis tenores, posita secundum eum, respectu confirmationis, illam restingeret ad priuilegia tantum, quæ subsistebant, vtique sequeretur, quòd illa confirmatio esset in forma communi, quæ simpliciter corroborat valida, & pro inualidis nihil operatur, vt supra proximè traditum est, & per consequens, tot clausulæ in illa confirmatione positæ, per quas confirmatio illa dicitur facta, ex certa scientia, vt supra diximus, & præcipue probat *Paris. in dict. cons. 3. num. 38. cum pluribus seq. volum. 4.* quæ tribuit nouum ius, data inualiditate rei confirmatæ, vt deduximus essent fru-
123 stratoriæ, & nihil operarentur, contra *not. in l. 1. ff. ad muni. in l. 1. ff. quòd met. caus. ad text. in cap. si papa, de priuil. in 6. Bald. in rubr. C. de cont. emp. quæst. 9. Dec. in cons. 48. num. 2. & in cons. 626. num. 7.* qui dicunt, quòd nec minimum verbum, aut syllaba, debet esse frustratoria, *Paris. in consil. 66. num. 9. volum. 2. Curt. Iun. in consil. 85. num. 4. Ruin. in cons. 101. num. 5. vers. Tertio, volum. 1. Socin. Iun. in consil. 6. num. 51. volum. 1. Crauet in cons. 86. num. 11. Roland. in cons. 62. num. 17. & in cons. 123. volum. 3. Menoch. in consil. 719. num. 20. & Surd. in consil. 81. num. 20. volum. 1.* Vnde est euitandus iste intellectus Fisci, per quem incidimus insuperfluitatem, *vt post Paul. Castr. & Soc. Iun. inquit Roland. in dict. cons. 62. num. 5.* & tanto magis, quia dato hoc intellectu, necesse est fateri, quòd per illam clausulam, Rex statim se correxit, & confirmationem de vna ad aliam speciem penitus diuersam, transtulit, quod est absurdum, & inuerisimile, quia repentina correctio in
124 quacumque dispositione est euitanda, cum non sit verisimile, quòd quis velit se incontinenti corrigere, *ad text. in l. non ab ea legata, vbi Doct. ff. de cond. & demon. l. cum hic status, §. 1. in fin. ff. de donat. int. vir. & vxor. l. præcipimus in fin. C. de appell. glos. in capit. cupientes, §. quòd si per viginti, de elect. Alciat. de præsumpt. reg. 2. præs. 28. in princ. Roland. in dict. consil. 62. num. 9. volum. 3. Afflict. in decis. 381. num. 4. Surd. alios citans, in consil. 241. num. 19. volum.*
125 *2. & in cons. 362. num. 15. & 365. num. 10.* & maximè in Principe, qui debet esse immobilis, sicut lapis angularis, & sicut Polus in cœlo, *Bald. in cons. 327. incip. pridie, sub num. 4. volum. 1. Boss. in tit. de Princip. num. 18. Iacob de*
126 *Leo. in consil. 117. num. 95. cum seq. inter consil. Brun. cum concord. traditis à Rodol. de absol. prin. potest. cap. 6. num. 186.* Aut affirmare oportet contradictionem inesse, quod omnino effugiendum est in interpretatione, seu legis intellectu, qui talis debet esse, vt dispositio sibi non contradicat, *capit. inter dilectos de fide instrum. Bart. in l. fin. §. idem, ff. de cond. in deb.* quod in qualibet dispositione procedere, inquit *Dec. in l. vbi repugnantia, num. 4. ff. de reg. iur. Crauet. in cons. 70. num. 15. & in cons. 144. num. 14. Simon de Prat. de coniect. vlt. volunt.*

volunt.lib.1.interpret.1.dub.4.solut.7.num.3. Surd.in consil.179.num.25.& 26.vol.2.& in conf.313.num.17.

127 Itaq; pro vero intellectu illius clausulæ, iuxta, considerare oportet, quod illa regulariter est relatiua, vt dicitur ex aduerso, & per consequens verum est quod dispositio referens restringitur, & limitatur secundum priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio, *vt post Bart. Alexand. Curt. Iun. Ruin. Dec. Felin. Purpur. Soc. Iun.* & alios attestatur *Cant. in decis. Rom. ex aduerso alleg. num. 4. 5. & 6.* ex quo relationis effectus est, vt tantum sit in referente, quantum in relato, *l. asseroto ff. de here. insti.* quia referens est in ipso relato cum omnibus suis qualitatibus, vt post *Dec. Soc. Paris. & Tiraq. inquit Menoch. in conf. 247. num. 3.* adeo quod referens, si in eo capitur error, corrigitur ex relato, ad tradita *per Bald. in l. 2. col. p. fin. C. de erro. aduo. Roma. in conf. 294. Curt. Iun. in conf. 92. sub num. 10. Alexand. conf. 9. num. 13. in fin. volum. 5. Dec. in conf. 63. sub num. 6. vers. & licet, Decian. citatus ex aduerso in d. conf. 21. num. 38. & latius Cantu. in d. decis. 40. num. 7.* Sed in terminis illius priuilegij illa dictio, iuxta, confirmationem priuilegiorum non restringit, quoad valida, & vsu recepta, & sic vt intelligatur facta in forma communi, vt Fiscus suadere infradentes conatur. Nam veritas est, quod illa clausula non refertur ad confirmationem; sed ad concessionem noui priuilegij, quam fecit S.C. Maiestas ad vberiorem cautelam Messanæ, prout latè continetur in 3. cap. illius concordiæ insertæ in d. priuilegio, quam non restrinxit Rex per illam clausulam, vt Fiscus asserit; sed potius eam in omnibus, & singulis confirmauit, vt ex tenore illius patet, *in vers. Quaquidem conuentione.* Et ideo pro vero sensu considerandum est, quòd S.C. Maiestas duo facit. Primò confirmat priuilegia, & immunitates Messanæ, ex certa scientia, absolutè, & absque aliqua conditione, deinde ad vberiorem cautelam vrbis, noua concessione Messanam facit immunem, iuxta tamen priuilegiorum dictæ Ciuitatis tenores: per quam clausulam illam nouam concessionem voluit assimilare antiquæ immunitati contentæ in tenore priuilegiorum dictæ Ciuitatis, illamque fecit, eo modo, & forma,
128 prout continetur in dictis priuilegijs. Stat enim illa dictio, iuxta, similitudinariè, vt scribit *Alber. in dictiona. in verb. iuxta, & tradit Menoch. in conf. 482. sub num. 33. volum. 5.* illaque refertur ad dictam nouam concessionem, quæ immediatè illam clausulam in fine positam præcedit, *ad text. in l. si idem cum eodem in fin. cum ibi nota. ff. de iur. omn. iud. l. siuè pro fratre, & ibi glos. C. de nego. gest. Socin. in conf. 156. num. 16. volum. 2.* Et dato quòd illa clausula refertur ad vtrumque, ex quo forte nihil impedit similem relationẽ fieri, *ad not. per Ias. in dict. l. si idem, §. fin. & in l. talis scriptura nu. 36. ff. de leg. 1. Capic. in decis. 108. num. 9. Soc. Iun. in consil. 139. num. 5. volum. 1. & Menoch. in consil. 124. num. 62. cum concord.* tamen non propterea sequitur intellectus Fisci, qui voluit, quòd censentur confirmatata priuilegia valida, & quæ sunt in vsu, ob absurda quæ inde sequuntur, vt ex prædictis patet, & tanto magis, stante noua concessione facta ad vberiorem cautelam, quæ dato intellectu Fisci, nihil operaretur,
129 quod pariter est absurdum, tum quia non est sumenda interpretatio, per quam dispositio redditur elusoria, *l. 3. ff. de mil. testam. l. si quando cum simil. ff. de leg. 1.* tum etiam quia magis ad rem noua illa concessio debet attendi, eo ipso quòd ex tenore apparet, quòd Princeps confirmando voluit de nouo concedere, *ad trad. per Innoc. Butr. & alios in cap. dudum de elect. Bald. in capit. 1. in princ. sub num. 2. per quos fiat inuest. Paul. de Castr. in l. Princeps, ff. de leg. Ias. in l. more maiorum sub num. 30. ff. de iur. omn. iud. & Bertran. in alleg. consil. 181. num. 2. volum. 3. in Vlt. part.* Itaque, vt vltima primis correspondeant, ex his animaduertimus, quòd si verum esset, quòd priuilegia immunitatis Messanæ essent inualida, vti abrogata per contrarium vsum, illa tamen sustinentur, tum ex confirmatione ex certa scientia, tum etiam ex noua concessione ibidem facta, vt satis apertè patet ex prædictis. Sed, nec vulnusculum istud, quod vt dictum est, incidenter implicat Fiscus absque medela dimittimus. Quoniam verius est, quòd antiqua immunitatis priuilegia Messanæ absolutè non indigent ad eorum validitatem præmissa confirmatione, ac noua concessione, nisi ad vberiorem cautelam, & ad corroborationem iuris antiqui, ex quo illa priuilegia, ac immunitates in eis contentę subsistunt, nec per contrarium vsum sunt abrogatæ, etsi ex aduerso aliter animosè traditur.

130 Implicat ergo Fiscus, quòd hæc immunitas contrario vsu est abrogata, quoad onera, quæ soluuntur pro extractione, quæ fit per extra Regnum, quod repetit inferiùs, dum de priuilegio Regis Iacobi loqui

tur *in verſ. Inſuper iterum*; vnde licèt per priuilegia Henrici Auguſti, & Regis Federici, ſuperius relata *in 4. ſuppoſ.* ſit conceſſa immunitas pro rebus, & mercimonijs, tam in introitu, quam in exitu, & præſertim ex portu Meſſanæ, vt legitur in priuilegijs Henric. & Reg. Iacob. in eulogio præſentatis; tamen illa per vſum contrarium eſſe abrogata atteſtatur: & ob id infert, quòd illa vti priuilegia allegari non poſſunt, *ex Rim. Cephal.* & alijs ex aduerſo allegatis, pro quibus facit, quia priuilegium per actum contrarium amittitur, ex quo ei priuilegiatus renunciare cenſetur, *cap. ſi de terra, & ibi gloſ. & Doct. extra de priuileg. Cano. in cap. cum acceſſiſſent per illum text. de conſtit. l. 2. & ibi Doct. C. de iur. dom. impetra. Doct. in l. falſo, C. de diu. reſcr. Alexand. in conſ. 33. num. 2. volum. 5. Dom. Tap. in ſuo comment. l. fin. in 2. part. capit. 2. in princip. ff. de conſtit. princip. Marſil. in rubr. ff. de fideiuſ. num. 335. Menoch. lib. 6. præſumpt. 41. n. 3.* & in ſpecie de priuil. immun. quod perditur per actum in contrarium, *Bart. in l. 1. C. de his qui ſpon. muner. ſube. lib. 10. Gozad. in conſ. 23. num. 7. & Oſaſc. deciſ. 91. num. 5. cum concord.*

131 Quod autem talia ſint per vſum contrarium abrogata, ex his, quæ tradit Fiſcus in vtroque loco, animaduertimus, quod ex duobus ſuadere conatur. Primò inquit hoc conſtare ex confeſſione Ciuitatis, dum preces porrexit Reg. Alfonſ. in anno 1440. quibus petijt, quòd omnia priuilegia eidem conceſſa, à tempore Regis Rogerij, remaneant in ſuo robore, non obſtante quòd illis vſa non fuerit, vel in contrarium vſa fuerit. Ex quibus precibus arguit ciuitatem fateri eius priuilegia vſu contrario abrogata, & per conſequens talis confeſſio in precibus facta, ei parat præiudicium, *ad text.* licèt ipſe non alleget *in l. cum precum, C. de liberal. cauſ. ad tradita per Alexand. in conſil. 29. ſub num. 25. volum. 5.* qui loquitur de eo, qui in precibus fatetur rem eſſe feudalem, quem ſequitur *Ruin. in conſil. 108. num. 19. Volum. 2. quos citat Maſcard. de probat. concluſ. 768. num. 11. Menoch. in conſ. 309. num. 7.* & alteri, licèt abſenti prodeſt, *Bald. in l. 1. num. 44. C. de confeſ. Iaſ. in l. cum te, la ſeconda, num. 13. & ibidem Dec. num. 9. C. de tranſact.* quandoquidem ipſe ſubdit, quòd præmiſſæ ſupplicationi fuit per Regem reſponſum, quòd ſtarent priuilegia in ſuo robore, licèt eis Ciuitas vſa non fuiſſet: cæterum, quoad vſum contrarium, nihil fuit reſponſum,
132 & ideo denegatum cenſetur *ex Corn. & Rimin. Iun. ex aduerſo allegat.* licèt non fideliter, impreſſoris vitio, quod tamen verum eſſe videtur, quia incluſio vnius, eſt alterius excluſio, *ad text. in l. cum Prætor, ff. de iud. cap. nonne de præſumpt. Roland. in conſ. 61. num. 11. volum. 3. Surd. in conſil. 262. num. 14.* facit quod dicit *Bald. in l. Tribunus, §. fin. in 3. notab. ff. de mil. teſtam.* vbi inquit, quòd ſi poteſtas, vel Epiſcopus confirmat vnam cauſam de geſtis per ſuum vicarium, videtur cætera
133 reprobare. Et magis in terminis, quando in petitione plura continentur, & in ſignatura, vnum ſimpliciter conceditur, certa cenſentur denegata, quia ſignatura debet attendi, & non petitio, *Abb. in capit. 2. de treg. & pac. Iaſ. in l. 1. C. de diuerſ. reſcript. Ruin. in conſil. 43. num. 3. volum. 1. quos citat Rimin. Iun.* quem voluit allegare Fiſcus *in conſ. 852. num. 1. volum. 7. notat Abb. in cap. inter dilectos, col. 3. verſic. Nota bonam, de fide inſtrum. Felin. in cap. ſuper literis, colum. 6. in fin. verſic. Limita regulam de reſcript. Bec. in conſil. 55. num. 2. volum. 1.* conueniunt tradita *per Becc. in conſil. 32. num. 1. eod. volum. Pariſ. in conſil. 43. num.*
134 *40. lib. 3. & Surd. in deciſ. 133. num. 11.* Secundò probat illa eſſe vſu contrario abrogata, aſſerens, quòd Meſſanenſes ius tractarum ſoluunt, ſicut cæteri omnes, nec aliter extrahunt ab aliqua parte Siciliæ frumenta, vina, tunitia, & caſeos. Ex quibus ſolutionibus datur intelligi, talia eſſe priuilegia præmiſſa, & per conſequens Ciuitatem illa amiſiſſe ex allegatis per eum, & vltra voluit *Bart. in dict. l. 1. C. de his, qui ſpont. muner. ſube.* vbi voluit, quod immunis ſemel ſponte ſoluens, perdit immunitatem, quia ſibi parat præiudicium, *Alex. in conſil. 136. colum. 4. volum. 2. & in conſ. 109. circa fin. volum. 3. Bald. in capit. plerumque de reſcript. Rom. in conſ. 252. circa fin. Abb. & alij in dict. capit. cum acceſſiſſent, & ibidem Felin. in 3. reg. de conſtit. Ruin. in conſ. 100. num. 1. Vol. 1. Parpalea in l. placet num. 27. C. de ſacroſanc. Eccleſ. Feſtaſ. de collect. in 5. part. cap. 1. num. 32. Crot. in conſ. 64. num. 20. cum ſeq. Surd. in conſ. 262. num. 17. & in conſ. 419. num. 7. & Carol. Bardell. in conſ. 22. numer. 13.* quorum aliqui pro maiori parte referunt doctrinam *Angel. ex aduerſo allegatam in l. 1. §. ſiquis tutor, num. 2. ff. quan.*
135 *appellan. ſit, qui ait per illum text.* quòd ſi immunis patiatur ſe in extimo deſcribi, niſi appellet, ſibi præiudicat, neque prodeſt allegare priuilegium, quia amiſiſſe dicitur, ſubdens, quòd ibi eſt text. peregrinus, & communiter ignoratur, cuius doctrinam, vt Fiſcus atteſtatur, ſequitur *Imol. Aret. Bertran.*

num. Gozad. & Menoch. in locis ab eo citatis, quibus accedunt alij, quos citat Festas. de collect. cap. 1. in 5. part. princ. num. 31. Ias. in l. prætor. §. fin. ff. de oper. nou. nuncia. Balb. de præscrip. in 4. par. quæst. 30. num. 7. Anton. Gab. de iur. imm. in conclus. 1. Menoch. in cons. 702. num. 9. Surd. in dict. cons. 262. num. 16. volum. 2. & in dict. cons. 419. volum. 3.

136 Sed his non obstantibus, hæc asserta priuilegiorum abrogatio per assertum vsum contrarium ex prædictis duobus capitibus superius relatis, ex adductis per Fiscum concludentur non probatur. Nam quoad assertam confessionem Messanæ, ex precibus oblatis Reg. Alfons. illa non resultat, quia hoc in eis absolutè non asseritur. Vnde animaduertere oportet, quòd mens seu finis illius supplicationis Regi Alfons. porrectæ (vt ex proœmio colligitur, ad tradita *per Bart. in l. fin. ff. de hæred. inst. cum concord. traditis per Alexand. in cons. 7. num. 3. Volum. 2.* quibus accedit *Menoch. in cons. 331. num. 67. & in cons. 351. num. 24.*) illa fuit, obtinere, prout pariter in petitione legitur, quòd priuilegia sibi concessa, remaneant in suo robore, non obstante, quòd Ciuitas illis vsa non fuerit per decennium, vt ex aduerso tunc allegabatur; & licèt in narratione fiat mentio, tam de non vsu, quàm de contrario vsu, tamen illud de contrario vsu simpliciter non asseritur: sed dubitatiue ponitur, cum dictione, fortè, quæ posita circa
137 factum de sui natura dubitationem facti importat, *l. & si forte in prin. & §. p. ff. si seru. vend. & l. 1. §. vbi glos. ff. de rei vend.* per quam ita inquit *Barb. in cap. 2. colum. 6. extra de testam. latè Felin. post Alber. in cap. accedens el primo, nu. 10. vt lit. non cont. Paris. in cons. 29. nu. 18. Volum. 2. Ias. in l. si ex falsis num. 5. C. de trans. & in l. in substitutione num. 5. ff. de vulg. & pupil. subst. Menoch. in cons. 759. num. 4. Hyero. Cened. in sing. 36. num. p.* vnde qui loquitur per verbum, forte, nihil concludit quia dubitatiuè loquitur, prout de teste sic loquente inquit *Butr. in cons. 45. versic. & non obstat, quem sequitur Ias. in dict. l. in substitutione, num. 5.* & ideo ex tali modo loquendi, non resultat confessio, *ad text. in l. de ætate, §. nihil, ff. de inter. actio. Menoch. in consil. 112. num. 33.* indiuidualiter *Alexand. in d. l. in substitutione, num. 5. & ibi Ias. Luc. de Pen. in l. omnes, C. de decur. lib. 10. & Menoch. in dict. cons. 759. num. 3.* conueniunt tradita *per Bart. in l. genero sub nu. 2. ff. de his, qui not. inf. & Afflict. in constit. Reg.*
138 *Partes in iudicio, num. 7.* Et posito quòd per illa verba sic dubitatiuè prolata resultaret confessio dubia, illa tamen debet interpretari quod fuit facta, non quòd ita absolutè erat, sed ad cautelā Ciuitatis, quatenus ita fuisset: nam dubia confessio interpretatur in fauorem confitentis, *Bart. in l. his, qui reus, colum. pen. ff. de publ. iud. Alexand. in cons. 138. num. 7. volum. 5. Alciat. de præs. reg. 2. præsump. 12. in fin. Dec. in cap. cum venerabilis de except. & in cons. 189. num. 13. & cons. 482. num. 6. & alibi, vt per Menoch. in dict. cons. 112. num. 21.*

139 Præterea, dato quòd Messana in dictis precibus absolutè, & assertiuè fateretur habere priuilegia, vsu contrario abrogata, non tamen illud de necessitate concluderet, quòd priuilegia immunitatis erant talia, prout debet probatio concludere, *l. tam hoc, C. vnd. legi. & cap. in præsentia cum simil. de probat.* Quinimo contrarium verius esse patet ex alio priuilegio Reg Alfons. in eodem anno & mense emanato, de quo in eulogio, cui Messana porrexit preces contra eos, qui violenter à suis ciuibus contra eius immunitates priuilegia, ac libertates, iura, & drictus dohanarum exigebant, propter quod mandauit Rex priuilegia immunitatum seruari, cum pœnarum appositione. Ex quo suadendum est, quòd illa priuilegia eo tempore subsistebant, & per consequens illa prætenta generalis assertio de priuilegijs abrogatis per contrarium, vsum ad immunitates non porrigitur, de quibus specialiter aliud fuit supplicatum, & à Rege dispositum, *ad text. in l. sanctio legum, ff. de pœn. & capit. generi, cum ibi not. de regul. iur. in 6.*

140 Quo verò ad assertas solutiones de iure tractæ, quas attestutur Fiscus Messanenses facere, pariter ex eis non resultat, hæc immunitatum priuilegia absolutè quoad impositiones, & onera vectigalium pro extractionibus per extra Regnum, esse vsu contrario abrogata. Et primò, dato quòd asserta solutio tractarum ita se habeat, prout à Fisco asseritur, licèt, vt verbo fertur, non ita simpliciter, vt traditur, se habet facti veritas: occurrit tamen animaduertere, quod illud ex diuersis infertur. Nam aliud est quærere de solutione tractarum, aliud vero de solutione vectigalis, quando quidem ius tractarum est certum ius, quod soluitur in pretium ratione licentiæ, pro extractione facienda extra Regnum de rebus prohibitis, contigit in extractione victualium, quæ pro bono publico Regni, ad euitandum penurias, ac illius conturbationes, vigore Regiarum pragmaticarum, extrahi à Regno prohibentur, *ad iura in l. 1. C. quæ*

res

res expo. non deb. & *in l. vnica, C. de litt. & itin. custo. lib. 12. arg. l. præses prouinciæ, C. de seruit. & aqu. nota. in cap. 1. §. post natale de pac. tenen. ad trad. per Afflict. in decis. 290. num. 9.* & ex recentioribus *per Ioan. Franc. de Apont. in tract. de potest. proreg. in tit. de tract. & extract. in princ.* vbi recenset cap. ac Regias prag. illius Regni, per quas huiusmodi extractiones prohibentur, *de qua re habetur in pragm. huius Regni sub tit. de offic. magis. portula.* Sed aliquando propter abundantiam solet permittere Regia Curia extractionem, & vendere huiusmodi tractas, quorum pretium est indeterminatum: vnde solet plus, & minus constitui, secundum temporum conditionem, vt habetur *in reg. prag. 3. §. 8. sub d. tit.* quinimò hoc ius tractarum solet Princeps alijs concedere, de quo loquitur *Apon. vbi supra num. 5.* & de his assignatarijs tractarum *in d. prag. 3. §. 7.* quibus interdicitur illas vendere, nisi pro eo pretio, quo in illis oneratorijs, vnde fit extractio, Regia Curia

141 vendit suas tractas. Ex quibus datur intelligi, quòd illud, quod soluitur iure tractæ, præstatur ratione prætij, quo, facultas extrahendi victualia, contenta in Regijs pragm. emitur, quorum extractio aliàs ad euitandum penurias, & conturbationes Regni, super quo oportet ministros inuigilare, est prohibita, & in ea facti specie agitur merus contractus voluntarius emptionis, & venditionis ratione pretij, quod interuenit *ad gloss. sing. in l. cum dotem in verbo, Quis enim*, quam ibi notat, *Bald. C. de iur. dot. Ias. in l. 1. num. 23. C. de iur. emphyt. Hippol. de Mars. in sing. 105.* conueniunt tradita supra *in 1. part. in 3. supp. num. 96.* vbi deduximus, quod vbi de pretio fit mentio, ibi est emptio, & venditio, *Tiraq.* post alios, quos citat *de retra. conuent. §. 1. gloss. 2. num. 1. & Menoch. in cons. 27. num. 4. volum. 1.* quod in his terminis non habet dubium, dum Reg. pragm. loquentes de hoc iure tractæ, vtuntur hoc verbo vendere: & sic in claris non est opus coniecturis, neque glossa, *ex deductis, sup. in d. 3. suppos. sub num. 135.*

142 Qua propter de iure tractarum non est inferendum ad gabellas, vectigalia, & similia onera, quæ indicuntur à Principe, & habent certam, & determinatam quantitatem, quę præstatur pro rebus licitè inuectis, & euectis, & exiguntur ab inuitis, vt idem Fiscus attestatur *sub 8. princip. respon. post Bertrand. in sæpè allegat. cons. 181. sub num. 11. volum. 3.* à quibus oneribus Messana, & Messanen. sunt omnino immunes, & exempti, vt ex deductis priuilegijs patet.

143 Secundò occurrit in fortioribus terminis, quod dato quòd hæc duo eiusdem essent naturæ, non propterea sequitur, quòd per assertas solutiones, quæ fiunt pro extractionibus prohibitis, absolutè sint abrogata priuilegia immunitatum Messanæ; ita vt in omnibus casibus, in quibus quæritur de extractione facienda per extra Regnum de mercaturis, & mercimonijs, cesset immunitas. Nam quòd ex aduerso traditur, & à nobis supra confirmatum de priuilegio, quod per vsum contrarium amittitur, & quod ideò si immunis semel soluit, sibi præiudicat, vt deduximus supra *num. 130. & 134.* procedit quoad soluta tantum, quæ repeti non possunt, secus verò quoad futuras solutiones, pro quibus cogi non potest, nisi per tempus legitimum fuerit præscriptum: quia priuilegium immunitatis non continet actum momentaneum, nec consummatur per vnum actum, sed habet causam successiuam, *l. 2. in princip. & ibi glos. & Bar. ff. de priui. veter. l. voluntarie, & ibi. Cin. in 3. quæst. & post eum Bald. Sal. & alij, C. de excus. tuto. Alexand. in cons. 192. & 193. Vol. 2. Felin. Dec. & Cano. in cap. cum accessissent extra de const. Guid. Pap. in decis. 387. Anton. Gab. de iur. immun. in conclus. 1. num. 10. Silua. in consil. 66. num. 27. Natt. in consil. 446. num. 16. vol. 2. Burs. in cons. 16. num. 82. volum. 1. Osasc. in decis. 91. num. 22. Festas. de collect. in 5. part. cap. 1. num. 32. cum seq. & num. 38. Surd. alios citans in cons. 262. num. 78. & 79. & in d. cons. 419. num. 32.* vbi hoc declarat *volum. 3.* & est communis, & indubitata doctrina, vt tradit *Zas. in cons. 16. num. 9. & 10. volum. 1.*

144 *relatus à Burs. vbi supra.* Quinimo, vbi solutiones sunt reiteratæ, & per tantum tempus, quod sufficit ad præscriptionem, derogant priuilegio quoad illum casum, & actum, in quo sunt factæ solutiones, non quoad alios casus, & ideò habens immunitatem ab oneribus, si aliqua subit, quoad ea, non quoad cætera sibi præiudicat, *Fel. in dict. cap. cum accessissent num. 29. & ibidem Dec. colum. penult. idem Dec. in consil. 496. num. 13. Put. in decis. 188. num. 3. volum. 2. Dom. Tapia in suo com. l. fin. in 2. part. cap. 2. num. 16. Festas. in loco præcit. num. 34. Anton. Gab. in dict. conclus. 1. num. 9. & Menoch. lib. 6. præsumpt. 41.*

145 *num. 6.* Nam renunciatio priuilegij, quæ fit per actum contrarium, est stricti iuris; & ideo solum trahitur ad expressa, *Cald. in consil. 5. de præb. Alexand. in cons. 115. num. 1. volum. 5. Surd. in dict. consil. 262. num. 72.* quia non

non præſnmitur, qnòd quis velit ſuo re-
nuntiare priuilegio, *Cano.in dict.cap.cum ac-
ceſſiſſent Vbi Dec.colum.pen.poſt Felin.num.29.
Butr.in cap. accedentibus colum.2.de priuil.Dec.
in conſ.308.num.8.Menoch.vbi ſupra in princip.
& Dom.Tap. vbi ſup. num.* 24. Vnde renun-
tiatio ptiuilegij eſt euitanda, vt in terminis
inquit *Surd.in dict.conſ.419.num.34. Becc. in
conſ.106.num.46.volum.1.& Caro.Bard.in d.
conſ.22.num.40.*

146 Tertiò occurrit, quod in terminis iſtis
quæritur de priuilegijs Ciuitati conceſſis,
quæ per contrarium vſum, ſeu contraueu-
tionem ciuium, non tolluntur, *Andr.de Ba-
rol. in l.1.C. de his, qui ſpont. mun. ſubc. lib.12.*
qui loquens de immunitate conceſſa à Re-
ge Apuliæ Ianuenſibus, inquit, quod per
ſolutionem factam ab aliquibus de popu-
lo; illa non amittitur, quod refert, & ſequi-
tur *Felin.in d. cap.cum acceſſiſſent ſub num.29.
verſic.Tertio limita,* vbi hoc declarat, *& ibid.
Dec.ſub num. mihi 18.verſic.Sexta & vltima
concluſio, Andr.Gail.pract. obſeruat.lib.2.obſer.
60.num.14.Cephal.in conſ.58.ſub num.93.vo-
lum.1.Alex.Raud.in conſil.54.num.37.& 43.
volum.1.* ſic de priuilegio conceſſo Eccle-
ſiæ, quod non amittitur per contrarium
vſum clericorum; voluit *Innoc. & Cano.in
dict.cap.accedentibus de priuileg.* Et ideo non
obſtante clericorum contrauentione, poſſe
illud allegari nomine Eccleſiæ, voluit *Abb.
in cap. pro illorum ſub num.4. de præb.* ſic pro-
miſcue de Eccleſia, & Ciuitate *poſt Cor. Iaſ.
& alios loquitur Dom.Tapp.in dict. l.fin. in loco
pracit. num.* 17. qui reddit rationem, quòd
ſicut non poſſunt huiuſmodi perſonæ ex-
preſſè renuntiare priuilegio, ita nec tacitè,
*ex Claud.in ead.l.fin. & Feder. de Sen.in conſil.
235.num.6.ad tradita per Dec. in d.cap.cum ac-
ceſſiſſent ſub nu.mihi 17.verſic.Secundo prædicta
concluſio.*

Et licèt affirmari poſſit, quòd per con-
trauentionem ciuium aliquando præſcribi-
tur contra Ciuitatem, ſicut pariter præſcri-
bitur contra priuilegium Eccleſiæ per con-
trauentionem clericorum, *ad iura in cap.ſi de
terra, & in dict.cap. accedentibus, & ibi Doct.de
priuileg. Abb.in d. cap. pro illorum,* Felin.in *dict.
cap. cum acceſſiſſent, & Dom.Tapp.* poſt alios
vbi ſupra, tamen talis præſcriptio, dato
quòd militaret, locum habet in caſibus, &
actibus, in quibus eſt contrauentum, & per
conſequens præſcriptum vigore poſſeſſio-
nis, ſeu quaſi, quam præſcribens adipiſci-
tur per contrauentionem in illis caſibus,
nec extenditur ad alios caſus, in quibus
nulla poſſeſſio, vel quaſi conſiderari poteſt,
147 ſine qua præſcriptio non procedit, ex vul-
gar. Exploratum enim eſt, quòd poſſeſſio,
vel quaſi ſtrictè interpretatur, vt quis tan-
tum poſſidere, vel quaſi dicatur, quantum
adeptus eſt ipſius poſſeſſionis, vel quaſi, *ad
text.in l.1.§.Iulianus, ff.de itin. actuq; priua. &
l.quod meo, §.final.ff.de acquirend.poſſeſ.* Et per
conſequens ſtrictè interpretanda eſt præ-
ſcriptio, vt tantum dicatur præſcriptum,
quantum reperitur poſſeſſum, *dict. l.1.§.ſi
quis hoc interdicto, ff.de itin.actuq; priuat. Abb.
in dict.cap.accedentibus in fin.de priuil.& in conſ.
101.num.7.volum.1.Iaſ.in l.3.§.poſſideri, num.*
148 *35.ff. de acquir. poſſeſ.* Hinc indiuidualiter
Bart. in dict. §.ſi quis hoc interdicto num. 1. in-
quit, quòd ſi aliquis prætendit ſe preſcrip-
ſiſſe ius colligendi pedagium, atque ita eſſe
in quaſi poſſeſſione exigendi illud, ſi pro-
bat, quia viſus eſt exigere de certis rebus,
vtique in illis tantum dicitur præſcripſiſſe,
in quibus apparet vſus: & ſic quaſi poſſeſ-
ſio exigendi, quòd voluit idem *Bart. in l.ſi
publicanus, §.fin.in fin.ff.de public.& vectig.Sa-
lic.in l.2.in fin.C.nou. vectigal.inſtit.non poſſe
Bertacchi. de gabel.in 1.part.ſub num.32.verſic.
Vndecimo quæro, Pariſ. in conſ.13. ſub num.38.
Volum.1.Aymon.Crauet.in conſil.111.num.6.
volum.1.Menoch.de retinen.poſſ.remed.5.num.
59.& in conſil.612.num.1.volum.7.* & quaſi
poſſeſſio reſtringitur ad ſolita, nec extendi-
tur, Honded.*conſ.79.nu.48.volum.p.* Eſt enim
generale, quòd tantum dicitur præſcriptio-
ne & conſuetudine inductum, quantum
apparet præſcriptum, & ſolitum obſerua-
ri, & non vltra, *vt in dict.l.quod meo, §.fin.in
fin.& ibi Doct.ff. de acquir.poſſeſ.glo.in cap.au-
ditis in verb. interruptionem, & ibid. latè Felin.
colum.5.verſ.eſt igitur regula, de præſcript. Ale-*
149 *xand.in conſ.16.nu.23.lib.5.* Quia cum con-
ſuetudo, & præſcriptio ſunt quid facti, non
recipiunt extenſionem, ſed in ſuis terminis
ſeruantur, *Bald.in cap.1.in princip.de feu.cogn.
Crauet.in conſ.170.num.4. & de antiq.temp.in
4.part.princip.num.43.Aret.in conſ.44.num.7.
Alexand.in conſil.106.num.8.colum.2.& in
conſ.57.num.5.volum.3.Pariſ.in conſ.21.num.
44.lib.1.Nat.in conſ.555.num.5.& ſeq.Neuiz.
in conſil.9.num.32.Oſaſc. in deciſ. 29.num.16.
Becc.in conſil.73.num.13.& ſeq.volum.1.Pert.
Surd.in conſ.323.num.13.& in conſ.393.num.
21.* Hinc eſt, quod probandus eſt vſus, ſeu
præſcriptio in ſpecie in caſu de quo quæri-
tur, quia de vno ad alium non infertur, *Ol-
drad.in conſ.237.Anchar. in conſ.339.num.8.
Neuiz. in conſil.48.num.4.Roland.in conſil.80.*

num.

num.10.volum.1.Becc.in consil.98.num.7.vol. 1.Menoch.in consil.54.num.37.cum concordan. traditis à Petr.Surd.in cons.371.num.2.volum.
151 3.Nam consuetudo, seu præscriptio tantum habet de potentia, quantum habet de vsu, seu actu, Bald.in c. p.circa fin.de his qui feu.dar. poss.& in l.fin.vers.Vnum aliud quæritur, C.com. vtri.iud. Alexand. in consil.110.volum.6.Crot. in cons.67.num.6.Menoch.de retinen.possess.in d. remed.5.num.63.Crauet.in cons.30.num.5.Bellon.in cons.46.num.6.Roland.in consil.94.num. 17.volum.2.cum concordan.quos citat Becc.in cons.96.num.6.& in consil.99.num.18.volum. 1.& Surd.in cons.346.num.6.& in consil.382. num.44. volum. 3. Ex quibus apertè liquet verum esse, quòd diximus, quòd ex assertis solutionibus iuris tractarum, dato quòd in facto ita se habeat veritas, vt ex aduerso supponitur, ex nullo tamen capite inferri potest ad absolutam priuilegiorum, & immunitatum abrogationem, ita vt in hac facti specie non possit Messana suis vti immunitatibus, vt ex prædictis constat.

SVMMARIVM.

179 Pro-

179 *Prorex omnia potest, quæ ipsemet Rex, & dicitur alter ego.*

180 *Pecunia ad vnum vsum destinata, an, & quando possit ad alium conuerti, tam de licentia inferioris, quàm etiam de Principis authoritate. Quid de episcopo, ibi.*

181 *Dispensatio contra ius, soli Principi est reseruata.*

152 Tertio, & vltimò principaliter sub hoc primo mẽbro cõuenit, quod tradit Fiscus ex aduerso, sub nona princip. respon. qui insistens ad euitandum priuilegium nouissime obtentum, inquit Messanam eo lætari non posse, sub prætextu quòd ex parte sua non adimpleuit, quod fuit statutum in concordia priuilegij prædicti. Nam tenebatur ex introitibus gabellæ granorum viginti quinque, tunc impositæ, excedentibus summam debitam pro censibus subiugatarijs, ac etiam ex alijs redditibus alterius gabellæ denariorum quatuor, reluere subiugationes, cum ad hoc fuerint dicti redditus destinati, cum expressa prohibitione, ne ad aliud opus possint conuerti, etiam obtenta Proregis dispensatione, quod adimpletum non fuisse ex aduerso asseritur. Ex quo infertur, quòd cùm Ciuitas non adimpleuit, quod fuit causa potissima, ac finalis concessionis dicti priuilegij, sine quo illud non concessisset Princeps, aut saltem non ita, pariter

153 nec ex parte Principis est adimplendum, ad tradita per *Soc. in consil. 26. sub num. 3. versic. Secundum infero, & num. 4. versic. Ex quibus, Volum. 3. & Becc. in consil. 45. num. 29. volum. 1.* qui volunt, quòd etiam in contractibus nominatis, contrahens potest ab eo recedere, si pactum appositum, quod fuit causa finalis ipsius contractus, altera pars non seruauit: & in specie, quòd Princeps potest reuocare contractum, si ei promissa non adimplentur, allegatur *Afflict. in const. Regn.* ea quæ decus *num. 6.* quæ est posita *in lib. p. rubr. 47.* vbi licèt nihil dicat de hoc, illud tamen admittimus, sicut de priuatis traditur, quorum iure vtitur Princeps contrahendo, ex allegatis *in 2. part. sub 9. consid.*

154 Sed in terminis, quòd immunitas potest reuocari, quando ab altera parte, cui conceditur, non est adimpletum, allegatur *Natt. in cons. 657. nu. 8. vol. 4.* ad quod facit quia hæc pacta in concessione illius priuilegij adiecta, censentur correspectiua, eo ipso, quòd alterum causa alterius conficitur, ad tradita *per Doct. in l. petens, & ibi Dec. num. 3. C. de pact. cum concord.* ex aduerso traditis, quibus addimus *Alexand. in cons. 111. num. 3. lib. 3. Tiraq. in l. si vnquam num. 118. C. de reuoc. donat. Nat. in cons. 115. num. 2. volum. 1. & Menoch. alios citantem in cons. 156. num.*

155 *14. volum. 2.* Ex quo sequitur, licèt Dom. Fisc. Patron. non explicet, quod vno corruente, & aliud debet corruere, quia talis est actuum correspectiuorum natura, *ad tex. in l. & etiam, §. ex causa, ff. de minor. l. cum emptor in princ. ff. de rescind. vend. l. filio, §. matri, & l. alumnæ, §. Seya, ff. de adim. seu. transf. legat. Alexand. in dict. cons. 111. Crauet. in cons. 230. num. 2. cum concord. traditis à Menoch. in d. cons. 156. nu. 15.* Addimus eundem *Crau. qui alios citat in cons. 246. nu. 4. Vol. 2.*

Verum nec illud tollit fundamentum illius priuilegij, quod ad corroborationem antiquissimę immunitatis affertur (vt deduximus) nam sine eo non minus Messana in re, de qua agitur, suis antiquis priuilegijs, cum plenissima immunitate obtentis ius, & iustitiam fouet; sed obiecto præmisso ex duobus occurritur.

156 Primò conuenimus cum Dom. Fisc. patron. in iuris dispositione, sed sicut in cæteris, in applicatione differimus. Nempè verum est, quòd quando vna pars non obseruat illud, quod fuit causa finalis contractus non tenetur altera ad ipsius obseruationem, sed ab eo recedere potest ob defectum causæ finalis non subsequutæ, *ad text. in l. cum te fundum, vbi glos. & Doct. C. de pact. int. empt. & vendit. & in l. si Vt proponis, & ibi glos. & Salic. num. 4. C. de cond. ob. cau. Bart. in l. 1. C. de donat. Crauet. in cons. 192. num. 22. Vers. Hoc supposito, volum. 1. & alibi, vt citat. Becc. ex aduerso allegat. in dict. consil. 45.*

157 Sed pariter non minus est verum, quòd quando defectus implementi non consistit in causa finali, tunc non est locus resolutioni contractus, sub prætextu contrauentionis, *ad text. in l. ea conditione, vbi glos. fin. C. de rescind. vendit.* quod expresse sentit *Crau. in cons. 246. num. 2. & in consil. 299. num. 1. Bos. in tit. remiss. merced. num. 50.* vnde procedit, quod voluit *Bart. in l. fin. num. 13. ff. de condit. caus. dat.* & quod notat *Salic. in l. in ciuile, C. de rescind. vẽd.* quod expresse admittit idem *Becc. in d. cons. 45. num. 1. & 2.*

158 Qua de re, vt allegata ex aduerso conueniant in hac facti specie, oportet supponere, quòd ipse Fiscus supponit, quòd ille modus adiectus in capitulatione priuilegij nouissimi, quod subiugationes relui debeant de introitibus illarum gabellarum, nec ad alium vsum conuerti possint,

possint, fuit appositus pro causa finali illius priuilegij, iuxta terminos illius *text. in d. l. si Vt proponis*, quod, attenta facti specie, non procedit: & ideo allegata ob defectum causæ finalis, rei nostræ non conueniunt;
159 Duo mouent principaliter. Primò, quia si causa finalis, vt ipsemet Fiscus attestatur, est illa, quæ generaliter respicit totam dispositionem, & ad illam generaliter influit, vt post *Bald. Corne. & Ias.* attestatur *Crau. in in cons. 192. sub nu. 21. vers. Quinto illa dicitur*, cuius meminit *Becc. in dict. cons. 45. num. 30.* vtique post manifestam Messanæ iustitiam in meritis illius concessionis, quam tandem sub tanto iustissimo principe per terminos iuris obtinuisset, & per quam replicatio, quam hic facit Fiscus de asserta læsione, diluitur, oportet affirmare, finalem causam illius priuilegij absolutè, & simpliciter fuisse oblationem, ac solutionem aureorum quingentorum mille: ex quo illa est, quæ respicit generaliter totam illius concessionem, & ad illam generaliter influit, eique causam dedit, ad tradita *per Soc. in d. consil. 26. sub num. 4. versic. Ex quibus, Bart. in l. demonstratio, §. quod autem sub num. 13. ff. de condit. & demonst. Bald. in cons. 340. colum. 2. vol. 3. Soc. in consil. 183. colum. penult. volum. 3. & alij, quos citat Roland. in cons. 44. num. 15. vol. 4.* & post eum *Menoch. in consil. 723. num. 16. volum. 8. Becc. in cons. 20. num. 10. & in d. cons. 45. sub num. 30. Surd. in cons. 164. num. 31. & in cons. 217. nu. 5.* Hinc est, quod sub 1. cap. illius concordiæ in fin. ponitur, quòd facta solutione illius quantitatis oblatæ, ipso iure cessent gabellæ, & Ciuitas, eiusque ciues, habitatores, commigrantes, & confluentes, sint perpetuò liberi, & immunes, & ea
160 quæ sequuntur. Quæ verba (facta dicta solutione) sunt ablatiui absoluti, *l. à testatore, ff. de cond. & demonst. Doct. in rub. ff. solut. matr. Menoch. in cons. 69. num. 72. Volum. 1.* & ideo important conditionem, *l. euictis, ff. de euict. l. ab emptione, ff. de pac. & l. si debitor, §. 1. ff. quib. mod. pign. solui. Ias. in l. si diuersa, num. 1. C. de transf. & Menoch. in cons. 38. num. 26. & in consil. 644. num. 5. & in consil. 792. sub num. 10. Surd. in decis. 168. num. 11. Sfor. Odd. in cons. 69. num. 47. Osasc. decis. 165. num. 12. Honded. in consil. 78. num. 23. volum. p. Fran. in decis. 620. num. 4. Mar. Giurb. alios citans ex more in decis. 60. num. 12.* & per consequens causa illa apposita per modum conditionis est finalis, *Bart. in d. §. quod autem, & in l. 2. §. fin. sub num. 2. & ibi Paul. de Castr. num. 2. vers. Secundus casus, ff. de donat. Bal. in l. 1. §. si parenti, ff. de cond. caus. dat. Menoch. post alios in cons. 331. num. 71. volum. 4. & lib. 4. præsumpt. 24. num. 10.* Cæterum ille modus adiectus in d. cap. circa reluitiones faciendas, non respicit generaliter totam illius priuilegij dispositionem; sed si in aliquo est considerabilis, respicit tantum facultatem præstitam imponendi gabellam, nec tamen ad illam generaliter influit: vnde potius illius facultatis præstitæ censetur causa impulsiua, qua deficiente, non corruit dispositio, ad tradita per *Crau. in cons. 192. Becc. in cons. 28. num. 10. vol. 1. Surd. in cons. 198. num. 33.* Vnde satis est ad sustinendam dispositionem, causam finalem adimpleri, quæ attenditur, non impulsiua, *Bald. in l. 1. C. de pact. Bello. in cons. 8. num. 13. Menoch. in consil. 41. num. 16. volum. 1.*
163 Suadent prædicta, quia in dubio causa non præsumitur finalis, *glos. & ibi Bart. in dict. l. 2. in fin. ff. de donat. Paul. de Castr. in l. fin. ff. de condit. ob cau. Soc. in consil. 83. in fin. Angel. Aret. in §. illis autem, inst. de milit. testam. & Menoch.*
164 *in cons. 106. num. 92. volum. 2.* Secundò mouet, quia causa finalis est illa, quæ respicit principaliter commodum, & vtilitatem concedentis, vel promittentis, *Bart. in dict. l. 2. §. fin. ff. de donat. Angel. in consil. 124. incipien. Iulius domini Dalmatij, colum. penult. versic. circa quod considero, Soc. in dict. cons. 26. sub num. 4. vers. alia etiam Via, Corn. in cons. 101. colum. penult. versic. & licèt non omnis, volum. 1. Crau.* qui eorum meminit *in d. consil. 199. sub num. 21. versic. quarto, volum. 1. & in consil. 246. sub num. 3. & in cons. 299. in princip. volum. 2.* Sed veritas est, quòd ille modus reluitionis faciendæ respicit potius commodum, & vtilitatem vrbis Messanæ, cui facta est concessio, quam ipsius Principis concedentis, ideò non est causa finalis, nec illius concessionis actus correspectiuus censetur, *ad text. in l. Titio centum, in 1. respons. ff. de condit. & demonst. l. si mulier. vbi Bart. per illum text. C. de iure doti. & idem Bart. in dict. l. 2. §. fin. sub num. 2. de do-*
165 *nat. clarè Dec. in consil. 238. num. 6.* vbi consuluit, quòd quando modus, vel causa respicit commodum legatarij, si non adimpletur, legatarius non amittit legatum, quia talis causa non est finalis, sed impulsiua, & ideò non restringitur dispositio ad illam *l. 4. in princip. & ibi Bart. circa finem, ff. de aliment. & cibar. legat. cum similibus adductis per Roman. in cons. 229. in fin. & per Alexand. in consil. 223. circa fin. volum. 2. Mantic. de con-*
166 *iect. lib. 6. tit. 14. num. 15.* Quod autem ita se habeat ille modus, patet ad oculum, quia tendit, ac illius finis fuit, vt Ciuitas citius

citius reluetur ab onere illarum gabellarum, & per consequens sua gauderet immunitate, quapropter ille modus ibidem adiectus, cum tot, tantisque cautelis ad effectum reluendi, fuit quædam prouisio pro indemnitate vrbis facta à Senatoribus, qui in illa capitulatione interuenerunt, qui intendentes releuare quanto citius eorum patriam ab onere illarum gabellarum, curauerunt illud ponere in dicta capitulatione, illudquè firmare Regia auctoritate, ad tollendum omnem occasionem, ne introitus gabellarum ad alium vsum expendantur à futuris successoribus, in damnum, ac detrimentum dictæ vrbis, quæ interim onera gabellarum sustinet. Et quòd hæc fuerit mens, seu causa finalis patet ex verbis ibidem appositis *in capit. 2. in versic. Et perche retardandosi*, vbi est prouisum, quòd gabellarius, qui non soluit in tempore pretium gabellæ relutionis, teneatur soluere interusuria, quæ Ciuitas soluit, & ponitur in præfationibus ratio, quia per talem retardationem solutionis Ciuitas sentit damnum, quia non potest reluere, ac extinguere subiugationes. Ex quo datur intelligi, quod ille modus adiectus pro reluitione facienda, principaliter respicit vrbis indemnitatem, vt ex præfatione præmissa colligitur, ex qua resultat ratio finalis dispositionis, ex adductis per *Alexand. in consil. 7. num. 3. volum. 2. cum concord. traditis sup. num. 136.* quibus accedunt *Soc. in cons. 183. volum. 2. Dec. consil. 86. colum. 4. Barbat. Curt. Sen. Cagnol. & alii, quos citat Menoch. lib. 4. præsump. 24. num. 5. Roland. in consil. 44. num. 9. volum. 4.*

167 Nec mouet, quod à Fisco traditur, qui suadere conatur, quòd ille modus respicit commodum suæ Catholicæ Maiestatis, ex quo, facta reluitione, Princeps, vt suæ consuleret necessitati, facilius potuisset hoc vectigal super extractione serici imponere, ne duplici vassalli grauarentur onere, prout hodie per hanc impositionem noui vectigalis, ob non factam relutionem grauantur. Nam etsi in aliquo ille modus possit respicere commodum Regis, illud tamen potest contingere per accidens, secundum contingentem necessitatem imponendi tale vectigal, quæ poterat tunc se habere adesse, & non esse, nec tale est commodum, quod præcisè ob non factam reluitionem, impeditur, cum sine ea, liberum est Regi in Regno hoc vectigal imponere, prout cum effectu imposuit, sed commodum Ciuitatis naturaliter resultat, ex relutione, qua cessante, præcisè cessat:

168 & ideò dum de interpretatione finis quæritur illius modi adiecti, illa debet sumi, quæ conuenit causæ potius naturali, quàm accidentali, *Franc. Aret. in l. Stichum, qui meus erit num. 1. ff. de leg. 1. & in l. centurio, num. 7. ff. de vul. & pupil. substit. Grat. in consil. 9. num. 136. volum. 1. & Menoch. in consil. 1. num. 17. volu. 1.* commodum enim Ciuitatis principaliter continetur sub adimplemento illius modi adiecti, & ideò in dispositione illud debet attendi tanquam causa principalis, non aliud quod secundario potest contineri, *l. sed si hac, §. fin. ff. de in ius vocan. & l. satis notum, C. quib. mod. pig. vel hypot. tati. cont. Menoch. in consil. 235. num. 28. volum. 3.* & tanto magis, quia commodum, quod resultat pro Ciuitate, ob implementum immediatè prouenit, & ideò illud debet considerari, non aliud, quod resultat remotè, & mediatè, *argum. l. socium, qui in eo, §. fin. ff. pro soc. Dec. in l. certi conditio, §. quoniam, num. 7. ff. si certum petat, Tiraq. Crauet. & Socin. Iun. quos citat Menoch. in cons. 41. num. 15. volum. 1.* vnde ab eò commodo vrbis sumenda est causa finalis illius modi in dicto priuilegio adiecti, ita vt illud dicatur prima & principalis causa, quia illud magis in causatum influit, quàm aliud, ad tradita *per Angel. in cons. 110. colum. 1. & Surd. in consil. 196. num. 14.* Ex quibus animaduertimus, verum esse, quòd ille modus adiectus non fuit causa finalis illius concessionis, tùm quia principaliter non respicit totam illius dispositionem, tùm etiam quia principaliter respicit commodum Ciuitatis concessionariæ, & ideò ea, quæ ex aduerso afferuntur ob defectum implementi causæ finalis, terminis nostris non conueniunt.

169 Secundò principaliter obiecto præmisso respondetur, quòd adducta ex aduerso procedunt, quando adhuc contractus non est executus, quo casu ex capite inobseruantiæ non est implendum non adimplenti, ad tradita per eundem *Becc. in dict. cons. 45. num. 6.* vnde tunc frangenti fidem, fides non est seruanda, *l. cum proponas la secunda. C. de pact. l. diuisionis, ff. eodem, l. Iulianus, §. offerri, ff. de action. empt. l. quæro, §. inter locatorem, ff. locat. capit. peruenit el secondo, cum ibi notatis, extra de iur. iura. cap. frustra, & ibid. gloss. de reg. iur. in*

170 *in 6.* At vbi contractus est iam perfectè executus, tunc non licet recedere, sub prætextu defectus implementi, *l. in ciuile, C. de rei vendicat. per quem Bald. ibid. in princ.* inquit, quòd illa regula, non seruanti fidem, non est fi-

I des

des seruanda, procedit in contractibus nominatis ante executionem, non autem post, sequitur *Felin. in dict. cap. peruenit sub num. 5. vers. tertius casus de iur. iur. Alexand. in d. l. cum proponas la secunda, in 3. limitat. & Dec. in 4. C. de pact. Becc. in d. conf. 45. num. 35. & 36. vbi post Felin. Riminald. Paul. de Castr. Salic. Corn. Alexand. Natt. & Alciat.* inquit, quòd venditor eo ipso quòd adimpleuit ex parte sua, rem tradendo, iuxta tradita per *Ruin. in conf. 128. in fin. lib. 5.* non potest rem ipsam repetere, recedendo à contractu, sub praetextu quòd ex parte emptoris non adimpletur per solutionem praetij, per illum *tex. in dict. l. in ciuile*, pro qua re facit quod traditur de effectu consummato, qui non cessat, licet causa ipsa cesset, vt latè *tradit Tiraq. in tract. cessant. caus. ces. effect. in 2. par. limit. 12.* cuius meminit *Menoc. conf. 185. nu. 28. vol. 2.*

171 Sed in proposito cum in terminis illius priuilegij agitur de specie contractus nominati ob interuentum pretij, ad tradita supra *in 1. part. num. 96. & in hac part. num. 141.* qui iam fuit perfectè exequutus, non solùm ex parte suae Catholicae Maiestatis, verùm etiam ex parte Messanae, cum effectiua solutione quantitatis oblatae correspectiua ad concessionem priuilegij, *ad tex. in l. metum. §. sed quod praetor, ff. quod met. cau.* vt ex publicis patet documentis, & sua Maiestas attestatur in Regijs literis Senatui directis, & in eulogio praesentatis, in quibus commendat vrbis promptitudinem in adimplendo contenta in capitulatione praemissa, vtique sub praetextu illius assertae non obseruantiae circa reluitionem praemissam, dato quòd illa in aliquo Regium interesse respiceret, à concessione dicti priuilegij recedi non potest, & ideò in eo contenta, & praesertim confirmatio immunitatis subsistit, ac suum sortitur effectum. Nec mouet, quod in specie traditur ex aduerso de concessione immunitatis, quam dicit Fisc. posse reuocari, si ab altera parte, cui conceditur, non sit adimpletum, *ex Natt. in conf. 657. num. 8.* de quo, dum illud bis implicat, magnum festum facere videtur.

172 Nam loquitur *Nat. post Bart. & alios, quos ipse citat*, de immunitate concessa per contractum innominatum, do, vt facias vigore statuti, quo cauetur, quòd quicumque venerit ad habitandum in tali castro, gauderet perpetua immunitate, quae concessio respectu eorum, qui adhuc non venerunt ad habitandum, potest reuocari, ad tradita *per Ias. in conf. 1. sub num. 15. volum. 1.* quia vt ipsemet *Nat.* inquit, res est integra, & contractus innominatus tollitur poenitentia, non solum re integra, sed etiam post implementum, ex parte tamen adimplentis, *l. si pecuniam, ff. de condit. ob caus. l. naturalis, §. 1. ff. de praescript. verb. Doct. communiter in rub. ff. de verb. oblig.* vbi hoc esse de iure expeditum, inquit *Soc. Iun. num. 93.*

173 Quod tamen non procedit in contractibus nominatis, in quibus versantur termini dicti priuilegij: quia in eis, vt ex praedictis patet, non est locus poenitentiae, *ad textum in l. sicut, C. de action. & oblig. l. incommodato, §. sicut, ff. commod. & l. 1. & ibi Doct. C. de action. empt.* Hinc est, quòd quando in contractibus innominatis interponitur stipulatio, non habet locum poenitentia, *l. ex placito, C. de rer. permut.* secundum sententiam, quam sentit *Bart. in l. 2. C. de condit. ob cau. Doct. in l. 1. vbi Paul. de Cast. & Alexand. ff. de pact. & in l. Miles, §. decem, ff. de re indic.* de quo tamen *Doct. in dict. rub. ff. de verb. oblig. vbi Soc. Iun.* ac Recentiores latissimè prosequuntur. Itaque ex praedictis patet, quòd nullo modo obiectum de asserta in obseruantia refragatur, quin Messana iure optimo ad corroborationem suae antiquae immunitatis nouissimo priuilegio laetari non possit, quia allegata ex aduerso tei nostrae non conueniunt.

174 Quibus pro costanti adductis, licet opus non sit pro iustificatione asserti defectus implementi ostendere, quod ex legitimis causis aliquid, quod ex dictis redditibus destinatum erat (vt fertur) ad reluitiones faciendas, fuit iam legitime implicatum in alijs vsibus necessarijs; tamen non omittimus illud referre, quòd dicti redditus ex causis posteà emergentibus, non cogitatis, nec praeuisis tempore capitulationis, fuerunt implicati in partem in alio vsu, tùm pro donatiuis factis Suae Catholicae Maiestati, tùm etiam pro alijs publicis necessitatibus dictae vrbis, cum auctoritate, & dispensatione excellentissimi Dom. Proregis, qui ex causis vrgentibus, quas agnouit imminere, dispensauit, cum clausula derogatiua: & ob id, quod de Principis auctoritate, ac scientia factum est, iustè, ac legitimè processisse dicitur, argumento, *l. iustè possidet, ff. de acquir. possess. l. non videtur, §. qui iussu, ff. de reg. iur. l. iniuriam, §. 1. ff. de iniur. l. quamquam in princ. cum simil. ff. de aqua plu. arcend. Bald.* loquens de licentia iudicis, quae iustam excusationem praestat, in sua *disputatione accusatus de vi turbatiua colum. antepenult. vers. quarto quaeritur, & in conf. 58. vers.*

176 *verſic. præterea, vbi quis, volum.* 5. Nec obſtat replicatio ex aduerſo, quòd licentia, ſeu diſpenſatio Proregis nullius eſt roboris, ex quo cum aliter fuerat à Rege ordinatum, non licuit Proregi, vti inferiori, contra factum ſuperioris diſpenſando venire, ad quod potuiſſent allegari illa iura *in l. penult. §. penult. ff. de aqua pluu. arcend. l. ille à quo, §. tempeſtiuum, ff. ad Trebell. l. nam & magiſtratus, ff. de arbit. capit. eum inferior de maiori. & obedien. capit. literas de reſtit. ſpoliat. cap. ſuper eo de vſur. & capit. vt noſtrum cum ſimil. de appell. Surd. in conſ.* 58. *num.* 6. *& in conſ.* 558. *num.* 2. conuenit quod ſenſit *Gramm. vot.* 25. *num.* 11. *Petr. de poteſt. Princip. cap.* 8. *nu.* 53. *Franc. Hercul. in tract. de cautio. de non offen. capit.* 37. *rub. de ſal. conduc. num.* 8. *Menoch. in conſil.* 100. *num.* 227. *volum.* 2. qui dicunt, non licere inferiori concedere ſaluum conductum damnato per ſuperiorem, *latè Farinac. in*

177 *pract. quæſt.* 29. *num.* 88. Nam, quod dictum eſt, procedit, niſi aliter ex cauſa factum ſit, propter quam licet inferiori contra factum ſuperioris venire, *argument. text. ſingul. in l. ſi hominem. ff. mand. Innocent. in cap.* 1. *extra de conſtit.* vbi ſingulariter voluit, quòd inferior ex cauſa poteſt tranſgredi iura, quòd latè proſequitur *ibidem Felin. ſub num.* 49. *verſic. ſeptimò fallit, Iaſ. in l. omnes populi num.* 13. *in* 2. *lect. ff. de iuſtit. & iur. & in conſ.* 1. *num.* 6. *volum.* 1. *Marſil. in ſing.* 182. *Crauet. in conſil.* 21. *num.* 3. *Abb. in cap. ſtuduiſti de offic. legat.* vbi ait, quòd Epiſcopus ex cauſa poteſt ſtatuere contra Canones, quod voluit *Bald. in d. l. omnes populi, idem Abb. in cap. at ſi clerici, §. de adulterijs colum.* 5. *& ibi Felin. de iudic. idem Felin. in cap. quod ſuper his num.* 4. *de maior. & obedien.* & magis ad rem, quòd licet inferiori diſpenſare contra factum ſuperioris,

178 tenet *gloſ. in cap. tempora,* 26. *quæſt.* 7. quæ voluit, quòd Epiſcopus poteſt ex cauſa mutare pœnitentiam alicui iniunctam à Romano Pontifice, quod extollit *Roman. in ſing.* 454. *ſequitur Felin. in d. cap.* 1. *de conſtit. Iaſ. in d. l. omnes populi, & in d. conſ.* 1. *Marſil. & Crauet. in præcit. locis, & Menoch. in conſil.* 90.

179 *num.* 34. *volum.* 1. Quod in re noſtra multò magis procedit, dum quæritur de facto excellentiſſimi Domini Proregis, qui eſt Vicarius, & locumtenens, & omnia poteſt, quæ poteſt ipſemet Rex, *ad not. per Alexand. poſt Paul. de Caſtr. in l.* 2. *ff. de offic. eius,* cum alijs adductis *à Marin. Freec. in tract. de ſubfeu. lib.* 2. *in tit. quis dica. Dux, num.* 33. *poſt Iſern. in cap. Imperialem, num.* 12. *de prohib. feud. alien. per Fede.* quibus accedit *Ioann. Franc. Apont. in tract. de poteſt. Proreg. tit.* 1. *in princ.* vbi ſubdit, quòd vigore ampliſſimorum titulorum, ac commiſſionum, quas tenet Prorex in Regno, conſtituitur alter ego.

180 Nec militant ex aduerſo allegata à Fiſc. ſuadente, quod illi redditus deſtinati ad reluitionem, non poterant ad alium effectum expendi, quia pecunia deſtinata ad vnum, non debet ad alium vſum conuerti, *ad text. in l.* 1. *ff. de admin. rer. ad ciui. pertin. cum concord.* Nam illud eſt verum, vel in certis caſibus ſpecialibus, de quibus *in l. fin. C. de frume. Vrb. conſtant. & in l. hac lege, C. de aquæduct. lib.* 11. quod animaduertit *Luc. de Pen. in l.* 1. *col.* 5. *verſic. ſed prædictis eſt contra, C. de expenſ. Ludou. eod. lib. ad tradita per Bart. quem citat Fiſc. in d. l.* 1. *C. de expen. Ludou. per illum text. in l. fin. C. de his, qui ex publ. coll. lib.* 10. vel illud paſſim procedit, vbi nulla imminet cauſa, *ad text. dict. l.* 1. *& l. legatam in* 1. *reſpon. ff. de admin. rer. ad ciu. perti.* cæterum ex cauſa, extra tamen caſus ſpeciales, licet etiam inferioribus magiſtratibus, citra Principis auctoritatem pecuniam deſtinatam ad vnum vſum, ad alium conuertere, vt declarat *Luc. de Pen. in loco præt. & faciunt iura in l. legatum, ff. de vſufru. leg. in dict. l. legatam, ff. adminiſt. rer. ad ciui. pert. & l. fin. ff. de oper. publ. & l. quidam teſtamento, cum ſimil. de cond. & demonſt. & ideò Luc. de Pen. in dict. l.* 1. *colum.* 3. *verſic. ſecundo quæritur,* poſt multa concludit, quod pecunia legata pro certo vſu pio, poteſt ex cauſa ad alium vſum conuerti per Epiſcopum, quòd multò magis procedit, quando opus principale priſtinum, ad quod pecunia fuit deſtinata, in totum non tollitur, ſed differtur, *Anton. de Butr. in capit. fin. ante med. verſic. Vincentius autem de teſtib.* vbi inquit, quod ex cauſa relictum pro anniuerſario, poteſt pro certa vice ad aliud expendi, *argum. dict. l.* 1. *C. de expe. ludo.* Verum vbi licentia Principis interuenit, de his non eſt curandum, quia eius ſupplet auctoritas, *d. l. legatam, Clemen.* 2. *poſt princ. de relig. domi. Luc. de Pen. in dict. l.*

181 1. *in dict. verſ. ſed prædictis.* Nam diſpenſatio contra ius, ſoli Principi eſt reſeruata, *Cano. in dict. cap.* 1. *de conſtit. & in cap. paſtulaſti de reſcript. Innoc. in cap. dilectus de temp. ordin. Pereg. de iure Fiſc. lib.* 5. *tit.* 2. *num.* 4. quod multò magis id vendicat ſibi locum in terminis noſtris, in quibus ex cauſis vrgentibus, vel pro donatiuis Regi faciendis (licet illam improbet Fiſc. cuius tamen fundamentum ex deductis 3. *ſuppo. princ. diluitur*) vel pro alijs publicis neceſſitatibus diſpenſationes proceſſerunt, & ſic auctoritas, & cauſa in

simul conuenerunt, *argum.l.cum in adoptiuis, C.de adopt. & c.1.cum simil.de treg.& pac.* Et hæc quoad primum membrum.

SVMMARIVM.

182 *Fiscus asserit immunitatem Messanæ pro ea non suffragari, ex quo cæteri de Regno læduntur, quia maiora subeunt onera.*
Sed hoc diluitur nu.193.195.199.& 201.& num.204.
183 *Immunitate concessa à Principe, si alij non immunes nimium grauantur, possunt implorare remedium à Principe, quòd immunitas reuocetur, vide num.190.*
184 *Priuilegium à Principe validum, si ex post facto incipit lædere iura tertij, an reuocetur, & an ipso iure, vide num.191.*
185 *Aym Publ.in consu.Aluer. ex aduerso alleg. terminis, de quibus quæritur, non conuenit, & num.seq.*
186 *Priuilegium surreptitium est ipso iure nullum.*
187 *Immunitate concessa, an & quando onus immunis accrescit alijs, remissiuè.*
188 *Immunitas si alicui fuerit à Principe concessa, onus illius immunis accrescit cæteris de vniuersitate.*
Et maxime, si illa fuerit concessa ob benemerita, num. seq.
189 *Priuilegium motu proprio concessum latè interpretatur, etiam in præiudicium tertij.*
191 *Priuilegium, quod incipit esse iniquum, an sit obseruandum.*
192 *Immunitas an suffragetur pro eis, qui post concessionem multa acquisiuerũt bona, propter quod cæteri non exempti grauantur.*
Immunitas concessa pro bonis, an porrigatur ad bona postea quæsita, ibid.
Priuilegium exemptionis super decimis, vel collectis non soluendis, porrigitur ad prædia quæsita post concessionem, ibid.
193 *Immunitas concessa ei, qui non solet contribuere in oneribus vniuersitatis, non dicitur afferre damnum seu læsionem vniuersitati.*
194 *Princeps ius nondum alicui quæsitum, potest subuertere.*
195 *Subditi non possunt conqueri de grauamine, quod sentiunt ex immunitate exemptorum, quando apparet Principem voluisse eximere, etiam à grauissimis muneribus vniuersitatis.*
196 *Immunitas concessa simpliciter ab oneribus, comprehendit onera etiam futura, quamuis ex noua causa creuerint.*
197 *Immunitas Messanæ fuit expressè concessa pro oneribus futuris.*
Immunitas concessa pro oneribus, quæ imponentur, comprehendit onera etiam grauissima, ibidem.
198 *Princeps habens plenitudinem potestatis, potest quem vult à muneribus eximere, & cui vult onera imponere.*
199 *Immunitas ex titulo oneroso obtenta, non potest reuocari, licèt superueniat enormis læsio, ac graue aliorum præiudicium.*
Text.in cap.suggestum de deci.locum habet in puro priuilegio gratioso, ibid.
200 *Priuilegium gratiosum potest absolutè à Principe reuocari.*
201 *Præiudicium, seu damnum subditorum an resultet ex immunitate Messanæ, & num.seq. vide num.204.*
202 *Onus, si imponitur cuilibet, aut est diuisum per capita, tunc vnius immunitas, non nocet cæteris non exemptis.*
203 *Regnicolæ ex immunitate Messanæ quoad vectigal, de quo quæritur, sentiunt commodum.*

182 DEuenio ad secundum membrum principale, in quo illud, ex aduerso adductis, occurrit, quod implicat Dom.Fisci patronus sub 5.& 6.respon.princ. quo ipse euitare conatur hanc immunitatem, sub prætextu, quod per eam cæteri de Regno læduntur: quia maiora subeunt onera; propter quod asserit succurrendum esse cæteris vassallis, & iustam esse causam reuocandi immunitatem, ne quod omnes tangere debet, quidam soli soluere cogantur: faciunt pro hac re aliquæ authoritates adductæ à Fisco in loco præcitato, vbi vt animaduertimus, ex duobus suadere attentat hanc immunitatem non suffragari, quorum alterum principale est, quòd quando imminet necessitas talis, cui non potest prouideri, nisi exemptis imponatur onus, ex quo cæteri non exempti illud soli ferre non possunt, tunc nulla immunitas suffragatur, cuius occasione aliud implicat, quòd quando ex concessione immunitatis nimium alij non exempti grauantur, iustum est reuocari immunitatem, & cæteris vassallis succurrere. Ex quibus, omisso primo, quod ad præcisam necessitatem attinet, de quo ordine suo in quarto, & vltimo membro dicetur, alterum implicatum attingemus, quod ad præiudicium cæterorum vassallorum pertinet, quod traditur ex aduerso sufficere, vt non exemptis succurratur per reuocationem immunitatis; Faciunt pro hac re, vt dicebam, aliqua, quæ Fiscus, etsi aliquantulum inordinatè, allegat *sub dict. 5. & 6. princip.*

183 *princip. respon.* inter quos præcipuè allegatur
Natt. in consil. 63. num. 19. qui ex sententia
Abb. in cap. accedentes, de præscri. voluit, quòd
licèt Princeps possit aliquos immunes face-
re, si tamen alij propter exemptionem] ni-
mium grauantur, implorandum est reme-
dium ab ipso Principe, quod priuilegium
exemptionis reuocetur. Allegatur pariter,
quod notat *Afol. in const. Sabaud. in tit. de iur.*
emphyt. glo. 2. in 3. par. num. 23. dum inquit,
quòd ex immunitatis concessione cæteri
læduntur vassalli damno notabili, tunc illis
est succurrendum, *ex Iacob. de Sanct. Georg.*
sub tit. de homog. num. 40. ex Bertran. in sæpè al-
legato consil. 181. *num.* 19. *&* 20. *in* 3. *volum.*
ex Surd. in decis. 275. *num.* 10. vbi refert, quod
im munitas alicui concessa lædi potest, vbi
onus à nonexemptis non potest ferri, quod
184 ampliat Fiscus procedere, etiamsi præiudi-
cium ex postfacto resultet, eorum adductus
authoritate, qui dicunt, quòd priuilegium
ab initio validum ex postfacto reuocatur,
quando incipit lædere iura tertij, & subdit
in totum, & ipso iure reuocari, *ex Rebuf. in*
pract. benefic. in tit. de reserua. tam gener. quam
special. num. 17. quem sequitur in terminis
immunitatis, *Cas. Barz. in decis.* 118. *num.* 7.
pro quo allegatur ille text. passim ab omni-
bus citatus *in capit. suggestum, extra de decim.*
vbi priuilegia concessa Abbati, & fratri-
bus Doloně. de non præstandis decimis, in-
telliguntur reuocata ex eo, quòd quando
Reg. Cath. hæc priuilegia eorum ordini
concessit, ita raræ erant Abbatiæ illius or-
dinis, quod nulli poterat scandalum subo-
riri; sed postea in tantum fuerunt augmen-
tatæ, ac possessionibus ditatæ, quod multi
querelam de ipsis fratribus, & ordine pro-
ponebant, & sic ex præiudicio, quod alteri
ea postfacto resultabat, illa priuilegia im-
munitatis à principio valida, cessant, per
quem *tex. Cæs. Barz. in d. dec.* 118. voluit, quòd
concessio immunitatis facta illis, qui pauca
habebant bona, & multa posteà acquisiue-
runt, non suffragatur, ex quo cæteri ciues
grauantur. Hinc *Lancel. Gall. in cons.* 25. ex
aduerso allegat. inquit, quòd vbi immu-
nes meliorem, & fertiliorem partem terri-
torij possident, cæteri vero non ita, & ob id
onera ingentia sufferre nequeunt, quòd
tunc non debet attendi exemptio in præiu-
dicium aliorum, *Riminald. Iun. in consil.* 59.
num. 67. *ad tradita per Dec. in consil.* 335. Ex
quibus inferendo ad rem nostram, inquit
Fisc. quòd licet tempore concessionis im-
munitatis Messanæ, necessarium pro Reip.
incumbentijs, & Regni conseruatione per-
cipiebatur ab alijs locis, & partibus Regni,
hodie tamen cæteri vassalli adeò reperiun-
tur grauati, quòd maximum esset eorum
præiudicium, si Messanæ immunitas per-
mitteretur, & reliquum Regni onera subi-
ret. Hinc iustissima est causa, vt cessent pri-
uilegia, *argumen. dict. cap. suggestum*, attento
quòd magnũ est factum sericorum augmẽ-
tũm, ac ingens Messanæ ad serica emenda
se confert mercatorum numerus, vnde
maximum in cæteris Siciliæ vassallis eue-
niret damnum, si magnis impositis gabellis
sola Messana Ciuitas ab omni vectigali ser-
uaretur indemnis. Hæc sunt, ex quibus co-
natur Fis. inferre hanc immunitatem cessa-
re, stante præiudicio aliorum, quod etiam
185 adducit *Corset. in 5. supp. princip. fol.* 84. Nec
omittimus, quod ad confirmationem præ-
missorum allegat Fisc *Aym. Publ. in consue-*
tud. Albert. tit. 2. artic. 9. num. 7. qui testatur se
consuluisse pro Duce Subaudiæ, quòd po-
terat reuocare priuilegium concessum com
munitati, & hominibus oppidi de Cuneo
Pedemon. ne possint vltra centum focorum
numerum collectari, ob maximam læsio-
nem, quam continebat, propter insigne
illius loci augmentum, prout in eadem fa-
cti specie refert consuluisse *Purpur. in consil.*
18. volum. 1.

Ex cuius dictis, vt ab hoc incipiamus,
patet, quòd istud, quod vltimo loco retu-
limus ex traditis à Fisc. ad rem non facit,
quia in ea facti specie, illa reuocatio pro-
cessit propter nullitatem concessionis, re-
sultantem, tàm de iure communi, quàm
etiam ex prohibitione speciali, *vt deduxit*
Purpur. ibid. in 1. & 2. fundam. num. 24. *&* 32.
Quinimò prouenientem ex defectu inten-
tionis concedentis, cui fuerat subreptum
in taciturnitate numeri illorum focorum,
qui lõgè magis excedebat vltra dimidium
numerum focorum, contentum in conces-
sione, *vt idem Purpur. adduxit sub 3. fundam.*
ante num. 41. Propter quod illud priuile-
186 gium tanquam subreptitium, erat ipso iure
nullum, *ad tradita in capit. ad audientiam, vbi*
Felin. num. 22. de rescrip. Innocent. & Imol. in
cap. ad aures, eod. tit. Soc. in consil. 13. colum. 3.
volum. 1. & in cons. 164. in princip. num. 2. & in
cons. 169. num. 1. volum. 2. Soc. Iun. in consil. 77.
num. 83. volum. 2. Menoch. de arbitr. casu 201.
numer. 2. Surd. in decis. 307. numer. 17. cum
concord. traditis à nobis in cap. super literis num.
156. extra de rescript. Immò si illa concessio
fuisset in vim contractus, ex dolosa subre-

ptione illa, potuisset reuocari, *ex deductis à Purpur. ibid. in 4. fundam. num. 45. ad tradita supra num. 109. in hac par.* quamuis in ea facti specie agebatur de concessione gratiosa, quia quantitas, quæ interuenit, non æquiualebat concessioni, *vt idem Aym.* relatus à Fis. attestatur, & clariùs deducit *Purpur. ibi. num. 53. cum seq.* Ex quibus constat, quòd istud auctoritate *Aym. Publ. adductum*, terminis istis non conuenit, licèt alia, quæ ex eius scriptis retulimus, magis prima fronte in proposito vrgere videantur: Sed re diligenter perpensa, constabit pariter illa in hac facti specie non conuenire.

Pro diluendis igitur præmissis animaduertere oportet, quod concessio immunitatis facta à Principe non recognoscente superiorem, habente iura imperij, non ex eo, quod simpliciter cæteri non exempti lædun tur, quibus onus exemptorum accrescit, cessat, aut reuocari debet. Hinc licèt à Doct.
187 controuertitur, an data immunitate, onus immunis accrescit non exemptis, vel teneatur eximens in eius compotum accepto ferre, de quo latè per *Abb. post Ioan. Andr. in cap. accedentes num. 8. de præscrip. & in cap. peruenit, num. 9. cum seq. de immunit. Eccles. Ias. in l. auus neptis, num. 9. ff. pact. Festas. de collect. in 4. p. cap. 2. num. 70. cum seq. & Roland. in consil. 76. volum. 2.* in qua re, quicquid traditur de inferioribus, qui tenentur deducere, quando oneris emolumentum ad eos pertinet, in Principe vero, non recognoscente superiorem consentiunt Doct. magis com-
188 muniter onus non exemptis accrescere. Et ideò vbi immunitas à Principe conceditur, illa portio, pro qua priuilegiatus gaudet immunitate, accrescit alijs de populo, seu communitate, *vt voluit Ioan. Andr. in dict. cap. peruenit, & ibid. Abb. num. 16. idem Abb. in dict. cap. accedentes sub num. 8. vers. quartus casus, & ibid. Felin. num. 7. Steph. Aufrer. in addit. ad Tolos. in decis. 348. sub conclus. 4. Bart. & Paul. de Cast. in l. ab omnibus, & ibid. Imol. in fin. princip. ff. de leg. 1. Paul. de Cast. in cons. 187. Notandum est, Ruin. in cons. 125. num. 3. & 6. volum. 4. Natt. in dict. cons. 63. sub num. 18. in fin. & in cons. 160. sub num. 36. versic. ad septimum, idem Natt. in cons. 397. num. 12. Riminal. Iun. in cons. 59. num. 66. Cephal. in cons. 58. nu. 49. & 62. latè Surd. in cons. 278. per totum, & in specie num. 13. & 15. versic. bis itaq;* vbi testatur de communi, *& Borrell. de præstan. Reg. cap. 33. sub num. 26. versic. decima declaratio.* Ex quo inferendo ad rem nostram, datur intelligi, quòd hæc immunitas Messanæ non corruit, licet facti species ita se haberet, quòd data immunitate ista, cæteri vassalli onus, pro quo Messana est priuilegiata, subirent, nam præiudicium aliorum, simpliciter, & absolutè, non impedit
189 immunitatem subsistere. Et tanto magis, quando immunitas est concessa ob benemerita, quo casu nocet alijs de populo, & portio immunis distribuitur inter alios de communitate, prout in fortioribus terminis post *Bart. Abb. Ruin. Festas. & Cephal. attestatur Surd. in dict. consil. 278. sub num. 14. versic. 7.* quia cum tale priuilegium præsumitur concessum motu proprio, *vt deduximus in 2. part. sub 6. consider.* latè interpretatur etiam in præiudicium tertij *Natt. in cons. 340. nu. 6. Surd. in cons. 140. num. 60.* quod est de intentione *Ioan. Andr. & Abb.* in terminis istis, *in dict. capit. peruenit, num. 17. de immunit. Eccles.*

190 Animaduertimus tamen, quòd quando concessio immunitatis ita se habet, quòd cæteri vassalli, quos oportet onera immunium subire, grauiter læduntur, quod tunc à Principe succurrendum est, iuxta ea, quæ ex aduerso afferuntur, ex his quæ tradit *Abb. post Ioan. Andr. in d. cap. peruenit, num. 17. & in d. cap. accedentes, nu. 8. vers. ex his infertur,* vbi voluit, quòd si per priuilegium immunitatis à Principe concessum, grauiter contigit lædi vniuersitatem: quia fortè multi ex priuilegio sunt exempti, & alij non immunes, nimium grauantur, quod tunc Principis remedium est implorandum, pro reuocatione immunitatis, quod voluit *Imol. in d. l. ab omnibus, ff. de legat. 1. Natt. in d. consil. 63. num. 16. volum. 1. & Boss. in tit. de princip. num. 164.* Et hoc etiamsi ex postfacto id contingit, per illum *text. in d. cap. suggestum*
191 *de decim.* Nempe non est priuilegium obseruandum, quando incipit esse damnosum, & iniquum *Boss. de Princip. num. 165. Roland. in consil. 1. num. 158. & 170. Volum. 2. Menoch. in consil. 350. num. 27. Bardel. in consil. 22. num. 10. & Cas. Barz. in decis. 118. num. 7.* sed non ipso iure, & absque hominis ministerio propter hoc reuocatur priuilegium: nam licèt *Barz.* citatus ex aduerso hoc dicat, *Rebuf.* tamen ab eo citatus hoc non dicit, quinimo sentit contrarium, prout sentit *Abb. in cap. cum hoc in 2. not. de cleric. non resid. & clarius ibid. sub num. 3. & in cap. suggestum sub num. 4.* & expresse voluit *Natt. in dict. consil. 63. sub num. 21. vers. ad quartum.*
192 Et ideò secundum prædicta procedunt tradita à *Lancel. Gall. in cons. ex aduerso allegat. 25. num.*

num.64. & à Cas. Barz.in dict.decis. 118. qui dicunt, quòd immunitas non suffragatur pro eis, qui post concessionem immunitatis multa acquisiuerunt bona: ita quòd notabiliorem & fertiliorem partem territorij possident, & per consequens cæteri, quos oportet integrè ferre onera, grauiter ac nimium grauæntur, licèt alias immunitas concessa simpliciter pro bonis porrigitur etiam ad bona postea quæsita, *cap.quia circa de priuil. Bart. in l.damni, §.si quis ædes, & & ibidem Imol. ff.de damn. infect.* vbi inquit, quòd priuilegium exemptionis super decimis, vel collectis non soluendis porrigitur ad prædia quæsita post concessionem immunitatis, per illum *textum in dict.cap.quia circa, sequitur Alexand.in consil.178. num. 15. Volum.2.Natt.in cons.66.num.13.& in consil.160.num.23.& in cons.328.num.4.& in cons.340.num.12. Bero.in cons.173.num.27.Volu.1.Paris.*qui testatur de communi *in cons.68. num.7.& 10.volum.1.Burs.in consil.16.num.77.volum.1.Festas.de collect. in 4.part.quæst.21.num.62. Bertazol.in cons.ciuil.27.num.30. Menoch.in consil.106.num.269.Surd.in consil.262.num.5.volum.2. Osasc.in decis.136.num.1.Anna.Fili.in singul.698.& in cons.61.num.15.num.1.Riminald.Iun.* qui hoc declarat *in cons.223.num.28.volum.2.Alfons.Modic.in suis dubitat.iur.in §.plebiscitum, dubit.18.num.2. Dom.Tap.in l.fin.in 1.part.cap.4. num.6.ff. de constit.Princip. & Camil.Borrel.de præstant. Reg.cap.33.num.22.*

193 Sed hæc ex aduerso allegata ex his non refragantur respectu tum maioris, tum etiam minoris propositionis.

Primò præmissa non conueniunt rei nostræ respectu maioris propositionis: nam illa posset procedere, suppositis terminis habilibus, quando Ciuitas Messanæ fuisset solita & consueta concurrere in oneribus cum alijs partibus Regni, & postea fuisset facta immunis in graue ac enorme aliorum præiudicium. Sed veritas est, quòd illa semper fuit exempta per mille, & tot annos, antequam esset forma huius Regni:
194 vnde assertum subditorum præiudicium prætendi non potest: quia talis exemptio hoc casu non dicitur in aliorum tendere læsionem, vt suo tempore considerabat *Bolog. in eius cons.1.num.100.* qui nihil pro se allegat, sed allegare potuisset tradita per *Cæph. in consil.58.num.61.* quem refert, & sequitur *Roland.in cons.13.num.66.* vbi enim hoc casu Regnum prætenderet arctare Messanam ad contribuendum, vtique ageret tūc de lucro quærendo, & non de damno euitando. Vnde non militant præmissa, quæ se fundant in damno, quod ex concessione immunitatis resultat cæteris de vniuersitate; ex quo diuersa est ratio inter damnum non pati, & lucrum non facere, *l.fin.§.penul. C. de codicil.* Hinc potuerunt Principes Ciuitatem Messanæ facere immunem absque aliquo periculo reuocationis, cum nunquam dici potest illam immunitatem tendere in læsionem aliorum subditorum, quibus ius nondum fuerat quæsitum, *Barb.in consil.26.num.20.in fin.versic.nec obstat cum opponitur, volum.2.Siluan.in cons.66.num.4.& sub num.7.Vers.tùm quia:* quam sententiam refert & sequitur post *Cephal. Pet.Surd.in cons.234.num.39. volum.2.* & ex nouissimis *Carol.Bardel.in cons.22.nu.36.* qui ait, quòd verè hoc satis quadrat naturali rationi. Et facit, quia ius nondum alicui quæsitum pro eius libito voluntatis potest Princeps subuertere, *Alciat.de præsumpt.reg.3.præsum.11.num.8* plura adducit *Franc.Becc.in consil.56.num.38.cum seq. volum.1.* quod in terminis de iure collectandi, nondum quæsito, voluit *Siluan.in dict.cons.66.num.9.* relatus & sequutus à *Pet.Surd.in consil.278.num.8.volum.2.*

195 Secundo pariter præmissa non conueniunt terminis istis, quia quod dicitur in maiori propositione prædicta, non procedit quando apparet aliam fuisse voluntatem Principis concedentis immunitatem, qui voluit immunem gaudere immunitate concessa, etiam pro grauissimis oneribus, quæ immineut vniuersitati, quo casu non possunt conqueri subditi, sed magnam læsionem, ac damnum debent sustinere, *Abb. in dict.capit.accedentes sub num.8. versic.ex his infertur, de præscript.* quem sequitur *Natt.in dict.consil.62.num.19.& in dict.cons.160.nu.38.& assensit Festas.de collect.in 4.part.cap.2. num.92. & Alexan.Raud.in cons.54.sub num.71.volum.1.* de qua Principis voluntate in terminis nostris constare nemo negabit.
196 Dum hæc immunitas, non simpliciter ab oneribus (in quo casu comprehenderet concessio etiam onera futura, *l. si seruitus. ff. de seruit. vrbano.prædio. Alexand.in cons.193. incipient. exthemate prædicto in 2. dub. num. 8. Volum.2. Natt.in consil.160.num.17.& in cons.525.num.19.Bursat.in consil.16.num.77.* qui testatur de communi, *volum.1. Domin. Tapp.in l.fin.capit.4. in 1.part.num.5.de const. Princip.& Alphons.Modic.in suis dubitat.iur.in §.plebiscitum dubitat.18.num.2.* etiamsi illa

onera

onera ex noua causa creuerint; *Natt.in dict. cons.525.num.20.Osasc.in decis.91.sub num.9. versic.prætereà, & Menoch. in consil.156.num.*
197 *32.versic. non obstat quartum.*) Sed expressè fuit concessa pro futuris oneribus, vt ex tenore priuilegiorum patet, & præcipuè ex priuilegio Rogerij, & Fiderici III. qui perpetuò voluerunt Messanam esse immunem pro oneribus, quæ in Sicilia pro tempore imponentur, per quæ verba eam fecerunt exemptam, etiam à grauissimis oneribus, quæ postea contingerent: *idem Natt. in dict. cons.525.num.21. & sequitur Riminal.Iun.in cons.628.num.16.& 17.volum.6.* Et tanto magis, quia concessio processit cum dictionibus, & verbis vniuersalibus, ac geminatis, vt deduximus *in 1.par.in 4.supp.* quo casu immunitas, ex voluntate Principis porrigitur ad futura *Rube.Alexand.in consil.28. volum.2.inter cons.diuers.* relatus, & sequutus *à Bursat.in dict. consil.16. vbi supra.* Itaque censetur cogitatum de quocumque casu in genere, qui accidere possit, *Natt.& Riminal. in præcit. loc.* quibus accedunt, quæ ordine suo in 4. memb. afferuntur de verbis vniuersalibus, quæ comprehendunt omnia, quæ excogitari possunt, *l.in fideicomm.§.cum Pollidius, ff.de vsur.l.cum virum, C.de fideicom. Decian.in cons.11.num.11. volum.3. & Rimin. Iun.in cons.450.nu.47. Volum.4.cum concord.* ordine suo tradendis, & propterea, cum ex amplissima immunitate Messanæ concessa colligitur, quod voluntas & intentio Principum, qui eam concesserunt, fuit eximere Messanam, etiam à grauissimis oneribus, quæ imminere possunt, vtique dato, quod per illam cæteri grauarentur vassalli,
198 illi tamen conqueri non possunt, quia potuit Princeps habens plenitudinem potestatis eis præiudicium inferre. Nam licet Principi, quem vult à muneribus eximere, & cui vult onera imponere, *l.medicos, C.de profess.& medic.l.vnica, C.de superindic.lib.10. Abb.in d.cap.accedentes, num.8.de prescrip.Nat. in d.cons.63.num.19.& in dict.cons.160.num. 38.volum.1.*

199 Tertiò pariter quoad maiorem propositionem non conueniunt prædicta, quia procedunt in puro & simplici priuilegio immunitatis, quod si fuerit nimis nociuum subditis, remedium est implorandum, iuxta superius allegata per illum *text.in dict.capit. suggestum de decim.* qui tamen non procedit, vbi immunitas conceditur ex contractu, & titulo oneroso, vt in hac facti specie: nam tunc ex superueniente asserta aliorum subditorum læsione, ac prætenso enormi præiudicio, reuocari non potest, vt indiuidualiter scribit *Natt. in consil. 397.num.13. cum duob.seq.volum.2.Aym.Crau.in cons.294. colum.pen.versic.non obstat vltimum, volum.2. Soc.Iun.in cons.60.num. 58.volum. 3.Roland. in cons.13.num.69.volum.3. Menoch.in consil. 156. num. 34. Volum. 2.& Carol. Bardel. alios citans in d.cons.22.num.36.vers.respondetur secundo,* cuius rei reddit rationem *Menoch.* nempè quando immunitatis priuilegium procedit ex liberalitate concedentis, non potest conqueri priuilegiatus, si ex causa
200 damni, ac grauis læsionis subditorum, læditur eius priuilegium, cum aliàs priuilegium gratiosum absolutè, & in totum potest absque causa reuocari, vt post *Gozad. & Menoch.deduximus supra in 1.part.sub 79.in fin.& tradunt Cano, in cap.nouit, vbi Felin.num. 10.& Dec.mihi num. 15.de iudi. post Bald.in l.qui se patris, num.14.C.vnd.lib.Socin.in consil. 87.num.volum.3. Roland.in consil.66.num.8. volum.2. Natt.cons.511.num.3.Ias.in cons.56. nu.7.Volum.1. Afflict.in decis.128.Grammat. in decis.46.num.5.cum concord.traditis in cap.1. de probat.* vbi hoc in specie diximus locum habere in priuilegio, per quod non transfertur dominiũ directum, vel vtile: & sic in priuilegio immunitatis, exẽptionis, demanij, & similium *Foller.in pract.censual.in verb. & summissionis cuique foro nu.57.Ioan.Vinc.de An.in allegat.50.num.4.Nat.in cons.657.num. 6.& Rodol.de absol.princip.potest.capit.6.num. 167.* Sed quando immunitas est obtenta titulo oneroso, vtique illa est irreuocabilis ex deductis *in 2.part.in 8.& 9.consider.* vnde propter assertam aliorum læsionem, ac præiudicium superueniens, non potest reuocari, vt attestantur *Natt. Crau. Roland.Menoch.* & alij superius citati. Pro quibus facit eorum auctoritas, qui tenent, quòd quando immunitas conceditur ex titulo oneroso, porrigitur ad onera etiam grauissima, imposita ratione belli, vel alterius imminentis necessitatis, licet istud grauiter ferre Scribentes ex aduerso animadurtimus, de quo tamen latius *in 4.& vlt.memb. dicetur, num.258.cum multis seq.*

201 Quartò & vltimò præmissa non conueniunt rei nostræ respectu minoris propositionis: nam assertum damnum, ac aliorum subditorum præiudicium ob immunitatem istam non concurrit, quia non sumus in casu, in quo onus quod detrahitur à Messana, alij Regnicolæ subeunt. Nam aut agitur in fortioribus terminis, de onere imposito

poſito vniuerſitati, & ſic de certa ſumma ſoluenda à Regno, quo caſu, licèt de iure exemptio vnius grauat alios non exẽptos, *vt poſt Bald. in capit. 2. requiris in fin. de appell. voluit Felin. in capit. accedentes, num. 8. de præſcript.* quia portio, quæ detrahitur ab immuni, accreſcit alijs non exemptis, *Bartol. Imol. & alij in l. ab omnibus, ff. de legat. 1. & in l. 2. C. de apoc. publ. lib. 10. latè Surd. conſil. 278. cum concord. traditis in hoc memb. num. 188.* Tamen de facto in Regno ſeruatur contrarium: nam quod detrahitur à Meſſana, deducitur in compotũ Reg. Curiæ, quę tantò minus ex ſumma ſibi debita ſolet percipere, iuxta illud, quod ad ſupplicationem Regni fuit aliàs prouiſum per Regem Alfonſum *in cap. 403. & 420.* quod patet ex fide detentoris librorum Regij donatiui, in hoc eulogio præſentata. Ita quod ratione portionis, quam, circumſcripta immunitate, ſubiret Meſſana, cæteri ſubditi nullatenus grauantur, iuxta facti ſpeciem, de qua loquitur *Petr. Surd. in conſ. 140. ſub num. 50.*

202 Aut agitur de onere impoſito cuilibet, ſeu diuiſo per capita, vt in hac facti ſpecie, in qua tractatur de vectigali ſoluendo à quolibet extrahente ſericum, & tunc fortiùs ex immunitate iſta, nullum reſultat damnum aliorum ſubditorum, ex quo Princeps, ad quem emolumentum pertinet, tantò minùs percipit, nam vnuſquiſq; de per ſe fert onus ſuum, nec propter exemptionem Meſſanæ, maior fit exactio ab alijs ſubditis, quod in ea facti ſpecie conſiderauit *Bolog. ſub num. 100.* qui licèt nihil alleget, potuiſſet tamen allegare *Bartol. in d. l. 2. ſub num. 3. verſic. Aut conſiſtit, ibi ſecundo caſu, C. de apoc. publ.* vbi voluit, quòd quando onus eſt impoſitum cuilibet, vnus non tenetur pro alio, quem refert, & ſequitur *Felin. in d. cap. accedentes, qui poſt Bald. in dict. capit. 2. requiris*, ait, quòd quando obligatio eſt diuiſa per capita, tunc vnuſquiſque onus ſuum portat, *Franc. Marc. in deciſ. 457. ſub num. 26. volum. 1. quod poſt Specul. Bart. & Angel. atteſtatur Alfonſ. Modic. in ſuis dubit. iuris, in dict. §. plebiſcitum, dubit. 18. num. 1.* vbi inquit, quòd quando onus imponitur cuilibet pro certo vectigali, vel pro certo foculario, tunc onus exempti, non accreſcit cæteris, ſed tanto minùs ille percipit, ad quem oneris emolumentum ſpectat, qua de re aſſertum ſubditorum præiudicium ex immunitate iſta, maximè in hac facti ſpecie nullatenus re-

203 ſultat. Quinimò tantũ abeſt, quòd reſpectu iſtius vectigalis, ex immunitate Meſſanæ, cæteri ſubditi damnum ſentiunt, quod ſi hæc tollitur immunitas, incommodum, ac detrimentum ſentirent, ita quòd potius proficua eſt regnicolis, quàm damnoſa. Nam, data hac immunitate, cæteri ſubditi, qui deferunt eorum ſerica ad Meſſanam, releuantur ab onere iſtius vectigalis, quod per indirectum ſubeunt, cum tanto minus, ratione oneris, illa vendunt, *ad tradita ſup. in 1. par. in 3. ſuppoſ. ſub num. 114. cum ſeq.* & hac de re dom. ex aduerſo dicunt, & præſertim Fiſc. Patron. aſſerit, dum reſpondet priuilegio Rogerij & Feder. hoc vectigal tangere potius Regnum, quàm Meſſanam, & alibi *ſub 9. reſpon. princip.* dum loquitur de alia gabella à Ciuitate impoſita, inquit ſubditos hodie duplici onere grauari, *& ibid. in verſic. inſuper ait*, illius gabellæ extinctionem ad Regni fauorem tendere, ex quo datur intelligi, quod ex iſtius vectigalis exatione, quæ fit in Meſſana, ſublata immunitate, cæteri regnicolæ illuc confluentes cum eorum ſericis, grauantur, prout pariter atteſtatur Fiſcus *ſub 7. princip. reſponſ.* & ideò ſequitur, quòd data hac immunitate releuatur, ac commodum & vtilitatem ſentiunt, ex ratione oppoſitorum, ex vulg. & ſic quod de præiudicio ſubditorum contra hanc immunitatem ex aduerſo aſſeritur, rei noſtræ præſertim terminis, de quibus hodie quæritur, nullatenus conuenit.

204 Scio tamen vnum poſſe replicari aduerſus prædicta, quod licet in his oneribus, nullum actuale præiudicium ſentiunt Regnicolæ ex hac immunitate, illa tamen eſt apta damnum inferre, quatenus opus erit, data hac immunitate deuenire ad alias impoſitiones, & ſic licet ipſo iure hæc immunitas non nocet cæteris, ex prædictis, per indirectum tamen poſſunt ſentire præiudicium, ſi neceſſe erit propter illam deuenire ad ſuperindictum, *vt tradit Bart. vnico verbo in dict. l. 2. C. de apoc. publ.* Sed præmiſſæ replicationi, ſi fieret, breuiter duobus modis reſpondetur. Primò, quòd non omne damnum, quod paratur ſubditis, ex immunitate alterius, ſufficit ad violandam immunitatem, ſed illud dumtaxat, quod grauiter, & enormiter vrget, ex deductis ſupra *eod. memb. num. 187. cum tribus ſeq.* quod in re noſtra non eſt tale, vt ex deducendis *in 4. & vlt. memb. patebit.* Secundò, quòd non ſemper procedit illa maior propoſitio, videlicet quòd ex graui ſubditorum præiudicio poteſt implorari remedium contra immunitatem

nitatem alterius, pront in terminis istis, illam non procedere patet, *ex deductis supra num.* 193. 195. *&* 199. Et ideò licèt cæteros subditos oporteret propter hanc immunitatem maiora ferre onera, hoc tamen ex nullo capite sufficit, vt hæc possit violari immunitas, vt patet ex prædictis. Et hæc quoad secundum membrum.

SVMMARIVM.

205 *Fiscus asserit immunitatem Messanæ non suffragari pro exteris, illamque restringit respectu Messanensium, ac habitatorum.*

Sed istud diluitur num. seq.

207 *Immunitas si est loco concessa, ea gaudent non solum ciues, sed omnes ad locum confluentes.*

Coloni gaudent immunitate loco concessa, licèt ipsi ex persona propria non sint immunes, ibid.

208 *Rex Iacobus, attentis meritis Messanæ, illius immunitates confirmauit, ac voluit, vt exteri illuc confluentes pro immissione & extractione mercium, sint immunes ab omni solutione in posterum imponenda.*

209 *Fiscus ex duobus conatur euitare priuilegium Reg. Iacob. præstans immunitatem exteris.*

Sed vide num seq.

211 *Dispositio habens duas rationes finales, non cessat, vna earum rationum cessante.*

212 *Immunitas inferens damnum concedenti, an & quando potest moderari.*

Franc. Marc. in decis. 528. *num,* 8. *in* 1. *par. ex aduerso citatus non conuenit terminis, de quibus quæritur, ibid.*

213 *Fisci assertio, quòd ob mercatorum ac negotiorum augmentum in Messana, illius immunitas dãnum affert Regiæ Curiæ, non est legitima.*

Ratio diuersa inter damnum euitare, & lucrum captare, ibid.

Lucrum perdere, & damnum pati, paria non sunt, ibidem.

Damnum non dicitur causari ex amissione lucri.

Faciliùs subuenitur ei, qui tractat de damno euitando, quàm de lucro captando. ibid.

214 *Priuilegium nouissimum expresse facit immunem, non solùm Messanam, Messanenses incolas & habitatores, sed etiam commigrantes & confluentes.*

215 *Fiscus asserit priuilegia Messanæ nullius fuisse existimationis tempore priuilegij nouissimi apud Catholicam Regis Maiestatem Phil. 2.*

Sed contrarium est verius, ibid.

216 *Messanenses de facili deuenerunt ad capitul. nouissimam, licèt ius in suis priuilegijs fouebant, vt ex more liberaliter se haberent cum eorum Rege, vt eorum maiores pro tempore se habuerunt.*

Messanenses in gratiam ob reuerentiam Principis habuerunt, quod ea debito iustitiæ eis competebat, ibid.

217 *Rescriptum contentiosum, gratia dici potest, licèt verè ponitur vt species separata à rescripto gratioso.*

205 DEuenio ad tertium membrum principale, in quo illud solum occurrit ex aduerso adductis à Domin. Fisc. Patron. quo euitare conatur specialiter priuilegia Reg. Roger. & Feder. quæ magis secundum eum, latioribus verbis, quibus conceditur immunitas, casum suppositæ necessitatis comprehendunt: inquit ergo inter alia, quod dicta priuilegia fuerunt concessa respectu Messanensium, ac Messanæ degentium, non autem respectu exterorum, aut illuc confluentium, ac per transitum de portu illo, ac mari, merces extrahentium, quasi ex hoc velit, quòd vectigal istud nouiter impositum, est legitimum respectu exterorum: probat Fis. per illa verba in priuilegio Roger. adiecta, ibi, Præterea, quod ciues & habitatores prædictos: pariter probat per illa verba posita in priuilegio Feder. ibi, Quòd ipsi, & hæredes eorum sint exempti, ac immunes: & ibi, Quòd nullo vnquam tempore aliud recolligatur à nostris fidelibus habitatoribus prædictæ Ciuitatis. Et demum inferiùs ibi: Nil à præfatis fidelibus memoratis. Per quæ verba inquit, quòd satis apertè demonstratur, quod Messanensibus tantum, & habitatoribus sit concessa immunitas, ipsique eam prætendere possunt, non autem exteri illuc confluentes, & ab illo mari asportantes: ac subdit manifestius hor probari ex priuilegio Reg. Ferdinan. vbi expresè dicitur, quòd sint exempti pro eorum proprijs mercibus, & non alienis.

206 Sed quod traditur ad restringendum hanc immunitatem respectu ciuium, & habitatorum, ex eisdemmet priuilegijs, & ex alijs, ac à nobis deductis *in* 1. *part. in* 2. *supp.* faciliter diluitur. Nam, vt præmisso loco traditum est, duplex est immunitas, qua gaudet Messana; quarum vna est concessa certo generi personarum, scilicet ipsis Messanensibus, & habitatoribus, qua ipsi gaudent, nedum Messanæ, sed vbique per dominium concedentium, vt ex priuilegijs ibidem enuntiatis patet, *ad text. in cap.* 1. *& ibi DD. de priu. in* 6. Et hæc est illa, quæ refertur

fertur ad ciues, & habitatores in priuilegijs à Fisc. relatis, & in alijs à nobis deductis *in dict. 2. supp.* quam diximus supra *in 1. consider. in 2. part.* refragari huic vectigali, quatenus illud subeunt Messanenses, & habitatores pro eorum sericorum extractione. Altera verò est illa, quæ loco conceditur, vt ex illis priuilegijs patet *in d. 2. supp.* à nobis relatis *sub num. 71.* Ex quibus Messana fuit per omnia secula liberata à pondere cuiuslibet vectigalis, & in specie ex priuilegio eiusdem Roger. Reg. qui vtraq; immunitatis speciem concessit, ita quod non solum ciues, & habitatores Messanæ liberos perpetuò fecit à gabellis, & muneribus quibuscumque, sed etiam Ciuitatem ipsam, eiusque tenimentum, in qua voluit, vt nullo vnquam tempore, gabella, aut aliqua impositio quomodolibet apponatur, sub verbis vniuersalibus, & geminatis, vt deduximus *sup. in 4. & vlt. suppo.* & hæc immunitas principaliter, *vt in d. 1. consid.* traditum est, refragatur huic vectigali, tanquam imposito in dicta Ciuitate, illiusque

207 portu. Qua immunitate vti concessa loco, & per consequens reali, ex deductis *in d. 2. suppos. sub dict. num. 71.* gaudent, non solum ciues, sed etiam exteri illuc confluentes, vt conatus est fateri *Domin. Corset. fol. 91. ante versic. Rursus:* nam illud importat locum esse priuilegiatum, vt omnes in loco existentes illius constitutionibus, & priuilegijs vti possint, da tradita *per Soc. in cons. 111. sub num. 1. volum. 1. facit glos. in Clement. 1. in verb. excollendas, de decim.* quæ voluit, quòd quando immunitas est concessa loco, coloni gaudent immunitate, ratione loci, licet ex eorum persona non sint immunes, quia immunitas loco concessa, eis communicatur, sequitur *Card. Zabar. ibid. quæst. 22. accedunt Imol. & alij, Abb. in capit. ex parte el. primo, num. 4. de decim. & in consil. 9. in 2. dub. volum. 1. Socin. in consil. 297. num. 5. volum. 2. Ferret. in consil. 123. num. 6. Decian. post Bartol. Alexand. Paris. & alios in cons. 51. num. 14. & 15. volum. 3. Boss. in tit. de Princ. sub num. 174. Menoch. in cons. 276. num. 7. volum. 3. & Camill. Borrell. alios citans de præst. Reg. capit. 33. num. 31.* & in specie, quod quando priuilegium est concessum loco, vti reale, eo gaudent, non solum ciues, sed etiam exteri, consuluit *Menoch. in consil. 1007. in 5. dubitation. num. 95.* vbi voluit, quòd illud priuilegium concessum à Philippo Rege Franciæ Ciuitati Insulæ, ne bona possint confiscari, seu publicari pro crimine, competit non solum ciuibus, sed etiam exteris bona possidentibus in illo territorio, eo adductus fundamento, quia tale priuilegium vti concessum Ciuitati, censetur reale, & ad exteros extenditur; verba enim quæ sunt in rem, omnes personas comprehendunt, *ad textum in l. hac verba, ff. de adulter. & in l. metus, §. animaduertendum, cum similib. ff. de eo quod metus caus.* Et ideò eum Messana libera sit & immunis à quolibet vectigali, & in ea gabella, aut aliqua impositio quomodolibet imponi non potest pro quibuscunque rebus, aut mercibus, tam si fiunt in Ciuitate, quàm si portantur ab extra, vt in priuilegio Rogerij legitur, vtique hac immunitate reali non solùm gaudent ciues pro eorum rebus & mercibus, sed etiam exteri, illuc eorum res ac merces deferentes, iuxta prædicta.

208 Ad cuius rei confirmationem accedit expressa dispositio priuilegij Reg. Iacob. qui attentis Messanæ meritis ibidem specialiter expressis, illius exemptiones, & immunitates confirmauit, ac in specie loquens de exteris, mandat eos pro omnibus rebus & mercibus, quas per mare, vel terram in eandem Ciuitatem immittere, & inde extrahere voluerint, esse immunes ab omni solutione in posterum imponenda. Ex quibus verbis sumus in claris, exteros esse immunes ab hoc vectigali nouiter imposito, siue hoc refertur ad exteros subditos, scilicet ad regnicolas, qui sericū ad Messanā deferunt, ac per indirectum hoc vectigal subeunt, ad tradita supra in prima parte in tertia suppos. nu. 114. cum sequent. siue hoc refertur ad exteros & mercatores non subditos Messanam confluentes, pro emendo & extrahendo serico, qui directè subeunt onus, quos fortiori ratione immunitate gaudere, *tradit Bolognet. in eius cons. 1. num. 121. cum*

209 *sequen.* Nec illa duo, quæ ad euitandum hoc Reg. Iacob. priuilegium affert Fisc. Patron. præmissis refragantur, quorum vnum est, quod illud est generale, nec se extendit ad casum publicæ necessitatis, pro qua supponitur ex aduerso hoc vectigal fuisse impositum. Alterum verò est, quòd immunitas illa fuit concessa exteris in fauorem Regiæ Curiæ, ex quo aliàs mercatores, ob multa grauamina, ab exercendis negotiationibus se abstinebant; vnde Regiæ Curiæ in iuribus dohanarum damnum resultabat: quæ ratio hodie cessat ob multiplicatum mercatorum, ac negotiorum numerum in vrbe Messanæ, ita vt si hæc exteris immununitas seruaretur, maximum Regiæ Curiæ

Curiæ damnum afferret: & ideò quoad
exteros non esse attendendum priuilegium
attestatur, eo ipso quòd tractu temporis il-
lud affert damnum concedenti, *ad tradita*
à Franc. Marc. in decis. 528. num. 8. in 1. part.
210 Nam quoad primum illud absoluitur, tum
ex his quæ diximus supra *in p. capit. huius, 3.*
part. ex quibus patet vix causam subesse,
qua, attentis terminis iuris communis, hoc
vectigal iustificari possit, tum etiam ex alijs
quæ in sequenti membro dicemus, ex qui-
bus patebit, an talis supposita necessitas
subeat, ita vt hæc priuilegia lædi possint, &
an ad illam, dato quòd subesset, immunitas
Messanæ se extendat. Quo verò ad secun-
dum, illud ex his diluitur. Primò, non est
absolutè verum, quòd causa finalis ac in-
ductiua illius priuilegij fuit fauor Regiæ
Curiæ, nam pariter & copulatiuè illius
concessio processit, fauore Ciuitatis & ci-
uium, vt nedum ex proœmio, quod ratio-
nem finalem ostendere, aliàs deduximus,
sed etiam ex dispositione expressa colligi-
tur ex illis verbis, ibi: Nos tam Curiæ
nostræ, quàm fidelium, &c. Vnde dato,
quòd respectu Regiæ Curiæ ratio illa cessa-
ret, non tamen cessat altera, quæ respicit
damnum ac præiudicium Ciuitatis, ac ci-
uium, & ideò non debet cessare priuile-
211 gium. Quia vbi sunt duæ rationes finales
in dispositione, si vna cessat, non cessat di-
spositio, *ad tex. in § affinitatis, Institut. de nupt.*
l. etsi non tex, ff. de heredib. instituend. Doctores
communiter in l. 1. ff. soluto matrimon. Tiraquel.
in tractat. quòd cessant. caus. cessat effect. in 97.
limit. Menoch. in cons. 146. num. 27. Secundò,
nec ratio illa principalis illius priuilegij,
quæ fuit, nec aliàs ob grauamina se absti-
nerent mercatores à negotijs, cessat hodie,
vt ex aduerso asserit Fiscus eò adductus,
quòd his temporibus multi extant merca-
tores Messanæ, & multa negotia ibi exer-
centur & mercaturæ. Nam assertum istum
mercatorum concursum, ex eo ibidem ex-
tare, credendum est, ob immunitatem, qua
confluentes ibidem gaudent, tùm vigore
illius priuilegij, tùm et aliorum priuilegio-
rum, ex quibus Messana, ac illius territo-
rium immunitate gaudent, vt supra dedu-
ximus, qui posset deficere (prout tempore
illius priuilegij obtenti erat timor) si hæc
noua possent exteris vectigalia imponi, &
per consequens damnum Regiæ Curiæ ad-
huc potest imminere, & sic ratio illius con-
cessionis immunitatis absolutè durat &
militat, & ideò idem ius durare debet, ex
212 vulgar. Tertiò & vltimò, non est simplici-
ter admittendum, quod implicat Fiscus,
qui voluit, quòd sub prætextu, quòd talis
immunitas infert hodie damnum Regiæ
Curiæ, potest illa suspendi & reuocari, ad-
ductus authoritate *Franc. Marc. in dict. decis.*
528. num. 8. in 1. part. Nam loquitur *Marc. in*
terminis illius tex. quem allegat in cap. suggestum,
de decim. quem diximus suprà in præceden-
ti membro, non procedere in concessione
immunitatis ex titulo oneroso, *ex Natt. Gra-*
uet. Soc. Iun. Roland. Menoch. & alijs ibidem
citatis *sub num. 199.* Vnde illud procederet
in concessione immunitatis per priuilegiũ,
quod potest Princeps ad nutum moderare,
diminuere, ac tollere, ex ibidem citatis
num. 200. quod sentire videtur *idem Marc.*
ibidem sub num. 11. Quapropter quod ipse
subdit fuisse factum à Lodo. Delphin. Fran.
in anno 1450. qui illas immunitates limi-
tauit, ex quo pedagia, & gabellæ Delphin.
patiebantur enorme præiudicium, siqui-
dem illæ exemptiones erant gratiosæ, legi-
timè illud processit; aliàs secùs si ex titulo
oneroso, quia erant irreuocabiles, etiam
respectu successoris, cui licèt prædecessor
non possit legem imponere, vt attestatur
Marc. ipse tamen ligatur lege contractus,
prout in terminis tradit *Surd. in dict. consil.*
419. & Carol. Bardel. in dict. consil. 22. & alij,
de quibus in secunda part. in 10. consideration.
sub num. 84. Et dato, quòd in ea facti spe-
cie immunitates erant onerosæ, quia ta-
men per eos enormiter lædebatur Princeps
ob diminutionem pedagiorum & gabella-
rum, moderatio fieri potuit, *ad tradita à Fe-*
stas. de collect. in 5. par. capit. 5. num. 25. Roland.
in consil. 1. num. 164. Volum. 2. Pereg. de iure
fisc. lib. 1. tit. 3. num. 30. Vers. Item. Nam talis
concessio tendens in grauem & enormem
læsionem Principatus, de iure fieri non po-
tuit, vt latè *deduximus suprà in hac parte*
sub 1. membr. num. 69. cum seq. Quod in re
nostra non conuenit, cùm immunitas vni
Ciuitati concessa non est talis, vt per eam
enormiter lædatur Corona, ac maximum
ex ea resultet damnum, *vt traditum est suprà*
213 *ibidem num. 91. & 95.* Nec legitima est illa
assertio Fisci, qui ait, quòd ob mercato-
rum, ac negotiorum augmentum in vrbe
Messanæ, hæc immunitas maximum Regiæ
Curiæ affert damnum quando quidem, vbi
non agitur de diminutione patrimonij,
damnum quis non dicitur pati, *l. 3. ff. de*
damn. infect. Riminald. Iun. in consil. 601. num.
121. volum. 6. Vnde, si propter hoc immu-
nitas

nitas ista violaretur, non ageret Regia Curia de damno euitando, iuxta terminos, in quibus loquitur *Franc. Marc. & DD.* à nobis proxime citati, sed de lucro quærendo tractaret, quo casu diuersa militat ratio, *l. fin. §. pen. C. de codic. l. sancimus, §. legitimè, C. de iur. deliber. Anchar. in cons. 402. colum. fin. Romar. in cons. 139. colum. 6. Mant. in cap. 1. num. 92. de const.* Paria enim non sunt, lucrum perdere, & damnum pati, *ad tradita per Roland. in cons. 21. num. 58. volum. 2.* vnde damnum, aut læsio causari non dicitur ex amissione lucri *l. quemadmodùm, §. item Labeo, ff. ad leg. Aquil. Bald. in cons. 181. Locata fuit, volum. 1. Cin. & Paul. de Castr. in l. fin. C. de leg. Aquil. cum similib. adductis à Crauet. in cons. 599. num. 13. quibus accedit idem Riminald. Iun. in dict. consil. 601. num. 122.* & ideò non ita facilè subuenitur tractanti de lucro captando, sicut ei, qui tractat de damno euitando, *Crauet. in cons. 120. num. 2. Roland. in consil. 69. num. 30. volum. 2.* quod in terminis subueniendi alicui ob immunitatem alteri concessam, animaduertit *Surd. in consil. 134. num. 39. volum. 2. & Bardel. in cons. 22. nu. 36.*

214 Accedit tandem ad corroborationem immunitatis exterorum, nouissimũ priuilegium, in quo sua Catholica Maiestas, attentis priuilegijs Messanæ, præsentatis in Eulogio tunc in supremo Italiæ Consilio introducto, accedente illius supremi ordinis deliberatione, Ciuitatem ipsam, eiusq; ciues, incolas, habitatores, commigrantes & confluentes fecit immunes, ac liberos ab omnibus darijs, gabellis & impositionibus, vt latiùs ex tenore dicti priuilegij patet: & idcò nulla iuris ratio nunc patitur hanc immunitatem non esse attendendam quoad exteros, vt Fiscus asserit, nempè quod semel concessum est, in dubium reuocari, aut inquietari non debet, *cap. 2. & ibi gloss. 25. quæst. 2. capit. accedentibus, de priuileg. Paul. de Castr. in consil. 187. sub num. 5. volum. 2. & Paris. in consil. 69. num. 4. cum concord. volum. 1.*

215 Quorum occasione ex his inferimus, non benè (salua pace) dixisse Domin. Fisc. Patron. dùm vltimo loco, loquens vniuersaliter de priuilegijs Messanæ, *in versic. In nulla denique*, inquit, quòd non debent illa esse in aliqua consideratione, prout nullius fuerunt existimationis apud Catholicam Philippi II. Maiestatem tempore nouissimi priuilegij, quod ipse arguit, ex eo quòd, præsentato eulogio cum omnibus priuilegijs, diùque agitata causa, nihil fuit pro eis determinatum: vnde abolitionem illarum gabellarum, ex gratia, non ex capite immunitatis prætensæ, Messanenses obtinuerunt, ponderando illa verba adiecta in capitulatione, ibi: *Acciò dalla Maestà istessa riportasse gratia di leuarli, & perpetuamente abolirli le due gabelle.* Nempè contrarium expressè colligitur ex contentis in dicto priuilegio, vbi sub tertio capite fuit conuentum expressè, quòd sua Catholica Maiestas confirmaret antiqua priuilegia, ac illa de nouo cumulatiuè tamen, & confortatiuè, ac ad vberiorem cautelam concederet, ita vt ciuitas suis immunitatibus gaudere possit, tàm virtute illius priuilegij nouissimi, quàm etiam antiquorum priuilegiorum, cum expressa protestatione, quòd nullum dictis priuilegijs aliquo tempore sit præiudicium generatum per oblationẽ illius quantitatis, vt latiùs *in dict. 3. cap. continetur*, ex quo, ac etiam confirmatione ibidem subsequuta animaduerti potest, an de priuilegijs, & immunitatibus Messanæ, fuit tempore nouissimi priuilegij habita existimatio: nam si talia non fuissent priuilegia Messanæ, qualia pro constanti supponimus esse, non est credendum, quòd sua Catholica Maiestas, cum consilio tantorum Procerum, ad concessionem tàm amplissimæ immunitatis processisset, pro qua nemo est sanæ mentis, qui non arbitretur, quòd sub tanto iustissimo Principe, fuisset tandem determinatum, si illa facta species non fuisset tunc per viam illius capitulationis, ac

216 priuilegij sopita, ad quam de facili deuenerunt Messanenses, licèt ius & iustitiam in suis priuilegijs fouebant, vt ex more se haberent cum eorum Rege, prout maiores eorum erga dominos pro tempore existentes, nedùm liberaliter, sed prodigaliter, nedùm in ære, sed etiam in sanguinis effusione se habuerunt. Et quamuis obtenta in dicto nouissimo priuilegio, & præsertim illarum gabellarum abolitio, ex debito iustitiæ, & secũdum terminos iuris processerũt, *vt deduximus in 3. princ. suppos.* illam tamen ob reuerentiam Principis, in gratiam habuit Messana, & hac de causa vtitur illis verbis à Fisc. relatis, *per reportar gratia, &c.*

217 Nec est nouum, vt illud quod secundùm ius commune procedit, gratia tamen appelletur, prout de rescripto contentioso traditur, *in text. in capit. nonnulli, ibi: Gratia sedis Apostolicæ abutentes, & ibidem notant omnes de rescript.* quod tamen essentialiter à gratioso rescripto differt, & vt

K species

species separata ponitur, *Paul.de Castr. in l.etsi legibus, C.si contra ius vel util.publ.Rebuf. in pract.in tit.de diuers.rescript.Menoch.de arbit. iud.lib.2.cent.3.cas.201.num.1.Arism.Tepa.in compend.sentent.Variar.iur.in tit.de rescript.lib. 1. Canon. communiter in cap.super literis, extra de rescript.* Et hæc breuiter quoad tertium membrum.

SVMMARIVM.

218 *Immunitatem pro Messana non suffragari testantur scribentes ex aduerso, stante Reipublicæ imminente necessitate.*

219 *Immunitas alicui concessa à collectis, non excusat ab oneribus bellicis, aut ex alia causa superueniente publicæ necessitatis impositis, nu. 222. contra nu.240. Vide nu.242.245.249.258. & nu.271.*

220 *Dispositio omnis debet intelligi, rebus sic stantibus, non autem mutatis, declaratur in num. 265.*

221 *Auxilio nouo indigent, quæ de nouo emergunt.*

222 *Priuilegium immunitatis an porrigatur ad casum publicæ necessitatis superuenientis.*

Bald.ex aduerso allegat.in l.iubemus nullam, C.de sacrosanct.eccles.notat, quòd priuilegium generaliter indultum, non includit casum publicæ necessitatis; & si includeret, non valeret, ibidem, sed vide num.272.

Ioan.de Plat.allega.ex aduerso in l.cum te, C.quę ma.ciuil.mun.inquit, quòd necessitas omnibus legibus derogat, & omnem immunitatem excludit, ibid.sed Vide nu.272.

223 *Priuilegia silent tempore necessitatis.*

Necessitatis causa receditur à regulis iuris communis, & multa licent, quæ aliàs non licerent, ibid.

224 *Immunitatis priuilegium titulo oneroso, an suffragetur pro immuni in casu vrgentis necessitatis, & nu.258.& 271.*

Alex.ex aduerso citat.in cons.216.vol.2. consuluit, immunitates posse suspendi, etsi ob benemerita concessas, ob causam publicę necessitatis, ibid. sed vide nu.273.

Soc.in l.si ex toto, in 5.concl. ff.de legat.1.citat. ex aduerso, voluit, quòd immunitas per viam contractus concessa subdito non eximit, vbi imminet publica necessitas, ibid. sed vide sub nu. 240.& nu.271.

225 *Princeps ex causa potest à contractu celebrato cũ subdito recedere, licèt contra, nu.262.dummodò causa, publicam respiciat Vtilitatem.*

Quid, si cum non subdito, nu.seq.

Quid, si causa fuit cogitata tempore contractus, num. 263.

226 *Priuilegium concessum subdito, an & quando ex causa potest reuocari à Principe, & seq.*

227 *Principis contractus regulatur secundùm ipsius naturam.*

Contractus gratiosus habitus à Principe cum non subdito, potest ex causa ingratitudinis reuocari, ibid.ac secus sit fuerit onerosus, nu.seq.

228 *Principis contractus onerosus, quoad non subditum, non potest reuocari, etiam ex causa.*

229 *Princeps ex causa publicę vtilitatis potest rem subditi auferre, & quando, num.269. Sed an teneatur recompensare, nu.231.*

230 *Princeps derogando immunitati ex causa publicæ vtilitatis, an teneatur recompensare, & nu.seq. & nu.236.*

231 *Recompensare tenetur Princeps, dum aufert ius alterius ex causa publicæ vtilitatis.*

Quid de consuetudine, nu.133.

232 *Princeps tenetur de suo necessitati, ac publicæ populorum vtilitati, consulere.*

233 *Princeps, an de consuetudine excusetur à recompensatione, quando ius subditi aufert, ex causa publicæ vtilitatis.*

234 *Recompensare, an teneatur Princeps, quando aufert ius alterius ex causa publicæ vtilitatis per viam legis generalis.*

235 *Lex generalis emanans, an in dubio deroget priuilegijs, quę sunt contra legem.*

237 *Necessitas asserta ex aduerso, non est sufficiens, vt immunitas Messanę, in hac facti specie, non suffragetur, & nu.seq.*

238 *Onera, quæ imponuntur pro militibus, & custodiẽdis arcibus, nullo bello, ac rumore existente, non dicuntur bellica.*

239 *Immunis, ab extraordinarijs muneribus excusatur.*

241 *Tex.in l.Vnic. C.Vt nemi.lic.in emp.spec.se exc. lib.10.& concor.loquuntur in casu speciali, de oneribus impositis ex necessitate famis, à quibus immunitas non excusat, nec extenditur ad alia onera, & procedunt in puro priuilegio immunitatis, nu.259.*

Guerra solet penuriam inducere, ibid.

Specialitatem allegare, absque ratione, est refugium miserorum, ibid.

242 *Immunitas verbis vniuersalibus & geminatis cõcessa, porrigitur ad onera bellica, vel ex causa similis necessitatis imposita, quia de his censetur tunc cogitatum, nu.244.& 246.*

243 *Verba vniuersalia, & geminata comprehendunt ea, quæ sub simplici dispositione non continentur, quando circunstantiæ facti non repugnant, & num.seq.*

244 *Verba vniuersalia simpliciter prolata, comprehendunt omnia, quæ excogitari possunt, geminata verò referuntur, etiam ad incognita.*

245 Im-

245 *Immunis excusatur ab oneribus bellicis, quando in concessione immunitatis, de eis facta est expressa mentio.*

246 *Vniuersalitas tantùm operatur, quantum si casus singuli & insoliti essent expressi.*

247 *Renuntiare omni priuilegio vniuersaliter, vel renuntiare priuilegio in specie, paria sunt.*

Legitimandi facultas infantem, licet requiratur specialis, sufficit tamen priuilegium tribuens facultatem legitimandi verbis Vniuersalibus, ibidem.

248 *Messanæ immunitas, vti concessa verbis vniuersalibus, excusat ab oneribus etiam bellicis, & maximè, quia tempore concessionis vrgebant bella nu. seq. vide nu. 255.*

Præterea excusat, quia est titulo onerofo obtenta, nu. 258.

249 *Bella, si vrgent tempore concessionis immunitatis, in ea de oneribus bellicis censetur cogitatum, & talis concessio ab eis excusat.*

250 *Verba Vniuersalia comprehendunt omnia, etiam valde grauia & recipiunt restrictionem.*

251 *Vniuersalitate, sub, continentur maiora expressis, etiam cum dictione, aliàs.*

252 *Verba vniuersalia negatiua magis destruunt, ac negant Vniuersaliter, quam affermatiua affirmant.*

253 *Indefinita negatiuè prolata ab homine, æquipollent vniuersali propriè, non sic indefinita affirmatiuè.*

Oratio vniuersalis negatiua omnia excludit, & negat, etiamsi aliàs essent permissa, ibi, & num. seq.

254 *Alienatio prohibita à testatore per verba vniuersalia negatiua, excludit casus alias permissos in casu simplicis prohibitionis.*

255 *Onera bellica, aut simili necessitate imposita, continentur expressè sub immunitate Messanæ, & num. seq.*

256 *Dictio, etiam, implicat casum magis dubitabilem.*

257 *Expressum dicitur, quod ex natura Verborum includitur.*

exprimere aliquid verbis expressis, vel æquipollentibus, idem est, ibid.

258 *Priuilegium immunitatis ex causa meritorum, aut ex alio titulo onerofo, excusat ab oneribus bellicis, & similibus, nec propter hoc potest violari, adductis ex aduerso non refragantibus. Vide nu. 261. 266. & 271.*

260 *DD. controuersia de priuilegio immunitatis, an excuset à muneribus bellicis, non est vana, nec inutilis, licèt opinio negatiua intelligatur de puro & simplici priuilegio.*

264 *Immunitatis Messanæ in concessione fuit cogitatum à concedente de oneribus bellicis, aut simili necessitate imponendis.*

265 *Clausula, rebus sic stantibus, quomodo intelligitur, & quando procedat.*

266 *Princeps, licet possit ex causa publica vtilitatis rem subditi auferre, ex hoc tamen non benè infertur ad immunitatem titulo onerofo concessam, vt ex tali causa possit violari.*

267 *Princeps, si auferat rem à subdito minus est, quàm reuocare immunitatem titulo onerofo subdito concessam.*

268 *Fidem fallere graue est priuatis, sed grauius Principi.*

Princeps grauius peccat frangendo fidem, quàm priuatus, ibid.

270 *Princeps pro pace habenda potest rem auferre à subdito, vel damna subditorum remittere, quomodo pax aliter sequi non possit.*

274 *Ioan. de Socarrat. in consuet. Cathal. ex aduerso citat. de qua necessitate loquitur.*

275 *Immunitatis priuilegium, vt à muneribus non excuset, ea quæ requiruntur, terminis nostris non conuenire ostenditur, vsque ad fin.*

276 *Casus insolitus & inopinatus, per quem immunitas non suffragatur, non est ille casus suppositus in hac facti specie.*

277 *Casus insolitus quis dicatur.*

278 *Necessitatis casus soluendi salaria officialium, aut sustinendi militiam, non est insolitus*

279 *Collectæ pro hospitio militum, aut salarijs officialium, non sunt insolitæ.*

280 *Insolitum non est, quod sæpè & faciliter potest contingere.*

281 *Insolitus casus dicitur, de quo verisimiliter non fuit cogitatum.*

Præsumptio cogitationis cessat de casu insolito.

282 *Necessitas in hac facti specie non est talis, vt non possit aliter prouideri, nisi exemptis onus imponatur.*

218 DEuenio tandem ad quartum & vltimum membrum principale, in quo illud est, quod ex deductis ex aduerso occurrit, quòd passim ab omnibus affertur pro deroganda immunitate Messanæ, quam dicunt non suffragari, ob imminentem Reipublicæ necessitatem, quam supponunt subesse, & per consequens tradunt, priuilegia omnia silere, quod reassumit *Dom. Corset. in 4. suppos. princ. fol. 41. Dom. Fisc. Patr. in 4. & 5. princip. resp.* ac illud tangit ex more suo *Domin. Consult. Matut. in 1. & 5. conclus.* quòd aliàs prætendebat Fisc. in ea facti specie, in qua consuluit pro eodem immunitate *Bologn. in pracit. cons. 1.* prout ibidem scriptum reliquit *num. 102. cum seq. & num. 169. cum seq.*

Itaque consideratis his, quæ DD.ex aduerso tradunt animaduertimus, quòd (supposita per eos minori propositione, quòd in hac facti specie necessitas Reipublicæ imminet) hæc principaliter afferunt, ad sustinendam maiorem propositionem, quòd immunitas in terminis istis non suffragatur.

219 Primò traditur communis DD. opinio, qui tenent, quòd immunitas alicui concessa à collectis, non excusat ab oneribus, quæ imponuntur ob bellum superueniens, & sic ex causa superueniente publicæ necessitatis, secundùm originalem opinionem *Din. in l.si ex toto, quam ibi sequuntur Alberic. Iaf.& Alexand.ff.de legat.1.Flori.in l.si seruitus, in princip.de seruit.vrban.predi. Anton.de But.cap. peruenit,de censib.Cepol.in conf.63.in princip.incip. Quia priuilegium, cum concord. adductis per Nat.in conf.63.in princip.* vbi testatur *Din.* sententiam à DD. communiter approbari, prout de communi attestatur *Iaf.in dict.l.si ex toto*, ibique eam comprobat, illamque sequitur *Paul.de Cast.in l.ad instructionem, qui eam commendat, C.de sacrosanct.eccles.amplectitur Alexand.in conf.216.num.28.volum.2.Roman.consil.436.incip.Quod indultum, Curt.Iun.in conf.61.num.14.Paris.in conf.25.num.111.& in conf.68.num.14.volum.1.Alba.in consil.1.& in consil.34.num.15.Ruin.in consil.4.num.17.volum.5.Neuiz.in consil.66.num.7.& seq. Natt.in consil.525.num.1.volum.3.Osasc.in decis.91.num.1. Gail.lib.2.obseru.pract.obseru.52.sub n.26.* qui loquitur de eo, qui habet immunitatem ab ordinarijs, & extraordinarijs, *Arosent.de feud.cap.5.in tit.de regal.in conclus. 86. vbi in glos. lit. D.* hoc intelligit, etiamsi adsint verba, solitis, & insolitis, vt post eos, quos citat inquit ex aduerso Domin. Corset. & commune esse *post Rip. & Viui.* refert studiosus adolescens, *Didacus de Mari in suo collect.commun. opin.in lit.I.num.3. Quinimò Fest.as.de collect.in 4.p.cap.7.num.53.& 57.* refert hoc procedere in quacumque concessione immunitatis per verba geminata, & amplissima concepta, quæ tamen casum publicæ necessitatis superuenientis non comprehendit, *Plot.in l. si quando, §. 1. num. 17.C. vnd.vi.post Rip. de peste in tit.de reme.praser.cap. deuenio nunc num.231.Eurs.* qui testatur de communi *in conf.16.num.22.vol.1.* vbi inquit, quòd exemptio concessa ab omnibus oneribus, etiam extraordinarijs, non comprehendit onera imposita occasione belli diuini, vel humani, seu ex causa publicæ vtilitatis, aut necessitatis incogitatæ: quo casu cessare priuilegium immunitatis, quia publica vtilitas, & necessitas cuilibet priuilegio est præferenda, inquit *Fisc.Patron.ex Mising.cent.4.obseru.70.* & ex alijs per eum citatis, qui omnes, vt extraditis ex aduerso perpenditur, ea mouentur ratione post *Din.* quia in tali priuilegio immunitatis non censetur cogitatum de hoc casu superuenientis necessitatis, & ideò priuilegium, quamuis amplum, non extenditur ad incognita, quæ superueniunt, *l.Rutilia Polla, ff. de contrahen. empt. l. qui cum tutori-*
220 *bus, & l.cum amplissima, C.de transaction.* Vnde omnis dispositio intelligitur, rebus sic stantibus, non autem mutatis, vt inquit *Corset.fol.76.à tergo, ad textum in l.quod Seruius, Vbi Bar.& Iaf.de cond.ob caus.Dec.in conf.335.Soc.in consil.22.num.18.volum.4.Crauet.in conf.95.num.4.& in conf.216.volum.1.Paris.in conf. 24.num.72.volum.2. Alexand. in conf.25.num.7.volum.7.Roland.in conf.1.num.158.volum.2.* Hinc promissio debet intelligi secundum terminum, & statum qui tempore promissionis vigebat, *Socin. in consil. 123. volum. 4. Parpa. Afflict. Tiraquel.Natt.& alij, quos citat Osasc.in dict.decis.91.num.2.& 3. quibus accedit Menoch.in conf.*
221 *156.numer.3.* Nam, quæ de nouo emergunt, nouo indigent auxilio, *l.de ætate, §.ex causa, ff.de interrog.act.l.1.in princip.& ibi glos. ff.de vent. inspic. capit. Cæterum cum simili-*
222 *bus, extra de iuramen. calum.* Et propterea priuilegium immunitatis ad talem casum publicæ necessitatis superuenientis non porrigi, asseurant ex aduerso, per illa iura, *in l.vnica, C.vt nem.lic.in empt.spec.se excus.lib.10.& in l.1.C.quib.mun.nemin.lic.se excus.* vbi quando vrgente necessitate imponuntur onera emendi frumentum, vel alias species, nemo est immunis, propter quodcumque priuilegium, *Bald.in l.iubemus nullam, C.de sacrosanct.Eccles.* qui ex illo textu duo notat, vt refert *Nat.in d.conf.63.sub n.2.& in d.conf. 225.in princip.* Primum quod à necessitatibus ratione belli, nullus potest se excusare ratione cuiuslibet priuilegij. Secundum quod priuilegium generaliter indultum non includit casum publicæ vtilitati contrarium, & si includeret, non valeret, prout sic per illum textum attestatur *Fisc.patron. sub 4.princip.respo.Surd.post Bald.in conf. 313. ante num.97.Franc.Marc.quæst.457.in 1.part. Ioan.de Plat.in l.cum te, la pr.ma, C. quemadm. ciuil.muner.* vbi dicit, quòd necessitas omnibus legibus derogat, & omnem immu-
223 nitatem excludit. Hinc est, quòd tempore

re necessitatis, famis, seu belli, priuilegia silent, *l. pro tyronibus, C. de priuil. dom. August. lib. 11. Rip. de remed. præser. cont. pest. num. 182. Surd. in dict. cons. 313. nu. 97.* quia censentur habere tacitam conditionem, nisi publica vtilitas, aut necessitas contrarium suadeat, *idē Ioan. de Plat. in d. l. 1. C. quib. mun. nemin. lic. se excus.* Faciunt enim regulæ triuiales, quòd vrgente necessitate, à regulis iuris cōmunis receditur, *ad text. in l. 1. §. cum in eadem, ff. ad legem Rodiam de iact. l. quæ propter necessitatem, cum concord. ff. de regul. iur.* & multa licent ob necessitatem, quæ aliàs fieri non possunt, *l. 1. §. huius, & ibi DD. ff. de offic. eius, plures cumulat Roland. in cons. 80. in princ.* & in specie in terminis immunitatis *num. 17. cum mul. seq. vol. 3.*

224 Secundò, ad maiorem præmissorum confirmationem, ac ampliationem afferunt, eā locum sibi vendicare, etiam si immunitas fuerit concessa titulo oneroso, quæ tamen vrgenti necessitate silet, nec pro immuni priuilegium suffragatur, *citat Fisc. Patro. Alexand. in cons. 216. volum. 2.* quòd valde extollit asserens, quòd ex solo hoc consilio *Alexand.* potest absque alia discussione causa ista terminari, vbi ille consuluit potuisse Roman. Pontif. suspendere immunitates illorum locorum, licet ob benemerita concessas, ex decreto communis Bononiæ, stante magna illius reipublicæ necessitate, ex eo quod redditus cameræ ciuitatis prædictæ non suppetebant ad onera reipublicæ deportanda, vt indiuidualiter attestatur ibid. num. 17. adductus, quia in necessitatibus nemo potest se excusare, ratione priuilegij, quia vtilitas publica cuilibet priuilegio præfertur, *ex auct. Bald. in d. l. iubemus la prima*, licet vitio impressoris in lib. meo allegatur, *Bald. in l. 1. C. de sacrosanct. Eccles.* ac etiam ex auctoritate *Din. & aliorum in dict. l. l. si ex toto, ff. de legat. 1.* etiam si priuilegium obtineat vim contractus, cui ex causa posse derogare attestatur ibid. nu. 30. Citatur pariter *Socin. in d. l. si ex toto, in 5. & vltim. conclus.* qui loquitur de immunitate concessa subdito, per viam contractus, quæ non eximit, vbi imminet publica necessitas *iuxta 3. & 4. conclus.* ibidem ab eo positam, quod simpliciter voluit *Alexand. Raud. ex aduerso allegatus à Dom. Corset. in tract. de analog. lib. 1. cap. 22. nu. 30. & allegat Din. & alios in d. l. si ex toto*, quibus accedere videntur & alij, qui ex aduerso citantur, dum publica necessitate imminente, admittunt priuilegium immunitatis posse reuocari, etiamsi in contractum transierit, *Curt. Iun. in cons. 61. num. 14. Festas. de collect. in 5. part. capit. 1. num. 16. & 26. Crauet. in consil. 439. volum. 3. Purpur. in cons. 580. num. 26. & 27. & Cesar. Barz. in decis. 118. num. 10. Natt. Roland. Decian.* & alij inferius in solutione istius fundamenti à nobis allegandi, quos tamen ex aduerso citant, & eorem auctoritate volunt, quòd licet hæc immunitas Messanæ sit titulo oneroso concessa, prout pro constanti supposuimus, ex causa tamen imminentis publicæ necessitatis non releuat, illamque Principem posse reuocare contendunt.

225 Tertiò, iuxta proximè dicta ad eorum confirmationem generaliter afferunt licere Principi ex causa à contractu celebrato cū subdito, & per consequens à priuilegio transeunte in cantractum, recedere *ex Alexand. in d. cons. 216. num. 18. per text. in l. quod semel, & ibi glos. ff. de decret. ab ordi. facien.* per quem inquit *Ias. in consil. 1. num. 12. Volum. 1.* quòd ex causa potest Princeps tollere legem, seu statutum, etiam quod transiuerit in contractum, illamque sententiam refert *Fisc. Patron. Ias.* fateri verissimam *in d. cons. 1. num. 29.* quam dicit probare eundem *Ias. in consil. 227. versic. 13. & 14. & num. 45. & 49. volum. 2. Soc. in cons. 4. num. 10. volum. 3. & Riminald. Iun. in cons. 601. nu. 114. volum. 6. quibus accedunt glos. in l. cotem ferro, §. 1. in verb. non possunt, ff. de public. Abb. in consil. 94. colum. 3. vers. quod tertium, volum. 2. Felin in cap. 1. sub num. 6. de probat. post Bald. in l. fin. ff. de senat. Socin. in cons. 86. num. 15. volum. 4. Afflict. in decis. 361. num. 6. Soc. Iun. in consil. 78. num. 3. volum. 1. Anton. Gabr. de iur. quæs. non tollen. conclus. 5. num. 42. Menoch.* post alios quos congerit *lib. 2. præsumpt. 10. num. 49. Pereg. de iur. fisc. in 1. lib. tit. 3. num. 67. & lib. 6. tit. 1. num. 3. & Rodolf. de absol. princ. potest. cap. 6. num. 199.* qui omnes affirmant posse Principem contractus, seu priuilegium in vim contractus, in præiudicium subditorum, ex causa reuocare, quod esse commune, & ab omnibus receptum, refert Fis. attestari *Alexan. Trentacinq. variar. resolut. lib. 3. de pact. num. 11.* dummodo tamen causa publicam respiciat vtilitatem, *vt idem Fisc. aduertit, post Riminald. Iun. in d. cons. 601. num. 14. Ruin. in cons. 330. num. 4. cum seq. volum. 1. Menoch. in cons. 350. num. 21. Rota Roman. in decis. 210. num. 12. cum seq. par. 2. in nouis. & Cæs. Barz. in dict. decis. 118. num. 10. quibus addimus Crauet. in cons. 276. sub num. 7. Marq. in tract. de Iud. in 1. part. cap. 6. num. 6. Surd. in consil. 203. num. 26. volum. 2. Pereg. de iur. fisc. lib. 5. titul. 2. sub num.*

226 49.*& Becc.in consil.3.sub num.*50. Quinimò ausus est *Corset.fol.*57. *versic.Secundò, respondetur*, affirmare idem esse in priuilegio concesso non subdito, quod posse reuocari inquit, etsi fateatur in hoc subesse aliqualem difficultatem, adductus auctoritate *Imol. in cap.cum Marc.Ferrarien.colum.*2.*versic.aduertendum sub num.*7.*de constit.* & aliorum quos ipse citat, quorum ante eum meminit *Rodolf.de absol.princip.potest.vbi supra num.*194. *vers. contrarium*: quæ tamen opinio, vt nos docuimus *in cap.* 1.*extra de probat.* procedit in priuilegio, seu contractu merè lucratiuo ex parte recipientis, procedente ex mera liberalitate Principis concedentis, qui potest reuocari etiam cum non subdito, ex causa, per quam donatio, licet perfecta, inter priuatos reuocatur, *Pereg.de iur.fisc.lib.*
227 *p.titu.*3.*num.*50. Nam principis contractus regulatur secundum ipsius naturam, & ideo reuocat Princeps contractum de sui natura reuocabilem, *Bald.in l.qui se patris sub num.*13.*C.vn.liber.ex l.fundi,C.de fund.patrim. lib.*11. & istud est quod voluit *Imol.vbi sup.* dum inquit, quod contractus, seu priuilegium concessum non subdito, potest ex causa ingratitudinis reuocari, ad tradita per *Osas.in decis.*139.*num.*8.*Afflict.in decis.*361. *num.*10.*Soc.* loquens de puro priuilegio *in consf.*86.*num.*15.*volum.*4.& in istis terminis procedit, quod refert *Anton.Gabr.de iur.quæsit. non tollen. conclus.*6.*num.* 21. *& allegata à Menoch.in consil.*350. *nume.*21.*volumin.*4. *& tradita à Peregri.de iur.Fisc.lib.*1.*titul.*3.*sub*
228 *num.*30.*versic.Item.* Cæterùm quando contractus, seu priuilegium Principis procedit ex titulo oneroso, quoad non subditum, non potest, etiam ex causa reuocari, prout de contractu loquitur *Soc.in dict.consf.*86.*num.* 16. *Dec.in capit. nouit. num. mihi* 14. *versic.*4.*fallit,extra de iud.Gomez.in capit.*1.*de constit.in* 6.*Ruin.in consil.*90.*num.*5.*volum.*1. *Cephal. in consil.*549.*num.*95.*Anton.Gabr.vbi sup.conclus.*5.*num.* 44. & de priuilegio transeunte in vim contractus, quod non possit reuocari etiam ex causa, tradit *Felin.in capit. atsi clerici*, §.*de adulterijs sub num.* 6. *de iudic. Anton.de Butr.in cap.in nostra extra de iniur.*qui ita intelligit, quod voluit *Bart.* loquens de statuto in vim contractus, *in l. omnes populi, ff.de iust.& iur.* vt refert,& sequitur *Alexan. in dict.consil.*216.*num.* 18.*volum.*2. & voluit *Cephal.in dict.consf.*149.*num.*88. quem quoad non subditum intelligit *Rodolf.vbi sup. num.*193. Verum quoad subditum admittunt *DD.præcit.*contractum, seu priuilegium illius vim obtinens, violari posse à Principe, ex causa publicæ vtilitatis, iuxta prædicta.

229 Quartò, & vltimo ad corroborationem præmissorum adducitur illa cõclusio, quòd Princeps ex causa publicæ vtilitatis potest alteri in re sua præiudicare, *ex Ias.Zasi. Luc. de Pen.* & alijs à Fisc.allegatis, quibus accedunt DD. affirmantes Principem rem subditi ex causa publicæ vtilitatis auferre posse, *Felin.in cap.nouit.sub num.*8.*extra de iudic. ad textum in l.Lucius,ff.de euict. l.item si verberatum*,§.1.*ff.de reiuend.Angel.in l.venditor*,§.*si constat,ff.de commun.prædior.Bart.in l.bene à Zenone,C.de quatrien.præscript.Abb.in capit. quæ Ecclesiarum,num.*11.*& ibidem Felin.num.* 53.*extra de constit.Afflict.in d.decis.*361.*num.* 4.*Boss.in tit.de princip.sub nu.*187.*Thom.Non. in consil.*88.*num.*26.*Paul.de Cast.in d.l.digna vox,C.de leg. Ias.in l.Barbarius,ff.de offic.Prætor.Paris.in cons.*101.*num.*69.*volum.*1. *Socin. Inn.in cons.*120.*volum.*2.*Crauet.in cons.*7.*Becc. in cons.*3.*num.*51.*Volum.*1.*Surd.in consil.*203. *num.*17.*Pereg.lib.*5.*de iur.fisc.tit.*2,*num.*49.*& in tract.de fideicommis.artic.*52.*&* 128.*Rodolf. de absol.Princip.potest.capit.*6.*num.*60. & alij quos sciens prætereò: ex qua *conclus.* refert *Fisc.Ceuall.lib.*2.*commun.controuer.quæst.*578. inferre, posse Principem ex causa publicæ vtilitatis vectigalia imponere subditis, quia si potest ex tali causa rem totam auferre, multo magis partem. Et ex his omnibus traditur ex aduerso, quòd rectè potuit (imminente publica necessitate supposita) imponi hoc vectigal Messanæ, illius immunitate non obstante.

Sed re ipsa, ad quam vere hoc consultationis pondus deducitur, diligentissimo studio considerata, ac perpensa, adhuc verius est, immunitatem Messanæ huic vectigali, præmissis non obstantibus, refragari. Ve-
230 rum antequam ad eorum solutionem deueniamus, illud animaduertimus, quòd non oportet in re nostra inuestigare, an Princeps derogando huic immunitati, ex supposita publicæ vtilitatis causa, teneatur tandem recõpensare, ac damna, & interesse vrbis reficere, prout in eisdem terminis, in ea facti specie dicebat *Bologn. in eius consil.*1. *num.* 181. quòd omnino euitare Dominus Fisc. Patron. conatur, Nam hoc necessarium esse existimaremus, si illud antecedens concederetur: quod tamen in hac facti specie nullatenus conceditur, vt ex inferius dicendis patebit; licet si ad hos terminos reduceretur consulatio, non deberet

Siluan.

Siluan. ita acriter à Fiſc. reprehendi, qui ita
231 voluit *in conſ. 66. ſub num. 24.* Nam pro illius ſententia ſuffragatur, quod traditur generaliter de Principe auferente rem, aut ius alterius, ex cauſa publicæ vtilitatis, qui tenetur recompenſare, *l. 1. C. quib. ex cauſ. ſeru. pro præm. libert. accip. l. ſi quando, C. de oper. libert. Bart. in l. fin. §. 1. ff. de pignorat. act. Paul. de Caſtr. in l. fin. C. ſi contr. ius vel vtil. public. Canon. in capit. quæ Eccleſiarum de conſtitut. Dec. in l. id quod noſtrum, num. 3. ff. de regul. iur. & in conſil. 375. in fin. Soc. in conſ. 266. num. 35. volum. 2. Iaſ. in conſ. 233. num. 38. volum. 2. Natt. in conſ. 554. Roland. in conſ. 69. in 1. dub. Vol. 2. & in conſ. 71. volum. 3. Crauet. in conſ. 95. num. 7. & in conſ. 276. num. 7. & in conſ. 308. num. 8. Surd. in conſ. 203. nu. 17. & 38. Menoch. in conſ. 721. num. 27. & conſil. 744. num. 10. Riminald. Iun. abundè cumulans in conſ. 169. cum multis ſequent. quibus accedunt Pereg. de fideicommiſ. artic. 52. nu. 128. Rodolf. de abſol. Princ. poteſt. in d. capit. 6. num. 162. & Petr. de poteſt. Princ. cap. 32. num. 49. fol. 193.*

Nec illud ita facilè diluitur ab illis tribus reſponſionibus, quas affert Dom. Fiſc. Patron. Nam quoad primam, non propterea excuſaretur Princeps à recompenſatione, ex eo, quòd vectigal indicit, non ad ſuã, ſed ad communem vtilitatem, ut tuitio-
232 nem. Quandoquidem exploratum eſt de iure, quòd princeps efficaciter tenetur de ſuo, ac de proprio ærario, neceſſitati, ac publicæ populorum vtilitati conſulere, vt reſpondit *Alciat. in conſil. 161. num. 12. in antiq. impreſſ. Lugdu. Soc. Iun. in conſ. 98. num. 10. vol. 3. & Menoch. in conſ. 32. ſub num. 49. & in conſ. 426. num. 35.* Vnde, non aliter ex cauſa prædicta poteſt grauare ſubditos, etiam attento iure communi, & circumſcriptis priuilegijs, niſi prius expleto proprio marſupio, vt latè deduximus *ſup. in hac part. in 1. cap. princip. num. 9.* Quia debet eſſe contentus tributis, & collectis ſolitis, ad tradita *per Luc. de Pen. in l. annonas, colum. 1. verſic. & nota, C. de erogat. milita. anno. libr. 10. cum concord. trad. ſup. in loco præcit. num. 20.* Pari-
233 ter, nec ſecunda reſponſio militat, dum aſſerit, quòd de conſuetudine non tenetur Princeps ad recompenſationem, vbi ius alterius aufert, ex cauſa publicæ vtilitatis, fretus auctoritate *Petr. Surd. in conſil. 313. num. 98. volum. 3.* qui licet illud atteſtetur auctoritate *gloſ. in l. ſi locus, §. fin. quam ibidem ſequitur Alberic. & Paul. de Caſtr. ff. quemadmodum ſeruit. amittan. & Cæpol. in tract. de ſeru. vrbanor. prædior. cap. 24. in fin.* tamen maiori DD. calculo *gloſ. illa reprehenditur, Andr. Iſern. in capit. 1. §. poſt natale in fin. & ibidem Afflict. colum. 2. de pac. tenen. Iaſ. in conſ. 46. col. 3. volum. 3. & in l. fin. C. ſi cont. ius, vel vtil. public. Roc. de Curt. in cap. fin. de conſuetud. Roland. in conſ. 69. num. 46. volum. 2. Natt. in conſ. 554. num. 27. Riminald. Iun. in conſil. 199. num. 181. qui poſt Roland. & Natt,* inquit hanc conſuetudinem eſſe irrationabilem, & reprobatam, *Afflict. in deciſ. 321. num. 6. & Alber. in l. venditor, §. ſi conſtat, ff. commun. præd. ſubdens ibidem num. 185.* quod dato, quòd gloſ. illa eſſet vera, procedit tamen in caſu ſpeciali illius text. vt ibidem declarat *Florian.* relatus etiam *à Roland. in dict. conſ. 69. ſub num. 48.* Et ideò non eſt illud dictum gloſ. trahendum in conſequentiam, ex vulgatibus, & tanto magis in materia conſuetudinis, quæ eſt ſtricti iuris, nec extenditur, vt in eiſdem terminis atteſtatur *Natt. in dict. conſil. 554. ad tradita ſup. in hac 3. part. in 1. memb. num. 199. cum ſequen.* Præterea licèt tertia 234
reſponſio videatur DD. auctoritate comprobata, dum limitant, quod traditur de recompenſatione facienda à Principe, procedere quando ius alterius aufertur per viam reſcripti, quod emanat contra certã, & ſingularem perſonam, non autem, ſi per viam legis generalis, per quam in conſequentiam alicui infertur præiudicium, quo caſu non tenetur Princeps reficere damna, nec recompenſare, *ex Alexand. in conſil. 190. num. 15. volum. 2. ex Iſern. Afflict. Roland. & Nat. quos allegat idem Surd. in dict. conſil. 313. num. 100.* & alibi, vt per Fiſc. Patron. hic, qui & alios huius ſententiæ refert auctores; tamen non eſt hæc opinio adeo tuta, quòd non habeat contradictores, vnde non deſunt, qui hanc differentiam non admittunt, tenentes, quòd refectio, ſeu recompenſatio debetur, etiamſi per viam legis ius alterius auferatur, *teſte Roland. in dict. conſ. 69. ſub nu. 44.* qui ad hoc citat *Iaſ. in l. Barbarius num. 44. ff. de offic. Prætor.* vbi tacite mordet *Alexand.* cuius hoc dictum fuit originale, dicens quòd male intellexit *Bar.* cuius auctoritate *Alexan.* motus eſt, vt ibi per eum, & *Iaſ. ſequitur Roc. de Curt. in dict. capit. fin. fol. 46. colum. 3. in paru. impreſ. de conſuetud. aſſentit Afflict. in d. deciſ. 321. num. 17.* conueniunt tradita per *Abb. in capit. fin. ſub num. 9. quem ibi ſequitur Felin. colum. 4. verſic. ſecundus caſus, extra de conſt.* cuius doctrinam in terminis iſtis, allegat *Anton. Gab. lib. commun. opin. de iur. quæſit. non tollen. concluſ. 2. num. 26. verſ. contrarium, quibus accedit Federic. Scot. in conſil.*

1. num.

1.*num*.190.*lib*.1. vbi inquit, quòd lege non potest auferri dominium alicui, nisi soluto pretio, *Rodolf.de absol. Princip.potest.capit.6.*
235 *num*.150.*versic.contrarium*. Quinimò si aliqua differentia esset constituenda inter auferre rem alterius particulariter, & auferre per legem generalem, vtique illa deberet constitui, videlicet, quòd in dubio per legẽ generaliter emanatam non censetur sublatum ius alterius, nec derogatum priuilegijs particularibus alicuius, *ad text.in l.3.C.de silentiar.lib.11.cap.1. de constit. in 6.Bald.in l.non plures in fin.C.de sacrosanct.Eccles.& in l. 1.ff.de constit.Princip.Isern.in constit. Regn.* ea quæ ad decus, *& ibid. Afflict.* multos cumulans *num.21.ad tradita sup. in 2.part.in 1.*
236 *consid.num.7.* Verum vbi constat de voluntate Principis, tunc nihil refert, an particulariter, vel per legem generalem ius alterius aufertur: & ideò non est exorbitans affirmare necessariã esse recompensationẽ, licèt per legem generalem ius subditi, ex causa publicæ vtilitatis auferatur, prout in terminis immunitatis voluit *Siluan. in dict. consil.66.* adductus authoritate *Crauet.* qui pariter loquitur in materia immunitatis *in cons.276.sub.num.7.versic.& si dicatur,& in cons.308.num.1.volum.2.* in eisdem terminis hoc voluit *Cephal.in cons.451.num.306.* qui consuluit pro ciuibus Regiensibus vnà cum *Decian. in cons.44. volum.4.* contra Comites Nicicularię in ea facti specie, in qua pro Comitibus consuluit *Roland.in consil.79.& 80.volum.3.* de quo quidem *Surd.* attestatur *in d.cons.313.in princ.*

Sed hoc (vt dictum est) haud necessarium esse arbitramur, cùm verius sit, quòd illud antecedens rei nostræ non conuenit: ex quo seruanda est immunitas tot tantisque priuilegijs obtenta, ex deductis pro intentione Ciuitatis, non obstantibus præmisis, quæ ex duobus principaliter euitantur, nec his terminis conuenire animaduertimus.

237 Primò, respectu minoris propositionis suppositæ causæ publicæ necessitatis, quæ verè non est talis, qualis asseritur, ita vt ex aduerso deductis, alterum de duobus resultet, videlicet quòd, vel hæc immunitas ad hunc casum non extenditur, vel quod illa ex tali causa sit reuocabilis, licèt ex contractu concessio immunitatis processerit. Mouent ea, quæ diximus supra *in 1.cap.prin.* istius tertiæ partis, quibus probatum censemus, quòd etiam in terminis iuris communis, circum scriptis priuilegijs, talis non vrget necessitas, per quã hoc vectigal possit iustificari: vnde multò magis illud locum sibi vendicat in casu, in quo tot geminata priuilegia amplissimæ immunitatis vrgent, quæ omnes casus etiam vrgentissimæ necessitatis comprehendunt, prout in ea facti specie pariter considerabat *Bolognet. num.107.*

Itaque (vt ibid.dominorum ex aduerso testimonio retulimus) in tribus hæc supposita publica necessitas consistit, quorum duo non esse legitima ad iustificandum hoc vectigal secundum ius commune, absolutè diximus *sub num.18.cum tribus seq.* alterum verò consistens in necessitate manutenendi militiam, concurrente tamen alio requisito ad iustitiam vectigalis, de quo *ibid. num.9.* certo modo licèt admisimus secundum terminos iuris communis, *ex Oldr. Bald.Nat.Roland.& Surd.ibi.citat.* tamen in Regno illud non procedere tradidimus, stantibus cap. Reg.Iacob.Marti.& Alfons. quibus attentis, hi monitionum apparatus, licèt ad bellum pertineant, non tamen sufficiunt ad impositionem noui vectigalis: quia actualis inuasio, vel timor belli de propinquo requiritur, vt deduximus *ibidem sub num.23.cum seq.* Et multò minùs quoad Messanam, concurrente eius amplissima immunitate, quæ ex hac causa supposita, violari non potest, ex quo non conueniunt tradita ex aduerso in maiori propositione de oneribus bellicis, vel similis necessitatis.

238 Quia onera, quæ imponuntur pro soluendis militibus, ac custodiendis arcibus, nullo bello ac rumore existente, non dicuntur bellica, vt aperte sentit *Bald.in cons.406. num. 5. volum. 5.* & indiuidualiter inquit, *Natt.in consil.539.sub num.4.versic.circa vltimum,* qua de re licet illa sufficiat (suppositis terminis habilibus) quoad non exemptos, secundum ius commune, tamen quoad immunes secùs est, quia aliàs immunitas esset inutilis, & nihil operaretur aduersus noua vectigalia, quæ imponi absolutè prohibentur, nisi ex causa publicæ necessitatis, quæ publicam vtilitatem concernat, *ad tradita sup.in d.1.c. princ.huiuspar.nu.8.*

239 Et ideò verius est, quòd ab his extraordinarijs muneribus, quæ ex his emergentibus causis imponuntur, immunes excusantur, quia in concessione immunitatis censetur in genere cogitatum, *Socin.in d.l.ex toto,num.5.in 2.conclus.ff.de legat.1.* qui loquitur in fortioribus terminis, *vt ex Socin. infert Natt.in cons.525.num.14.* Quinimò sub simplici

simplici concessione immunitatis extraordinaria onera continentur, *vt idem Socin. attestatur ibid. in 1. conclus. ad text. in l. in honoribus, §. qui muneris, & l. 1. qui. ff. de vacat. muner. & l. vnica. C. de vac. public. muner. lib. 10.* illaque esse extraordinaria nemo ignorat, quæ secundum accidentem necessitatem, & casus emergentes imponuntur, *vt post Bart. Bald. Salic. Anto. de Butr. Abb. & Bero. attestatur Sur. in cons. 146. num. 19. à nobis citat. supra in 2. par. in 4. consid. num. 23.*

240 Secundò principaliter, non obstat illa maior propositio, quæ continetur in eo, quod primo loco adducebatur ex tribus: & primò, quod *Din. & sequac.* auctoritate traditur de immunitate, quæ non excusat à muneribus, quæ imponuntur ratione belli, vel similis imminentis necessitatis, non ab omnibus est receptum, illamque sententiã habere contradictores attestatur *Natt. in cons. 397. num. 1.* & in eo iuris articulo, contrarias esse Doct. opiniones, inquit idem *Natt. in cons. 310. ante num. 2.* illarumque varietatem *in d. l. si ex toto,* inter alios, refert *Ias. num. 6. cum seq. ff. de legat. 1.* & clariùs, ac latiùs *Francis. Marc. in decis. 457. num. 12. cum multis seq. in 1. part.* inter quos, non desunt, qui de directo tenent contrarium, quòd concessio immunitatis excusat, etiam ab oneribus bellicis, aut ex causa similis necessitatis impositis, quia ad illa se extendit immunitas, eo principaliter fundamento adducti, quia hæc onera bellica, & similia, sunt extraordinaria, *ad tradita in dict. 4. consid. vbi sup.* & ideò ad illa porrigitur immunitas per illa iura *in dict. l. hi, qui. & in l. in honoribus, §. qui muneris, & in d. l. vnica,* quam sententiam ex antiquis *in d. l. si ex toto, tenet Rayn. de Forli. quam ibidem sequuti sunt Imol. Paul. de Castr. & Aret.* ex eo, quod in concessione immunitatis, censetur de his oneribus in genere cogitatum, à quo non dissentit *Soc. in ead. l. si ex toto, in 2. cõcl. relatus & sequutus per Natt. in cons. 525. num. 14. in 1. cap. distinct.* Pariterque huius opinionis fuit *Bald. in dict. cons. 406. num. 5. volum. 5.* vbi voluit, quòd immunes propter guerram non sunt collectandi, quia eis prodest priuilegium, prout refert & sequitur *Natt. in cons. 63. sub num. 21.* & licet hoc limitet, vt ibi per eum, prout pariter limitat *Aret. in dict. l. si ex toto, vt refert Francis. Marc. in dict. decis. 457. sub num. 24.* illamque limitationem implicant, domini ex aduerso, ac conantur terminis nostris illam applicare, de ea tamen ordine suo clariùs dicetur. Pro nunc ergo simpliciter tenent Doct. præcitati, immunitatem se extẽdi ad hæc onera bellica, illamque ab eis excusare: & licet sententiam *Din.* dixerit communem *Ias. in dict. l. si ex toto,* tamen opinionem *Rai.* veriorem esse attestatur *Aret. in ead. l. & Alexand. quem pro se adducit Dom. Corset. in consil. 30. sub num. 4. volum. 5. illamque sequitur Franc. Rip. in dict. l. si ex toto, num. 15. & Nat. in cons. 66. in princ.* qui ait illam communiter à modernis approbatam, pro qua sententia sentit *idem Alexand.* licèt pariter *à Dom. Cors. pro se alleg. in cons. 193. nu. 8. volum. 2.*

241 Et ideò *ad illum textum in dict. l. vnica cum concord. C. vt nemi. lic. superiùs citat. num. 222.* respondent Doct. quod ibi ponitur casus specialis de oneribus impositis, imminente necessitate famis, pro emendo frumento, & alijs speciebus: & ideò non est extendenda illa dispositio ad alia onera, ex alia necessitate imposita, *vt post Ruin. & alios attestatur Alexand. in dict. cons. 30. num. 4. vol. 5. Natt. in dict. consil. 63. sub num. 21. versic. ad secundum, Roland. in dict. cons. 76. num. 27.* Vnde dum *glos.* ibi loquitur de guerra, intelligitur, retentis eisdem terminis, quod semper onera imponuntur ob necessitatem famis, ex quacumque causa famis, etiamsi propter casum guerræ proueniat, quæ communiter solet penuriam inducere, vt indiuidualiter declarat *Bald. in d. cons. 406. num. 2. volum. 5. quem sequitur Neuiz. in consil. 66. & num. 38. & Roland. in d. cons. 76.* Et licèt allegare specialitatem, absque ratione, dicatur refugium miserorum, *glo. in l. filium, quem habentem, C. famil. hercisc. secundum Ias. in his terminis in d. l. si ex toto, ante num. 9.* tamen illa quidem specialitatis ratio est, quia tractatur de oneribus necessarijs ad humanam vitam, & sine quibus nemo viuere potest, *Neuiz. in dict. cons. 66. num. 38. relat. à Rol. in dict. consil. 76. num. 27. volum. 2.* Hinc est, quod animaduertit *Natt. vbi sup. in dict. vers. ad secundum,* quòd licet regulariter à super indicto excusantur personæ illustres, *l. fin. C. de excus. muner. lib. 10.* ab hoc tamen super indicto pro emptione frumenti, & reliquarum specierum, iure speciali non excusantur, *dict. l. fin. C. quib. mune. vel præstat. nemi. lic. se excus. faciunt illa iura in l. hac lege, C. de aquaduct. lib. 11. & l. fin. C. de frumen. vrb. Constantinop.* iunctis his, quæ tradit *Luc. de Pen. in l. p. colu. 5. versic. sed prædictis, C. de expens. ludor. eod. lib.* conuenit quod tradit *Bald. in dict. consil. 406. in fin. & Burs. in dict. consil. 16.*

242 *num. 63. volum. 1.* Secundò illa maior propositio

positio iuxta opinionem *Din. & sequac.* dato quòd esset admittēda, procedit quando simpliciter, & generaliter fuit immunitas concessa; at secus, quando illa verbis vniuersalibus, & geminatis processerit, quo casu comprehendit omnia onera, etiam ratione belli, vel alterius imminentis similis necessitatis imposita, vt consuluit *Bald. in d. cons. 406.* in cuius principio refert verba immunitatis vniuersalia, & in fine concludit illam porrigi ad onera bellica, *Alexand. in d. l. si ex toto,* vbi hoc ponit pro cautela, *idem Alexand. in d. cons. 30. in 6. dub. num. 14. volum. 5. Paris. in cons. 25. num. 113. & in cons. 68. num. 17. volum. 1. Crauet. in cons. 294. volum. 2. Rip. in l. 1. in princip. colum. 7. nu. 51. ff. de vulgar. & pupil. substit. Natt. in d. cons. 63. & in cons. 160. num. 28. & 36. & in cons. 310. & in consil. 397. num. 5. & in consil. 525. num. 10. Roland. in consil. 5. in 2. dub. num. 35. cum seq. & num. 51. volum. 1. idem Roland. in consil. 2. num. 12. & 30. volum. 4. Osasc. in decis. 38. num. 21. & in decis. 91. num. 12. Bursat. in d. cons. 16. num. 48. & 52. volum. 1. Decian. in cons. 51. num. 22. volum. 3. Riminald. Iun. in consil. 27. num. 16. cum duob. seq. & in cons. 413. num. 18. & seq. & in cons. 450. num. 41. volum. 4.* quod etiam non inficiat *idem Riminald. in cons. 59. num. 105.* licet in ea specie, ob facti diuersitatem, aliud videatur consuluisse, nec dissentit *Plot. in d. l. si quando, §. 1. num. 17. versic. sed vbi, quem citat idem Riminald. in d. consil. 27. num. 18. Arosen. de feud. in tit. de regal. capit. 5. concl. 86. num. 5. cum concord.* qui possent allegari, qui omnes concludunt, quòd quando immunitas alicui conceditur ab omnibus, & quibuscunque oneribus, quòd tunc sub immnnitate illa, comprehenduntur onera belli, quod de plano fatetur *Dom. Fisc. Patron. in 5. respo. princip. versic. nam respondetur,* vbi ait verissimum esse immunitatem concessam per verba vniuersalia, extendi ad onera quæcumque, etiam ea, quæ tem-
243 pore belli imponuntur. Et quidem rationabiliter, nam licèt hæc verba vniuersalia non extenduntur, vbi ex circumstantijs facti extensionem non patiuntur, vt in casu, in quo consuluit *Riminal. Iun. in consil. 35. & in d. cons. 59.* tamen quando nihil repugnat secùs est, quia tunc ipsa verba vniuersalia geminata comprehendunt ea, quæ aliàs sub simplici dispositione non continentur, *Bald. in auth. omnia priuilegia, C. de Episc. & cler. Alexan. in l. 1. in p. notab. ff. de legat. 1. Abb. in c. fin. ne cler. vel monach. Dec. in cons. 301. num. 9. & 10. Roland. in consil. 87. num. 10. volum. 2. Natt. in dict. consil. 63. num. 17. & seq.* & in terminis immunitatis *Alexan. a. Rero. Socin. & alij, quos citat Bursat. in d. consil. 16. num. 48.*
244 Quia de ratio illa, super qua funda tur opinio *Din. & sequac.* quòd in concessione immunitatis non censetur cogitatum de his oneribus, cessat quando immunitas est concessa sub illis verbis vniuersalibus geminatis, *Osasc. in dict. decis. 38. num. 21. & & Arosent. de feud. capit. 5. de regal. conclus. 86. in fin.* Quia simpliciter illa verba prolata comprehendunt omnia, quæ excogitari possint, *l. in fideicommissi, §. cum Pollidius, ff. de vsur. cum concord. traditis sup. in 2. membro sub num. 197.* & quando sunt geminata referuntur etiam ad incogitata, cùm saltem in genere potuerunt cogitari, *l. tres fratres, ff. de pact. Doct. in l. sub prætextu, per illum textum, C. de transact. Alexan. in cons. 46. volum. 1. Ruin. in consil. 120. colum. fin. lib. 1. Ias. in l. si de certa, num. 3. C. de transact. Paris. in consil. 150. num. 11. volum. 4. Crauet. in cons. 209. num. 6. & in cons. 227. num. 11.* latissime *idem Crauet.* loquens in terminis immunitatis *in cons. 294. præsertim sub num. 2. vers. sed adhuc magis, Menoch. alios citans in consil. 496. num. 58. & in cons. 1007. num. 20. cum seq. Decian. in cons. 11. num. 11. volum. 3. & Riminal. Iun. in cons. 450.*
245 *num. 45. & 46. volum. 4.* Et si opinio illa *Din.* non procedit, quando de his bellicis oneribus est facta expressa mentio in concessione immunitatis, *vt dicunt Doct. in dict. l. si ex toto, Plot. in l. si quando, §. 1. num. 17. C. Vnd. vi. Paris. in cons. 68. sub num. 14. volum. 1. post Cepol. in cons. 63. Osasc. in dict. decis. 38. nu. 20. & in decis. 91. num. 13. Arosent. de feud. in loc. præcitat. in 1. fallen. num. 4. & Menoch. in cons. 156. sub num. 32. versic. præterea;* pariter nec sibi locum vendicat, quando immunitas est concessa sub geminatis verbis
246 vniuersalibus, ex quo illa vniuersalitas tantum operatur, quantum si casus singuli, etiam insoliti, essent expressi, *Bart. in l. si fideiussor, §. meminisse, ff. de legat. 1. & in l. vxorem, §. agri, plagam, ff. de legat. 3. Rip. in l. 1. num. 51. ff. de vulg. & pupil. substit. Cephal. in consil. 150. nu. 8. cum seq. Rim. Iun. in consil. 589. num. 19. volum. 5.*

247 Sermo enim vniuersalis habet vim expressionis, *ad tradita per Bartol. in l. 2. in fin. ff. si quis in ius vocat. non ier.* dum voluit paria esse renunciare omni priuilegio vniuersaliter, vel renunciare priuilegio in specie, per quem ita inquit *Menoch. in consil. 1007. num. 19.* conueniunt tradita *à Soc. in l. Gallus, §. forsitan, ff. de lib. & posthum.* dum voluit,

luit, quòd licèt requiratur facultas specialis, vt infans possit legitimari, tamen sufficit priuilegium tribuens facultatem legitimandi, verbis vniuersalibus: quia per illa censetur expressè, & in specie data facultas legitimandi infantes, *Ias.in cons.125. colum. fin. versic.2. volum.4. Ruin.in consil.72. num.9, Dec.in consil.55. sub num.6. versic.superest, in 1. part. Roland.in consil.61. num.34. volum.1. Cephal. Ruin. Curt. Gozad. & alij citati à Menoch. in consil.19. num.17. volum.1. & in dict. consil.* 1007. *num.* 53. vbi alijs similibus compro-
248 bat *volum.* 11. Sed in facto, de quo quæritur, immunitas Messanæ est concessa verbis vniuersalibus, geminatis, & triplicatis, vt deduximus latè *in 1. part. sub 4. suppo. princip.* Ideò maior illa propositio, resultans ex *Din. & sequac.* opinione, in hac facti specie non conuenit, nam hæc immunitas comprehendit, ac porrigitur ad onera bellica, & similia, de quibus ex vi orationis vniuersalis, & geminatę, censetur cogitatum, iuxta
249 prædicta. Et maximè, quia tempore concessionis priuilegiorum vrgebant bella, ad tradita communiter *in dict. l. si ex toto*: vnde casus belli, nec potest dici insolitus, *Menoch. in dict. cons.156. sub num.32. versic. non obstat,* quia nemo est tam supinus, qui audeat affirmare, Principem tempore concessionis immunitatis de oneribus bellicis non co-
250 gitasse, *Roland.in dict. cons.76. num.24. volum.* 2. & potissime stantibus præmissis verbis vniuersalibus, & geminatis, quæ comprehendunt omnia, etiam valde grauia, ad tradita *per Albericum in l. item quæritur, §. exercitu, ff. locat. Ias.in l.1. colum. penult. C. de iure emphyteut. Gozadin.in consil.53. colum.3. ante medium, Laurent. Calcan.in cons.24. colum.3. circa medium, versic. accedat, cum concord. adductis à Crauet.in consil.290. sub num.4. versic.10. quibus accedit post Gomez.in §.1. num.7. instit. de actio. Menoch.in consil.312. num.3. & in consil.* 744. *num.* 4. talia enim verba vniuersalia ab homine prolata, non recipiunt restrictionem, *Bald.in l. fin. C. sine cens. vel reli. Bart. in l. generali, §. vxori, ff. de vsufr. leg. Ruin.in consil.86. num.11. volum.3. Crot.in consil.136. num.50. Roland.in consil.61. num.44. volum.* 1. Quapropter cùm appareat, quòd immunitas ista fuit concessa ab omnibus & singulis gabellis, & alijs solutionibus quibuscumque, ac quibuslibet alijs subuentionibus, ac quibuscumque angarijs, oneribus, seu collectis, quocumque nomine nuncupentur, vt latius continetur in priuilegijs à
251 nobis relatis *in 4. supp. in 1. part.* vtique sub vniuersalitate præmissa continentur subuentiones, collectæ, seu onera bellica, etsi hæc forent maiora expressis, & adiecta esset dictio, alia, ad tradita *per Socin. in l. quidam relegatus in quinta conclus. ff. de reb. dub. Ruin.in consil.103. num.9. volum.3. quos refert & sequitur Roland.in consil.61. num.41. volum.* 1. maxime in materia fauorabili, vt in re de qua agitur, *ad tradita sup. in 7. consider. in*
252 *1. part.* Quinimò cum ex priuilegijs hæc immunitas verbis geminatis, vniuersalibus, & negatiuis, appareat concessa, vt de priuilegio Arcad. Roger. & Henric. ibidem enuntiauimus, certè magis illa vniuersaliter destruunt, ac negant, quàm affirmatiua verba, vniuersaliter affirmant, *glos.in l. hoc genus, vbi Paul. de Castr. & Imol. de condit. & demonstr. glos.in capit. cum dilectus de consuetud. Archidiac.in cap. si peccauerit, 2. quæst.1. Bart.in l. Gallus in princip. de liber. & posthum. Dec. in consil.364. in fin. vers. & primo non obstat, & in cons.490. num.6. Ias.in consil.45. colum.2. lib.1. Bero.in cons.27. num.11. volum.2. Paris.in cons.151. num.20. volum.3. Roland.in cons.27. num.13. & 14. & in cons.99. num.25. Vol.4. Menoc. in dict. cons.1007. num.22. & seq.*
253 Hinc est, quòd indefinita negatiuè prolata ab homine, ęquipollent vniuersali propriè, licet non sic regulariter affirmatiuè prolata æquipolleant de proprietate sermonis, *Fulg. Felin. Gemin. & Natt. quos citat, & & sequitur Riminald. Iun.in cons.150. num.53. cum duob. seq.* vnde eo ipso, quòd per dicta priuilegia nulla vnquam vexatione substantiali, vel personali, Messana potest grauari, nec in ea vllo vnquam tempore gabella de nouo, nec impositio quomodolibet imponi potest, sequitur, quòd etiam onera bellica imponi prohibentur, ex vi orationis vniuersalis negatiuæ, quæ omnia excludit, & negat, *glos.in cap. statutum in verb. nullum, de rescript. in 6. cum similib. trad. per Geminian.in cons.72. colum.1.* post medium, quem refert, & sequitur in terminis immunitatis *Crauet.in cons.308. sub num.4. versic. similiter, volum.2.* ita quòd, dato quod aliàs casus belli, vel similis esset permissus, immunitate non obstante, secundum opinionem *Din.* per illa tamen verba vniuersalia negatiua censetur exclusus, *ad tradita per Gozad.in cons.25. num.9. & in consil.71. num.4.*
254 vbi voluit, quòd quando testator prohibet per ista verba vniuersalia negatiua, vt res nullo modo alienetur, censetur excludere, etiam casus speciales, in quibus aliàs, simplici prohibitione non obstante, permissa

esset

esset alienatio §.*sanctissimas,in Auth.de alien. & emphy.Roland.in cons.*27.*num.*12.*volum.*4. conuenirunt tradita à *Crauet.* cuius ipse meminit, *in cons.*201.*num.*42.*vol.*2.

255 Quinimò, quòd hæc onera bellica, aut similis necessitatis,continentur sub immunitate ista, non solum colligitur ex verbis vniuersalibus,ex quibus oritur coniectura, quòd de eis fuit cogitatum, sed etiam expressè ex tenore priuilegiorum hoc perpenditur,in quibus de his est facta mentio, propter quod cessat opinio *Din. ad tradita supra num.* 245. Patet ex priuilegio Roger. qui expressè prohibet, ne gabella, seu collecta imponi possit vllo vnquam tempore in Ciuitate, & per suas villas, etiamsi Rex quacumque necessitate productus, collectaret, aut cæteros cogeret,pro re quacumque necessaria,& sic voluit Rex sub immunitate contineri onera bellica, & similia, quæ ex vrgenti necessitate imponuntur, licet aliquo modo potuisset de eis dubitari.

256 Illud enim ostendit illa dictio, etiam, quæ implicat casum magis dubitabilem, *l. etiā, & l.fin.C.si tut.vel cur.glos.fin.in l.illud,ff.ad l. Aquil. Alexand.in consil.*23.*num.*9.*volum.*5. Patet insuper ex priuilegio Federic.III. in quo immunitas conceditur pro quibuslibet exactionibus, quæ in Sicilia pro quibuscumque causis, & negotijs pro tempore per curiam imponuntur, non obstantibus constitutionibus Reg. Iacob. per quas in certis casibus pecuniæ subuentio permittitur: ex quibus verbis, ac clausula derogatiua, pariter posita *in priuileg.nouiss.sub* 3. *cap.in fin.* censetur facta mentio de his oneribus bellicis, ex quo in constit. derogatis primus casus, in quo permittitur impositio nouæ gabellæ, est casus belli,& belli imminentis, vel propinqui, *vt dictum est supra in hac par.num.* 23.*cum multis seq.*

257 Vnde ille casus censetur expressus, eùm ex natura verborum includitur, *ad tradita per Ruin.in cons.*122.*num.*11.*volum.*2.*& in consil.*148.*num.*6.*& in consil.* 159.*num.*8.*cum seq.volum.*3. *Paris.in consil.*97.*num.* 107.*vol.* 1.*accedunt deducta in* 2.*part.in* 4.*consider.num.* 25. paria enim sunt aliquid exprimere verbis expressis, vel æquipollentibus, *Aret. in consil.*12.*colum.pen.Alexand.Ias.& Franc. Rip.in l.*1.*ff.de Vulga. & pupil.subs.Paul.de Castr.in auth.sed cum testator, C. ad leg. Falcid. cum concord.adductis per Gabr.in tit.ad Trebel.*

258 *conclus.*2.*versic.contrarium.* Tertiò & vltimò non conuenit rei nostræ illa maior propositio, quia opinio *Din.* & aliorum, secundum quam immunitatis priuilegium non comprehendit onera bellica, procedit in puro, ac mero priuilegio; at secus in concessione immunitatis, quæ obtinet vim contractus onerosi, qualis est immunitas Messanæ,de qua agitur: nam illa excusat à muneribus bellicis & similibus,quod in effectu voluit *Bologn.in eius consil.* 1.*num.* 138. qui licèt nihil alleget, vt inquit *Dom.Corset. in* 8. *& vltim.suppo.fol.* 56. qui pro eo citat *Roland.in cons.*76.*num.*23.*&* 26.*volum.*2. tamen non desunt authoritates Doct. qui tenent, quòd immunitas obtenta ex causa meritorum, vel alio titulo oneroso, ab istis muneribus excusat, illaque, nullo belli casu,extinguitur, aut minuitur, *Cacialup.in l. omnes populi,num.*181.*ff.de iust.& iur.* qui loquitur in fortioribus terminis de oneribus impositis ex causa penuriæ, iuxta terminos *l.*1.*C.Vt nemi.lic.in empt.specier.lib.*10.*de quib. supra,num.*241. & refert, quòd cùm ciuitas Senensis,superueniente magna,ac graui penuria,imposuisset collectam pro emptione frumenti, fuit consultum, & obtentum, quòd licèt exemptus per priuilegium,tali casu non gaudeat, gaudet tamen immunis ex contractu, & subdit ita limitari ea, quæ ponunt Doctores *in d.l.si ex toto,ff.de legat.*1. quam sententiam sequitur *Neuiz.in consil.* 12.*sub num.*29.*inter consil.Brun.Siluan.in cons.* 66.*num.*18.*sentit Boss.in tit.de princ.num.*151. *post Alexand. in consil.*30.*colum.final.vers.postremo,volum.*5.*Natt.in consil.*397.*num.*9.*vol.* 1.*Osasc.in decis.*38.*num.*25.*& in decis.*91 *num.* 7.*Rolan.* loquens de immunitate ex causa meritorum,*in consil.*5.*num.*53.*vers.*2.*volum.* 1.*& in dict. consil.*76. *quem Corset. allegat pro Bolog.* vbi testatur de communi, *nu.*1 2.23. *&* 26. *idem Roland.in dict.consil.*13.*num.*51. *volum.*3. quæ tria Roland. consilia in isto proposito pro se,& contra prædicta allegat Dominus Fisci Patronus,sicut pariter confundendo vnum casum cum alio, vt inferiùs clariùs patebit, *allegat Soc.in dict. l.si ex toto, in tribus vltimis conclus.& Nat.in cons.*63. *& alios*,vt per eum, qui tamen,non confundendo casus,tenent hanc partem, vt inferius tradetur *num.*271.*cum seq.* pariter hanc sententiam loquens de immunitate ob benemerita, quæ excusat à muneribus bellicis,& similibus, *tenet Rimina.Iun.in cons.*389. *num.*18. & clariùs, ac latiùs *idem Riminald.in conf.*323.*num.*3.*volum.*3.*Decian.in consil.*51. *num.*25.*cum seq.volum.*3.*Bursat.in consil.*16. *num.*70.*volum.*1.*Menoch.in consil.*156.*num.* 33.*volum.*2.qui omnes aperto ore firmant,

quòd

quòd immunitas concessa, vel ex causa meritorum, vel alio titulo oneroso, extenditur ad onera bellica penuriæ, & similia, nec potest ex causa belli, penuriæ, aut similis necessitatis reuocari, *ex traditis à Cacialup. in dict. l. omnes populi, quibus accedit Ruin. in consil. 169. num. 8. lib. 1. & in cons. 105. num. 4. Volum. 5. Alciat. respons. 80. num. 5. & respons. 168. num. 11.* secundum antiquam impressionem Lugdunensem; *Purpur. licèt citat. ex aduerso à Fisco in consil. 580. num. 35. Menoch. alios citans in consil. 540. num. 13. vbi sub num. 16.* testatur hanc esse receptam opinionem, à qua inquit non dissentire *Crauet. in consil. 439. num. 7.* licèt pro se Fisc. alleget, dum ait immunitatem ex causa onerosa concessam non reuocari etiam ob vrgentem necessitatem.

259 Ex quorum authoritate patet, quòd pariter illa iura *in dict. l. vnica, C. vt nemi lice. in empt. specier. & in l. 1. C. quib. mune. nemi. lic. se excus. lib. 10.* super quibus fundatur opinio Din. & aliorum, procedunt in puro & simplici priuilegio, nec habent locum in exemptione concessa ex contractu, vt respondebat *Cacialup. in d. l. omnes populi, Roland. in dict. consil. 76. sub num. 26. & in dict. consil. 5. num. 53. Bursat. in dict. cons. 16. num. 70. Decian. in dict. cons. 51. num. 26. Riminald. Iun. in dict. cons. 323. & Natt. in d. cons. 397. num. 9.* Ex quibus, rem, de qua quæritur, nullam habere difficultatem patet, quod etiam dato, sed non concesso, quòd in hac facti specie ageretur de his oneribus bellicis, aut similibus impositis ex causa imminentis necessitatis; adhuc tamen hæc immunitas à tot Regibus & Principibus concessa pro fidelissima, ac benemerita vrbe Messanæ, suffragatur. Nempè illa porrigitur ad onera prædicta, ex deductis, & in specie, quia non per simplex priuilegium fuit obtenta, sed in vim contractus, quæ ex causa belli, vel similis necessitatis, non potest à Principe reuocari, vt communiter præcitati Doct. non confundendo terminos, neque casus (vt ex aduerso factum esse animaduertimus) indiuidualiter attestantur.

260 Sed non omittimus illud, quod *à Dom. Corset. traditur in 8. & vltim. suppos. fol. 56.* qui negans (absque tamen aliqua Doct. authoritate) præmissam communem in his terminis constitutam differentiam inter immunitatem per priuilegium, & immunitatem per contractum, considerat, quòd si illud quod ex aduerso traditur, procedit in concessione per priuilegium, quæ ab oneribus bellicis non excusat, vtique vana esset Doctorum disputatio, ac labor inutilis in inuestigandis iustis causis belli, aut similis necessitatis, quibus priuilegium possit reuocari, quia vnico verbo à tricis se expedirent, dicendo nullam fore causam necessariam in reuocatione puri priuilegi, quod est reuocabile ad nutum, vt ipse probat, & nos deduximus supra num. 206. quasi ex hoc velit præmissa procedere in concessione immunitatis per contractum, quæ tamen ex causa belli potest reuocari, aut moderari. Sed huic motiuo non minùs faciliter potest replicari pro communi sententia, quam ipse supponit, potuisse respenderi ad euitandum præmissam differentiam communiter constitutam. Animaduertere ergò potuerat Dom. Corset. quòd asserta ab eo DD. disputatio non vertitur, nec restringitur specialiter super eo, an concessio immunitatis per purum ac simplex priuilegium, excuset à muneribus bellicis. Nam si ita se haberet quæstio proposita, vtique conueniret, quod ab eo traditur, quia verè vnico verbo potuissent Doctores se expedire, quòd illa non excusat, eo ipso, quòd illa in totum & absque causa à Principe tolli potest. Verùm quæstio à DD. proposita est generalis, an immunitas porrigatur ad onera bellica, vel ne, in quo extat Doctor. controuersia, vt ex prædictis patet. Sed *Din. & sequac.* absolutè & simpliciter negatiuam sententiam admittunt, ea ratione adducti, *vt traditur in d. l. si ex toto*, & refert *Arosent. cap. 5. de Regal. concl. 86. in glos. liter. H.* quia de his in concessione immunitatis non censetur cogitatum: quam tamen opinionem DD. præcitati (etsi sentiant absolutè, concessionem immunitatis ad onera bellica porrigi) dicunt tamen illam procedere in concessione immunitatis per priuilegiũ quæ licèt extendatur ad illa munera, potest tamen violari, quamuis aliud sit in concessione per contractum, moti eodemmet, fundamento à Corsetto adducto, quòd Doct. afferunt pro ratione diuersitatis inter vnum & alium casum. Nam si est verum, quòd simplex & purum priuilegium potest ex toto, & absque aliqua causa reuocari, conqueri minimè potest priuilegiatus, si cogitur ad aliquod onus belli, vel similis necessitatis: at vbi ex contractu seu titulo oneroso procedit immunitatis concessio, si ob bellum vel similem causam illa violaretur, posset concessionarius conqueri, quia sibi fieret iniuria: & ideò communiter conclu-

ditur, talem immunitatem ab istis oneribus excusare, nec ex tali causa necessitatis posse reuocari, prout ex ratione præmissa, inquit *Cacialup. à quo omnes viuunt, in dict. l. omnes populi*, & refert *Natt. in dict. consil. 397. num. 9. & post eum Rim. Iun. in d. cons. 323. sub num. 3. volum. 3.*

261 Nec præmissæ opinioni refragantur ex aduerso, secundo, tertio, & quarto loco adducta: ex quibus suaderi contrarium videtur, quòd etiamsi fuerit immunitas ex contractu, ex causa tamen belli, seu alterius necessitatis, publicam vtilitatem respicientis, potest reuocari: nam eorum ordine perturbato, quod tertio loco traditum est generaliter de Principe, qui ex causa potest à contractu celebrato cum subdito, & per consequens à priuilegio transeunte in vim contractus recedere, licèt vnico verbo illud euitatur, dum animaduertimus, quòd in terminis istis pro reuocanda immunitate ex contractu, causa belli, aut similis necessitatis, non sufficit, vt tantorum patrum testimonio probauimus, tamen pro maiori veritatis claritate, illud ex duobus diuitur. Pri-

262 mò, si eorum sententiam admittimus, qui negant, Principem etiam de suprema potestate posse ex causa publicæ vtilitatis venire aduersus contractum, quamuis cum subdito res agatur, *ad tradita à Paul. Cast. in cons. 317. num. 5. volum. 1. Dec. cuius meminit Aym. Crauet. in consil. 241. sub num. 12. vers. Quod maximè, volum. 2.* pro qua expresè sensit *Sylvian.* (licèt reprehensus à Fisco) *in dict. cons. 66. sub num. 23. vers. Nec obstat, iuncto num. 24.* qui loquens de immunitate ex contractu, in fortioribus terminis inquit, non posse reuocari, etiam ex causa præcisa necessitatis, quia Princeps ius habitum ex contractu suo, auferre non potest, *Ruin. in cons. 90. num. 4. volum. 1. & in consil. 130. num. 19. volum. 5. quem refert Menoch. in cons. 27. num. 26. volum. 1. conferunt tradita à Cephal. in cons. 549. num. 87.* Et licèt communis opinio, vt supra diximus, sit in contrarium, de qua attestatur *Crauet. in dict. cons. 241.* tamen iura, quæ pro communi allegantur, non probant, & in specie ille *text. in l. quod semel, à Fisco citat. ff. de decret. ab ordin. facien. vt animaduertit Peregr. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. sub num 67.* qui licèt fateatur communem esse in contrarium: arbitratur tamen, passum valdè difficilem, in quo efficaciter (non data recompensatione) tenet hanc partem, vti de iure veriorem, ne aliàs dicatur contractus claudicare, vt ibi per eum, post *Cardin. quem allegat in cons. 147.*

263 Secundò magis efficaciter illud euitatur, nam quod traditur communiter de Principe, qui ex causa publicæ vtilitatis potest ab eius contractu recedere, locum habet, quando causa tempore celebrati contractus, non fuit cogitata, sed absolutè de nouo emergit, aut penitus à Principe fuit ignorata, *ad text. sing. in l. si hominem*, & quod ibi notat *Bart. ff. mand. Abb. in cap. studuisti, de offic. legat. Ias. in cons. 1. nu. 30. volum. 1.* quem refert, & sequitur *Peregr. in loc. præcit. & Rodolf. de absol. Princ. potest. cap. 6. sub num. 199. conferunt tradita à Ruin. in consil. 105. in fin. volum. 5. qui post Bart. Bald. Angel. & Imol.* inquit nouam causam dici iustam, si de nouo superueniat, & ab initio non fuerit cognita, nec potuit præuideri, *accedit Osasc. in dict. decis. 91. num. 16.* quod non inficiat *Cor-*

264 *set. in 7. suppos. sub 5. limit.* Et ideò in terminis istis, illa propositio non conuenit, dum ex deductis patet, quòd in concessione immunitatis de his futuris oneribus bellicis, & similibus cẽsetur cogitatum: Tùm quià sub simplici immunitatis concessione ab oneribus, veniunt etiã futura, *vt post Alexan. Nat. Bursat. Tap. & Alfons. Modic. diximus supra in 2. membr. nu. 196.* vbi illud verum esse tradidimus post *Natt. Osasc. & Menoch.* etiamsi posteà ex noua causa creuerint. Tùm quia res est clara, quòd de futuris oneribus fuit expresè dictum in concessione immunitatis, de qua quæritur, dùm Rogerius & Federicus III. concesserunt immunitatem perpetuam pro oneribus, quæ in Sicilia pro tempore imponentur. Per quæ verba censetur cogitatum de oneribus etiam grauissimis, quæ posteà contingerent, *Natt. in cons. 525. num. 21. & Riminald. Iun. in consil. 628. num. 16. & 17. volum. 6.* Tùm quia, quod in specie de his oneribus bellicis fuit cogitatum, vrgent coniecturæ, quæ resultant ex verbis vniuersalibus, & geminatis, sub quibus hæc immunitas fuit concessa, ad tradita, per *Osasc. in dict. decis. 38. num. 21. & per Arosent. in capit. 5. de Regal. conclus. 86. in fin. à nobis relatos suprà in hoc membro numer. 244.* Propter quæ verba, bellica, aut similia onera, sub immunitatis concessione contineri probauimus *post Bald. Alexand. Paris. Crauet. Rip. Rolan. Osasc. Natt. Riminal. & alios supra in eod. memb. num. 242.* Tùm etiam quia res est clara, quod de oneribus bellicis, aut ex alia imminenti necessitate imponendis fuit expresè facta mentio in concessione immu-

immunitatis, vt ex priuilegio Rogerij & Federici, *deduximus ſuprà num. 255. cum ſeq.* in quibus expreſsè illa fuerunt remiſsa, eorumque remiſſionem ſuffragari pro immuni, ſentiunt communiter omnes *in dict. l. ex toto, & tradunt Plotus, Pariſ. Cæpol. Oſaſc. Arofent. & Menoch. à nobis citati ſupra in eod. memb.*
265 *num. 245.* Ex quibus pariter patet, illud non conuenire, *quod ſuprà retulimus nu. 220.* de diſpoſitione, quæ debet intelligi, rebus ſic ſtantibus, non autem mutatis, quia quæ de nouo emergunt, nouo indigent auxilio: nam illud non intelligitur ſic indifferenter, vt ex aduerſo affertur, quia ſic, omnes diſpoſitiones tractu temporis ſubuerterentur cùm ſemper poſſet allegari rem non ſic extare: & ideò illud procedit quando noua cauſa iuſta ſuperuenit, quæ à principio non fuit cognita, vel cogitata: at ſecùs ſi præuiſa, aut cogitata fuerit, quia dici tunc non poteſt, quòd ſtatus rerum ſit mutatus, *vt declarat Bart. in l. quod Seruius, num. 4. ff. de condit. ob cauſ. Rom. in conſ. 22. colum. 1. verſ. Secundò, quia etſi paciſcar, vſque ad verſic. Ex quo reſultat, Gozad. in conſil. 27. num. 9. Ruin. in dict. conſ. 105. in fin. volum. 5. Oſaſc. in dict. deciſ. 91. num. 14. cum ſeq. Natt. in d. conſil. 525. num. 16. cum ſeq. Rebuf. in tract. de priuil. ſchol. priuil. 76. num. 2. Tiraquel. in l. ſi vn quam, in præfat. num. 168. cum ſeq. C. de reuoc. donat. cum concord. tradit. à Menoch. in conſ. 156. num. 32.*

266 Pariter ex eo, quòd quarto & vltimo loco adducebatur ex illa Doct. concluſ. affirmatiua de Principe, qui poteſt ex cauſa publicæ vtilitatis rem ſubditi auferre, non benè ad rem noſtram infertur, quòd ſub hoc prætextu poſſit immunitas ex titulo oneroſo conceſſa, violari, quando quidem, licèt ex ea inferet Fiſc. à nobis relatus ſupra, *ſub num. 229.* quòd poteſt Princeps noua vectigalia ſubditis imponere ex cauſa publicæ vtilitatis, & ſic partem rei auferre, eo ipſo, quòd ex tali cauſa poteſt totam rem abdicare: tamen illud genus argumenti procedit, quoad non exemptos, quibus certum eſt, quòd ex cauſa publicæ vtilitatis, concurrente tamen alio requiſito, *deducto ſuprà in primo capite princ. huius partis num. 7. & 9.* poteſt Princeps noua vectigalia imponere, *ex ibidem deductis num. 8.* At reſpectu immunium ex titulo oneroſo, locum non habet, ex deductis ſuprà, ea DD. communis ſententia, qui volunt, immunitatem ex cauſa meritorum, & in vim contractus oneroſi conceſſam, ob vrgentem cauſam neceſſitatis violari non poſſe, vt ex multis, quos deduximus *num. 158. in fin. Voluit Crauet. licet à Fiſ. cit. in d. conſil. 439. num. 7.* Et ideò ab oneribus bellicis, penuriæ, aut ſimili neceſſitate impoſitis, illam excuſari poſt alios ibidem tradidimus.

Et quidem cum ratione illud argumentum non procedit, nec ex dicta concluſione rectè ad rem noſtram infertur, ex duo-
267 bus. Primò, quia vbi Princeps ex cauſa aufert rem à ſubdito, non per hoc venit contra fidem præſtitam, ac per eum promiſſa, ſicut contigit in caſu, in quo immunitati conceſſæ ex contractu, Princeps contrauenit, vt animaduertit *Paul. de Caſtr. in dict. conſil. 317. in verſic. Nec obſtat, Volum. 1. relatus à Pereg. in lib. 1. de iure fiſc. tit. 3. ſub num. 67.* qui ex hoc colligit, quòd minùs eſt Princi-
268 pem auferre rem à ſubdito, quam fidem ſuam fallere. Quod ſi graue eſt priuatis, grauius eſt Principi, *arg. cap. cum quidam, de iur. iur. cap. ſicut dignum, de homicid. l. presbyteri, cum ſimil. C. de Epiſc. & cler. Aluar. in capit. 1. §. notandum, num. 5. de his qui feud. dar. poſſ.* Vnde grauius peccat Princeps frangendo fidem, quam priuatus, *Crauet. in conſil. 241. num. 19. Cephal. in conſ. 545. num. 100. Volum. 4. Iaſ. in dict. conſil. 10. volum. 3. Pariſ. in conſil. 82. num. 49. volum. 1. Bello. in conſil. 37. in fin. Roland. in conſil. 1. num. 32. volum. 2. Menoch. in conſ. 1. num. 227. & in conſ. 27. num. 24. & in conſil. 721. num. 3. & Rodolf. de abſolu. Princip. poteſt. cap. 6. num. 183.* Quæ diuerſitatis ratio procedit in his terminis, in quibus tractatur de violanda immunitate ex cauſa præmiſſa & cogitata in conceſſione, quo caſu contra fidem præſtitam deuenitur, & ideò de iure illa non eſt violanda, vt ex prædictis patet. Secundò, non rectè arguitur
269 ex illa concluſione ad rem noſtrã, quia illa locum habet, quando cauſa, ex qua permittitur Principi tollere rem ſubditi, eſt talis, quæ illud præcisè requirit, vt publicæ neceſſitati occurratur, cui alias ſatisfieri non poteſt, vt ſentiebat *Bologn. in eius conſil. 1. num. 181.* qui licèt non alleget, potuiſſet tamen allegare, quod tradit *Iaſ. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, ſub num 18. in 2. lect. ff. de liber. &*
270 *poſth.* Ex cuius dictis patet, quòd illud, quod dicunt DD. quòd pro pace habenda, poſſunt bona priuatorum concedi, ad tradita per *Bald. & Angel. in l. benè à Zenone, C. de quad. præſcript.* pariterque quod traditur de Principe, qui poteſt ex cauſa pacis remittere damna ſubditorum, *idem Bald. & Ange. in l. conuentionum, ff. de pact. Arg. in l. venditor, §. ſi conſtat, ff. com. præd. & in l. Antiochenſium,*

ff. de priuil. credit. Alexand. in dict. consil. 216. nu. 19. vol. 2. Afflict. in decis. 361. nu4. Canon. in cap. quæ ecclesiarum. de const. vtique locum habet, quando pax aliter haberi non potest: vnde causa pacis præcise illud requirit, & sic procedit, quando alias publica vtilitas sequi non potest, nisi priuato auferatur dominium, *ita Ias. in dict. §. & quid si tantùm, post Anchar an. in cap. canonum statuta, in 6. quæst. de constit. & in reg. peccatum, colum. 39. Vers. Sed moueo vnam quæstionem, de regul. iur. in 6. Felin. in capit. quæ ecclesiarum, num. 53. in fin. Capic. in decis. 51. nu. 14. & in decis. 266. num. 7. cum concor. traditis per Gabr. de iur. quæsit. non tol. in concl. 2. num. 4. & 5. Accedit Vasq. de contr. illust. in 1. part. cap. 4. nu. 11. & Petr. de potest. Princ. cap. 32. in 2. dub. nu. 229. fol. 185.* vbi voluit, quòd si alias pax haberi potest, & sic publica vtilitas sequi, absque eo quod ius alterius lædatur, vel auferatur, quòd tunc in eius præiudicium remissio damnorum fieri non potest; *Innocent. in capit. in nostra, de iniur. Imol. in cap. quanto, circa princ. de iur. iur. Felin. in capit. 1. in 2. declar. de probation. & in dict. cap. quæ ecclesiarum in loco præcit. vbi alios allegat, de cōst.* Sed in proposito non constat, nec casus est talis, quòd asserta necessitas manutentionis militiæ, dato quòd verè subesset & esset legitima, aliter euadi non potest, nisi violata immunitate Messanæ, vt inferiùs latiùs dicetur, ideò non rectè ex illa conclusione infertur ad terminos nostros, & ideò est verius quod traditum est tantorum patrum authoritate, quòd hæc immunitas, præsertim titulo oneroso obtenta, quam indiuidualiter probauimus *in 2. part. in vltimis tribus conclus.* esse inreuocabilem, ex causa belli, aut alterius vrgentis necessitatis violari non potest, iuxta prędicta.

271 Nec tandem refragatur quod traditur à DD. ex aduerso allegatis, & a nobis in 1. & 2. fundam. relatis, quorum authoritate adducti isti domini ex aduerso absolutè conantur sustinere hanc immunitatem, etsi amplissimis verbis concessam, non suffragari pro Messana, stante asserta necessitate, per quam non excusantur immunes, licèt ex contractu fuerit concessa immunitas, ex relatis specialiter in secundo fundamento de super deducto, quia non confundendo terminos, ex prædictis apertissimè constat contrarium verius esse, vt firmè tenent Doctores superius citati, quorum authoritate tradidimus immunitatis concessionem cōprehendere onera bellica, aut similia, secundùm opinionem eorum, quos citauimus supra num. 240. quæ absque dubio procedit vbi immunitas est concessa verbis vniuersalibus, ex adductis supra num. 242. cum sequen. aut ex titulo oneroso processit, quo casu porrigitur ad illa onera, ita vt ex causa belli, penuriæ, vel similis vrgentis necessitatis, violari non possit, vt tradunt Doctor. supra num. 258. à nobis citati, licèt aliquos eorum domini ex aduerso pro eis allegent. Qua de re animaduertimus, quòd ipsi, & presertim Fisc. Patron. qui licèt, vt ingenuè fatear, magis indiuidualiter rem ipsam pertractauit, per saltum tamen transit de vno ad alium casum, quem vna cum collegis implicat, atque terminis istis applicare conatur: ideò est aduertendum, quòd DD. præcit. habito pro vero, quòd immunitas, saltem verbis vniuersalibus, aut ex titulo oneroso obtenta, excusat à muneribus ex causa belli, aut similis necessitatis impositis, vt deduximus, illud limitant, quando casus necessitatis, per quem imponitur vectigal, est insolitus, & adeò vrget necessitas, quòd per superiorem aliter non potest prouideri, nisi exemptis imponatur collecta, quia impossibile est, alios non exemptos posse ferre onera, quæ imponuntur, quia eorum non suppetunt facultates, aut cum magno scandalo suppetunt. In his igitur præmissis terminis admittunt DD. immunitatem non excusare, propter publicam vtilitatem, *Bal. in dict. cons. 406. sub num. 5. volum. 5. citatus à Roland. in cons. 80. num. 29. volum. 3.* cuius verba refert *Fisc. sub 5. princ. respo. Vers. Quoniam, idem voluit Socin.* pariter ex aduerso citatus a *Fis. in dict. l. si ex toto, sub 3. 4. & 5. conclus.* quem refert *Natt. in dict. cons. 63. num. 21. in cons. 275. num. 4. & in cons. 525. num. 14. assentit Aret. in eadem l. si ex toto,* qui ait, quòd exempti non tenentur etiam pro oneribus bellicis, nisi in præmissis terminis, quem refert *Francis. Marc. in dict. decis. 449. sub num. 24. in 1. part. Curt. Iun. in cons. 61. Paris. in consil. 68. num. 31. volum. 1. Roland. in cons. 5. num. 52. volum. 1. & in cons. 13. num. 68. volum. 3. Rip. in d. l. si ex toto, num. 16. & 17. Festas. de collect. in 4. par. cap. 7. num. 57. Decian. in dict. cons. 51. num. 31. vol. 3.* qui voluit tunc ratione publicæ necessitatis posse derogare priuilegijs, quando cōstat, quòd talis vrget necessitas, quæ non potest euitari, nisi priuilegiati soluant, *Burs. in cons. 16. num. 71. volum. 1.* qui hoc intelligit in casu valdè insolito, omninò raro & inopinato, & ibidem num. 77. hoc intelligit

de

de necessitate pręcisa, cui aliter, nec prouideri, nec occurri possit, nisi exemptis onus imponatur, in quibus eisdem terminis de casu valdè insolito & incogitato loquitur *Crau.* ex aduerso citatus, & quem nimis extollit Fisc. *in dict. cons. 439. volum. 3. vt animaduertit Menoch. in consil. 540. sub num. 16. Surd. in dict. decis. 275. in fin. Alexand. Raud. in cons. 54. num. 71. volum. 1. Arosent. de feud. cap. 5. de Regal. conclus. 86. num.* 4. & alij qui possunt citari, & qui ex aduerso allegantur.

272 Et secundum prędicta intelliguntur DD. qui simpliciter dicunt, quòd stante necessitate, nullum est immunitatis priuilegium, quia non includit casum publicæ vtilitati contrarium, & si includeret, non valeret, *iuxta notat. per Bald. in d. l. iubemus nullam, C. de sacrosanct. eccles. per illum text. & per Ioan. de Plat. in dict. l. cum te. C. quemadm. ciuil. mun. lib.* 10. qui testatur, quòd necessitas omnibus legibus derogat, & omnem excludit immunitatem, ad cumulata per *Roland. in d. consil. 80. num. 17. cum seq. volum. 3. cum concord. aliis ex aduerso trad.* quorum dicta intelliguntur, quando tanta imminet necessitas, vt euadi non possit, nisi exempti etiam soluant, iuxta prædicta, vt indiuidualiter sic declarando *Bald. & Ioan. de Plat. inquit Natt. in dict. cons. 63. num. 21. & cons. 525. num. 14. & 15. Rolan. in d. cons. 5. nu. 52. & 53.* adducti authoritate *Socin. in d. l. si ex toto*, qui ita intelligit *illum tex. in d. l. iubemus*, prout pariter attestatur *ibidem Rip. num. 17.* sic intelligens notata *ibid. per Bald.* superiùs relatum, prout

273 sic etiam intelligit post alios, quos citat, *Decian. in dict. cons. 51. num. 31. volum. 3.* Et propterea, *quod Alexand. consuluit in d. cons. 216. volum. 2.* super quo tam magnum fundamentum faciebat Fisc. loquens de immunitate illa, etsi ex causa meritorum concessa, quam propter publicam necessitatem voluit non suffragari pro exemptis, procedit secundum terminos præmissos, quando necessitas præcisè id suadebat, stante quòd redditus Camerę Ciuitatis Bononiæ nõ sufficiebant ad illa onera Reipublicæ deportanda, ita quòd sine solutione exemptorum, illa publica necessitas euadi non poterat, iuxta opinionem *Bald. quam Alexand. adducit in dict. l. iubemus*, a DD. communiter in eisdem terminis intellectam, prout in eisdem terminis *Franc. Rip. in dict. l. si ex toto, nu. 17. intellexit Alexand.* consuluisse, & in effectu quoad præcisam necessitatem tendunt omnia, quæ *Alexand.* adducit. Nam alias, si generaliter de qualibet necessitate imminente, illud intelligeretur, vtique esset contra communem DD. sententiam, qui tenent immunitatem, maximè titulo oneroso obtentam, non reuocari, etiam ex causa belli, penuriæ, vel similis necessitatis *vt deduximus suprà num.* 258. & ideò de ea necessitate absoluta & præcisa loquitur, quæ requirit onera imponi exemptis, sine quorum solutione impossibile est illam euitari posse, *iuxta DD. desuper citatos sub num. 271. & potissimè Socin.* a quo viuunt magis communi-

274 ter DD. *in d. l. si ex toto, ff. de leg. 1.* Et hæc est illa magna necessitas, de qua loquitur *Ioan. de Socarra in consuet. Cathal. à Dom. Corset. citatus in rub. vtrum vassal. ten. seq. dom. su. ad part. remot. sub num.* 95. dum distinguit, inter magnam & paruam necessitatem, subdens, quòd si immunitas excusaret, stante magna necessitate, priuilegium publicæ necessitati esset contrarium, quod quidem contingit, vt ex prædictis patet, quando sine exemptis necessitas euadi non potest, prout retentis eisdem terminis clarius loquitur *idem Catal. sub num. 129. fol. 398. à terg.* dùm loquitur de priuilegio immunitatis tendente in periculum & subuersionem Reipubli. quod tunc euenire, ex DD. præcit. animaduertimus, quando priuilegiati volunt gaudere immunitate, in casu quo, non imposito eis onere, præcisè impossibile est occurrere necessitati Reipubl. In quibus terminis conueniunt DD. præcitati, quòd nulla concessio eximit. Ad quam facti speciem referendum est, quod simpliciter traditur *ab Alex. Raud. cit. à Dom. Corset. in tract. de analog. capit. 22. sub num. 30. lib. p. à nobis relatus supra sub num.* 224. quia ait, quòd habentes immunitatem titulo oneroso, non excusantur ab oneribus bellicis, secundùm *Din.* opinionẽ, quam in præmissis terminis necessitatis præcisæ procedere patet ex prædictis, *& tradit Rip. in d. l. si ex toto, num.* 17. Nam alias illud dictum in specie esset contra *Bald. quem Rauden. allegat in d. cons. 406.* qui præter casum præcisæ necessitatis præmissæ, expressè voluit immunem excusari a muneribus bellicis & similibus, quia de his in concessione immunitatis cogitatum fuisse, patet ex deductis: vnde oportet, vt præcitati Doctores attestãtur, talem super esse necessitatem præcisam, insolitam, & inopinatam, quæ alias euadi non possit, & de qua in concessione immunitatis cogitatum non sit, *ad tradita per Gaill. ex aduerso citatum à Corset. in dict. 2. lib. obser. pract. in 52. obser. num. 26. cum seq.* Itaque ex his patet, nos conuenire iniuris

dispositione cum Dom. Fisc. Patron. in his quæ ipse *tradit sub 5. princip. resp.* Sed magna est inter nos controuersia in iuris applicatione ad factum, ex quo supponit Fis. talem in hac facti specie esse necessitatis casum, qualem DD. præcit. attestantur, nullam in eo exemptionem suffragari, quod tam alienum esse a recta iuris ratione existimamus, quod vix, vt ex deductis patet *in 1. cap. prim. istius 3. part.* talis imminet casus, a quo suboritur asserta necessitas, per quam possit, secundum terminos iuris communis, nõ exemptis onera imponi.

275 Pro cuius rei veritate breuiter ea duo ponderamus; quæ DD. præcit. considerant, vt immunitatis priuilegium à muneribus non excuset, quorum alterum est, quod casus sit insolitus, alterum verò, quod necessitati non possit per superiorem prouideri, nisi exemptis onus imponatur, quæ terminis nostris nullo modo conueniunt, licèt Domini ex aduerso superficialiter facti speciem attingentes, aliter firmiter suppo-

276 nant. Et quidem quoad primum necesse est, vt casus, à quo suboritur necessitas imponendi vectigal, sit insolitus, ac inopinatus, *vt Soc. Aret. & Ripa inter alios attestantur in dict. l. si ex toto; & reassumit Burs. in dict. cons. 16. num. 71. volum. 1.* & dicunt alij superiùs citat. quod affirmari non potest de supposito casu in hac facti specie, à quo traditur, necessitatem oriri. Nam iste casus necessitatis, tum soluendi salaria officialibus, & ministris pro iustitiæ regimine, tùm etiam manutentionis militiæ, dato quod esset legitimus, circumscriptis priuilegijs, secundum terminos iuris communis, de quo *in 1. cap. princ. huius part.* traditum est, non tamen est insolitus. Duo mouent principa-

277 liter. Primò, quia ille dicitur casus insolitus, qui rarissimè contigit, ita quod in mille annis non euenit, nisi vna vice, secundum *opin. Bar. in l. Scio, §. medico, ff. de aur. leg. Gozad. in cons. 27. num. 9. & 24. Rub. in cons. 153. num. 2. & Ias. in cons. 107. num. 9. volum. 1. & Nat. in cons. 66. sub num. 6.* vel secundum aliam sententiam, in centum annis non euenit, nisi semel, *Corn. in consil. 23. colum. pen. volum. 2. Franc. Rip. de pest. in 2. p. in rub. de priuil. contrac. num. 101. Menoch. in consil. 27. num. 14. volum. 1. & Bursat. in dict. consil. 16. num. 73.* ita quòd insolitus dicitur ille casus, qui non solet communiter contingere, aut verisimiliter euenire, *Alexand. in cons. 107. nu. 16. volum. 3. Alciat. in resp. 157. num. 6. Abb. cons. 1. num. 8. Socin. consil. 123. in fin. volum. 4. & Aym. Crauet. consil. 95. num. 2.* super quo iudicantis arbitrium versari post relatas opiniones, *& post Rip. voluit Menoch. de arbit. iud. lib. 2. cas. 80. num. 8. & post eum Bec. in cons. 82. num. 13. volum. 1.*

278 Sed casus necessitatis soluendi salaria officialium, & sustinendi militiam, non solum non est de his, qui raro contingunt, sed potius est de illis, qui continuo vrgent, quia non est nouum, aut rarum Principes, ac Reges militiam, & officiales pro iustitia administranda sustinere. Ergo non est casus insolitus, prout infortioribus terminis de casu belli, quod vrgere non est nouum, attestatur *Aym. Craue. in cons. 294. nu. 8. col. ante pen. versic. Septimo nego, & Nat. in d. cons. 66.*

279 Hinc est quòd hospitium militum, salaria officialium, & huiusmodi, non sunt collectæ insolitæ: nam attenta nostræ ætatis, ac temporum calamitate, & miseria, quibus his continue affligimur, eas solitas esse existimant Doct. *vt post Calcan. Port. Imol. Barb.* & alios inquit indiuidualiter *Burs. in d. cons.*

280 *16. num. 72.* Quod enim sæpè, ac faciliter potest contingere, non est insolitum, *ad tradita per Calcan. in consil. 24. sub num. 9. versic. Ad hoc confirmandum, Neuiz. consil. 66. & Me-*

281 *noch. in dict. consil. 17. num. 13.* Secundo mouet, quia ille dicitur casus insolitus, de quo verisimiliter non fuit cogitatũ, adeò quod præter omnem prudentis viri cogitationem, euenit, *Corn. in consil. 12. lib. 4. relatus à Menoch. in dict. cas. 80. sub num. 7. de arbitr. iud. Bursat. in dict. cons. 16. num. 71. & Becc. in dict. cons. 82.* Intantum quòd omnis cogitationis præsumptio cessat de casu insolito, *Bald. in l. falsis, colum. pen. C. de fur. & in l. licet, & ibidem Salic. C. locat. Alexand. cons. 28. in 2. dubitat. volum. 1. & alibi, vt citat Rip. in dict. l. si ex toto, num. 16.* Sed iste assertus necessitatis casus, quinimo, & magis vrgens, & ingens, in concessionibus immunitatis, de qua quæritur, non solum fuit cogitatus ob verba vniuersalia, & geminata, quibus illa conceditur; sed etiam expressis, ac specialibus verbis continetur, *vt traditum est supra num. 244. 255. & 264.* Ergo non est insolitus, nec talis appellari potest, eo ipso, quòd à concedentibus immunitatem fuit cogitatus, *Aym. Crauet. in dict. cons. 294. in loc. præcit. Neuiz. in dict. consil. 66. num. 43. Cephal. cons. 58. num. 44. volum. 1. quibus accedit Menoch. consil. 156. sub num. 32. versic. Non obstat quartum, & conuenit Bursat. in dict. consil. 16. num. 17. versic. At secus.* Nec sub prætextu, quod hodie fortè maior vrget ob talem casum neces-

necessitas, propter quam oportet augere onera, ille dicitur insolitus, quia satis est de hac, & maiori necessitate fuisse cogitatum in concessione immunitatis, quæ, etsi simpliciter fuerit concessa ab oneribus, ad futura etiam porrigitur onera, *vt post Alexan. Bursat. Tap. Natt. & Alfon. Modic. traditum est supra nu.* 196. Nec refert, an illa creuerint, etiam ex noua causa, quia plus & minus oneris, non est in consideratione, *vt post Nat.*
282 *Osasc. & Menoch. ibidem deduximus*. Quo verò ad secundum quod requiritur, videlicèt, vt necessitas sit præcisa, ita vt non possit aliter prouideri, nisi exemptis onus imponatur, *vt idem Socin. & alij testantur in dict. l. si ex toto, relatus à Natt. in dict. cons. 63. num. 21. & in dict. consil. 525. num. 14.* & dicunt alij superius citati, pariter illud in hac facti specie non conuenit, quia aut hæc impossibilitas supponitur ex parte superioris, qui de suo non habet, vt possit necessitati prouidere, & sine qua non potest subditos suos grauare, etiam circumscriptis priuilegijs immunitatis, *vt post Bald. Iser. Afflict. Roland. Natt. Menoch. & alios deduximus supra in hac 3. part. num. 9.* & certè illa non potest modo aliquo admitti, nec affirmari in personam potentissimi domini nostri Regis Cathol. Hispan. vt aperte sentit *Natt. in d. consil. 275. sub num. 4. versic. Cogitet, volum. 2.* & latè fuit ostensum *supra num. 53.* adeò quod etiam secundum terminos iuris communis, ex hoc solo capite hoc vectigal non est sine scrupulo, Aut suppositis terminis habilibus quoad Principem, hæc impossibilitas supponitur ex parte subditorum, qui soli idonei non sunt ad onera ipsa, quæ vrgent ferenda, propterea impossibile est necessitati occurrere, nisi grauata Messana, & pariter hoc cessat in re nostra, in qua non docetur, quod onera ferri non possunt à non exemptis, & quòd propterea aliter non possit prouideri, nisi Messanæ immuni onus imponatur, *vt sentit Natt. in dict. consil. 63. sub num.* 21. Quinimo contrarium verius esse existimandum est in hac facti specie, prout in casu suo inquit *Paris. in dict. consil. 68. num. 31. volum. 1. Roland. cons. 5. num. 52. volum. 1. & consil. 76. num. 25. volum. 2. & cons. 13. num. 68. volum. 3. & Natt. in dict. consil. 525. num.* 15. Quod tum ex parte Regni, tum ex parte Messanæ, tum etiam ex parte rei, clarissimè ostenditur. Itaque quoad Regnum istud suadetur ab experientia, dum non solum onera præterita Regnum sustinuit, vt in ea facti specie inquit *Natt. in dict. cons. 525. vbi supra* sed etiam noua, ac maiora obtulit in his vltimo loco generalibus celebratis Comitijs, ex qua oblatione datur intelligi, quòd Regnum est idoneum ad illa ferenda, alias si non potuisset sustinere, nulla ratio suadet credere in necessitate liberalitatem exercuisse, ex vulgar. Pariter ex parte Messanæ, hoc suadetur, dum non quæritur nisi de immunitate vnius Ciuitatis in toto Regno, cuius portio, quæ ob eius exemptionem detrahitur ex collectis, est modicæ considerationis, vt patet ex taxis, quæ fieri solent pro soluendis donatiuis, ac alijs collectis ordinarijs Regni. Ita quod dato, quòd onus, quod detrahitur, cæteri subditi cum effectu sentirent, de cuius rei veritate constat, *ex deductis in 2. memb. istius partis:* tamen quia illud est modicum, ac demum diuisum per totum Regnum, ad nihilum reducitur, leuiter ferri posse à reliqua parte Regni, nemo dubitat, quia res est inter parum, & nihil, quæ non differunt inter se ex deductis; nec posse Regnum reclamare, *docuit Abb. in cap. accedentes de præscrip. relatus per Natt. in dict. consil. 63. num. 19. volum. 1. & conueniunt tradita à nobis latè in dict. 2. memb. istius 3. part.* Tandem ex parte rei hoc verum esse patet. nempè agitur de certo vectigali imposito, non vniuersitati, sed cuilibet extrahenti sericum, *ad tradita per Bart. in l. 2. sub num. 3. versic. Aut consistit, C. de apo. publ. lib. 10.* & sic agitur de onere diuiso per capita, *iuxta Bal. in cap. secundo requiris, in fin. de appel. relatus à Felin. in dict. cap. accedentes num. 8. de quo Franc. Marc. decis. 457. sub num. 26. & Alfons. Modic. in suis dubit. iur. in §. plebiscitum dub. 18. num. 1.* Ex quo resultat, quod onus, quod detrahitur ob immunitatem Messanæ de hoc vectigali, cæteri de Regno non subeunt; sed tanto minus percipit Regia Curia, ad quam vectigalis emolumentum pertinet, *vt post Bart. Bald. Felin. & alios præcitatos diximus supra num.* 202. & per consequens ratio ista, quæ sumitur ex aliorum subditorum impotentia, in terminis istius vectigalis, de cuius immunitate quæritur, allegari non potest. Etsi diceretur, quòd licèt directò, quod detrahitur de hoc vectigali ob immunitatem Messanæ, alij subditi non sentiunt, per indirectum tamen, eos illam sentire oportet, ex quo, sublato hoc emolumento, quod in vrbe Messanę perciperetur de hoc vectigali, necesse est subditos alijs oneribus grauare, vt animaduertere videtur *Bart. in d. l. 2. C. de apoc. publ. lib. 10.* vtique pariter in primis animaduertere oportet, quòd illud constare

debet,

debet, quòd aliàs (sublato hoc vectigali à Messana) assertæ necessitati prouideri non potest à S.C. Maiestate, nisi illis nouis oneribus impositis, quia vt deduximus, aliter ad noua vectigalia deueniri non potest, nec subditi ad illa tenentur, *Abb. in cap. sicut in fin. extra de iur. iur. Natt. consil. 557. sub num. 6. conueniunt Doct. quos citat Roland. in consil. 1. num. 62. cum seq. volum. 2. cum concord.* aliàs à nobis traditis: quod absurdum est affirmare, vt diximus de tam potentissimo Rege, qui, & de suo, etiam non reformatis expensis, & alijs modis, quas afferre ad nos nō pertinet, prouidere potest, si quæ alia necessitas imminet, absque eo quòd in locum istius vectigalis, ad aliorum onerum impositionem deueniatur. Præterea vbi necesse est præcisè ad alias deuenire impositiones, pariter illud conuenire oporteret, quòd illas soli alij subditi non possunt ferre, quod in hac re cessat: ex quo, cum de onore istius vectigalis ex aduerso traditur participare alios subditos, quorum serica ex portu Messanæ extrahuntur, illudque eos ferre posse, non negant ex aduerso, vtique, si sublato hoc vectigali, alijs oneribus subrogatis, grauarentur, pariter illa ferre posse admittendum est, non solum si pro ea parte tantum, quam hodie pro isto vectigali sustinent, grauarentur, quo casu nihil refert, an isto, vel illo medio eadem mensura onera subirent, sed etiam si eis noua onera imponerentur, etiam habito respectu ad partem, quæ Messanensibus de hoc vectigali contingit, nempè illa portio per totum Regnum diuisa, vt diximus, non est alicuius considerationis, ita vt possit ex hoc suaderi, violandam esse Messanæ immunitatem, sub prætextu, quòd alij subditi non sunt idonei ad illam portionem ferendam. Et tanto magis id locum habet, si verum esset, quod ex aduerso affertur potissimè à Dom. Fis. Patron. qui varijs in locis attestatur à nobis relatis supra num. 203. hoc vectigal potius tangere Regnum, quàm Messanenses, ita quod *sub 7. respon. princip.* asserit, quòd introitus istius gabellæ non penduntur à Messanensibus, ex quo facilius ostenditur leue esse subditis totius Regni, ea posse sustinere onera imponenda in locum istius vectigalis, quòd hodie sustinent: & sic nulla necessitas præcisa vrget, à quacumque parte illa consideretur, per quam necesse est vni Ciuitati exemptæ onera imponere, tum quia cessat, quod traditur de alijs subditis, qui onera soli ferre non possunt: tum etiam, quia nec illud conuenit, quod sine portione Messanæ, assertæ necessitas euadi non possit, nempè si illa penitus detraheretur, nullo modo potest esse causa assertæ necessitatis, quia qualiscumque fuerit, semper est modica secundum subiectam materiam, *ad nota. per glos. in l. sed & si susceperit, §. si libertis, & ibi Bartol. num. 4. ff. de iudic. Socin. Iun. consil. 66. num. 48. cum sequen. volum. 3. & consil. 17. num. 3. volum. 4. cum concord.* Et ideò siue Messana grauatur, siue eximitur, nec illius grauamen tollere, nec illius immunitas causare præcisè necessitatem potest. Quapropter nulla iuris ratio suadet, quod propter tam modicum emolumentum debeat violari hæc immunitas tot meritis obtenta, tot tantisq; amplissimis verbis cōcessa, à & varijs Regibus (ita Messanæ meritis exposcentibus) geminatis actibus confirmata. Vnde oppositis ex aduerso non refragantibus, constat ex prædictis Messanam ius, & iustitiam, in hac facti specie, fouere, illiusq; immunitatem esse seruandam, ac vectigali, de quo quæritur, istius vrbis amplissima immunitatum priuilegia refragari, prout has esse partes illius supremi ordinis, vbi res ista pendet, in decernendo arbitramur, cuius summæ Religioni, ac integritati, hæc & omnia nostra, ex more submittimus. Die 10. Decembris 1613.

Ita iuris esse sentio, & in fidem subscripsi, & signaui.

Octauius Gloritius Iurisconsultus Tropiensis.

RESPONSVM SECVNDVM.

SVMMARIVM.

ARGVMENTVM.

Citatio, an, & quando sit necessaria, & an debeat interuenire in præstatione consilij, vel in sententia interloquutoria, vel quando Iudex procedit ad suam informationem, & an priuilegium, vel consuetudo possit derogare solemnitati citationis; & de Principe qui in dubio non intendit præiudicare tertio, vel vti potestatis plenitudine.

SPiritus Sanctus adsit, & Maria Vigo, sub cuius ppetuo patrocinio viuit Messana, esurgat in adiutorium suæ deuotissimæ vrbis. Viso Eulogio vna cum literis Domini nostri S.C.M. per quas datur nouus modus, ac noua forma in declaratione facienda contra priuilegia fidelissimæ, ac nobilis vrbis Messanæ, circa partis, aut fisci citationem, illud est, de quo quæritur, an dictæ literæ, vna cum earum executione data Panormo die 26. Februarij 1608. ac illarum intimatione facta Messanæ die 10. Aprilis eiusdem anni spec. Iudicibus Curiæ Straticotialis, cum omnibus inde sequutis, tendant contra Regia priuilegia dictæ vrbis, prout reuerenter fuit allegatum, ac de super ab illius Collegio consultum, & à præfatis Iudicibus rescriptum S.C.M. in cuius supremo Italiæ Consilio nunc res ipsa pendet. Et quidem prima fronte videtur, quòd literæ prædictæ non tendunt contra priuilegia, neque actus allegationis procedit, ex tribus principaliter, quæ ex tenore literarum colliguntur.

Primò stante iustitia ipsarum literarum,
in quibus S.C M. mandat, vt Iudices Straticotiales non possint procedère ad declarationem contra priuilegia absque partis,
vel fisci citatione, quòd iuri conuenire vi-
1 detur. Nempè ea, quæ partem ledere pos-
sunt ea presente, vel legitimè citata sunt agenda, alias actus est ipso iure nullus, *l. 2. in fin. & ibi glos. C. si prop. publ. pens. Guid. Pap. in cons. 119. num. 2. Caual. in decis. 11. num. 30. de iudi. in 1. p.* citatio enim est fundamen
2 tum iudicij, *§. fin. insti. de pen. tem. litig. Specul. in tit. de citat. in §. pri. Abb. & Cano. in cap. quoniam contra in glos. in verb. citationes extra de probat. Roland. in cons. 53. num. 16. volum. 4.* & ideò in quolibet actu, in quo tertij præiudicium vertitur, debet citari ille, cuius interest, *l. de vnoquoque, ff. de re iud. l. nam ita diuus. ff. de adopt. cap. Ecclesi. S. M. de constit. cap. cum olim de testib. Anchar. in consil. 211. num. 4.* alias eius omissio vitiat, quia grauis est citationis solemnitas, *l. & post edictum, ff. de iudi. Roland. in consil. 35. num. 2. volum. 4.* Quinimò legitimè debet citatio interuenire, vt nullitas actorum euitetur *glos. in l. si accusatoribus, ff. de accus. facit glos. in capit. de causis in verb. venire de offic. deleg. & in cap. statutum, §. in nullo, in verb. citet, de rescrip. in 6. Bal. in l. cum fratrem in fin. C. de his qui vt indig. & in l. si vt proponis, C. quo. & quan. iude. & in consil. 314. volum. 4. Hyppo. in dict. l. de vnoquoque nu. 36. Ias. in Rubr. ff. de in ius vocand. Afflict. in decis. 366. in fin. Vant. in tract. de nulli. tit. de nulli. ex defe. citat. num. 22. cum seq. & Caual. in decis. 22. num. 24. in 5. part.*

3 Secundò stante, quòd non videtur valete priuilegium, per quod tollitur partis citatio, nam, vt ex eisdem literis perpenditur, illa est de iure naturali, quia respicit defensionem, cuius faculteas, eo iure tribuitur, *cle. pastoralis, §. cæterum de re iud. Bald. in l. exsecutorem, C. de essecut. rei iud. Felin. in cap. cum olim de re iudi. Vant. vbi supra num. 6. Bart. in extrauag. Ad reprimendũ in verb. & figura, Ias. in cons. 177. num. 4. volum. 2. Deci. in cõsil. 410. nu. 24. Ploт. in consil. 88. sub num. 16. Neuiz. in cons. 12. num. 152. inter cons. Brun. Peregr. in tract. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. num. 61. Burs. in cons. 201. sub num. 99. volum. 2. & Baiard. in addi. ad Iul. Clar. quæst. 31. sub num. 8.* Ex quo datur intelligi, quod priuilegium tollens partis citationem non valet, quia illa à principe non potest auferri, vt expressè attestatur S.C.M. *in dict. literis, in illis verbis, Y porque la citacion, y defensa es de derecho natural, y no se puede quietar a ninguno, & tenet Port. in consil. 2. num. 7. Anchar. in dict. consil. 11. Roland. in dict. cons. 53. num. 22. Deci. in dict. consil. 410. Afflict. in decis. 307. in fin.* quod esse commune, attestatur *Felin. in dict. cap. cum olim nu. 12. Vant. vbi supra num. 9. Neuiz. in dict. consil. 12. num. 155.* qui refert plurimos consuluisse pro Ciuitate Florentiæ, Papam non posse tollere citationem, & viua voce audiuisse a Iasõ ita consuluisse in Ciuitate Lucana.

Tertiò, & vltimo stante absoluta Regis voluntate, quæ ex eisdem literis colligitur in illis verbis in fin. positis, *que tal es mi voluntad*, per quæ verba videtur, quod S.C.M. voluit omninò tollere, ac reuocare, si quæ super hoc habet Messana priuilegia, vel con-

super hoc habet Messana priuilegia, vel cōsuetudinem, quod facere posse non videtur
4 dubitari, Nam priuilegium a Principe concessum potest ab eo reuocari absque causa pro libito volumtatis, *Bald. in l. qui se patris num. 14. C. vnd. lib.* Qui ait, quod speciale est in principe, vt possit eius priuilegium reuocare sine causa, per illum *tex. in l. qui fund. C. de omn. agro deser. lib. 11. Feli. in c. quę ecclesiarum num. 51. de consti. Abb. in c. nouit & ibi Feli. nu. 10. & Deci. nu. 15. in lib. meo, & communiter Cano. de Iudi. Paul. de Cast. in l. digna vox num. 6. C. de legib. Roma. in sing. 463. Cur. Iun. in cons. 1. post. num. 24. Ias. in l. princeps num. 16. ff. de legib. Pari. in cons. 2. num. 120. Vol. 4.* Qui ait, quod solo arbitrio concedentis potest reuocari, quod tenet, *Gozad. in cons. 5. num. 23. & in cons. 69. num. 9. Rui. in. cons. 130. num. 13. vol. 5.* Qui tenet, quod princeps regulariter priuilegium concessum subdito, eo inuito sola voluntate potest reuocare, refert, & sequitur, *Rol. in cons. 66. num. 8. vol. 2. & in cons. 13 num. 3. vol. 3. Affl. in decis. 128. Gram. in decis. 46. num. 5. Capi. in decis. 121. num. 16. & in decis. 166. nu. 1. & D. Tap. in l. fin. c. 9. num.*
5 *56. ff. de consti. prin.* Pro qua re facit, quod in fortioribus terminis tenet, *Ang. in l. Antiochensium. ff. de priuil. cred.* Qui voluit, quod potest princeps auferre dominium alicui quæsitum ex facto, & concessione sua, allegat *not. per Inn. in d. c. quæ ecclesiarum, & sentit idem Ang. in l. lutius. ff. de euict. Bald. in l. fin. col. pen. C. sent. resci. non pos. quorum meminit Soci. in consi. 87. num. 12. vers. 3. vol. 3.* eorumque dicta refert, *Felin. in d. c. quæ ecclesiarum num. 48.* De quo post alios late dixi, & scripsi in c. 1.
6 extra de proba. Et si hoc locum habet in priuilegio expresso, multo magis procedit in tacito resultante ex immemorabili consuetudine, ex quo nō potest plus operari priuilegium tacitum, quam expressum, *l. qui ad certum ff. loca.* Quinimo tacita minore vim expressis habent, *Abb. in c. dilecti de for. comp.* & non ita late intepretantur, *Ias. in l. cum quid col. 2. ff. si cer. pe. Soc. in cons. 72. num. 36. Vol. 1. quibus accedit Rolan. qui horum meminit in d. cons. 66. num. 5. Vol. 2.*

Sed tamen, his non obstantibus, in contrarium est mea ueritas. Verum antequam huius veritatis merita aggrediar, vnum suppono in iure indubitatū, quod mens S. C. M. non est per eius rescripta, vel mandata, priuilegijs suæ fidelissimæ vrbis Messanæ præiudicim inferre, & ideò dum cōtigit vrbem ipsam aliquod rescriptum, seu mandatum Regis allegare contra priuilegia, implicitè allegat illud rescriptum, seu mandatum non esse exequendum, quia non est de men-
7 te principis, vt exequatur, quæ mens debet attendi, cui verba ipsa rescripti, seu mandati cedūt, nempe illa incunctis principatum obtinet, *l. non aliter. ff. de leg. 3. l. sed & Celsus. §. si fund. ff. de cont. empt. l. fin. C. quę res pos. pign. oblig. l. regu. §. fin. ff. de iur. & fac. ign. Alex. in cons. 134. num. 34. circa fin. Vol. 2. & in cons. 21. num. 16. vol. 3. & in cons. 158. num. 13. vol. 6. Aym. Crau. in cons. 33. nu. 21. Vol. 1. Soci. Iun. in cons. 73. num. 14. & in cons. 142. nu. 28. vol. 3. Rol. in cons. 72. nu. 41. vol. 1. & in cons. 82. nu. 20. vol. 4.* Quod in Specie vendicat sibi locū in rescriptis, *gl. in c. si propter tua, in verb. intentiones de rescrip. in 6. & in c. mandatum extra de rescrip. Ias. in l. iuris gentium §. prætor ait, col. pen. ff. de pac. Bal. in c. 2. col. fin. de rescrip. Soc. in cons. 59. nu. 4. vol. 1. Bec. in cons. 74. quib. accedit Pet. Sur. in decis. 268. in fin.* Istud suppositum constat est verum ex tribus.

8 Primo ex dispositione iuris communis, quo attento, Princeps rescribendo, non intendit tertio præiudicare, nec ius alteri quęsitum auferre, *l. 2. §. merito, & §. si quis a principe. ff. ne quid in loc. publ. c. ex tuarum de auct. & vsu pal. cap. sup. eo de offic. deleg. l. nec auus. C. de eman. libe. late Felin. in c. causam quæ, in verb. interpretatio, extra de rescrip.* Hinc est quod rescripta principis interpretantur, vt nemini iniuriam faciant, etiam cum impropriatione verborum, *Deci. in cons. 11. num. 4.* Quia præsumitur, quod eius intentio sit, vt semper ius alterius sit saluum, *Idem Deci. in cons. 271. & in cons. 544. & in cons. 606. nu 17. Cur. Iun. in cons. 88. num. 8. & in cons. 172. num. 3. Hyppo. in sing. 440. Alc. de præsump. Reg. 3. præsu. 11.* In tantum, quod etiam rescripta, motu proprio concessa, nihil operantur in præiudicium tercij, quia nō sunt de mente principis rescribentis, *Aret. in cons. 15. num. 6. Gozad. in cons. 9. num 24. Paris. in cons. 1. num. 84. & in cons. 11. num. 12. Vol. 1. Soci. Iun. in cons. 77. num. 26. Vol. 1. Ias. cons. 10. num. 30. vol. 2. Accedit Menoch. qui horum meminit in tr. act. de arbit. iudi. q. 9. num. 11. conueniunt tradita à Tiraq. in l. si vnquam in verb. susceperit liberos sub num. 66. C. de reuo. donat. Rebuf. in pract. benefi. sub Reg. de non toll. iu. quesi. glos. 6. num. 1. fol. mihi 199. Canne. in capi. Si aliquem in §. opinio. num. 22. fol. 251. Burs. in cons. 32. num. 51. Vol. 1. & Menoch. in consil. 294. num. 20. volu. 3.* Vnde potius præsumitur circuentus princeps, quam quod velit alteri præiudicare, *Apont. in cons. 59. num. 35.* Quod vendicat sibi locum, etiam si de modico præiudicio

dicio agitur, *Riminal. Iun. in cõs. 6. n. 68. vol. 1.*

9 Secũdo ex dispositione iuris municipalis Regni Siciliæ, vbi in specie est prouisum per capitula Regni, quod rescripta omnia qualiacumque sint, intelligantur, & interprætentur, saluo iure tertij, constat, *ex cap. Regis Marti. num. 29. & ex cap. Regis Alfon num. 436.* Quæ in proposito allegat, *Intrigl. 2. centur. feud. artic. 2. num. 369.*

10 Tertio, & vltimo istud clarius constat ex priuilegijs particularibus eiusdem vrbis Messanæ a varijs Regibus concessis, qui expresse in eis protestantur, quod mandata, quæ ab eorum Maiestate emanant, si illa fuerint contra priuilegia, non esequantur, nisi fuerint regulata, testis sit, Roger. Rex, qui in priuilegio fol. 21. voluit, vt nũquam fiat mandatum, quod sit contra priuilegia, & si fieri contingat, nulli esequutioni demandetur, donec fuerit per iustitiam moderarum. Istud confirmat Manfre. Rex qui in priuilegio fol. 24. scribit Straticoto, quod si contingat mandatum fieri, quod esset contra ius, & priuilegia Messanæ, illud non esequatur, nisi fuerit primo per iustitiam regulatũ, quod voluit perpetuo obseruari. Pariter istud colligitur ex literis Regis Martini, fol. 27. directis Straticoto, & Iuratis in quibus Rex admonet iuratos, ne ex rescriptis Regis turbentur, si forte illa in eorum fuerint præiudicium, ex quo sciunt mandatum eius generale, quod habent, quod si rescriptum ab eius eccellentia emanat, quod fuerit contra vniuersitatem, vel particulares, in eius esequutione supersedeant, & rescribant Regi, qui se offert deliberare iusta consilium iuratorum, ex quibus suppositũ istud resultat indubitatum, quod mens S. C. M. non est, vt rescripta, & quæ sunt contra priuilegia Messanæ exequantur, quibus rescribendo non intendit præiudicium inferre. Et hac de causa fuerunt constituti Iudices Straticotiales, ad quos hodie spectat consulere, & declarare, an talia mandata, seu rescripta sint, vel ne contra priuilegia vrbis prædictæ Alfon. in priuil. fol. 30. Quin imò Rex Catholicus in quibusdam literis fol. 41. mandat iudicibus, & Collegio doctorum, per quos fiunt tales declarationes, quod sine metu consulant, quod est de iure, ex quibus apertissima resultat mens principis nolentis eius mandata contra priuilegia exequi.

Et tanto magis hoc suppositum est verum, quando tractatur de priuilegijs ex causa meritorum, & ob seruitia præstita concessis, qualia sunt priuilegia fidelissimæ vrbis Messanæ, quæ auro, & sanguine Ciuium aquisita sunt, prout ex vetustissimis, tum Romanorum, tum etiam Græcorum documentis colligitur, & post illa Rogerius, Henricus, Martinus, Alfonsus, Ioannes, & cæteri moderniores principes testantur, qui de impensis, laboribus, & sanguinis effusione, ac seruitijs præstitis fidem faciunt, & ideo Messanam vti benemeritam, tot gratijs, tot prerogatiuis, ac priuilegijs decorauerunt, quę tãdem omnia à felicissima & catholica Philippi II. Regia Maiestate fuerunt cõfirmata in anno 1591. oblato seruitio scuto-

11 rum aureorum quingentorũ mille. Ex quo resultat quod talia priuilegia transeunt in vim contractus, *Bald. in d. l. qui se patris nu. 14. vers. Hoc scias. C. vnd. libe. & in l. si cum mihi. ff. de dol. Alex. in cons. 216. num. 6. & 7. vol. 2. & in cons. 54. sub. num. 12. vol. 4. Cano. in c. nouit de de iud. & in c. 1. de probat Gram. in decis. 66. nu. 25. Rui. in cons. 196. num. 8. Vol. 1. & Soci. in cons. 87. num. 12. vol. 1.* & ideo magis certa est mens S.C.M. quod non intendit per eius rescripta, vel mandata præiudicare talibus priuilegijs, ne dici possit principem eius contractum infringere, & sic à fide data discedere. Nempe nihil est quod magis refulget in principe, quam recta fides, *l. inter. claras. C. de sum. trin. Alex. in cons. 54. num. 15. vol. 4. Rol. in cons. 13. num. 53. vol. 3. Folle. in pract. censu. in verbo. Et sumissionis cuiq. foro nume. 10. quibus accedit Rodolfi. in tract. de absol. princ. potes. c. 6. nu. 184.* & si graue est priuatis fidẽ fallere *l. 1. ff. de cost. pecu. l. 1. ff. de pac. Rol. in cons. 85. n. 3. vol. 3.* grauius est Principi, ratione dignitatis, *arg. l. presbyteri. C. de Epis. et cler. c. cum quidam de iur. iur. c. sicut dignum extra de homic.* grauius. n. peccat Princeps frangẽdo fidẽ, quã inferior, *Aym. Crau. in cons. 241. nu. 19. vol. 2. Ceph. in cons. 545. num. 10. vol. 4. Rol. in cons. 1. num. 32. vol. 2. Menoch. in cons. 1. num. 227. vol. 1. & in cons. 721. num. 3. vol. 8. conueniunt tradita à Pereg. in cons. 87. nu. 11. vol. 1.*

Hoc supposito, dico breuiter literas, de quibus quæritur, cum omnibus inde sequutis, esse contra regia dictæ vrbis, & ideò nimirum, si cognita S. C.M. mente supposita, pro cõseruatione regiorum priuilegiorum Vincentius de Angelica illius Syndicus ordinarius, per eius, substitutum, præcedente, vt consuetum est, Iuratorum mandato, ad quos pro debito officij eorum tutela spectauit, & spectat, omni qua decet reuerentia, eas allegauit tendere contra dict. priuilegia cum omnibus inde sequutis, & ita de super fuit

fuit ab ordine collegij consultum,& à præfatis Iudicibus rescriptum S. C. M. eiusque supremo Italiæ consilio,in cuius auditorio ad præsens, iuxta formam priuilegiorum, negotium ipsum est introductum.

Et pro fundamento vniuersali totius intentionis afferuntur duo priuilegia. Quorum alterum est Roger. fol. 21. alterum verò Manfred. fol. 24. in quibus vterque Rex concedit vrbi Messanæ, vt nunquam fiat mandatum,vel scriptura,quæ sit contra ius 13
statuta,constitutiones,mores vel consuetudinem,& priuilegia ciuitatis,& si fieri contingat, nulli exequutioni demandetur,donec per iustitiam moderetur. Ex quibus priuilegijs tria capita colliguntur, ex quibus reuerēter constat literas præfatas fore, & esse contra regia priuilegia Vrbis Messanæ. Nempe sunt contra ius. Sunt contra mores,& consuetudinem,& tandem sunt contra expressa priuilegia dictæ vrbis.

Deuenio ad primum caput,in quo arbitror pro constanti,quod literæ prædictæ vna cum omnibus inde sequutis sunt contra ius commune, ex quo in declaratione contra priuilegia, de qua agitur, de iure non requiritur citatio ex quatuor principaliter.

Primò considero, quod suppositum literarum non conuenit rei,de qua tractatur. Nam S.C.M, supponit,quod hæc declaratio contra priuilegia,quæ hodie fit per Iudices 14
Straticotiales, sit sententia,quæ fertur super processu desuper cōpilato. Istud patet ex eisdem literis in illis verbis, *Substantiar el processo, hasta venir à sententiarle*, quod si ita esset, vtique rationabile foret citationem interuenire per ea, quæ allegantur in
12 primo fundamento ex aduerso. Nam vbi agitur de substantiando processu,vt in literis supponitur, regulariter requiritur citatio,quæ est de eius ordine substantiali. *Bar. in l. prolatam. Cod. de sent. Socin. in cons.* 12. *num.* 5. *volum.* 1. *Deci. in cons.* 528. *colum.* 2. *in fin. Socin. Iun. in consil.* 1. *num.* 76. *& in cons.* 122. *num.* 34. *Volum.* 4. *Bero. in consil* 19. *num.* 35. *& cons.* 65. *num.* 150. *volum.* 1. *Rol. in cons.* 35. *colum.* 1. *& in cons.* 53. *num.* 20. *&* 23. *volum.* 4. pariterque vbi fertur sententia, citatio debet præcedere, *c. nos in quenquam* 2. *q.* 1. *c.* 1. *de cau. pos. & propr. l. ea quæ C. quo. & quan. iud.* alias tanquam lata contra solitum iudiciorum ordinem est ipso iure nulla, *cap. inter quatuor vbi Ioann. Andr. Imol. Abb. & alii de maio. & obed. Bart. in d. l. prolatam. gl. in l. si vt proponis la.* 1. *Cod. quo. & quan. iud. gl. & Canon. & in c.* I. *S. M. extra de const. Curt. sen. in cons.* 20. *colum.* 1. *in princ. dub. & in cons.* 21. *col.* 2. *& Bero. in cons.* 146. *vol.* 3. Sed veritas est, quod hæc declaratio contra priuilegia non est sententia, neque illa fit super processu,vt inde partis citatione indigeat, ex quo sequitur quod si verba literarum non conueniunt rei, de qua tractatur, nec conuenit earum dispositio. *Bart. in l.* 4. *§. toties. ff. de dan. infec. l. ita autem in prin. ff. de auct. tuto. c. indemnitatibus de elect. in* 6. *cum concord. traditis per Alex. in cons.* 141. *num.* 3. *volum.* 2. Vnde si eius essentia inspicitur, nihil aliud est hæc declaratio contra priuilegia, nisi quodam consilium extra iudicialiter præstitum DD. Iuratis dictæ vrbis, quod olim à quolibet simplici iuris perito præstabatur, vt patet ex actis contra priuilegia in eulogio præsentatis *fol.* 54. postea vero ex priuilegijs Regis Alfonsi concessis *anno* 1422. *&* 1432. *fo.* 30. *&* 32. præstatur à Iudicibus Curiæ Strateotialis. Vnde eodem termino consilij vtitur Ferdinandus Catholicus in præfatis literis *fol.* 41. qui mandat Iudicibus,& collegio Doctorum, vt libere consulant,an rescripta sint contra priuilegia, sub illis verbis, *non dexenys de verlas,y aconsejar lo que de justitia fuere*, ibique Rex approbat statum & consuetudinem, qua huiusmodi consilium præstatur, ex qua re iuris propositio resultat rem ipsam citationem non indigere. Nempe in præstatione cōsilij, aliqua iuris solemnitas non requiritur, nec oportet consultorem partes citare, *Aret. post Ang. & Imol. in l.* 1. *§.* 1. *vers. quæro an consultor. ff. de appellat. & post Bart. quem allegat in l. Iubemus. C. eod. tit.* quia consultor. non profert sententiam, quinimo nec interloquitur, *iuxta gl. singul. quę allegatur in l. vbi Cod. ad l. corn. de fal. Bar. in l. fi. colu. fi. ff. de fer.* & ideo non oportet partes citare, vt post alios attestatur *Ant. Nicel. in trac. de glo. concord. glo.* 52. *Fall.* 57. *num.* 302. *refert, & sequitur Ant. Gabr. in tract. comm. opin. in tit. de cit. conclus.* 1. *in limit.* 109. *num.* 504. alias daretur perplexitas, ex quo consilium præstatur absque iurisdictione *Abb. & Canon. in c. decernimus de iudic.* & sine illa non procedit citatio *l. fin. ff. de iuris omn. iudic. Doct. in l. si quis ex aliena. ff. de iud. c. cum causam vbi. Abb. num.* 3. *& in c. prudentiam num.* 6. *de offic. deleg. Vant. de nulli. in tit. de null. ex defect. citat. num.* 27. *Fede. Schen. in tractat. de in ius vocand. num.* 4. Præterea hæc declaratio non fit super processu, vt in literis supponitur, sed quodam Eulogium extra iudicialiter

M formatur

formatur à dominis Iuratis in eorum offi-
cio, quod deinde præsenratur dominis Iu-
dicibus d. Curiæ Straticotialis ad effectum
consultandi quid eis visum fuerit in eo, an
rescriptum, vel quid simile, sit, vel ne con-
tra priuilegia vrbis, prout ex priuilegio,
Alfon. fol. 30. colligitur, & clarius depo-
nunt testes super pr. *c. fol. 166.* & sic forma-
tur eulogium ad meram ipsorum Iudicum
consultorum informationem, ex quo sequi-
tur, quod de iure non est necessaria citatio,
quandoquidem in fortioribus terminis Iu-
15 dex ad suam informationem procedens,
non habet partes citare. *Bart. in extra ad re-
primendum in verb. & per edictum Bald. in l.
non dubium. col. 6. vers. iuxta hoc quæro. C. de
legib. & in l. certum colum. 2. vers. Item oppono
C. vnd. vi Inno. in c. tenor de re iudic. Hyp. in d. l.
de vnoquoque. ff. eodem tit. Milu. in verb. citatio
non requiritur Anton. Gabr.* qui horum memi-
nit, aliasque congerit auctoritates in *d. 1.
concl. limit. 14. num. 344. conueniunt tradita per
Cyn. in l. 2. vers. requiritur. Cod. quæ sit sit long.
consu.* qui voluit quod iudex, qui procedit
ad se informandum de stylo curię, vel con-
suetudine Ciuitatis, potest hoc facere abs-
que partis citatione. *Bart. in l. 3. §. fi. ff. de test.
Fel. in c. 2. fal. 12. de test. Soc. in tract. de cit. art. 7.
cas. 10. Dec. in cons. 447. col. 2. Roc. in c. fi. n. 647.
de consu. & Rol. in cons. 44. n. 36. volum. 1.* Et
in propriis terminis summopere videtur
mihi suffragari, quod voluit *Bald. in l. si qua
per calumniam sub num. 2. Cod. de Epis. & cle.*
vbi inquit, quod si fuerit captus Clericus à
Iudice laico, & clericus petit se remitti, &
sic allegat capturam esse contra eius cleri-
cale priuilegium, & ad effectum obtinendi
præsentat clericatus instrumentum, quod
tunc non requiritur partis citatio, quia
præsentatio fit ad instructionem iudicis ad
effectum declarandi an debeat remitti, vel
ne, & sic an captura sit contra priuilegia, à
quo non dissentit *Venus. in prac. in verb. recte
concipiatur citatio nu. 20.*

Secundo considero, quod dato, sed non
concesso, in fortioribus terminis, quod hec
declaratio esset quædam species sententiæ
interlocutoriæ, prout ex vulgari vsu loquē-
di sic appellatur, vltra consultationem in
capitulatione habita cum S.C.M. tempo-
re seruitij præstiti in anno 1591. fol. 50. ta-
men adhuc de iure citatio in ea non requi-
16 ritur. Nam sententia interlocutoria non
indiget partis citatione, *gl. in l. nec quicquam.
§. vbi decretum, vbi Bart. Ias. & Doct. ff. de offic.
proco. & in l. recusare in princ. in verb. postule-
tur. ff. ad Trebel. Innoc. in c. quæ relam. de procur.
Fel. in cap. per vestras colum. 2. de sent. excomm.
Milus in verb. citatio non requiritur ad in-
terloquutoriam ferendam*, quod sine diffi-
cultate procedit, quando interloquutoria
affert leue præiudicium. *Abb. in c. auditis nu.
6. de procur. Bart. & Ias. qui attestatur de com-
muni in d. §. vbi decretum num. 23.* pariterque
de communi attestatur. *Rui. in consil. 69. nu.
6. volum. 5. & Soci. in consil. 10. sub num. 10.
volum. 4. quam tenet Angel. & Marsil. in d. l. de
vnoquoque. Calca. in consil. 16. colum. 5. Aym.
Crau. in consil. 179. colum. 3. versic. 6. respon-
deo Aret. in consil. 75. colum. 3. in fi.* & alij quos
longo numero congerit *Anto. Gabr. vbi supr.
num. 406.* Accedit *Vant. de nulli. in tit. qual.
17 sent. repar. poss. num. 106.* quinimo generale
est in his, in quibus de leui agitur præiudi-
cio, quæ possunt sine patis citatione expe-
diri, vt attestatur *Aym. Crau. in consil. 182.
num. 17.* quod aperte sentit *Bart. in l. 3. §. si
causa. sub nu. 3. ff. de bono poss.* qui loquitur in
terminis fortioribus de his, quæ causæ co-
gnitionem requirunt, quæ tamen si graue
præiudicium non afferunt, sine citatione
fiunt, facit, quod tenet *Bald. in l. sed si hac §.
prætor ait. ff. de in ius vocand.* qui loquitur de
petitione veniæ, in qua requiritur causæ
cognitio, & tamen quia leuis est præiudi-
cij, absque partis citatione conceditur *Corn.
in consi. 46. colum. fin. volum. 6. & Soci. in dict.
cons. 10. volum. 4.* In proposito hæc declara-
tio leuis est præiudicii, nempe illius effe-
ctus est quædam suspensio, seu supersessoria
executionis rescripti, aut similis rei allega-
tæ contra priuilegia vsque ad secundum
mandatum, vt colligitur ex priuilegio.
Martin. fol. 27. in illis verbis *voi douessino
soprasederi, & scriuirindi*, & clarius ex pri-
uilegijs Alfons. altero folio trigesimo, ibi
*teneantur supersedere in dicta exequutione quo-
usque per dominum Regem*, altero folio 32.
ibi *supersedeatur in ipsorum exequutione,
quousque ipsa Regia Maiestas fuerit consulta*,
quæ supersessoria leuis est præiudicij, ex
quo non perimit, sed dilatat seu prorogat
diem exequutionis. *Bart. & Ias. in dict. §. vbi
decretum*, qui in proposito dicunt, quod
prorogatio diei, vel termini dicitur leue
18 præiudicium. Hinc. *Bal. in c. 1. de mili. vass. qui
cōt. fuer. col. 1. in vsib. feud. inquit*, quod inter-
loquutoria, qua iudex moderatur dilatio-
nes augendo, vel minuēdo, potest fieri par-
te incitata, & sic est leuis præiudicij & cita-
tione non indiget, *Innoc. in c. ad petitionem de
accu. Bart. in extrauag. ad reprimendum in verb.*

per

per edictum colum. 2. quod esse commune, nec ab eo recedendum, attestatur: *Anto. Nicel. in dict. tract. de glos. concord. glos. 52. Fall. 4 num. 227.*

Tertio considero in terminis fortioribus quod dato, quod hæc declaratio operaretur, non dum suspensoriam exequutionis, prout reuera operatur, sed totaliter rescriptum ipsum perimeret, & reuocaret, adhuc tamen de iure citatio partis in ea non requiritur, Monet indubitatum fundamentum, nam eo ipso, quod agitur de renocatione rescripti, vel similis mandati obtenti absque partis citatione, illud pariter potest reuocari, nulla interueniente citatione, ex ratione oppositorum, quæ de iure

19 procedit ex vulgar. In terminis allegatur *Bart. in l. quod iussit num. 13. ff. de re iudic.* qui loquitur de reuocatione interloquutoriæ latæ absque citatione in terminis superius traditis, quę potest reuocari parte incitata. *Anto. Gabr. in dict. 1. conclu. in tit. de citat. num. 409.* & cũ ratione, nam in dissolutione cuiuslibet actus, illa solemnitas necessaria est, quæ in perficiendo actum requiritur. *l. si filij. Co. de repud. Doct. in l. ad dissoluendum. ff. de præd. mino. Bart. in l. Chirographis. ff. de admin. tut. & in l. in fraudem. ff. de milit. testam. Bald. in cons. 136. & in consil. 388. volum. 2. Alex. qui aliorum meminit in l. omnium. Cod. de testam.* quibus accedit *Ant. Nicel. in loc. præci. Fall. 57. num. 305.* qui ex ratione prædicta tenet, quod in reuocatione consilij non requiritur partis citatio, quia illa in præstatione

20 consilij non est necessaria, vt dictum est. In proposito in concessione rescripti non est necesseria partis citatio, *Abb. in cap. causam, quæ de rescript. Feli. in c. cæterum colum. 5. eod. tit. & in c. cum olim de re iud. Bald. in l. fi. colum. fi. C. de fruct. & liti. expens. Anto. Nicel. vbi sup. Fall. 68. num. 352.* quod magis commune esse post multos, quos allegat, attestatur *Anto. Gabr. in loc. pracit. num. 436.* sic & pariter in eius reuocatione non requiritur. Nã hoc suadet ratio seruandi æqualitatem inter partes, quæ debet in cunctis seruari, *l. cum oportet. C. de bonis q. libe. l. cum pater. §. cuictis, ff. de leg. 2. l. petende. C. de temp. in integ. restit. l. fi. C. de fruct. & lit. expens. l. fi. C. de cupres. lib. 11. & c. in iudicijs cum similibus de reg. iur. in 6. Soc. Iun. cons. 4. colum. 2. vol. p, Rui. cons. 133. colum. p. volum. 2. Rol. cons. 51. num. 8. volum. 4. Bec. cons. 43. in fin. Vinc. de fran. decis. 23. nu. 9. & Pereg. cons. 93. num. 21. volum. p.* conueniunt tradita de causa reconuentiali, quæ obseruandam æqualitatem inter partes habet eadem priuilegia, quibus gaudet conuentionalis, *Bald. in c. p. de rescrip. gl. in c. accusatores in verb. in eodem 3. q. 8. Cano, in c. 2. ecmit petio Mago. deci. lucæ. 52. num. 14. Scac. de appel. qu. 17. limit. 7. sub num. 23. Surd. de alim. tit. 8. priu. 60. n. 29. Menoch. de arbit. q. 44. num. 7. Mysin. cent. 3. obseru. 4. num. 3. Muscat. in 3 par. in glos. in verb. actorem num. 13. & 17. D. Mari. Giurb. optime more solito in decis. 3. num. 1. & 3.*

Quartò, & vltimo considero in strictiori termino, quod dato, quod prædicta omnia cessarent, & hæc declaratio esset actus mere iudicialis, tamen de iure citatio non esset necessaria, prout ipsamet praxis indicat. Nempe in declaratione contra priuilegia, duo casus possunt considerari. Primus quãdo allegatur aliqua scriptura, actus, mandatum, seu rescriptum exequendum. Secundus, quando allegatur aliquid iam de

21 facto exequutum. Primo casu non est partis citatio necessaria, quia ipsamet est illa, quæ prouocat, & instat, pro exequutione rescripti, seu mandati, & præsens est in iudicio, ex traditis per *Bart. Bal. & alios in l. 1.* vbi latè. *Ias. ff. de in ius vocan. Bal. in authen. si omnes C. si min. ab hæred. idem Bal. in l. 1. in fi. C. quo. & quan. iud. Ang. Imol. Alex. & Marsil. in d. l. de vnoquoque. ff. de re iud. Feli. in c. 2. in 13. limit. de testib. Nalt. in clem. sæpè. §. & quia in glos. in verb. Peremptorium de verb. sign. Laur. Calca. in cons. 16. colum. 2. Aym. Crau. in consil. 4. circa fi. Abb. in consil. 38. colum. 1. volum. 1. Deci. in consil. 449. colum. 2. vers. Praterea in 4. part. & in cons. 618. nu. 4. in 5. par. & Capic. in deci. 1. colum. fi. cum concord.* Quinimò ipsamet pars curat dari terminum peremptorium octo dierum iuxta formam priuilegij Regis Ioannis parti alleganti de mandato DD. Iuratorum, infra quem curet declarationem fieri facere, qui terminus ipso iure

22 censetur præfissus eidem parti, nempe citans, censetur de iure absque aliqua citatione ad eundem actum seu terminum citatus. *Socin. in tract. de citat. in 6. qu. prim. artic. 27. vers. Item non omnis citatio,* quod refert, & sequitur *Ant. Nicel. vbi sup. in glos. prec. 52. Fall. 93. num. 348.* Secundò vero casu facilius citato ipsa omittitur, nec illa de iure requiritur, quia eo ipso, quod aliqua scriptura, actus, mandatum, seu rescriptum est

23 de facto exequutum, non facta presentatione, ad effectum cognoscẽdi, an illud debeat, vel ne exequi, iuxta vrbis notoria priuilegia, si deinde habita notitia exequutionis de facto procedentis, fit actus allegationis contra

contra priuilegia, bene poterit declaratio contra priuilegia fieri de facto, & executio de facto ad pristinum reduci, tum ex forma priuilegiorum. Alfons.& Nouissimi Phil. II. tum etiam de iure communi, quo attento, citatione non indigent, quæ de facto procedunt, *l. 1. §. 1. ff. de feri. glos. in l. 1. in verb. infirmabitur. ff. de feri. & in l. minor. in verb. sciur. ff. de euic. Bald. in l. fi. Co. de edict. diu. & in consil. 135. volum. 1. Bald. & Paul. de Castr. in l. si pacto. quo pœnam. Cod. de pact. Roma. in sing. 777. Alexan. in consil. 5. num. 4. volum. 2. Rebuf. in l. quod iussit num. 60. ff. de re iudi. & Luc. de pen. in l. viros. Cod. de diuers. offic. lib. 12.* Itaque ex omni capite de iure communi hæc declaratio contra priuilegia fieri potest absque citatione, siue illa extra iudicialiter, siue iudicialiter consideretur, vt ex præmissis patet, licet vere & essentialiter, vt dictum est, sit actus extraiudicialis qui fit per modum consilij super eulogio extra iudicialiter formato ad solam ipsorum consultorum informationem, iuxta prædicta, & hæc quoad primum caput.

Quò verò ad secundum caput principale dico breuiter, sed reuerenter, quod literæ prædictæ sunt contra priuilegia vrbis Messanæ, ex quo tendunt contra illius mores, & consuetudinem, quæ in varijs principum priuilegijs confirmantur, patet ex priuilegio Lodou. fol. 26. Ioann. fol. 36. alterius Ferdin. fol. 39. & felicis memoriæ Carol. V. fol. 45. cui confirmationi accedit generalis confirmatio Regis Ioan, in cap. Reg. Siciliæ 62. Constat itaque ex antiquissima, ac immemorabili consuetudine huiusmodi declarationes fieri absque partis, seu fisci citatione, de qua immemorabili plures testes deponunt in eulogio fol. 166. & ideò quatenus literæ S.C.M. mandantes partem seu fiscum citari in declaratione contra priuilegia sunt contra talem vrbis consuetudinem immemorabilem, dicuntur tendere contra illius priuilegia confirmantes talem consuetudinem, nec non mandantes contra mores & consuetudinem manda-
24 tum non fieri. Tum quia ipsa priuilegia superius citata sunt expressa, tum etiam, quia de iure consuetudo immemorabilis obtinet vim priuilegij *l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqu. quo textiu. c. super quibusdam. §. præterea de verb. sig. Bald. in cons. 49. volum. 1. Alex. in. consil. 6. colum. 2. in princ. volum. 1. & in consil. 35. colum. 2. volum. 2. & in consil. 78. num. 3. & 11. volum. 6. Deci. in consil. 586. num. 2. Balb. in tract. de præscript. in 2. part. 5. part. prin. qu. 6. num. 2. Roland. in consil. 66. num. 4. volum. 2.* Hinc est, quod consuetudo, & priuilegium æquiparantur *glos. in c. nouit in verb. consuetudini de iud. & in c. cum contingat de foro comp. Alex. in cons. 74. num. 8. volum. 4.* quinimò talis consuetudo obtinet vim legis, vt ex recentioribus attestatur *Mascard. in tract. de probat. in conclus. 429. sub num. 3. volum. 1.* qui hoc probat ex Vlpiano *in l. 1. §. fi.* ibi vetustatem legis obtinere, & ex Paulo *in l.* in summa; in illis verbis *vetustas, quæ semper pro lege habetur. ff. de aqu. pluu. arcend.* Pro qua immemorabili, ac vetustissima consuetudine duo sunt, quæ considero in fortioribus terminis ad illius confirmationem.

25 Primò, quod consuetudo, vel stilus derogans solemnitati citationis valet saltem in his, in quibus de graui non agitur præiudicio, qualis est declaratio contra priuilegia, vt supra ostensum est. *Alexan. in consil. 65. ante num. 10. volum. 1. & in cons. 41. incip. habita super contentis: column. fin. volum. 2. Hypp. de Marsil. in d. l. de vnoquoque num. 83. ff. de re iud. Affli. in decis. 391. num. 5.* qui lo-
26 quitur in termino magis stricto, in casu, in quo de iure est necessaria citatio, vt in testium receptione *l. si quando Cod. de test. lib. c. 2. vbi latè Doct. extra eod. tit. glo. 1. in l. si iusiurandi. Cod. eod. Bartol. in l. 2. Cod. de tem. appel. Lanfra. in c. quoniam contra in verb. testium depositiones extra de probat. Gram. in cons. 27. col. 1. & cons. 78. colum. 2. in ciuilib.* quæ tamen de stilo, & consuetudine omitti potest, quapropter multo magis omittitur in casu isto in quo, & consuetudo, & ius commune concurrunt in derogatione citationis, vt dictum est in primo cap. ita quod duo vincula magis stringunt *l. cum in adoptiuis. C. de adopt. §. sed hodie insti. eod. cum vulg.*

Secundò eo ipso, quod vigore priuilegiorum vrbis Messanæ rescripta, seu mandata Regia, seu Viceregia declarantur an sint, vel ne contra priuilegia, nec illa aperiunt, an ipsa declaratio fieri debeat, præuia citatione, vel ne & vsus, seu consuetudo immemorabilis se habet, quod illa fit absque citatione, certe attendenda est hæc consuetudo interpretatiua, quæ est optima legum interpres vulg. iuribus. *Affli. in decis.*
27 *178. num. 3.* subsequuta enim obseruantia interpretatur priuilegia, & statuta. *Cache. in decis. 136. Menoch. in cons. 276. num. 19. volum. 3. Honde. in consil. 92. num. 28. volum. 1.* Vnde docent iura ea non esse mutanda, quæ certam interpretationem habuerunt

l. mi-

l.minime.ff.de legib.Deci.in consil. 538. *num.3.* omnis enim dubietas ex obseruantia subsequuta tollitur *c.cum dilectus extra de consuet.Fran.Beco: conf.* 101.*num.49. volum.1.*& est tanti effectus hæc consuetudo interpretatiua, quod ex vnico actu inducitur, nec oportet esse præscriptam. *Aym.Crau.in cons.* 201.*num.12.Menoch.de arbi.Iudi.ca.*83.*num.* 10.*Apont.in consil.*51.*nu.*28.*&* 29.*Cano.in c.* 1.*de const.Alexan.in consil.*8.*num.*7.*Volum.*6. *Soc.cons.* 111. *num.* 5.*volum.*1.*Dec.cons.*441. *num.*13.*Natt.consil.*406.*num.*26.*Camil.Bor. in consil.*3.*num.*16.*Canc.lib.*3.*resol.c.*19.*num.* 74.*font.de pac.nup.clau.p.num.*33.*Barz.in decis.*58.*num.*6.& alij, quos sciens prætereo.

Quo ad tertium, & vltimum caput principale vnico verbo arbitror literas, de quibus agitur esse contra expressa priuilegia vrbis, quæ per indirectum violantur, si præuia citatione, & causæ cognitione adhibita, in declaratione contra priuilegia procederetur, quandoquidem ex priuil. Regis Ioan.fol. 38. est præfixa instantia octo dierum ad faciendam hanc declarationem, quod esse in viridi obseruantia constat ex testium depositione fol. cum seq. & ideo si ad præsens hæc declaratio vigore literarum S.C.M. deberet fieri cum causæ cognitione, & parte citata, absque dubio impossibile esset infra instantiam præfixam illam fieri, & sic oportet fateri per d. literas instantiā de necessitate prorogari, tanquam necessarium antecedens, ex traditis *in l. 2. per illum text.de iurisd.omn. iud.ex l.quidam.ff.de re iud.l. fi.Cod. vbi & apud quos c. causa de integ. resti. &c. præterea cum similis de offic.deleg.* quod est contra priuilegium pręfatum, quod nec directè, nec per indirectum est violandum. *c.quanto & ibi Doct.extra de priuil.* Itaque ex prædictis indubitanter concludo literas, de quibus agitur tendere contra Regia priuilegia vrbis Messanæ, & per consequens non esse de mente S. C. M. contra eius fidelissimam Vrbem. Vrbem quidē benemeritam illas exequi, iuxta suppositum desuper factum.

28 Qua veritate retenta, non obstant ea, quæ ex aduerso allegabantur, quæ ex prædictis non refragari satis apertè colligitur.

Primò non obstat illud, quod ad ostendendum ipsarum literarum iniustitiam adducebatur, nam prædicta omnia sunt de regula, & regulariter procedunt in iudicialibus, quæ debent præuia citatione expediri, alias actus est ipso iure nullus, & ideo pro regula hoc posuit *Hypp.in d.l.de vnoquoque ff.de re iud. Vant.in tract. de null.in tit.de null. ex defect.citat.in princ. Ant.Nicel. in tract.de concord.glos.in*52.*gl. ante num.* 227. *vers. faciamus, Venus.in prac.in* 6.*par.vers. Et recte concipiatur citatio in princ. & Ant.Gabr.lib. com.opi.in tit.de citat.concl.*1.*in princ.* Quæ tamen regula non vendicat sibi locum in casu de quo agitur, in quo, vt dictum est, extraiudicialiter proceditur per modum consilij super eulogio extra iudicialier formato ad solam ipsorum consultorum informationem, vnde procedi potest absque citatione, tum ex ratione prædicta, tum etiam ex alijs superius adductis *in prin. cap. princ.* Quæ desuper in iure considerata in tribus capitibus superius expressis, ostendunt casum, de quo agitur, à regula declinare, & ideo non est standum regulæ, quandò de iure in casu occurrenti probatur contrariū vt sentit *Bald.in c.*1.*extra de alien.indic.mut. cau.fac.* qui voluit, quod habens regulam
26 pro se, dicitur habere intentionem fundatam, donec contrarium probetur, *gl. in l. omnis diffinitio.ff.de reg.iur.Dec.in cons.* 142.*sub num.*4. *Mascard. qui horum meminit in tract.de prob.concl.*75.*n.*3.*vol.*1.

30 Secundo non obstat, quod non valet priuilegium tollens partis citationem, per ea quæ adducebantur, nam dato, quod illud esset simpliciter verum, tamen procedit in terminis regulæ prædictæ. Nempe vbi secundum regulam iuris procedendum est parte citata, vtique illa omitti non potest, etiam auctoritate priuilegij, ex quo procedit ratio prædicta, quia citatio est de iure naturali, nec à principe tolli potest, per ea, quæ allegabantur, quæ regularia sunt, & multas patiuntur limitationes, vt patet ex traditis per *Anto.Gabr.vbi supr.num.* 13.*cum plurib.seqq.* Sed in casu, de quo quæritur, regula ipsa non militat, nam, vt ostensum est, secundum terminos iuris communis, hæc declaratio contra priuilegia, fieri potest absque partis citatione, quod ius commune facit priuilegium in vrbe Messanæ ex priuilegijs Rogerij & Manfr. desuper citatis, & ideo cessat ratio generalis regulæ, vbi specialis ratio militat in contrarium, quia generi per speciem derogatur *c. generi de reg.iur.in* 6.*Bart.in l.quæsitum.§.fi.ff.fund.instr. And.in c.*1.*num.*5.*qui succes.tent. Affl.in decis.* 42.*num.* 2.*cum concord.*

Tertio, & vltimo non obstat absoluta S.C.M. voluntas ex vltimis verbis literarum recollecta, per quam videtur reuocare omnia priuilegia, si quæ habet super hoc

Messana,quod facere posse,videtur constare ex superius allegatis. Quod dupliciter tollitur.

31 Primo dato,sed non concesso, quod S.C.M.per illa verba, *que tales mi voluntad*, sentiat de volũtate absoluta, tamen illa,omni qua decet reuerentia loquendo, nihil potest operari in præiudicium priuilegiorum Messanæ ex duobus. Primo quia princeps in vrbe Messanæ non vtitur potestate absoluta,sed legibus ordinata, ex priuileg. Roger.fol.21. Secundo quia priuilegia vrbis Messanæ, non sunt simpliciter gratiæ, quæ possunt pro libito voluntatis reuocari, iuxta superius allegata, licet de honestate princeps facere non debet, vt ostendit *Roland.in consil.13. num.52, volum.3.* sed illa sunt ex causa meritorum, & propter seruitia præstita obtenta, nec illa potest princeps reuocare, etiam de absoluta potestate,vt tenet idem *Bald.in dict.l.qui se patris in d.vers.hoc scias*, qui ait,qud licet in principe sit speciale, vt possit sine causa eius priuilegium reuocare ,hoc tamen locum non habet,si prætextu concessionis princeps aliquam dationem, vel factum est lucratus, quia tunc illud reuocare non potest,quia transit in vim contractus, quod tenet *Ias.in cons.56.num.2.volum,1.Laur.Calc.in cons.51.colum.pen.Gozad.in dict.consil.5.num.11.Roland.in dict.consil. 66. colum.pen. volum.2.& in dict.cons.13.sub num.20.& seq.& num.32.& in consil.26.num.35.volum.3.Foll.qui ita distinguit in pract.Censua. in verb.& summissionis cuique foro num.37.* Cephal. qui aliorum congerit auctoritates *in cons.549. num. 86. & sequ. volum. 4. Rodol. de absol.princ. potest. cap.6.num.193.Moder.in repet.l.fi.cap. 9.num. 1.& 6.ff.de const.prin.* Talia enim priuilegia transeunt in vim contractus, vt supra dictum est, & propterea nec de plenitudine potestatis potest princeps,eius contractum infringere.*Can. in dict. c.1.* vbi latè dixi extra *de proba.Gramm.in decis.65.num. 27.Soci. in consil.86.num.14.& volum. 4.Ceph. qui attestatur de communi in dict.consi.549.num.46. Peregr.in tract.de iure fisc.lib. 1. tit. 2. num.44. cum concord.traditis à Rodol.vbi sup.num.170.* Et hæc vera non solum in principe concedente, sed etiam in successore,vt probaui post alios *in dict. cap. 1.* & tenet *Burs.in dict. consil.160.sub num.36. volum. 2. Foll.in dict. eius pract.censu.in loco pracit. Aym. Grau.in consil.241.sub num.17.Menoch.in consil.1.num. 228.volum.1.& in consi,264.num.15.& 17. volum.3.Surd.in decis.326. Soci. Iun. in consil. 60.num.18. volum. 3. Bero in consil. 65. num. 4.volum.1.Roland.in consil.13.preci.num.36. volum.3. Rodol. vbi supr.num. 195.& D.Tap.* qui alios citat *in dict.l.fi.cap.9.num.11.*

32 Secundo negando, quod S. C.M.in literis prædictis vtatur potestate absoluta ex duobus. Primo quia vbi non constat, non præsumitur in dubio,quod princeps vti velit potestate absoluta , sed potius legibus ordinata, vt inquit *Innoc. in cap. innotuit sub num. 5. de elect. & in cap. innouamus num.1.in fi.de censib.Bald.in l.si testamentum num. 1.& ibi Paul.Castr.num.2.Cod.de testam. milit. Alex.in l. Centurio num. 30.ff.de vulg. & pupi. subst.Roland. in consil. 86.num. 58. volum. 1. Rimi.seni.in consil.39.num.10. Bero.in cap.qua Ecclesiarum num.135.de constit.* in tantum, quod vbi euidenter non constat,quod ca princeps vti velit, præsumitur circumuentus,vt testatur *Aym.Grau.in tract.de antiqui. tempo.in 1.par.sess.1. num.34. vers. aduertendum tamen est, Menoch.* qui alios congerit *in tract.de præsumpt.lib. 2.præsum. 12.num. 1.accedit Rodol. in tract. de absol. prin. potest.cap.3. num.1.* Vnde illa verba,*que tal es mi voluntad*, debent intelligi de voluntate ordinata,nõ absoluta,pro qua re facit , qui talis præsumitur voluntas principis, qualis de iure esse debet.*Bald.in l.ex facto,ff.de vulg.& pupil.subst.Roland.in cons.23.num.48.& in cons. 72.n.74.& seq.vol.3.* Secundo,quia contrarium ex eisdem literis apertè colligitur,ex quibus constat C.M. domini nostri secundum ius,& iustitiam scribere. Nempe supponens in proemio, quod in declaratione contra priuilegia substantiatur processus,& fertur sententia absque citatione,& quod citatio est de iure naturali, nec tolli potest, ideò mandat illam fieri, præuia citatione, & propterea quatenus in fine S.C.M.inquit velle seruari;quia talis est eius voluntas,illa verba in fine posita recipiunt interpretationem à præcedentibus , quæ summopere influunt ad declaratioem sequentium *l.si seruus plurium.§.fin.& l.qui filiabus.ff.de leg.1. glos.& Bart.in l.quisquis.ff.de l.3. Roland. in consil.66.num.44.Volu.1.* & sic talis est eius

33 voluntas, non absolutè, sed propter rationes præmissas,quæ sunt in causa, vt talis sit voluntas Regis, vnde causa potius verborum est inspicienda, quam ipsa verba *glo.in l.sine venditione.ff.com.prædi. Paris.in cons.78. num. 19.& in consil.85.num.33. volum.3.Socin.Iun.in consil.129.num.34. volum.3. Crau. in cons.32.num.21.colum.1.& Roland.in cons. 81.nu.21.vol.4* .Constat enim ex proemio ipsarum

34 ipsarum literarum de mente Regis sic scri-
bentis, quia illud mentem loquentis, & fi-
nem dispositionis ostendit *l. fi. & ibi Bart. ff.*
de hæred. instit. l. cum hi in princ. & ibi Bart. ff. de
transact. Alex. qui alios congerit *in cons. 7. nu.*
3. Volum. 1. Accedunt *Crau. in cons. 192. nu.*
21. Port. in consil. 36. num. 36. & Rolan. in con-
sil. 44. num. 9. volum. 4. Itaque verba illa, *que*
tal es mi Voluntad, licet generalia restrin-
guntur tamen secundum rationem præ-
missam in principio literarum eis annessam
quia ratio restringit dictum generale ad
45 casum, in quo ipsa ratio conuenit *l. cum pa-*
ter. §. dulcissimis. ff. de leg. 2. l. hac actio vbi not.
Bart. ff. de calum. glos. in l. 1. §. hoc interdictum
in verb. Nisi. ff. de font. Tind. in tract. de test. lib.
1. cap. 5. num. 8. Vrsil. in addit. ad Affli. in decis.
106. num. 6. Socin. Iun. in consil. 167. num. 5. &
12. Volum. 3. & Peregr. in tract. de fideicomm.
artic. 12. num. 22. & propterea quatenus ra-
tio literarum non militat, nec conuenit de-
clarationi contra priuilegia, de qua agitur,
in qua, vt ostensum est, non fit processus,

neque fertur sententia, sed consilium præstatur super Eulogio ad informationem consultorum extraiudicialiter formato, quo casu ex hac, & alijs rationibus adductis, citatio non requiritur, pariter non militat, nec conuenit mandatum S.C.M. super eadem ratione firmatum. Cessat enim ratio & per consequens cessat ius in ratione fundatum. *l. milites. Cod. de milit. testam. §. illis autem Insti. eodem, & cap. cum cessante cum simil. extra de appel.* Vnde ex præmissis concludo literas prædictas non solum esse contra priuilegia vrbis Messanæ, sed quod plus est, nõ conuenire rei, de qua agitur, & per consequens non esse de M.S.C. illas exequi, & propterea recte fuit prouisum, ac consultum per Iudices Curiæ Straticotialis esse scribendum S.C.M. & quod interim omnia ad pristinum reducantur. Cætera suppleat supremi Ordinis Italiæ eminens doctrina, cuius religioni, ac grauissimo iudicio hæc, & omnia mea submitto, Dat. Madr. die 25. Ian. 1609.

Ita iuris esse sentio,

Octauius Gloritius Iurisconsultus Tropiensis.

Addimus præmissis in hac Itala impressione, quod D. Marius Giurba acutissimus Iurisconsultus, ac causarum patronus oculatissimus, concurrens post hæc scripta in hanc sententiã, fundamenta nostra in præmisso iuris respõso adducta, coaceruatis ex more alijs Doctor. aucthoritatibus confirmat, in consil. suo 59. num. 53. & infra vsq; ad fin. quod nunc stat vna cum alijs sub prelo, dum typis Italicis hoc nostrum Iuris responsum iterum traditur in hoc anno. 1623.

RESPONSVM TERTIVM

SVMMARIVM.

1 Merum, & mixtum imperium ei competit, cui ab habente potestatem fuit concessum.
Fons omnium iurisdictionum est penes principem, ibid.

2 Merum, & mixtum imperium, an veniat in concessione iurisdictionis.

3 Possessio subsequens præsumitur ex titulo præambulo.
Iurisdictionis exercitium, declarat priuilegia, ibidem.
Idem de obseruantia subsequuta, ibid.

4 Iurisdictio in officium, in dubio præsumitur cumulatiuè concessa.
Quid si cum clausula, tu solus, & nemo alius, ibidem.

5 Territorium probatur per testes,

6 Confessio est potentior probatio omni probatione.

7 Principi creditur asserenti aliquid sibi narratum ab impetrante.

8 Exercitium iurisdictionis in loco, probat locum esse de territorio.

9 Iurisdictio inest toto territorio, sicut nebula in tota palude.

10 Villa posita in comitatu alicuius ciuitatis præsumitur illi ciuitati subiecta,
Locus illius iurisdictionis esse præsumitur, cui magis adiacet, ibid.

11 Princeps non intendit auferre ius alterius.

12 Actus præsumitur gestus in executionem tractatus præcedentis.

13 Priuilegia ex causa meritorum, transeunt in vim contractus, nec reuocantur sine causa, etiam de potestate absoluta.
Messana habet priuilegium, ne Rex vtatur in ea potestate absoluta, ibid.

14 Iurisdictio in terra Baronis potest esse penes alium.
Castrum potest esse penes vnum, & iurisdictio penes alium, ibid.
Iurisdictio in eodem loco potest esse penes duos insolidum, & etiam ciuilis penes vnum, & criminalis penes alium, ibid.

15 Subreptio in gratiosis, vitiat ipso iure

16 Falsi expressio, quæ est causa gratiæ, vel illam facilitat, reddit gratiam subreptitiam.

17 Honor præ cæteris rebus diligitur, & vitæ præfertur.

18 Verisimile quod est, attenditur.

19 Iurisdictionis concessio intelligitur de ea, quæ est penes concedentem.
Castrum si conceditur cum iurisdictione, & illud subest iurisdictioni alterius loci, quid tunc dicitur concessum, ibid.

20 Villa posita in territorio ciuitatis, & illius iurisdictioni subiecta, an, & quando possit alteri concedi.

21 Sententia alteri non citato, non nocet, quia res est inter alios acta.
Citandus est, qui prætendit principaliter interesse, ibidem.

22 Sententia est stricti iuris.
Diuisio iurisdictionis non importat diuisionem territorii, quia est præiudicialis, & non præsumitur. ibid.

23 Spoliatus est ante omnia restituendus, etiamsi opponatur primum spolium, sed vide num. 38. & num. 39.

24 Possessio, & possessionis priuatio, sunt necessaria interdicto recuperandi.

25 Quasi possessio iurisdictionis probatur per exercitium actorum iurisdictionalium.

26 Acta publica faciunt rem notoriam.
Banna probant iurisdictionis administrationem, ibid.
Furcarum erectio probat iurisdictionis exercitium ibidem.

27 Quasi possessio incorporalium non acquiritur nisi sciente, & patiente eo, de cuius agitur præiudicio.

28 Quasi possessio non acquiritur ex actis clandestinis,
Possessio iunior præsumitur clandestina, & antiquior præualet, ibid.

29 Possessio detinetur animo, illaque potest continuari, etiamsi naturalis sit ab alio occupata.

30 Quasi possessio iurisdictionis amittitur, ex eo, quod volens illa vti, prohibetur.

31 Ne-

31 *Negatiua coarctata ad certam ſcripturam eſt probabilis.*

32 *Poſſeſſio an per lapſum decennij amittatur.*
Quid de priuilegio, ibid.

33 *Decennij lapſus non eſt cauſa immediata amittendi poſſeſſionem, ſed obliuio.*
Obliuio non facile cadit in arduis, ibid.

34 *Animus ex factis, & verbis arguitur.*

35 *Quaſi poſſeſſio iuriſdictionis retinetur in omnibus locis iuriſdictionis, licet quis illam exercet in aliquo ex locis iuriſdictionis.*

36 *Meſſana habet priuilegium, vt ſi quid exequitur contra eius priuilegia, ad priſtinū reducatur.*

37 *Poſſeſſio notoriè iniuſta, poteſt auferri abſque citatione.*

38 *Incontinenti aliquid fieri, quando dicitur.*

39 *Proprietatis titulus an obſtet ſpoliato, maximè ſi agēs poſſeſſorio, deducit titulū proprietatis.*

40 *Principis ſenatus in terminandis controuerſiis, non incedit per ambages iuris.*
Proprietatis, & poſſeſſionis merita, debent ſimul & ſemel diffiniri in ſenatu principis, ibid.

41 *Senatus ſupremus rerum Italiæ, vltra ſtrictam iuris rationem ex tribus debet moueri in hac facti ſpecie, pro Vrbe Meſſanæ, Vaſſallū venditi, quo iure offerendo pretiū poſſunt ad Demanium admitti, ibid. remiſſiuè.*

ARGVMENTVM.

Merum, & mixtum imperium, quo iure alicui poteſt competere, etiam abdicatiue. & an illud poſſit eſſe penes vnum, & ſimplex iuriſdictio penes alium. Quibus medijs probatur tum territorium, tum etiam iuriſdictio in territorio. Et an, & quando Princeps poſſit ſeparare Caſtrum à Caſtro, vel concedere iuriſdictionem loci alicui ciuitati ſubiecti. Et an, & quando ſpoliatus iuriſdictione debet reintegrari. An, & quando per lapſum temporis poſſeſſio, ſeu quaſi iuriſdictionis amittatur.

EXVRGE Virgo mater, exurge inquam, & quod proprio Chirographo deuotiſſimæ Vrbi Meſſanæ promiſiſti, præſta patrocinium in cauſa, quæ hodie pendet in hoc ſupremo Italiæ Senatu inter Vrbem tuam ex vna, & don Federicum Spatafora ex altera ſuper mero, & mixto Imperio Caſalium Venetici, vendito à Regia Curia eidem D. Federico die 14. Auguſti 1603. contra priuilegia Meſſanæ, prout fuit declaratum cum omnibus inde ſequutis per Straticotiales iudices die 3. Nouembris 1605. In qua re licet ab alijs (non ſpernendæ auctoritatis) fuerit in iure allegatum, tamen, vt expectationi illius à me Vrbis amatiſſimæ, & legationi meæ ad hanc ſupremam Regalem Curiam, ſatisfaciam, hæc, quæ merita cauſæ attingunt, in medium afferam, ex quibus clare patebit Vrbem, ius, & iuſtitiam fouere, ne dum in proprietate, ſed etiam in quaſi poſſeſſione, ita quod partes Supremi Senatus ſunt in confirmando declaratoriam prædictam, & in conſeruando Vrbem, & illius magiſtratum in poſſeſſione, ſeu quaſi meri, & mixti imperij, in qua legitime reperiuntur.

Viſo itaque Eulogio & ſcripturis vtriuſque partis, vt iuxta morem ordinate procedam, duo Capita conſtituo. Primum erit, quod merum & miſtum Imperium, de quo tractatur, pertinet ad Vrbem, & Magiſtratum Meſſanæ, & ideo non potuit Regia Curia illud vēdere, nec don Federicus emere contra priuilegia illius Vrbis, ex quo iuſtificabitur declaratoria iudicum Straticotialium, & patebit vrbem ipſam, & Magiſtratum in proprietate viuas rationes habere. Secundum caput erit, quod Meſſana illiuſque Magiſtratus legitime reperiuntur in poſſeſſione, ſeu quaſi d. meri & mixti imperij, & in ea per Supremum Italiæ Senatum debent conſeruari, ex qua re iuſtificabitur illa reductio ad priſtinum poſt declarationem contra priuilegia factam, & oſtendetur in meritis poſſeſſorij (in quo pars ex aduerſo, vt video, facit magnum feſtum) iura pro hac parte ſuffragari.

1 Deuenio ad primum Caput, in quo affirmatiuè dico merum, & mixtum imperium, de quo agitur, fuiſſe, & eſſe Vrbis Meſſanæ, & illius Magiſtratus. Mouet vnicum fundamentum. Nempe explorati iuris eſt, illius eſſe merum & mixtum imperium, cui ab habente poteſtatem concedendi, fuerit conceſſum, *gloſ. in l. 1. in verb. dare poteſt. ff. de tutor. & curator. dat ab his. & in §. agi in verb. iuriſdictione in fin. in authen. de defe. ciuit. Doct. communiter in l. 1. ff. de offic. ciu.* ſed Meſſanæ, & illius Magiſtratui illud fuit conceſſum à varijs Principibus, qui poterant illud concedere, quia apud principem eſt fons

omnium

omnium iurisdictionum, à quo fluunt, & refluunt, *Bald. in cap. 1. §. ad hæc num. 11. de pac. iur. firm.* Curt. iun. *in* 95. 157. *num.* 12. *Paris. in* 95. *p. n.* 12. *vol.* 2. *Bru. inter cons. feu. in* 95 54. *num.* 6. *Pet. de Greg. de conc. feud. in* 2. *part. quæst.* 2. *num.* 13. *& in* 7. *p. qu.* 2. *nu.* 17. *Gram. in decis.* 46. *num.* 1. *& vot.* 28. *num.* 12. *Capi. in decis.* 9. *num.* 15. *Vinc. de Fran. in decis.* 517. *nu.* 2. *Lana. in consil.* 52. *num.* 4. *Apon. in decis.* 2. *num.* 6. *Camil. de Cur. in* 1. *par. diuers. Iur. feu. in verb. potest nu.* 4. *& Mastri. de magi. libr.* 5. *c.* 6. *num.* 140. ergo illius Vrbis, ac Magistratus, est merum, & mixtum imperium, de quo tractatur.

Medium istius fundamenti est verum, & notorium, & pro hac veritate indaganda suppono, quod Messana ex antiquissimis priuilegijs auro, & sanguine obtentis, habet certum districtum, in quo sunt diuersæ terræ, Casalia, oppida, & alia loca tam demanialia, quam baronalia, in quibus exercetur iurisdictio cum mero, & mixto imperio per Regium Straticotum Messanæ. Istud patet per priuilegium R. Impe. Appio Claudio, & Quinto Fabio consulibus anno 482. post Vrbem conditam, in quo conceditur posse Messanam potestate Romana vti, à Leontino vsque ad Pactas in eulog. fol. 82. à ter. & in eulog. ciu. 137. Cui rei confirmatio Imperatoris Archadij anno Domini 407. cū latiori termino iurisdictionis accessit in eul. fol. 86. & in ciu. fo. 138. pp q Rog. ann. 1129. in eul. f. 86. & in ciu. fol. 140. clarius concessit, vt Curia Straticotialis præsit omnibus ciuitatibus, terris, & locis à Leontino vsque ad pactas, & post eum Manfredus anno 1273. fol. 92. & in ciu. 151. attestatur Straticotum esse iustitiarium confinium Messanæ in omnibus terris, & locis, tam demanialibus, quam baronalibus. Pariter Rex Federicus 3. anno 1302. in priuilegio confirmato per Regem & Reginam, Martinum & Mariam anno 1396. fol. 90. & in ciu. fol. 152. voluit omnia loco districtus Messanæ esse iurisdistionis officij Straticoti in perpetuum.

2 Ex quibus priuilegijs à Principe concessis merum, & mixtum imperium in locis districtualibus pertinet ad magistratum Messanæ, & si in eis non sit expresse facta mentio de eo, sed tantum de iurisdictione, si credimus *Dec. in l. imperium colum.* 5. *num.* 26. *& ibid. Purpu. num.* 65. *ff. de iurid. omn. iud. & in cap. licet causam colum.* 1. *de probat. qui allegat Old. in* 95. 252. quæ sane opinio est magis communis, vt Ias. fatetur *in dict. l.* imperium, & testantur alij citati à *Roland. in consil.* 42. *sub num.* 20. *volumin.* 2. *quam tenet Abb. Fel. & Alci. in cap. quod sedes, de offi. ordin. Bald. in l. fin. num.* 6. *& ibid. Ias. num.* 9. *ff. de constitut. princ. Paris. cons.* 8. *colum.* 1. *& consil.* 9. *num.* 14. *volum.* 1. *Couar. pract. quæ cap.* 1. *num.* 10. *vers. primum,* & alij, quos citat Rolan. qui hanc sententiam tuetur *in dict. cons.* 42. *& in consil.* 48. *num.* 27. *eod. volum. Peregr. de iur. fisc. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 88.

Sed omnis cessat difficultas, quæ posset ex intellectu priuilegiorum attentari ex duobus.

Primo, quia Straticotus semper exercuit merum, & mixtum imperium in districtu, patet ex actis celebratis in visita *fol.* 118.

3 *vsque ad folium* 138. quod factum censetur authoritate priuilegiorum, quia possessio subsequens præsumitur ex tit. præambulo *glos. & Doct. in l. quædam mulier ff. de reiuend. ex l.* 1. §. 1. *ff. de except. re iudic. Soc. in* 95. 15. *colu. fin. volum.* 4. *Roland. in* 95. 9. *num.* 29. *volu.* 3. quod locum habet etiam in incorporalibus *l. si à te vbi Bal. ff. si ser. ven. Alciat. de præs. reg.* 2. *præs.* 23. vnde ex tali exercitio inde sequuto, priuilegia prædicta declarantur *frec. de subfend. in* 2. *lib. auctor.* 46. *n.* 11. *Vinc. de Franc. in decis.* 56. *num.* 6. subsequuta enim obseruantia declarat priuilegia *l. si prius.* §. *placuit. ff. de aqu. pluu. arcend. not. glos. in c.* 1. *in verb. adepta in fi. quæ sit in vest.* cui *standum esse notant omnes in cap.* 1. *vbi de hoc plene dixi, & scripsi de constit. accedit Roman. in* 95. 89. *num.* 8. *Franc. decis.* 22. *num.* 5. *D. Apon. in* 95. 51. *num* 28. *cum concord.*

Secundo, quia expressum est priuilegiū Regis, & Reginæ Ludouici & Ioannæ in eulog. ciuil. fol. 145. & 147. in quo confirmantur priuilegia districtus cum iurisdictione mero & mixto imperio, & sic sumus in claris, nec opus est coniecturis, *l. ille aut ille.* §. *cum in verbis. ff. de legat.* 3. *l. continuus.* §. *cum ita, cum simil. ff. de verbor. oblig.* & ideo Rex Catholicus ad instantiam Vrbis mandauit Straticoto, vt saltem semel in anno visitet loca districtualia, ne delicta remaneant impunita, in eulog. fol. 99. & in ciuil. fol. 160. quod tandem fuit prouisum per Regiam pragmaticam, de qua in eul. ciu. fol. 140.

4 Et ex prædictis constat, hanc iurisdictionem esse concessam priuatiuè, licet in dubio iurisdictio in officium censetur cumulatiuè concessa, vt per multa probat *Felin. post alios in cap. pastoralis. de offic. ord. cuius meminit Alb. Bru. in cons.* 74. *num.* 4. *Ann. in sing.* 631. *& in allegat.* 52. *num.* 53. *Lodou. in tract.* comm.

comm. opin. conclus. 20. Roman. in consil. 393. Gramm. in dict. Vot. 28. numer. 6. Roland. in consil. 48. num. 25. volum. 2. Arosent. de feud. c. 5. conclus. 5. in princ. & Gratia. discep. fore. cap. 270. num. 13. vnde ipse, & non alius est iustitiarius in districtu, vt attestatur Rex Manf. in dict. priuileg. fol. 92. per quæ verba censetur iurisdictio priuatiue concessa, *Gram. in deci. 30. Capib. de auth. Baron. in prag. 8. in 1. part. num. 224.* & ideo cum alias de facto fuissent alij constituti iustitiarij in districtu (reclamante Vrbe Messanæ) Rex Alfonsus annullauit eorum commissiones, prosecutiones, & alia acta, in eulog. fol. 93. à terg. & in ciuil. fol. 153. à ter. & ita pluries (alijs attentantibus in districtu iurisdictione vti) ciuitas allegauit contra priuilegia, & ita fuit declaratum, & omnia ad pristinum reducta in eulog. fol. 211. 212. & 213. Et sic in dubium reuocari non potest, Vrbem, illiusque Magistratum habere merum & mixtum imperium in districtu.

Ex quo inferendo ad rem, constat etiam illud habere in Casalibus Venetici, vti in districtu positis. Nam quod illa sint districtualia, patet ex tribus. Primo ex testibus deponentibus super 1. artic. fol. 139. cum sequ. & fol. 174. cum sequ. qui deponunt, dicta casalia esse districtualia Messanæ, illiusque habitatores vocari, vt districtuales ab Vrbe Messanæ in belli occurrenti neces-
5 sitate, iuxta priuilegium Regis Roger. fol. 86. deponunt testes, fol. 170. cum seq. quorum depositio sufficit; quia territorium, & confines probantur per testes, *cap. cum causam, de probation. l. in summa. §. item Labeo. vbi glos. & Bart. ff. de aqu. pluu. arcend. Bald. in cons. 420. num. 1. volum. 1. & in consil. 286. volum. 2. Soci. in cons. 89. colum. 1. volum. 1. quibus accedit Mascard. qui alios citat concl. 395.* Secundo ex priuilegio imperatoris Caroli V. licet subreptitiè obtento super iurisdictione ciuili dictorum casalium à Francisco Spatafora patre don Federici, de quo in eulog. fol. 195. & in contra eulog. partis. fol. 255. in quo asseruit d. de Spatafora pater tenere dicta feuda seu casalia in districtu Messanæ, vnde non potest ab aduersario inficiari: tum quia eodem vtitur priuilegio, ex reg. quod
6 semel. cum conc. de reg. iur. in 6. tum quia ex confessione sua resultat probatio, quæ est potentior omni specie probationis. *l. fin. Cod. de fideicom. l. generaliter. Cod. de non numer. pecu. Grau. in consil. 61. num. 3. & in consil. 171. num. 4. Gramm. in decis. 36. num. 66. Menoch. de recup. remed. 1. num. 188. cum seqq. Mascar. qu.*
7 *7. num. 4. in 1. volum.* Tum etiam, quia conuincitur ex assertione Principis, cui creditur, si asserit, aliquid sibi ab impetrante fuisse narratum; ex *Clem. 1. de prob. Fede. de Sen. in indiuiduo in consil. 117. quem refert, & sequitur Mascard. conclus. 1228. num. 39.* Tertio, & vltimo, constat ex possessione, seu quasi causata ab exercitio istius iurisdictionis, habito in dictis casalibus, vt patet ex actis iurisdictionalibus celebratis in discursu visitæ fol. 118. cum seq. etiam ad prosecutionem d. de Spatafora. fol. 123. quod probat hæc
8 loca esse districtualia, nam exercitium iurisdictionis criminalis in loco, probat locum esse de territorio, *Bal. in l. data opera. num. 43. Cod. qui accus. non poss. quem ad hoc allegat Brun. in cons. 34. num. 16. D. Apont. in consil. 51. num. 4. & 30.* Præsumitur enim locus illius esse, ratione exercitij iurisdictionis, qui iurisdictionem exercet, *Abb. in consil. 62. num. 18. volum. 2. Mascard. in dict. conclus. 395. num. 33.*

Itaque posito, quod ista casalia sint districtualia, consequens procedit, quod merum & mixtum imperium spectat ad Magistratum Messanæ, quod ostenditur ex tribus. Primo vigore priuilegiorum concedentium, iurisdictionem cum mero & mixto imperio in districtu, ex qua concessione probari illam iurisdictionem inquit *Masc. in conclus. 1052. in princ. ex glo. in dicta l. 1. cum concor. ff. de tutor. & cur. dat. ab his.* Secundo ex relatione don Ferdinandi Gonzaga olim Siciliæ Proregis, facta ad instantiam Francisci Spatafora in eulog. fol. 226. qui licet voluit fauere partes d. de Spatafora respectu ciuilis iurisdictionis petitæ ab Imper. Carol. 5. æternæ memoriæ, refert tamen merum & mixtum imperium in d. casalibus administrari per magistratum Messanæ, qua relatione vsus est d. de Spatafora, ad obtinendum iurisdictionem ciuilem (licet surreptitiè) in eulog. fol. 195. & in contra eulog. fol. 255. Vnde ad præsens illam non potest inficiare, ex vulgar. Tertio & vltimo, ex dispositione iuris: nam dato, quod d. casalia sunt in districtu (vt est notorium) sequitur, quod illa subijciuntur Messanæ, & magistratui, habenti merum & mixtum
9 imperium in districtu; quia iurisdictio inest toto territorio, sicut nebula in tota palude, *Bald. in l. imperium, ff. de iurisd. omn. iud. Angel. in l. si fines. ff. de euict. Abb. in cap. si diligenti. in 2. notab. & ibidem Felin. de præscript. Paris. cons. 16. num. 21. volum. 4. Curt. Iun. in cons. 41. num. 9. & in consil. 158. num. 24. & in consil. 184. num.*

10 *num.8*.hinc est, quod villa posita in comitatu alicuius ciuitatis. præsumitur esse illi ciuitati subiecta. *l. nulli. et.ibi Bald. colum. 3. de episcop.& cleric.cap.ad decimas. de vestit.spol. in 6.Bart.in l. 1. §. cum Vrbem. colum. 1.de offic. præfect.Vrb.Alciat.de præsum.reg. 2.præsumpt. 20.num. 3. Menoch. late de præsumptio. libr. 3. presum.* 100. Quinimo locus illius iurisdictionis esse præsumitur, cui magis adiacet, vt notat *Bald.in cap.cum olim.de rescript. & sequitur Alex.in addit.ad Bart. in l.si conuenerit. §. si nuda.ff.de pignorat.act. illudque tenet Hieron.de Mont.in tract.fi.rege.in. cap.83. quem refert, & sequitur Mascard.in conclus.946.num.26.* vnde ne diu insistam in demonstratione rei demonstratæ, concludo merum & mixtum imperium de quo tractatur, fore, & esse Vrbis Messanæ, illiusque Straticoti & magistratus, & non alterius, virtute priuilegiorum, & ideo, cum alias don Federicus fuisset constitutus Capitaneus armorum in Venetico à sua Exc. occasione pestis, volens vti iurisdictione, fuerunt omnia allegata & declarata, tendere contra priuilegia, illaque fuerunt ad pristinum reducta, in eulog. fol. 188. & 210. Ex quo Straticotus & non alius est iustitiarius in districtu, iuxta priu. leg. Reg. Manfr. fol. 92. & in ciuili 151.

Nec veritati prædictæ refragantur duo motiua quæ fiunt ex aduerso. Primo, quod vna semel, quod fuit concessa ciuilis iuris-
154 dictio ab Imperatore, in anno 1543. in eulogio fol. 295. & in contra eulog. 255. eidem de Spatafora, merum & mixtum imperium pertinuit ad magnam Curiam: vnde potuit recte illud emere. Secundo, quod eo ipso, quod ipse obtinuit sententias magnæ Curiæ, & consistorij in anno 1585. & 1587. in contraeulog. fol. 27. & 29. per quas fuit dictum iurisdictionem ciuilem spectare ad ipsum D. Federicum, & non ad officiales Remettæ, & per consequens fuerunt à territorio dictæ terræ separata casalia prædicta, illa exierunt à districtu Messanæ, & fuerunt libera à iurisdictione magistratus dictæ Vrbis, quæ non potest ad præsens aliquid prætendere.

Nam quoad primum, dato pro nunc antecedente pro vero, quod rite fuisset obtēta iurisdictio illa ciuilis, tamen falsa est cōsequentia, quod per hoc merum, & mixtū imperium fuit deuolutum ad Regiam Curiam. ex duobus.

11 Primo, quia illa non est de intentione Imperatoris, ex tribus. Primo, quia Princeps non intendit auferre ius alterius, nec rescribendo vult aliquem præiudicare, sed potius ius alterius esse saluum, *ex l. 2. §. merito. & §. si quis à Principe. ff. ne quid in loc. publ. & cap. ex tuarum. de author. & vsu. pal. late Felin. in cap. causam, quæ vers. interpretatio. de rescript. Dec. in consil. 11. num. 4. & in consil. 271. & in cons. 606. n. 17. Alc. de præs. reg. 3. præs. 11. Gozad. in consil. 9. num. 24. Socin. Iun. cons. 77. volum. 1. Menoch. de arbitr. iudic. quæst. 9. num 11. & in cons. 294. num. 20. volum. 3. & D. Apont. in consil. 59.* quod in specie locum habet in regno Siciliæ, in quo rescripta qualiacunque sint, interpretantur, saluo iure tertij, ex capitulo Regis Martini, 29. & Alfonsi 436. Secundo, quia ante concessionem iurisdictionis ciuilis præcessit consultatio don Ferdinandi Gonzaga, qui, vt ex ea patet fol. 226. consuluit Imperatorem posse iurisdictionem ciuilem concedere Francisco Spatafora, ex quo nullum generatur præiudicium Messanæ, nempe Regia Maiestas non derogat per dictam concessionem priuilegijs meri & mixti imperij, & illius possessionis, ac causarum appellationis dictæ Vrbis: & ideo concessio subsecuta, præsumitur facta, iuxta consultationem præcedentem, quia actus sequens præsumitur fa-
12 ctus in exequutionem precedentis tractatus, ex *l. 3. §. verum. ff. de manu. l. qui in aliena. §. si is qui putabat. & ibi notant DD. ff. de acquir. hered. l. pignori. §. fin. ff. de vsucapio. conueniunt tradita per Alex. & Ias. in l. post dotem. ff. solut. matrim. & in l. 1. §. nuntiatio. ff. de op. nou. nunc. quibus accedit Alciat. de præsum. reg. 2. præsum.* 24. de quo fidem facit Imperaror in priuil. fol. 195. & in contra eulog. fol. 255. qui asserit, illam concedere ad consultationem præfati Proregis, cuius Principis assertioni standum est, tanquā de facto proprio, iuxta *Clem. 1. de prob.* Tertio, & vltimo, quia priuilegia Messanæ, quorum vigore istud merum, & mixtum imperium competit vrbi, & Magistratui, sunt ex causa meritorum, quia auro & sanguine ciuium sunt acquisita, prout ipsa priuilegia testantur, quæ propter hoc transeunt in vim contractus. *Bald. in l. qui se patris. num. 1. vers. hoc scias. Cod. vnde lib. Cano. in cap. nouit. de iud. & in cap. 1. vbi late dixi de prob. Alexand. in consil. 216. num. 6. & 7. volum. 2. Socin. in consi. 87. num. 12. volum. 1. Gramm. in decis. 65. num. 25.* quibus non intendit Princeps præiudicare, ne à fide data discedat, quod graue est Principi. *Aym. Crau. in consil. 241. num. 19. volum. 2. Ceph. in consil 545. num. 10. volum. 4. Roland. in cons. 1. num. 32. volum. 2.* nempe etsi vellet, non

non posset, etiam de potestate, absoluta, absque causa, *Bald. vbi supra Ias. in cons.65. num.2.volum.1. Calc.cons.51.col.pen. Roland. in cons. 13.sub. num.20. & seq. & num.32. & in cons.26. num.35.vol.3. Cephal.in cons. 549. num. 86. & seq. vol.4. & Rod.in tract. de absolut. Princ. potest. cap.6.num.193.* Cum concord. alias allegatis in hoc supremo Italiæ Senatu, & tanto magis hoc locum habet, respectu Messanę, in qua Regia Maiestas sibi complacuit in recompensationem seruitiorum, non vti absoluta potestate, sed legibus ordinata, Roger.in priuil.fol.86,& in ciu.fol. 140.

Secundo patet falsitas cõsequentiæ, quia non est de iure necessaria, nam incompati-
14 tibile non est, quod dict. de Spatafora sit baro cum iurisdictione ciuili casalium Venetici, & merum, & mixtum imperium in eisdem locis sit Messanę, & illius Curię straticotialis, quod probat vnus ex consulentibus in hac causa, post *Afflict.in const.regn.Si dubitatio.cum concor.traditis à Capibla.in tract. de autho.baro.prag,8.in 1. par.num.34.* Qui tenent quod iurisdictio in terra baronis potest esse penes alium, prout interminis nostris patet ex Priui. Regis Manfredi, qui voluit, quod Iusticiarius in districtu Messanæ in omnibus terris, & locis tam demanij, quam baronum sit Straticotus Messanæ: quia non est inconueniens, quod Castrum sit penes vnum, & Iurisdictio penes alium, *Imo.in cap.dilectus de cap.mona.Bald.in.cap.p. §.e contrario num.4. & ibid Aluar. & Prepo. num.2.Marti.laud.num.9.& Afflic.in p.not.de inuest.de re.ali.fac. Oldr.cons.121.num.9. Menoch.lib.3.pres.97.num.5. Arosen. de feud.cap. 5.concl.6.num.7.sentit. Afflic.in cons.Regni, si dubitatio num.2. Franc.decis.22. & Apont. in cons.57.num.6.* & magis in terminis non est nouum in eodem loco, ciuilem esse penes vnum & criminalem iurisdictionem esse penes alium, ex traditis per, *Luc. de Pen.in l.2. col.2.C.de exact. et trib.lib.12.Capi.in decis.27. & Capibla. vbi supra num.262. folle.in prac.in verb.audiantur accusatores sub nu.95. & Ioan. de Arno.in soli loq.24.* quinimo in eodem castro iurisdictio potest esse penes duos in solidum ex traditis per, *Bart. in l.fin.in fin.ff.de rer.diuis.Bald.in l.cętera.§.si duobus ff.de lega.1. & alios, quos allegat idem Capic.vbi supra num. 9.Brun.cons.30. Rolan.in cons.16.vol.2. Natt. cons.87.& Surd.in cons.47. nu.4.* Ex quibus patet falsitas consequentiæ, quæ fit in hoc primo motiuo.

Nolo tamen omittere, postquam occasio se offert, quòd iurisdictio ciuilis, quam aduersarius contedit, sibi fuisse concessam, ex qua concessione audet pręmissam falsam consequentiam facere, stat sub capillo, & de ea pendet lis inter ipsam vrbem, & Don Federicum in tribunali Consistorij Siciliæ. Nam quis non videt, quòd priuilegium concessionis pro eo non suffragatur, ex duo
15 bus. Primo stante subreptione manifesta, quæ in gratiosis vitiatur ipso iure, *Felin. in cap.ad audientientiam.el 2.nu.22.de rescrip.Soci. in cons.13.Vol.1.Cra.in cons.68.num.2. Socin. Iun.in cons.77. num.82. & seq. vol.1. Paris.in cons.31.num.22.vol.1. accedit Menoc.de arbit. iudic. casu 201. num.2. conueniunt tradita à me in cap. super literis. in 1.nota. de rescri.* Nempè exposuit Franciscus Spatafora pater Don Federici, hæc feuda, seu casalia fuisse obtenta à suis antecessoribus, ex priuilegijs, quorum virtute ad eos spectabat iurisdictio ciuilis, quem non curauerunt eius antecessores exercere, propter vasallorum paucitatem, quæ interim detinebatur occupata ab officialibus Remettæ, à quibus per iudicialem sententiam potuisset obtinere. Sed ad euitandum litium expensas, eam gratiose petijt ab Imperatore, quam (habita consulatione præfati Don Ferdinandi Gonsaga, qui voluit fouere partes d. de Spatafora, stantibus, expressis) obtinuit, Et certe si inspicitur priuilegium Veneticij, Conradus Spatafora primus acquisitor aliud nõ obtinuit à Rege Alfonso, emptionis titulo, in anno 1446. nisi terras aratorias feudales Venetici: ex quo, licet in actu venditionis appareat fuisse venditum d. Feudum, seu territorium terrarum feudalium consistens in terris aratorijs, vna taberna, & quatuor capitibus villanorum, cum omnibus & singulis iuribus burgensibus, habitatoribus, ac nemoribus: per quæ verba possit prætendi iurisdictio ciuilis, si priuilegia Messanæ non obstarent (vt inferius dicam) tamen d. verba fuerunt in mandato Secretarij suæ Maiestatis correcta. Itaquod simpliciter terræ aratoriæ fuerunt venditæ, vt legitur in priuilegio de quo in contraeulog. fol.237. Hinc est, quod post mortem Conradi, Federicus Spatafora filius obtinuit confirmationem à Rege Ioanne, anno 1457. & expressit possidere Veneticũ consistẽs in terris aratorijs, & vna taberna, absq; aliã mẽtione vassallorum, sciens pro certo, quia factum erat de recenti. nihil aliud eius patrem obtinuisse à Rege Alfonso, nisi terras feudales, in eod. fo. Cum itaque

N hæc

hæc falsitatis expressio fuit causa concessionis, vt ex proemio d. priuilegij colligitur, quod mentem loquentis, & finem cuius libet dispositionis ostendit, ex allegatis per *Alexan.in cons.7.num.3.vol.1.* certum est, illam reddere gratiam subreptitiam, & per
16 consequens ipso iure nullam: nam vbi falso aliquid exprimitur, quod est causa gratiæ, aut saltem illam faciliat, gratia redditur subreptitia, *c.postulasti, extra de rescrip. Ias.in l.1.nu.2.C.si cont.ius vel vtil.public.Deci. in cons.541.num.20.Goza.in cons.6.nu.6.Menoc.vbi supra num.2. Mascar.in conclus. 846.in p. Dec.in dict. cap.super literis. Vbi dixi extra de rescrip.* Accedit huic subreptioni illa inuerisimilitudo, sub qua impetrans illam velauit, nempe expressit suos antecessores, nō curasse exercere iurisdictionem ciuilem, ob paucitatem vassallorum, quod an sit verisimile, prudens iudex arbitretur, scio enim, quod nemo præsumitur iactare suum, *l.cum de indebito.ff.de probation.l.qui vas.§.vetare.ff. de furt.Vnde Aristo. lib.3. ethic.cap.1.* inquit: Neminem suas fortunas sponte eijcere, memini, *Mascar.in conclus.554.num.2.* Hinc est, quod allegare iactum rei suæ, est quid inuerisimile, *cap.quia verisimile. extra de præsumption.Becc.in cons.101.num.45.vol.1.* & maxime si de iactu iurisdictionis tractatur. in qua consistit honor qui præ ceteris rebus di-
17 ligitur: & vitæ præfertur, *l.isti quidem.§. penul.ff.quod met.cau.Soci.Iun.in cons.34.nu.40. vol.p. Neuis.in sylu. lib. p.num. 24. Menoch.de arb.iudi.cas.377.num.19.& cas.399.num7.* &
18 ideo in deprehendenda huius rei ueritate, quod est verisimile, iudex debet considerare, *Aret.in cons.9.col.2. Crau.in cons.61.nu.9.* Nec inuerisimili à Iudice est præstanda fides, *Aucha.cons.257.Roland.alios citans in cōs. 11.num.70.& seq.vol.3.*

Secundo non suffragatur priuilegium, esto qđ præmissa sub reptio cessaret, & præfatus de Spatafora ostenderet, pet eius asserta priuilegia, habuisse hec feuda cum iurisdictione ciuili, quia refragantur Priuilegia antiquiora Messanæ, in cuius districtu, & iurisdictione sunt ipsa feuda, in quorum preiudicium talis iurisdictio concedi mini-
19 me potuisset. Nempe concessa iurisdictione, illa censetur concessa, quæ est penes concedentem tempore concessionis, *Apont. in cons.51.nu.12.* Et non illa, quæ prius fuit concessa vrbi Messanę, Hinc est quod quando conceditur Castrum cum Iurisdictione, si quidem Castrum subest iurisdictioni alterius loci, tunc nulla venit iurisdictio, *Aluar.in cap. vnico.§.fin.quib.mod.feu.ami.Capibl.alios citans de aucto.Baro.in prima par prag.*
20 *8.num.32.* & ideo villa existens in territorio alienius ciuitatis, illiusq; iurisdictioni subiecta, alteri concedi non potest, vt consuluit, *Alex.in cons.p.vol.5.quem refert, & sequitur Pet. de Grego.de Conces. feud.in p.par. quæst. 6.* Qui in specie infert ad oppida sita in districtu Messanæ, vt illa in preiudiciū magistratus illius vrbis concedi non possint, & licet non ignorē nonnullos sentire contrarium, vt per, *Bald.in c.p. num. 3.de nat. feudi Put.in decis.39.num.40. Natt.in cons.640.nu. 18.& 19. Hyppol. Rimin.in l.imperium, num. 245.ff.de iurisd.omn.iud.Bursa.in cons.160.num. 88.vol.2.Curt.Iun.in tract.de feud.in 2.par.q.2. fol.mihi 167.in par.impres. Couar.prac. quæst. cap. p.sub nu.10.in conclus.* 10. Quod verius esse attestatur, *Intr.de feud.cent.p.quest.68.* ex eo, quod potest princeps separa re Castrum à Castro, sicut potest vnire, *Bal.in cons.327. incip.pridie,col.4.vers.pro domino,vol.p. Crau.in cons.411.num.20.Soci.cons.7.col.p.vol.3. Ias. cons.p.in 2.dubio, Vol.p. & in cons. 10. col.3. vol.3.Soci.Iun.in cons.91.num.4.vol.2.Menoch.alios congerens in cons.264.num.63.* vnde potest eximere Castrum, à iurisdictione ciuitatis, & alteri concedere, ad tradita per, *Honde.in cons.13.presertim.num.14.vol.p.* Tamen vbi Ciuitas, cui Castrum sub est, innititur priori concessioni factæ a principe, vt in hac facti specie, tunc verius est qđ impreiudicium illius ciuitatis, alteri cōcedi non potest, iuxta priorem sententiam, vt expresse voluit idem, *Bald.in d.cap.p.* & maxime si illa prior concessio procedat ex priuilegijs in uim contractus, *Moro.in cons.46.& Meno. in d.cons.264.nu.64.quod sentit manifeste Pet. de Grego.in d. quest.6.* dum ait quod oppida, in districtu Messanę non possunt concedi in preiudicium magistratus, maximè obstantib' priuilegijs illius Ciuitatis; Patet ergo ex prędictis quo titulo Don Federicus possidet dictam Iurisdictionem ciuilem, sed quia res alibi pendet, satis sit hæc insinuasse ad exclusionem illius consequentiæ, & hæc quo ad primum.

Quo vero ad secundum motiuum, dico pariter, illud adeo leue esse, quod alia responsione non indiget: sed ne sub silentio
21 transeat, dupliciter respōdeo. Primo, quod sententiæ, quibus lętatur pars ex aduerso, fuerunt obtentæ contra Rimettam, & ideo non possunt præiudicium inferre vrbi Messanæ, illusque magistratui, tanquam res inter alios acta, *l.1.C.res inter alios acta, Capic. in de-*

*in decis.*107.*Vincen.de Franc. in deciſ.*523.*nu.*
13.cum vulg. & maxime in hoc,quod pars
prætendit, quod vigore illarum ſententia-
rum,caſalia iſta exierunt de diſtrictu Meſſa-
næ, & remanſerunt libera à iuriſdictione
magiſtratus,quod principaliter reſpicit in-
tereſſe illius vrbis, & per conſequens debe-
bat Meſſana principaliter citari, & audiri,
*idem, Franc.deciſion.*523.*num.*16. Quinimo;
dato quod non ageretur de eo, quod prin-
cipaliter tangit Meſſanam, adhuc tñ debe-
bat citari ad effectum inferendi præiudici-
um, iuxta doctrinam, *Alex, a qua omnes vi-
uunt, in l.de vnoquoque.in vltim.limit.ff.de re
iud.in qua inclinaſſe ſacrum Conſ. refert. Capic.
vbi ſupra num.*9. Illamque admittit,*Franc.in
loc.præcit.*ſuper quo non curo inſiſtere. quia
nihil ad rem, vt ſtatim dicam in ſecunda
reſponſione. Secundo reſpondeo, quod
ex aſſertis ſententijs, non poteſt reſultare
effectus prętẽſus, quod dicta caſalia fuerint
effecta extra diſtrictum Meſſanæ, & libera à
iuriſdictione magiſtratus d. vrbis, dato in
fortioribus terminis, quod illud iudicium
fuiſſet agitatum cum vrbe Meſſanæ. Nam
dictæ ſententiæ loquuntur reſpectu iuriſdi-
ctionis ciuilis, vt ex eorum lectura patet in
contraeulog. partis, fol.27.& 29. Et decla-
rauit Tribunal Conc. in quadã interlocu-
toria,de qua in ſcripturis nouiter pręſenta-
tis: & ideo non debent extendi ad diuiſio-
nẽ diſtrictus,& operari ex emptionẽ à mero
& mixto imperio, quod differt à ciuili iu-
riſdictione,*ex Bar. & aliis in l.imperium. vbi
eſt materia ſua ff.de iuriſdict.omn.iud.* Tum
22 qa ſentẽtia eſt ſtricti iuris,& debet intelligi
in terminis, de quibus loquitur, *l.*1.*C.ſi plu.
vni.ſcit. Deci.in conſi.*43.*col.*2. *Franc.in deciſ.*
172.*num.*8.*Menoch.cons.*495.*num.*42.vnde
tantum diſponit quantum loquitur, *Deci.in
l.ius.noſtrum.num.*11.*ff.de reg.iur. Menoch.in
cons.*80.*num.*39.*& in cons.*611.*num.*15. Tum
etiam, quia diuiſio iuriſdictionis ciuilis,de
qua ſententiæ loquuntur, reſpectu officia-
lium Rimettæ, non importat diuiſionem
territorij, *ex l.*1.*& ibid.Ange.C.de metro. Beri.
lib.*11.*glo.in Clem.ne Romani. in verb. diœceſis.
de elect.Brun.poſt alios, quos allegat in conſi.*34.
*ſub.num.*5.*Didac.Pract.qq.cap.*37.*verſ.Primus
quidem caſus. quod ſupponit Franc. in decis.*22.
*& clarius poſuit in decis.*316.*nu.*4.*& D.Apont.
in cons.*51.*num.*7. Diuiſio enim territorij eſt
præiudicialis, *Capic.in ſua inueſt.feud. in verb.
feudorum diuiſio. Apon.in d. conſ.*51.*num.*12.
*& in cons.*57.*num.*54. Hinc eſt, quod ſegre-
gationes locorum non fiunt caſu,ſed cauſa-
tiue, & cum maxima cauſæ cognitione, *vt
notant DD.* & in ſpecie *Ioan.de Platea in d.l.*1.
Vnde mutatio confinium non præſumitur.
*Felin.in cap. cum cauſam, col.pen. verſ. Secundo
ſcias.in fin. de proba. quem refert Alber. Brunus
in loco præcitato, & Paul. de Caſtr. in l.Caius &
Seius.in §.Titius.ff.de legat.*2.*per illum tex.* te-
net, quod diuiſio eius, quod ante erat vni-
tum, non cenſetur facta, niſi interueniat
actus facti notabilis, *D.Apont.in cons.*63.*nu.*
39.*&* 40. Qua de re neſcio,quo iure præten
ditur hæc diuiſio diſtrictus,virtute illarum
ſentẽtiarum, niſi licitè poſſit ex diuerſis in-
ferri, contra *text.in l.Papinianus.cum vulg.ff.
de minor*, & ideo audacter concludendum
eſſe arbitror,in hoc primo capite principa-
li, quod merum & mixtum imperium in d,
Caſalibus,vti de diſtrictu,ſpectat ad vrbem
Meſſanæ, illiuſque Straticotum, vigore pri-
uilegiorum: & ideo legitime fuit declara-
tum, venditionem, dequa agitur, eſſe con-
tra priuilegia,reſpectu Meſſanæ,& illius Ma
giſtratus: & ex his conſtat, Vrbem, & ma-
giſtratum Meſſanæ,in meritis proprietatis,
ius, & iuſtitiam fouere.

Deuenio ad ſecundum caput principa-
le, reſpiciens merita poſſeſſionis, in quo vi-
detur prima fronte, qđ legitime prętendi-
tur ex aduerſo, reintegratio poſſeſſionis,ſeu
quaſi, meri,& mixti imperij,de quo tracta-
tur,ex quo videtur ꝙ pars probet, poſſeſſi-
onẽ fuiſſe ab anno 1594. ab eo tpe, in quo
ipſa obtinuit poſſeſſionẽ iuriſdictionis ciui-
lis, apud Regiam Curiam,ex ſcripturis pręe-
ſentatis in eius contraeulog.fol.103.vſque
ad fol.213.& fol.227.& 229.in qua poſſeſ-
ſione poſt emptionem de qua in eulog. fol.
44.de menſe Auguſti. 1603.videtur, quod
aduerſarius continuauit exercendo iuriſdi-
ctionem criminalem,& ideo non potuit, vi
gore declarationis contra priuilegij, & per
actum reductionis ad priſtinum, de facto
eius poſſeſſione ſpoliari, vnde in primis de-
bet reintegrari, ex vulg. regul. quæ patet
23 lippis & tonſoribus, quod ſpoliatus ante
omnia eſt reſtituendus, *ex l.ſi quis ad ſe fun-
dum.C.ad legem Iul.de vi publ. ex l.*1.*§.*1.*ff. de
vi,& vi armat.ex cap. reintegranda.*3.*quæſt.*1.
*l.ſi de vi ff.de iudi.l.ſi maritus C. de dona int.vir.
& vxo.& l.p.c.ſi per vim vel ali.mod.cum ſi-
mil.*quæ vendicat ſibi locum, etiam in præ-
done,*cap.in literis.in fin.de reſt. ſpol.l. colonus.
& l.cum fundum ff.de vi, & vi armat. Rip.in l.
naturaliter.§.nihil commune.nu.*47.*verſ. Secun-
do amplia.ff. de acqu. poſſeſ. Menoch.*2.*reſponſ.*

cauſ.fina.in 3. artic. in pri. quod ponitur poſt tracta.de recupera.poſſeſ.de qua reg.latiſſime, Anton.Gabr.in ſuis conclu.tit.de reſt.ſpol. concluſ.1. Quinimo procedit, etiam ſi ſpoliatus per prius ſpoliauit, nempe agens ex ſecundo ſpolio eſt reſtituendus: nec obſtat ei primum, *ex trad.per Menoch.d.tract.recup. poſſeſ. remed.1.num.336.* Nam expeditum eſt in iure quod ſpoliatus eſt ante omnia reſtituendus, *Soci.in cons.12.num.15.vol.p.& integraliter, & ſine diminutione, cap.grauis, & cap.piſanis, de reſti.ſpoli. ad tex. in d.l.p.§. quod autem, & ibi glos.in verb. cauſa, de vi, & vi arm. Paris.cons.105.nu.7.& 8.Vol.3.* Itaquod debet reſtitui vſque ad mininum quadrantem, tam quoad poſſeſſionem rei, quam quoad fructus, danna, & intereſſe, *c.eiectis,cap.cum eccleſiaſtica & cap.ſi epiſcopus,3.quæſt.2.Bald, in cap. conquerente num.1. de reſt.ſpolia. Ias. in conſi.162. col. 2.in fin. vol.1. & in l.ſancimus, verſ.4.extende, C. de iudi.Cur. iun.in cons.41. in fin.Rola.in cons.53. num.25.vol.1. Rot.diuerſ. decis.334.par.2.Ant. Gab.de reſti.ſpol. concluſ. 1.num.11.& 19. Bero.in d.cap.grauis.num. 2. Menoch. in cons. 758.in fin. Crau.in cons. 140. nu.3.Tuſc.lit.S.conclus.381.nu.7.Surd.in conſ. 166.num.1.lib.2. Peregr.in conſ. 132. num. 1. & 2.Vol.5.quod eſt ſtatutū.in Reg.Siciliæ in cap. Rit.135.& in cap.Regis ferd.54.Meminit Giurb. qui ita refert deciſum in decis. 39. Maſiri, in decis.198.num.1.& 2.& in decis.270.nu.7.& & 10.& decis.272.num.1.& 2.& Mari.Mut. ſuper comme.d.cap.Rit.135.num.58.& ſeq. & num.73.*

Sed tamen re ipſa diligentiſſime conſiderata in contrarium eſt iuris veritas, quod imo per terminos iuris aduerſarius eſt omnino repellendus, & ex aduerſo Meſſana, illiuſque magiſtratus debet conſeruari in poſſeſſione, ſeu quaſi, in qua legitime repeřiūtur. Et vt veritas clariori doctrina appareat in hoc capite, duo diſtinguo membra principalia. Primum erit, quod aduerſarius non debet reintegrari, ex quo non fuit ſpoliatus, quia vere nunquam poſſedit, ſed potius ciuitas, illuſque magiſtratus per actum reductionis ad priſtinum continuauit poſſeſſionem, quam ſemper detinuit. Secundum erit membrum, quod dato, ſed non conceſſo, quod fuiſſet ſpoliatus, vt ex aduerſo prætenditur, non per hoc debet reintegrari, & ſic ex omni capite pars aduerſa ſuccumbit.

24 Deuenio ad primum membrum, in quo dico, quod aduerſarius non debet reintegrari, ex quo ei deficit extremum, quod requiritur ex parte actoris in interdicto recuperandi, quod eſt ipſa poſſeſſio, & illius poſſeſſionis priuatio, *Abb. in cap.cum ad ſedem, num.28.de reſtitu.ſpol. Alexan.in conſil.6.nu. 5.volum.3.& in cons.89.num.8.vol.5. Paris. in conſi.98.num.23.volu.2.cum concor.traditis per Menoch.in d.2. reſp. cauſ.fin.in 2.art. num. 10.Maſcard.in conclus. 1327. Decia.cons. 23. num.98.vol.1.& Pet.de greg.de iudi.cau.feud. quæſt.17.num.27.* Quandoquidem ſemper poſſeſſio, ſeu quaſi meri & mixti imperij, de quo tractatur, ſtetit penes Regiam ſtraticotialem Curiam Meſſanæ, nec illi actus iuriſdictionales M. R. C. & ſucceſſiue Don. Federici, in quibus ipſe ſe fundat, probant poſſeſſionem, ſed vti clandeſtini, turbationem important.

Et pro indaganda hac veritate conſidero, quod Meſſana, & illius magiſtratus, ad quos ſpectat merum & mixtum imperium, de quo agitur, vt probaui in primo capite princ. docent de eius antiquiſſima poſſeſſione, per exercitium actorum, quæ ſunt de gradibus illius iuriſdictionis, de quibus per

25 *Bart.in d.l. Imperium.vbi eſt materia ordinaria, ff.de iuriſd.omn.iud.* quod exercitium probat illius quaſi poſſeſſionem, *Innoc.in capit. dilectus.de capell.monac. Specu.in titu.de inqui.§.1. num.18.Socin.in cons.187.vol.2.Alba in conſi. 64.num.9.& 16.Brun.in conſi.34.num.15.quibus accedit Maſcard.in conclus. 1052.num.15.* De quo exercitio conſtat per tot acta iuriſdictionalia in diſcurſu viſitæ, ſucceſſiuis temporibus celebrata, in eulog.fol.118.cū ſequen. & in ſcripturis nouiter præſentatis, et ad inſtātia Franciſci Spatafora patris D. Federici, qui proſequebatur homines Venetici coram ſtraticoto in eulog. fol. 123.

26 Quæ acta probant exercitiū iuriſdictionis, & faciunt rem notoriam, *Innoc.in c. ex inſinuatione.de appell. Alex.in cons.62.num.24. vol.7.Roland.in conſ.41. num.30. vol.1. Becc. in conſ.40.num.3.vol.1.Surd.in conſ.154.num. 25.& in cons. 118.num. 8. vol.2. late Fari. in pract.crim.q.21.num.14.* Præterea conſtat de exercitio per tot banna emanata in diſcurſu viſitæ, de quibus in eulogi. fol.125.132. & 133.à ter. quæ proclamata probant adminiſtrationem iuriſdictionis, *Rui. in cons. 2.num.4.vol.4.Nac.in conſi.672.vol.4.quibus & alijs accedit Maſcard. in conclus. 946. nu.2.* Pariterq; conſtat per appoſitionē Currulæ, in anno 1591. de quo in eulogi. fol.118.à ter, ꝙ eſt ſignum meri imperij, & probatur exercitium iſtius iuriſdictionis, prout de erectione furcarū, inquit *Oldr.in conſ.161.&*

tenet.

ionem Bald. in l. procuratorem. C. mand. & in l. arboribus. §. de illo. ff. de vsufr. & in cap. 1. qua sit inuest. quibus pariter accedit idem Mascar. in d. conclus. 946. num. 10.

Ex qua ro resultat, quod existente in possessione Regia Straticotiali Curia Messanę, non poterat M. R. C. & successiuè d. Federicus per illa acta pretensa acquirere quasipossessionem, quæ prętenditur, inscio magistratu Messanæ, ex quo quasipossessio incorpo-
27 ralium non acquiritur, nisi sciente & patiente eo, de cuius agitur prejudicio, Bart. in l. 1. in fin. ff. de aqu. pluu. arcen. Bald. in l. 2. num. 12. C. de seru. & aqu. Abb. in cap. cum ecclesia Sutrina. num. 25. & ibidem Rip. num. 64. de caus. poss. & prop. Rolan. in consi. 9. num. 43. vol. 3. Socin. in consi. 187. vol. 2. Bar. in cons. 20. sub. num. 21. Paris. in cons. 112. num. 46. & in cons. 114. num. 20. vol. 1. cum concordan. per Menoch. de arbitr. iudicas. 161. num. 4. qui testatur de communi, & ibidem num. 5. infert in indiuiduo, quod quasipossessio iurisdictionis non quæritur, nisi data scientia domini, post Aretin. in cons. 42. num. 4. Capic. in terminis in decis. 57. In qua S. C. iudicauit pro conuento in iudicio possessorio iurisdictionis, licet actor probasset exercitium illius, sed non fundasset exercuisse sciente eo, cuius interest, Menoch. cons. 147. num. 55. vol. 2. Quæ scientia non præsumitur, ex l. verius. ff. de prob. cum concord. traditis in comm. cap. super literis. in glo. in verb. ignorantia. de rescrip. pariter quenec patientia, quia non præsumitur quod quis velit suum negligere, ex vulg. quinimò constat contrarium ex illis literis præsentatis per don Federicum, in contraeulog. fo. 25. in quibus Iurati scribunt suæ Exc. in anno 1603. quod non porrigat aures in venditione meri & mixti imperij Venetici, ex quo illud est contra priuilegia, & in præiudicium regij Straticoti, ex quo datur, intelligi, an data scientia passi essent Iurati & Magistratus ab alijs merum & mixtum imperium ibid. administrari.

28 Qua propter illi actus prætensi iurisdictionis M. R. C. in quibus se fundat aduersarius, vti clandestini, non possessionem, sed turbationem important, Afflic. in decis. 167. nam constito de ipsius vrbis, & magistratus possessione, vtique possessio iunior dicitur clandestina & vitiosa, cap. licet causam, vbi DD. de probd. Gozad. in cons. 86. num. 7. Paris. cons. 126. vol. 4. quibus & alijs accedit Roland. cons. 46. nu. 40. vol. 2. & cons. 72. nu. 2. eod. vol. & cons. 9. num. 12. vol. 3. idem Roland. in consi. 41. num. 13. eod vol. Et ideò in possessorio iudicio debet obtinere Messana, quę docet de antiquiori possessione, ex traditis à Roland. in dict. consi. 9. in 3. conclus. num. 29. late Menoch. de reti. poss. remed. 3. numer. 725. qui istud intelligit, etiam si iunior possessio fuerit cũ titulo, dummodo titulus fuerit acquisitus post antiquiorem possessionem alterius, vt in casu isto, per plura, quæ ipse allegat ibid. num. 36.

Ex quibus infero, quòd potuit Messana, illiusque magistratus eius possessionem,
29 quam quis animo detinet, etiam per longum tempus, l. licet cum ibi notat. ff. de acquir. poss. l. furtum. §. fundi. ff. de vsucap. & l. si de eo, § si forte. ff. de acq. poss. continuare, nedum autoritate iudicum straticotialium regiorum delegatorum, prout fecit, sed etiam popria autoritate, in fortioribus terminis, vbi naturalis per alium fuisset occupata, l. clam possidere. §. qui ad nundinas, cum ibi not. vbi Iaf. num. 23. & in l. seq. ff. de acquir. possess. Abb. in cons. 78. num. 5. Paris. in cons. 24. num. 19. Vol. 1. Bart. in l. 1. §. interdictum. ff. vti pos. & in l. 1. C. vnde vi. Alexand. in consi. 6. num. 13. Vol. 3. Menoch. in d. resp. caus. fin. in 2. artic. num. 29. Et sic non video ex prædictis, quo colore potest aduersarius prætendere reintegrationẽ possessionis, quam non habuit, deficiente extremo ex parte sua, vt dictum est, & ideo debet ciuitas conseruari, prout in terminis fuit decisum in S. C. referente, Capic. in d. decisio. 57.

Nec huic membro refragantur illa duo, quæ ex aduerso afferuntur, ad ostẽdendum, quòd Messana amisit, vna cum eius magistratu possessionem meri & mixti imperij, quæ tempore emptionis per eum factæ, detinebatur per M. R. C. & successiue per ipsum do Spatafora.

30 Primo afferuntur literæ Viceregiæ de anno 1588. 1596. & 1602. in contra eulog. fol. 55. & seq. in quibus Vicerex mandat Straticoto, quod non accedat ad visitandũ Veneticum, volens propter hoc ostendere possessionem amissam, authoritate, Bald. licet pars eum non alleget in l. imperium. num. 11. ff. de iurisd. omn. iud. qui ait, quòd possessio iurisdictionis amittitur, ex quo volens vti prohibetur.

Sed istud non obstare possessioni vrbis & magistratus, ostenditur de facili, nempe non apparet, literas prædictas fuisse intimatas Straticoto, quæ tanquam notorie contra priuilegia vtiq; fuissent allegatæ, si notificatæ fuissent, sed hoc fuit artificium aduersarij, qui non contentus de occupatione

ne iurisdictionis ciuilis, cogitauit omni modo meliori, se ingerere in mero, & mixto imperio, & ideo ad effectum præiudicandi vrbi & magistratui de tempore in tempus obtinebat dictas literas, & apud se domi detinebat, cogitans, tempore suo illas producere: hinc est quod primæ literę sunt de anno 1588. & tamen Straticotus accessit in anno 1592. ad visitandum Veneticum, ex actis in eulog. fol. 118. & in scripturis nouiter præsentatis, ex quo non constat de tali prohibitione, quæ debet probari per aduersarium, quia facta non præsumuntur nisi probentur, ex vulg. & negatiua ex parte vrbis, & magistratus probatur, eo ipso quod non constat contrarium, *Cano. in cap. quoniam contra. vbi latè dixi & scripsi extra de prob. & in cap. bonæ. il 1. vbi Abb. num. 14. de elect. Bald. in cons. 79. vol. 2. & in l. actor. C. de prob.* Quinimo, ad conuincendum artificium partis aduersæ, producitur fides Archiuarij Curiæ Straticotialis, attestantis, quod perquisitis libris, in quibus solent registrari literæ & mandata Viceregia, ab anno 1592. vsque ad hodiernum diem, non reperiuntur literę, per quas prohibetur Curia straticotialis accedere ad visitandum

31 Veneticum: ex qua fide coarctata ad certam scripturam, probatur negatiua, *ex l. Titia textores. vbi Bart. ff. de lega. 1. Bart. in l. fin. C. de reb. credi. Deci. in cons. 424. nu. 19. & in cons. 483. num. 4. & cons. 551. num. 8. Alexand. in cons. 220. vol. 6. Roland. in cons. 41. vol. 1. & in cons. 48. vol. 4.*

32 Secundo affertur lapsus temporis, per cuius lapsum prætenditur ex aduerso, quod fuerit amissa possessio, eo ipso, quod Straticotus per decennium non visitauit casalia Venetici, quasi velit, quod licet animo detineatur possessio per longum tempus, vt dictum est: tamen data negligentia decennij, amittitur, *glos. in d. l. furtum. §. fundi. ff. de vsucap. late Bart. in l. si de eo. §. si forte. ff. de acquir. pos. Alex. in cons. 6. num. 13. vol. 3. Afflic. in decis. 40. nu. 16. Menoch. de arbitr. iud. cas. 24. cum concor.* Quinimo videtur amissum priuilegium per lapsum decennij, *ex l. 1. ff. de nundi.*

Sed istud pariter tollitur, nam si respectu priuilegij loquimur, vtique illud non amittitur ex lapsu decennij, ex duobus. Primo, quia hac priuilegia Messanæ sunt ex causa onerosa, & transeunt in contractum, vt dictum est, & non vendicat sibi locum, *tex. in d. l. 1.* Nec tale priuilegium amittitur per nō vsum, ex allegatis à *Caro. Tap. in l. fin. ff. de const. prin. in 2. par. c. 1. nu. 8. Hier. Gabr. in cons. 151. num. 11. vol. 2. Petr. Surd. in cons. 419. nu. 30. cum conc. trad. per vnum ex dominis consulentibus in hac causa.* Secundo, quia tractatur de priuilegio cōcesso ciuitati, in quo pariter non procedit *tex. in d. l. 1.* & per lapsum decennij non amittitur, *Ioan. And. in cap. cum accessissent num. 21. & ibidem Felin. nu. 27. de const. Balb. in tract. de præscr. in 4. par. 4. par. prin. in 4. limit* quod licet videatur dubitabile ex traditis per *Bart. in d. l. 1.* & *Deci. in d. c. cum accessissent. nu. 73.* Tamen respectu Messanæ hoc est indubitatum, quæ gaudet particulari priuilegio Regis Alfonsi in scripturis nouiter præsentatis, quo cauetur, quod per lapsum cuiuscunque temporis talia priuilegia non amittantur: & sic sumus in casu legis, & non cadit difficultas, *vulg. l. ancillæ. C. de furt.*

Si quidem respectu possessionis tractatur, illa per lapsum decennij non amittitur,

33 pariter ex duobus. Primò, quia lapsus decennij propter se, non est causa immediata amittendi possessionem, sed est ipsa obliuio, quę pręsumitur ex lapsu temporis, *Alex. in cons. 33. num. 4. vol. 6. Socin. in cons. 38. num. 17. vol. 1. Gozadi. in cons. 9. num. 35.* Hinc est, quod secundum veriorem opinionem non est tempus determinatū, sed plus & minus sufficit pro qualitate facti, & personarum, secundum iudicantis arbitrium, & ita potest præsumi negligentia & obliuio, *Alex. in d. l. si de eo. §. si forte. num. 5. ff. de acquir. poss. & in d. cons. 6. num. 14. vol. 3. Afflic. in d. decis. 40. num. 16. Menoch. in d. cas. 24. quod esse commune attestatur, Socin. cons. 2. col. 3. in fin. volum. 3. Socin. Iun. in l. naturaliter. §. nihil commune, num. 231. ff. de acqu. pos. & alij quos allegat Menoch. vbi supra cas. 26. & post eum Mascard. conclus. 1122. num. 10.* Vnde rectè dici potest, quod tempus est modus inducendi obliuionem, & obliuio est modus inducendi dispositionem animi, ex qua resultat modus perdendi possessionem, vt declarat, *Mascard. vbi supra num. 9.* qui ait, quod iuris præsumptione per lapsum temporis amittitur possessio, vt declarat, *Din. & alij per eum allegati in cap. sine possessione post num. 33. de reg. iur. in. 6.* Ex quo infero, efficaciter, quod hæc dispositio tanquam fundata in iuris præsumptione, recipit probationem in contrarium, *Canon. communiter in c. 2.* vbi late dixi & scripsi, de probat. Et sic eo ipso, qđ ostenditur, quod cessat obliuio, ex lapsu temporis præsumpta, cessat pariter effectus amissionis, *capi. cum cessante. cum vulg. de appel.* Quod in facto ostenditur, tum ex litispendentia super ciuili

uſu iuriſdictione, ex qua datur intelligi, quod ſi Meſsana non obliuiſcitur iuriſdictionis ciuilis, multò minus obliniſcitur meri & mixti imperij, illiuſque quaſipoſſeſſionis maioris importantię: pro qua re facit, quod in arduis non ſic de facili cadit obliuio, *Iaſ. in l. ſi res obligata. num. 39. ff. de leg. 2. Menoch. conſ. 264. num. 13. Vol. 3. & in d. caſ. 26. num. 5. Capic. decis. 69. num. 15. & alij per Maſcar. citati in d. conclus. 1122. num. 21.* Tum etiam ex literis Iuratorum, præſentatis in contra eulog. partis fol. 21. qui habita notitia, quod tractabatur venditio meri, & mixti imperij, ſcripſerunt Viceregi, ne ſuper hoc porrigat aures, quia erat in præiudicium officij ſtraticoti: ex qua re potius diligentia, quam obli-

34 uio colligitur. Talia enim ſunt verba & facta, ex quibus animus hominis arguitur, *Gram. decis. 37. num. 6. Roland. cons. 61. num. 9. Vol. 2. Maſcar. conclus. 95. nu. 3. & 5.* Qua propter præſumptio illa temporis tollitur ab iſtis tanquam fortioribus, *l. diuus. ff. de reſt. in integ. cap. literas de præſump. cum concord. trad. in cap. ſuper literis. num. 295. de reſcrip.*

35 Secundo, lapſus decennij non refragatur poſseſsioni, quia Ciuitas, & Magiſtratus habet iuriſdictionem in diſtrictu, in quo ſunt diuerſa loca, & ideo ad effectum retinendi poſſeſſionem in omnibus locis, ſufficit exercere, ſaltem in vno loco ipſius diſtrictus, vt voluit, *Bald. in l. ſi is qui vſufructum. ff. quem ſeru. amit.* Qui tenet, quod vtens iuriſdictione in parte, retinet quaſipoſſeſſionem totius, quod magis indiuidualiter voluit ante eũ *Innoc. in c. dilectus. de capel. mona. col. 2. glo. in verb. poſſeſſorium.* vbi ait, quod ſi quis habet iuriſdictionẽ in aliquibus locis, quanto tempore ſtet, quòd in aliquo illorũ locorum non vtatur iuriſdictione, contra eum non præſcribitur, quia ſemper poſſidet ex quo exercens iuriſdictionem in vno loco, retinet poſſeſſionem in omnibus locis, nec præſcriptio temporis, cuius non eſt memoria, currit, à quibus non diſsentit, *Signo. in cons. 70. col. 7. verſ. venio ad quartum quorum meminit Fran. Balb. in tract. de præſcr. In 2. quæſt. 2. par. nu. 26.* cuius illa poteſt eſse ratio, quia iuriſdictio tanquam quid incorporale non recipit diuiſionem, *l. ſeruus. §. incorporalem. ff. de acq. rer. domi.* Et ideo regula eſt, quod non amittitur niſi inſolidum, *Bald. in l. 2. nu. 64. ff. de ſeru. & aqu. Specu. tit. de præſc. in 4. par. col pen. verſ. ſed pone miles.* Qua de re cum ex forma priuilegij Regis Catho. & regiæ prag. annuatim Straticot⁹ viſitat loca diſtrictualia, modo hæc, & modo illa, prout negotia ipſa expoſtulant, certum eſt retinuiſse poſſeſſionem in alijs locis non viſitatis, quemadmodum ex fide nouiter præſentata cõſtat, ab anno 1592. Straticotum non viſitaſse Remettam, forte ob negotiorum defectum, ſicut probabiliter potuit magiſtratus iudicare de Venetico, ſtante clandeſtino artificio aduerſarij, qui poſt habitam poſſeſſionem iuriſdictionis ciuilis, nihil tranſmiſſit, vt debebat, ad Curiam Straticotialem, nec propterea dicimus, Straticotum amiſiſse poſſeſſionem in Remeta, & in alijs locis non viſitatis, quam retinet viſitando aliqua ex locis diſtrictualibus, iuxta prædicta, quibus conueniunt tradita per *Bart. in l. arboribus. §. de illo. per illum tex. ff. de vſufr. & l. ſi vnus. ff. de ſer. ruſt. præ. & Maſc. conclus. 1053. nu. 20.* Quadere concludo in hoc primo capite, quod non competit reintegratio poſſeſsionis aduerſario, quia verè deficit ei extremum poſseſsionis prędictę, quę, ſemper ſtetit penes vrbem & magiſtratum & ideo debet ſuccumbi, iuxta tradita per *Capic. in d. decis. 57.*

Deuenio ad ſecundum membrũ, in quo concluſiue dico, quod pars non debet audiri in prætenſa reintegratione poſseſsionis, dato quod poſsedįſset & fuiſset ſpoliatus: & hoc ex duobus capitibus, videlicet ex forma priuilegiorum, & ex diſpoſitine iuris communis.

Primo, non eſt reintegrandus ex forma priuilegiorũ, quia legitimè potuit auferri illa prætenſa poſſeſsio, nempe de facto ſe ingeſsit don Federicus in exercitio d. iuriſdictionis, contra formam priuilegiorum, quibus attentis, vt demonſtratum eſt, merum & mixtum imperium eſt magiſtratus ipſius vrbis, vnde auctoritate priuilegiorũ potuit de facto expelli, & omnia per eam

36 attentata ad priſtinum reduci, & hoc auctoritate priuilegij Regis Alfonſi conceſſi Meſſanæ anno 1445. in eulog. fol. 105. in ciu. fol. 196. & in contraeulog. partis foli. 462. in quo (ſupplicante ciuitate, quod ſi delegati ſeu commiſsarij, tam S.C.M. quam Viceregis, aut alterius, non præſentata commiſſione Straticoto, & iudicibus d. ciuitatis, eas exequantur contra regia priuilegia d. ciuitatis: talis executio de facto attentata, reducatur de facto ad priſtinum per ſtraticotum & iudices) plus concedit vrbi, & generaliter mandat, quod decætero executio eorum, quæ contra priuilegia d. ciuitatis, & maxime eorum, quæ volunt, vt fieri debeat præſentatio Straticoto & Iudicibus

bus in effectum deducta erunt, reuocentur & ad pristinum reducantur: ex cuius tenore paret, quod potest Messana per eius Straticotum & iudices reducere ad pristinum, non solum executa per delegatos & commissarios, non præsentata eorum commissione, iuxta formam priuilegij per prius concessi ab eod. Rege Alfonso. de quo in eulog. fol. 107. & in ciu. fol. 195. Sed generaliter omnis executio facta contra priuilegia, potest ad pristinum reduci, & hæc est antiquissima illius vrbis, obseruantia, quod eo ipso, quod aliquid exequitur contra regia priuilegia, illa executio allegatur contra priuilegia, & præcedente iudicum declaratoria, ad pristinum per Straticotū, & Iudices reducitur: patet ex actis in eulog. fol. 211. 212. & 213. quæ facultas reducendi ad pristinum post declaratoriam contra priuilegia, tam ante, quam post introductionem eulog. in hoc supremo Italiæ Senatu confirmatur in nouissimo priuilegio Philippi II. æter. memor. in anno 1591. vt est notorium supremo senatui, in quo res ipsa pendet. Vnde in proposito, cum fuisset declaratum, quod emptio meri & mixti imperij, & attentata cum omnibus inde sequutis, sunt contra priuilegia, quo ad vrbem & magistratum, legitime potuit fieri illa reductio ad pristinū, & per consequens d. Federicus expelli ab eius prætensa possessione, quia quæ de facto fiunt, de facto retractantur, ex vulg.

Nec sunt exorbitantia hæc priuilegia, quatenus suppono, quod ex eorum autoritate reducendo ad pristinum, potest auferri possessio, absque citatione, contra regulas vulgares, nempe ius commune concurrit, ex duobus. Primo, quia data declaratoria delegatorum iudicum, pro qua est iuris præsumptio *l. Herenius. §. Caya. ff. de euict. c. in presentia. de renun. glos. in c. quoniam contra. vbi late dixi de probat.* constat, quod executio illa contra priuilegia, & per consequens

37 possessio est notorie iniusta, quæ potest absque citatione auferri. *Abb. in c. quia clerici. nu. 4. de iur. patr.* vbi voluit, quod si clericus notorie tenet ecclesiam iniuste, non est necesse quod Episcopus illum citet, sed de facto potest ipsum spoliare, late *Gozad. cons. 9. num. 26. Bald. cons. 17. col. fin. vol. 5.* Qui loquens, de inferiore à Principe inquit, quod si ei constat, aliquem ius non habere, potest sine citatione illum priuare, quod multo magis locum habet in Principe, *Coll. Bono. in 4. resp. cau. fin. num. 41.* cuius personam in facto repræsentant iudices Regij delegati. *cap. sane. cum vulg. extra de offi. delega.* & quod non requiratur citatio in expellendo talem possessorem, *Deci. in cons. 191. col. 3. Rebuf. in l. quod iussit. num. 61. ff. de re iud. Marsi. in sing. 195. Bru. in cons. 22. num. 2. Anto. Gab. in tit. de cit. conclus. 1. num. 76. vide eundem in tit. de rest. spol. conclus. 1. num. 8. cum seq. Menoch. de recup. pos. rem. 8. num. 12.* Secundo, quia reducendo ad pristinum, vigore priuilegiorum, Messana, illusque magistratus non dicitur spoliare, sed potius recuperare possessionem iam occupatam, quod fieri potest, nedum regia autoritate, vt factum est, sed etiam propria, & cessat interdictum, ita quod agenti ex secundo spolio, obstat primum. *l. 3. §.*

38 *eum qui. ff. de vi & vi arm.* Et licet verum sit hoc procedere, si in continenti fiat, *Ias. in l. clam. possidere. §. qui ad nundinas. num. 25. ff. de acq. pos. Deci. in cons. 460. nu. 17. Gozad. in cons. 1. num. 19. Crau. in cons. 4. num. 8. & Capic. decis. 69. num. 25.* tamen in continenti id fieri dicitur quam primum ratione qualitatis rei, & personarum, quis potuit, *Abb. in c. fin. num. 11. de ord. cogn. Rub. in d. §. nihil commune. num. 158.* quod vno ore sic à nostris intelligi attestatur *Menoch. qui alios citat in tract. de recup. pos. rem. 1. num. 338. & seq.* sic enim fecit ciuitas, & magistratus Messanę, quia quamprimum habuit notitiam de emptione meri & mixti imperij, & de vsu iurisdictionis (licet clandestine, vt dictum est) statim conuocauit iuris peritos, quos licuit conuocare, prout de conuocatione amicorum loquitur *glos. in l. cum fundum. in verb. postea. ff. de vi & vi arma. Menoch. vbi supra,* & habita eorum consultatione allegauit contra priuilegia, qua declaratoria obtenta, fuit factus actus reductionis ad pristinum, & sic eius possessionem quamprimum potuit, recuperauit, iuxta prædicta.

Secundo principaliter non est reintegrandus ex dispositione iuris communis, ex tri-

39 bus. Primo, quia obstat aduersario titulus proprietatis, de quo late, dixi in primo *cap. princip.* quo casu spoliatus (dato sed nō concesso, quod talis dici possit Don Federicus) non restituitur, iuxta communem *in d. §. nihil commune. vbi Alex. in 10. limit. Lap. in alleg. 74. circa med. Crau. in cons. 302. num. 6. Deci. in cons. 303. num. 24. Menoch. qui alios citat de recup. pos. remed. 1. num. 194. alios. addit Surd. in cons. 166. num. 26.* Satis enim de proprietate vrbis & Magistratus constat per priuilegia, quę faciunt euidentissimam probationem, *Felin. in cap. licet causam. in 11. nota. de*

ta.de prob.DD.in cap.inter vos.de re iud.& in c. auditis.dc rest.spol. Vnde non restituitur spoliatus contra eum, qui ostendit titulum per priuilegium, *Capic.in decis.77.num.5.*

Secundo non debet reintegrari, ex quo deduxit possessorium, habens causam proprietatis annexam, quo casu obstat exceptio tit. vt vnico verbo attestatur vnus ex consulentibus in hac causa, ex *doct.Rip.in d. §.nihil commune.nu.70.vers.Tertio fallit*, quod patet, ex quo deduxit tit. emptionis a Regia Curia, vna cum prætensa possessione, quo casu agenti ad restitutionem possessionis obstat exceptio proprietatis, *Anto.Gab. in tit.de rest.spol.num. 57.qui num.58. conclus. 1.* subdit, quod tunc constito de proprietate impeditur restitutio, *ex cap.cum dilectus. de caus.pos.& prop.* Nec valet replicare, quod titulus proprietatis deducitur ad colorandam possessionem, nam illud est verum impossessorio retinendæ, in quo vnusquisque prætendit possidere, & titulus iuuat, maxime in pari causa, sed in interdicto recuperādę, quale est illud, de quo tractatur, titulus proprietais, si deducitur, venit cumulatiuè cum possesionis petitione, & ideo vtrumquè est terminandum, *ex cap.1.de caus.pos.& pro. Vt in terminis declarat Alber. Brun. in cons. 21.num.9.* quam sententiam vti veriorem amplectitur, *Menoch.de recup. pos.reme.p.nu. 180.cum seq.*

40 Tertio, & vltimo non venit reintegrādus, quia causa vertitur in supr. Senatu Principis, qui in terminandis controuersijs non incedit per ambages iuris, sed rei veritatem amplectitur, vt docuit *Bald.in c.1.§.1. num. 3.de no.for.fidel.Col.Ticin.in 1.resp.caus.fin.nu. 12.Menoch.in 2.resp.in ead.caus.in 2.artic. nu. 6.* Hinc est, quod Princeps iudicat secundū conscientiam, quomodocunque ei aliquid constet, *Bar.in l.vnic.in fin.C.vt quæ des.aduoc. Ias.in §.sed iste.num. 135.Inst.de actio. Alc. in cap.1.num.89.de offi.ord. Dida. var.reso. lib.1. cap.1.nu.7.* Et ideo in supremo Senatu Principis causa possesionis & petitorij debet simul, & semel diffiniri, vt euitetur circuitus, *Deci.in cons.449.num.21. Rube.in cons.4. num. 12.Crau.in cons. 299.co.pe.vers. Quarto respondeo Alcia.in resp.256.num.17.* qui indiuidualiter tenet, dominij exceptionem essediffiniendam, si causa coram Cæsare tractatur, *Menoch.qui horum meminit in dict.2.art. num. 32.et in artic.3.nu.6.idem Menoch.in cons.2.nu. 184.vol.1.* vnde cum ex prædictis constat de titulo proprietatis vrbis, & magistratus, est repellendus aduersarius, & cōseruandus est Straticotus Messanę in legitima possessione, in qua reperitur, ita quod tutius est, q̄ factū est confirmari, quam nouo iudicio illud idē consequi vt litium euitetur infinitas, *Roma. in cons.158.num.3.Caua.in decis.28.sub num. 48.de contract.* Concludo itaque ex prædictis omnibus traditis in hoc secundo *c.prin.* quod aduersarius non debet audiri in prætensa reintegratione. Tum, quia vere & realiter non possedit: & per consequens non fuit spoliatus, vt in primo membro dictum est. Tum etiam, quia dato, & non concesso, quod fuisset spoliatus, tamen recte & legitime potuit vigore priuilegiorum priuari: & quando omnia deficerent, obstante titulo proprietatis, non est audiendus in possessorio, & tanto magis, quia titulus ab eo deducitur, & quia res ipsa agitur in auditorio Principis, vt apertissime constat ex prædictis.

41 Quibus omnibus ex stricta iuris ratione deductis, tria quæso accedant, quę moueant supremum Italiæ Senatum pro Vrbe.

Primo, considerentur partes inter quas vertitur controuersia, nempe ex vna extat ciuitas, quæ sub aliena cura regitur, ad instar minoris, cui æquiparatur. *l.rempublicā. C.de reipu.lib.10.* Ex alia vero est D. Federicus Spatafora, ciuis Messanæ ex nobilioribus, & potētoribus d. ciuitatis, cum maiori parte nobilium, sanguine aut affinitate coniunctus, qui quolibet anno in sede Iuratorum, saltem vnum aut duos habet consanguineos. qui si possent notoriam vrbis simulare iustitiam, certe oculos clauderent: sed quia notoria sunt iura vrbis, ideo nemo est etiam ex cōiunctis, qui patiatur, quod proprium est Messanæ & Magistratus occupari. Testis de hoc sit Anibal Spatafora eius consanguineus, qui tempore actus contra priuilegia, erat vnus ex Iuratis, & tamē vti optimus ciuis, potius voluit patriæ prouidere in demnitati, quam pasione sanguinis moueri, iuxta *tex.in l.veluti. ff. de iust. & iur.*

Secundo consideretur, quod casalia Venetici, vna cum alijs locis districtus fuerunt concessa Messanæ, vt valeat cum eorum hominibus resistere impetu inimicorum, prout contigit in illis antiquis temporibus Romani Imperij à quo prius districtum obtinuit. Hinc est, quod Rex Rogerius in eius priuilegio fol. 86. mandauit, quòd omnia loca districtualia debeant obedire Messanę, & se exhibere cum armis per mare, & per terram ad omnem illius requisitionem Vnde

de semper consueuit Messana homines casalium Venetici vocare, tempore necessitatis belli, vt testes deponunt fol. 170. cum seq. Qua de re aduertatur, quæso, an tale sit seruitium S.C.M. hæc loca dismembrari à districtu Messanæ. quæ quotidie gestat in manibus arma contra communes inimicos Infideles, qui vix exeunt ab eorum portu, quod se ipsos cum eorũ classe ante faciem Messanæ repræsentant. Nempe illa exposita est ante ianuas Orientis; propter quod, die, noctuq; inuigilat Messana cum maxima pecuniarum expensione explorare facta inimicorum, vt inde eorum habita notitia, valeat se parare cum districtualibus, ne aliquid mali insperate eueniat vrbi, quæ, vt euidentia loci ostendit, clauis est Italiæ, & admodum interest regiæ coronæ illam conseruari, pro qua parata sunt Messanentium corda, ex eorum innata fidelitate, ad instar maiorum vitam cum sanguine fundere.

Tertio & vltimo aduertatur, quod pro interesse pretij seu. duo mille hæc Vrbi Messanæ infertur molestia, Vrbi inquam tam benemeritæ S.C.M. quæ ab anno 1537. vsque ad hodiernum diem, summam vnius millionis cum dimidio soluit pro seruitio regio, vt ex quadam notula præsentata in eulog. nouiter in hoc supremo senatu intro ducto, videri potest, & quæ est parata quotidie maiora facere, prout debet, & fidelitas eius expostulat: & nihilominus offertur ex parte Venetici illa summa scutorum duorum mille ad finem, vt restituantur eidem D. Federico, absque damno regij patrimonij, ne alias à matre Messana, seu à suo capite, contra omnem iuris rationem separetur, in qua re non curo insistere, quo iure debet admitti, ad tradita per *Freccia in tract. de sub. feu. lib. 2. autho. 2. sub numer. 26. Came. in repet. capit. imperialem §. præterea ducatus, in fin. de probi. feu. alie. per fede. Vinc. de fran. decis. 17. Camil. de Curt. late in prima par. diuers. vir. feud. in verb. licet, num. 39. cum seq. remissiuè Philip. pasca. de virib. pat. potes. cap. 1. num. 128. in prima par.* Scio enim, quod aliquando ita fuit iudicatum, vt constat *ex trad. per Vinc. de Franc. in decis. 17. arg. §. dominus, Insti. de Noxal. l. 2. C. de patr. qui. fil. distra. & l. 2. circa. fin. ff. si lib. inge. esse dica. ad tradita per Ioffr. in d. cap. imperialem, §. nec dominus Ann. in alleg. 27. & in Consti. Constitutionem diuæ memoriæ, num. 261. Camil. de Cur. in d. verb. licet num. 54. Capit. de auth. baro. prag. 8. in 2. par. num. 28. & Ioann. Andr. de Gior. in al. leg. 7. in princ.* hoc tamen dico, vt dignetur in vim donatiui regia Maie. domini nostri, vt Princeps iustissimus dictas pecunias oblatas acceptare, ad effectum prædictũ, & stantibus manifestis iuribus, ac aperta iustitia Messanæ, & Magistratus, conseruentur hæc loca in districtu & iurisdictione Straticoti, prout ab antiquo fuerunt, quia in hoc iuris rigor, et æquitas conueniunt, ex superius traditis. Cæterum, si quid deficit, suppleat summa huius Senatus autoritas & doctrina, cui hæc submitto. Madrid. die 6. Iunij. 1609.

Ita iuris esse sentio,

Octauius Gloritius Iurisconsultus Tropiensis.

RESPONSVM QVARTVM

SVMMARIVM.

1 Messana habet priuilegium, ne fiat mandatum, quod sit contra illius priuilegia, mores, seu consuetudines, & si emanat, non exequitur, donec fuerit regulatum.

2 Messana habet, ex nouissimo priuilegio Philippi 2. quod si aliquid est declaratum esse contra illius priuilegia, quod seruetur declaratio, quousq; aliter non sit à Rege prouisum.

3 Relatione pendente, nihil est innouandum.

Attentata, relatione pēdente, sunt reuocāda, ibid.

4 Res iudicata mittitur in esecutionem.

5 Rei iudicatæ exceptio est peremptoria.

6 Forma debet seruari ad vnguem, & precisè, nec sufficit implementum per æquipollens.

7 Sententia vti stricti iuris, si est lata in vna causa, non patitur rei iudicatæ exceptionem in alia.

Rei iudicatæ exceptio locum habet, vbi concurrit identitas rei, personarum, & causæ, ibid. vide num. 15.

8 Sentetia notorie in iusta, an sit ipso iure nulla.

9 Dispositio cessat, quando suppositum in dispositione, non est verum.

10 Causa limitata, limitatum producit effectum.

11 Generalitas tantum operatur, quantum singulorum expressio.

12 Sententia debet esse conformis petitioni, ad quam dicitur habere necessariam relationem.

13 Finis ex modo agendi, & excipiendi colligitur.

14 Sententia recipit declarationem ab actis, quæ sunt vehiculum ad sententiam, & ex eis sumitur sententiæ intellectus, vide num. 21.

16 Rei iudicatæ exceptio competit, quando finis est idem, licet modus varietur, quia in hac exceptione rei substantia attenditur.

17 Auctoritas reformandi declarationem contra priuilegia Messanę vrbis, spectat ad Regem, vnde ab inferioribus reformari non potest.

18 Declaratio contra priuilegia, præsumitur iusta.

Sententia præsumitur iusta, etiam si ex actis appareat error, seu iniquitas, ibid. & num. seq.

19 Sententia, per quam conuentus condemnatur, licet ex actis appareat solutio debiti, habet præsumptionem pro se, & ideo est valida.

Idem si est e contra absolutus, & ex actis apparet eum esse debitorem, ibid.

20 Probationes non sunt de substantia Iudicij, sed de iustitia.

21 Acta debent attendi, quo ad declarationem sententiæ,

22 Iniquitas patens ex actis, quando reddit sententiam ipso iure nullam.

Sententia est ipso iure nulla, quando in ea est expressus error iuris, vel facti, ibid.

23 Straticoti Messanæ electio spectat ad Regem, nec Prorex potest in aliquo casu Straticotum eligere, & num. seq.

Notorium non indiget probatione, ibid.

Argumentum a sufficienti partium enumeratione, vel à communiter accidentibus, valet, ibid.

24 Magistratus constituendi facultas est de regalibus, & spectat ad Principem.

Prorex eligit in Regno officiales inferiores, Supremi uero ordinis creantur à Rege, ad nominationem Proregis, ibid.

25 Vacare non dicitur res, quæ saltem habet possessorem probabilem.

26 Consuetudo immemorabilis obtinet vim Priuilegij.

Messanæ in vrbe, mores, & consuetudines, vim obtinent Priuilegij, ibid.

27 Argumentū ab absurdo euitando, est validum.

Straticoti officium Messanæ, est biennale, quo elapso, Straticotus est persona priuata ex priuilegio Cæsaris, ibid.

28 Straticotus Messanæ non potest esse ciuis, neq; ciuium coniunctus ex priuilegio.

Ciuis in patria regulariter, non potest esse officialis ibid.

Amor, & odium animum plerumque euertunt, ibid.

29 Priuilegio, an & quando censetur renunciatum per actum contrarium, & num. 32.

30 Priuilegio suo renunciare nemo præsumitur.

Renunciatio est species donationis, ibid.

31 Donatio non præsumitur, & omnis coniectura est potius sumenda, quam donationis.

Priui-

31 *Priuilegium per actum contrarium non amittitur, quando præcedit protestatio.*
Idem, si ignoranter quis contrauenit, num. 33.
Idem si de priuilegio ciuitatis concesso quæritur. num. 34.
Idem, si sit causa obediendi superiori, num. 35.
Idem, de Priuilegio habente tractum successiuum, num. 36.
37 *Straticotus, & alij officiales Messanæ debent esse grati, & non infesti, aut suspecti populo, ex priuilegio.*
38 *Iudex suspectus potest recusari.*
39 *Coniunctus inimici mei, dicitur meus inimicus.*
Amicus inimici mei, presumitur meus inimicus, ibid.

ARGVMENTVM

An Excellentia domini Pro Regis possit vacante officio Straticoti vrbis Messanæ eligere Straticotum. Et an & quando obstet exceptio rei iudicatæ, Et an & quando sententia dicatur nulla, si illius iniquitas patet ex actis, Et an, & quando dicatur renunciatum priuilegio per actum in contrarium.

IN nomine tuo Virgo Mater, laxaborete, pro deuotissima Vrbe tua Messanæ in eo, de quo quæritur; An electio facta per Illustrissimum, & Reuerēdissimū D. S.R.E. Card. de Oria pro sua Cath. Maiestate in hoc Siciliæ Regno Locumtenentem General. de officio Stracoti d. Vrbis, in personam Don Cæsaris Gaetano Marchionis Sortini, sit, vel ne contra Priuilegia istius benemeritæ Vrbis, prout mandante Senatu fuit allegagatum, & per consequens Iuxta Priuilegiorum tenorem non exequenda.

In qua re eiusdem Virginis postulato pattocinio; viso Eulogio mihi exhibito, antequam rē ipsam aggrediar, vnum supponere, pro temporis conditione, necessarium esse existimaui, quod alias in supræmo Italiæ Senatu, apud Cath. Maiestatē assistens in re grauiori, supposui, & in scriptis in manibus illius supræmi Ordinis probaui.

Suppono igitur, quod in actu allegationis contra Priuilegia, cōueniunt in simul mens suæ Cath. Maiestatis, & Senatus Messanensis, quod ex fine, ad quem tendit actus allegationis, arguitur, in quo æqualiter vtraquè mens conuenit, ex quo resultat inter se conuenire, eo ipso, quod vni tertio conueniunt, ex vulgaribus; Patet enim quod actus allegationis contra Priuilegia, ad cōseruationem Priuilegiorum Messanæ tendit: Quibus mens suæ Cath. Maiestatis nullatenus præiudicare intendit: quinimo illa seruari velle, omni iure credendum est; & propterea sequitur, qđ eo ipso, quod Senatus Mess. nę allegat aliquod mandatum, rescriptum, vel quid simile Regium, vel Viceregium tendere contra Priuilegia istius Vrbis, implicitè intendit illud non esse exequendum, quia non est de mente Principis, vt exequatur in priuilegiorum præiudicium, quibus præiudicare non intendit, quæ mens, licet in cunctis obtineat Principatum, vulgatis iuribus. Potissimum tamen in rescriptis attenditur, *Glos. in cap. mandatum ex. de rescript. Glos. in cap. si propter tua, in verbo intentionis eod. tit. in 6. Ias. in l. iuris gentium §. prætor ait, col. pen. ff. de pact. Soc. in cons. 59. num. 4. vol. 1. Bec. in cons. 74. num. 28. accedit Pet. Surd. in decis. 268. num. 26.*

Veritas huius rei patet, ex his, quæ deduxi *sup. in 2. responso num. 7. cum alijs seq.* ex quibus inferendo ad hanc facti speciem, cum in facto, de quo quæritur agitur de actu allegationis contra Priuilegia certè, vtraquè mens, & Regis, & Senatus conueniunt in simul, pro conseruatione Priuilegiorum Vrbis, & per consequens concurrit, & mens Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Cardinalis, qui tamq̄ illius Maiestatis minister supræmus in Regno, ac Princeps grauissimus, ac S.R.E. Cardinalis optimè meritus, aliud non intendit, nisi quod sua Cath. Maiestas, & ideo, quatenus ex infrascriptis ostendetur, Senatum in hac re, Ius, & Iustitiam fouere, de mente suæ Maiestatis est, & ipsius Dominationis Illustrissimæ, vt Domini Iudices Straticotiales regij ad hoc delegari, liberè (vt alias Rex Ferdinadus Cath. per suas Regias literas mandauit) in fauorem Vrbis illud declarent.

Hoc supposito, rem ipsam aggredior, in qua indubitanter arbitror electionem præmissā fore, & esse cōtra Priuilegia Vrbis, & propterea iure optimo Senatus Messanę (ad quem ex debito offitij Priuilegiorum tutela spectauit, & spectat) mandauit Domino Vincentio de Angelica Vrbis Syndico ordinario, dictam electionem cum omnibus inde se-

de sequutis contra Priuilegia allegare, prout omni, qua decet reuerentia, fuit exequutum, & ita per Dominos dictę Curiæ Straticotialis, Iudices, infra terminum dierum octo, per verbum affirmatiuum est declarãdum, iuxta Priuilegium Regis Ioannis, ad quod tenentur, sub pęna florenorum mille, iuxta Alfonsi Priuilegium, in Eulogio pręsentatum.

Et pro hac veritate considero, quod ex tribus, electio ista Marchionis Sortini est con-
1 tra Priuilegia Vrbis, & per consequens illa non est exequenda, iuxta Priuilegia Rogerij, & Manfredij, in quibus ab vtroq; Rege est prouisum, vt numq; fiat mandatum, vel scriptura, quæ sit contra ius, statuta, constitutiones, mores, consuetudinem, & Priuilegia Ciuitatis, & si fieri contingat, nulli exequutioni demandetur, donec per Iustitiam moderetur.

Primum caput principale colligitur ex Priuilegio nouissimo Philippi Secundi, in quo extat Priuilegiorum omnium generalis confirmatio, magna Auri quantitate ob-
2 tenta, in quo, inter alia, concedit, quod eo ipso, quo aliquid est declaratum, esse contra Priuilegia, stetur declarationi Iudicum, quousque illa non fuerit à sua Catholicà Maiestate reuocata, vel reformata. In proposito electio ista, de qua quæritur, tendit apertè contra tenorem dicti Priuilegij; Nam in facto supponitur, declaratum alias fuisse, electionem factam de Straticoto à Prorege, esse contra Priuilegia Vrbis, quibus attętis, prouisio istius officij spectat ad suam Catholicam Maiestatem, prout ex Eulogio iam deciso in anno 1599. & ad Regalem supremam Curiam transmisso, apertè patet; dum casus euenit in personam Don Ioannis del Carretto Comitis Racalmuti, alias electi in Straticotum per Excellentiam Ducis Machedæ, tunc Proregis in hoc Siciliæ Regno, qua declaratione adhuc pendente in supremo Italiæ Senatu, nullo iure potuit fieri electio ista, in personam dicti Marchionis Sortini, contra tenorem dicti Priuilegij, mandantis seruandam esse declarationem Iudicum, vsque ad aliam suæ
3 Maiestatis respõsionem; prout alias de iure, pendente relatione facta Principi, ad huc responsione non habita, nihil est innouandum *ex l. fin. vbi materia sua, C. de velat.* Vnde attentata, relatione pendẽte, esse reuocanda; Probat, *Lancill. de atten. relat. pen. cap.* 8. *Mastril. in decisionibus conci. decis.* 51. *num.* 9. & 10. sic enim suadet ratio honoris Principis conseruandi, ad quem negotium reperitur transmissum, vt inquit *Salic. in l.* 1. *sub. num.* 5. *C. de relat. argumeto tex. in l. fin. C. quãdo procu. non est necesse, l. continet,* §. 1. *ff. quod met. caus. l. cum muneris, ff. de mun. & hon. l.* 1. *C. si qua cum præd. pot. & cap. vt debitus cum similibus, de appell.*

Quinimo, stante premissa declaratione, electioni dicti Marchionis obstat exceptio rei iudicatæ, quosque aliter non fuerit responsum à sua Cathol. Maiestate, nam si ex forma dicti Priuilegij, debet seruari declaratio Iudicum Straticotialium, & quod ab eis fuerit exequutum, & ad pristinum reductum; constat declarationem illam obti-
4 nere vim rei iudicatę, quæ pariter in exequutionem mittitur, *cap. cum in ter, & ibi D D. de re Iud. l.* 4. §. *si ex conuent. ff. eod. tit. Paris. in cons.* 116. *nu.* 4. *vol.* 4. *Crat. in cons.* 54. *Vol.* 1. *Rebuf. de sent. exequut. art.* 7. *Glos.* 9. *nu.* 1. *Hieron. Ma-*
5 *gon. in decis.* 48. *num.* 1. *& in decis.* 62. *num.* 3. *in luc.* Ex quo resultat, quod exceptio rei iudicatæ impedit præmissam electionem, quia illa est peremptoria, & impedit contrarium vlterius attentari, *cap.* 1. *de lit. contest. in* 6. *Bart. in l.* 1. *num.* 6. *de ordin. iudic. Bald. in l.* 2. *ff. de iur. iur. Paul. de Cast. in cons.* 247. *col.* 3. *vol.* 1. *Aym. Crau. in cons.* 204. *nu.* 7. *vol.* 2. *Moder. in pract. Sacri Reg. cons. Neap. in* 4. *parte in glos. in verbo iudicate.* Et tanto magis stante Priuilegio prędicto, in quo expressè est pręscripta forma circa executionem declarationis
6 contra Priuilegij quæ debet ad vnguem seruari, *Bald. in l.* 2. *C. quomo. & quan. iud. Glos. in Clem.* 1. *de vit. & honest. cler. Glos. & Bald. in c.* 1. *in ver. Vocationem de Milit. Vass. qui contum. fuer. in vsi. feud. Bart. in l.* 1. §. *ait prætor, ff. ne quid in flum. pub. Alex. in cons.* 42. *num.* 16. *vol.* 1. *& in cons.* 137. *num.* 15. *& seq. vol.* 5. *& in cons.* 138. *num.* 9. *vol.* 7. *Dec. in cons.* 531. *num.* 2. Oportet itaq; formam in dicto nouissimo Priuilegio præscriptam adimpleri præcisè, ita vt non sufficiat implementum per æquipollens, vt notat, *Bald. in l. si institutorem in fin. ff. si cert. pet. & alibi, Vt per Dec. in cons.* 466. *nu.* 19. *cum concord. tradd. à nobis in comment. cap. super literis in* 2. *not. num.* 64. *extra de rescrip.* Cum itaque ex forma dicti Priuilegij nouissimi, quod semel declaratum est tendere contra Priuilegia, est seruandum, vsque ad aliam Regis responsionem, certum est, electionem istam esse contra formam dicti Priuilegij, stante quod alias fuit declaratum electionem factam à Vicerege, de Straticoto, fore, & esse contra Priuilegia, vt dictum est.

O Audio

Audio tamen, quod aduersus hoc primum caput. Duo afferuntur motiua, ex quibus prætenditur, quod dicta declaratio facta tempore Comitis Racalmuti, non afficit casum, de quo hodie quæritur, & per consequẽs Priuilegium nouissimum non refragatur electioni Marchionis Sortini.

Primum est, quod præfata declaratio fuit in alio casu. Nam tunc agebatur de electione Straticoti ad Biennium, in casu quo vacabat offitium per lapsum biennij, quæ electio tunc fuit allegata tendere contra Priuilegia, & ita fuit declaratum, at in facto de quo tractatur, electio fit in casu quo vacat offitium per obitum Marchionis Montis Maioris, qui morte præuentus non potuit biennium adimplere, & electio fit pro tempore, quo supererat defuncto, quo casu ad Viceregem spectat prouisio, sicut seruatur in Iudicibus Magnæ Curiæ, Consistorij, & Straticotialibus, quorum offitia si per obitum vacare contigerit, Prorex prouidet pro residuo temporis, ex quo videtur de illo casu ad præsentem ex diuersis inferri contra regulam, quæ sumitur *ex l. Papinianus, ff. de min. ex l. naturaliter §. nihil com. cum. simul, ff. de acquir. poss.* vnde declaratio illa facta in vno casu, non debet

7 extendi ad alium casum. Nempè stricti iuris est, ad instar sententiæ, quæ non extenditur, *l. 1. C. si plur. vnica sententia. Dec. in consi. 73. col. 2. Vinc. de Franch. in decis. 172. num. 8.* & propterea tamquam lata super alia causa, cessat rei iudicatæ exceptio, *ex l. si mater. §. denique, vers. si quis, vbi notatur, ff. except. rei iud. l. cum quæritur. cum duab. sequent. ff. eod. tit.* quæ ita demum locum sibi vendicat data idemptitate rei personarum, & causæ *cap. fin. vbi glos. & Docto. de ex cap. in 6. Abb. in consi. 50. num. 20. Vol. 1. Dec. in consi. 96. col. 1. in fin. Port. Imol. in cons. 6 num. 47. Rot. diuers. in decis. 100. num. 3. in 4. par. Honde. in cons. 30. num. 50. vol. 1. Ann. in cons. 2. vol. 2. Menoch. in cons. 828. num. 2. Surd. cons. 114. num. 21. & cons. 312. num. 1.*

Secundum, quod illa declaratio contra Priuilegij apparet iniusta sub prætextu, quod ostenditur ad Viceregem spectare prouisionem Straticoti, prout fuisse seruatum in personam Comitis Condoiannis ex aduerso prætenditur, ex quo datur intelligi, quod in meritis Ciuitas non fouet ius, & iustitiam, & per consequens illa interloquutoria vti notoriè iniusta, est ip-

8 so iure nulla, *ex tradd. à Canon. in cap. inter cætera, vbi Felin. extra de re iudic. & in cap. quoniam contra, vbi latè scripsi, de prob. quibus addimus Ruin. cons. 128. nu. 22. vol. 5. Roland. cons. 76. nu. 28. vol. 1. Gabr. in tit. de sententia conclus. 10. Barb. cons. 1. lib. 2. Ias. consil. 21. nu. 2. vol. 1.* Crau. *cons. 104. num. 10. Menoch. qui post Couar. que citat, inquit talem sententiam non esse quendam in cons. 495. nu. 13. & seq. conueniuntt & alijs quos congerit. D. Giurb. in decis. 69. in prin.* & vti talis nihil operatur ad effectum impediendi electionem, de qua agitur, absquè meritorum discussione, *ex tradd. per Vanc. in tract. de nullit. in tit. de nullit. ex defectu iurisd. num. 26.* Nam non entis, nullæ sunt partes *l. eius, qui in prouintia, ff. si cert. pet. l. si chorum, ff. de leg. 3. & l. duobus, §. colonus cum simil. ff. de iur. iur.*

Quibus motiuis de super factis ex inferius tradendis respondetur.

Quo ad primum pro responsione considero illud fundari in eo, quod supponitur, declarationem illam tempore Comitis Racalmuti factam in diuerso casu, eo pretextu, quod ille comes fuit electus à Vicerege per biennium, non in casu obitus

9 sed tale suppositum in facto & in iure, non verificatur, & per consequens motiuum de super factum, in quo illud supponitur locum in hac re habere non potest, iuxta notata in *l. Mancipia, vbi Iacob. Brut. & fulg. C. de seru. fugit, Roma. traddit in sing. 486. & refert. Dec. in d. cap. vt debitus sub num. mihi 12. extra de Appell.*

Quod tale suppositum non sit verum in facto, constat ex petitione, & actis productis in Eulogio Comitis Racalmuti, ex quibus apparet, quod licet, electio dicti Comitis erat ad biennium in casu vacantiæ per lapsum temporis: tamen Senatus non limitauit actum allegationis, eiusquè petitionem in illo casu, vt inde declarat oria desuper lata haberet relationem ad eundem casum in petitione deductũ. Tunc

10 enim motiuum forte procederet, quia limitata illa petitio, limitatum declarationis subsequutæ produceret effectum, *ex l. in agris, ff. de aquir. rer. Dom. l. cum tale, §. falsam, ff. de condict. & demonst. l. age cum similib. C. de trans. Ioannes Crot. in l. omnes populi, num. 217. ff. de iust. & iur. Roland. in consil. 71. num. 33. vol. 2. & in cons. 58. num. 3. vol. 3. & Felin. in cap. cum ordem extra de rescrip.* constat itaquè quod tunc Senatus habita notitia prouisionis factæ in personam dicti Comitis de offitio Straticoti per Excellentiam Ducis Macheda tunc Proregis, allegare fecit prædictam prouisionem tendere, contra Regia Priui-

Priuilegia, non eo prætextu, quod illa vti facta ad biennium, vacante officio per lapsum temporis, erat contra Priuilegia, sed generaliter in petitione proposuit Prouisionem illam esse contra Priuilegia Vrbis, ex quo electio Straticoti absolutè spectat ad Regem, cum expressa mentione, quod deficiente Straticoto, vel ob accessum ad visitam districtus, vel ob lapsum temporis, vel pro quacumq; alia causa defecerit, Iudex Straticotialis Hebdomadarius est Locumtenes, vsq; ad nouam prouisionem faciendam à Rege, quòd clarius Senatus deduxit in actis; nempè ex Testium depositionibus; in indiuiduo colligitur, quod deficiente Straticoto, siue per lapsum temporis, siue per obitum, Iudex est Locumtenens, vsq; ad aliam prouisionem Regis; ex quo datur intelligi, quod Senatus, eo tempore allegauit generaliter electionem de Sraticoto, à Vicerege factam, esse contra Priuilegia in quocumq; casu (vacante officio) voluerit Prorex eligere, vt expræmissis, petitione, & actis colligitur; Vnde constat suppositum in motiuo, in facto non esse verum, quod declaratio illa subsequuta fuit facta in diuerso casu, ex quo omnes casus, in quibus Prorex manus apponit in electione Straticoti, eo tempore fuerint deducti.

Ex quo resultat, quod pariter, nec in iure suppositum illud verificatur. Nam subsequuta declaratoria, per quam fuit dictum generaliter, & simpliciter, dictam prouisionem fuisse, & esse contra Priuilegia, non restringitur ed eum tantum casum, vbi electio fit ad biennium, vacante officio, per lapsum temporis, sed sub eius generalitate comprehenduntur omnes casus, in quo Prorex eligit, iuxta petitionem, & acta, Ac si omnes in interloquuto-
11 ria fuissent expræssi; Nempe generalitas tantum operatur, quantum, singulorum expressio, *l. si duo, ff. de admin. tut. Soccin. & D D. in l. 1. ff. de vulg. & pupillar. Crau. in consil. 294. col. 2. vers. sed magis, Ceph. in consil. 150. num. 11. vol. 1. quorum meminit Roland. in cons. 2. num. 9. & 10. vol. 4.* ex quo datur intelligi, quod præsens casus sub generalitate dictæ interloquutoriæ comprehenditur, & ideo debet illa seruari inxta tenorem dicti nouissimi Priuilegij.

Duo sunt, quæ mouent pro hac intelligentia. Primo, qnia eo ipso, quod in petitione dicti contra Priuilegij, Senatus allegauit prouisionem illam generaliter contra eius priuilegia tendere, ex quò absolutè in quocumque casu, electio spectat ad Regem (vacante offitio) interim, quod Iudex est Locumtenens, vtiq; declaratoria absolutè, & generaliter de super facta, interpetratur eo modo, & forma, vt in petitione fuit deductum, & sic absolutè censetur declaratum, electionem Viceregis de Straticoto, in quocumquè casu, esse contra Priuilegia, iuxta petitionem, cui sententia
12 debet esse conformis, *ex l. vt fundus, ff. comm. diuid. l. fin. C. de fideicomiss. liber. c. inter. dilectos, vbi Glos. in vers. petitiones extra de fideicomiss. liber. c. licet Ely. vbi latè Felin. de simo. Ias. in l. vnum col. pen. in fin. & ibidem Dec. num. 17. ff. si cert. pet. Alex. in cons. 172. antè num. 10. vol. 6. Aym. Crau. in consi. 210. num. 8. Boer. in decis. 42. num. 18. Afflic. in decis. 364. cum concord. tradd. in d. com. c. super literis, num. 101. extra de rescript.* Hinc est, quod talis est sententia, qualis est petitio, ad quam, sententia habet necessariam relationem, *Bart. in l. 1. & ibi D D. com. C. de erro. Cal. Corn. in consi. 10. nu. 15. vol. 2. faci. Glos. sing. in c. dudum, in vers. prohibemus, & ibi latè Ant. de Butr. de decim. quam ad hoc citat Felin. in d. c. licet Ely. nu. 18. idemq; Felin. in c. aduersario tuo, sub num. 4. de except.* constar, enim quod sententia, & petitio sunt actus correspectiui inter se, & de
13 vno aliud fit relatio. *Menoch. de præs. lib. 6. præs. 12. nume. 6.* vnde modus agendi, seu xcipiendi inspicitur, vt inde finis colligatur; *Glos. magna in fin. in c. hoc quippe 3. quæst. 6.* quam singularem attestatur, *Bald. in l. Papinianus colu. pen. C. de sent. & in l. nec quicquam §. vbi decretum de off. procon. & alibi, vt traddit Felin. in cap. 1. num. 17. vers. vltima conclusio de except.* Secundo mouent acta dicti Eulogij, vid. depositiones testium, qui sunt de actis *c. quoniam contra, & ibi notant D D. extra de prob.* Ex quibus colligitur illud idem, quod Senatus in petitione proposuit, vid. in omni casu electionem Straticoti ad Regem spectare, ita quod (vacante offitio etiam per obitum) Iudex succedit, & est Locumtenens, vsquè ad aliam prouisionem
14 Regis; ex quò resultat, quod interloquutoria simpliciter de super lata, per quam fuit dictum, illam prouisionem esse contra Priuilegia, recipit declarationem ab actis, & refertur ad causam quæ ex actis colligitur. *ex Glos. in l. si quis ad exhibendum, vbi Bart. & D D. ff. de exeep. rei iudica. Corn. in d. cons. 10. vol. 2. Bald. in l. Iulianus col. 4. ff. de cond. in deb. in vers.* prædicta vero, vbi tenet quod semper sententia refertur ad causam, quæ col-

ligitur ex actis, vnde acta sunt vehieulum
ad sententiam, & ex ipsis cognoscitur cau-
sa, quando in ea non exprimitur, *Bald. in
cap. cum super in fin. de caus. poss. & propriet, &
in l. fin. vers. & secundum hoc, C. de susp. tut. Con-
ueniunt, & alia tradita à Felin. in d. cap. aduer-
sario tuo, sub num. 4. de except. tangit idem Felin.
in d. cap. licet Ely. d. num. 18. in princ. de simo.*
in tantum quod vbi dubitatur de viribus
sententiæ, vel de eius intellectu, recurritur
ad acta, & de ea iudicatur sicut ex actis ap-
paret, vt reassumit, *Felin. ex prædictis in d. c.
inter cæteras, col. 1. vers. 2. obstat de re iud.* Cum
itaque ex petitione, & actis apparet, om-
nem casum fuisse deductum, & per conse-
quens declarationem subsequutam ad om-
nem casum referri; constat primum moti-
uum cessare, in quo supponitur, illam de-
clarationem in alio casu fuisse factam, cu-
ius contrarium in facto, & in iure patet ex
prædictis, vnde sequitur, quod obstat res
decisa, & per consequens nouissimum Priui-
15 legium. Cessat enim, quod in primo mo-
tiuo de illatione à diuersis allegabatur, &
de extensione sentetiæ de casu ad casum,
nempè nequè diuersitas, neque extensio in
hac re consideratur, vt ex prædictis patet.
Quinimo de eadem causa agitur, quæ tunc
temporis agebatur: in vtraque enim quæ-
ritur de Viceregia potestate in electione
Straticoti, inter easdem personas, saltem
repræsentatiuè *iux. notata in d. l. & an eadem,
ff. de except. rei Iud. Angel. in d. l. cum quæritur ff.
eod. tit. A Pont. in cons. 49. num. 4. & cons. 62.
nu. 36. Surd. in cons. 312. nu. 26. Lana. in cons.
34. num. 15. & in cons. 65. nu. 5. Cornaz. in de-
cis. 70. num. 8. & alij, quos citat Giurba in decis.
20. num. 1.* Vnde dato, quod in hac electio-
16 ne Marchionis Sortini variatur modus,
quia tamen finis est idem, exceptio rei iu-
dicatæ competit, *ex Bart. in l. pr. C. de ord. iud.
per illum tex. in l. duobus cum ibi notatis, ff. de
except. rei iud. idem Bart. in l. qui Romæ, §. duo fra
tres in 5. oppon. vbi Alex. nu. 7. ff. de verb. oblig.
Ant. de Brut. & Abb. in d. cap. aduersario tuo,
num. 13. & ibid. Felin. num. 11. de except. Alex.
in cons. 61. col. 2. vers. idem censetur, vol. 2. Ca-
non. in cap. cum dilectus, & in cap. fin. de ord. co-
gnit.* Satis est enim, quod in dic. Eulogio
Comitis Racalmuti de Viceregia potesta-
te, circa electionem Straticoti generaliter
fuit cognitum, vt ex prædictis, petitione,
& actis patet, vt inde super ea præsumatur
pronuntiatum, *ex l. de qua re, ff. de iud. & per
consequens, vt obstet exceptio rei iud. vt inquit
Bald. in l. 2. C. de except.* in qua exceptione,
rei substantia attenditur, secundum *Bart. in
d. l. & an eadem, de except. rei iudic.* & successi-
uè electioni, de qua quæritur, indiuiduale
Priuilegium nouissimum refragetur, de quò
dictum est.

17 Quibus accedit ad confirmationem,
consideratio quædam, nempè, si ad præsens
dicta declaratoria simpliciter, & generali-
ter lata, quam probauimus ex prædictis
omnem casum declarasse tendere, & esse
contra Priuilegia, restringeretur ad casum
vbi electio fit ad biennium, in casu, in quo
vacat officium per lapsum temporis, vtiq;
reformaretur dicta interloqnutoria ab in-
ferioribus, contra expræssam dispositionem
dicti nouissimi Priuilegij, in quo sua Cath.
Maiestas reseruat sibi hanc facultatem, vt
patet ex illis verbis. Per la quale risposta
si confirmerà, reuocarà, ò reformarà l'inter
locutoria di detti Giudici Straticotiali, &
propterea omnino expectanda est respon-
sio suæ Cath. Maiestatis, nec interim ab
alio potest reformari, quod decisum est, vt
in isto, vel in illo casu locum habeat decla-
ratoria. Hæc enim facultas reformandi
ad suam Cath. Maiestatem spectat, alias
verba illa in Priuilegio posita nihil opera-
rentur contra notata in *l. 1. quod met. caus.
in l. 1. ad municip. in l. si quando de leg. 1. Bald.
qui loquitur de minimo verbo in rub. C. de con-
trah. empt. quæst. 9.* ita quod, nec syllaba cen
setur apposita sine virtute operandi, *Dec.
cons. 626. num. 7. cum concord.* Cum itaq; ex
verbis dicti priuilegij, ad Regem spectat
reformatio, ab eis non est recedendum *l.
non aliter, ff. de leg. 3. l. 2. §. is, qui nauem, ff. de
exercit. Roland. in cons. 61. num. 30. vol. 3. Ti-
raquel. in l. si vmquam in verb. libertis, C. de re-
uoc. don. Pet. Surd. in trac. de Alim. tit. 2. nu. 10.*
nempè illa ostendunt mentem Principis
talem esse, qualem probant verba ipsa,
quæ quid actum sit, demonstrant, *Bald. in
l. lecta si cert. pet. & in l. sed reprobari per illum
tex. ff. de excusat. tut. vel cura.*

Quo vero ad secundum motiuum, in
quo redarguitur interloquutoria prædicta
de iniustitia, eo prætextu, quod Vicerex
potest eligere Straticotum, prout alias præ-
tenditur eligisse, propter quod datur in-
telligi, quod Senatus nó fouet ius, & iusti-
tiam, & per conseq. dicta interloquuto-
ria, vti notoriè iniqua est ipso iure nulla,
nec de ea aliqua iuris ratio debet haberi,
vt inde Priuilegium nouissimum refrage-
tur electioni, de qua agitur; vnde merita
ipsa sunt discutienda. An Vicerex possit,
vel

vel ne Straticotum eligere, & an electio ſit contra Priuilegia?

18 Pro ſolutione conſidero, quod eo ipſo, quod interloquutoria iudicum lata ſuper contra Priuilegio, vigore dicti nouiſſimi Priuilegij, meretur exequutionem ad inſtar rei Iudicatæ, vt ſupra dictum eſt, ſequitur ex hoc, quod illa habet pro ſe præſumptionem iuris, ita quod pro eius iuſtitia præſumitur, quouſq; à ſua Cath. Maieſtate illa reuocata, vel reformata fuerit, *c. cum inter, & ibidem Abb. num. 7. & Canon. com. de re Iud. l. Herennius §. 1. ff. de euict. cap. in præſentia, vbi Hostien. Imol. & Abb. num. 11. de renunct. Canon. in cap. quoniam contra, vbi latiſſime post alios ſcripſi vbi Felin. atteſtatur de com. extra de prob. Alex. conſi. 22. vol. 2.* ex recentioribus hanc proſequitur *Menoch. in tract. de præſ. lib. 2. præſ. 67.* quinimo etiam ſi ex Eulogio temporis Comitis Racalmuti transmiſſo ad Iudices Straticotiales appareret iniquitas dictæ declarationis, vel quia Senatus non fundauit intentionem ſuam, vel quia appareret ad Viceregem hanc eligendi facultatem ſpectare, ad hùc tamen ſtandum eſt dictæ interloquutoriæ, abſque alia meritorum diſcuſſione: quia de iure valida eſt; Nam pro ſententia præſumitur licet error pateat ex actis, & tenent *Glos. & Bart. in l. 1. C. de err. cal. Bart. Bald. Imo. & Rom. in l. ex diuerſo, §. fin. ff. ſolut. mat. Bald. in l. prolatam, C. de ſent. Ang. in l. Imperator, ff. quæ ſent. ſint appell. & eſt communis opinio,* de qua atteſtatur, *Felin. in d. cap. quoniam cotra, nu. 28. de prob. pro qua re ſummopere facit, quod voluit, Imol. in d. cap. quoniam contra, cuius meminit, Felin. in d. cap. inter cæteras num. 1. de re iud.*

19 qui ait, quod ſi ex actis apparet de inſtrumento ſolutionis, & tamen conuentus condemnatur, valet ſententia, & pro ea præſumitur. Nempè poſſibile eſt, quod Iudex inſtrumento non adhibuit fidem, vnde imputatur ſuccumbenti, ſi non appellat, ſic etiam ſi ex depoſitione teſtium appareat conuentum eſſe debitorem, & tamen fuit abſolutus, non propterea ſententia eſt ipſo iure nulla. Nam poſibile eſt, quod Iudex in cuius arbitrio teſtium credulitas eſt repoſita, eis non adhibuit fidem propter trepidationem, vel quid ſimile *ex l. 3. ff. de test.* vel poſſibile eſt credere, quod debitor probauit ſolutionem per cõfeſſionem aduerſarij, vel per teſtes, qui tamen in actis non fuerunt reducti, vt animaduertit

20 *Bald. in l. 1. C. de manumiſſ. vind.* Nam probationes non ſunt de ſubſtantia Iuditij, ſed de iuſtitia, *Bart. in l. prolatam in fin. C. de ſent. Bald. in l. 2. col. 2. C. de edend. Alex. qui concord. alleg. in conſil. 105. volum. 5. Dec. in c. eccleſiæ S. M. num. mihi. 23. de const.* qua de re, licet ſi verum (vt ſupra dictum eſt) quod

21 acta debent attendi, ſi dubitatur de intellectu ſententiæ, *ex Glos. in d. l. ſi quis ad exhibendum cum concord. ſuperius alleg. ff. de except. rei iud.* Tamen, quo ad validitatem ſententiæ non ſit relatio ad acta, ita vt per talem relationem inualidetur, ſecundum *Imol. in d. l. ex diuerſo, §. fin. ff. ſolut. mat. quod refert, & ſequitur, Felin. in d. c. aduerſario tuo, num. 4. verſ. 2. aduerte de excep.* ex quibus audacter infero ad rem, de qua agitur, quod nullo iure prætendi poteſt nullitas dictæ interloquutoriæ ad effectum ingrediendi merita etiam ſi de iniuſtitia dictæ interloquutoriæ ex actis conſtaret, vt ex prædictis patet.

22 Pro cuius rei clariori doctrina, aduertendum eſt, quod ita demum iniquitas patens ex actis, reddit ſententiam nullam, *extradd. à Canon. in d. cap. quoniam contra, & in d. capi. intercæteras,* de quibus in motiuo, quando in ſententia ſit expræſsè relatio ad acta. Nam ſicut ſi error iuris, vel facti eſſet in ſententia expræſſus; ſententia ipſo iure non valet, *ex cap. 1. de re iud. l. ſi expræſſim, ff. de appell. l. 2. C. quando prou. non eſt neces. l. 1, §. 1. ff. quæ ſent. ſint appell.* quia tunc ex corpore ſententiæ ipſe error percipitur, *But. in cap. cum Bertoldus, de re vidi. ſub. num. 22. Marſ. ſing. 473. nu. 21. Ias. cons. 34. lib. 3. Nat. cons. 525. num. 36. & 38. vol. 3. Oſaſ. decis. 1. nu. 49. Menoch. cons. 110. nu. 66. optime Sforſ. Odd. cons. 20. nu. 55. Grati. diſcep. for. cap. 103. num. 21. & alij quos citat. Giurb. in decis. 69. num. 23.* ſic, & pariter quando ſententia ſe refert ad acta, ex quibus patet error, quo caſu habetur, ac ſi in ſententia eſſet expreſſus, *l. & pretor, §. fin. de re iud. l. pen. C. de ſent. quæ ſint cert. quant.* & ideo pariter ſententia eſt ipſo iure nulla, vt tenet *Abb. in d. c. quoniam contra, & ibidem com. Canon. Ant. de Brut. in cap. ab excommunicato, col. 4. verſ. quandoq; fertur ſententia de reſcript. & in cap. cum Bertol. conſ. 5. verſ. quintus caſus de re iud. Imol. in l. qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verb. oblig. Bald. & Salic. in d. l. prolatam, C. de ſent. cum concord. tradd. à nobis post Felin. & Dec. in d. c. quoniam contra, & à Felin. in d. c. inter cæteras, num. 2. de re iud. ab Alex. in d. l. ex diuerſo, §. fin. ff. ſolut. mat. Quibus accedit Afflic. in decis. 47. num. 3. Vanc. de null. ex def. proceſ. num. 129. quorum meminit Menoc. vbi iſtud declarat lib. 2. de præſump. 57. num. 52. accedit Sforz. Odd. in d. conſ.* 20. ex-

20.cæterum dato, quod ex actis, vel aliundè appareret ad præsens de errore dictæ interloquutoriæ, non tamen eius iniquitas dici potest notoria ad effectum, vt dicatur nulla, vt indè ingredi possit merita negotij tunc deducta, quæ in supræmo pendent Italiæ senatu, cuius responsio expectanda est, & interim illa declaratoria est seruanda, ex forma, & tenore dicti nouissimi Priuilegij, vnde cum ad præsens attentatur, mediante hac electione, contra decisionem illam, merito ei refragatur Priuilegium nouissimum, ita quod ex hoc tantum capite, absquè alia meritorum discussione. Electio ista debet omnino declarari contra Priuilegia.

23 Nolo tamen omittere (licet præuia protestatione, quod non intendo propter hoc ingredi merita), quod si de facultate Proregis ad præsens discuteretur. An possit Straticotum eligere, vel electioni refragentur Priuilegia Vrbis, vtiquè appareret interloquutoriam præmissam secundum ius, & iustitiam processisse, ita quod sunt diuinationes affirmare, quod ex Eulogio dicti Comitis, vel aliunde appareat de iniquitate dictæ declarationis; vnde nimirum si introducto Eulogio in supremo Italiæ Senatu, ab anno 1599. vsquè ad præsens, contrarium illius decisionis non fuit responsum à sua Cath. Maiestate, quinimo per actum facti Rex declarauit electionem ad se spectare, prout de facto elegit Principem Squillaci, vt est notorium, & vti tale allegatur, nec alia indiget probatione, *ex Glos. sing. in Clem. appellanti de appell. Bart. in l. 1. col. fin. de except. Alex. in l. enm qui, §. qui ita, num. 6. de verb. oblig. Mars. in cons. 34. nu. 1. vol. 1. cum concord. tradd. in cap. super literis. num. 358. de rescrip.* Sed ad tollendum omne dubium, & vt omnino tollatur occasio tentandi, an Prorex possit, vel ne, eligere Straticotum (præuia protestatione præmissa) absquè dubio arbitror ad Regem, non autem ad Proregem, hanc facultatem spectare, quod verissimum esse ostendo. Arguendo à sufficienti partium enumeratione, quod argumentum validum esse in iure, probat, Tex. in *l. Patre furioso, & ibi D D. ff. de his qui sunt sui, vel alien. iur. l. obligationum, ferè, ff. de actio. & oblig. Alex. in cons. 53. num. 8. vol. 4. Paris. in cons. 67. num. 18. vol. 4. Socc. Iun. cons. 79. num. 49. vol. 1. & in cons. 14. num. 2. vol. 2. Roland. in cons. 3. num. 24. vol. 4.* Itaq; altero de tribus modis de facto posset Prorex procedere ad electionem, & quidem semper Priuilegia Vrbis refragantur. Primo si voluerit eligere Straticotum ad biennium, prout cummuniter eliguntur à sua Cath. Maiestate, & tunc talis electio est contra Priuilegia Messanæ, ex quibus patet, hanc electionem Regiæ Maiestati reseruatam. patet ex Priuilegio Alfonsi, in quo sua Maiestas promittit prouidere Vrbi de Straticoto, quo poterit, & debeat contētari; Illud idem supponit Ferdinandus Catholicus, dum voluit Straticotum esse annalem, nisi ex causa, sua Maiestas prouideret ad biennium, quod expræsè ex Priuilegio Cæsareo colligitur, dum super duobus expositis in supplicatione porrecta Cæsari, idem respondit, quod Vicerex de Syndicatore prouideat, & S. Maiestas prouidebit de Straticoto grato, innuens prouisionem illam ad se spectare, quod quidem experientia (quæ est rerum magistra *cap. quam sit elect. in 6.*) puotidie docet, atq; confirmat, Nempè ab immemorabili tempore, videmus tales prouisiones à sua Catholica Maiestate emanare, & interim, vacante officio, Iudicem Straticotialem esse Locumtenentem, qui præsentibus Viceregibus, pro tempore existentibus, consueuit administrare officium per biennium, & vltra continuum, vt patet ex actis in Eulogio præsentatis, ex quo sumitur argumentum à communiter accidentibus, illam electionem non ad Viceregem, sed ad Regem spectare, quod esse validum in iure probat *tex. in l. neque natales C. de prob. l. certi condictio, § si nummos, vbi Bart. ff. si cert. pet. Glos. Card. Imol. & Abb. in cap. 1. de cleric. non residen. Socc. Iun. in cons. 1. nu. 1. vol. 3. Aym. Crau. cons. 40. col. 1. Mars. in sing. 2. & Roland. in cons. 4. num. 24. vol. 4. cum concord.* Quinimo si ad suam Maiestatem Catholicam spectat electio Iudicum Straticotialium inferioris ordinis; multo magis spectat ad eamdem Maiestatem, Straticoti electio, Officialis insignis, ita quod non licet Viceregi manus apponere, ex regula cui negatur, quod est minus, multo magis censetur negatum, quod est maius, vt notatur in *cap. qui licet de Reg. Iur. in 6. DD. in l. qui indignus, ff. de Senatoribus, Ruin. in cons. 163. nu. 14. vol. 2. Socc. Iun. in cons. 131. num. 5. vol. 1. & in consi. 28. num. 2. vol. 2. &*
24 *Roland. cons. 5. num. 15. vol. 4.* Accedit premissis, iuris communis dispositio ad Priuilegiorum confirmationem, quò attento, facultas constituendi Magistratus, pro iustitia administrāda, spectat ad Principem, vti de Regalibus, *cap. 1. quæ sint Regalia, facit l. 1. in*

1.in princ.ff.ad l.Iuliam ad amb.Docto.in l.1.ff. de iuris. omn.iudi. Canon.in cap.cum acceſſiſſent de conſt.Couar. pract. quæſt.cap.1.num.9. Grama. in decis. 46. Roſent. de feud.cap.5. conclus. 4.num.8.Reſtau.de imper.quæſt.110.cas.117. Auenda. de exeq.mand.cap.1.nu.1.& ſeq.Caſſa.in Catha.glor. mund.in 5.part.cons. 24. late Maſtril.de magis.in 1.lib.c.1. & præſertim in Regno de officio Straticoto prouidere per ſuam Maieſtatem, aperte ſenſit *Martinus in cap.44.in fin.* nempè omnis iuriſdictio in perſonam Principis reſidet. *Bald.in cap.1.* quis dicatur Dux, & apud eum eſt omnium iuriſdictionum fons, à quo fluunt, & refluunt, idem *Bald.in capit.1.§. adhæc col.4.de pac. iuram.firman. cuius meminit Affl.in d.cap. 1.nu. 7.quæ ſint Regalia? Accedit Curſ.Iun.in cons. 157.num.12. Paris.in cons.1. num.13. vol.2. Brun.inter.cons. Feu.in cons.54.num.6.& Pet. de Greg.de conceſſ.feud. in 2.parte quæſt. 2.nu. 13.& in 7.parte quæſt.2.num.17.* & licet prorex ſolet Magiſtratus creare inferiores, *Capi.in decis.136.Cabad.in decis.2.in 2.par.* prout ad præſens in hoc Siciliæ regno ſeruatur, eos tamen, qui ſunt ſupremi ordinis Rex tantum eligit precedente nominatione proregis ad tradita per *Io. Fran.de Pont.in trac. de potes. proreg. in tit.de elect. offi.§.5. Maſtril. de magis.lib.5.cap.6.num.190.* Et licet ex aduerſo forte appareat aliqua prouiſio de Straticoto facta à Vicerege, inſpiciatur quæſo, quia ad petitionem Vrbis illa proceſſit, vel ſaltem fuit illa admiſſa, cum præſeruatione Priuilegiorum, adiecta clauſula conſueta, qua vtitur Senatus, quæ conſernat Priuilegium, ita quod per actum contrarium non videatur factum præiudicium *ex Bart.in l.1.C.de his qui ſponte mun.ſub cum concord.* de quibus inferius; Secundo, ſi voluerit Prorex eligere Straticotum in caſu mortis pro illo tempore, quod ſupererat defuncto, & tunc pariter talis electio, eſt contra Priuilegia, quibus attentis, Straticotus olim erat annalis, hodie vero biennalis debet conſtitui, vt patet ex Priuilegio Ferdinandi Catholici, & Cæſareæ Maieſtatis, ex quo datur intelligi, quod vti ſubrogatus defuncto, adminus tempus, non conſtituitur, contra tenorem dictorum Priuilegiorum, quorum finis licet eſſe videatur, vt Straticotus non poſſit vltra biennium conſtitui, non quod adminus tempus creari non poſſit, tamen vſus interpetratiuus ſic dicta Priuilegia declarauit vt nec per minus tempus etiam in caſu mortis, poſſit Straticotus creari, conſtat ex prouiſione facta per ſuam Catholicam Maieſtatem in anno 1588. in perſonam Marchionis Hyraci, in cuius prouiſione aſſerit Regia Maieſtas officium vacare per obitum Don Philippi Borgia, ſentiens ex hoc, quod etiam in caſu mortis facultas ad eum deuoluitur ad effectum eligendi ad biennium, iuxta Priuilegia Vrbis, & interim officium vacare, alias ſi pro reſiduo Vicerex prouidere potuiſſet, vtiquè non fieret prouiſio vacantis per obitum, quia non diceretur vacare offitium, eo ipſo, quod alter à Vicerege reperitur ſubrogatur; argumento *capi.cum noſtris cum ſimilibus de conceſſ.preben.* per quem non dicitur quid vacare, quod ſaltem probabilem habet poſſeſſorem, faciunt quæ habentur in *Rub. & Nig. C. de bonis vacan.& in §.res fiſci Inſtit.vſucap.Ioann. Bolog.in cons.2.num.24.* quo ſubditus, quod illud non venit ſub diſpoſitione loquente de re vacante, quod quidem pariter conſtat ſeruatum in facto, de quò agitur, ſi credendum eſt literis ex diuerſis partibus tranſmiſſis in quibus fertur ſuam Catholicam Maieſtatem, habita notitia obitus Marchionis Montis maioris prouidiſſe offitium Straticoti in perſonam Don Giorgij de Mandoſſa, non obſtante quod adhuc ſuperſunt plures menſes de biennio præfati Marchionis defuncti, quod tandem confirmatur ex literis eiuſdem Don Giorgij ab eo miſſis ad Senatum, & ad Iudices Straticotiales Ciuitatis Meſſanæ, in quibus atteſtatur habere prouiſionem ſuæ Maieſtatis de offitio Straticoti nunc vacante, ex qua prouiſione apertè datur intelligi, quod etiam in caſu mortis debet Straticotus à Rege creari ad biennium, vt conſuetum eſt, nec expectatur lapſus temporis, quòd ſupererat defuncto, vt interim ſubrogetur à Prorege pro reſiduo, & ſic ad minus tempus contra formam Priuilegiorum, quæ ita interpetratiua conſuetudo declarauit, cui ſtandum eſſe nulli dubium eſt, etiam ſi abſquè alia temporis præſcriptione, per vnicum actum ita fuit ſeruatum; *Aym. Crau. in cons.201.num.12. Menoch.de arbit.iud.cap. 83.num.10.Apon.in conſi.51.num.28.& 29.* omnis enim dubietas ex ſubſequuta obſeruantia tollitur, *cap.cum dilectus extra de conſuet.* Tertio, & vltimo, ſi voluerit Prorex eligere Straticotum pro interim quocumque modo vacat officium, quouſquè illud fuerit à ſua Catholica Maieſtate prouiſum, & tunc pariter electio eſt contra Priuilegia, tum quia refragantur illa, quæ

dictant

dictant Straticotum creari ad biennium, iuxtam prædicta, tum etiam, & illa, quæ immediatè admittunt Iudices Straticotiales esse Locumtenētes quousq; à sua maiestate fuerit de Straticoto prouisum, prout de consuetudine antiquissima Vrbis hoc euenit, de qua, tum per testes, tum etiam per literas potestatis Proregum, & præsertim Comitis Aluæ in lista in Eulogio constat, quæ consuetudo immemorabilis vim Priuilegij obtinet, *l.hoc iure §.ductus aquæ, ff.de aq.quot. estiu.cap.super quibusdam §. præterea de verborum signification. Alexand.in consil.6.col.2.in princ. vol.1.& in consil.35.colu.2.vol.2.Dec.in cons.586 num.6.Roland.in cons.66.nu.4.vol.2.& Bald.in tract.de præscrip.in 2.parte quintæ partis princ.q.6.nu.6. Osas.in cons.66.num.38.Rolan.in cons.59.num.17.volu.4. Menoch.in cons.90.num.65.in seq. Decian.trac. Crimi.lib.4.cap.9.sub num.14. Intrig. de feud. cent.p.quæst.39.num.49. Mascar.de probat conclus.1215. numer.48.Caned.quæst. Can. quæst. 45.num.33.& Pau. Emil.in tract. de excep.p. par.ex cap.1.num.30.tit.p.*& tanto magis in Vrbe Messanæ hoc vendicat sibi locum, in qua, mores, & consuetudines vti Priuilegia auarijs Regibus sunt confirmata, vt patet ex Priuilegio Ludouici, Ferdinandi, Ioannis, & Cæsareæ Maiestatis, ex quo sequitur, quod electio, quæ fit à Vicerege, siue pro interim, vacante officio in omni casu, vt in hoc tertio modo, siue pro residuo temporis, vacante offitio per obitum, vt in v. modo dictum est, semper resultat contra Priuilegia. Nam per talem electionem tollitur Locumtenentia Iudicis Straticotialis, qui succedit vacante offitio, tum ex Priuilegio, tum etiam ex consuetudine obtinente vim priuilegij vsq; ad aliam prouisionem suæ Cathol. Maiestatis, vnde talis electio in casibus præmissis, vti facta contra mores, & consuetudinem Vrbis est contra Priuilegia, & per consequens non exequenda, iuxta Priuilegium Martini, Manfredi superius relatum. Patet igitur ex prædictis absq; alia discusione, ne videar merita istius puncti, longiori calamo, attingere, quod quacumq; via intendit Prorex in electione Straticoti manus apponere, semper vrgent Priuilegia in contrarium, quibus refragantibus nihil ex mente suę Cath. Maiestatis in eorū præiudicium potest attentari iuxta prædicta.

27 Accedit præmissis consideratio, quæ sumitur arguendo, ab absurdo euitando, quod argumentum, vti sumptum à ratione naturali, vt inquit *Bald.in l.conuenticulam, C. de Epis.& Cler. validum esse, probans iura in l. nam absurdum, de bon.liber. cap.cum sit de iud. capit.quemadmodum de iur.iur. Aym. Crau.in cons.130.& Peregr.in cons.89.num.28. Vol.1.* Itaq; posito quod Vicerex eligit vacante officio per obitum pro tempore quò superat defuncto, vt in casu de quo agitur, vel pro interim in quocumq; casu, vsque ad nouam Prouisionem suæ Maiestatis, qua electione facta euenit eundem electum à Vicerege, esse prouisum à sua Cath. Maiestate prout verbo fertur in facto ab aliquibus, qui fouent partes Marchionis Sortini, qui publicè dicunt, eumdem pro certo fuisse electum à sua Catholica Maiestate, certe indubium reuocaretur, pro quanto tempore, iste erit Straticotus? cum ex Priuilegio Cæsaris vltra bienniurn, nemo potest esse Straticotus, quò elapso, est persona priuata, & certè si dicimus (ne illud obstet Priuilegium) quod talis exercet per biennium continuatis temporibus, tū prouisionis Viceregiæ, tum etiam subsequutæ suæ Maiestatis, tunc resultat inconueniens, quod prouisio facta à Rege ad biennium, suum non sortitur effectum, & clausula illa ad biennium in prouisione posita, esset sine virtute operandi adiecta, quod est absurdum, *ex l. si quando cum concordantibus, de quibus supra, ff. de leg. primo,* si vero dicimus ad euitandum hoc inconueniens, quod talis exercet officium per biennium iuxta Regiam prouisionē, aliud resultat absurdum, nempè daretur casus, quod quis exerceret officium Straticoti vltra biennium, quò elaspo non esset persona priuata, obstante Cæsaris priuilegio, quod in viridi est obseruantia, vt ex testibus, & literis potestatis in Eulogio transmissis patet, vnde, vt hæc essent absurda nec non, & stantibus præmissis, concludo nihil de hac re ad Viceregem spectare, sed eueniente casu vacationis, Iudex Straticotialis (vt moris est) succedit vsq; ad aliam suæ Cath. Maiestatis prouisionem; Sed vt superius ostensum est, hæc merita pendent in supræmo Italiæ Senatu, stante declaratione contra Priuilegij lata contra Comitem Recalmuti, quæ omnino seruanda est ex forma nouissimi Priuilegij, ita quod electio ista Marchionis Sortini, stantibus declaratione, & Priuilegio prædictis, in contrarium, refragantibus (vt ostensum est) nullo modo potest exequi absq; præiudicio Priuilegiorum, & incursu pœnæ in pra-

præfato nouiſſimo Priuilegio impoſitæ. Qua de re, ex hoc ſolum capite debet omnino declarari, abſque alia meritorum diſcuſſione, electionem præmiſſam fore, & eſſe cõtra priuilegia Vrbis, iuxta illius Syndici petitionem (mandante Senatu) porrectam.

Secundum caput principale contra Priuilegij, reſultat ex perſona dicti Don Cæ-
28 ſaris Gaetano Marchionis Sortini; cuius electioni refragatur Priuilegium Regis Alfonſi, in quo ad ſupplicationem Vrbis, fuit obtentum, vt Straticotus nõ ſit Ciuis, neq; coniunctus in aliquo gradu parentelæ cum Ciuibus Meſſanæ; Quod iure communi conuenire videtur, quo attento Ciuis in propria patria regulariter aſſidere non põt, *ex l.hi. qui, & ibi Gloſ. ff. ex quibus cauſ. maio. l.in conſiliarijs, & ibi Glos. C. de Aſſeſſ. l. fin. C.decrim.ſacril.l.3.& ibi gl. s.ff.de offi.aſſeſ. & nullus apparitor.C.de diue.offi.& appar.lib. 12. Menoch. de Arbit. Iud. caſ. 253. num.9. Albe. Brun.in cons. 12.Vince.de Fran. in deciſ. 98. & ibid. Amend.in addi.num. 1. & 2.Pet. de Greg. Tholoſ.lib.47.ſyntag.iur.cap.10.num.13. Mut. in conſu.Panor.cap.68.num.8. Gugli. de bened. in cap. Raynuncius, in verb. & Vxorem nomine Adelaſiam, num.1050.cum ſeq.de teſta. Boual. lib. 1.polit.cap.12.num.23.Anto.Sol.ſuper.conſu.Sabaud.tit.de Caſtel.§.preterea, nu. 1. Auend. de exeq.mand.reg.cap.3.Maſtril.de magis lib. 2. cap.7. Theſ.in deciſ. 268. num.1. Rouit. ſuper. prag. 1.ſub.tit.de offic.& Ioan.ſegu.in direct.iud. cap.9.num.4.in p.par.* & hoc per rationem in Priuilegio expræſſam, nam conſanguineorum affectu ſtatera Iuſtitiæ turbatur, quod ſenſit *Bart.in l.fin.de.off. aſſeſſ. & clarius declarat Turpur.in rub.de offit.aſſeſſ.num. 11.* qui tenet, quod quis reſpectu conſanguineorum exiſtentium in loco, efficitur de mala adminiſtratione ſuſpectus, ex quo amor, & odium animum plerumquè euertunt, *cap. cum æterni de re iud.in 6.glos.in verb. conſtitutionibus in d.l.lui.qui & in d.l.fin.C.de ſacril. Aſflic.in conſt. magiſtri Camerarij. num.9. Alci.de præs.reg.p.præſ. 37.num.4.Mut.in d.cap.68.& alij,* quos prętereo ſed in facto conſtat, Marchionem Sortini eſſe coniunctum in conſanguinitate, & affinitate cum diuerſis Ciuibus Maſſanę infra gradus legitimos, ſiue illi ſecundum Canones ad impediendum matrimonium computentur, *iux.tex.in cap. non debet de conſang.& affin. ſiue ſecundum ius ciuile, ad effectum ſucceſſionis, ſit computatio, iuxta tex. in §.fin.inſtit.de ſucceſſ.cogn.* Ideo ſequitur, quod refragante Priuilegio præmiſſo, dicta electio non eſt admittenda, & ex hoc capite poteſt, & debet declarari, fuiſſe & eſſe contra Priuilegia.

Nec refragatur huic capiti motiuum ex aduerſo, dum dicitur, quod multi fuerunt Straticoti ſanguine, aut affinitate cum Ci-
29 uibus coniuncti, ex quò infertur, quod per actum contrarium, licet vnicum, Priuilegio cenſetur renuntiatum. *Bart.in l.fin.num. 6.de conſtit.Princ.ex l. 2.C.de iur.dom.impetr.l. commiſſoriè C.de pact.inter.empt.& vend.cap. cum acceſſiſſent de conſtit.D D.in l.falſo, vbi Cyn. num. 3.C.de diuerſis reſcrip.Bald.in cap.plerumquè num. 19.de reſcript.D D.in cap.ſi de terra de Priuileg. Alex.in cons.33.num.2.vol. 5. Mars. in rubr.de fideiuſſ.num.335.Menoch.de prę.s.lib. 6.præſumptione 41.num.3. Reg.Iap.in commentario d.l.fin.in 2. parte, cap.2.num.2.*

30 Cui motiuo breuiter multis modis reſpondetur ſupponendo prius, quod in dubio non præſumitur, quod quis velit ſuo renuntiare Priuilegio, *Butr.in cap. accedentibus col.2.de Priuileg. Felin.in cap. cum acceſſiſſent num. 29. de conſtit. & Dec. in conſil. 308. nu.8.Surd.in quæſt.419.num. 34.Vol.3.* Nam renuntiatio aliud non eſt, niſi quædam donationis ſpecies, *l.ſi quis delegauerit, vbi Bart. de ſolut. Dec.in l. poſtquam liti, num. 15. & ibi Cur.Iun.5.C.de pact. Alex.in cons. 206.col.2. in fin. volum.7. Accedit Menoch.in lib. 3. de præſump.in 45.præſumptione, num. 11.* quæ dona-
31 tio non præſumitur, quia nemo ſuum iactare creditur, *l.cum de in debito verſ.qui cum ſoluit, ff.de condict.in deb.* vnde omnis coniectura potius eſt ſumenda, quam donationis, *l.eleganter, §.qui reprobos. ff. de pignorat. act.l.ſi cum aurum, ff.de ſolutionibus, Bald.in cons. 189.in fin. vol. 2. Dec.in cons. 150.num.4. & in cons.171.nu.4.& in conſi.644. num. 15. Iaſ.in l. Iuris gentium, §.ſi cum nulla, num.28.ff. de pact. Menoch. qui eorum meminit in tract. de arbitr.Iud.caſ.88.nu.1.cum ſequent.* Quò ſuppoſito, dico, quod dato, quod appareret, quod aliquis Straticotus non obſtante parentela habita cum Ciuibus, fuerit admiſſus, non tamen per hoc Ciuitas, per renuntiationem ex contrario actu cauſatam, amiſit Priuilegium, ex multis; Primo quia ita demum amittitur Priuilegium per con-
32 trarium actum, quando Priuilegiatus ſimpliciter id facit, at ſecus ſi poteſtatur, qđ non intendit ſuo renuntiare Priuilegio, iuxta morem Senatus, qui ſemper vtitur clauſula, Priuilegijs Ciuitatis ſemper ſaluis, quo caſu, durat Priuilegium, non obſtante actu in contrarium, vt ſupra tetigi, & voluit,

liit *Bart. in l. prima C. de his qui sponte mun. Sube. Alex. in cons. 108. volum. 3. & in consi. 33. num. 7. vol. 5. & in consi. 190. num. 22. vol. 2. Roman. in cons. 252. in fin. Canon. comm. in d. cap. cum accessissent, & Tap. in d. comment. d. l. fin. in loco præcit. num. 11. & Menoch. in 6. lib. de præs.*
33 *in presumpt. 41 num. 12.* Secundo tunc per actum contrarium quis amittit Priuilegium, quando scienter contrauenit; At secus ignoranter, *Canon. in cap. si de terra, vbi Deci. in specie de Priuil. Henri. Boyh. in d. cap. cum accessisset, num. 9. Moderni in d. l. finali vbi supra nu. 23.* quę ignoratia in dubio præsumitur, quousque non constat de scientia Vrbis, *ex l. verius, ff. de probat. capit. præsumitur de Reg. Iur. in 6. Bart. in l. is potest num. 18. ff. de acquir. herod. & in l. adulterium nu. 38. ff. de adult. Dec. in consi. 330. num. 9. Alex. in consi. 172. num. 9. vol. 2. Magon. in decis. Luc. 49. nu. 11. cum concord. tradd. in commentario capi. super literis num.*
34 *88. vbi latè extra de rescript.* Tertio non procedit motiuum in priuilegio concesso Ciuitati, cui Ciues contrauenientes non præiudicant, sicut nec Clerici præiudicant Ecclesiæ, *D D. in cap. accedentibus de priu. Abba. in cap. pro illorum de præb. Felin. in d. capi. cum accessissent num. 94. & alij per Modernos allegati,*
35 *in d. l. finali vbi supra num. 17.* Quarto allegata in motiuo non procedunt in eo, qui contrauenit Priuilegio, vt mandato superioris obediat, prout fortè id fecit Senatus in aliqua facti contingentia, quo casu Priuilegio per contrarium actum non dicitur renuntiatum; quia animus non tendit ad illud, *Turp. in consi. 483. num. 13. Dec. in d. cap. cum accessissent in 5. limit. num. mihi 17. Moderni.* qui istud declarant *vbi supra nu. 13.* Pro qua re facit, quod coniectura renuntiationis Priuilegij est euitanda, *Ias. in d. l. finali, num. 58. Feder. Senior in cons. 233. post. num. 3. Alexand. in cons. 157. col. 1. vol. 7. Crau. in cons. 21. num. 14. Menoch. in cons. 2. num. 135. vol. 1. Tap. vbi supra num. 24.* Vltimo allegata in
36 contrarium procedunt in Priuilegio habente actum momentaneum, & non reiterabilem, quod amittitur per cõtrarium actum, per illum *tex in d. cap. cum accessissent, & in l. 2. C. de Iur. dom. impet.* At secus in Priuilegio habente tractum successiuum, & reiterabilem, quale est hoc priuilegium, nempe illud, non sic per contrarium actum faciliter amittitur. *Barto. qui sic distinguit in d. l. fin. ff. de constit. Princ. D D. in d. cap. cum accessissent, vbi Dec. sub. 5. conclus. & in cap. si de terra. de Priuil. Ciuil. in l. voluntariè, vbi Salic. C. de excusat. Tut. & in d. l. 2. C. de Iur. domin. impetr.*

Bart. in l. 2. §. fin. ff. de Decur. Bald. in cap. plerumque col. finali, de rescript. quod est de mente Alexand. in cons. 190. col. fin. vol. 2. & clarius ponit in d. consil. 33. num. 4. volu. 5. Dec. in cons. 496. num. 13. in 4. parte.

Tertium & vltimum caput principale contra Priuilegij est illud, quod pariter ex persona dicti Marchionis resultat, & colligitur ex Priuilegio Rogerij, in quo extat
37 prouisum, quod offitiales statuendi in Vrbe non sint Ciuibus suspecti, nec infesti populo, aut molesti, & in specie de Straticoto, quod debet esse gratus Messanæ, Patet ex priuilegio Cæsareæ Maiestatis, qui sub verbo Regio promisit prouidere Vrbi de Straticoto grato, quæ Priuilegia iure com-
38 muni comprobantur, quo attento Iudex suspectus non amittitur, sed potest recusari *capit. Iudex eod. tit. lib. 6. capit si quis contra clericum de for. compet. capit. cum speciale de Appell.* satis enim durum est coram suspecto Iudice litigare, *l. apertissimi, & l. cum specialis C. de iudit. cap. quia suspecti 3. quest. 5. conueniunt tradita per Alexan. in cons. 89. vol. 1. & in l. solet, ff. de Iurisd. omn. Iud. Roma. in cons. 220. col. 2. Capp. Thol. decis. 478. & Minad. in cons. 37. vol. 1.* In proposito constat ex Eulogio Marchionem Sortini esse suspectum, nec gratum Vrbi, ideo electioni, de qua quæritur, obstant præmissa Priuilegia. Liquet enim de suspicione, stante sanguinis coniuctione, de qua nouiter Vrbs Messanæ notitiam habuit, qua Marchio Sortini est coniunctus, tum præfato Comiti Racalmuti, qui stante dicta interloquutoria contra eum lata, per quam non fuit admissus in offitio Straticoti, & per quam fuit coactus post accessum ad Vrbem redire vnde venerat, fuit effectus inimicus, quinimo de inimicitia dicti Comitis Illustrissimus Dominus Cardinalis attestatur in literis ad Senatum transmissis & in Eulogio præsentatis. tum etiam cum D. Octauio de Aragonia, pariter inimico, ex causis contra eum propositis ad instātiam Syndici istius Vrbis in visitatione generali; quæ hodie pendent in supræmo Principis auditorio. Ex qua re resultat, quod dictus Marchio Sortini, tamquam coniunctus inimicorum Messanæ, ef-
39 ficitur eiusdem Vrbis inimicus: Nam in minoribus terminis simpliciter amicus inimici mei præsumitur meus inimicus, vel saltem suspectus, *Dec. & Cagn. in l. consilij §. Socii ff. de reg. iur. Baldus Salic. & Iason, in l. liberi, C. de in officio testamen. Canon. in c. cap. repellantur de accusat.* quod quidem multo magis lo-

cum

cum habet in conſagnineo, vel coniunćto inimici mei, qui propter hoc efficitur inimicus, *Bald.in d.l.liberi,& in l.prima num.* 33. *ff.de rei vendic. And.Sicul.in d.capit.repellantur, Glos.in l.* 1.*§.cum patrono in verbo cum inimicis de offi.præfecti Vrb. Glos.in cap.*1.*in verbo porrò, quæ fuit prima caus.benef.ammit. Marſil.in l.* 1.*§.præterea, num.* 10.*ff. de queſt,* qui omnes loquuntur de vaſſallo contrahente parentelam cum inimico Domini, qui propter hoc efficitur illis inimicus, quod declarat *Maſcard.in tract.de probat.conclus.*898.*nu.*35. *cum ſeq.latè Menoch.in cons.*102.*num.*9.*volu.* 2.*remiſſiuè, idem Menoch.de præſumpt. libe.* 5. *præſumpt.* 43. *num.*16. Ex quibus omnibus concludendum eſſe arbitror, electionem præmiſſam fore, & eſſe contra priuilegia Vrbis Meſſanæ, & ita declarandum eſt à Dominis Iudicibus Straticotialibus, Regijs Delegatis, quorum Religioni hæc ſubmitto, & ſi quid in eis deficit eorum ſuppleat Doćtrina, & in fidem ſignaui, & ſubcripſi. Meſſanæ Die xviiij. Nouembris. 1610.

Ita iuris eſſe ſentio,

Oćtauius Gloritius Iuriſconſultus Tropienſis.

Hęc quæſtio hodie eſt ſopita, na pendentibus his meritis, in ſuprema Regali Curia de rebus Italicis, in qua fuit primo introdućtum eulogium Comitis Ragalmuti, & deinde iſtud Marchionis Sortini, Placuit Catholicæ Maieſtati Domini noſtri Regis Philippi Quarti, ad petitionem ſuæ Vrbis Meſſanæ, nouo priuilegio, hoc declarere inter alias gratias in eo conceſſas de menſe Septembris. 1622.

Cuius petitionis, & Regij Drecreti tenor, talis eſt.

Item, que ſe declare, que la elecion del Cargo de Eſtratico toca à V.M. ſolo, y que vacando el dicho Cargo por muerte, auſencia, o fin del biennio, y antes, que llegue el ſucceſſor, o por qualquer otro caſo, que ſea, que el Virrey non ſe pueda meter, en elegir, o ſubrogar otro, ni en la proprietad, ni en el interim, ni en otra forma alguna, ſino, que durante el tiempo de la vacacion, entre en el'eſercitio del dicho Cargo de Eſtraticò el Lugar teniente, que es la Corte Eſtraticotial, cada Iuez por ſu tanda, en la forma, y modo, que agora ſe eſtila, y accoſtumbra aſta que V.M. lo prouea, y con eſto hayan da ceſſar, y ceſſen los pleytos que peden en el conſejo ſupremo de Italia, cui petitioni reſpondit Cath. M. per hæc verba SIC DECLARATVR legitur in priuilegio regiſtrato in lib. magno Priuilegiorum conſeruato in Archiuio Senatus in vltimis fol.

RESPONSVM QVINTVM

SVMMARIVM.

1 Clerici, & personæ ecclesiasticæ, non tenentur soluere Gabellas, ex priuilegio iuris.
2 Gabella contrahentibus imposita, non debetur à clericis venditoribus eorum redditum, siuè ad grossum siuè ad minutum vendant.
3 Clerici vendentes fructus rerum suarum, non dicuntur negotiari.
4 Miles Hyerosolimitanus inter personas ecclesiasticas numeratur, & sub Religion D. August. militat.
5 Gabella si de facto exigitur à personis ecclesiasticis, exigentes sunt excommunicati: qui non absoluuntur absque restitutione.
6 Merita negotij afferuntur.
7 Clerici sunt immunes à gabellis, pro rebus Ecclesiæ, & patrimonialibus.
8 Bona Clericorum patrimonialia, an gaudeant eodem priuilegio, quo gaudent ecclesiastica.
9 Collectari, sicut non possunt bona Ecclesiæ, sic nec patrimonialia clericorum.
10 Patrimonialia bona, quæ sint.
11 Feudum paternum quod sit.
12 Patrimoniale non dicitur, etiam quod euenit ex successione transuersalium.
13 Clerici pro rebus emptis & donatis, an sint immunes.
14 Regia Cam. Summariæ Reg. Neap. cogit clericos ad solutionem collectæ, & gabellæ, pro rebus emptis.
15 Clerici pro rebus donatis in fraudem, tenentur soluere collectas, & gabellas.
16 Fraus, & simulatio est difficilis probationis.
17 Simulatio ex quibus arguitur, & an valeat Iudicis arbitrium.
18 Gabella, quæ soluitur à venditore non debetur à Clerico vendente redditus rerum suarum.
19 Gabella imposita super rebus, non debetur à clerico domino, & num. sequenti.
20 Gabella imposita super rebus, soluitur à Domino rei.
21 Gabella in hac facti specie, soluitur ab emptoribus.
22 Gabella quæ soluitur ex contractu, si non exprimitur à quò, onus est emptoris.
23 Decima, quæ debetur Fisco ex alienatione feudi, ex cap. volentes, à quo sit soluenda.
24 Capita gabellæ, de qua agitur, disponunt expressè illam emptoribus soluendam, vide motiuum ex aduerso sub nume. 28. sed resp. & num. 29.
25 In claris non est opus coniecturis.
26 Duo vincula magis stringunt, quam vnum. Duplex funiculus plus operatur, quam simplex, ibidem.
27 Clausulæ geminatæ magis enixam voluntatem ostendunt.
28 Statutum disponens idem, quod ius commune, quid operatur.
29 Correctio repentina est euitanda, & corrigere se ipsum in continenti, nemo præsumitur. Interpretatio ea sumi debet, per quam dispositio sibi non contradicit, ibidem.
30 Obseruantia est optima dispositionis interpres.
31 Contrariorum eadem est disciplina.
32 Oppositum operatur in opposito, quod propositum in proposito.
33 Emptores rerum clericorum, non sunt immunes à gabellis, & num. 41. & 44. contra num. 45. soluitur num. 50. sed vera resolutio traditur nu. 54. 56. & 57.
34 Priuilegium clerici est personale, & non egreditur personam. Quod procedit in herede priuilegiati, ibidem.
35 Persona mutata, mutatur priuilegium.
36 Emens à Fisco, non est immunis à vectigalibus.
37 Fiscus, & Ecclesia, æquiparantur.
38 Iudicium idem in æquiparatis. Adequatio operatur, vt dispositum in vno, locum habeat in alio.
39 Coloni partiarij clericorum, non sunt immunes à collectis, & gabellis pro eorum portione, sed limitatur num. 61.
40 Emptio, & conductio habent simbolum inter se.
41 Glosa in in clem. fin. de cens. quæ voluit, emptores redituum clericorum non esse immunes declaratur.
42 Clerici negotiatores, tenentur soluere collectas, & gabellas.

Specu-

ARGVMENTVM

An, & quando personę ecclesiasticæ, illarumq; redditituũ emptores, sint à solutione gabellæ immunes.

SPiritus Sanctus Adsit, & illuminet intellectum, vt sancta Iura loquar super eo, quod hodie pendet in M. C. Trib. Regij Patrimonij huius Siciliæ Regni, in quo consultissimi viri præsident, inter fratrem Don Marium Sollima Hyerosolimitanum Militem ex vna, & Gabellarium gabellæ vini ex altera; In qua re, prima fronte videtur quod præfatus de Sollima non possit molestari pro Gabella, de qua quæritur, & quod propterea exactum debet sibi restitui iuxta eius petitionem contra eundem Gabellarium porrectam.

Pro quo suffragari videtur illa Regula generalis, in qua se fundat Aduersarius, quam negare non minus periculosum esset,
1 quam suspectum. † quod clerici, & personæ Ecclesiasticæ sunt immunes à solutione Gabellarum, & similium Vectigalium, ità quod à laicis ad solutionem Gabellæ, compelli minimè possunt, ex priuilegio à iure, tum humano, tum etiam, & Diuino eisdem concesso, *ex l. placet, & Auth. item nulla communitas, vbi DD. C. de sacrosanc. Eccl. cap. non minus, & c. aduersus, & ibidem Canon. extra de imm. Eccles. cap. præsenti de cens. in 6. & Clem. fin. eod. tit. cum simil. Bald. in l. secunda C. de Episcop. & Cler. Abb. & Cano. in cap. fin. de vit. & honest. cler. & in cap. innouamus num. 4. de cens. idem Abb. in cons. 6. in 2. dub. vol. 1. & latius in consi. 13. vol. 2. Gemin. & Imol. in cap. 1. de temp. ordi. in 6. Ioan. de Ami. in cons. 18. col. 1. Deci. in cap. Ecclesia san. Ma. num. mihi 56. de const. Couar. pract. quæst. cap. 31. sub num. 9. Iul. Ferr. in tract. de Gabel. nu. 444. latè de tali exemptione, Roder. in 2. tom. quæst. regu. quæst. 64.*
2 † Intantum quod Gabella, quæ pro contractu imponitur contrahentibus, non debetur à Clericis, seu personis ecclesiasticis vendentibus vinum, oleum, aliosque rerum suarum reditus, siuè ad grossum, siuè ad minutum vendant; *Berta. in tract. de Gab. in 7. par. quæst. 7. col. 4. vers. an autem, quem refert, & sequitur Roland. in cons. 71. sub. num. 9. Vol. 4. Iul. Ferr. in loco præci. nu. 447. Ioan. Ant. de Nig. in estrauag. Clem. 7. contra clericos non inced. in habit. & tons. in Glos. in verb. Priuilegio*
3 *sub num. 128.* † qui refert, quod clerici vendentes redditus rerum suarum, non dicuntur negotiatores, vt inquit *Abb. in d. cons. 6. in fin. Roland. in d. consil. 72. num. 11. Crau. in cons. 173. num. 3. Vol. 1. Prosp. de Aug. in add. ad sum. Bull. Stef. Quarant. in verbo vectigal. vers. 4. amplia*: Quamdere cum in facto agitur de Gabella imposita in emptione, & venditione vini de certis denarijs soluendis super certa mensura, siue ad minutum, siue ad grossum vendatur, vt patet *ex cap. 7. dictæ Gabellæ*, vtique omne ius refragari videtur, vt possit Gabella prædicta exigi à præfato D. Mario, qui vendit, vel vendi facit eius vinum recollectum ex re propria, stante immunitate Ecclesiasticis per-
4 sonis concessa. † inter quas præfatus de Sollima, vti Miles Hyerosolimitanus connumeratur, eademquè gaudet immunitate, *Roder. in d. 2. tom. quæst. regul. d. quæstio. 64. Adden. ad d. sum. Bull. in loco præcit. in 6. ampl.* isti enim Milites dicuntur regulares, & ecclesiasticæ personæ, vt attestatur *Gue. Piso. Suaz. in prælud. feud. fol. 173. in paru.* impressione, eosque militare sub Religione Sancti Augustini, inquit *Menoch. in cons. 54. nu. 17. vol. 1. cuius, & aliorum meminit Intrigl. in 2. cent. feud art. 1. num. 109. cum sequen.* Ex quibus constare videtur, quod præfatus D. Marius non est de cętero molestandus à
5 Gabellario pro dicta Gabella † & quatenus de facto aliquid ab eo exactum fuerit, debet omnino restitui *d. cap. quamquam in fin. de cens. in 6. ex d. clem. præsenti eod. tit.* vbi legitur quod exigentes huiusmodi onera à personis ecclesiasticis, sunt excommunicati, nec absoluuntur, nisi facta plenaria restitutione; vt post *Card. cuius ipse meminit, scripsit Rolan. in d. cons. 71. num. 13.* & de censura, quibus innodantur exigentes Gabellas, vel collectas à personis ecclesiasticis, & quando ea sit, quæ comminatur in Bulla Cænæ Dom. optimè loquuntur *Adden. qui hoc declarant ad sum. Bull. in d. verb. vectigal. vers.* vt autem exigentes.

Sed tamen his non obstantibus, (re ipsa diligenter, ac maturius considerata) absque dubio arbitror, præfatum Don Marium in hac causa, minimè Ius, & Iustitiam fouere. & ideo est absoluendus Gabellarius ab eius impetitione, illaque Gabella, eidem Gabellario, eiusque successoribus Ius, & causam habentibus à Senatu
6 Messanensi, debetur † nempè non agitur de solutione Gabellæ facienda à præfato D. Mario (vt ex aduerso prætenditur) sed potius de restitutione Gabellę ab eo exactę, & quæ de cætero exigitur ab emptoribus vini, quibus est imposita, quam omnino debet restituere, nè alias contingat, inuito Domino, alienū retinere, & per consequens

contra

contra Ius, & humanum, & diuinum, cum aliena loeupletari iactura, vt infetius ostendetur.

Itaque pro elariori meritorum explicatione considero, quod in eo versatur præsens controuersia, illiusque error in applicatione consistit: Nam D. Matius supponens, & male, hane Gabellam ab eo solui vti venditore, petit exactum sibi restitui, & de eætcto non molestari, pretextu immunitatis præmissæ; At ex aduerso, per Gabellatium supponitur illam solui ab emptoribus, ad euius solutionem de iure tenentur, & si à persona ecclesiastica emerint, vt inferius ostendetur, & ideo omninò est absoluendus Gabellarius ab eius impetitione.

Vndè super præmissis ab vtraque parte suppositis, constituo duo capita, in quibus patebit, quod in vnoquoque ipsorum, hæc Gabella est legitima, & de iure debetur,

Primum est Caput; (dato absque præiudieio, quod hæc Gabella esset onus venditoris, vt Don Marius supponit) adhud tamen non est ita facilè, vt prætendit, eum in venditione vini, Gabellæ, de qua agitur, immunitate gaudere, licet ex allegatis constet, personas ecclesiasticas esse immu-
7 nes à Gabellarum solutione † Nam ea vendicant sibi loeum respectu rerum Ecclesiæ, vel patrimonialium elericorum, de quibus earumque redditibus, Gabellas soluere non tenentur; sic intelligendo illa iura *in cap. quamquam de cens. in 6. & in d. clem. fin. eod tit.* in quibus patet, Ecclesias, & ecclesiasticas personas ae res ipsarum esse immunes à secularium personarum exactionibus, quod de patrimonialibus intelligi constat *ex not. per Glos. in d. cap. quamquam in vers. ipsarum*, quæ huius rei reddit rationem † di-
8 cens, quod bona elericorum eodem gaudent Priuilegio, quo res Eeclesiarũ, per ea q̃ notantur in *c. similiter per illum tex. 16. quæst. 1. ex tradd. à Cano. in cap. Ecclesia San. M. de Const.* vbi ab omnibus tractatur articulus; An Patrimonialia, & Ecclesiastica sint paris Priuilegij. & quidem lieet illud generale non sit, vt tenet *Glos. sing. in d. cap. quamquam, & ibidem Archid. & sequitur Abb. in cap. fin. num. 11. de vit. & hon. cleric. quod post alios sentit Menoch. in cons. 800. num. 47. vol. 8.* tamen in easibus à iure expressis, hæc æquiparari communitet traditur in *d. cap. Eccles. San. M. ex Ant. de Butr. in cap. si diligenti col. fin. vbi Imol. Abb. & alij de præscript. idem Aba. & Imol. in d. cap. fin. de vit. & hon. clerico. cum concord. à Felin. tradit. in d. cap. Eccles San. M. num. 8.* inter quos iste conuenit, quo ad Gabellarum, seu vectigalium solutionem, in quibus hæc bona à pari procedunt, per illa iu-
9 ra in *d. cap. quamquam, & in d. clem. fin.* † & ideo sicut non possunt collectari bona Ecelesiæ, ita nec Patrimonialia clericorum, vt notat *Ant. de Butr. in cap. 1. vers. quid si consuetudo, & ibidem Imol. de consue. idem Butr. in d. cap. non minus in 3. not. d. imm. Eccle. Alex. in cõs. 68. in princ. vol. 2. Archid. & Philip. Franc. in cap. 1. de immun. Eccles. in 6. Dec. in d. cap. Eccles. San. M. num. mihi 18. Afflict. in consti. Reg. Hac edictali la seconda col. 1. & in constit. Reg. statuimus 2. num. 16.* & est communis opinio vt attestatur *Camp. in d. extrau. Clem. 7. vbi sup. num. 48.* & ideo in hac facti specie, de patrimonialibus loquitur idem *Camp. vbi supra sub nu. 128. Addi. ad sum. Bull. in d. verb. vectigal. in prin. in 5. limit.* Hinc est quod in Regno Neapolitano prouisum est *in capit. item* statuimus illius Regni, quod elerici, qui elericaliter, &c. personas ecclesiastieas non teneri communicare cum alijs in collectis, & exactionibus quibuseunque, nec pro bonis ecclesiasticis, nec pro patrimonialibus de portionibus eos legitimè contingentibus, & ita per illum *tex. loquitur Afflict. in d. const. statuimus in loco præcit.* At in facto, de quo quæritur, hæc bona, ex quibus percipit iste de Sollima vinum, non
10 sunt aliter patrimonialia, † quæ ea sunt, quæ ex suecessione maiorum obueniunt, vt sentit *Dec. ex statuto per eum relato in cons. 88. sub. num. 1.* & refert ita vulgo traditum esse in Gallia, *Tiraq. in tract. de retract. ligna. §. 32.*
11 *Glos. Vni. num.* 101. † facit, quod traditur de feudo, quod paternum dicitur, quod ex successione aseendentium ad nos peruenit *cap. 1. §. paternum, de nat. suc. feud. cap. 1. §. hoc quoque de succ. feud. & cap. 1 §. his quoque de succ. frat. & gradi. succed. in feu. in vsi fend. Iul. Cla. in §. feudum, quæst. 8. Cur. Iun. in tract. de feud. in 1. par. quæst. 8. Crau. de antiq. temp. in §. pen. in pri. cum concord. alias trad. à nobis in præiud. feud.* dum feudum paternum ab antiquo distinguitur. Cæterum hæc bona præfati de Sollima ei lucratiuo titulo obuenerunt, ex pretensa donatione sibi facta ab eius sorore, vnde patrimonialia non
12 dieuntur † Nam quod a transuersalibus obuenit, etiam infortioribus terminis per successionem, patrimoniale non dicitur, *Cassia. in tract. de retraiz. §. 1. in verb. ansien in prin. quem refert, & sequitur Tiraq. in d. Glos.*

vni.num. 103. quod multo magis locum ha-
bet si titulo particulari acquiritur, *Tiraq. in*
ead. Glos. num. 52. & ideo an iste de Sollima
sit immunis pro redditu istius rei, est quæ-
13 stio pendens ab eo iuris articulo † An cle-
rici, & personæ ecclesiasticæ, pro rebus em-
ptis, & donatis, sint à solutione Gabella-
rum, & aliorum munerum immunes &
quidem licet aliqui arbitrari sint rem ip-
sam Romani Pontificis declaratione indi-
gere, vt inquit *Cald. in cons. 7. de constit. & in*
cons. 2. de cens. & constat ex trad. per Bart. in l.
rescript. §. fin. ff. de mun. & hon. Bald. in l. 1. §.
nemo ff. quod cuiusque Vniuers. nomi. & ex his,
quæ latissimè disputando ad partes scripsit
Camp. in d. glos. in verb. Priuilegio extrauag.
Clem. 7. num. 49. cum seq. de quo ipse meminit in
d. cap. Reg. Neap. Item statuimus, tamen non
desunt, qui tenent hanc partem, quod non
sint immunes etiam à collectis, quæ impo-
nuntur personis pro rebus, vt per rationes,
quas adducit, tenet. *Afflict. in d. const. Hac*
edictali num. 3. post Lucam de Pen. in l. hi qui C.
de prædiis, & omn. reb. nam. lib. 11. idem Afflic.
14 *in d. const. statuimus, num.* 16. † & secundum
hanc opinionem ita seruari à *Reg. Cam.*
Summa. Reg. Neap. attestatur Campag. in d. ex-
trau. super d. glos. num. 77. qui testatur de hoc
legem esse vniuersalem in Regno, & plu-
ries vidisse literas emanasse à dicta Reg.
Cammera, vt clerici pro his bonis cogan-
tur ad soluendum collectas, & gabellas
15 † super cuius rei veritate non intendo ex
his me iudicem constituere, scio tamen es-
se verum, quod si aliqua simulatio argui
possit ex prædicta donatione, quod illa in
fraudem collectarũ processit; tunc absq; du
bio nulla immunitas pro eo suffragaretur
Spec. in tit. de cler. coniug. col. fin. vers. sed quid si
frater num. 16. vbi ait, quod si frater vel ne-
pos donat clerico in frudem collectarum,
non gaudet priuilegio, *Bart. in cons.* 180.
Luc. de Pen. in l. finali in fin. C. *de anno. & trib.*
lib. 10. *Camp. qui horum meminit in d. glos. num.*
16 108. quod vtrum in hac re argui possit † li-
cet alias fraus, & simulatio contractus sit
difficilis probationis, *Crauet. in cons. 143. nu.*
12. Menoch. de arbitr. Iud. cas. 116. num. 8. &
13. tamen non curo aliter insistere, tum
quia verè non tractatur de solutione Ga-
bellæ faciendæ à præfato de Sollima, nec
in hoc stat punctus, tum etiam quia in hoc
supplebit magna perillustri. D D. Iudi-
cantium religio, authoritas, & experien-
17 tia, † qui tum ex qualitate personarum,
tum etiam ex causa, & clausulis in præten
sa donatione adiectis, id facilè percipient;
iuxta ea quæ scripsit *Spec. in loc. præcit. num.*
17. & Bald. admonuit in consil. 311. propè fin.
vers. 12. considerandi lib. 5. vbi hoc iudicantis
arbitrio remittit, qui ex coniecturis arbi-
tratur de simul. *Corn. cons. 346. col. pen. lib.*
1. Crau. in cons. 156. num. 14. Paris. in cons. 54.
num. 22. vol. 1. quibus accedit Menoch. de arbitr.
Iudic. cons. 247. conueniunt traddita à Paul. de
Castr. in cons. 337. sub. num. 4. vers. quinto sumi-
tur lib. 1. Crau. in cons. 44. num. 5. & in consil.
321. num. 3. Et tanto magis, quia tractatur
de alienatione facta inter coniunctos, *ex l.*
si inter, de don. inter Vir. & vxor. ex not. in cap.
1. vt ecclesiast. benef. sine diminut. conf. Mascar.
in conclus. 815. nu. 65. vbi per totũ latè frau-
dis probationis prosequitur.

Secundum est caput, quod formatur
super eo, quod verè, & pro certo suppo-
nitur ex parte Gabellarij, videlicet quod
gabella ista non soluitur à Dominis, seu vẽ-
ditoribus vini, sed ab ipsis emptoribus, vn-
de ea, quæ allegantur ex parte dicti de
Sollima venditoris, in hac re nou conue-
18 niunt, † quæ militant, si gabella ipsa es-
set onus venditoris, nempè tunc ipse ven-
dens, vel vendi faciens eius vinum, esset
immunis ex allegatis, & ideò si esset gabel
la imposita, quod vendens teneatur dare
denarios duos communi, certè clerici, &
personæ ecclesiasticæ vendentes vinum,
frumentum, vel oleum, quod habent ex
prebendis, vel patrimonialibus, non tenen
tur soluere gabellam, *Cin. & Bald. in d. l. 2.*
C. de Episc. & cler. Bertra. in tract. de gabel. in
7. par. quæst. 7. Iul. Ferr. in eod. tract. num. 447.
Roland. qui horum in proposito meminit in d.
cons. 71. num. 8. vol. 4. † Pariter si gabella es-
19 set onus merè realè impositum ipsis rebus,
qualis est gabella, quæ soluitur pro dela-
tione rei de loco ad locum, verbig. pro
ingressu, aut transitu, vt ex emplificat *Socc.*
in d. cons. 247. num. 3. in pri. vol. 2. vtique cle-
ricus deferẽdo rem propriam, extra tamen
negotiationem, de loco ad locum, gabel-
lam soluere non tenetur † Nam cum talis
20 gabella rebus imposita soluitur à Domino
rei *ex l. cum in plures, §. vehiculum, & ibi Glos.*
Bart. & D D. ff. locati, idem Bart. in l. 1. §. hic ti-
tulus num. 5. & 7. ff. de publ. sentit. idem Bart. in
l. 1. in fin. ff. de alim. & cibar. lega. conueniunt, &
alij, quos citat Socc. vbi supra, vtiquè quando
Dominus rei est clericus, vel alias persona
ecclesiastica, ab illius solutione excusatur,
istud est, quod sentit *Bald. in d. l. 2. in 2. no-*
tab. dum ait, quod nec etiam ad portam
soluunt,

ſoluunt,ſentiensquod ,quando gabella de-
betur pto ingreſſu, quę alias à Domino ſol-
uitur, clericus eſt immunis, in iſtis vendi-
cat ſibi locum fundamentum ex aduerſo,
21 † ſed in facto, de quo agitur, ſupponitur
pro conſtanti, quod gabella iſta ſoluitur
ab emptoribus vini, quod ex tribus verum
eſſe conſtat. Primo ex mera iuris diſpoſitio-
ne, ſic in dubio interpretante, quãdo gabel
22 la ſoluitur ex contractu † Nam ſi non eſſet
expreſſum, à quo ſit ſoluenda, onus eſt em-
ptoris, *ex l.debet à qua omnes viuunt, ff.de di-
lic.edict. per quam ita Bald.in rub.C.de reb.cred.
queſt.3.& in l.ſi prædium, num.6. C. de edilit.
actio. meminit Socc.in d.cons.247.num.2.& 3.
vers.aliquando, & tertio Vol.2. Alex.in cons.
51.num.4.vol.3. Bert.in d. tract. de gabel.in 7.
par.queſt.1.Ias.in l.3.num.41.C.de iur.emphi-
teot.Ceph.in cons.488.num.34.vol.4. Paris. in
cons. 55.num. 54.vol.1.Canalca.in decis.14.nu.
4.de contractibus in 2.par. & Peregr. in conſil.*
23 *101.num.1.vol.3.* † Pro qua re facit illud,
quod traditur à noſtris interminis capituli
Volentes Reg. Fiderici, permittentis con-
tra pheudi naturam illius alienationem,
(forma tamen non repugnante, vt noſtra-
tes intelligunt)cum hoc, quod decima Fi-
ſco Regio ſoluatur, cuius ſolutionem ad
emptorem ſpectare aliquando in Regno
fuit iudicatum, ſecundum opinionem,
quam tenet *Pet.de Gregr.in tract. de conceſſ.
feud.in 8.par.queſt,16.num.25.verſ.7.*& alio-
rum, quos ex recentioribus citat *Maſtril.in
deciſ.87.ſub num.1. & ibidem refert ſub nume.*
16.ita per Trib. Regij patrimonij, conſi-
ſtorij in multis caſibus fuiſſe iudicatum.
Secundo illud conſtat ex capitulis illius ga
24 bellæ *num.7.* † in quibus expreſsè diſponi-
tur, quod hæc gabella tot denariorum ſol-
uendorum ſuper quolibet quartuccio vini
ſoluatur, & ſolui debeat à fundacarijs, ta-
bernarijs, & alijs emptoribus vini: ſiue ad
minutum, ſiue ad groſſum emerint, & ſic
non reuocatur in dubium, a quo in hac fa-
cti ſpecie ſit ſoluenda gabella, quia iam
expreſſum eſt, gabellam ſolui ab emptore,
vt in diuiduo atteſtatur *Socc.in d.cons.247.*
25 *in d.verſ. aliquando, & tertio*, † qua de re in
claris non eſt opus iuris preſumptione, vel
coniecturis *l.ille, aut ille §.cum in verbis ff. de
leg.3.l.continuus,§.cum ita cum ſimil.ff.de verb.
oblig.*quinimo, concurrente in hoc, cum iu-
ris diſpoſitione, ſtatuto expreſſo dictæ ga-
bellæ,certius eſt illud onus ad emptorem
ſpectare; & fortiori vinculo ad illius ſo-
26 lutionem obligari † Quia duo vincula ma-
gis ſtringunt, *l.cum in adoptioris C.de adopt.§
ſed hodie inſtitut. eod.* triplex enim funiculus
plus operatur, quam ſimplex, *Auth.itaque
C.comm.de ſucc. notatur in l.baliſta ff. ad Tra-*
27 *bell.* † conueniunt tradita à D D.de clauſu-
lis geminatis quæ enixam voluntatem ma-
gis oſtendunt, *Cano.in cap.1.de tregua, & pa
ce, Bart.in l.cum ſimus, C.de agrico. & cenſit.
lib.11.Cran.in cons.54.vol.1. Deci.in cons. 51.
ſub.num.3.& in cons.373.num.8.Rola.in cons.*
28 100. *num.63.volu.4.* † Et quod magis ad
rem ,dicitur de ſtatuto diſponente idem,
quod ius commune,quod addit vinculum,
*ex not.in l.1.in prin.ff.ad l.falcid.& in l.3.§.ſi
rem de leg.3.Abb.in cap.cauſam, quæ exa.de re-
gul.in fin. Deci. in rubr. extr. de probat. in vers.
nec dicatur non mihi* 10. *add. Deci.cons.49.nu.
17.vol.1.& cons.51.num.7.Vol.2. Alde. Ma-
ſcar.de in ter.ſtatu.conclus.12.num.17.cum ſeq.*
Nec refragatur, quod ex aduerſo dicitur,
quod immo *ex cap.8.* dictæ gabellæ patet,
illam eſſe onus venditoris, ad quem refe-
runtur verba de ſoluendo gabellam: Nam
ſi rectè illa inſpiciuntur potius factum,
quam ius important, ex eo quod in facto
eſt, quod venditores vini exigunt ab em-
ptoribus gabellam incluſam in pretio legi-
timo, vel naturali, vt inferius dicetur, à
quorum manu, gabellarij poſtmodum re-
cipiunt à venditoribus exactam: vnde po-
tius reſtituere dicuntur, quam ſoluere
venditores. Nempè non poſſunt cauilla-
ri verba dicti *cap.7.*in quo principaliter de
ſignatur perſona, à quo ſit ſoluenda hæc
gabella, & expreſsè dicitur eam ab empto-
ribus ſoluendam, alias ſequeretur abſur-
dum, quod immediatè ſtatuentes, ſe cor-
29 rigerent, quod non eſt dicendum, † quia
repentina correctio in quacumque diſpoſi-
tione eſt euitanda ,nec præſumitur, aut ve-
riſimile eſt ſe ipſum aliquem incontinenti
corrigere, *l.non ad ea legata, vbi glos. & D D.
ff.de condi.& demonſt.l. cum hic ſtatus, §.1. in
fin.de donat.inter vir.& vxo.facit Tex.in l.præ-
cipimus in princ.C. de appell. Alciat.de præſump.
reg.2.præſ.28.in princ.Roland.in cons.52.num.
9.Vol.3.alios congerit Petrus Surd.in cons.241.
num.9.vol.2.tangit in cons.362.num.15.& in
cons.365.num.10. vol.3. conueniunt tradita à
Roland.in cons.31.nu. 5.vol.4.* vnde ſumi de-
bet ea interpretatio, per quam diſpoſitio
ſibi non contradicit *capi. inter dilectos de fid.
inſtrum.Bart.in l.fin.§.idem ff. de condict.* inde-
biti, & hoc in qualibet diſpoſitione proce-
dere, inquit *Dec.in l.vbi repugnantia num.4.
ff.de reg.iur.Cran.in cons.70.num.15.latè Surd.*

in conf.179.num.25.vol.2.& in cons.313.nu.17.vol.4. Tertio veritas ipsius suppositi pa
30 tet ex obseruantia † quæ est optima cuius libet dubiæ dispositionis interpres. & vulg. *Afflict.in decis.173.num.3.Cano.in cap.1.ext. de constit.* omnis enim dubietas ex obseruantia tollitur *cap. cum dilectus de consuet.* vnde illa Priuilegia, & statuta interpetratur *Caccher.in decis.136. Menoch.in cons. 276.nu. 19. vol.1.& Oaded.in cons.92.num.28.vol.1.* vnde dato absque veri preiudicio, quod ex capitibus gabellæ dubitaretur, an onus esset emptoris, nihilominus illud constat ex practica, & obsueruantia, quæ ex oppositis colligitur. Nam constat, quod quando emptor vini est persona immunis, emēdo vinum, tanto minus soluit de prætio, quantum gabella ipsa importat, vt testes deponunt, ex quo datur intelligi, quod alias cessante immunitate, emptores vltra pretium vini legitimum, vel naturale, illam soluunt, vt testes deponunt, & patet
31 ad sensum † tum quia contrariorū eadem est disciplina *l.1.ff.de his, qui sunt sui, vel alie iur.l.in fundo, ff.de rei vendic. Alex.in cōs.109. col.fin.vol.2.Paris.in cons.131.num.122.vol.*
32 *1.* † tum etiam quia valet ratio oppositorum, vt quod operatur oppositum in in opposito, operetur propositum in proposito, *l.fin.§.fin.ff.de leg.3.l.si ex toto ff.de leg.1.l.si vt proponis C.de nupt. Signorol. in cons.68.col.4.Tiraq.de retract.ligna.§.1.glos.12.num.16. Neuiz.in cons.70.num.24. Socc.in cons.73.col. fin.in fin.vol.1.Mascar.conclus.815.num.8.& Pet.Surd.in cons.310.num.12.vol.3.*

Supposito igitur pro constanti, quod
33 hæc gabella soluitur, ab emptore † resultat ex hac facti specie ille iuris articulus, an Emptores rerum clericorum sint immunes à gabellis, in qua re omissa disputatione à maioribus nostris iam occupata, vt patet ex eo quod consuluit *Ias.in cons.20.vol.1.Dec.in cons.48.in 1.parte.Ioan.de Ami.in cons.18.Roland.in cons.61.vol.4.& ex recentioribus, Menoch.qui latissimè examinat in cons.136.vol.2.* conclusiue loquendo, dico, quod simpliciter, & absolutè, emptores frumenti, vel vini, aut aliorum redditum clericorum non gaudent immunitate à gabellis, eo pretextu, quod pro illis rebus clerici sunt immunes, Huius sententiæ veritas ex quatuor confirmatur videlicet, ratione, lege, argumento, & auctoritate.
34 Primo ex ratione veritas ista probatur † ex eo, quod Priuilegium concessum personis ecclesiasticis, est mere personale, nam, vt in summi Dei cultu frequentiores sint, illud à iure conceditur, *d.cap. non minus, & ibid.Card.& Anchar.de immunit. Ecclesi. Abb. in cap.cum secundum de cens. Rolan. qui hoc genere vtitur argumenti in d.consil.61.nume.13. Menoch.in cons.276.vol.3.& in tract.de præsumpt.lib.3.præs.113.* ex quo infertur, quod eodem clericorum priuilegio non gaudent emptores redditum clericorum, quia priuilegium personale illius personam, cui concessum est, non egreditur. *l. maritum, & l.quia ff.solut.matri.l.cum patronus in fin.ff. de lega.2.l.in omnibus, & l.Priuilegia, ff.de reg.iur.Menoch.de arbit. iud. cas.572.num.19.* ita vt nec hæres vniuersalis, qui ex iuris fictione est eadem persona cum defuncto, ex vulg. priuilegio personali defuncti gaudere potest, *Alex.in cons.35.num.17.volum.4. Nact.in cons.173.col.1.Bero.in cons.133.num.*
35 *4.vol. 1.* † Mutata enim persona, mutatur & priuilegium, *l.1.C.de impone. lucra.discre. lib.11.l.cum quidam, §.si debitores, ff.de public. & vectigal.Bart.in l.Paulus, ff.de acqui.hered. Bald.in cons.31.vol.1.Anchar.in cons.108.nu.2.Ioan.Andr.& Archid.in cap.1.de immun. eccle.in 6.Ias.in d.cons.20. volu.1.Ioan. de Ami. in d.cons.18.verf.& quod immunitas; Menoch. in d.cas.562.num.44.Roland.qui hoc exornat in d.cons.61.num.5.cum seq.vol.4.* illud que insinuat *Menoch.in d.cons.136.num.2.& 3.*

Secundo Principaliter lege, hæc confirmatur sententia per *tex.qui ab omnibus allegatur in l.licitatio in §.fin.ff.de public. vbi à Iuris*
36 *cons.trad.* † quod quamuis Fiscus à solutione vectigalium sit immunis, illa tamen immunitate, illi qui a Fisco emunt, nō gaudent, parique ratione argui potest in emptoribus habentibus causam ab Eccesia, vel ecclesiasticis personis, prout arguit ibi *Bart.Alber.& communiter DD.eodemque argumenti genere vtitur Dec.in d.consil.48.in princ. Ioan.de Amic.in d.consi.18.Roland.in d.consil.61.num.16.& Menoch.in d.cons.136.nume.1.* & quidem legitimum est argumentum, †
37 quia Fiscus, & ecclesia procedunt à pari, & æquiparantur *l.fin.& ibi DD.C.de Sacrosf.Eccles.notatur in l.1.C.de iur. Fisc. lib.10.glos.& Salic.in l.1.C.si propt.public.pensi.Sylu.in cons.9.num.11.Afflict.in decis.153.num.2.Ioan.de Ami.in d.cons.18.circa fin.Tiraq.de retract.ligna, §.15.glos.1.num.11.Euarar.in centu.leg.in loco à Fisc.ad Ecclesf.num.2. accedi. Menoch.in*
38 *d.cas.562.num.25.& 26.* † Et ideo in æquiparatis idem esse iudicium, dicunt *DD. ex not. nil.si quis seruo C. de fur.& in cap.si postquam §.fin. in glos.in verf. prouisione de cens.in 6.latè*

6. latè Bart. & alij in l. 1. vbi est materia ordinaria ff. de legat. pri. id enim operatur adequatio, vt dispositum in vno vendicet sibi locum in alio iuxta distinc. Bart. in d. l. 1. num. 1. cum sequetibus, Crot. in l. omnes populi nume. 108. ff. de ius, & iur. Rip. in l. 2. num. 21. C. de fur. Surd. in 95. 384. num. 22. vol. 3. Berta. in 95. 97. num. 11. in ciu. cum alijs traditis à Massil. in decis. 156. num. 20.

Tertio, principaliter pro hac veritate suffragatur argumentum, quod sumitur à
39 Colonis Ecclesiæ, & clericorum, † qui pro eorum portionibus fructuum, quos percipiunt ex re Ecclesiæ, soluunt gabellas, & collectas, nec gaudent immunitate, Abb. in cap. non minus, num. 14. vers. vel secundo de immunitat. Eccles. Gemin. in d. cap. quamquam de cens. in 6. Parpa. in l. placet num. 73. C. de Sac. sanct. Eccles. Bened. Capr. in reg. 96. nu. 38. Iul. Ferr. in tract. de gabel. num. 537 Feder. de sen. in cons. 111. num. 10. Bursat. in cons. 25. num. 3. qui & alios citat, & in cons. 42. num. 16. vol. 1. Roland. in d. cons. 61. num. 15. & hanc esse receptiorem, & veriorem sententiam, attestatur Thesaur. in decis. 116. num. 8. illamque admittit Menoch. de arbit. Iud. cas. 180. num. 8. & esse magis receptam attestatur idem Menoch. qui alios congerit, & disputando in ea residet in d. cas. 562. num. 36. cum seq. quibus accedit Surd. in cons. 301. num. 86. sic pari ratione tenentur emptores habentes causam ab ecclesia, vel ab ecclesiasticis, ex titulo em
40 ptionis † Nam isti duo contractus Emptio, & conductio simbolum habent, & de vno arguitur ad alium, ex l. 2. ff. locat. & Institut. eod. tit. in princ. facit tex. in l. item si pretio §. fin. ff. eod. tit. Bart. in l. si merces §. vis maior. ff. eod. conueniunt tradita à DD. in l. 2. C. de rescid. vend. Alex. in cons. 112. vol. 1. & Dec. in cons. 181. cum concord.

Quarto hæc sententia, eorum confirmatur autoritate, qui in indiuiduo tenent hãc partem, emptores videlicet reddituum Ecclesiæ, vel clericorum non esse immunes
41 à gabellis, † viuunt communiter ex glos. illa, sic intellecta in clem. fin. in verb. non negociandi de cens. vbi post Speculat. in tit. de immunit. eccles. in fin. tenet eos non gaudere immunitate, nec glos. illa patitur intellectum quem tradit Menoch. in d. cons. 136. num. 24. vers. non obstat, qui ait, quod glos. illa loquitur in emptoribus, qui negotiationis causa, redditus clericorum, emunt; tum quia istud
42 esset indubitatum, † cum alias, & clerici negotiatores non sunt immunes, capi. fin. de vit. & honest. cleric. d. cap. quamuis de cens. in 6. Dec. in reg. 100. num. 13. Mol. de contract. disput. 36. Dec. in d. cap. Eccles. S. M. in fin. de constit. qui hoc declarat post Abb. in d. cons. 6. in fin. vol. 1. Ludou. Lop. in instruc. consc. par. 2. cap. 4. Parpal. in d. l. placet C. de Sacr. sanct. Eccles. Franc. Ripa. lib. 2. respons. cap. 22. num. 17. Roland. in d. cons. 71. num. 10. vol. 4. Thesau. in decis. 116. num. 10. latè Marc. Bru. in cons. 18. num. 237. accedit
43 Menoch. in d. cent. 6. cas. 562. num. 42. † Tum etiam quia Speculator, cuius doctrinam refert, & sequitur glos. illa, non loquitur de talibus emptoribus (vt supponit Menoch. vbi supra (sed simpliciter de his, qui emunt Bladum, vel vinum clericorum, & volunt transferre sine gabella, nec apparet, an negotiationis causa, vel nè, id faciant, quod etiam posse contingere absque negotiatione, colligitur ex Specul. ibid. in vers. & scias. quinimò si verba eius perpendimus, clarè colligimus, quod loquitur de emptoribus volentibus transferre absque negotiatione, dum ait, quod tales transferendo, volunt gaudere immunitate, qua gaudent clerici, & sic loquitur de casu, in quo clerici eorum autores gaudent, quod euenit quando extra negotiationem deferunt rem propriam: Quo casu, clericos esse immunes, iam probatum est, & ipse Speculat. admittit. in vers. & scias
43 † Qua de re, vt ad rem ipsam redeamus, glos. illa probat, emptores reddituum clericorum, immunitate non gaudere, cum qua ibid. transeunt, Card. & Imo. consuluit Ioann. de Ami. in d. cons. 18. & tenet Bart. in d. l. licitatio. §. fin. de publ. & vectigal. Quid Pap. in quæst. 208. in princ. Berta. in tract. de gabel. in 7. par. quæst. 7. Dec. in l. in omnibus caussis, ff. de reg. iur. latè Ias. in d. cons. 20. col. 3. vers. moueor in primis, vol. 1. Roland. qui ita consuluit d. cons. 61. vbi num. 17. alios citat in 4. alios huius sententiæ Auctores congerit Tiraq. in tract. ligna. §. 1. glos. 14. num. 12. in princ. vbi attestatur de communi, conueniunt, & alij quos post alios, citat Menoch. in d. cons. 136. nu. 136. num. 5. à qua ipse non dissentit in d. cas. 562. num. 43. de arbitr. quibus accedit Pet. Surd. in d. cons. 301. nu. 90. vol. 3. qua de re ex prædictis inferendo ad hanc facti speciem, cum sit, quod gabella, de qua quæritur, imposita sit emptoribus vini, illa de iure debetur, & si à præfato de Sollima emerint, nec eius priuilegio gaudere possunt iuxta præmissa.

45 † Fateor tamen, quod præmissæ veritati si diligenter illa non excutitur, illud refragari videtur, de quo pars ex aduerso facit

magnum

magnum festum ad probandum, quod emptores redditaum clericorum gaudent eadem immunitate
46 † Fundamentum sumitur ex eorum auctoritate, qui tenent illam partem, quod eo ipso venditor est immunis iure correlatiuorum, quorum natura est communis vtrique extremo *ex l. 1. cum simil. C. de cupress. lib. 11.* pariter, & emptor illa gaudet immunitate, quam sententiam scriptam reliquit *Gemin. in cap. 1. quem ibi sequitur Imol. de temp. ordi. lib. 6.* qui ait, quod si lex fecit exemptum monasterium quando vendit, ita etiam dicitur facere ementem ab ipso Monasterio, quod refert, & sequitur *Dec. in l. 1. num. 7. C. de in ius voca. allegat Nell. in tract. banni. in 2. par. 2. temp. quaest. 40. nec inficit. Canal. in decis. 27. sub num. 50. de contract. in 2. par. & consuluit idem Dec. in d. cons. 48.* vbi voluit, quod immunitas concessa venditori, quod absque solutione alicuius gabellae possit extrahere ad lumen de districtu Plumbini, prodest etiam emptori, qui eadem gaudet immunitate, prout ex recentioribus scripsit *Menoc. in cons. 716. num. 7. volum. 8. & latè ex professo consuluit in d. cons. 136. vol. 2.*
47 † Augetur difficultas ex illa *Bald. egregia distinctione tradita in cons. 31. incipiente, statutum Ciuitatis astensis vol. 1. quam sic appellat Menoch. in d. cons. 136. num. 114. in fin. illiusq; meminit Ioan. de Ami. in cons. 18. vers. vnde Bal. & Roland. in d. cons. 61. sub num. 17. vers. quinto. vol. 4. distinguit itaque Bal. vbi sup.* dicens, quod aut onus gabellae est annexum contractui, aut est annexum actui separato à contractu, primo casu emptor est immunis à gabella sicut persona Ecclesiastica, cum qua contrahit, secundo vero casu, emptor tenetur soluere gabellam licet venditor ad illius solutionem non tenetur, quam distinctionem declarat *Menoch. in d. consi. 136. num. 19.* ex qua inferendo ad rem nostram, illa videtur comprehensa sub primo capite distinctionis. Nam videtur, quod in facto tractatur de gabella contractui imposita, ex quo, eo ipso, quod quis emit vinum, tenetur soluere gabellam, vt patet *in d. cap. 7.* ita, quod immediatè gabella respicit contractum, iux. casum, quem considerat *Socc. in d. cons. 246. num. 3. versic. aliquando, & tertio, vol. 2.* & est onus illius executiuum, vt aduertit *Dec. in cons. 457. num. 1.* vnde sequitur, quod in hac facti specie, emptores vini personae ecclesiasticae debeant immunitate gaudere.

Verum pro veritatis defensione praedictis respondetur, sed vnum antea considero quod nescio, quo pacto, pars ex aduerso, ostendere conatur emptores esse immunes; Nam ex hoc non resultat consequentia, quod haec gabella, quae est inclusa in precio legitimo, vel naturali, vt deponunt testes, & inferius declarabitur, debeat cedere in beneficium venditoris, vt ipse tacitè, licet perperam, praetendit. Nam potius haec esset praetensio emptorum, qui tamquam immunes, deberent soluere precium vini, deducta gabella, ad quod verè precium reducitur, prout ab alijs personis soluitur, quae immunitate gaudent, vnde praefatus de Sollima vendens, vel vendi faciens eius vinum (supposita immunitate emptorum simpliciter, & absolutè, vt pars supponit, & non conditionaliter, & secundum quid, vt dicetur) non potest pro precio eius vini exigere ab emptoribus illud, quod gabella ipsa importat, quam secundum ea, quae allegantur sic simpliciter intellecta, emptores non tenentur
48 soluere † Nempè sic esse de iure indebita, & per consequens, etiam si illius partis solutio facta fuerit, non est soluenda *iux. glos. in l. fin. C. ne fil. pro patr. & in l. non dubium, & ibi D D. C. de testam. Pet. Surd. in cons. 419. num. 33. vol. 3.* quinimmo, & exactum deberet restitui, argumento *d. cap. quamuis de cens. in*
49 *6.* † Nam cum in hoc laedantur emptores, quos pars supponit, simpliciter, & absolutè immunes, eorum laesio non potest aliter tolli, quam per ablati restitutionem, *iux. ea, quae scribit post. D. Thom. & alios, Conarr. in Reg. peccatum, in 2. par. in 1. reg. de reg. iur. in 6.*

Sed vlterius (re ipsa diligenter excussa) verius est quod emptores in hac facti specie non sunt immunes à gabella, licet emant vinum à persona ecclesiastica, iuxta sententiam primo loco relatam, & ideo illa debetur gabellario, non obstantibus superius allegatis, in quorum solutione, Punctus negotij versatur, quae tamen sic confutari possunt.

50 Respondetur † igitur, quod ea, quae ex aduerso allegantur, procedunt, quando onus gabellae est extraordinarium, quo casu, immunitas venditoris prodest emptori, at secus si onus est ordinarium per ea, quae primo loco allegabantur, & praecipuè per illum *tex. in d. l. licitatio, §. fin. ff. de vectiga.* vbi *Bart. in materia illius text.* sic distinguit; à qua distinctionè non videtur dissentire, *Dec. in d. cons. 48. in princ. & in cons. 51. col. fin.* in qua pariter, in re nostra, assentit *Menoch. in d. cons.*

in d.cons. 136.*num.* 21. qui loquens de fornarijs ementibus frumentum clericorum, an sint immunes à gabellis, vtitur hac *Bart. distintione, pro solutione illius textus in d.* §.*fin.* & concludit in ea facti specie, emptores non teneri, quia gabella erat onus extraordinarium sentiens apertè, quod quando, illa est ordinaria, immunitas venditoris non suffragatur pro emptore, per illum *tex. in d.*
51 §.*fin.* in quo quidem casu versamur † Nam onus istius gabellæ, tanquam impositum Regia auctoritate, dicitur ordinarium, vt post *Bart. vbi supra, inquit Menoch. in d.consil.* 137. *in loco præcit. & clarius explicat Ioan. de Ami. in d.cons.* 18. *verf. &* maximè, & tanto magis dicitur ordinarium, quia certam, ac terminatam habet præstationem, *Bald. in l.fin.C.sine cens. vel relic. Rom. in cons.* 198. *in princ. Dec. in d.consi.* 48. *num.* 1. *Campag. in d.extrauag.clem.* 7. *in glos. in verb. priuilegio, & sub*
52 *num.* 102. † Quin immo *Bald. in d.consi.* 31. reprehendit, *Bart. in eo distintionis capite*, quo ad munera extraordinaria, & expressè tenet, quod emptor rei Ecclesiæ tenetur etiam pro extraordinarijs, licet ecclesia ipsa pro illis non tenebatur. Ex quò mutato statu personæ, mutatur status rei, *ex l.* 1. *C. de impon. Lucrat. descript. lib.* 11. *cum concord. superius traditis, num.* 35. cuius reprehensionem refert, & sequitur. *Ioan. de Ami. in d.cons.* 18. *in verf. & quod immunitas.*
53 Sed †, adhuc remanet scrupulum, quod resultat *ex Bald. superius relata distinctione in d. cons.* 31. *in primo illius capite*, qui voluit quod quando onus gabellæ est annexum contractui, qualis videtur gabella ista, tunc emens ab ecclesia est immunis ab illo onere, & in hoc casu apertè sentit *Bald.* emptorem esse immunem indistinctè, siuè gabella sit extraordinaria, siuè ordinaria, licet alias, quando gabella est onus annexum actui separato à contractu, emptor non est immunis etiam ab extraordinarijs, vt expræssè ipse voluit contra *Bart. dist. Vt sup. dictum est.*
54 Qua de re, † pro tollenda omni difficultate, quia, vt dictum est, ab hoc pendent merita negotij, pro dilucidatione veritatis, & clariori doctrina, considero, quod si quæritur, an si venditor est immunis à solutione gabellæ, eadem gaudeat immunitate emptor, in hoc stat conclusio iuxta primam sententiam, quod emptor absolutè, & simpliciter non est immunis, quia Priuilegium vnius non communicatur alteri, per ea, quæ supra allegantur pro illa opinione, & istud est, quod voluit *Bald. in d.cons.* 31. dum reprobat distinctionem *Bart.* respectu muneris extraordinarij, ad quod dicit emptorem teneri, eo quia mutata persona, mutatur Priuilegium, & status rei, per superius adducta, & proinde Priuilegium illud personale concessum personis ecclesiasticis ob earum reuerentiam, earum personas non egreditur, vt dicit ibi *Bald. per illum tex. in l. alias,* §. *eleganter, ff. solut. matr.* & in hoc si rectè Doctorum dicta perpendimus, conueniunt omnes etiam, & hi, qui videntur consuluisse contrarium, & potissime, *Dec. in d.cons.* 48. *vbi in princ.* arguit pro ista parte, ex ratione præmissa, quia Priuilegium personale non egreditur personam, quod deinde in fine in solutione contrarij non inficiat, quod clarius colligitur ex traditis à *Menoch. in d.cons.* 135. *vbi* consuluit pro emptoribus redditaum clericorum, *& in resp.* 2. *argum. num.* 22. fatetur expressè, quod in ea facti specie, non disputabatur an Priuilegium vnius transeat ad alium, prout non transire constabat, *ex argumento* 2. *loco ibid. adducto*, apertè sentiens quod propter hoc emptores non essent immunes, quia Priuilegium venditorum eis non communicatur, † Nec procedit argumentum, ex ratione
55 ne correlatiuorum, quãdo in altero de correlatinis non militat eadẽ ratio, vt in casu isto, *Cin. Ang. & Salic. in l. properandum,* §. 1. *C. de iudit. Ioan. de Anan. in cap. super eo, col.* 3. *extra de vsur. Imol. in cap. debitores, col. fin. de iur. iura. Petr. de Ancar. in clem.* 1. *in* 4, *quæst. de vsuris, Abb. latè in cap.* 1 *ext. loca. Felin. qui alios congerit in proem. Decret. in verf. Gregorius, num.* 10. *cuius meminit, Dec. in l.* 1. *num.* 9. *C. de inius vocan. dixi, & scripsi latè in cap.* 1. *ext. de probat.* super illa iuris diuersitate de Actore, qui edit reo, qui tamen non edit Actori, ibique multa in proposito adduxi, quæ hic non
56 curo transcribere; † Hæc præmissa conclusio, restringitur non procedere, quando onus gabellæ, est annexum contractui, quia tunc pariter emptor est immunis, vt dicit *Bald.* à quo viuunt alij *in d.cons.* 31. qui reddit rationem, quia alias per indirectum, tolleretur Priuilegium Ecclesiæ, nempè tanto minus venderet, ratione gabellæ clericus, vel Ecclesia rem suam; Nam emptor sciens se debere soluere gabellam, minus emeret, vnde per indirectum onus gabellæ retorqueretur contra venditorem, qui venderet viliori precio; quandoquidem est verum, quod ratione oneris, res minus venditur, quæ absque onere, maiori precio distrahi

distrai solet, *ex l. si venditor, §. vlt. ff. de seru. asportan.* Vnde ex hoc dici potest, quod licet emptor regulariter non sit immunis absolutè, & simpliciter, conditionaliter tamen, si alias onus retorquetur contra Priuilegium venditoris, gaudet immunitate,
57 *iux. Bald. vbi sup.* † Itaq; in hac re in eo stat punctus, an onus gabellæ, quam soluit emptor, lædat Priuilegium venditoris immunis, itaquè onus retorquetur contra ipsum venditorem, tunc enim voluit *Bald.* emptorem esse immunem, quia eius dictum, quod quando gabella est onus annexum contractui, emptor gaudet immunitate, procedit in terminis, in quibus militat ratio illa, quid? quando aliàs Priuilegium venditoris læderetur, quia viliori precio
58 venderet † Ratio enim expressa per *Bald.* eius dictum restringit ad casum, in quò ratio ipsa conuenit *ex l. cum pater, §. dulcissimis, ff. de leg. 2. l. hæc actio, vbi notat Bart. ff. de calun. l. si qui animo, ff. de acquir. poss. glos. in l. 1. §. nisi, ff. de fonc. Tinda. in tracta. de test. lib. 1. cap. 5. num. 8. Vrsill. in addict. ad Affl. in decisio. 106. num. 6. Socc. Iun. in consil. 163. num. 5. & 12. vol. 3. Abb. Felin. & Dec. in cap. meminimus de appel. & Peregr. in tract. de fideicom. art. 14.*
56 *num. 22.* † Qua de re in his terminis, hanc *Bald.* rationem perpendunt *DD.* illamquè ponderant, vt inquit *Menoch. in d. cons. 136. num. 13.* qui in ea facti specie propter hoc consuluit emptores redituum clericorum, fuisse immunes, quia aliàs clericorum Priuilegium lædebatur vendendo viliori precio, propter gabellam annexam, itaquè illius onus contra eos retorquebatur, vt ipse *Menoch. ibid.* pluribus in locis, & quasi per totum expressè attestatur, eaq; vtitur ratione post *Bald. & Dec. idem Menoch. in consil. 716. num. 7. Vol. 8.* quam eandem rationem considerauit *Dec. in d. consi. 48.* in alia facti specie, in qua non agebatur de onere gabellę annexo contractui, sed rebus ipsis, iuxta casum, quem considerat *Socc. in d. consil. 247. num. 3. Vol. 1. cuius memini supra, numer. 19.* & sic actui separato à contractu, iuxta secundum caput distinctionis *Bald.* in quo *Bald.* voluit emptorem esse immunem, & tamen, quia hæc ratio in eo casu militabat; Nam si emptores fuissent immunes, lædebatur Priuilegim venditoris, quia minus venderet, vt ipse aduertit *ibid. num. 3.* ideo
60 consuluit emptores esse immunes † quia sicut ratio restringit dictum, sic pariter ampliat ad casum, in quo ipsa conuenit, *Crau. in cons. 130. num. 7. Socc. in cons. 43. num. 1. vol. 3. Alciat. in l. filius familias §. diui, num. 49. de leg. 1. Mant. de coniect. lib. 6. tit. 15. nu. 23. cum seq.* Itaq; vt dicebam ratio ista est in consideratione, vt emptor sit immunis, nè Priuilegium venditoris lædatur, vendendo viliori precio, vt considerat post *Bald. Ioan. de Amic. in d. cons. 18. Roland. in d. cons. 61. nume. 17. cum seq. Boer. in decis. 213. col. fin. Alciat. in cons. 216. num. 7. Rimin. in cons. 724. numer. 47.*
61 *Pet. Surd. in cons. 301. num. 80. vol. 3.* † Sic, & aliàs traditur in eo, de quò dictum est supra, *num. 39.* quod Coloni clericorum non sunt immunes à gabellis, & collectis, secundum magis receptam sententiam, vt illa comm. opinio non procedat, quando ex grauamine, quod sentiunt coloni, læditur Priuilegium Ecclesiæ, quia tunc Priuilegium prodest colonis, nè fiat retorcutio contra Ecclesiam, *Feder. de Senis in d. cons. 111. num. 3. Capr. in reg. 96. num. 86. Felin.* qui ait, hoc esse perpetuo notandum *in d. capi. Eccles. S. M. sub num. 99. de constit. idemq; Felin. in cap. 2. num. 2. de for. compet.* vbi ait, quod non tenentur coloni Ecclesię, quando per indirectum grauaretur ecclesia, meminit *Pet. Surd. in d. cons. 301. num. 85. Vol. 3. Bursat. in cons. 42. num. 16. Vol. 1. Siluan. in cons. 9. nu. 7. Menoch.* qui eorum meminit *de arbitr. Iud. cas. 562. num. 54.* summa igitur summarum est, ex mente omnium DD. quod quando onus gabellæ impositum emptori, retorquetur contra clericos venditores, ex quo viliori precio vendunt propter onus gabellæ, tunc nè per indirectum clericorum Priuilegium lædatur, emptor pariter est immu-
62 nis, alias secus iuxtà prædicta, † Quod quidem rationabile est ex duobus, primo, quia eo ipso, quod clerici, & personæ ecclesiasticæ nō possunt onere gabellæ directo grauari, vt patet ex allegatis, pari pacto, nec per indirectum id fieri potest, ex regu. quæ sumitur *ex l. scire oportet. §. si mater, ff. de tuto. & cura. dat. ab his cap. cum quid vna via, de Reg. iur. in 6. cap. quanto de Priuil. casi. fin. de imm. eccles. in 6. & c. auaritiæ cum sim. de elect. cod. l. Adden. ad sum. bull. in verb. vectigal. in vers. item* huius bullæ censura vendicat, quò argumenti genere vtitur, *Dec. in eo, quod consuluit in d. cons. 48. num. 3. vers. & adeo ista, &*
63 *Menoc. in d. cons. 136. num. 7.* † Secundo, quia regulare est, quod coniunctus gaudet Priuilegio coniuncti, quando aliàs Priuilegium læditur, vel alias redditur inutile priuilegiato, *in l. fin. C. de mun. & hono. lib. 10.* Conueniunt ea, quæ cumulant DD. potissimè, *Ias. in l. si emancipati, C. de collat. Mars.*

in sing.

in sing. 180. quibus, & alij accedit, *ex recens. Petr. Surd. in dic. cons.* 301 *num.* 81.

64 Ex quibus † inferendo ad rem nostram ex deductis, ex parte gebellarij clare constat, quod non sumus in casu, in quò per onus istius gabellæ impositæ emptori, læditur in aliquo Priuilegium venditoris, nec per indirectum contra eum retorquetur, vt prætendi possit ab aduersario eius rem viliori precio vendere; vnde in hac facti specie, cessat illa ratio communis, & stat conclusio ab omnibus recepta, quod emptor

65 non gaudet immunitate venditoris † ex arguméto à cessanre ratione sumpto, quod est de iure validum, *l. adigere*, §. *quamuis, ff. de iur. patro. l. quod dictum, ff. de pact. l. milites, C. de milit. testam. l. generaliter, C. de episc. & cleric. cap. cum cessante, ext. de appell. cum simil.*

66 Quod † autem in hac re cessat ratio illa, patet ex his, quæ in facto asseruntur super quibus testes deponunt; Nam gabella de qua agitur, consistit in certis denarijs soluendis ab emptoribus super certa mensura vini, siue ad grossum, siue adminutum emerint, prout disponitur *in d. cap.* 7. dictæ gabellæ propter quod onus, in aliquo non læditur ipse venditor, qui non potest conqueri viliori precio vendere; quandoquidem constat ex testibus, & est notorium, quod vinum, siue venditur ad minutum, siuè ad grossum, habet certum, & determinatum precium, si quidem ad minutum extat precium legitimum à Senatu impositum, si verò ad grossum, extat precium naturale, seu commune, de quibus precij speciebus, *Moderni in decis. cas. consc. lib.* 2. *cap.* 56. *num.* 10. & *cap.* 111. *nu.* 1. quod quidem precium, siuè legitimum, siuè naturale, non diminuitur propter onus gabellæ prædictæ, sed cedit indiminutè pro venditore, ac si gabella non ad esset; Nam gabella, quæ soluitur ab emptore, est vltra precium legitimum, vel naturale, nec illius occasione læditur venditor, quia tantum vendit cum gabella, quantum distraheret, si nullum gabellæ onus esset impositum.

Vnde pro lucidatione facti, duo casus constituendi sunt, Primus est, quando vinum emitur, & venditur secundum metam à Senatu appositã, quod fieri posse nemo est, qui negat † Nam administratores

67 Ciuitatum possunt statuere precium super annona pro bono regimine Ciuitatis, *ex trad. à Couar. lib.* 2. *varia. resol. cap.* 3. *sub. num.* 5. & *lib.* 3. *cap.* 14. *sub num.* 3. *Adden. ad decis. Tholas. in decis.* 446. *Menoch. in cons.* 137. *num.* 18. *vol.* 2. *Surd. in tract. de alim. in tit.* 8. *quæst.* 94. *Mastrill. ex recens. qui aliorum meminit in decis.* 17. *num.* 9. *cum seq. in pr. pra.* quod in hoc Siciliæ Regno videtur sine difficultate procedere, *ex cap. Reg. Fider.* 116. & *Reg. Alf.* 55.

68 † in qua meta à Senatu apposita, vt cautè in ea procedatur, habetur respectus ad expensas, labores, nec non ad gabellam, vt testes deponunt, & ita fieri debere, docet *Couar. in d. lib.* 3. *vari. resol. cap.* 14. *sub. num.* 3. *Fab. de Mon. in tract. de emptio. & vend. n.* 3. *quæst. principali, num,* 39. *Nact. in cons.* 11. *nu.*

69 9. *accedit Mastril. vbi sup. nu.* 10. † Itaq; quando quartuccium vini venditur v. g. denarijs vigintiquatuor, sub illa meta continetur gabella, quæ si non adesset, tanto minus poneretur meta, quantum gabella ipsa importat, vnde ponamus in facto, quod gabella importat denarios quatuor super quolibet quartuccio, & meta quæ ponitur à Senatu super illa mensura est denariorum viginti quatuor, certè precium vini consistit in denarijs viginti, & ita taxaretur, si gabella non adesset, & sic illi quatuor denarij super quolibet quartuccio, qui ratione gabellæ soluuntur, non diminuunt precium venditoris, nec potest conqueri rem suam viliori precio vendere, sed est onus absolutè emptoris, pænitus sepa-

70 ratum à precio vini; † ex quo resultat, quod quatenus D. Marius, vel eius venditores vini, exigunt ab emptoribus integram metam sub qua, vt dictum est, inclusa est gabella, si illa cederet eius lucro (vt ipse sub specie immunitatis prætendit) vtiq; rem suam venderet vltra precium legitimum, cui nec vnius obuli accessio licita est, *Sct. de iust, & iur. lib.* 6. *quæst.* 2. *art.* 3. *in* 2. *concl. Moder. in d. decis. cas. consc. lib.* 2. *capit.* 111. *in prin.* Item alienum, inuito domino, detinet, & conseq. cum aliena gabellarij, & successiue vniuersitatis iactura, locupletaretur, contra *l. nam hoc natura cum ibi not. de cond. indeb.*

Nec obstat Motiuum aliquorum, qui non bene in iure versati, dubitando tamen dicebant, quod præfatus de Sollima non tenetur vendere iuxta metam à Senatu positam, & per consequens quicquid percipit ab emptorib. vini, est merum precium rei suæ, de quò nihil soluere cogitur iuxta

71 præmissam immunitatem, † Fundamentum motiui est illa triuialis, & communis conclusio, quod clerici, statuto laicorum non ligantur, etiam si illud fauorabile

bile fuerit, *DD. communiter in cap. ecclesf. S. M. vbi est materia sua, & ibid. post alios latè dixi, & scripsi de const. Mathelis. in notab.* 112. *Butri. in cap. quod clericis*, vbi *Imol. Abb. & alij de for. compet. Neuiz. in cons.* 39. *Menoch. de recup. poss. remed.* 14. *num.* 56. *Purpur. in consil.* 335. *num.* 2. qui istud intelligit etiam si statutum fuerit iustum, & rationabile, *Pet. Surd. qui alios citat in cons.* 2. *nu.* 14. & 15. *vol.* 1. quod ratione procedit, quia virtus statuti, à iurisdictione pendet, *Bart. in l. omnes populi, num.* 3. *ff. de iust. & iur. Rom. in cons.* 218.
72 *num.* 2. & ideo non obligat clericos, † qui sunt exempti à iurisdictione laicorum, *cap. si imperator* 96. *distint. cap. at si clerici de iudic. cap. si diligenti de for. compet. l. decernimus*, C. *de Episc. & cler. DD. in ca.* 2. *de maiori, & obed. Innoc. in c. significantib. de offit. deleg. Bald. in l. de quibus, nu.* 26. *de leg. Roland. in cons.* 4. *vol.* 1. *Ceph. in cons.* 35. *nu.* 38. *vol.* 1. *conueniunt tradita à Gram. in decis.* 29. vbi loquitur de exem-
73 ptione iurisdictionis respectu fori, † quæ à pari procedit cũ exẽptione iurisdictionis, respectu statuti, *ex Innoc. & Butr. in rubr. de consuet. Archid. in cap. quò iure,* 9. *distint. Dec. in d. cap. eccles. S. M. num.* 6. *de const. & Pet. Surd. in cons.* 301. *sub num.* 16. sed huic motiuo, respondetur, Nam prædicta non procedunt,
74 † quando statutum est generale, nec loquitur expresè de ecclesiasticis, & est conditum pro publica, & communi vtilitate, nempè tunc ecclesia, vel ecclesiasticæ personæ tenentur seruare statutum *Bart. in l.* 1. *in fin. C. nemini liceat in vend. speci. lib.* 10. quod videtur esse de intentione concilij Lateranensis relati *in cap. non minus. §. quò circa*, vbi *Anchar. nu.* 8. *de imm. eccles.* cuius verba transcribit *Menoc.* qui istud probat *in cons.* 800. *num.* 2. *cum seq. vol.* 8. quod ponit pro regula *Franc. Rip. in cons.* 68. *num.* 6. & *in cons.* 168. vbi, & alios huius sententiæ allegat Auctores, *Purpur. in cons.* 50. *Hozasc. in decis. Pedamon.* 68. *in* 1. *dub.* facit, quod voluit *Isern. in cap.* 1. *in verb. in licitas de pace iur. firm. num.* 36. vbi dicit, quod quando vtilitas, vel necessitas est publica, non seruatur immunitas clericis, vel ecclesiæ, & ideo clerici ligantur statuto laicorum continente bonum publicum, *Salic. in auth. cass. & irrit. vers. primo quero, C. de Sacr. san. eccles. Ambros. Opizo. in repet. leg. fil. fam. §. diui, numer.* 38. *ff. de leg.* 1. *Afflict. in d. §. inlicitas, num.* 9. *Hieron. Gabr. in cons.* 37. *num.* 5. *vol.* 2. *Dec. in cons.* 14. *num.* 19. & *seq. Paris deput. in trac. de reinteg. feud. cap.* 13. *num.* 26. *Franc. Rip. in tract. de peste, in titu. de remed. ad confer. Vbert. num.* 234. *vers. & dato*, conueniunt & alij, quos congerit *Menoch. in d. cons.* 800. vbi plenissimè hanc rem explicat, confutando contraria, quæ ex aduerso afferuntur, & ideo in proposito, cum hæc taxa, seu meta, quæ ponitur à Senatu cõtinet publicam, & communem vtilitatem, de qua etiam participant ec-
75 clesiasticæ personæ, † Ideo in indiuiduo traditur clericos, & personas ecclesiasticas, non posse vendere eius victualia, vltra metam à Magistratu positam, sed ad illam seruandam teneri, *Domin. Sot. in* 4. *sent. distint.* 25. *quæst.* 2. *art.* 2. *col.* 4. *vers. quarta conclusio, Bart. & Ioan. de Plat. in l.* 1. *C. vt nemi. lice. in empt. specie. lib.* 11. *Vinc. de Franc. in decis.* 9. *nu.* 3. *Nauar in manua. cap.* 13. *num.* 88. *Menoch. in d. cons.* 800. *num.* 27. *Moder. in d. decis.* 96. *cas. consc. lib.* 2. *cap.* 56. *num.* 11. nec istud negat *Pet. Surd. in d. cons.* 301. *num.* 39. *Bouad. in sua*
76 *Polit. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 122. † Nam, licet clerici sint exempti à legibus Ciuilibus, non sunt tamen exempti à dictamine rationis, qua lex ipsa mouetur, & ideo, licet non ligantur vi legis, ligantur tamen vi rationis ipsius legis, vt latè post alios declarat *Petr. Surd. in d. consil.* 301. *numer.* 30. *vers. vel id quod ego*, & ideo *Nauar. vbi sup.* loquens de hac re, inquit, quod licet huic legi non subijciuntur clerici, sunt tamen subiecti legi naturali, & Diuinæ, quibus prohibetur, ne quis vltra iustum precium rem suam vendat, quod paritr attestantur *Moder. in loco præcit.* Naturali. n. Iustitia, (à qua nemo est immunis) tenentur clerici ad illius statuti obseruãtiam, si non vi arctatiua, vi tamen directiua rationis, vt notabiliter declarat *Purpur. in cons.* 335. *nu.* 2. & 3. & propterea, pro transgressione mortaliter peccant, & ad restitutionem tenentur, *Luc. de pen. in l. fin. C. quibus munc. seu præst. nem. lic. se excus.* facit quod dicit *Abb. in cap.* 1. *col. fin. in glos. fin. de empt. & vend.* & expræsè voluit *Sot. in loco præcit.* cuius verba transcribit *Vinc. Franc. in d. decis.* 9. *num.* 5. *quorum meminit*, &
77 *Surd. in d. cons.* 301. *num.* 6. † Quinimo clerici compelluntur ab eorum Iudice competenti ad obseruantiam statuti, continentis bonum commune, & pro illius transgressione ab eodẽ puniũtur, *Io. de Plat. in §. item lex. Iulia col.* 4. *vers. Item nunc.* qui Institutionibus de publ. iud. *Ioan. Lup. cap. per vestras in* 2. *notab. §. sed est pulcra, de donat. int. vir. & vxo. Vasq;* qui horum meminit *de success. creat. lib.* 1. *§.* 10. *num.* 648. *Isern. & Afflic. in d. cap.* 1. *§. inlicitas de pac. iuram. fir. Ias. in l. placet, C. de Sacr. san. eccl. Anchar. in cap. non minus, §. quo circa,*

circa, num. 8. de Imm. eccles. & ibidem Abb. col. pen. vers. aut necessitas, Rip. in tract. de peste in tit. de remed. ad conser. uber. nu. 137. accedit Pet. Surd. qui horum meminit in d. cons. 301. nu. 35. sed ante eum Menoch. in d. cons. 136. nume. 35. vol. 2.

78 Secundus est casus, † quando vinum emitur, & venditur ad grossum, in quo pariter, ex solutione gabellæ, quæ fit ab emtore, nõ læditur Priuilegium præfati de Sollima venditoris, nec in aliquo illud onus per indirectum contra eum retorquetur, vt possit conqueri, se viliori precio vendere, & ob id in hoc casu pariter stat conclusio,

79 quod emptores non sint immunes † Pro quare considero ea, quæ in facto afferuntur, nempè quando vinum venditur ad grossũ, & si non habeat precium legitimum taxatum à Senatu, vt in primo casu, habet tamen precium naturale, quod Ciuium arbitrio, & prudentia cõiter inducitur, de quò loquitur Couar. lib. 2. variar. resol. lib. 3. in prin. & dicunt vnum verbum Moderni in d. cap. 56. num. 10. de quò est tex. opt. in l. precia rerum, ff. ad l. falcid. l. si seruum meum, ff. ad leg. Aquil. & in ca. 1. de empt. & vend. notat. in cap. cum causa de testib. & ideo sicut quartuccium vini ad minutum habet metam, sub quà continetur precium vini vnà cum gabella, nec læditur propter hoc Priuilegium venditoris circa diminutionem precij rei suæ, sic & pariter vna cupa, vel vna salma vini ad grossum, habet certam metam, ex arbitrio Ciuium inducta, sub qua pariter continetur precium rei, vna cum gabella, & ideo dicunt testes, quod si vna cupa vini in foro cõiter venditur, v. g. scutis decem, sub illa taxa continetur gabella, de qua agitur. Nam ideo valet decem propter gabellam, quæ si non adesset, illa cupa vini valeret, & cõiter venderetur, tanto minus, quantum importat gabella. Hinc est, quod experientia, docet, quod quando aliquis, qui est immunis, puta clericus, emit vinum ad grossum pro vsu, propter eius immunitatem, tanto minus soluit de eo, quod cõiter venditur cupa vini, quantum gabella importat, vnde si cupa cõiter valet scutis decem, & gabella v. g. importat scutos duos, pro qualibet cupa, vtiq; ipse soluit scutos octo, quia verè tantum est precium naturale ipsius rei, & quod plus est accedit in precio ratione gabellæ impositæ emptori, & ideò pariter in hoc casu, si illi duo scuti gabellæ cederent lucro ipsius D. Marij venditoris vltra precium cõmune, sub specie immunitatis alienum retineret, & cum aliena locupletaretur iactura, non minus quam in primo casu dictum est, quinimo suam rem venderet vltra iustum precium, contra textum in ca.

80 1. & ibid. DD. de empt. & vend. † Quod præcipuè in victualibus, est expresse prohibitum, quæ vendi debent iuxto precio, ex l. 1. §. cura carnis, vbi Bart. de off. præf. vrb. l. annonam vbi Bart. ff. de extraord. crimin. Couar. in d. cap. 2. sub. num. 5. Adden. ad cappel. Tholosa. in d. deci. 446. conueniunt tradita à Couar. var.

81 resol. lib. 3. c. 14. num. 1. † Et tanto magis ecclesiasticæ personæ, quæ magis exercere charitatem tenentur, quã laici, vt dicit Abb. in d. capit. 1. in glos. fin. de empt. & vend. refert Vinc. de Franc. in d. decis. 9. num. 6. Considero tamen, pro maiori declaratione istius casus, quod in hoc stat aliqua differentia inter primum, & secundum casum, licet, quò ad rem nostram, nulla resultat iuris di-

82 uersitas, † Itaq; in pimo casu, quando vinum venditur ad minutum, extat meta legitima, sub qua continetur verum precium vna cum gabella, sed precium est certum, & determinatum, ex quò meta est certa, secundum quam quis vendere tenetur, itaquè nec in vno obulo licitum est alterare, vt dictum est, Sot. & Moder. supra, numer. 30.

83 † Sed in hoc secundo casu, quando vinum venditur ad grossum, licet pariter extat meta. videlicet precium naturale, nihil hominus, illud non consistit in puncto indiuiduo, sed latitudinem habet per gradus, vt ex Arist. sic docente in lib. 2. Ethic. cap. 7. dicunt DD. potissimè Couar. in d. lib. 2. Var. resol. cap. 3. in prin. referunt Moder. in d. cap. 111. qui dicunt, quod cuiusq; rei precium, triplex est, supremum, infimum, & medium, quia impossibile est valere rem aliquam precisè decem, ita vt, nec valeat parum plus precio supremo, aut rigido, aut parum minus precio infimo, seu pio, & semper dicitur iustum precium; nempè iniquitas in hoc triplici precio cõtingere non potest, ex D. Thom. 2. 2. quæst. 77. art. 1. Silue. in sum. in ver. emptio. quæst. 9. Sot. lib. 6. de iust. & iur. quæst. 2. art. 3. Nauar. in cap. qualitas numer. 43. de pænit dist. 5. Couar. qui, & alios congerit, vbi supra sub. num. 1. Moder. in d. capit. 111. num. 3.

84 Verum † ex his inferri non potest, quod præfatus D. Marius vendendo eius vinum ad grossum, illud plus contentum sub precio naturali, quod verè est ratione gabellæ, vt dictum est, ipse recipit ratione la-

titudinis precij. Quod ex duobus confutatur.

85 Primo † quia si hoc esset, pariter, & subditi vendendo ad grossum hoc, idem allegare possent, quia eis facilius conceditur vendere precio rigido, quam ecclesiasticis, ex ordine charitatis, vt dictum est, *ex doct. Abb. in d. capi. 1. de empt. & vend.* Nec posset aliqua ratio diuersitatis allegari, & ideo idem Ius esset statuendum, *ex l. illud, ff. ad l. aquil. & in l. illud, C. de Sacr. san. eccles. cum sim. glos. in cap. 1. in. verb. Italia de tempo. ordina. in 6. Abb. in cap. nihil. num. 5. de elect. Aret. in l. 2. de vlg. & pup. subst. Dec. in cons. 15. num. 2. & in cons. 301. num. 6. & 8. latè Tiraq. in l. si vnquam, in verb. libertis, C. de reuoc. dona.* & per consequens Vniuersitas, gabellam, de emptione ad grossum, penitus amitteret, quia sub figura latitudinis precij, cederet lucro

86 venditorum, † quod euitari debet, quia absurdum *l. nam absurdum, ff. de bon. libert. capit. clericos de off. Vicar. capit. cum sit, de indit. cap. quem admod. cum simil. de iur. iura. Bald. in l. cōnuenticula, C. de Episc. & cler. Peregr. in cons. 89. num. 28. vol. 1.*

87 Secundo † non potest illud inferri, ex quo, dato, quod verè vendatur vinum precio rigido, non ideo latitudo confunditur cum gabella, illamq; tollit (vt inferendo supponitur) sed vtrumq; sub eodem met precio naturali comprehenditur. Nam cum sit verum in facto, quod in naturali precio ex arbitrio, & prudentia populi introducto, comprehenditur gabella, sine qua, precium esset tanto minus, quantum gabella ipsa importat, vt testes deponunt, & experientia docet, quando emptor est immunis, qui emendo ad grossum, tanto minus soluit de precio currenti, & naturali, vt dictum est *sup. num. 30. & num. 79.* vtiquè, hoc locum habet etiam si vinum emitur, & venditur precio rigido, verbig. dato, quod cupa vini valeat scutis decem, precio moderato, seu medio, habito respectu ad gabellam, qua detracta (supposito quod gabella importaret scutos duos) illa cupa valeret scutis octo, certè si illa venditur scutis vndecim precio rigido, nemo est, qui non fatetur sub illo precio multo magis gabellam contineri, licet verum sit, qđ detracta gabella, res precio rigido scutis nouem, reperitur vendita, & ille scutus, in quo consistit latitudo precij, cedit absq; scrupulo in beneficium venditoris, quia, vt dictum est, precium illud recipit latitudinem illam, quia in indiuiduo non consistit, & sic, ex his iu facto bene consideratis, datur intelligi, quod sub figura latitudinis precij, non excluditur gabella, quæ semper inest in precio, siue illud moderatum, siue tigidnm fuerit, & per consequens, quocumq; precio venditur vinum ad grossum, semper extorquetur gabella ab emptoribus, vnde asserere in venditione ad grossum, illud plus quod verè est ratione gabellæ, esset receptum à venditore, ratione latitudinis precij, est expressè falsum, & non concludit, si res ipsa rectè perpenditur, nempè hoc modo venditor apud se retineret, vna cum latitudine precij (si verè precio rigido vendidit) gabellam ipsam, aut si precio moderato, sub figura latitudinis precij, gabellam ipsam lucri faceret, quod esset fraudis apertissima species, cui est obuiandum, *l. in fundo, ff. de reiuen.*

88 Malitijs. enim non est aperienda via, † nec delinquendi præstari debet occasio, *l. conuenire, ff. de pact. dotal. l. 2. §. diem, & ibi glos. quemadmo. testamen. aperian. l. 1. §. edict. ff. de eden. conueniunt. quod voluit Abb. in cap. bone el. 1. de post. Prælat. Bald. in l. si non speciali, C. de testam. Alexan. in l. quædam, ff. de eden. & in cons. 3. num. 6. vol. 2. Aug. & Imo in l. 3. ff. de testam. Dec. in cons. 37. num. 5. in 1. par. cum concord. quas cumulaui in cap. 2. extra de probat.*

Vnde ex prædictis omnibus audacter cōcludo, quod gabellarius est absoluendus ab impetitione præfati D. Marij, qui tenetur gabellam, quam exigit ab emptoribus, restituere non minus, quam alij venditores, ex quò verè ab emptore illa soluitur, qui ad illam de iure tenetur; Nam per illud onus, non læditur, nec directè, nec indirectè eius priuilegium, vt possit conqueri se viliori precio vendere, siue ad minutum siue ad grossum vendat, cæterum supleat præmissis religio, ac eminens Doctrina Perillust. DD. Iudicantium, quorum grauissimo iudicio hæc, & omnia mea submitto. Messanæ, die 16. Septemb. 1611.

Secundum hanc doctrinam, post hæc scripta pro dirimenda hac, & similibus controuersijs, ita motu proprio prouisum est per Excellentiam Domini Ducis Vsunæ istius Regni Proregis optime meriti, Constat ex actu, ex relatione Regiæ Aulæ porterij, registrato in Officio Senatus die 3. Nouembris, 1611. Et ita iuris esse sentio, &c.

Octauius Gloritius Iuris Conf. Tropien.

RESPONSVM SEXTVM

FACTI SPECIES

N. Credenzerius Regij campi Victualium, Vrbis Messanæ, fuit inquisitus per Regium Fiscum Curię Straticotialis de tonsione monetæ, eoque torto, & confesso, ad instantiam Fisci patroni Regiæ Magnæ Curiæ, stante prosequutione premissa; Excellentia domini Marchionis Viglienæ Regni Siciliæ Proregis, mandauit quod d. N. tanquam incapax d. officij ob prosequutionem prædictam, sit, & intelligatur priuatus, prout eum, vti incapacem priuauit sub die 12. Septembris 1607. & die sequenti eadem Excellentia, ad relationem Iudicis Curiæ Straticotialis prædictæ, mandauit d. N. decapitari, prout post tres dies fuit decapitatus Verum eodem die 13. Septembris latæ Sententiæ capitalis, prefata Excellentia contulit d. officium Credenzerij, vti vacans ob priuationem Don Pasquali Rijtano, & deinde sequuta morte d. N. decapitati, Senatus Messanæ, ad quem d. officij & similium spectat collatio, d. officium, vti vacans per mortem d. N. contulit Don Gasparo d'Auerna die 25. Septembris 1607. Quibus sic stantibus, de preualiditate præmissarum electionum contenditur, & in dubium reuocatur, an subsistat electio S. Excellentiæ vel hæc facta per Senatum, sequuta morte illius, debeat præualere.

SVMMARIVM.

1 *Principis de potestate non est disputandum, quia sacrilegum est, vide num. 27.*

2 *Officiales eligere ad Principem spectat, & est de regalibus, vide num. 58.*

3 *Princeps potest Priuilegia a se concessa reuocare pro libito voluntatis, maximè si agitur de priuilegijs, in quibus directum, aut vtile dominium non conceditur, & num. seq.*

Declaratur num. 66. & seq.

4 *Priuilegio exemptionis, demanij, studiorum, & similium, Princeps derogat pro libito voluntatis.*

Declaratur, num. 66.

5 *Princeps concedens alicui potestatem, seu iurisdictionem, eandem, & maiorem apud se retinere censetur, vide num. 70.*

Papa concedens alicui potestatem beneficia conferendi, retinet super eis eandem, & maiorem, ibid.

6 *Iurisdictio si conceditur, an dicatur accumulatiuè, vel priuatiuè concessa, vide num. 70.*

7 *Præuentio locum habet inter eos, quibus auctoritas competit accumulatiuè.*

8 *Iurisdictio vbi competit pluribus in solidum, locus est præuentioni.*

9 *Officialis electio in locum remoti, seu priuati, an pertineat ad iudicem remouentem, vel ad eum, ad quem alias spectat ius eligendi, vide num. 42.*

num.42.& 74.

10 *Papæ electio spectat ad Cardinales.*
Quid in casu in quo deponitur à concilio, ibid. sed vide num.44.& 74.

11 *Eligens indignum, seu criminosum, priuatur pro illa vice potestate eligendi, & habet locũ etiã in officijs secularibus, vide num.76.*

12 *Tenor priuilegij indicat quid, & quantum priuilegium concedit.*

13 *Clausula per cessum, & decessum, quid importet.*

14 *Dispositio limitata ad certum casum, non extenditur ad alium, & maxime quando fit per modum conditionis voluntariæ vide num.83.*

15 *Dictio, si, conditionem importat.*
Conditio debet adimpleri in forma specifica, ibid. sed vide num.83.

16 *Dispositio conditionalis vt locum habeat, necesse est, vt sequatur conditionis implementum.*

17 *Dispositio loquens de casu vacationis per mortem, an extendatur ad alium casum vacationis, vide num.84.87.& seq.*
Facultas concessa alicui conferendi beneficià vacantia per cessum, vel decessum, an comprehendat casum, in quo beneficia vacant alio modo, ibid. sed vide num.88.& 89.
Vacantionis modo vno expresso, alij non veniunt, ibid. vide num.88.

18 *Exceptio rei iudicatæ, resultat ex re decisa, est litis finitæ, & peremptoria.*

19 *Exceptio rei iudicatæ obstat. Quando in secundo iudicio examinatur, quod in primo fuit iudicatum, vide num.92.& 106.*
Causa dicitur eadem, saltem interpretatiuè, & obstat exceptio rei iudicatæ, si eodem Iure agitur in secundo iudicio, quo quis contendebat in primo, licet de alia re agatur, ibid. sed vide num.82.

20 *Priuilegia abrogata per actum in contrarium, non merentur allegari.*

21 *Priuilegium per actum contrarium amittitur, vide num.110.111.112.113.& seq.*

22 *Quasi possessio, ex vnico actu acquiritur, vide num.117.*

23 *Actus vnicus visitandi, presentandi, eligendi, conferendi, vel collectandi, sufficit ad acquirendum quasi possessionem.*

24 *Electio, seu presentatio, facta ab eo, qui est in quasi possessione eligendi, vel presetandi, attenditur, illaque præfertur electioni, seu presentationi factæ à proprietario Idem in collatione, ibid. vide num.118.*

25 *Electus ab eo, qui est in quasi possessione non amouetur, licet deinde constet de proprietate alterius, vide num.119.*

ARGVMENTVM

An electio facta à Principe de officio, stante priuatione officialis, sententia Capitali damnati, pareat præiudicium electioni postea factæ, sequuta morte officialis per inferiorem, ad quem spectat authoritas conferendi officia, vacantia per cessum, & decessum.

DIuino implorato pre-
sidio, Visa premissa
facti serie, vna cum ali
is scripturis transmis-
sis, in hoc ioris arti-
culo, de quo consul-
tatio quæritur, primo
aspectu videtur respõdendum esse pro ele-
ctione facta ab Excellentia domini Prore-
gis ne uideatur alias Principis potestas in
1 dubium reuocari † de quo haud disputare
licet, *Gozad.in cons.92.num.17. Curt. Iun. in l.venia,num.5.C.de in ius uoca. Pet. Due.in reg. 43.in 5.fall.Bero.in cons.367.num.8.& in cons. 393.num.5.& Becc.alios citans.in cons.56.nu. 53.vol.1.* Nempe sacrilegum hoc esse affirmant *Doct.vt tradit Dec.cons.588.num.2.Ias. cons.101.vol.4.Cephal.cons.87.num.3. vol.1. Soci.Iun.cons.91.nu.16.vol.2.Rola.cons.100. num.47.cum.seq.vol.4.& Menoc. in cons.103. num.38.* Quapropter consideratis his, quæ prima fronte occurrunt, videtur quod electio Proregis debet attendi, ex infrascriptis.
2 Primo ex eo, quod illa à Principe facta
est, ad quem spectat officiales eligere, &
constituere, ad *tex.in §.filius familias. Instit. quib.mod.ius patri.potes.solui.l.in officijs,& l.probatorias, C. de diue.offi.lib.13.& l.verum,§. ex facto, ff.de mino.* per quæ iura, publicorum officiorum administrationem, beneficio Principis impetrari, inquit *Luc.de pen.in d. Rub.C.de diue.off.* post medium; Vnde in his temporalibus officijs, officialem à Principe causam habere, & in illius manibus illa esse renuncianda, tradit *glos.in l.legatus, in verb.abdicanda,& ibi Bart.ff. de offi.presi.Fran. Marc.in decis.616.sub,num.2.in prima part.* & sine Principis literis non posse illa obtinere, per illa iura voluit *Boe.in decis.149.sub.num. 6.* Quapropter tandiu officiales possunt eorum officia exercere, quandiu Princi-

pum

pum madata eis permittunt, *glos. in tit. de pac. consti. in verb. Criminalibus*, quod post *Bald. Alexand. Dec. & Cagnol. testatur Peregr. de iur. fis. lib. 1. tit. 1. nu. 11.* est .n. de regalibus officialium, seu Magistratuum constitutio, *cap. 1. & ibid. Andr. Afflic. Prep. & ceteri feud. quę sunt regal. habetur in Consti. eaque, in consti. Duram, & dira, & in consti. officij Capic. in sua Inuesti. in* §. Magistratuum creatio, fol. mihi 128. *Peregr. vbi sup. num. 10. Borrel. de presta. reg. capit. 21. Docto. in capit. cum accessissent de consti. Cassia. in catha. glor. mund. in 5. par. cons. 24. cas. 15. Gram. decis. 46. Arosent. de feud. cap. 5. conclus. 4. num. 8. Conar. prac. quaest. cap. 1. num. 9. Auend. de exeq. mand. reg. cap. 1. num. 1. Bonad. lib. 1. poli. cap. 2. num. 14. & seq. & lib. 3. c. 8. nu. 152. & infr.* vnde cuius libet officij, seu Magistratus potestas, conferri ab alio non potest pręter quam à Principe regalia habente *ad tex. in l. & quia, vbi glos. in verb. principalibus ff. de iurisd. omn. iudi. Bald. in cap. 1. 2. nota. in tit. de allod. & Alexand. in l. 1. nume. 31. & in l. imperium num. 9. ff. de iuris. omn. iudi. Cano. in d. cap. cum accessissent Gram. in d. decis. 46. late D. Mastril. in trac. de magis. lib. cap. 1.*

Secundo, quia, licet ad Senatum, seu Iuratos pertinere videatur collatio huius
3 officij, vigore priuilegiorum Messanæ, † tamen potuit Princeps eligendo, priuilegijs pro libito voluntatis derogare, *Bald. in l. qui se patris, num. 14. C. vnde libe.* qui ait, quod speciale est in Principe, vt possit reuocare suum Priuilegium sine causa, per quod alteri est ius quæsitum, quod in fortioribus tenet *Angel. in l. Antiochensiũ, ff. de priui. cred.* vbi ait, quod iusta causa est, quia ipse concessit, *ad tex. in l. qui fundos, C. de omn. agr. dese. lib. 11. Pau. de cas. in l. digna vox, C. de legib. Roma. in cons. 463. Feli. in cap. quæ ecclesiarum, nu. 51. extra de consti. Soci. in cons. 87. num. 12. vol. 3. Cur. iun. in cons. 1. post num. 24. Crau. in cons. 133. num. 22. & 28. Zas. in l. princeps, num. 16. ff. de legib. Afflic. in decisi. 128. Gram. in decisi. 46. num. 5. Capi. in decis. 121. num. 16. & in decis. 166. num. 1. Roland. in cons. 66. num. 8. Vol. 2. & in cons. 13. nu. 3. vol. 3. Deci. in cons. 604. num. 9. Rui. in consil. 29. num. 4. vol. 1. Natt. in cons. 511. num. 3. & in consil. 657. numer. 5. & 13. Bello. in consil. 178. num. 9. Grat. in consil. 9. num. 1. Ias. in cons. 56. col. 2. vol. 1. & Menoch.*
4 *in cons. 350. num. 11. Vol. 4.* † Quod sine difficultate procedit in hac specie priuilegij, in qua non agitur de concessione vtilis, aut directi dominij, quo casu potest princeps pro libito voluntatis concessionibus derogare, aut illas reuocare, Regens *Caro. Tap. in l. fin. cap. 9. num. 56. in 2. par. ff. de consti. princ. folle. in prac. censua.* loquens de priuilegio immunitatis, exemptionis Denarij, & similium, in *verb. & submissio. cuiq. for. num. 57.* cuius meminit *Rodol. de abso. prin. potest. capit. 6. num. 168. Soc.* qui consuluit in terminis priuilegij Demanij, *in cons. 4. Vol. 3. & tradit in consi. 58. eod. volu. Crau. in consil. 999. nume. 3. Vol. 6 Ann. pater in alleg. 50. numer. 2. cum seq. & clarius in alleg. 69. numer. 10. & in alleg. 87. num. 1. Zuar. in alleg. 9. nu. 11. & Natt.* loquens de priuilegio studiorum, & exemptionis *in d. cons. 657. num. 6. Vol. 4.*

5 Tertio electio proregis debet preualere, ex eo, quod per potestatem in priuilegijs collatam Senatui conferendi hæc officia non videtur, quod abdicauit Rex à se potestatem illam conferendi, quinimo apud eum remansit eadem, & maior potestas, *ad tex.* singularem, peregrinum, & optimum *in cap. dudum, §. nos igitur de præbe. in 6. quem sic extollunt Gram. vot. 28. num. 4. & Peregri. in cons. 1. num. 13. vol. 1.* vbi R. P. inquit, quod licet potestatem concessit illi Epo conferẽdi beneficia, in partibus gallicanis, penes tamen eum eadem, & maior remensit auctoritas, per quem *tex. sic attenstatur Roland. in consi. 1. num. 135. vol. 2.* & per eundem inquit *Bald. in consi. 326. in fin. vol. 1.* quod Papa committens alicui iurisdictionem aliquam, eandem, & maiorem sibi retinet, quod refert *Gram. post. Bald. in decis. 30. num. 4. & Menoch. in cons: 479. num. 9. Vol. 5. & per illum tex. inquit Afflic. in ca. 1. in verb. Potestas, num. 16.* quod princeps non dat tantam potestatem alteri, quin plus sibi non remaneat idem *Afflic. per eundem tex. quem dicit se didicisse à magno viro, in cap. 1. §. iterum si quis, in 3. nota. quib. mod. feud. amit.* sic eiusdem *tex.* actoritate adductus attestatur *Natt. in cons. 387. num. 24. vol. 3.* Hinc *Bald. in d. l. qui se patris, in vers. Item* in concessis inquit, quod in his concessionibus semper Principis auctoritas censetur præseruata *Natt. in cons. 580. num. 4. vers. Nam prædictis, Vasq; in tract. de succes. creat. lib. 2. §. 17. num. 88. cum seq. Surd. in cons. 152. num. 16.* Camil. *de Curt. in p. par. diuers. iur. feud. in §. Potest. num. 5.* fol. 28. ex quibus datur intelligi, quod potestas collata Senatui Messanensi conferendi hæc officia, censetur accumulatiuè, non priuatiuè concessa
6 † prout de iurisdictione tradit, *Bart. per illum tex. in l. 2. ff. de offic. pre urb. Bald. in l. 1. vers. extra quæritur, ff. de offi. cons. Deci. in cons. 3. num. 3. Aret. in consi. 102. Barba. in cons. 59. col. 3. vol. 3. Paris. in consi. 9. num. 11. vol. 4.*

Gram.in decis. 30.num. 2.& in consi.6.in fin.in
crimi.Rip.in tract.de pest.in tit.de remed, presen.
num.6.Menoch.de arbi.iudi.lib.1.quaest.40.col.
1.vers.extenditur, quod pro regula ponit *Ro-*
ma. illamque iuribus, & auctoritatibus
comprobat *in cons.393. quam firmant Aret.*
in l.1.§.si quis in appellatione col.pen.ff.de appel.
& alij, quos citat fel. in cap. pastoralis, de offi.
ord. quibus accedunt Gram. in d. Vot. 28. num. 6.
Rolan.in cons.48.num.25.vol.2.& Arosent.de-
7 *feud.cap.5.conclus.5.in prin.* Exquibus resul-
tat, quod electio facta ab excellentissimo
domino Prorege, debet attendi, qui preue-
nit in eligendo, prout in eisdem terminis
voluit Romanus Ponti suam meliorem es-
se conditionem, qui preuenit in conferen-
do beneficium, vt legitur *in d.cap.dudum §.*
nos igitur de praeb.in 6. quia vbi accumulati-
uè competit auctoritas, locus est preuen-
tioni, etiam inter equales, vt tradit *Gram.*
in d.decis.30.num.7.tenet Aret.in d.§.si quis in
appellatione col.pen.Fran.Aret.in cons.101.Io-
ann.de Ana.in cap.excommunicamus. §. volu-
mus, de heret.Geme.in cap.pen hoc eod.tit.lib.6.
8 *Bart.in l.studentibus ff.de offi.prae. Vrb.* † nam
tunc censetur potestas, competere in soli-
dum, & ideo habet locum praeuentio,
Abb.in cap.prudentiam, in glos.1. & ibid. Dec.
num.mihi 9.vers.& praedicta conclusio, extra de
offi.de leg.Bart.Alex. Imol.& Ias. in l.si vnus,
ff.de re iudi.Bald.in l.vnica, §.Vbi autem num.
6,C.de cadu.tolle Rui.in cons.7.nu.3.vol.2.Be-
ro.in cons.22.nu.42.lib.1.Vant.de nulli. in Rub.
de nulli.ex def.iuris.ordi.num.175.quibus acce-
dit.Menoch.lib.2.praes.18.num.8.& 38.

Quarto esto, quod potestas Senatus esset
abdicatiuè, & priuatiuè concessa tamē ele-
ctio facta ab excelentia sua debet attendi,
ex eo quod in hac facti specie agitur de of-
ficio, vacante per priuationem officialis, ad
quem casum potestas Iuratorum non ex-
tenditur, licet illa indefinitè, & simpliciter
9 esset concessa. † Mouet, quia potestas eli-
gendi officialem in locum remoti, spectat
ad iudicem remouentem, non ad eum, ad
quem alias eligendi pertinet auctoritas, *ad*
not.per Bat.in l.2.§.qui pueros ff.de Vaca.& ex-
cus.mune. vbi ait, quod ibi est casus, quod
quando aliquis electus ad aliquod offici-
um, remouetur, quod electio alterius, lo-
co remoti deuoluitur ad ipsum iudicem
remouentem, ponderat ad illum *tex.in vers.*
quem ita senio, vbi Praeses constituit officia-
les in locum eorum, quos remouet ob se-
nectutem, vel imbecillitatem, licet dicto-
rum officialium electio, ad decuriones per-
tinet, quod auctorite *Bart.* tradit *Fran.Aret.*
in l.serui electione, col.2.sub vers.extra glos.ff.de
leg.1.& post eum And.Tiraq.in l.Boues, §.hoc
10 *sermone, sub 1 limi.num.45.de verb.signi.* † Cui
rei conuenit, quod alias fuit propositum
in *Concil.Costa.* de electione Papae, quae licet
hodie spectet ad Cardinales, *cap.in nomine*
domini, 23.disti.cap.licet euitanda, vbi *Abba.*
in vlti.not.de elect.cap.vbi periculum, eod.tit.
lib.6.& clem.Ne Romani, in eod.fran. Mar. in
decis.925.num.11.vol.2. tamen si Papa de-
ponitur à concilio, electio fit à Concilio
deponente, nec spectat ad collegium, quod
tradit *Abb. sibi placere in d. cap. licet euitanda*
in loco precit.in vers.sed aduerte, & prosequitur
Barb.in d.clem.Ne romani, in §.fanè, illudq; aper-
tè sequitur in consil.82.sub.nu.10.vers.& vlte-
rius ad praedicta, vol.4. nec ab hoc recedere
absolutè videtur *Mari.sen.in c. ad petitionem,*
11 *num.7.extra de accus.* † Quod in terminis no-
stris rationem habere videtur, quia con-
uenit eligentem, pro illa vice, ius eligendi
amittere, ob electionem factam de indigno,
& criminoso, qui meruit officio priuari,
ad tex.in cap.cum in cunctis, §.fin.de elect.cap.
sicut in fin.de suppl.negl.prela.cap.3.in fin.cum
concord.de eccle.edifi.ad tradita per Host.in sum.
de iure patro.§.in quibus, col.3.vers.pana.Bart.
in l.2.ff.de obtio.leg. Dott. in l.cum quidam ff.de
leg.2.& in d.l.serui electione, ff.de leg.1.Cano.
in cap.cum vos, de offi.ordina.Lamb. de iure pa-
tro.in p.par.2.lib.in 4.art.10. quest.princi. qui
dicunt, quod presentans, vel eligens indi-
gnum, pro ila vice potestate priuatur,
quod licet aliqui velint procedere in ec-
clesiasticis, secundum *glos.in d.cap. cum vos*
vbi *Card.Imo. & Ancha.de offi.ord.idem Imo.*
in d.l.serui electione dequo per Lamb.vbi sup. &
alios, quos citat Caual.commu.cont.commu.ques.
659.nu.4. tamen magis commune est, quod
illud locum habet, & etiam in ter laicos, in
officijs secularibus, per illum *tex.in d.l.cum*
quidam, & ibid Pau.de cas.de leg.2.& in §.si-
quis autem oratori, in aut. de sanc.epi. Aret.in d.
l.serui electione, col.2.vers, secundo adde, Ioan.
d.ligna.Host. & Abb.in cap. quod autem de iu-
re patro.& de communi attestatur Roc.de Cur.
in tract.de iurepat.in verb.Honorificum, quaest.
4.num.15.And.Barb.consi.33.numer.2.vol.2.
Padil.in d.l. cum quidam num.17.& alij, quos
citat.Caual, vbi sup.vers.Contrariam.

Quinto, electio predicta debet atten-
di, quia in hac facti specie, istud sine diffi-
cultate procedit, ex quo auctoritas Sena-
tus eligendi officiales, non habet locum in
casu, in quo officia vacant per priuatio-
nem,

12 nem, † Mouet ipſius priuilegij tenor, qui
indicat quid, & quantum ipſum priuile-
gium concedit, *Dec.in l.imperium, num.26.*
ff.de iuris.omn. iudi. Afflic. in cap. 1. ſub num.
40. de capi. qui cur. vendi. Roland. in cons. 42. nu.
42. vol. 1. Pet. de Gre. de conc. feu. in 7. par. queſt.
2. num. 15. Regens Tap. in l. fin. in p. par. capit. 2.
num. 46. & ſeq. & Capib. de aucto. Baro. prag. 8.
in pri. par. in prin. & alij, quos ſciens prete-
13 reo. † Ex tenore itaq; priuilegij Regis Al-
fonſi in anno 1431. patet auctoritatem Iu-
ratis eſſe tributam, vbi officia ipſa vacare
contigerit, per ceſſum, vel deceſſum, ideſt
per renunciationem, vel per mortem, *iux*
ta tex. in cap. quamuis, el 2. & ibi glos. in verb.
cedentium, de prob. in 6. glos. in cap. ſuſceptum in
verb. morte de reſcrip. eod. lib. Put. decis. 177. lib.
3. & ideo ſi verba priuilegij ſunt attenden-
da, vtique poteſtas in eo collata, non de-
bet extendi ad caſum, in quo officium va-
14 cat per priuationem † quia diſpoſitio li-
mitata ad certum caſum, limitatè debet
intelligi, nec ad alium caſum extendi, *le.*
commodiſſimè ff. de lib. & poſth. ad tradita per
Bart. & alios in l. Gallus, §. & quid ſi tamen ff.
eod tit. Angel. in cons. 51. & in cons. 93. Soci. in
cons. 259. vol. 2. Oldr. in conſi. 177. Crau. conſil.
361. num. 3. & 7. & in cons. 363. num. 9. 12. &
20. Eugen. in cons. 99. Roma. in con. 132. Ioan.
de ana. in cons. 66. Signo. in cons. 201. Alc. cons.
44. lib. 9. Dec. cons. 89. Pereg. de fideic. art. 1. nu.
36. late Menoch. in cons. 326. vol. 4. & in trac.
de pres. lib. 4. præſump. 26. expreſ. 65. Quod abſ
què dubio vendicat ſibi locum, quando
prouiſio in certo caſu ſit, per modum con-
ditionis voluntariæ, vt diſtinguendo docet
Bart. in d. §. & quid ſi tantum, ſub. nu. 3. quem
communiter approbari inquit, ibi *Ias. ſub*
num. 42. eumq; ſequitur *Anch. in cons. 356.*
ſub num. 3. verſ. quarto. Alex. cons. 1. ſub. nu. 11.
verſ. & poſito, vol. 1. Soc. in d. cons. 256. ſub. nu.
3. col. 2. & in cons. 76. nu. 6. & ſeq. vol. 3. Dec.
cons. 63. ſub num. 3. & in d. cons. 89. ſub num. 2.
vers. & quia, Roland. qui teſtatur de communi
in cons. 56. num. 22. volu. 3. Honde. in conſil. 60.
nu. 27. vol. 1. & Peregr. in cons. 51. num. 8. vol.
5. In quibus quidem terminis verſamur, nã
prouiſio d. priuilegij eſt conditionalis, vt
patet ex illis verbis, ſi contingerit aliquod
officium, ſeu officia vacare per ceſſum, vel
15 deceſſum † quæ verba per d. dictionem, ſi,
ſunt conditionalia, *l. qui promiſit ff. de con-*
di. indeb. l. 1. & ibi Bart. ff. de cond. & demo. Rimi.
cons. 190. num. 34. Menoch. cons. 262. numer. 3.
Rimi. Iun. in cons. 173. num. 19. & in conſi. 617.
numer. 26. & ideo, vt diſpoſitio d. priuile-
gij, ſeu actoritas ibidem conceſſa ſub illa
conditione, vendicet ſibi locum, oportet
officia ipſa vacare per ceſſum, vel deceſ-
ſum, & non aliter, quia debet conditio
in forma ſpecifica adimpleri, vt tradunt,
Bar. Ias. Soc. Roland. Dec. Honde. & Menoch. ſu-
perius citati per illa iura. in l. hæredi, & l. me-
16 *uius, ff. de condi. & demos.* † Nempe alias ſi con
ditionis non ſequitur implementum, diſ-
poſitio ceſſat *l. ex his, C. quan. dies. leg. ced. Bald.*
& Sali. in l. cum te, C. de probat. l. legata ſub con-
ditione ff. de condi. & demoſtra. l. poſt. dies, ff.
quan. dies leg. ced. glos. in l. ſi res bona fide, ff. de
contra. empt. Crau. cons. 15. num. 3. vol. 1. Soci.
Iun. cons. 4. num. 16. vol. 2. & Honde. in conſil.
49. num. 33. vol. 2. Qua de re, quia in caſu
illo non purificatur conditio, ex quo offi-
cium non vacauit per ceſſum, vel deceſ-
ſum, ſed per priuationem, vtiq; ceſſat au-
17 ctoritas ſub illa conditione † conceſſa, nec
debet de caſu vacationis per mortem, ex-
tendi ad alium caſum vacationis per pri-
uationem, prout tradit *glos. indiuidualis in*
cap. quamuis el 2. in verb. cedentium de præb. in 6.
quę in terminis illius *tex.* in quo fuit conceſ
ſa facultas, conferendi certum beneficio-
rum numerum ſuorum clericorum ceden-
tium, vel decedentium, voluit, quod ille,
cui talis auctoritas fuit conceſſa, non po-
teſt conferre beneficia, quæ vacant alijs mo-
dis, nec iſtud inficiat ibid. Gemi. qui ait
quod cedere, vel decedere differunt ab alijs
modis vacationum, & ideo ſubdit, quod
priuilegium non extenditur. Hinc eſt, quod
diſpoſitio loqnens de caſu in quo benefi-
cium vacat vno modo, non extenditur ad
alium vacandi modum, *cap. ſuſceptum de*
reſcrip. in 6. per quem tex. ſic tradit Dec. poſt ſel.
in. 4. lim. in cap. ſuper literis extra de reſcrip. Fran.
Marc. in decis. 621. num. 1. volum. 1. Nam vbi
exprimitur certus vacandi modus, alij non
veniunt, vt ait *fran. & ibid. alij in d. cap. ſuſce-*
ptum, num. 3. ſelu. de benefi. in 3. par. queſt. 12.
num. 21. Rebuf. in concord. tit. de for. mand. verſ.
Aliam quccumque, & in trac. de nominat. queſt.
17. num. 25. Hyero. Gig. in conſil. 131. Menochi.
de arb. Indi. cas. 201. num. 103. Pute. decis. 25.
lib. 1. Rot. decis. 830. lib. 3. & Garſ. alios citans in
in tract. benefi. par. 11. cap. 1. num. 8. tom. 2. &
in terminis iſtis conſuluit Barba. in d. conſi. 82.
vol. 4. vbi voluit, quod impetrans benefi-
cium vacans per obitum familiaris alicu-
ius cardinalis, quod teneatur exprimere
nomen, & titulum Cardinalis, & illius
conſenſum debeat habere, non habet lo-
cum, quando beneficium vacat per priua-
tionem

tionem familiaris,exquoprouisio illius re-
gulæ loquentis de casu vacationis per mor-
tem,extenditur ad alium vacandi modum;
quod fuit de intentione, *glos.super eadem re-
gula , illamq; sententiam post Barb.prosequitur
Gomes.in comme.eiusdem Regulæ in quæst.7.*

Sexto, & vltimo pro electione predicta
suffragatur illud, quod aliàs fuit seruatum
in facto Petri Angeli demineo, qui certa
officia spectantia ad Senatum,ex illius col-
latione obtinebat, qui fuit ad instantiam
Regij Fisci prosequutus, & stante prose-
quutione per excellentiam Domini Marci
Antonij Columnę tunc Sicilię Proregis,fuit
officijs prædictis priuatus sub die 12. Iulij
1578. vnde illa officia sic vacantia fuerunt
collata a dicta Excellentia ad vitā Ioanni
Francisco de Pellegrino; vt ex prouisione
patet ex pedita Messanæ die 14 eiusdem
mensis Iulij,quo tempore se opponsuerunt
Iurati petentes declarari,quod prouisio illa
intelligatur durante prosequutione, &
quod sequuta morte d. Demineo, Ius eli-
gendi pertineat ad Senatum,virtute priui-
legiorum,& commisso negotio Magistro
Rationali Mariano de Iuliana, ad illius re-
lationem fuit prouisū per S. Ex. in fauorē
d.electionis, & mendatum,quod exequan-
tur literæ, Ex qua facti serie tria in iure re-
sultant pro electione facta à Prorege.

18 Primo resultat exceptio rei iudicatę,quę
oritur ex re decisa, & obstat Senatui nunc
eligenti, *ad tex.in l.1.ff.de re iudi.capit.quo ad
consultationem eod.tit.Azeue.cons.40.num.10.*
est enim litis finitæ, *Bart.in l. nam & postea
in prin.num.5.ff. de iure iu.& in l.fratris, C.de
transa.Maria.Soci.in cap.1.num.7.princi.quæst.
in p.except.extra de lit.contes.Dec.in cons.437.
num.21.*& tanquam peremptoria impedit
contrarium vlterius attentari, *cap.1. de lit.
cont.in 6.Bart.in l.1.nu.6.ff.de ordi.cogni.Bald.
in l.2.ff.de.iure iur.Pau.de Cas.in cons.247.col.
3.ante num.2.vol.1. Crau.in cons.204.num.7.
vol.1.Moscat.in pract.S.Cons.Neap. in glos. in
19 verb.Iudicatę in 4.par.*Vnde cum in hac facti
specie queritur, & illud disceptatur, quod
tunc in eo iudicio fuit discussum, & deci-
sum,licet nunc de alio officio agatur,quam
de eo , de quo tunc fuit iudicatum, adhuc
tamen rei iudicatæ obstat exceptio , *ad tex.
in l.Iulianus , & l.si quis cum totum, in vers. &
generaliter, ff.de excep.rei iudi.Bart.in l.2.§.
num.5.ff.de ui bono.rapt.idem Bart.in d.l.si quis
cum totum §.fin.& in d.l.& an eandem §.1.ff.
de excep.rei Iudi.Rima.Iun.porta Cin. Bald. Al-
be.Cur.& alios in cons.413.num.8.Fel.in capit.
pen.num.6.de re iudi.Petr.Surd.in d.consi.314.
num.9.Lana.in d.consil.34.num.16.& in cons.
65.num.7.& Rui.in consi.524.in fin.vol.5.*Ea
dem enim dicitur causa, saltem interpreta-
tiuè,dum eodem Iure resultante ex priuile-
gijs, nunc agitur, quod tunc contendebat
Senatus sibi competere, vt post *glos.quam
citat tradit Surd.in d.cons.312.num.25. in fin.*

20 Secundo resultat,esto quod nō esset de me-
dio res iudicata , quod saltem ex sola illa
collatione tunc facta per suam excellen-
tiam in personam d. de Pellegrino, fuit de-
rogatum, priuilegijs (si quæ habet Messa-
na) per actum in contrarium, itaquod ho
die non merentur allegari in hac facti spe-
cie *Bart.in l.vsum aquæ, C.de aque. lib.11. Ce-
phal.in cons.451.num.28.& in cons.549.num.
17.& 18.vol.4.Decian.in consi.22.numer.21.
vol.2.Riminal.Iun.in consil.659.num.59.lib.6.*
21 Exploratum enim est apud omnes, priui-
legia per actum incontrarium amitti, *cap.
si de terra, vbi glos.& DD. extra de priuile.cap.
cum accessissent, & ibid.passim Cauo. de consti.l.
2.ubi DD.C.de iur.domi.impet.Alex.in cons.33.
num.2.vol.5.Hyppo.de Mars.in Rub. de fideius.
num.335.Bart.loquens de priuilegio immunitatis
in l.p.C.de his, qui his, qui spon.mun.sub.lib.10.
Gozad.in cons.23.num.7.Osas.decis.91.num.5.
Menoch.lib.6.pręs.41.num.3.Ioan.Vin.de An-
na in alleg.11.num.16.& Reg. Tapp.in l.fin. in
2.par.cap. 2.in prin.ff. de consti.princ.* Tertio,
& vltimo expremissa facti serie resultat
quædam quasi possessio in personam Pro-
regis, eligendi officialem in locum remoti,
22 quæ quasi possessio videtur acquisita ex eo
solo actu electionis factæ in personam d.de
Pellegrino, iuxta tradita a *Cano.in cap. cum
ecclesia dotrina , vbi Abb.num.23.& ibid. late
Rip.num.52.cum seq.decau.prof.& proprie.Bar.
in l.sicuti,§.sed & si num.3.ff.si serui vendi.&
in l.1.§.hoc interdicto ff.de iti.act.priua.quem
sequitur Cano.Rui.in consi.100.sub num.9.Vol.
5.Crau.in cons.124.num.7.volu.1.Menochi.in
cons.126.num.6.& in consil.902.nume.78.&
23 948.num.23.* loquens , de quasi possessione
visitandi , quæ per vnicum actum acqui-
ritur, & de quasi possessione iuris patrona-
tus; quæ acquiritur ex vnico actu presen-
tationis sequuta institutione, *Oldra.in
cons.312.Alex.in cons.74.col.3.in fin. volu.3.
Deci. post alios , quos citat , in consil.117.col.2.
vers.quod autem, & in cons.124.nu.1.& consi.
234.col.1.Roc.de Cur.de iure pat.in verb.com-
petens.num,29.& seq.Crau.cons.32.col.5.vers.
septimo. latè Rip.*loquens de quasi possessio-
ne eligendi, & presentandi *in d.cap.ecclesia
nu.91.*

*num.*91.vbi teſtatur de communi, *Rui. in cons.*50.*in princ.vol.*5.*Roland.in cons.*47.*num.*26.*cum ſeq.vol.*1.*Menoch.in cons.*90.*nu.* 117. de quaſi poſſeſſione conferendi, quæ vnico actu acquiritur, poſt *Anto.de Rut.Pet.d.Anch.& Imo.in cap.cum olim de cau.poſſ. & prop. & alios quos citat, atteſtatur Monald.in cons.* 105.*num.*1.*vol.*1.prout de quaſi poſſeſſione collectandi, tradit idem *Monald.in cons.*11.
24 *num.*2.*eod.volum.*Vnde, data hac quaſi poſſeſſione, affirmare oportet, quod electio, ſeu collatio facta in hac facti ſpecie ab excellentiſſ. Prorege, debet attendi, vti facta ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione eligendi, vel conferendi, *ad tex.in cap.conſultationibus, & cap.ex literis de iure pat.cap. querelam, de elect.& d.cap.cum olim. de cau. poſſ. & propr.* ex quibus colligitur, quod preſentatio, ſeu electio facta ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione, prefertur preſentationi, ſeu electioni factæ à proprietario, *Inno.in capit.in literis, de reſti.ſpoli.& in cap.Cumana de elect. Abb.& alij in d.capi.conſultationibus, nume.*9. *de iure pat.Rui.in d.cons.*50.*num.*2.*vol.*5.*Alex. in d.cons.*74.*Vol.*4.*Roland.in d.conſil.*47.*num.*28.*&* 29.*volum.*1.vbi poſt *Rot.& Crau.*inquit, quod illa collatio prefertur, quæ eſt facta ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione conferendi, licet ius ipſum ad alium pertineat,
25 Hinc eſt, quod electus ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione, non debet amoueri etiam ſi inde conſtat electionem ad alium pertinere, vt tradunt *Cano.poſt glos.in d.cap. ex literis, in d.cap.conſultationibus de Iurepat.Abb. in d.c.Cumana, col.*3. *verſ.Proclariori, de elect. Oldr.in d.cons.*312.*Calca.in cons.* 100.*nu.*13. *verſ.quin imo Bero.in d.cap.ex literis in* 2.*notab. num.*11.*Roc.de Cur.de Iurepat.in verb.competens, quaſt.*15. cum concordantibus, quos ſciens pretereo, ex quibus omnibus, prima facie, videtur quod electio facta à Prorege iuſtificatur, & per conſequens illa debet preualere.

S V M M A R I V M

26 *Princeps in dubio preſumitur vti poteſtate legibus ordinata.*

27 *Officialium electio pro adminiſtratione rerum publicarum ciuitatis, ſpectat ad Decuriones, & num.ſeq.&* 62.

28 *Ciuitatis conſilium eligit officiales, & Syndicum.*

29 *Officialium ciuitatis electio, debet fieri de his, qui ſunt de corpore ciuitatis, non de exteris.*

30 *Meſſanenſis Senatus ex priuilegio confert officia d. ciuitatis.*

31 *Verbis eſt inſeruiendum in qualibet diſpoſitione, à quibus non licet recedere.*

32 *Priuilegia, cuiq; ſeruari debent.*

33 *Priuilegia conformi iuri communi, dicuntur beneficia, & latam habent interpretationem.*
Idem in priuilegio, contra ius, conceſſo, tamen, iure communi, ſuadente, ibid.

34 *Priuilegia conceſſa ex cauſa meritorum, ſunt fauorabilia, & late interpretantur.*
Immunitatis priuilegium conceſſum ex cauſa meritorum, quia eſt ſecundum ius commune latè interpretatur, ibid.

35 *Priuilegia, vbi non agitur de preiudicio tertij, latam habent interpretationem, quo ad concecedentem.*

36 *Principis liberalitas non debet freno ſubiacere.*

37 *Conferendi auctoritas ſi cui conceditur, intelligitur de officio, ſeu beneficio vacante.*

38 *Vacationis appellatione, continetur omnis vacandi modus, etiam in materia penali.*
Vacare dicitur beneficium per mortem, renuntiationem, & per priuationem, ibid.

39 *Reſcripta gratiæ, ſunt odioſa, propter ambitionem.*
Beneficium impetrans vti vacans, non expreſſo vacandi modo, illud obtinet quocumq; modo vacet, ibid.

40 *Expectatiua de beneficio vacaturo, comprehendit omnem vacandi modum.*

41 *Vacare dicitur officium, ſeu beneficium per priuationem officialis, ſeu beneficiati.*

42 *Officialis, ſi fuerit ob culpam priuatus, electio ſucceſſoris deuoluitur ad electores, nec ſpectat ad iudicem remouentem, & num.*75.*& ipſo iure deuoluitur, ibid.*
Electio imperatoris depoſiti ſpectat ad electorem, non ad Papam deponentem ibid.
Patroni habentes ius preſentandi in eccleſia vacante, preſentant, etiam in caſu, in quo eccleſia vacat per depoſitionem beneficiati, ibid.

43 *Liberè, vel liberum, verbum hoc, quid importat,*

44 *Electio Rom. Pontificis ſpectat ad Cardinales, etiam in caſu depoſitionis.*

45 *Obſeruantia ſubſequuta, tollit omne dubium,*
Diſpoſitio qualibet declaratur per ſubſequutam obſeruantiam. ibid.

46 *Priuilegia, & ſtatuta declarantur ex ſubſequuta obſeruantia,*

47 *Conſuetudo interpretatiua inducitur ex vnico actu, nec indiget preſcriptione.*
Sententia fertur ſecundum conſuetudinem interpretatiuam, ibid.

48 *Delegatus procedens vigore delegationis, dicitur non iure proprio, ſed alieno procedere,*

49 Or-

49 *Ordinarius dicitur, non delegatus, quando aliquid committitur alicui, quod spectat ad illius ordinariam iurisdictionem, etiam si commissio fit per verbum mandamus vide num. 51.*
Iurisdictio dicitur excitari, quando à superiore committitur illud, quod alias ex ordinaria iurisdictione competit, ibid.
50 *Mandatum superioris priuantis officialem, vt electores eligant successorem, stat per modum licentiæ,*
51 *Iudex ordinarius efficitur delegatus, licet committatur aliquid suæ ordinariæ iurisdictionis, quando delegans mandat, vt ille procedat, vice, vel auctoritate sua.*
52 *Princeps id cogitare præsumitur, quod est de iure.*
Mens Principis talis est, qualis de iure esse debet, ibid.
53 *Princeps præsumitur iustitia plenus,*
Verba interpretantur secundum subiectam materiam,
55 *Verisimile non est, quod habens facultatem eligendi, illam velit alteri delegare.*
Verisimile quod non est, habet falsitatis imaginem, ibid.
56 *Iudex non debet porrigere aures in eo, quod non est verisimile,*
57 *Actus tendens contra ius, & Priuilegia Messanæ non meretur executionem, sed debet per iustitiam moderari,*

Verum, re ipsa diligentiori studio perpensa, contrarium de iure verius esse arbitror, quod imo electio facta per Senatum in personam Don Gasparis d'Auerna, non obstante electione Proregis, debet omnino attendi, ex quo ad Senatum non ad Proregem, hæc spectat facultas eligendi, Nec in re ista sacrilegum erit de Principis potesta-
26 te disputare, dum de auctoritate legibus ordinata queritur, quam in dubio vti voluisse presumitur vt inquit *Inno. in cap. innotuit sub num. 5. de elect. & in cap. innotuimus sub. nu. 6. de censib. Bald. in l. si testamentum, num. 1. & ibi Paul. de Cas. num. 2. C. de testa. milit. Roland. in cons. 86. numer. 18. vol. 1. Bero. in cap. quę ecclesiarum, num. 135. de Consti. Alex. in l. centurio num. 30. ff. de vul. & pupil. subst. Boss. in tit. de Princi. num. 193. Menoch. alios citans lib. 2. presu. 12. num. 1. & Rodol. de abso. prin. potest. cap. 3. num. 1.*

Primo igitur pro hac veritate considero, quod ius commune pro electione Senatus summopere suffragatur, quo attento, istius officialis electio spectat ad Iuratos, nam officium credenzerij Regij Campi victualium d. Vrbis, de quo hodie quæritur, est suppositum Senatui, & ad eum spectat annotare frumenta, farinas legumina, aliaq; his similia intrantia in d. Vrbe illiusq; territorio, & hoc pro recta adiministratione rerum publicarum pertinentium ad abun-
27 dantiam Messanę, quorum officialium electio de iure communi spectat ad Decuriones ciuitatis, *ad tex. in l. 2. ff. ad muni. l. 1. §. solent, ff. quand. appel. sit, per quæ iura, sic attestatur Bar. in l. 2. §. qui pueros ff. de uaca. & excu. mune. idem Bar. per illum tex. in l. obseruare, nu. 10. & ibid. Angel. C. de decu. libe. 11.* qui no-
28 tat, quod ad concilium ciuitatis spectat facere electionem de officialibus, & Syndicis, vt latè *Rebuf. ibid.* distinguendo prosequitur, & per eumdem *tex.* & per alia iura, quæ allegat, idem affirmat *Luc. de pen. in ead. rub. C. de decur. vers. Ad hoc etiam spectat glos. in l. ita demum, in verb. actorem, & ibi Bar. ff. ad trebellia. glos. in l. procuratores, C. de decur. glos. Bart. & Angel. in rub. C. de admi. rer. publi. lib. 11. constat. ex traditis à Franc. Marc. in decis. 779. & in decis. 800. in p. par. Vinc. de Fran. in decis. 100. num. 1. & in decis. 164. Capiblan. in trac. de aucto. Baro. pragma. 10. num. 44. cum seq. Nicol. Lose. in trac. de iur. vniuers. in pr. par.*
29 *cap. 8. num. 53. cum seq.* vbi fudit post *glos. & Pau. de Cas.* quos citat, talem electionem fieri debere de his, qui sunt de corpore vniuersitatis, non de exteris prout seruatur Messanæ, quæ ciues suos non exteros ad eiusmodi officia eligere, & admittere solet secundum leges, & consuetudinem loci, *ad tex. in l. pen. C. de iur. fis. lib. 11. Fran. Marc. in decis. 800. num. 3. in p. par.*

30 Secundo considero, quod pro electione præmissa suffragantur priuilegia Messanæ, quorum vigore auctoritas conferendi officium istud ad senatum, seu Iuratos spectauit & spectat, quod expresse legitur in Priuilegio Regis Alfonsi concesso in anno 1421. in quo cauetur, quod Iurati habeant conferre officia salariata d. ciuitatis, inter quæ credenzeriorum officia enumerantur specialiter in eodem priuilegio, quod idem Rex in anno 1431. confirmauit, volens, concessionē de dictis officijs, quæ Iurati, cōferre possūt, vigore d. primi priuilegij, per eosdem Iuratos fieri, iuxta seriem pri-
31 uilegij prędicti, Vnde si verbis priuilegiorum est inseruiendum, a quibus recedere non licet, *l. non aliter ff. de leg. 3. l. 2. §. is nauem ff. de exerc. Roland. in cons. 61. num. 30. vol. 3. latè Tiraq; in l. si vnquam in verb. libertis. C. de reuo.*

de reuo.donat & Petr.Surd.de alim.tit. 2. quest.
2.num. 10. Sumus in claris, quod facultas
conferēdi hoc officium spectat ad Iuratos,
adeo quod in dubium illa reuocari non
bet *l.ille aut ille §. cum verbis ff. leg.3. l.conti-*
nuus, §.cum ita, ff.de Verb. obligat. Soci. Iun.
cons.3.num.36.vol.1.& in cons.160.num.47.
32 *vol.2.* Qua de re, si ita se habent predicta,
nullum ius patitur, illa per electionem fa-
ctam ab excellentiss. dño Protege violari,
cap.1.& ibi glos.25.quæst.2. est enim genera-
le, cuique esse seruanda priuilegia, *cap. di-*
lecti filij in fin.cap.porrò, cap.accepimus, & c.
quanto, cum similib.extra.de priuileg. Surd. ar-
guens de lege communi ad piruilegia *in*
cons.419.num.20.vol.3.

Tertio considero, quod premissa priui-
legia, quorum vigore auctoritas conferen-
di hęc officia, spectat ad Iuratos, debent la-
33 tè interpretari, Mouet quia talia priuilegia
sunt conformia iuri communi, vt ex alle-
gatis in prima consideratione patet, & i-
deo perdunt nomen priuilegij, & beneficia
appellantur, vnde latissimam recipiunt in-
terpretationem, *ad tex.in l.fin.ff.de consti.*
princip.cap.cum dilecti, de donat.cap.quia circa,
de priuil. & cap.olim, de Verb signif.latè Fel.in
cap.causam quæ de rescrip.Reg. Tapp.in d.rub.ff.
de cons.prin.cap.7.num.1.Surd.in cons.140.sub.
num.70.vers.secundo.vol.1. Abb.in fortioribus
terminis, in cap.tua nobis num.3.ff.de verb.si-
gn. qui loquens post Anton. de But. de priuile
gio contra ius commune, inquit, quod la-
tè interpretatur, si tamen, iure communi
suadente, conceditur, quod refert, & se-
quitur *Tapp.in d.rub.de constit.prin.cap.6.nu.*
10. Et in terminis nostris Multo magis lar-
34 ga fit interpretatio, quia priuilegia Messa-
næ, ex causa meritorum processerunt, vnde
sunt fauorabilia, & latè interpretari opor-
tet, *Alex.in l.3.in prin.ff.quod quisq; iur. Abb.*
in cons.30.num.30.vol.2.Soci.Iun.in cons.37.
num.18.vol.1, & in cons.102.num.20. vol.2.
Dec.in cons.193.num.7.Coz ad.cons.8.num.28.
Rui.in cons.38.col.2.lib.1.Paris.in cons.20.col.
1.vol.1.Surd.in d. cons.140.num.77.& in d.
cons.419.num.20.& Becc.in consi.140.nume.
10.vol.2. Et ideo de immunitatis priuile-
gio, ex causa meritorum concesso, quod la-
tè interpretatur tradit *Alex. in consil.160.*
sub num.6.vol.2.Soci.in cons.84.num.12.vol
3.Soci.iun.in d.cons.37.& in d.cons.102.festa.
de colle.in 4.par.cap.8.num.25.& Decian.in
35 *cons.51.nu.27.vol.3.* Mouet etiam prolata
interpreratione priuilegiorum, de quibus
quæritur: quia concessio facta Senatui de
conferendis officijs, non tendit in preiudi-
cium tertij, quo casu, etiam in terminis pu-
ri priuilegij fit lata interpretatio contra
concedentem, quando priuilegium solius
concedentis concernit interesse, *ad tex.in l.*
si quando, C.de bon.vaca.lib.10.cap.ex parte
el p.de verb. Signif. Inno.in d.cap. cum dilecti,
de donat.Hyppo.de Mars.in singul.483. Gram.
decis.49.num.55.Bert.in cons.7.num.2.Vol.3.
Hicon.qui alios citat in rub.ff.solu. matri.numer.
119.Hosti.& Ioann.And.in cap.quia circa, &
ibid. Abb.num.3.de priui. qui ait, quod id,
quod dicitur priuilegium strictè interpre-
tari, procedit, nisi preiudicet concedenti
tantum, quia tunc censetur beneficium, &
recipit latam intrepretationem, *Surd. qui*
horum meminit, in d.cons.140.num.73.& 74.
vol.1. qua ratione, priuilegium de confe-
rēdis officijs latè interpretari indiuiduali-
ter voluit *Barbos.in l.diuortio §.quod in anno*
nu.17.ff.solu.matri. qui tenet, quod auctori-
tas conferendi officia ciuitatis alicui con-
cessa, latè intelligitur, ita vt veniant offi-
cia, & etiam creata post concessionem, vn-
de in proposito, priuilegia, d. quibus agi-
tur large debent intelligi, vt comprehen-
dunt omem casum vacations, ne alias Prin-
36 cipis liberalitas freno subiaceat, quod est
ab surdum, *l.pen.C.de don.int.vir.et vxo.l.san-*
cimus §. exceptis, C.de donat.& l.cum multa,
C.de bonisquæ lib.

Quarto ad confirmationem premissæ
considerationis, quod auctoritas conferen-
di hęc officia concessa Iuratis, intelliga-
tur largè, & in omni casu vacationis con-
sidero suaderi posse ex d. priuilegio Regis
Alfonsi, concesso primo loco in anno 1421.
vbi datur auctoritas Iuratis conferendi hęc
37 officia, quæ de iure intelligitur concessa in
casu, in quo officia ipsa vacare contingerit,
ad tex.in cap.1.cap.2.cap.ex tenore, & cap.fin.
vbi Cano.de conces.præben.cap.de testande, &
cap.captatione cod.sit.lib.6. c.illud de iurepatro.
& cap.constitutus de præbe.ad tradita per Roma.
in cons.465.incip.Iure presenti, Roc.de Curt. de
iurepat.in verb.Honorificum, lamb.de Iure patro.
in p.par.2.lib.in p.& 19.arti.6.quæst.principi.
Fran.Marc.decis.1161.num.2.in p.par. Vnde
datur intelligi, quod in dicto priuilegio
conceditur facultas conferendi dicta offi-
cia in omni casu vacationis, ex quo de pro-
prietate verbi, vacationis appellatione,
venit omnis vacatio, seu vacationis casus,
glos.in cap.si propter, in verb.vacabunt, de re-
scrip.in 6.glos.in cap.cupientes, in verb.vacan-
tibus, & in cap.quia sæpe, in verb.vacat. de
præb.

præb. eod.lib. & sentit glos.in cap.2. in verb.renunciet, de renunc.in eod.lib.6. Felin.in cap.licet vndique, sub num. 2. de offi.deleg. & in cap.ad petitionem, sub.1.notab.de accus. Et ideo vacare dicitur beneficium, non solum per mortem, sed per renunciationem, vel depositionem, *glos.in cap.detestanda, in verb.facultas de conces. præb.in 6.* adeo quod hoc verbum vacatio, vbi nullus modus vacationis exprimitur in dispositione, comprehendit omnem vacationis casum, etiam in materia pænali, vt *not.Fran.in cap.susceptum, num.3.de rescrip.in 6.Staph.de lit.gra.in tit.de uar.mod.vaca. num.6. Felin.in d.cap.ad petitionem.de accus. glos.in clem.pri. in verb.quamuis, de præbe.Lap.in alleg.6. Felin.alios citans; in d. cap.in nostra, num.37.de rescrip.Selu.de Benefi. in 3.par.quæst.12.num.21.Menoch.de arbi.iudi. cas.201.nu.100. & Flami.Pari. qui testatur de communi, in tract.de renunc.benef.lib.12.capit.*
39 *14.num.24.* Et in odiosis, qualia sunt rescripta ad beneficia, propter ambitionem, vt tradit *Dec.in cap.super.literis de rescript.Menoch.in d.cas.201.numer.6.& Garz.in d.par. 11. cap.1.num.84.* si in supplicatione fit mentio de vacatione simpliciter, non expresso vacandi modo, comprehenditur omnis casus vacandi, vnde impetrans beneficium vt vacans, illud obtinet quocunque modo vacet, vt *notab.* tradit *Bald.in l.siquis sic stipulatus ff.solu. matri.* a quo non audet, licet inuitis dentibus recedere *Barb.in d.cons.82. col.fin.vers. non obstat vol.4.* & voluit *Rebuf. in repet.c.nulla,el 2.in 6.Premis.de conces. preb. lib.6.& Mendo.in addi.ad Lap.in d.alleg.6.nu.*
40 *5.lit.k.* sic etiam de expectatiua de Beneficio vacaturo, quæ comprehendit omnem vacandi modum, tradit *Mohed.decis. 10.de præbe.* quem refert, & sequitur *Garz. de benef.in d.par.11.cap.1.numer.3. cum seq.tom.2.* ex quibus inferendo ad rem nostram facultas concessa Iuratis conferendi hæc officia locum habet, etiam in casu, in quo offi-
41 cialis deponitur, seu priuatur, ex quo per priuationem officium, seu beneficium dicitur vacare, *cap.si Papa, 46.dist.cap.ex gestis, de cler.non resid.cap.ex literis, & cap.grauem de exces.prelat.& cap.1.cum simil.de schismat. in 6. Rebuf.in prac. benef.in tit. requis. ad colla. bon.nu.11.Staph.de lit.grac. in tit.de Var. mod. vaca.Taui.de potes.cap.sed.Vac.in vlti.prelud. & Lamber.de iurepat.in pri.par.2.lib.in 8.arti. 6.quæst.prin.*
42 Quinto iuxta predicta magis in terminis considero, quod quando alicui competit auctoritas eligendi, seu conferendi facultas aliquod officium, seu beneficium, siquidem officialis seu beneficiatus deponitur, seu priuatur, collatio, seu electio successoris, spectat ad eum, qui habet ius eligendi, seu conferendi, non ad iudicem deponentem, Hinc est, quod deposito Imperatore, electio successoris in Imperio, ad electores, non ad Romanum Pontificem deponentem deuoluitur, *cap. ad Apostolicæ in fin.& ibi glos.in verb.eligunt.de re iud.lib.6. vbi Inno.4.* ex varijs capitibus deposuit Federicum, & electio fit per electores Imperij, qui liberè, (dicit tex.) eligant successorem, vnde not. ibi *glos.* quod Papa non potest eligere, nisi in contumaciam electorum, *Peregr. de Iur.fis.lib.1.tit.2.numer.15.* Hinc est etiam, quod deposito Prelato, ius eligendi successorem in locum remoti spectat ad collegium, non ad Iudicem deponentem *ad tex.in d.cap.ad petitionem, de accus.* vbi collegiũ fratrum loralium, eligit successorem in locum Abbatis remoti, per quem *tex.not.ibi Abb. in 3.not. Ioan. de Ana. num.1.Aret.sub nu.7.& Felin.in p.notab.* quod ad collegium spectat electio, non solum vacante ecclesia per mortem Prelati, sed etiam per priuationem iudicialiter factam, *Marian.Socin.ibid.* qui licet non videtur firmare pedes quo ad electienem Romani Pontificis depositi a consilio, tamen quo ad inferiores depositos hoc firmat cũ alijs, vt eorum electio ad eos spectet, qui ius eligendi habent, prout de patronis habentibus ius patronatus, qui presentant, etiam vbi ecclesia vacat per priuationem Cappellani, vt tradit *Lambe.de iurepat.in d. 8.arti. 6.quæst.prim.in p.par. 2. lib.& secundum Felin. in d.cap.ad Petitionem in 2.not.* talis potestas eligendi, amoto Prelato per sententiam, ipso iure, deuoluitur ad electores, pro qua re pondero illa iura *in d.capit.ad apostolicæ, & d. cap. ad petitionem,* quæ vtuntur verbo
43 libere, illud importat, vt absolutè absq; consensu, & auctoritate alterius, eligendi competat facultas, ad tradita per *Abba. & alios in cap.de multa de præbe. Soci.in consil. 13.in fin.vol.1.Deci.cons.355.num.4. & cons. 360.num.5.Paris.cons.26.num.26.volu.4.& Menoch.in consi.192.numer.9.& de arb.lib.1.*
44 *quæst.7.num.33.cum seq.* Et hæc consideratio confirmatur ex eo, quod verius traditur de Romano Pontifice deposito à concilio, quo casu auctoritas eligendi successorem, non ad concilium spectat, sed ad collegium Cardinalium, *glos.in clem.ne Romani §.sane, de elect.ad tex.in cap.inquisitionis,*

§.ad

c. *ad petitionẽ*, vbi hoc colligit, *Abb. & Felin.*
de accus. qđ latè disputando probauit *Abb.*
in quæst. 1. incip. Episcopus nu. 36. Felin. in d. ca.
licet undiq; sub num. 2. de offi. deleg. idq; sentit
idem *Felin. in d. cap. ad petitionem*, vbi *Aret.*
hoc expressè tenet & Franc. Mar. in quæst. 940.
num. 4. in p. part. Peregr. de Iuresis. lib. 1 tit. 2.
num. 16. Et pondera quod istud interminis
fortioribus procedit, nempe iura, quæ tribuunt
Cardinalibus facultatem eligendi
Sũm. Pontificem, loquuntur de casu mortis,
& tamen illa locum habet quomodo
cumque vacet Sedes, etiam per depositionem,
vt sensit *glos. in d. clem. Ne Romani, in*
verb. Moriente de electio. & precitatis tradit Doctio.
ex eo adducti, quia mors ciuilis, equiparatur
naturali, vbi in casu occurrẽti operantur
equaliter, vt tradunt *Anto. de But.*
Imol. & Felin. in dict. capit. licet undique, cum
concordan. citandis inferius numer. 87. Vnde
multo magis hęc consideratio locum habet
in terminis nostris inquibus auctoritas
eligendi simpliciter, et in definite competit
in casu vacationis, non expresso vacationis
modo, vt dictum est in 4. consid.
& clarius patebit inferius in responsione 5.
funda. quapropter veniunt sub dispositione
omnes casus vacationis *vt sup. dictum est*
num. 38. cum duobus seq.

Sexto, & vltimo considero pro electione
Senatus suffragari quod aliàs fuit seruatum
in facto Bartholomæi Bonaiuto detemptoris
librorum Patrimonij dic. Vrbis
Messanæ, qui cum fuisset per excellentiam
Proregis tunc in Regno existentis prefato
officio priuatus ad relationem Regij Patrimonij
sub die 10. Septembris 1569. Senatus,
seu Iurati tunc temporis, stante priuatione
predicta, eligerunt Ioann. Petrum de
Balsamo, vt patet per prouisionẽ Senatoriam
eodem die factam, vnde resultat quedam
cõsuetudo interpretatiua prefatorum
Priuilegiorum, per quam auctoritas conferendi
officia in eis collata (esto, quod dubitaretur,
an vendicent sibi locum in casu
priuationis officialium) declaratur procedere
in casu, vbi officialis ab officio deponitur
seu priuatur, quia obseruantia
45 sub sequuta tollit omne dubium *Bart. in*
l. missi opinatores numer. 14. *C. de exact. lib.*
10. *Osas. decis. 136. numer. 4.* est enim generale,
quod quælibet dispositio declaratur
per subsequutam obseruantiam, *capit. cum*
venissent vbi Anto. de But. num. 12. & 21. &
Imol. num. 19. de insti. Bar. cons. 59. nu. 3. Corn.
in cons. 188. num. 10. Vol. 4. Cran. in cons. 294.
sub. num. 8. vers. vigesimo primo, vol. 2. Natt.
in cons. 498. num. 28. Bero. in cons. 91. num. 10.
vol. 1. Decian. in cons. 44. num. 28. & 115. vol.
4. Menoch. in cons. 104. nu. 13. & in cons. 341.
num. 23. vol. 4. latè Becc. in cons. 101. num. 49.
46 *vol. 1. & Ioseph. Lodo. in conclus. 38.* Et in specie
subsequuta obseruantia declarat statuta,
& priuilegia, *Aret. in cons. 11. colum. 3.*
vers. sed limita, Corn. in cons. 193. num. 10. vol.
2. Lodou. in d. conclus. 38. nu. 17. Menoc. in cons.
47 *276. num. 19. & alibi, vt citat Honded. in cons.*
92. num. 28. vol. 1. Et licet ille actus sit vnicus
sufficit tamen pro consuetudine interpretatiua,
quæ ex vnico actu inducitur,
nec indiget prescriptione, *Pet. Resta de*
consue. num. 177. Dec. in cons. 48. col. 1. & in
cons. 441. num. 13. Alex. in cons. 8. num. 7. volu.
6. Cran. in cons. 101. in fin. & in cons. 201. num.
12. cum alijs adductis à Franc. Becc. in d. cons.
101. num. 50. quibus accedit *Menoch. de arbi.*
cas. 83. nu. 10. & Apont. in cons. 51. nu. 28. &
29. vnde illam esse amplectendam in sententijs
proferendis tradunt *Cano. in capit. 1.*
presertim. Dec. num. mihi 22. de consti.

Nec considerationi premissę refragatur,
quod ex aduerso traditur, quod electio facta
per Senatum in ea facti specie fuit celebrata
de mandato Proregis, qui in eodem
actu priuationis d. de Bonaiuto, mandauit,
quod Iurati faciant nouam electionem,
cuius mandati vigore Senatus tunc
48 elegit, vnde vti delegatus illam fecit electionem,
& sic non Iure proprio, sed alieno
vid. Viceregis delegantis, *ad tex. in l. 1.*
§. qui mandatam & l. & si pretor ff. de offi. eiu.
l. solet. & l. & quia ff. de iur. omn. iudi. Doct. in
rub. ff. de offi. eius & Cano. in rub. de offi. deleg.
Nempe hoc tribus modis diluitur. Primo
ex eo quod cum facultas eligendi etiam
in casu priuationis, tum iure communi,
tum etiam attentis priuilegijs spectat ad
Iuratos, vt *sup. probatum est in 4. & 5. consid.*
vtique illa verba, quod Iurati eligant,
quia illud commiserunt, quod ad Iuratos
ordinario iure spectabat, fuerunt nõ collatiua,
sed excitatiua auctoritatis Senatoriæ,
quæ ipso iure ad Senatum fuit translata
per priuationem officialis, vt tradit *Felin. in d. cap. ad petitionem, in 2. notab. extra. de*
accus. & comprobatum est in *preced. consid.*
49 vnde sequitur, qđ illa noua electio censetur
facta potius iure ordinario, quam delegato,
ad tradita per *Abb. & Cano. communiter
in cap. licet in corrigendis, de offi. ordi.* qui tenent,
quod vbi aliquid committitur alicui,
quod ad illius ordinariam Iurisdictio

nem ſpectat, tunc iuriſdictio excitatur &
talis dicitur ordinarius, non delegatus,
Paul.de Cas.in l.1.§. opus nouum numer.12.ff.
de ope.nou.nunt.& in d.l.& ſi pretor.num.3.&
ibid.Purpu.numer.21.& Roma.ſub num.10.
ff.de offi.eius Ange.& Ias.in l. ius autem ciuile,
ille num.6.iſte num.2.ff.de ius.& iur.Roma.in
cons.285.num.2.vers.nec refragatur, Menoch.
lib.2.praſu.16.num.24.& aly, quos citat Ro-
dol.in trac.quib.mod.ordi.effi.dele.ſub.nu.3.verſ.
ſecus, quod vendicat ſibi locum etiam, ſi
commiſſio fiat per verbum mandamus, *Mat*
thes.in ſing.89.Purpu.in l.more maiorum,num.
134.& ibid.Ioan.batt.de ſan.ſeue ſub.num.12.
& Speci.ſub num.24.ff.de iur.omn.iud.& Rodol.
50 *ubi ſup.num.31.& 33.*Secundo illud dilui-
tur ex eo, quod illa verba, quod Iurati eli-
gant, non important commiſſionem, ſed
quandam licentiam, quam iudex priuans
officialē debet dare electoribus, vt eligant
ſucceſſorem in locum remoti, vt indiui-
dualiter tradit *Felin.in d.cap. ad petitionem,*
& facit tum ille tex. tum etiā *tex. in d. cap.*
ad Apoſtolica in fin. de re iudi. in 6. vbi iuris
latorū, facta priuatio ne, ſubdit vt hi, ad
quos ſpectat electio, eligant ſucceſſorem,
per que verba non delegat auctoritatem
eligendi, ſed potius declarat eſſe caſum e-
lectionis ſucceſſoris faciēdæ ab his ad quos
ſpectat electio, qua de re in his terminis e-
lectores eligunt iure proprio, licet excita-
te, vt ſentiunt omnes *in d.cap.ad petitionem*
ſuperius citati in 5.conſid. dum volunt, qđ ius
eligendi in locum remoti ſpectat ad electo
51 res, non ad iudicem remouentem. Itaquè
motiuum probabile eſſet aliquantulum, ſi
Prorex mandaſſet, vt Iurati eligerent vi-
ce, vel auctoritate ſua, per ea, quæ tradunt
Hoſti.in d.cap.licet incorrigendis ſub.num.8.&
ibid. Inno.& Abb.num.3.Bald.num.4.Imo.ſub.
num.9.Ioann.Andr.ſub numer.2.& Felin.eod.
num.qui tenent, quod per illa verba, iudex
aliàs ordinarius, efficitur delegatus, *Rom.*
in cons.285.ſub num.2.& in l.1.§.ſi quis ſim-
pliciter ſub num.10.& ibi Alex.num.12.Gro.
ſub.num.7.& alii, ff.de verb.oblig.Rodol.alios
citans in d.trac.quib.mod.ordi.effi.deleg.num.5.
At in ea facti ſpecie ſimpliciter hoc manda
uit Pro rex, quo caſu, quia de iure excita-
re dicitur auctoritatem competentem, &
52 non committere, vt probauimus, ideo il-
lud (ſic mandando) quod de iure eſt, co-
gitaſſe preſumitur Princeps, *Bald.in capit.1.*
apud quem, vel apud quos, Roland.in cons.86.
num.58.vol.p.Menoc.in cons.41.num.15.&
cons.1156.nu.1.Tap.in rub.ff.de conſ.prin.cap.
2.num.1. eſt enim hoc generale de mente
Principis, quæ talis eſſe præſumitur, qualis
de iure eſſe debet, *Ias.in l.cauſas, num.6.C.*
de trans.Calca.in cons.120.num.9.Gram.in conſ.
34.num.3.& cons.45.num.33.in crimi.Dec.in
cons.64.num.7.& cons.580.num.2. Gozad.in
53 *cons.101.num.10.*qua ratione Princeps, iu-
ſticia plenus preſumitur, vt cōgerit *Crau.*
in cons.253.nu.4.vol.2.citatus à Menochi.in 2.
lib.preſu.10.num8. Nec ad rem facit, quod
in eo actu Prorex vtitur verbo denotante
54 mandatum, ad tradita *ſup.ſub num.49.* &
quidem verum eſt, quia illud interpreta-
tur ſecundum ſubiectam materiam, ita vt
licentiam, & non mandatum importet,
& excitare, non delegare, iuxta predicta,
videatur, *ad tex.in l.inſulam, ff.de pres.verb.*
l.ſi vno ff.loc.l.ſi ſtipulatus ff.de vſur.Bald.in l.
ſubtracto, C.de fur.Alex.in conſil.26.num.6.
vol.5.Soci.in cons.1.num.120.Vol.1.Natt.in
cons.416.num.3.Rolan.cons.39.num.9.vol.4.
Becc.in cons.88.num.12.cum.concord.volu.1.
55 Tertio, & vltimo illud diluitur ex eo, quod
non eſt veriſimile, quod ſi ad Proregem
tunc ſpectaſſet auctoritas eligendi, illam
voluiſſet abſolutè delegare Iuratis, *arg.l.*
cum de indebito ff.de prob.& l.qui vas, §. ve-
tare, ff.de furt.& ideo tanquam inueriſimi-
le, hoc affirmare, abſq; falſitatis imagine,
fieri non poteſt, vt poſt *Bald.& Ias.tradit*
*Menoch.in cons.147.num.33.*que de re a Indi
56 ce, non ſunt aures porrigendæ, *Ancha.in*
cons.257.& Roland.alios citans, in conſil.11.
*num.70.& 71.vol.3.*quem considerare o-
portet quod veriſimile eſt in deprehenden
da veritate, *Aret.cons.9.col.2.et Crau.in conſ.*
61.num.9.Vol.1. Itaquæ ex premiſſis patet
quod in hac facti ſpecie ad Senatū, ſeu Iura
tos ſpectat eligendi auctoritas, quocum-
que modo iſtud officium vacet & ideo il-
lius electio debet attendi, non obſtante
57 electione facta à Prorege quæ vti tendens
contra ius, & priuilegia Meſſanæ, non me
retur executionem, ex priuilegio Regum
Roge. & Manfredi, mandantium, vt nun-
quam fiat mandatum, vel ſcriptura, quæ
ſit contra ius, ſtatuta, mores, vel priuile-
gia d. ciuitatis, & ſi fieri contingat, nulli
executioni demandētur, niſi per iuſticiam
moderentur,

SVMMARIVM.

58 *Magiſtratum conſtitutio cum iuriſdictione ad iu-*
ſtitiam adminiſtrādam, de iure ſpectat a Prin
cipem, vel ad eum, cui Princeps concedit per
priui-

priuilegium, num. 63.

Populus iuriſdictionem in vnum Principem transtulit.

Iuriſdictio qualibet, non confertur ab alio, niſi a Principe immediatè, vel mediatè, ibid.

60 Iuriſdictionum fons, reſidet in pectore Principis.

62 Regalia poteſt concedere princeps, quando conceſſio grauiter non lædit Principatum.

63 Iuriſdictionalia ex Principis priuilegio in alium transferuntur, illaq; tranſeunt per conceſſionem alicuius Caſtri, remiſſiuè.

64 Barones ex forma Priuilegiorum habentes iuriſdictionem in Caſtro, conſtituunt officiales ad iuſticiam adminiſtrandam, quinimo tenentur conſtituere.

65 Princeps, nõ intendit iuribus alterius præiudicare.

66 Priuilegijs gratioſis, poteſt Princeps prolibito voluntatis derogare de poteſtate abſoluta, at ſecus depoteſtate ordinata.

67 Feudi conceſſio gratioſa, non poteſt depoteſtate ordinata reuocari à Principe abſq; cauſa, at ſecus depoteſtate abſoluta.

68 Rex in vrbe Meſſana, non vtitur poteſtate ab ſoluta.

Priuilegia ex cauſa meritorum tranſeunt in vim contractus, & ſiunt irreuocabilia, etiam ſi ſubdito fuerint conceſſa, ibid.

69 Princeps efficacitet ex contractu obligatur, etiam ſi cum ſubdito contrahit, nec deplenitudine poteſtatis poteſt contrauenire.

70 Iuriſdictio conceſſa in officium, cumulatiuè, non abdicatiuè, dicitur conceſſa.

Quid ſi conceditur in titulum feudi, vel allodij, ibid.

71 Priuilegium ſi concurrit cum Iure communi, interpretatur, vt aliquid addat, ne ſit inutile, Idem in ſtatuto, ibid.

72 Gloſa, nec coniecturis indigemus, in claris.

73 Iuriſdictio, ancumulatiuè, vel abdicatiuè ſit conceſſa, in primis tenor conceſſionis attenditur.

75 Electus, ſi fuerit indignus, & ob crimem remotus, electores iterum eligant ſi ignoranter in dignum eligerunt, ſecus ſi ſcienter.

76 Ignorantia in dubio præſumitur.

77 Bonus, quis libet præſumitur.

SEd quia omnis difficultas in hac facti ſpecie conſiſtere videtur in reſulutione eorum, quæ deducta ſunt pro alia parte, ideo ad Solutionem deuenio, vtillis reſolutis, clarius pateat, Senatum pro ſua electione ius, & iuſticiam fouere.

58 Primo non obſtat, quod electio officialium, de iure communi, ſpectat ad Principem, per ea, quæ ſup. num. 2. allegantur, dum conſtituere officiales eſſe deregalibus probat tex. in d. cap. 1. quæ ſunt regal. & tradunt And Afflic. Capic. & alij ibidem citati, quod duobus modis diluitur. Primo quia illud procedit in officijs cum iuriſdictione, de quibus loquuntur iura & Doct. precitati vbi ſup. vt diſtinquendo tradit Rebuf in d. l. obſeruare, C. de decur. lib. 12. vnde Magiſtratuum conſtitutio cum iuriſdictione, eſt deregalibus, vt in d. cap. 1. qui tex. loquitur depoteſtate conſtituendorum magiſtratuum ad iuſticiam expediendam, & quidem ſecundum iuris communis terminos veriſſimum

59 eſt ex eo quod pupulus omnem iuriſdictionem in Principem tranſtulit, ad tex. in l. 2. §. nouiſſimè, ff. de ori. iur. l. 1. ff. de conſt. princi. & §. ſed quod principi. Inſti. de iur. natu. l. 1. §. cum vrbem, ff. de offi. præf. præt. l. 1. ff. ambit. l. p. in prin. C. de veter. iur. enucle. glos. de pac. conſti. in prin. in verb. criminalibus, & Fran. Mar. in decis. 187. in p. par. & ideo quælibet iuriſdictio ēt minima cuiſlibet magiſtratus, conferri ab alio non poteſt, niſi a principe vel eius. auctoritate mediata vel immediata, Alex. in l. 1. num. 11. in fin. ff. de iuris. omn. iudi. & in l. imperium, num. 9. ff. eod. tit. Bald. in cap. 1. num. 2. deallod. & alibi, vt citat Borrel. de præſt. reg.

60 cap. 21. num. 14. Nam in pectore Principis fons, eſt omnium iuriſdictionum, a quo fluunt, & refluunt, Bald. in cap. 1. §. ad hæc, num. 11. de pac. iur. firma. Curt. Iun. in cons. 157 num. 12. Pari. cons. 1. nu. 3. vol. 2. Alex. in cons. 24. vol. 5. Alber. Bru. inter cons. feu. in cons. 54. num. 6. Gram. decis. 46. num. 1. & vot. 28. num. 12. Capic. decis. 9. num. 15. Pet. de Grego. de conc. feud. in 2. par. queſt. 2. nu. 13. & in 7. par. queſt. 2. num. 17. Vinc. de Fran. in decis. 527. Peregr. de Iurefis. lib. 1. tit. 1. num. 10. Borrell. in d. cap. 21. num. 17. & Camil. de Cur. in p. par. diuers. iur. feud. in verſi. Poteſt. nu. 4. fol. 28. & Lanar.

61 in cons. 52. num. 4. Sed in hac facti ſpecie, de officijs, quibus annexa eſt iuriſdictio, non agitur, ſed de his queritur, quæ abſq; iuriſdictione exercentur, quibus certum munus incumbit pro recta adminiſtratione rerum publicarum d. ciuitatis, quorum officiorum collatio, etiam attentis terminis iuris communis ſpectat ad decuriones ciuitatis, per illa iura in l. 2. ff. ad munici in l. 1. §. ſolent. ff. quan. appel. ſit & in d. l. obſeruare, C. de decurio. lib. 11. quarum auctoritate ſic atteſtantur Glos. Bar. Angel. luc. de pen. Rebuf. Franc. Marc. & alij ſuperius citati in p. conſid.

62 Secundo illud diluitur ſtantibus priuilegijs in 2. conſid. relatis, inquibus à Rege datur facultas Iuratis conferendi hæc officia, vnde eſto quod illa eſſent iuriſdictiona-

R 2 lia, &

lia & eorum collatio vti ius regale specta-
ret ad Principem, tunc vigore priuilegiorũ
illud ius competit Iuratis, quibus potuit
Princeps illud ius regale concedere, vbi cō
cessio grauiter non lædit Principatum, *Bar.
in l. prohibere, § plane ff. quod vi aut clam, Iser.
in rub. quæ sunt regal. & ibid. Afflic. in 5. quæst.
prin. num. 61. Roland. in cons. 1. num. 104. cum
seq. vol. 2. Becc. in cons. 15. num. 23. qui testatur
de communi vol. 1. Pereg. de iure fis. lib. 1. tit. 3.
num. 47. Pet. de Grego. Tholos. lib. 7. de repub.
cap. 20. num. 61. Arosent. de feu. cap. 5. concl. 1.
in glos. lit. B. Menoch. lib. 3. presu. 97. num. 41. &
seq. Surd. in cons.* 210. *num.* 62. & alij, quos
63 sciens pretereo; & in specie potest Princeps
iurisdictionalia in alium per Priuilegium
transferre, prout quotidie transferuntur in
Barones per concessionem Castri, ad tradi-
ta per *Bar. in l. 1. §. cum Urbem, nume. 5. & 9.
ff. de offi. pref. Urb. & in l. 1. in fin. & ibi Alex.
num. 33. ff. de iuris. omn. Iudi. Alex. Ias. Curt.
Iun. & Purpu. in l. imperium ff. eod. tit. Bald. in
cap. 1. num. 5. de Capit. qui cur. vend. Paris. in
cons. 8. col. 1. & in cons. 9. num. 14. cum seq. vol.
1. Anna alios citans in alleg. 52. Couar. prac. cap.
1. num. 10. sub 9. conclus.* Pet. de Greg. *de conc.
feud. in 7. par. quæst. 2. Afflic. in d. cap. 1. nume.
40. de cap. qui cur. vendi. Peregr. de Iure fis. lib.
1. tit. 2.* Menoch. *in d. presu. 97. num. 14. Dec. in
cap. licet causam, col. 1. de probat. & Caro. Tap.*
64 *in l. fin. in pr. par. cap. 2. ff. de consti. princi.* Qua
ratione Barones, qui ex forma priuilegio-
rum habent iurisdictionem in castro, con-
stituunt officiales ad exercendam iurisdi-
ctionem, ex *Consti. Reg. Eaqua decus, & ibid.
And. & Afflic. Borrel. de prest. reg. cap. 21. num.*
16. quinimo ad illud tenentur *Capic. in sua
inuest. in verb. Magistratuum creatio* fol. 128.
quod in Regno esse absolutum inquit *Af-
flict. in consti. Regni, Dilationes, Mari. Frec. de
sub feud. auctho. 13. num. 7. Vinc. de Franc. decis.
511. num. 1. Capib. de auctho. Baro. pragm. 8. in
p. par. num. 46. Mosca. in prac. ciui. in 2. par. in
glos. in verb. competens, num. 61. & Rouit. in
3. prag. sub tit. de Baron.*
Secundo principaliter non obstat, quod
dato, quod ad Senatum pertineat electio
vigore priuilegiorum, potuit tamen Prin-
ceps pro libito voluntatis premissis priui-
legijs derogare, ex his, quæ *sup. in 2. funda-
mento sub num. 3. &* 4. allegabantur, quod ex
65 tribus diluitur; Ptimo ex eo, quod non
sequitur, quod Prorex eligendo, voluit (e-
sto quod potuisset) iuribus, & priuilegijs
Messanæ derogare, eiq; preiudicium infer-
re *ad tex. in l. 2. §. merito, & §. si quis a Principe
ff. ne quid in loco publ. cap. ex tuarum, de auctho.
& vsu. pall. cap. super eo, de offi. dele. Fel. in capi.
causam quę, in verb. interpretatio de rescrip. Dec.
in cons. 11. num. 4. & in cons. 271. & cons. 606.
num. 17. Curt. Iun. in cons. 88. num. 8. Mars. in
sing. 440. Soci. Iun. in cons. 77. num. 26. vol. 1.
Gozad. in cons. 9. num. 24. Paris. in cons. 1. num.
84. vol. 1. & Menoch. de arbi. quæst. 9. num. 11.*
Vnde quatenus Prorex elegit, circunuen-
tus presumitur potius, quam quod eligen
do voluit Messanæ preiudicare, *Apont. in
cons. 59. num.* 35. etiam si de modico agere-
tur preiudicio, *Rimi. Iun. in cons. 6. num. 68.*
66 *vol. 1.* Secundo diluitur ex eo quod, quæ
ex aduerso allegantur, procedunt de po-
testate absoluta, secundam quam potest
Princeps pro libito voluntatis priuilegijs
gratiosis derogare, sed in hac facti specie
non cōstat, quod Prorex, eligendo, voluit
vti plenitudine potestatis, vnde presumi-
tur, quod secundum potestatem legibus
ordinatam processit, vt dictum est *sup. sub
num. 26.* secundum quam non licet Princi-
pi priuilegium etiam gratiose concessum
reuocare sinè causa *Roland. in cons. 13. nume.*
67 *53. vol. 3.* Hinc est, quod licet concessio feu-
di gratiosa de potestate absoluta reuocari
potest; *Alua. in cap. 1. §. notandum num. 6. de
his qui feu. dar. poss. & in cap. 1. de nat. feud. Soc.
in cons. 87. num. 13. & num. 14. vers. aliquando
& tertio, vol. 3. Gozad. in consi. 8. num. 38. &
45. Curt. Iun. cons. 138. num. 4. Petr. de Gregor.
de conces. feud. in p. par. quæst. 7. num. 1. & 2. In-
trigl. in p. cent. quæs. 18. num. 27. & seq. Peregr.
in cons. 4. sub num. 21. vol. 1. & de iure fis. lib. 1.
tit. 3. sub num.* 51. tamen de potestate legibus
ordinata absq; causa illud fieri non potest,
*glos. in cap. 1. in fin. de his qui qui feu. dar. poss. &
in cap. 1. de feud. sine culp. non amitt. Bald. in
cap. 1. de nou. for. fidel. Abb. in cap. quæ ecclesia-
rum, col. pen. vers. & hoc soleo dicere de const.
Afflict. in decis. 282. num. 7. Gram. in decis. 65.
num. 33. Boe. decis. 225. Surd. decis. 189. numer.
15. Soci. Iun. in cons. 76. num. 13. vol. 1. & alibi,
vt per Menoch. lib. 2. presu. 10. num. 50. & Pet.
de Gregor. in d. pri. part. quæst. 7. de conces. feud.*
Tertio, & vltimo quod ex aduerso tradi-
tum est diluitur ex eo quod in terminis
priuilegiorum Messane non est locus pleni-
tudini potestatis, tum quia ex priuilegio
68 Regis Rogerij in vrbe Messana non vtitur
Princeps potestate absoluta, tum etiam
quia, nec de plenitudine potestatis, potest
Princeps priuilegijs Messanę derogare, quę,
vt est notorium ex causa meritorum pro-
cesserunt vnde obtinent vim contractus,

Bald.

*Bald.in l.qui ſe patris, num.*14.*C.vnd.lib.Natt. in cons.*511.*num.*9.*& conſi.*512.*num.*15.*Soci, in cons.*59.*num.*9.*vol.*1.*Gram.in decis.*65.*nu,* 25.*Rui.in cons.*217.*num.*7.*volu.*1.*Roland.in cons.*76.*nu.*13.*& ſequ.vol.*2.*& in d.cons.*13. *num.*21.*& ſeq. vol.*3.*Petr. de poteſt.Prin.cap.* 32.*in* 2.*dub.num.*154.*fol.*150.*Peregr.de Iur. fis.lib.*1.*tit.*3.*num.* 28.& alij quos ſciens pretereo, & per conſequens talia priuilegia ſunt inreuocabilia, etiam de plenitudine poteſtatis *Felin.in cap. que eccleſiarum ſub nu.* 49.*de conſti.Cagno.in proœm.ff.ſub numer.*45. *Bald.in l.ſi cum.mihi.ff.de dol.* Coua.*in cap. nouit,*vbi *Aret.num.*28.*Fel.num.*12.*de iudi.Afflict.in decis.*128.*num.*10.*Paris. in conſil.*11. *num.*44.*&* 47.*vol.*1.*Soci.Iun.in cons.*94.*num.* 2.*vol.*2.*Tiraq.in rep.l.ſi vnquam,in verb.donatione largitus, num.*11.*C.de reuo.donatio. Natt. in cons.*122.*num.*24.*Becc.in conſil.*129.*numer.* 48.*Vol.*2.*Surd.in d.conſi.*419.*num.*51.*& Bardel.in cons.*22.*num.*20.quod vendicat ſibi locum, etiam ſi tale priuilegium ſit ſubdito conceſſum, prout de ſubdito loquitur *Natt. in cons.*268.*nu.*5.*Surd. vbi ſup. Feſtas.de colle. in* 5.*par.cap.*1.*in princi.Burſ. in conſi.*16.*num.* 44.*& ſeq.vol.*1.*& Bardel. in d.cons.*22.*num.*

69 20. Nempe cū talia priuilegia transeant in contractus, in his Princeps efficaciter obligatur etiam reſpectu ſubditorum, *Cano. communiter in cap.*1.*de probat.& in d.cap.nouit de iudi.Doct.in l.digna vox,C.de legib.Abb.in cons.*94.*col.*3.*verſ.quo ad tertium, vol.*2.*Soci. in cons.*4.*num.*1.*vol.*2.*Rui.in cons.*90.*numer.* 4.*vol.*1.*Gabr.alios citans, de iur.quaſt.non tolle.conclus.*5.*num.*19.*& Menochi.in conſil.*27. *num.*5.*&* 26.cum in finitis concordantibus, adeo quod, nec de plenitudine poteſtatis poteſt Princeps contrauenire, excommuni *in d.cap.*1.*de probat.Pau.de Cas. in d.l. digna Vox, Soci.in cons.*86.*num.*14.*vol.*4.*Ias. in cons.*86.*num.*8.*vol.*3.*Gabri.alios citans in d. conclus.*5.*num.*18.quibus accedunt *Burſa.in cons.*160.*num.*36.*vol.*2.*Folle.Cephal.Heyro. Gig.Andr.ab.exea, & Peregri.quos citat Rodol. de abſol.princi.potes.capit.*6.*numer.*170.*accedit Bero.in cons.*138.*num.*1.*&* 9.*vol.*3.*Peregr.in cons.*7.*num.*1.*vol.*3.Ex quibus omnibus (vt vnico verbo hæc tria reſtringantur) patet, quod non eſt tractandum, in hac facti ſpecie, de priuilegiorum derogatione, tum quia non conſtat Principem voluiſſe derogare, tum etiam quia, ſi voluiſſet, non potuiſſet de poteſtate ordinata, quinimo, nec de poteſtate abſoluta, qua non vtitur Rex in vrbe Meſſanæ, & que in priuilegiorum, ſapientium contractum, derogatione, nihil operatur, vt ex premiſſis ſatis apertè patet.

Tertio principaliter non obſtat, quod poteſtas Senatus, ſeu Iuratorum conferendi hæc officia, cenſetur cumulatiuè conceſſa, adeo quod eadem auctoritas non eſt abdicata a Principe ita vt nō poſſit illa officia conferre, vnde locus eſt preuentioni ex allegatis *ſup.in* 3.*fund.ſub num.*5.6.*&*

70 7. Nam quod ibi traditum eſt de iuriſdictione, quæ cenſetur conceſſa cumulatiuè, procedit vbi illa conceditur in officium, in terminis, inquibus loquitur *Ann.in alle.* 44.*Vince.de Fran.in decis.*370.*num.*5.*Lana.in cons.*5.*num.*3.*Camil.de Cur.in p.par.diuer.Iur. feud.in verb.poteſt nu.*8.illa enim iuriſdictio ſic conceſſa, dicitur cumulatiua quo ad maiorem magiſtratum, de quo loquitur *Bart.*cum alijs allegatis,& procedit regula *ſub num.*6.relata, Ceterum quando confertur iuriſdictio, ſeu aliqua poteſtas in titulum priuilegij, vt in terminis iſtis, tunc ſiue titulus ſit in feudum, ſiue in allodium iuxta tradita per *Ann. in d. alleg.*44.*& per Capib.de aucto. Baro.prag.*8.*num.*19.*in prima par.*ſemper cenſetur abdicatiuè non cumulatiuè conceſſa, *Abba.in capi.ceterum col.*3. *verſ.fateor tamen, & ibid.Felin. num.*12.*de iudi.idem Felin.in capit.paſtoralis num.*3.*in* 6. *limi.de offi.ordi. Roland.in cons.*48.*nu.*22.*cum ſeq.Vol.*2.*Menoch,lib.*2.*preſump.*18.*num.*1.*&* 5.*& Camil.de Curt. qui clarius diſtinquid in d. p.par. diuerſ. Iur. feud.in verſ.poteſt.num.*8.*&* 11. Nec ad rem facit, ſi replicando diceretur, reſolutionem premiſſam eſſe veram reſpectu ſuperioris Magiſtratus, ſed non quo ad ipſum Principem, ſeu Viceregem qui eſt alter ego, & gerit vicem Principis, cuius reſpectu omnis iuriſdictio, ſeu quelibet auctoritas, etiam in titulum intelligitur cumulatiuè, non abdicatiuè conceſſa, adeo quod nunquam cenſetur abdicata auctoritas ab ipſo Principe, per illum *tex.in d.cap.dudum* §.*nos igitur de preb.in* 6.per quem vnoore ſic atteſtantur *Doct.in* 3.*fund. citati ſub.num.*5. quibus accedunt *Roland.in conſi.*1.*num.*134.*vol.*2.*Gram.decis.*30.*nume.* 7.*& in vot.*28.*& Menochi.in d. preſu.*18.*ſub num.*7.Nempe huic motiuo duobus modis

71 reſpondetur. Primo, quod in his terminis, talis poteſtas Iuratis conceſſa, etiam quo ad ipſum Principem, cenſetur abdicatiua, ne priuilegia ipſa, in quibus illa auctoritas conceditur, reddantur inutilia, contra *not, in l.*1.*& ibi Bar.ff.ad muncip.in l.*1.*ff.quod met. cau.in cap.ſi Papa de priui.& in cap.ſolite cum*

vulg.de maio.& obedie. que talia essent, si hec
auctoritas intelligeretur cumulatiua cum
ipso Principe, nempe nihil tribuerent Iura-
tis, quibus hæc eadem potestas conferen-
di hæc officia de iure cōi competit, ex tra-
ditis *sup.in prima Cons.nu.* 27. vnde iure opti
mo existimari potest quod illa auctoritas
in priuilegijs concessa dicatur abdicatiua,
vt per hoc videantur priuilegia aliquid ad-
dere, *Purpu.in cons.* 371. *in fin.Barbat.in cons.*
44.*nu.*9.*in fin.vol.*2. *Surd.in decis.*123.*nu.*11.
Efficacius enim hęc priuilegia debent ope-
rari, dum cum dispositione Iuris commu-
nis concurrunt, ne alias dicantur superflua,
prout de statuto loquitur *Decia.in cons.*49.
*num.*17.*vol.*1.*& in consi.*61.*num.*7.*vol.*2. ad
tradita per *Alder.Mascar.de inter.statu.concl.*
72 12.*num.*17.*cum seq.* Secundo respondetur,
quod in his terminis sumus in claris quod
illa auctoritas fuit Iuratis abdicatiuè con-
cessa, etiam quo ad ipsum Regem, ita quod
nō indigemus glosa, nec coniecturis, *ad tex.
in l.continuus §.cum ita, ff.de verb. oblig. & l.
licet imperator, ff.de leg.*1.*Soci.in cons.*13.*num.*
38.*vol.*1.*& in cons.*9.*num.*10.*vol.*3.*& Rolan.
in cons.*86.*num.*51.*eod vol.* Quandoquidem
patet ex priuilegio obtento in anno 1431.
quod Rex Alfonsus expressè voluit hanc
potestatem a se, suisq; Viceregibus abdica-
re per illa verba, Volentes, quod per sere-
nitatem nostram, seu Vicereges nostros in
d. Regno Siciliæ aut alios officiales dedi-
ctis paruis officijs, quæ, vt dicitur, confer-
re potestis virtute d. Priuilegij, nequeat
aliqua fieri concessio, seu prouisio, quin
potius vos faciatis, iuxta seriem priuilegij
eiusdem, & licentiæ nostrę, subdens abdi-
cando potestatem omnem a Vicerege, con-
trarium faciendi. Vnde ex his verbis cessat
labor inuestigandi, an potestas ista sit cu-
mulatiua, vel abdicatiua, ex quo priuile-
73 gium decidit cuius tenori standum est,
vbi auctoritas, seu iurisdictio abdicatiue
conceditur, *Felin.in cap.pastoralis, col.*2.*vers.
limita tertio de offi.ordin.Roma.in sing.*23.*& in
cons.*293.*Menoch.de arbi. quæst.*40.*numer.*7.
*Gram.in d.decis.*30.*in princ.& Lana.in d.cons.*
52.*sub.num.*8.

74 Quarto principaliter non obstat quod
auctoritas Senatus, esto quod sit abdica-
tiua, illa tamen non habet locum in casu,
quo officium vacat per priuationem officia
lis, quia tunc electio spectat ad iudicem
remouentem prout videtur sentire *Bar.in l.*
2.*§.qui pueros ff.de uaca.mune.& in casu priua-
tionis Rom.Ponti.velle videtur Abb.in cap.licet*
euitanda, de electio cum concord.citatis sup.nu.
9.*&* 10. vbi rationabile hoc esse dictum est,
ex eo, quod priuatur potestate eligendi pro
illa vice, qui indignum, seu criminosum
elegit, qui meruit priuari officio per illa
iura *ibid.alleg.sub num.*11. sub quarto funda-
mento, quæ omnia non refragantur, dato,
absq; tamen veri præiudicio, quod offici-
um, de quo queritur, vacet per priuatio-
nem, de cuius rei veritate dicetur in res-
ponsione quinti fundamenti. Nempe ve-
rius est, quod in casu priuationis officialis,
facultas eligendi successorem in locum re-
moti, spectat ad electores, & sic ad Iuratos,
non minus quā, si per mortem vacaret offi-
cium *vt not.Abb.Mari.Ioan.de Ana.Aret.&
Felin.in d.cap.ad petitionem per illum tex.de
accus.* adeo quod, sequuta priuatione, ipso
iure fuit ad Senatum translata potestas eli-
gendi, vt post *Felin.traditum est sup. sub nu.*
42.*in* 5.*Consid. vbi sub nu.*44.*post Abb. Felin.
Aret.& Fran. Marc.* in terminis fortioribus
deductum est verius esse, quod etiam in ca
su priuationis Romani Pontificis, electio
spectat ad Collegium, non ad Concilium,
Nec Bart.in d.§.qui pueros tenet oppositum
in casu officialis remoti, nam licet illud di-
cat arguendo ex illo *tex.* in eo tamen non
firmat pedes, sicut pariter nec firmant *Aret.
in d.l.serui electione ff.de leg.*1.*& Tiraq.in d.l.
boues §.hoc sermone in d.p.limi.nu.*45.*ff.de uerb.
signifi.* Nec ille *tex.* refragatur in eo versi.
quem ita senio, qui varijs modis intelligi-
tur *a Docto.* ita vt vere illud non probet, vt
post *Bart.ibi tradit Aret.in d.l.serui electione,
& refert.Tiraq.vbi sup.& Peral.in l.cum qui-
dam, num.*17.*ff.de leg.*2. Et in effectu ille *tex.*
non aperit quod illud officium pręferrendę
pecunie erat de his, quorum electio spe-
ctabat ad decuriones ciuitatis, vel saltem
quod ille officialis fuisset a decurionibus
electus, vnde quatenus in locum remoti ob
senectutem vel corporis imbecillitatem a-
lium constituit Preses, absq; diuinatione
dici potest, secundum *Bart.*ibi, quod Preses
remotum vocauerat ad illud officium, cum
alias electio spectat ad electores, vt dictum
75 est, etiam si electus remouetur ab occultum
crimen, vel propter culpam super venien-
tem post electionem, *ad tex.in cap.si electio,
& ibi glos.in verb.occultum de electio.lib.*6. vn-
de quod ex aduerso dicebatur de eligente
in dignum, qui pro illa vice priuatur iure
eligendi ex allegatis *sub num.* 11. procedit
vbi quis scienter eligit indignum, vt tra-
dunt *Abb.& Cano.in d.cap. cum in cunctis §.
fin.sup.*

fin.ſup.de elect. & in capit.dudum el 1.eod.tit. Dec.in cons.522.num.7.& Menoch. poſt alios, quos citat in d.cons.783.num.8. quæ ſcientia in hac facti ſpecie non concurrit, in qua iſte officialis fuit remotus, & priuatus ob crimen Thonſionis Monetæ patratum poſt electionem, quod minimè potuit ab ipſo
76 Senatu eligente preuideri, pro quo ſuffragatur tum iuris preſumptio, quæ in dubio vrget pro ignorantia, *ad tex.in l.verius, ff. de probat.§.non ſolum in vers. verius, & ibi glos. In ſti.de legat. cap. preſumitur, de reg.iur.in 6. Gabr.de reg.iur.conclus.5. Mago.decis.Luc.49. num.11.& Menoch.de arbi.queſt.72.nume.3.* tum etiam & illa, quæ militat pro electo,
77 qui in dubio preſumitur bonus, *l.merito ff. pro Soci.l.cum pretor §.rogo ff.de leg.2.Soci.in cons.15.num.15.vol.1.Marſi.in l.1.num.67.ff. de ſicar.Crau.in cons.8.nu.1.Alci.de preſu.reg.3.preſu.2.& Menoch.lib.5.preſu.3.num.15.*

SVMMARIVM

78 *Officialis inquiſitus, vel accuſatus, an durante proſequutione, poſſit ſuſpendi ab adminiſtratione, remiſſiuè.*
79 *Priuationis pœna non imponitur, niſi vbi de iure eſt expreſſum,*
80 *Pœna vltimi ſupplicij, abſorbet omnem aliam pœnam minorem, preſertim pecuniariam.*
Facti ſpecies, in qua officialis Meſſanæ fuit vltimo ſupplicio punitus, nulla precedente priuatione officij, ibid.
81 *Morti proximus, habetur pro mortuo.*
Preuentio facta in fraudem, non inducit preuentionem, ibid.
82 *Supplantare ſucceſſorem in collatione officiorum, non licet predeceſſori.*
83 *Extentio diſpoſitionis loquentis de vno caſu, an, & quando poſſit fieri ad caſum ſimilem, etiam ſi diſpoſitio loquatur per modum conditionis voluntariæ.*
Conditio adimpletur per caſum ſimilem, ibid.
84 *Priuilegium concedens facultatem conferendi officia vacantia per mortem, an locum habeat in caſu quo illa vacant per priuationem, vide num.87.*
85 *Officialis remotus ab officio habetur pro mortuo.*
86 *Mors ciuilis æquiparatur naturali, quando in caſu tantum operatur, quantum naturalis operaretur.*
87 *Vacationis modus per mortem, ſi in diſpoſitione exprimitur, an ſub illa comprendatur modus vacandi per priuationem.*
88 *Vacandi modo vno expreſſo, in fauorabilibus, veniunt alij.*
Quid in materia ſtricta, ſeu preiudiciali alterius, ibid.
Quid ſi in materia non fauorabili exprimitur modus vacandi per mortem, an contineatur caſus mortis ciuilis, ibid.
Diſpoſitio particularis de certa re, vel caſu, ſi agitur de præiudicio tertij, ſtrittè intelligitur, ibid.
89 *Indefinita equipollent vniuerſali.*
90 *Priuilegij Regis Alforſi loquentis de ceſſu, & deceſſu, intellectus, & num.ſeq.*
91 *Dictio, iuxta eſt relatiua.*
Relatiua diſpoſitio intelligitur ſecundum relatum, ibid.

QVinto principaliter non obſtat, quod traditum eſt, in quinto fundamento, quod auctoritas Iuratorum eſt indiuidualiter limitata per Priuilegium in caſu, quo officia vacare contingerit per ceſſum, & deceſſum, vnde non habet locum in caſu iſto, in quo officium vacat per priuationem ex his, quæ ibid' adducebantur *num.12. vſq; ad 27.* in clufiuè, quibus tamen reſpondetur tribus modis, Primo, conceſſo, ſed abſquè veri preiudicio, quod auctoritas Senatus ſit limitata, vt dicitur in caſu quo officia vacant per ceſſum, & deceſſum, vtique ſumus in caſu limitato, ex quo vere officium, de quo queritur, vacat per deceſſum illius officialis, licet ſuperficialiter videatur vacare per priuationem factam a Prorege; Mouet, quia pretenſa priuatio fuit facta eo tempore, in quo ille infelix officialis proſequutus de Tonſione Monetæ, erat tortus, & confeſſus, & proceſſit priuatio vno die, antequam ille fuiſſet ad mortem
78 condennatus, Vnde licet potuiſſet attentari, an durante illa proſequutione, ſuſpendi poterat ab adminiſtratione officij, eſto quod erat proſequutus de crimine commiſſo extra officium, ſecundum diſtinctionem *Bart.in l.libertus. §.in queſtionibus, ff. ad munire* ad quem ſæpe recurritur, vt teſtatur *Fran. in decis.8.in princ. qui concordantes citat, Luc. de pen.in l.1.C.de rei.poſt.in glo.fin.lib.10.& in l.iudices col.3.in verb.ſcelerihus, C.de digni.lib.12.Franc.Marc.decis.654.Vol.1.Ioann. Anto. de nigr.in cap.Reg.Neap.132.ſub.nu.72.Vinc. de Franc.in d. decis.8. Cumi.in trac.de Syndic.17.nume.9. Ann. pater in ſingul. 370.& ſing. 476.Cancer.var.reſol.lib.3.cap.12.nume.140. & 210.Ioan.And.de Gior.in alleg.42.num.21. Gabal.reſol.crim.cas.76. Lanci.de acti.in tit. de atten.accus. vel inqui.pend.c.1.Reg.Aponte in cons.*

in cons.22.& in decis.7.num.7.10.& 14.& in decis.25.latè D.Tapp.in consti.Reg.statuimus, in vers.administratione remotus.num.38.in tit. de off. mag.insti.lib.2.Gram.in consil.10.in crimi.Flau.amend.ad addi.ad Fran.in d.decis.8.Testay.alleg.9.num.4.Azeue.lib.3.cap.7.l.14.D. Mastril.in decis.188.num.19.& in tract.de magis.lib.6.capit.5.num.48.& seq.& D.Castil.in decis.166.num.16.cum.seq.par.2. Tamen finita iam prosequutione per iudicialem confessionem, ita quod partes Iudices erant in condennando ad mortem, prout immediate sequenti die condennauit, vtiq; non erat locus pæne priuationis officij, quod statim erat vacaturum per obitum, prout cum ef
79 fectu vacauit, Tum quia priuationis pæna, non imponitur, nisi in casu de iure expresso, *l.at si quis §.ita diuus, ff.de reli.& sump.fune.glos.in §.cum igitur, in auct.de non elig.secu. nube.& in cap.fin.de iur.patro.Cano.in capit.2. vbi presertim Felin.& Fran.Rip.de rescrip.Deci. in cons.464.num.2.& consil.557.num.5.Crau. in consil.205.Corb.de iur.emphy.in tit.de priua. ob alien.ampli.35.num.4.Menoch.cons.85.nu.*
80 *107.& in cons.607.nu.11.* Tum etiam, quia pœna capitis, quæ pro crimine tonsionis monetæ imponitur, ad late tradita per *Farin.in prac.quæst.115.* vti pęna non reiterabilis, absorbet omnem pęnam, presertim pecuniariam, idem *Farin.quæst.22.num.30.* vbi ait quod reprehendendus est iudex, vel etiam deridendus, qui prius aliquē pecuniariter punit, & postea mandat pęna capitis puniri, Hinc est, quod in similibus non fuit processum ad priuationis pęnam vbi pęna vltimi supplicij veniebat imponenda vt cō stat ex ea facti specie quondā Iacobi Papardo credenzerij eiusdem Regij Campi, qui de varijs criminibus inquisitus, fuit ad mortem condennatus, nulla precedente pęna priuationis d. officij, quod erat de proximo vacaturum, prout tunc vacauit, & per Iuratos fuit officium illud collatum Francisco Romano, vt ex literis prouisionis patet de mense Augusti, 1553. Illud itaq; vt ingenue fatear seruatum fuisse videmus, quod durante prosequutione officialis, ne officium rectore careat, fuit alteri incommendatum, & sequuta morte prosequuti, cessauit illa prouisio, & officium fuit a Senatu alteri collatum, vt ex ea facti specie petet Petri Galiffi Credenzerij settini Carnium d. Vrbis Messanæ, ob cuius prosequutionem, sua Excellentia incommendauit illud officium Nicolao Antonio Moleti, & de inde Vgoni de Francisco, Verum sequuta morte d. de Galiffi, fuit per Senatum illud officium collatum Vincentio Sollima, licet postea absq; nota infamiæ fuit remotus causa cognita, audito regio Fisco, & Syndico Messanæ, ad instantiam Ioannis Matthei Galiffi, vti heredis prius nominati per d. Petrum Galiffi, exquibus datur intelligi, quod illa priuationis pena non conueniebat in eo
81 tempore, in quo iste officialis habebatur pro mortuo, dum proximus erat morti, *l. huic scripturæ, ff.ad l.aquil.Ancha.in cons.421. Cels.hugo.in cons.73.num.32.Menoch.in cons. 108.nu.47.* Vnde verè existimari potest, qd illa (cum reuerentia) processit in fraudem & per consequens ex electione inde sequuta non resultat preuentio, licet eligendo
82 excellentia Proregis prouenit *Fran.Marc.in decis.494.num.35.in pri.par.* Et tanto magis quia electio fuit facta eodem die, quo ille fuit ad mortem condennatus, vnde quedam supplātationis species iure optimo baptizzari potest, quæ secundum iuris terminos non procedit, prout de supplantatione successoris in collatione officiorum facta apredecessore loquitur *Bald.in cap.vnico,col. 2.& ibid.Alua.in 2.not.& Cardi.Alex.in p.per illum tex.qui suc.tene.Cano.in cap.p.de prob.Afflic.in decis.101.& Vinc.de Franc.in decis.393.*
83 Secundo respondetur, quod esto, quod auctoritas Iuratorum esset limitata in casu, quo officia vacant percessum, vel decessum, & in casu isto vacaret officium per priuationem, illa tamen auctoritas extēditur ad casum similem, quia generale est quod dispositio limitata in vno casu, locum habet in alio habente similem rationem, maximè in Materia fauorabili, *ad tex.in l.titius, §.lucius, ff.de lib.& post l.fin. C.de posth. here.insti.& l.fin.cum similib.C.de insti.& substi. Bar.in l.ex facto, num.28.ff.de vul.& pupi.sub. Bal.in l.humanitatis, quæst.4.C.de impub.& alijs substit.Alber.in l.precibus, num.85.in fin.C. eod.tit.Roma.in consil.56.num.3.Ias.in l.1.nu. 27.ff.de vul.& pupil.substit.Dec.in cons.227. num.11.Curt.Iun.in cons.83.num.6.Paris.in cons.70.num.19.vol.2.Soci.Iun.in consi.180. num.22.lib.2.Menoch.qui eorum dicta & aliorum refert, lib.4.presu.65.num.6.cum seq.* Et loquuntur de dispositione conditionali, quæ licet adimpleri debet in forma specifica, illius tamen implementum admictitur per casum similem, *l.legatum, ff.de vsuf. legat.Bart.in l.1.col.fin.ff.de cond.insti.Angel.in l.paterfamilias, ff.de here.inst.Ias.qui ita respondit.in cons.184.col.5.vers.non obstat,& consil.*

203.

203. verſ. non obſtat tertium, vol. 2. Soci. Iun. in
cons. 181 num. 50. vol. 2. & Decian. in conſil. 1.
num. 138. cumſeq. vol. 1. qui loquitur, etiam
ſi diſpoſitio ſit per modum conditionis vo-
luntariæ, quæ tamen extenditur ad caſum
ſimilem, vt tradit *Menoch. in d. preſump. 65.*
84 *num. 16.* Qua propter licet diſpoſitio priui-
legij loquatur de caſu in quo officia vacant
per ceſſum, habent tamen locum in caſu,
vbi illa vacant per priuationem, quia
ſimilis eſt caſus, *l. gallus, §. & quid ſi tantum.*
ff. de lib. & poſt, vbi prouiſio facta in caſu
mortis, porrigitur ad caſum, in quo quis
patitur pœnam interdicti aquæ, & ignis,
quia ad ſimilitudinem mortis ceteri caſus
admittendi ſunt, & ſic caſus priuationis
85 continetur, quia ſimilis eſt, ex quo officia-
lis remotus ab officio habetur pro mortuo,
vt notant *And. de Baro. & Ioann. de Plat. in l.*
1. numer. 6. C. de primi. lib. 12. & Caro. Tap. in l.
fin. in 2. par. cap. 9. num. 80. ff. de conſti. princip.
86 Vnde mors ciuilis æquiparatur naturali,
quando illa in caſu, tantum operatur,
quantum Naturalis operaretur, vt in ca-
ſu iſto contigit circa ſubiectam materiam
vacationis officij, *ad tex. in l. actione, §. publi*
catione, ff. pro Soc. l. 1. §. fin. ff. de con. tabu. Bart.
in l. ex ea parte, §. in inſulam ff. de verb. obligat
Imo. & Felin. in capit. licet vndiq; de offi. deleg.
Alex. in cons. 2. num. 16. volum. 1. Rui. in d. §. &
quid ſi tantum, num. 2. Imol. & Alexan. in l. ex
facto §. ex facto, & ibid. Rip. num. 11. qui teſta-
tur de communi, ff. ad trebel. & ſufficit quod
operetur eundem effectum quo ad id, de
quo quæritur, licet non quo ad alia, ſecun
dum veriorem Sententiam, quam tenet
Crot. in d. §. & quid ſi tantum num. 14. & Ruin.
ibid. vbi ſup. & Petr. Surd. in cons. 90. num. 43.
87 *vol. 1.* Et propterea magis in terminis, quan
do in diſpoſitione exprimitur caſus vacan-
di per mortem, continetur caſus vacandi
per priuationem, pro vt de reſeruatione
beneficij in caſu mortis, voluit *glos. in clem.*
1. in verb. mori, vt lit. pende quam in his termi-
nis citat Abb. in cap. ad petitionem ſub. num. 4. &
ibid. Felin. ſub. 2. nota. extra de accus. & de ele-
ctione R. Pontificis, quæ licet de iure tribui-
tur Cardinalium collegio in caſu mortis,
competit tamen etiam in caſu depoſitio-
nis, vt dictum eſt *ſup. num. 44. poſt glos. in*
clem. ne romani, in verb. moriente, de electio. Eſt
88 itaq; generale in fauorabilibus, in quibus,
vno vacandi modo expreſſo, veniunt alij,
vt fatetur *Barb. in d. conſil. 82. col. pen. verſ. re-*
ſtat modo, vol. 4. & voluerunt Felin. in cap. in
noſtra nu. 38. verſ. fallit quinto, de reſcrip. Selu.
de beneſi. in 3. par. quæſt. 12. Menoc. de arb. iudi.
cas. 201. num. 108. & Garz. de beneſ. part. 11.
cap. 1. num. 83. in 2. tom. & ideo, quæ ſup. in 5.
funda. ſub. num. 17. allegantur, procedunt in
materia ſtricta, videlicet vel vbi agitur de
preiudicio tertij, vt in terminis illius *tex.*
in d. cap. quamuis el. 2. & ibi glos. de præbe. in 6.
vbi agebatur de preiudicio ordinarij, ad
quem illorum beneficiorum pertinebat col
latio, quo caſu, diſpoſitio particularis de
certa re, vel certo caſu, loquens, ſtrictè in-
telligitur, *clem. fin. de reſcrip. Barba. in l. diuor-*
tio §. quod in anno ſub. nu. 17. verſ. neque obſtat.
ff. ſolu. matrim. vel vbi quæritur de materia
odioſa, vt in terminis illius *tex. in d. capit.*
ſuſceptum de reſcript. in 6. qui loquitur de re-
ſcripto ad beneficia, quod propter ambi-
tionem, eſt odioſum, vt traditum eſt *ſup.*
num. 39. Et ſecundum predicta vendicat ſi-
bi locum quod conſulendo voluit *Barba. in*
dicto cons. 82. nempe talis erat materia il-
la ex horbitans, & ſtricta, in qua expreſ-
ſo vno modo vacationis per obitum, non
continetur caſus vacationis per priuatio-
nem, vt ipſe fatetur *ibid. in d. verſ. reſtat mo-*
do, At in terminis iſtis tractatur de conceſ-
ſione fauorabili, in qua non agitur de pre-
iudicio tertij; vnde fit lata interpretatio
ex deductis *ſup. num. 33.* cum duobus ſeque.
& ideo diſpoſitio loquens de vno caſu va-
cationis, comprehendit alium vacandi mo
dum, vt ſup. proximè poſt *Felin. Selu. Me-*
noch. & alios traditum eſt, quinimo etiam
in materia nō fauorabili, (exceptis tamen
literis ad beneficia) ſi exprimitur modus va
candi per mortem, & in caſu, de quo agi-
tur, mors ciuilis eundem effectum opera-
tur, quem naturalis, vtiq; ſub diſpoſitione
venit caſus mortis ciuilis per illum *tex. in*
d. §. & quid. ſi tantum, quod poſt. Felin. Rodor.
Zuar. Giga. & Mendo. atteſtatur Garz. de beneſ.
in d. par. 11. cap. 1. num. 86. Vnde ex his patet,
quod dato quod in hac facti ſpecie age-
retur de abſoluta vacatione officij per pri
uationem, & poteſtas Senatus eſſet con-
ceſſa in caſu vacationis officiorum per mor
tem, adhuc tamen ſub priuilegio conti-
netur caſus vacationis per priuationem iux
ta predicta,

Tertio & vltimo reſpondetur negando,
quod auctoritas conceſſa Iuratis ſit limi-
tata in caſu, quo officia vacant per ceſ-
ſum, vel deceſſum, nempe verius eſt quod
illa eſt vniuerſalis in omni caſu uacationis,
vt patet ex priuilegio regis Alfonſi conceſ
ſo in anno 1421. in quo confertur Iuratis
pote-

potestas eligendi simpliciter, & indefinitè, absq; eo quod exprimatur, aliquis vacandi modus, vnde vniuersaliter censetur col
89 lata auctoritas sub sermone indefinito, qui equipollet vniuersali, *glos. in cap. vt circa de elect. in 6. Bart. in l. si pluribus, ff. de leg. 2. Dec. in capit. tertio loco, de probat. Tiraquel. de retra. lign. §. p. glos. 3. num. 1. Paris. cons. 53. num. 22. volum. 2. Bero. cons. 141. num. 2. vol. 3. Bec. in cons. 21. num. 3. vol. 1. & Surd. in cons. 104. numer. 7.* quadere potestas Senatus ad hunc, vel illum vacandi modum non meretor restringi, sed ad omnem vacandi casum referri deductum est *sup. in 4. conside. num. 37. cum aliis sequ.* Nec obstat aliud Pri-
90 uilegium eiusdem Regis Alfonsi de anno 1431. concessum, in quo vt sup. dictum est fit mentio de casu, in quo, contigit officia ipsa vacare per cessum vel decessum, Nam quod ibi dicitur decessu, vel decessu, non refertur ad auctoritatem conferendi dicta officia per aliud priuilegium indefinitè, & vniuersaliter concessam, quia sic fauor illius noui priuilegij, per quod alia, & noua conceditur auctoritas Iuratis, retorqueretur, in odium, contra vulgaria, Et ideo aduertendum est quod illud priuilegium duo concedit principaliter Iuratis; Primo datur eis auctoritas suspendendi, vel abolendi d. officia, & applicandi Salaria, & eorum emulumenta in refectione murorum ciuitatis, & hoc vbi officia ipsa contigit vacare per cessum, vel decessum, & sic potestas suspendendi vel abolendi, videtur limitari in casu cessus vel decessus, quæ an extendi possit ad alios vacandi casus, patet ex his que tradita sunt *sup. nu. 83. cum quinque sequen.* vnde ex illis verbis non est inferendum ad auctoritatẽ conferendi officia de qua hodie quæritur, quia ex diuersis fieret illatio, contra vulgaria. Secundo in eo priuilegio confirmatur auctoritas aliàs concessa conferendi hæc officia, & hoc cũ clausula abdicatiua dum voluit a se, & suis Viceregibus abdicarè facultatem concedendi seu prouidendi d. officia quæ virtute alterius priuilegij conferre possint Iurati, volens, vt potius hoc faciant Iurati iuxta seriem priuilegij eiusdem, & sic, quo ad auctoritatem conferendi ibidem de nouo concessam, se refert Princeps ad primum priuilegium per illam di-
91 ctionem iuxta; quæ est relatiua, *Decian. in cons. 21. num. 38. vol. 2. Cantuc. in Rot. Roma. decis. 40. in 2. vol.* Et propterea cum sit, quod in priuilegio relato conferendi potestas est simplex, indefinita, & vniuersalis, atquè nullo vacandi modo expresso, & per consequens in õi casu vacationis illa censetur concessa ex deductis *in d. 4. consid.* sic, & eodẽ modo intelligitur tributa auctoritas in secundo priuilegio referente, quia dispositio referens, intelligitur secundum relatam vt post *Bar. Alex. Curt. Iun. Rui. Dec. Felin. Purpu. & alios attestatur Cantu. in d. decis. 42. num. 4. cum duob. seq.* adeo quod tantum est in referente, quantum est in relato *l. asse toto ff. de here. inst. Dec. Soc. Pari. & Tiraqu. quos citat Menoch. in cons. 247. num. 3.* Vnde ex priuilegio prædicto hæc asserta limitatio auctoritatis in conferendo, penitus diluitur.

SVMMARIVM

92 *Rei iudicatæ exceptio, ad illius subsistentiam, tria copulatiuè requirit, videlicet personarum, causæ, & rei idemptitatẽ, saltẽ interpretatiuè.*

93 *Res inter alios acta, alteri non nocet.*

94 *Sententia, quando de sui natura facit ius quo ad omnes, remissiuè, vide num. sequ.*

Sententia nulla, non transit in rem iudicatam, ibid.

95 *Syndicus debet interuenire in causa vniuersitatis, per quem vniuersitas repræsentatur, & legitimè defenditur.*

Sententia lata contra vniuersitatem non defensam per Syndicum, est ipso iure nulla, ibid.

Sententia in casibus, in quibus facit ius inter alios, debet ferri cum legitimo contradictore, ibid.

96 *Sententia lata ex abrupto, & absq; causæ cognitione, est ipso iure nulla, etiam si fertur à Principe.*

97 *Causæ cognitionis defectus arguitur extemporis breuitate, & ex actis potest constare, & nu. 103.*

98 *Principis assertioni, an & quando standum sit, ita vt illius assertio probet, & quomodo, cum num. seq. & num. 102.*

99 *Legato à latere aliquid asserenti, an credatur.*

Prorex æquiparatur legato à latere, ibid.

100 *Presumptio, quæ vrget pro assertione principis, diluitur ab alia præsumptione fortiori.*

Presumptio fortior & validior est, quæ verisimilitudini magis conuenit, ibid.

101 *Assertio principis de facto alieno, & non coram se gesto, an probet, & quomodo*

102 *Negatiua coartata ad certam scripturam, est probabilis.*

103 *Prouisiones solent fieri à Prorege de stylo regni Siciliæ ad solam relationem regiorũ consiliariorum vide num. 106.*

Stylus curiæ obtenet vim legis, & debet attendi ibid.

104 Stylus

104 *Stylus facit de illicito, licitum,*
Exceptio rei Iudicatæ non resultat ex prouisione summarie absq; plena cognitione facta ibid.
105 *Sententia lata in iudicio Summario, non nocet in plenario, vbi in Summario non interuenit plena causæ cognitio,*
Cognoscere plenariè de re, de qua fuit Summariè cognitum, non est absurdum ibid.
Tertius succubens excipiendo in iudicio executiuo, non prohibetur ordinariè agere, ibid. nu. 105.
106 *Exceptio rei iudicatæ tunc obstat, quando de necessitate concludit supereo fuisse iudicatum, quod postea venit in controuertiam.*
107 *Succumbens in iudicio executiuo, non prohibetur via sua principaliter agere.*
108 *Sententiæ interpretatio fieri debet, vt minus lædat quam sit possibile.*
109 *Sententia est stricti iuris, & intelligitur prout sonat, & tantum disponit quantum loquitur nec ex ea infertur;*
110 *Priuilegium si est irreuocabile, per actum contrarium factum à principe, ei non derogatur.*
111 *Priuilegiatus per actum contrarium, tunc renunciat priuilegio, si spontè facit, at secus si coactè, vt superioris mandato obediat & num. sequent.*
Velle non presumitur, qui superiori aliquid mandanti prestat obsequium, ibid.
112 *Priuilegio non renunciat, qui coactè contrauenit priuilegio.*
113 *Priuilegium habens actum momentaneum, & non reitirabilem, per actum contrarium amittitur, ut secus si habet actum successiuum.*
114 *Priuilegio generali, per actum particularem in contrarium, non derogatur.*
115 *Immunis ab oneribus ex priuilegio, si aliqua soluit, in his, non in aliis sibi praeiudicat.*
116 *Renunciatio priuilegii trahitur ad expressa.*
117 *Quasi possessio vt acquiratur, aliqua sunt necessaria in eo, qui facit actum, & presertim, bona fides, remissiuè.*
118 *Quasi possessio strictè interpretatur, & restringitur ad Solita.*
Quasi possessionem non acquirit, qui pedagium exigit de certis rebus, nisi quo ad illas res, non quo ad alias, ibid.

SExto, & vltimo principaliter non obstant illa tria, quæ resultant ex ea facti serie quæ in sexto, & vltimo fundamento ex aduerso refertur a *num. 17. vsq; ad 26.* dum aliàs in casu priuationis officialis fuit facta electio à Protege, & pro tali electione, auditis partibus fuit iudicatum Et eodem ordine
92 retento, Primo non obstat exceptio rei iudicatæ ex tribus; Primo, quia ad subsistentiam illius exceptionis tria copulatiuè debent conuenire, videlicet idemptitas rei, personarum, & causæ, *ad tex. in l. cum quæritur, ff. de excep. rei Iudi. cap. fin. & ibi glos. & Docto. de excep. in 6. Abb. in consil. 50. num. 2. vol. 1. Dec. in cons. 96. col. 1. in fin. Port. Imo. in cons. 9. num. 74. Rot. diuers. in decis. 100. num. 3. in 4. part. Fab. de ann. in cons. 17. vol. 1. Honde. in cons. 30. num. 50. vol. 1. Surd. in cons. 114. num. 21. & in cons. 165. num. 11. & cons. 312. num. 1. Menoch. in cons. 828. num. 2. & Irrig. in singul. 56. nu. 1.* Quæ licet sufficiat interpretatiuè saltem concurrere, vt tradit *glos. & ibi Bar. in l. & an eadem, ff. de excep. rei indi. Angel. Aret. in §. item si num. 27. Insti. de excep. Soc. in cons. 18. num. 44. vol. 1. Surd. in d. cons. 312. num. 26. Lana. in cons. 65. nume. 5. Apont. in consil. 49. num. 4. Fab. de ann. in consi. 53. num. 27. & Cornaz. in decis. 70. num. 8.* Tamen in hac facti specie illa tria non conueniunt, & presertim personarum idemptitas, quæ nec verè, nec interpretatiuè conuenit, Nempe nunc interpartes agitur, quæ nec Iuratos, nec regium fiscum, inter quos tunc agebatur, representant, vnde cessat rei indicatæ exceptio, quæ Itademum obstare dicitur, vbi de eo quæritur, quod alias fuit decisum, dummodo inter easdem personas sit contentio, ita procedunt iura in oppositum allegata in *d. l. iulianus, & l. si quis cum totum, vers. & generaliter ff. de excep. rei indi.* & in his terminis, data personarum idemptitate loquuntur *Bart. Rui. Rimi. La-*
93 *na. & alij superius citati sub num. 19.* nam alias tanquam res inter alios acta alteri obesse non potest ad iura *in l. vnica C. res inter alios act. & l. 1. cum simil. C. quib. res iudi. non noc.*
94 Secundo non obstat asserta rei iudicatæ exceptio, estò absq; tamen veri preiudicio quod illa asserta sententia de sui natura faciat ius quo ad omnes eodem iure venientes, iuxta tradita per *Cano. in capit. pen. vbi Abb. num. 34. de re indi. & Docto in l. sæpe. ff. eod. tit. Bar. in l. Ingenuum ff. de sta. homi. & Couar. practi. quæst. cap. 13. num. 5.* Monet, quia illa fuit nulliter lata, & per cōsequens cessat res iudicata *ad tex. in l. 4. §. condemnatum, & ibi communiter Docto. ff. de re indi. clem. pastoralis eod. tit. Felin. in capi. ecclesia S. M. num. 17. de consti. Afflict. in decis. 39. sub num. 6. Menoch. de arb. iudi. cas. 202. num. 52. & in cons. 1131. numer. 2.* Bar. loquens de nullitate proueniente ex manifesta, & euidenti iniquitate *in capit. suam, in vlti. not. de pen. Barb. in cons. 1. volu. 2. Cart. Hon. in cons. 104. num. 4. cum duobus sequ. & alij.*

& alij, quos citat Menoch. in cons. 675. *numer.*
95 23. Antecedens nullitatis probatur, ex eo quod tunc, in ea facti specie, non interuenit actor, seu Syndicus Messanæ, per quem causa vniuersitatis legitimè defendi potuerat, *ad tex. in l.* 1. *§. quibus, & l.* 3. *ff. quod cuiusq; vniuers. nomi. l. de pollicitationibus ff. de pollic. l. procuratores, & ibi glos. C. de decur. l. ita tamen, & ibi glos. ff. ad trebel. l. sed si hac, §. qui manumittitur, ff. de in ius vocand. Gratia decis.* 107. *Vinc. de Franc. decis.* 309. *Octa. Corset. quest. forent lib.* 1. *quest.* 10. *Mastrill. decis.* 108. *in princ. vol.* 2. vnde in his terminis nullam esse sententiam latã contra ciuitatem, probat *tex. in l.* 1. *C. de iur. rei publ. lib.* 11. & tradit *Nicol. Loas. in tract. de iure vniuers. in* 2. *par. cap. vnico num.* 87. Hinc est quod in his casibus, in quibus sententia de sui natura ius facit inter alios, de quibus *sup. remissiue numer.* 94. oporet illam fuisse latam cum legitimo contradictore, vt docuit *Bart. in d. l. ingenuum, & ibid. Albe. Angel. & alij ff. de sta. homi.*
96 *& Couar. in d. cap.* 13. *in loco preci.* Preterea nullitas resultat ex eo quod fuit lata ex abrupto, precipitanter, & absq; causæ cognitione, *l. ex stipulatione, vbi Bar. C. de senten. & inter. omn. Iudi. Pau. de Cas. in l. cum hi §. si pretor, ff. de trans. Cano. in cap. E. S. M. & presertim Felin. num.* 17 *de consti. Bald. in l.* 1. *ff. de rib. cor. Paris. alios citans, in cons.* 89. *num.* 58. *vol.* 1. *Dec. in cons.* 403. *num.* 19. *Vaut. de nulli. in tit. de nulli. ex de se. potes. num.* 36. qui tenet etiam hoc vendicare sibi locum in sententia Principis, quæ si ex abrupto, & non precedente causę cognitione fertur, est ipso iure nulla *Dec. in cons.* 544. *nume.* 18. *Capit.*
97 *in decis.* 69. *num.* 35. Cuius causę cognitionis defectus colligitur ex temporis breuitate, népe eo die, in quo fuit porretta supplicatio ex parte Iuratorũ, in eodem fuit facta prouisio per S. E. ad relationem magistri Rationalis Mariani de Iuliana, qui nullatenus potuit in tam breui, & momentaneo tempore se informari de meritis negotij, *cap. cum ex literis, de in integ. resti.* & ideo talis prouisio fuit ipso iure nulla ob defectum causæ cognitionis resultantem ex temporis breuitate, prout arguit, & tenet *Imo. in cons.* 98. *col.* 2. *vers. pro predictis, & refert, & sequitur Dec. in d. cons.* 403. arguitur enim ex breuitate temporis cognitionem causæ defecisse, *Bar. in l. prolatã in fin. C. de sente. Calde. in consil. Vltimo in tit. de re iudi Dec. in d. consil.* 544. *num.* 17. *Fulgos. in cons.* 165. *incip. Inquisitione in prin. Feli. alios citans, in d. cap. E. S. M. num.* 14. *& ibid. Dec. sub num. mihi* 23. Sed fateor, quod huic capiti nullitatis duæ primo aspectu, videntur refragari difficultates, Prima, est illa, quæ resultat ex literis emanatis pro executione d. prouisionis, ex quibus videtur constare oppositum, dum in eis Excellentia D. Proregis enunciat in ea causa fuisse ex parte ciuitatis presentatas scripturas, & coram d. spectab. de Iuliana, cui tunc fuit commissum negotium, fuisse pariter allegatum per aduocatos d. Vrbis tam in iure, quia in facto, illãq; prouisionem emanasse ad relationem d. de Iuliana, prehabita de omnibus discussione, & auditis etiam iuribus Regij Fisci, & sic ex principis assertione constat fuisse causę cognitionem adhibitam, cui standum
98 esse videtur, *ad tex. in clem.* 1. *& ibi Docto. de probat. Bar. in l. ambitiosa, num.* 28. *ff. de decre. ab ord. Faci. Gozad. in consil.* 8. *numer.* 43. *Afflict. in capit.* 1. *nu.* 27. *qui succes. tene. Mand. in cons.* 75. *num.* 6. *Soci. iun. in cons.* 65. *nume.* 10. *& consil.* 66. *num.* 6. *vol.* 1. *& alij, quos sciens pretereo.* Sed huic motiuo respondeo non esse absolutum an talis assertio Proregis probet vel ne asserta, quia licet illud sit regulariter verum, sunt tamen, qui regulam illam tantum intelligunt procedere in summo Pontifice, *Pau. de Cas. Gemi. Felin. Alex. Ias. Deci. Curt. Iun. & Crauet. quos citat. Anto. Gab. in tit. de probat. conclus.* 2. *num.* 20. *& Mascar. in conclus.* 1227. *num.* 24. & licet magis communis opinio sit in contrarium de qua attestatur idem *Gabr. vbi sup. & quam tenent Docto. quos ipse citat ibid. num.* 18. *& Mascar. vbi sup. num.* 23. tamen illa procedit in Principe seculari non recognoscente superiorem, secus in alijs, vt post *Soc. & ceteros attestantur Gabr. ibid. num.* 21. *& Mascar. num.* 26. & Propterea non est credendum Viceregi, qui superio-
99 rem recognoscit, sicut non creditur Legato a latere, vt tradit *Gabr. vbi sup. num.* 39. cui Prorex, æqui paratur, vt sentit *Apon. de potest. proreg. in tit. de assc. reg. §.* 6. *num.* 2. *cum, tribus seque.* Quin Imo, dato, quod inferiorum principum assertio probaret asserta, illa tamen probat presumptiuè, quousq; non constat de contrario, vt post *Bar. Rui. & Cepha. attestatur Mascar. nu.* 27. *in loco prec.* & ideo non suffragatur assertio illa Proregis dum ex actis constat oppositum, Nempe aliud non est de medio, nisi sola supplicatio Iuratorum porrecta Proregi die 18. Augusti 1578. in cuius pede extat decretum, quod spectab. de Iuliana se informet, & referat, qui eodem die retulit, & cum relatione emanauit illa prouisio, quæ in vim

vim rei iudicatæ affertur, vnde ex tam momentaneo tempore fortius arguitur nihil de enunciatis a Prorege interuenisse, quia impossibile est illa in tam breui tempore
100 potuisse interuenire, ad tradita *sup. nu. 97.* & ideo sique presumptio vrgeret pro assertione Proregis, illa tñ tollitur ab ista fortiori *l. diuus. ff. de in te. resti. cap. literas de prsumpt. Menoc. de pres. lib. p. præs. 30.* & quidē fortior, & validior est ista, quæ ex temporis angustia resultat, quia verisimilitudini magis conuenit, *Brun. in trac. de indit. in p. par. quæst. vltima, num. 2.* quem refert, & comprobat
101 *Menoch. de arb. iud. cas. 472. num. 22. & meminit Menoch. lib. 1. presump. 29. nu. 10.* Ad quorum confirmationem considero, quod tanto magis illa assertio Proregis non probat asserta, ex eo quod enunciat factum alienum, & quod magis est, non coram, se, sed coram spet. de Iuliana, & sic coram alio gestum, quo casu non creditur etiā Principi non recognoscenti Superiorem, vt tradunt *Doct. in d. clem. 1. de probat. Cald. & Anto. de But. in cap. post cessionem, eod. tit. Aret in cap. cum à vobis, num. 10. de testib. & in consil. 22. num. 9. & cons. 163. col. 3. vers. secunda ratio. Cald. in cons. 2. de priuil. Alex. in cons. 112. col. 1. vol. 7. Ias. in cons. 34. col. pen. vers. non quoque obstat, vol. 3. Menoch. cons. 100. nu. 18. Mendo. in addi. ad lap. alleg. 7. & alij, quos citat Gabr. in loco preci. nu. 50. & Mascar. in d. conclus. 1227. num. 52. cum multis seq.* & dato, quod crederetur, illius tamen assertio probat presumptiuè, quousq; cum constat de contrario, vt post *Lap. testatur Soci. in cons. 87. num. 19. vol. 3. Angel. in cons. 398. col. 1. Roma. in cons. 369. nu. 38. Rui. in cons. 41. num. 15. vol. 1. Felin. in d. cap. cum a nobis, de testib. Crau. alios citans, de anti. tempo par. p. num. 13. & in cons. 235. num. 42. Anto. Gab. qui & alios congerit in d. conclus. 2. num. 49. & Mascar. vbi sup. nu. 64. & 67. accedit Menoch. in d. cons. 100. num. 25.* Vnde esto quod asserat Princeps causæ cognitionem interuenisse, & ex actis constat
102 oppositū, standum est actis, *cap. quoniam contra cum materia sua, de probat.* Nam ista negatiua dicitur ad certam scripturam coartata, & redditur probabilis, *Bar. in l. titie. textoris in 2. not. ff. de leg. 1. & in l. 2. C. de erro. aduoc.* & ideo ad ostendēdum defectum causæ cognitionis pro nullitate, recurritur ad acta ex quibus talis defectus probatur *Imo. in cons. 100. in prin. Bald. in l. si contra C. de appell. Dec. in cons. 483. num. 4. & 5. Vant. de nulli.*
103 *in tit. à quo, & a quib. num. 12. & Mascard. de prob. conclus. 1110. num. 11.* Secunda est difficultas, quæ oritur ex practica huius Regni, qua attenta, quodidie solent fieri huiusmodi prouisiones à Prorege, ad solam regiorum Consiliariorum relationem, & ita factæ seruantur & tanquam res iudicatę exequuntur de stylo, qui obtinet vim legis, & omnino debet attendi, *l. 3. §. fin. vbi Bar. ff. de testib. l. labeo ff. de statulib. cap. quam grauis de crim. fals. Cano. in cap. 2. de rescrip. Bald. in l. 1. in fin. C. vt quę des. aduo. Marsil. in sing. 118. Boe. in decis. 135. in fin. Dec. in l. edita, nu. 2. C. de eden. & in cons. 11. num. 16. Curt. Iun. in cons. 162. num. 2. Afflict. in decis. 79. in fin. & in*
104 *decis. 253. num. 4. Menoch. in cons. 270. numer. 19. & cons. 187. nu. 27.* Nempe tanta est illius virtus, quod illius vigore, quod est illicitum, fit licitum, *Thes. in decis. 186. num. 6. Surd. in decis. 199. num. 14. & seq. & Bardel. in cons. 30. num. 22.* Sed pariter huic difficultati respondetur, quod licet tales prouissiones summariæ & ex abrupto factæ secundum Stylum, valeant in his casibus, inquibus fiunt, nullum tamen afferunt preiudicium, in alia iudicij plenarij instantia, vnde tanquam res iudicata, in iudicio, in quo plenariè de eodem Iure queritur, opponi minime possint, *Dec. cons. 96. Surd. cons. 189. num. 42. Apot. cons. 6. nu. 43. Barz. in decis. 82. num. 35. & in decis. 146, num. 6. Franc. in decis. 278. num. 6. Anna. in alleg. 102. num. 2. Menoch. de arbi. cas. 4. num. 7. Boe. decisi. 43. Mariu.*
105 *Giur. alios citans decis. 59. num. 20.* Nam ita demum sententia lata in iudicio summario, nocet in planario, quando in summario fuit adhibita causæ cognitio, ac in eo plene cognitum, *l. 2. vbi Bar. & ceteri, C. de ordi. cogni. Aret. post Bar. in l. quod in diem, §. primo ff. de compens. Vinc. de Franc. in decisi. 289. nu. 1. Abb. in cons. 50. vol. 1. Aret. in cons. 155. num. 5. Vant. de nulli. tit. quod & quib. mod. nu. 37. Roman. cons. 410. num. 4. Mar. Giurb. decisi. 61. nu. 5.* alias secus, *l. pen. & ibi glos. ff. de his quib. vt indign. Bart. in extra. ad reprimendum, in verb. Summariè, num. 12. But. & Imo. in cap. causam quæ de testib. Menoch. qui houm meminit in trac. de reinteg. poss. remed. 5. nu. 121.* nec est absurdum de re aliqua prius summariè, & postea plenariè cognoscere *Bar. in l. 1. §. fin. ff. de preto. stipul. & in d. extra ad re premendum in uer. summariè, Natt. in cons. 529. num. 31. vbi ornatè, & Menoch. cons. 1045. num. 12. Giurb. in d. decis. 59. vbi sup.* Hinc est quod tertius qui in executiuo Iuditio excipiendo succumbit, non prohibetur ordinariè agere

ex traditis ab eodem *Giur. decis. 61. num. 4.* Tertio, & vltimo non obstat asserta res iudicata, ex eo quod tunc in ea facti specie
106 non fuit illud decisum, de quo hodie quæritur, & ideo non procedit rei iudicatæ exceptio, quæ debet de necessitate concludere quod super eo fuit iudicatum, quod nunc venit in controuersiam, *l. si inter te, & me ff. de excep. rei iudi. d. l. quod in diem, §. si rationem, vbi Pau. de Cas. ff. de compens. Corn. in cons. 62. col. 3. vers. sed veritas, vol. 4. & Surd. in d. cons. 312. num. 2. & in decis. 260. num. 31.* Minor propositio probatur ex eo quod ex illa asserta sententia non liquet fuisse declaratum an electio in casu priuationis officialis spectet ad Senatum, vel ad Proregem, de quo hodie in hac facti specie quęritur, Nam tunc simpliciter fuit prouisum quod exequantur literæ alias expeditę, in personam illius de Pellegrino, quę prouisio de necessate non concludit illud, quod hodie est in controuersia, videlicet, quod ad Senatum non spectat electio, sed ad Proregem, Nempe stare potest executio literarum, absq; eo quod sit preclusum ciuitati via sua sedirigendi super meritis,
107 *ad tex. in l. adiuo pio, §. si super rebus, vbi Bar. Pau. de Cas. Alex. & alij ff. de re iudi.* vbi, qui succumbit in iudicio executiuo, non prohibetur via ordinatia principaliter agere, vt tradit *Vince. de Fran. in d. decis. 289. num. 2.* Conueniunt tradita per *Afflic. in decis. 261. Folle. in pract. censu. in verb. quæ quidem executio, & Intrigli. sup. Bull. quæstio. 14. numer. 4. & quæst. 46. num. 23.* & ideo per illam assertam prouisionem in terpositam pro executione literarum, hoc, de quo hodie quęritur, non censetur diffinitum, *ad tex. in d. l. quod in*
108 *diem ff. de excep. rei iudi. ad tradita per Abb. in cap. suborta num. 9. de re iudi.* Pro quare vrget subiecta materia Sententiæ, quæ debet interpretari, vt minus noceat, quam sit possibile *Abb. in consil. 7. in fin. volum. 1. Crauet. alios citans, in cons. 188. num. 8. Anto. de But. & Abb. in cap. fin. de excep. Soci. in l. si ate num. 4. ff. de excep. rei Iudi. Ruin. in cons. 29. num. 7. vol. 5. & Menoch. in cons. 110. num. 35. vol. 1.*
109 Est enim Sententia stricti iuris, & intelligitur prout sonat, *l. paulus ff. de re iudi. l. 1 C. si plur. vni. sent. Crau. in d. cons. 188. num. 6. Franc. in decis. 172. num. 8.* vnde non infertur ex sententia plusquam ex ea necessario est inferendum, *l. si iudex ff. de his qui sunt sui vel ali. iuris, l. 1. C. de ordi. cogni. Bar. in l. Iulianus, col. 4. ff. de cond. indeb. & Dec. in cons. 43. numer. 4.* quia illa tantum disponit, quantum loquitur, *Dec. in l. ius nostrum, num. 11. ff. de reg. iur. Menoch. in cons. 80. num. 39. & in cons. 611. nume. 15.*

110 Secundo non obstat aliud, quod ex premissa facti serie resultat, quod saltem, circumscripta re iudicata, per solam collationem factam a Prorege contra priuilegia, fuit illis per actum in contrarium derogatum, vnde ad presens non possunt allegari, ex deductis *sup. nu. 20. & 21.* Quod tribus modis diluitur, Primo negãdo, quod per electionem, seu collationem factam à Prorege, fuit priuilegijs derogatum, nam aut derogatio refertur facta à Prorege, qui elegit, aut refertur facta a ciuitate, quæ contra sua priuilegia electionem admisit, si quidem in primo casu non procedit derogatio, ex quo non potest Princeps priuilegijs Messanæ titulo oneroso obtentis derogare, vt late traditũ est *sup. num. 67. cum tribus sequ.* In secundo vero casu pariter non
111 consideratur aliqua derogatio, quia tunc priuilegiatus per actum contrarium renunciat priuilegio, si sponte id facit, secus si coacte, vt mandato superioris obediat, *Purpu. in cons. 483. num. 12. Dec. in capit. cum accessissent in 5. limi. sub. num. 17. in lib. meo de consti. Caro. Pap. in l. fin. in 2. par. capi. 2. nu. 13.* non enim presumitur velle, qui, superiori aliquid mandanti, præstat obsequium, *l. velle ff. de reg. iur. l. cura, ff. de mune. & honor.* vnde in his terminis, Priuilegiatus potius presumitur coactè facere, quam quod velit suo renunciare priuilegio, *Alex. in cons. 33. num. 10. vers. quimimo, vol. 5. Surd. in*
112 *consil. 262. num. 23.* Qua de re qui coactè contrauenit priuilegio, non censetur illi renunciare, *Rui. in cons. 196. in fin. vol. 1. Festa. de collect. in 56. par. c. 1. in fin. Osas. in decis. 91. num. 19. Menoch. lib. præsump. 41. num. 14. cum seq. Surd. in d. cons. 262. num. 74. & consil. 419. num. 35. & Alex. Raude. in consil. 54. num. 30. volum. 1.*

113 Secundo illud diluitur ex eo, quod tunc priuilegio per actum contrarium censetur derogatum, quando agitur de priuilegio habente actum momentaneum, & non reiterabilem, *l. 2. C. de iur. dom. impet. & l. commissorie, C. de pac. int. emp. & vendi. Bar. & DD. in d. l. fin. ff. de const. princi. Cano. in cap. cum accessissent de const.* At secus est, vbi priuilegium habet tractum successiuum, & reitirabilem prout est priuilegium conferendi, hæc officia, quod non consumitur per vnicum actum, quia non continet aliquid momentaneum, quo casu per actum contrarium non

non censetur derogatum priuilegio, neq; illi renunciatum, nisi quo ad illum actum tantum, vt distinquendo declarat *Bar. in d. l. fin. Cano. in d. c. cum accessissent, vbi presertim Dec. sub. 1. conclus. Doct. in l. voluntaria. vbi Sali. C. de excus. tuto. Alex. in cons. 192. & 193. vol. 2. & in d. cons. 33. nu. 4. cum seq. vol. 5. Dec. in cons. 406. nu. 13. Guid. pap. in decis. 387. Silua. in cons. 66. num. 27. Natt. in cons. 446. num. 16. Vol. 2. Burza. in cons. 16. num. 82. vol. 1. Osas. in decis. 91. num. 22. Surd. in d. cons. 262. numer. 87. & seq. & in d. cons. 419. nu. 32.* & est communis opinio, vt tradit *Ias. in cons. 16. num. 9. & 10. vol. 1.*

114 Tertio & vltimo illud diluitur ex eo, quod quando priuilegium est generale, quale est illud, de quo agitur, concedens, generaliter facultatem conferendi hæc officia, tunc per unum actum contrarium, etiam sponte factum, quo ad vnum officium particulare, priuilegio non censetur derogatum, ita vt in alijs officijs sit illatum preiudicium, vt post *Abb. in d. cap. cum accessissent, tradit Alex. in d. cons. 33. num. 4. vol. 5.* vnicus enim actus particularis, de directo non aduersatur priuilegio generali, & ideo generaliter non derogat, *Decian. in cons. 43. sub num. 28. cum seq. Felin. in d. cap. cum accessissent nu. 29. & ibid. Dec. sub. nu. 17. vers. retenta*

115 *tamen*, qui loquuntur de eo, qui habet priuilegiũ Immunitatis generale ab oneribus, qui si aliqua soluit, quo ad cetera sibi non preiudicat *Dec. in cons. 496. num. 13. Put. in decis. 188. nu. 3. vol. 2. Festa. de collect. in 5. par. cap. 1. nu. 34. Gabri. lib. com. opi. in tit. de iur. immun. conclus. 1. num. 9. Caro. Tap. in. d. l. fin. in 2. par. cap. 12. num. 16 Menoch. lib. 6. presump.*

116 *41. num. 6.* Renunciatio enim priuilegij est stricti iuris, & ideo solum trahitur ad expressa, *Cald. in cons. 5. de presu. Alex. in consil. 115. num. 1. volum. 5. & Surd. in d. consi. 262. numer. 72.*

117 Terio, & vltimo non refragatur illud quod pariter resultare videtur ex d. facti serie, quod saltem ex illo actu electionis Prorex acquisiuit quasi possessionem eligendi in casu priuationis officialis, & quod propterea in hac facti specie electio facta ab Excellẽtia sua debet procedere, tanquã facta ab eo, qui est in quasi possessione eligendi ex deductis *sup. num. 22. cum tribus seq.* Nam pro resulutione considerandum esset, an in ea facti specie conuenerunt quæ sunt necessaria ad acquirendum quasi possessionem ex vnico actu, & presertim, an interuenit bona fides, quæ de necessitate debet concurrere in eo, qui facit actum ad effectum acquirendi quasi possessionem, & vt in subiecta materia electus ab eo non amoueatur *Cano. in capit. cum ecclesia, presertim Franc. Rip. num. 91. cum seq. de can. poss. & proprie Dec. in cons, 124. & cons. 134. Menoch. cons. 90. num. 118. cum seq. & præsertim. num. 125. & Monal. in cons. 105. Vol. 1.* Sed hæc omitto, ex quo dato, absq; veri preiudicio, quod Prorex assertam quasi possessionem acquisiuit, illa tamen restringitur quo ad illud officium in quo tũc elegit, non quo ad alia

118 officia. Mouet quia possessio, seu quasi, strictè interpretatur, vt quis tantum possidere, vel quasi dicatur, quantum uisus est possidere, vel quasi, *ad tex. in l. 1. § Iulianus, ff. de iti. act. priu. & in l. quod meo, §. fin. ff. de acqui. poss. Bar. in d. l. 1. §. si quis hoc interdicto. nu. 1. ff. de iti. act. priu.* vbi inquit, ꝙ siquis pretẽdit esse in quasi possessione exigendi pedagium, si probat quod visus est exigere de certis rebus, vtiq; in illis tantum dicitur prescripsisse, & quasi possessionem acquisiuisse, idem *Bart. in l. si publicanus §. fin. ff. de public. Salic. in l. 2. in fin. C. nou. vecti. insti. non poss. Bertach. de gabel. in p. par. sub num. 32. versi. vndecimo quæro, Pari. consil. 13. sub numer. 38. volum. 1. Cranet. in consil. 111. numer. 6. volum. 1. Menoch. cons. 612. num. 1. volum. 7.* Hinc est, qnod quasi possessio restringitur ad solita, nec vltra extenditur, *ad tex. in l. manifesta, C. de ser. & aqu. Cepha. per illum tex. in cons. 96. num. 2. volu. 1. Corn. in consil. 148. col. 3. vers. sed nihil hominus Vol. 1. latè Menoc. de retin. posses. remed. 5. quæst. 5. num. 57.* quibus accedit *Honded. in cons, 79. num. 48. vol, 1.* Ex quibus concludendum esse arbitror, oppositis non obstantibus, electionem factam a Senatu esse legitimam, illamq; debere procedere, & ita Sentio Messane die 4. Martij 1608.

Ita iuris esse sentio,

Octauius Gloritius Iurisconsultus Tropiensis.

RESPONSVM SEPTIMVM

SVMMARIVM

1 *Messana habet priuilegium Regiæ Siclæ, vt in Sicilia, ubi pecunia cudi non possit, quod in casu vrgentis necessitatis, Phili. 3. Rex catholicus alterari vetuit.*

2 *Libri officialis de publico deputati, plenam fidem faciunt, quia presumuntur veri, & recurritur ad eos, vti ad fontem veritatis.*

3 *Libri officialis probant in his, quæ spectant ad officium.*

4 *Officiali attestanti de his, quæ pertinent ad eius officium, creditur.*

5 *Officialis habet pro se præsumptionem, & quod fideliter se habeat in officio suo.*

6 *Verba Creditoris recipientis in computum, & infra solutionem, denotant, quod illa non est vltima solutio, sed aliquid super est, & num. 90.*

Quid de illis verbis pro complimento, seu resto ibid.

7 *Debitoris est cautela, vbi Creditor, cui soluitur, dicit recipere pro complimento, seu resto.*

Creditoris est cautela recipere in computum, & infra solutionem ibid.

8 *Creditor non tenetur partem debiti recipere.*

9 *Solutio partis, multa solet afferre incommoda.*

10 *Creditor recipiens partem debiti in computum, videtur se protestari saluum sibi esse ius in residuo.*

Idem respectu diuisionis quo ad duos reos debendi, ibid.

11 *Pœna non euitatur per solutionem partis.*

Emphyteuta, an excludatur à commisso ob non solutionem Canonis, si illius partem soluit, ibid.

12 *Ratificatio non minus factis, quam verbis inducitur, illaq; validius confirmat, quam illa, quæ fit verbis, & num. 13.*

13 *facta sunt efficaciora ad declarandum animum facientis, quam verba, quia illa quandoque sunt falsa, facta vero secus.*

14 *Soluens ex causa præcedente, illam causam videtur approbare, vide num. 77.*

15 *Minor, effectus maior, ratificare videtur contractum, si eius causa soluit, vel solutionem recipit.*

16 *Vniuersitas soluendo expensas factas per Syndicum, videtur gesta per eum approbare, ibid.*

17 *Soluens virtute transactionis, censetur illam approbare.*

Idem in eo, qui soluit vigore sententiæ ibid.

18 *Ratificare quis dicitur per solam petitionem ad soluendum.*

Appellans petens dilationē ad soluendum iudicatum, censetur appellationi renunciare, ibid.

19 *Soluens partem debiti, totum debitum censetur ratificare, vide num. 78.*

20 *Geminati actus arguunt consensum magis deliberatum.*

Contentio in hac facti specie inter partes, qualis sit, ibid.

21 *Solutione facta integrè, omnis tollitur obligatio.*

22 *Compensatio vicem obtinet solutionis.*

23 *Compensatio extinquit obligationem, sicut ipsa solutio.*

24 *Verba vbi sunt clara, non est opus glosa, nec coniecturis.*

25 *Lex noua regulariter non porrigitur ad præterita, quę non expectant perfectionem de futuro, etiam si effectus ad huc pendeat, & nume. 27.*

Quid si actus de preterito expectat perfectionem de futuro num. 28.

26 *Legis natura est futura respicere.*

29 *Princeps non præsumitur alicui præiudicium inferre, etiamsi motu proprio ab eo aliquid emanat.*

30 *Mandata Principis qualiacumque sint in Regno intelliguntur absque præiudicio tertij.*

31 *Principis, si quid fit auctoritate, censetur legitimè factum, & faciens excusatur.*

Princeps est lex animata, ibid.

32 *Monetas cudere, approbare, & reprobare est de regalibus reseruatis*

Monetas cudere non licet priuato ibid.

Monetæ ad bonitatem, quæ requiruntur, ibid. remissiuè.

ARGVMENTVM

Messanę priuilegium Regię Siclę, vt non alibi cudatur Regni pecunia, an possit alterari, ut in casu vrgentis necessitatis, alibi Sicla erigi possit.

An libri officiliũ Regię Siclę probent, & numquid eorum attestationibus sit credendum.

Quid importet solutio facta in computum, vel facta pro complimẽto, & an, & quando soluens dicatur approbare causam præambulam, vel soluens partem, dicatur reliquũ agnoscere; & quid operetur Ratificatio absq; verbis, sed ex facto resultans.

Num quid lex porrigatur ad præterita.

Quod auctoritas cudendi pecuniam, & illius statuendi valorem,

sit de regalibus, & quod a Prorege exerceatur; & quid seruari oportet in valore pæcuniæ tribuendo.

De compesatione admittenda debiti ad debitum.

Et de officiali, an & quando teneatur de Culpa ministrorum, seu Familiæ.

SPiritus Sanctus adsit, & illuminet intellectum, vt sancta iura loquar. Facti potius, quam iuris est controuersia, de qua consultatio quæritur, quæ hodie pendet coram præstantissimis viris, in Magna Curia Realis Patrimonij huius Siciliæ Regni sedentibus, & quæ vertitur inter Vrbem Panormi actricem ex vna, & Regiam Siclam, seu Magistrum Regiæ Siclæ huius Vrbis Messanæ ex altera. Ad cuius resolutionem antequam deueniam, vnum præmittendum esse duxi, quod necessarium existimaui pro tollenda eorum Curiositate, quę ignorantibus prerogatiuas, & Priuilegia huius Vrbis, pro hac facti contingentia posset occurrere, prout illam contigisse vidi in personam viri grauissimi, qui præsens, dum de his meritis mecū agebatur, magna cum admiratione interrogauit, Quare Panormus, qui de primatu cum Messana contendit suū transmisit argentum ab hanc Siclam pro pecunia fabricanda? penitus, tanquam à Regno exterus, ignorans, hanc Regiæ Siclæ prerogatiuam in hoc Trinacriæ Regno, dum taxat Vrbi Messanæ concessam. Itaquæ ne alijs hoc iuris Responsum præmanibus habentibus hoc idem occurrat, ob facti ignoratiam, à qua nec viri sunt immunes, etiam prudentissimi, breuiter cogitaui, hic inferere, quid in subiecta materia huius Regiæ Siclæ, in facto, quod nuper vrgebat, proreficienda, seu renouanda tota huius Regni Moneta, suppositis huius Vrbis priuilegijs, illisq; a nobis in supre ma Regali Curia propositis, fuit à Catho. Maiestate domini nostri Regis prouisum, licet Ioseph Bonfilius in 4. lib. 3. part. Istoriæ Siculæ, factum ipsum ex relatione perceptum, simpliciter typis demandauit.

Præmitto igitur, quod Messana, inter alias prerogatiuas, quas Rogerius Siciliæ Rex eidem concessit Vrbi, in recompensationem, (vt ipse testatur,) notabilium seruitiorum, quæ præstitit Comiti Rogerio Patri, præsertim in saracenorum expulsione, qui totum Siciliæ Regnum per plura secula occupatum detinebant, quos industria, & auxilio Messanentium, qui ad hoc Comitem Rogerium vocauerunt, deuicit, & expulit, illam sanè obtinuit, vt in priuilegio desuper confecto legitur, Vt in ea in toto Regis dominio, pecunia aurea, argentea, & erea cudatur, & officiales Siclæ Messanę cognoscant de qualitate, & pondere totius Monetæ, quæ per omne regium dominium expendetur. Quod priuilegium fuit postea ab alijs Regibus confirmatum, qui in Regno successerunt, præsertim à Lodouico, & Ioanna, & postea à Rege Martino, & Regina Maria, qui voluerunt, cum clausula abdicatiua, quod alibi, in Regno Siciliæ, non possit cudi Moneta, nec publicè, nec priuatim, nisi in Sicla Messanæ, & quod pecunia cusa Messanæ, expendatur per totum Regnum Siciliæ.

Quibus priuilegijs in viridi obseruantia existentibus, ante, & post generalem priuilegiorum omnium confirmationem habitam tum à Cesaria Caro. Quinti, & à Catho. Maiestate Philippi Secundi æternę Memoriæ, tum etiam à Maiestate domini nostri Regis Philippi Tertij nunc feliciter regnantis, euenit annis proximè elapsis, qđ aliqui iniquitatis filij, quorum natura est deprauata, propriæ salutis obliti, & ab auaritia, quę omnium malorum est Radix, excitati, quinimo diabolico spiritu adducti, totam pecuniam Siciliæ Regni, nec non, & extraneam, hic tamen currentem, propter reiteratas, & nefarias tonsiones non solum deprauarunt, sed etiam ad nihilum reduxerunt, Vnde ob pessimam pecuniarum conditionem, nedum rerum omnium valor creuit enormiter, sed etiam hominum commercia quotidie, & paulatim deficiebant, non sine subditorum maximo incōmodo, qua propter, pro bono publico, necesse præcisè fuit pestilentiali huic morbo, debitis remedijs, occurrere. Hine, eccellentia Ducis Escalonæ Marchionis Viglienæ tunc huius Siciliæ Regni Proregis, deliberauit totam pecuniam reficere, & ne dum veterem, quæ sic deprauata currebat, sed etiam particularium argentum celatum operatumq; cudere, Ideo Messana ad literas Proregis Domum Regię Siclæ cum omnibus & singulis officinis ad opus necessarijs, ab satietatem instruxit, necnon

ob-

obtulit ſcutos cētum quinquaginta mille, a Prorege petitos, ad effectū ſtatim cudendi de Moneta noua, prout realiter incepit pecuniā conſignare officialibus d. Regiæ Siclę & interim Vrbs inſtabat per ſuas literas apud Proregem, vt eandem ſummam à Panormo oblatam tranſmitteret. Verum quia Mens Proregis erat aliam erigere Siclam in Vrbe Panormi, rem ipſam (licet nimium urgebat) diſſimulare videbatur, & ſub varijs coloribus, & intermedijs diſtulebat, & interim Catholicam Regis Maieſtatem conſuluit per literas datas in die 6. Martij, & 2. Aprilis 1609. in quibus aliquas propoſuit difficultates, propter quas aſſerebat, quod non poterat tota Regni pecunia cudi in hac Regia Sicla, inſtando omni modo Regis licentiam obtinere, erigendi aliam in vrbe Panormi Siclam.

Quo tempore ego pro nob. & fideliſſima Vrbe iſta, apud Dominum noſtrum Regem Catholicum, & illius ſupremum ſuper Rebus Italicis conſilium aſſiſtebam & de his literis Viceregijs certioratus, conatus ſum difficultates à Prorege propoſitas fideliter diluere, ita quod, re cognita, S. C. M. ea mente, qua in regia manu ſtateram ſūmæ iuſticię geſtat, per ſuas regias literas, ſub viſione ſupremi Italię conſilij, datas in die 21. Iunij 1609. Proregi Reſcripſit, & mandauit, vt infra. Ex quarum literarum tenore percipitur nedum iuſtiſſimum Regis decretum, ſed etiam, quid à Prorege proponebatur, & quid a nobis, pro iuribus Meſſanæ tuendis, fuit reſponſum, tenor igitur literarum talis eſt.

EL REY.

Illuſtre Duque, primo, &c. En otra mi carta de la data deſtas, os he mādado reſponder a algunas vueſtras toccantes à la fabrica de la moneda, a qui a parte os he querido tambien auiſar del recibido de las de 6. de Março, y dos de Abril paſſados, en que repreſentais las dificultades, que tenę el paſſar la fabrica de toda la moneda à la Zecca de Meçina por el vſo, ę impericia de los officiales, que en ella labran; de mas de que lo que ſe fabrica es muy poco, y de que ſi ſe huuieſſe de lleuar cada vno allà la moneda, y plata, que ſe va reuelando en todo el Reyno, ſeria con mucha coſta general, y particolar, de mas dela poca ſeguridad del camino, tanto por tierra donde ay bandidos, y diſcurridores de le campaña, como por mar, y finalmente, que la çiudad de Palermo no viene en dar la moneda de la Tabla por no contrauenir a las ordenes, y à la fee publica della. lo vno, y lo otro ſe ha mirado a qui con mucha attencion, y bien pareçe, que ſi en Palermo ay maſtros, y officiales mas peritos, que los de Meçina, les potriades ordenar, que fueſſen a quella Ciudad, y ynteruenieſſen a la fabrica de la moneda, pues yo quedaria tan ſeruido dellos en la vna parte, como en la otra, ſi bien Meçina rapreſenta, que tiene ſu Zecca muy prompta, y aparejada de buonos officiales, y que es mucho lo que ſe podria labrar cada dia, y ſeria mucha dilacion eſperar, ehe ſe hizieſſe nuebas caſas de moneda en Palermo, y Noto, donde ſe offreçerian muchas dificultades de las, que ay en Meçina, y los officiales mas nuebos, y inſpertos en la labor, y los ingenios, que para eſto prometen ſimpre tienen mucha coſta, y el ſuceſo yncierto, y al fin alargan. Tambien pareçe, que la moneda, o plata

o plata registrada no la ha de lleuar cada particular por si, ny a su peligro, y costa sino depositarla en la Tabla de Palermo, o en las Ciudades, y personas, que estan señaladas, y despues de junta en cada parte se podrian ir embiando a Meçina por partidas maiores, o por tierra con la guarda, que sea suficiente, y si Palermo reserua de dar los ciento, y cinquenta mil escudos, que prometio, se no se labra allì la moneda, tábien es da creer, che Meçina desisterà de su promessa si se sacca della la Zecca, y pues de todas maneras hà de faltar la vna, ò la otra parte, pareçe conueniente, que por el mismo preçio se conserue antes el Priuilegio a quien le tiene, que no que se le quebrante, y se dè esse beneficio a quien no le tiene, de mas de que en otros emprestidos, que ha hecho a la Tabla de Palermo no ha reparado en que el dinero, que presta se traygа fuera de la Ciudad, no teniendo esto por contrauencion de sus ordenes, especialmente hauiendose de restituir tam presto yen moneda corriente; Yo quisiera mucho que no huuiera cessado la fabrica de laque se començò en Meçina si no es, que se continuara en el interim, que se esperaua de aca la respuesta, y agora sere muy seruido, que por todos los caminos posibles procureis facilitar esto, y hagais, que se continue en a quella Ciudad con la mayor priessa, y breuidad, que sea posible, porque mi intencion es, que a cada vno se guarde sus priuilegios; y que por agora no se haga nouedad en essa materia si no fuesse con gusto, y voluntad espressa de Meçina como se os aduertio en el Cap. de la carta, que os mandè escreuir à 29. de Iunio de 608. cuya copia se os embia con esta, y fio de vuestra industria, y de la prudencia con que tratareis este negocio, que allareis medio como sin embargo de las dificultades, que se os han puesto, se consiga en este el intento, que se pretende, de San Lorenço a 21. de Iunio 1609.

YO EL REY.

V. Lans Reg. — *V. Don Bernar. à Barriono. Reg.*
V. Quintana Dueña Reg. — *V. Caimus Reg.*
V. Marc. Anto. de Ponte Reg.
Aguirre Secret.

Cuius Regij decreti Senatui Messanæ tũc tẽporis per literas noticiam dedimus, Verum quia verebar Proregem huic primo Regis non obtemperaturum mandato, sed iterum Regiam Consulturum Maiestatem, cupiẽs ante vulnus prouidere, à Senatu aliquas requisiui authenticas scripturas, vt si forte denuo Prorex instaret Proregia licentia aliam erigendi in Vrbe Panormi Siclam, ex illis, vel nouis difficultatibus proponendis, potuissem, non sola, (vt in primá vice) assertione, sed publicis ostendere documentis ea, quæ ad confutandas difficultates, seu rationes ex aduerso adducendas, necessaria, esse, existimabam. Quod sic de facto euenit, Nam Prorex iterum, & fortius Regiam consuluit Maiestatem per literas in die 16. Octobris eiusdem

dem anni 1609. de qua ſic reiterata conſultatione, omni poſt poſita mora certioratus fuià Senatu Maſſanæ, qui in re tam graui, in qua de ſingulari, & maxima Vrbis ſuæ prerogatiua agebatur, linceis, (vt in ſimilibus ſolet) vigilabat oculis, Vnde publica a nobis petita documẽta tranſmiſit, quibus receptis, quia res dilationem non patiebatur, ea viua voce propoſuimus, quæ in ſupplicatione in ſcriptis ſue Catho. Maieſtati porrecta, leguntur, cuius tenor talis eſt,

SIGNORE.

Il Doctor Octauio Gloricio, come quello, che reſiede appreſſo V. M. e ſua Real Corte per la Città di Meſſina, in nome di quella eſpone come del Meſe di Gennaro 1608. a Lettere del Vicere di Sicilia per eſtinguere il ritaglio, e formar la noua Moneta, poſe in ordine la Regia Zecca, atta a poter cugnare ogni quantita d'argento, hauendo prima per conſigli tenuti a 3. di Octobre, & 27. di Decembre 1607. con prontezza offerto, a Lettere di detto Vicere, Scudi Cento Cinquanta milia per cugnarſi di Moneta nuoua, e penſando, che con la prontezza, che ricercaua il facto, s'haueſſe dato ordine di cugnare continuamente, incominciò dalli 14. del Meſe di Gennaro 1608. à Sborzare parte di detto dinaro offerto in poter dell'officiali della Zecca, li quali incominciorno à cugnare; però per li noui ordini dati dal detto Vicere con diuerſe occaſioni, tanto della forma, lega, e peſo, come ancora d'vn certo artificio d'acqua, che propoſe vn Doctor Giouan Cardo s'andò trattenendo la Fabrica della nuoua moneta per vn'anno, e più, non ad altro fine ſe non per inturbidare la chiarezza della ragione di detta Città, con penſiero di formare vn'altra Zecca in Palermo, contra li notorij Priuilegij di Meſſina, non obſtante, che la detta Città fra queſto tempo andaua tuttauia ſborzando la ſomma del dinaro offerto, ad effecto di cugnarſi, ſenza, che il detto Vicerè haueſſe mandato quantità alcuna di dinaro, ò argento per cugnarſi per tutti li 19. di Maggio proſſimo paſſato, nel qual tempo la detta Città di Meſſina hauea conſignato all'officiali della Zecca ſcudi cento edudeci milia due cento ſeſſanta noui, dieci tari, e grana dieci, dopo li quali conſignò in queſto Meſe di Settembre altri ſcudi ottanta quattro milia, e nouanta, due tari, e dieci grana, che in tutto in ſin adetto Meſe di Settembre ſono ſcudi cento nouanta ſei milia, trecento ſeſſanta, e ben vero, che nel detto Meſe di Maggio proſſimo mandò il detto Vicere per il Secretario Gio. Battiſta Riualora da ſcudi ducento milia, che pilorno libri dieci milia e quaranta ſetti, onſa vna, e ſterlini ſidici d'argento, il quale ſi cugnò ſubito, e nel Meſe di Giugno ſequente ſi conſignorno al detto di Riualora ſcudi cento e tre milia, due cento, e quindici, con altri tre milia ſcudi cugnati di moneta nuoua del dinaro dato per la detta Città, li quali li preſtorno al detto Vicerè; e poi

nel

nel mese d'Agosto, dalli cinque di detto Mese per tutti li vetiquattro di Settembre, per il detto di Riualora mandò altre libre deci milia, due cento, ottanta tre, onse otto, e sterlini dudici, che in moneta vecchia pottero importare altri due cento milia scudi, per li quali la detta Città di Messina senza che aspettasse di cugnare, il detto argento, a 3. di Agosto passato fece consignare, per ordine del Vicerè, dal Mastro di Zecca al Capitan Benedetto Prata ottanta milia scudi di moneta nuoua zeccata del dinaro, che hauea sborzato per la sua tauola la detta Città, non curandosi di scommodarsi in tempo della sua fera, quando più bisogno teneua del dinaro per vso di suoi cittadini, e tutto per donar sotisfatione al detto Vicerè, il quale, dall'hora in poi, non curò di mandar altro dinaro, ne argento, non obstante la molta instanza fatta da detta Citta, caminando in questo facto tepidamente a finche potesse dalla M. V. ottener licencia di poter formar altra Zecca conforme aquello, che sempre ha tentato di fare, parendo di hauer pigliato a ponta di voler pregiudicare li priuilegij di quella Città tanto Fedelissima, e benemerita della M. V. e per che il supplicante per lettere riceuute con vn straordinario a 5. del presente mese di Gennaro intende, che il Vicerè di nuouo habbi scritto a V. M. per poter formar altra Zecca. Però humilmente ricorre alla M. V. supplicandola, che si degni hauer rispetto alli signalatissimi seruitij antiqui, e moderni, & alla innata fedelta di detta Città, per li quali fù fatta degna dalli Predecessori della M. V. del priuilegio della Zecca, & tanto più quanto, che la detta Città non solamente ha complito l'offerta delli cento cinquanta milia scudi, ma ancora con spesa di molti migliara di scudi ha ordinato detta Regia Zecca che puo cugnare da cinque milia scudi il giorno, mostrando, che dalli venti due di Maggio prossimo, per tutti li 22. di Ottobre ha cugnato quatro cento cinquanta milia scudi, che viene, dedutte le feste alla detta ragione, di modo che se il detto Vicerè hauesse procurato di mandar argento sarebbe finito il negocio di molto tempo, e liberato il Regno di tanto interesse e rouina, e per che veda V. M. che tutto questo che se li espone è vero, e la prontezza, che ha mostrato quella sua Fedelissima Città nel seruicio della M. V. si presentano con questo le inserte fedi, e scritture, che il supplicante ha riceuuto con il detto extraordinario, supplicando, che si degni V. M. ordinare, che in caso di difficulta sia inteso il supplicante nel suo supremo consiglio di Italia à fin che possa mostrare le ragioni di essa Città, il che oltre, ch'è giusto, lo riceuerà à gratia dalla M. V.

Quibus supplicatione, & publicis exhibitis documentis, ad iustificandum exposita, meq; semel, atq; iterum in supremo Italiæ Senatu audito, Prudentissimus ille Dux

Don Ioannes de velaſco, Magnus Caſtellæ Comeſtabilis, qui in eo auditorio maxima, & in audita integritate præſidebat, nec nõ, & viri illi conſultiſſimi illius ſupremi ordinis Senatores optimi, cuncta, vt iudicantiũ proprium eſt munus rimati ſunt. Vnde ponderatis, quæ inhinde adducebantur, ſua Catho. Maieſtas, vti Princeps iuſtiſſimus, & cuius proprium eſt priuilegia, præſertim Vrbis tam benemeritæ conſeruare, perſiſtens, ſicut lapis angularis, & polus in cælo, vt de Principe fertur, in priori ſententia, licet Prorex, ad mouendum animum Regis, pro ſumma ratione adducebat, maximum, ac euidens, (ſeruato huius modi priuilegio Meſſane) Regno periculum miminere, mandauit tamen pecuniam totam non alibi cudi, (niſi accedente conſenſu, & beneplacito Meſſanæ) preter quam in Sicla d. Vrbis, prout legitur in Regijs literis datis in die 2. Februarij 1610. quarum literarum tenor talis eſt.

EL REY.

Illuſtre Duque primo, &c. Haze recebido vueſtra carta de 16. de Otubre, en que dezis los inconuenientes, que reſultan de que toda la moneda ſe labre en Meçina por lo poco, que en a quella Zecca ſola ſe puede labrar, y lo mucho, que importa la breuidad, y que aſſi en todas maneras conuiene abrir otra Zecca en Palermo. Aca ſe ha mirado, y conſiderado eſſo con la atencion, che conuiene, y yo os agredeſeo mucho el buon zelo con que eſcreuis las dificultades, que en eſſo ſe offreçen, però tambien ha pareçido conueniente aduertir os, que al miſmo tiempo ſe han recebidò otros papeles, fees, y eſcrituras autenticas de la çiudad de Meçina, de que reſulta harta diuerſitad en el hecho, y pareçe, que la relation, que aueis tenido en eſſo, ha ſido corta, Porche en lo que deçis, que no hauia Meçina dado mas de trenta çinco mil eſcudos por vna parte, y diez por otra, y che no ſe hauian labrado mas de dos çiento cinquenta cinco mil, treſeiento, y trienta çinco eſcudos en todo, y que aun çien mil eſcudòs, que les auiades embiado, no os los hauian buelto; tienen preſentadas fees los de Meçina, que de lo que a quella Ciudad preſtò ſe hauian labrado ciento nouenta ſeis mil, y treciento ſeſſenta eſcudos, y que deſde los 22. de Mayo haſta los 22. de Otubre ſe hauian cuñado quatros ciento cinquenta mil eſcudos, que quitadas là fieſtas, en las quales no es licito hazer labor, ſale la fabrica à cinco mil eſcudos cada dia, y mueſtran, que deſtos 450. mil eſcudos, ſolos dos cientos mil ſe han cuñado de lo que vos haueis embiado de Palermo, y en quanto a los çien mil eſcudos, que vltimamente embiaſtes para que ſe labraſſen, tambien mueſtran, que antes ſe començaſſe la labor dellos, deſembolſaron ochenta mil eſcudos de moneda nueba, y os la embiaron con el Capitan Benito de Prado, de manera que la relaçion que a vos os han embiado de Meçina, no conforma con la que han preſentado a qui. Però pueſto los ojos en eſte negocio, y en el progreſſo que ha tenido des de ſu principio, pareçe que

que lo que yo os ordenè en carta de 29. de Iunio 1608. que a Meçina non se hiziesse agrauio, ni se faltasse al Priuilegio que tiene, de que no aya en otra parte Zecca de labrar moneda, si no que se le guardasse, y que se fuesse necessario, que la huuiesse en otra parte por beneficio publico, non se hiziesse si no es con beneplacido, y gusto suyo, es lo que conuinò, y lo que tambien conuien ahora, y assi os lo ordeno, y mando, por que a todas las raçones que contra esto se podian considerar, se respondio en la carta, que assi mismo os mandè escreuir a 21. de Iunio, y lo que mas es, las mismas raçones militaron otras dos vezes que ha succedido este caso de cuñarse la plata labrada, y la moneda, y siempre se ha hecho en Meçina. Però si por otras causas, ò en algun caso sucedesse, que por guardar a Meçina este priuilegio huuiesse de peligrar el Reyno (como vos deçis) o se tuuiesse dello algun rezelo prouable, y vehemente, en tal caso seria conueniente abrir otra Zecca de moneda en Palermo, y yo daria para ello licençia, aunque por agora no se ha entendido, que haya venido este caso, ni costa, que haya causas tales, Però quando esto se pretendiesse ordenareis, que el negocio se trate en el Sacro Consejo, entendidas las partes, y declarandose en el, que la necessidad es tal, entonçes se haga, teniendo atencion a que la Ciudad de Palermo es parte enteressada en este negocio, y que los Consejeros ante quiene se trate sean confidentes a ambas las partes, no parciales, ni probablemente interessadas, y procediendo todo este acuerdo, y no de otra manera, se podra hazer, por que como es Iusto, que offreciendose vna necessidad tan general, y tan vrgente, Meçina se contente d'esto, assi tambien mientras no la hay, es mi voluntad, que se le guarde su priuilegio. De Madrid à dos de Hebrero 1610.

YO EL REY.

V. Lans Reg. *V. Don Bernar. à Barriono. Reg.*
V. Quintana Dueña Reg. *V. Caimus Reg.*
V. Marc. Anto. de Ponte Reg.
Aguirre Secret.

Quæ Regis literæ non modo Proregis mentem immutarunt, sed & instigatorum animum, conatumq; ita infregerunt, vt ne hiare quidem, aut commenta inuestigare rursus auderent, Vnde absque controuesia tota Regni vetus pecunia iam deprauata, nec non, & celatum argentum, fuit Messanam, & illius Regiam Siclam vndequaque delatum, ibidemq; cusum prout in dies cuditur.

Et ex his, nemo est sane mentis, qui non arbitretur, huius prothometropolitanæ Vrbis totius Regni Capitis, singulare Siclæ priuilegium, pro sua dignitate meritisq; obtentum, confirmatum, ratumq;, ita sua stabiliuisse fundamenta, vt nullam in posterum aduersariorum concussionem pertimescat, nec enim vnquam futuro tempore accidere casus potest, qui magis vrgeat qnam præsens, de quo actum est, in

quo

quo nihilominus sua Cath. M. germanus suæ huius Vrbis dominus, & ab omni prorsus passione immunis, partis instantia reiecta, non violandum priuilegium decreuit, imo vero amplissimis verbis regiaq; dignitate dignis, confirmauit, roborauit.

Hoc præmisso, Panormitani argenti transmissio ad hanc Regiam Siclam, causam dedit controuersiæ de qua agitatur.

Inqua primo aspectu videtur D. Decius Cirino, olim magister huius Regiæ Siclæ, veniat condemnandus, iuxta petitione m porrectam ex parte Vrbis Panormi, cuius intentio ex quatuor principaliter fundatur.

Primo vrget illud, quod in facto deducitur, videlicet, quod Don Hyeronimus de septimo, tunc Syndicus, & procurator Panormi sub diuersis diebus consignauit eidem Magistro Siclæ argentum ponderis librarum viginti octo mille, septemcentum, triginta quinque, & sterlinorum nouem ad effectum cudendi in d. Regia Sicla, de qua consignatione constat ex libris d. Regiæ Siclæ, in quibus solent similes consigna
2 tiones annotari qui vti libri officialis de publico deputati plenam faciunt fidem, *l. 2. C. de conne. fisc. debito. l. prima, C. de exact. tribut. lib. 10. §. publicorum, in aut. de manda. prin. Bart. in l. quædam, §. numularios in fin. & ibi Doctor. præsertim Angel. qui testatur de communi sententia, ff. de eden. & in l. sudaratio, ff. de donat. Bal. loquens de libris Thesaurarij, in consil. 249. col. 1. vers. preterea nisi essent, in cons. 265. vol. 1. Alex. in cons. 179. num. 1. volu. 6. Rui. in cons. 53. num. 9.* qui testatur de communi *vol. 4. & in consi. 62. num. 10. volu. 5. Soci. in consil. 159. num. 1. & cons. 205. vol. 2. Fran. Rip. in l. admouendi, num. 128. cum seq. & ibid. Fran. Cur* qui pariter de communi *num. 132. ff. de iure iur. Abb. Dec. & alij in capi. 2. de fid. instru. idem Dec. in cons. 596. num. 5. Crau. de anti. tempo, in prima par. vers. Quarto limitatur, num. 62. cum seq. Fran. Bec. in cons. 5. num. 1. & 2. Vol. 1. Mascard. alios citans de proba. conclus. 976. num. 2. Menoch. de arbi. cas. 91. num. 12. festas. de collec. in 3. par. cap. 1. num. 31. Magon. in decis. lucana 59. num. 2. Paset. in cons. 94. num. 1.* quod pro iuris conclusione ponit *Fran. Monal. in cons. 24. num. 7. & in cons. 88. num. 4. vol. 1. & alibi, vt citat Nicol. Gen. de scrip. priua. lib. 4. in tit. de lib. rati. offi. de pub. deput. num. 1. qui alios citat, conueniunt, & alij quos nouissimè congerit Maxi. Giurb. in decis. 88. num. 4.* Solent enim huiusmodi libri fieri cum maxima ponderatione, & solennitate, vt inquit *Bal. in d. consil. 265. in fin. & refert. mago. in d. decis. 59. num. 16.* & ideo vrget proeis presumptio, & recurritur ad eos tanquam ad veritatis fontem, idem *Bal. in d. cons. 249. Vol. 1. & in cons. 353. vol. 4. & in cons. 400. sub. num. 2. vol. 5. Becc. in*
3 *d. cons. 5. & Magon. vbi sup. num. 3.* Quod in hac facti specie est indubitatum, in qua de his agitur, & de eorum credulitate, quæ spectant ad officium d. Regiæ Siclæ, *ad tex. in l. siquis ex argentarijs §. rationem, ff. de eden. & in l. 3. §. edicto, ff. nau. caup. & stabul. Ioa. And. in add. ad specus. in tit. de instru. edi. §. nunc dicendum in addi. magna, in vers. si autem scripsit, Roma. in consi. 204. col. 1. Aret. consil. 33. in 1. dub. D D. in d. l. admouendi vbi Alex. num. 36. Caccialup. num. 22. Rip. nu. 130. & Ias. num. 81. Fran. Bec. qui eos citat in d. cons. 5. num. 10. Soci. alios citans in cons. 208. nu. 2. vol. 2. Roland. in cons. 92. num. 8. vol. 3. Osas. decis. 92. num. 10. Menoch. de arb. in d. cas. 91. nu. 22. Surd. alios citans in cons. 151. num. 88. volu. 2. & Nicol. Gen. in loco preci. num. 31.*

Secundo fundatur intentio Panormi, ex eo, quod calculato d. argento secundum tariffam, deductis deducendis, importat in moneta summam vntiarum centum, & quatuor decim mille, & decem & nouem, & tarenorum vigintivnius, & granorum septem, de qua summa deductis vntijs centum, & duodecim mille, & quatuorcentum solutis per ipsum Dominum de Citino, eidem domino de septimo, in reliquo apparet ipsum Magistrum Regiæ Siclę remanere debitorem d. Vrbis, vt apparet ex fide magistri Credenzerij d. Regiæ Siclæ sic affirmantis, cuius attestationi, cum sit de his, quæ pertinent ad eius officium, sicut cæteris officialibus, creditur, ad tradita per *Cano. in cap. cum parati de appell. per tex. in*
4 *l. diuus, vbi not Bar. num. 8. ff. de custo. reo. l. si quis decurio, & ibid. Cin. in 4. oppos. C. de fals. l. properandum, vers. & si quidem C. de iudi. l. in donationibus C. de donat. Bar. in l. filibrarius, ff. de reg. iur. & in l. 1. §. iura carnes, ff. de offi. pref. vrb. & in extrauag. ad reprimendum, in verb. per nuntium, Alex. in l. 2. §. si absens ff. si ex nou. cau. agat. Feli. in cap. quoniam contra, num. 58. de probat. Mascar. in conclus. 35. nu. 15. Alciat. de presump. reg. 3. pres. 14. num. 1. Vant. de nullit. in tit. de nulli ex defe. citat. nu. 150. Menoch. de arbi. cas. 112. num. 1. & 12. idem Menochi. remissiuè de presump. lib. 2. presump. 85. nu. 20. Hondo. in cons. 18. num. 56. vol. 1. Farin. in prac. quæst. 30. num. 180. & Mart. de iurisdic. part. 2.*
5 *cap. 50. num. 7.* Vrget enim præsumptio pro officiali, quod fideliter se habeat in officio suo *l. 2. ibi quod non arbitramur, C. de offi. ciui.*

*iudi.Bald.in l.errorem C.de test. Decia. consil.2 num.213.vol.1.conuenit, quod tradit. Bald. in l. obseruari §. proficisci, quæst. 10.ff.de offi.procons. Gram. cons.35.num.36.& cons.54.num. 5.& Bors.in tract.Crimi.in tit.de offi.corrup.nu. 14.ad tradita inferius num.*74.

Tertio coadiuuatur intentio Panormi ex illis duabus apocis mentionatis in d. fide magistri Credenzerij, de quibus in actis Notarij Hyeronimi Scigliano die 22. Aprilis 1610. in quibus fatetur præfatus de Septimo recepisse dictas vncias centum, & duodecim mille, & quatuor centum, in compotum, & infra solutionem pro d. quantitate argenti alias consignata eidem
6 de Cirino, quæ verba in compotum denotant illam non esse vltimam solutionem seu restum illius crediti, sicut denotarent illa verba pro complimento, seu residuo, iuxta *glos.singularem in l.si expluribus, in verb. reliquum, & ibid.Imol. Angel.& Pau. de Cas. ff.de solut.Bal.& Sali.in l.siquidem.de trans.Bal. in l.ab Anastasio in fin.C. mand. Pau.de Cas.in l.2.num.3.& ibid.Alex.num.4. C.de hered.insti.Alci.in l.potest,num.3.ff.de verb.obli.Roma. in sing.609. alias 706.incip. Verba illa, Burs. in cons.104.num.15.vol.1. Neuiz.in cons.84. num.11.Natt.in cons.102.num.6.vol.1.& Bello.in decis.27.num.5.& in decis.60.nu.6.*quapropter sicut est cautela debitoris soluen-
7 tis, quod creditor dicat recipere pro complimento, seu resto, quia sic dicitur fateri totum debitum recepisse, *Cepol. in cau. 121.Ego do tibi.Dec.in l.creditor,num.7.C.de pact.& quod nihil amplius ei debetur, Cor. in cons.33. num.24. vol.2. Ias.in cons.9.num.1. vol.1.& in cons.100.num.3.vol.4.* Sic è contra, cautela est Creditoris recipere in compotum, & infra solutionem, quinimo idem si simpliciter, absq; illis verbis protesto, seu complimento *Pau.de Cas.in d.l.2.C.de
8 hære.insti.Cepol.in d.cau,* 121.quia sic fateri videtur partem debiti recipisse, quod licet creditor facere non teneatur, *l.lutius, §.lutius, ff.de usur.l. qui solidum, in prin. & ibi not. Bar.ff.de lega.2.l. obsignatione, C.de solut.l.acceptam, C.de desur.l.2.§. & harum, ff.de verb. oblig.& l.iulianus,§.offerri,ff.de actio.emp.glos. mag.in l.si seruus, §.si plurium, in vers. secundo casu, ff.si quis caut.& in §.sicut autem, in verb. rectè, Insti.quib.mod.toll.obli. Alex.in consil.7. num.9.Vol.2.Guid.pap.in decis.174.vers.Preterea, Corbul. de iur. emphy.in tit. de cau. priua. ob non solut,cano. ampli.5.sub.num.16. Rodor. de anu. redi.lib.1. quæst.18.sub. num.35. Vinc. Caro.in trac.de oblat.quæst.7. in prin.*per ratio-
9 nem, quia particularis solutio multa solet incommoda afferre, *l.planè,ff.fami.herc.Lanar.in cons.30.in fin.Mastri.ad Pet.de Grego.in
10 trac.de censib.quæst.5.num.*218.tamen quando de facto, & sponte creditor in compotum, & infra solutionem, partem debiti recipit, per illa verba protestatur saluum sibi esse ius in residuo, sicut alias in simili de diuisione debiti duorum reorum, tradit *Bald.in l.si extoto,§.1.& ibi Alex.sub.nu. 6.vers.predicta, Soci.Ias.& alij, ff. de leg.1.& Dec.in l.creditores, num.4.C.de pact.*vnde non præiudicat sibi in reliquo *glos. in d.§.si plurium, vbi Bart.num.2.&* 5.vbi etiam in nihilum, quo ad commisionem pœne, pro
11 qua euitanda non sufficit solutio partis debiti *l.in executionem, §. item si ita, ff.de verb. obligat.Rolan.in cons.17.nu.16.vol.1.*quod de emphyteuta, qui non excusatur a pœna commissi ob non solutum canonem, licet illius partem soluerit, tradunt magis communiter *Docto.teste Ias.in l.2.quæst.16.num. 54.C.de iur.emphy.Bero.in cons.120. num.17. vol.1.Roland.in d.cons.17.num.* 14. illud quę tenet *Pau.de Cas.in d.§.item si ita, num.1. & Alex.num.5.teutut Imol.in cap.potuit, nu.47. locat.Natt.in cons.479.num.7.& seq.volu.3. & alij, quos citat Corbul.qui hoc defendit in d. ampli.5.quibus accedit Menoch.in consi.1282. in fin.volu.13.*

Quarto, & vltimo magis vrget illius solutio vntiarum ducentarum facta per ipsum Dominū Decium Domino Don Francisco Mariæ de Bononia procuratori d. Vrbis Panormi, nec non, & consignatio vasorum Argenti, & certarum gemmarum loco pignoris prout constat ex actis Notarij Iacobi Artisano, die 8. Octobris, 1614. quæ solutio, & pignorum consignatio, vt ex premissis actis apparet, fuerunt in compotum illius prætensi debiti seu residui, de quo hodie quæritur, iam liquidati per fidem d. magistri Credenzerij die 19. Augusti eiusdem anni vnde resultat quod ipse Decius agnouit dictum debitum, illudq; per actum facti d.solutionis ratum habuit, ita quod illud non potest amplius inficia-
12 re est enim generale, quod non minus factis, quam verbis inducitur ratificatio, *l. paulus ff.rem rat.hab.l.de quibus circa fin.ff.de legib.l.reprehendenda C.de insti.& subst. Paris. cons.33.nu.30.vo.1.Aret.in cons.127.Eximiè Doctor,col.2.vers.sed quando lex ipsa Becc. in cons.109.num.21.volu.1.* qui subdit, quod plus est factis, quam verbis aliquid approbare, *cap.di lect.il 1.& ibi not. Dec.de appell.*

Ias.

Ias.& Fran.cur.in d.l.reprehendenda, Gram.in cons.13.num.9.in ciuilib.Soci.iun.post Ancha.in cons.98.num.13.vol.1.& in cons.42.nu.14. vol.2. Menoch.de recup.remed.15.num.125.

13 Nempe facta sunt efficaciora ad declarandum animum facientis, quam ipsa verba, *Abb.in consil.166. volu.1. Ias.in l. non oblum, §.morte, num.16.ff.de oper.nou.nunc.Neviz.in cons.76.num.53.Magon.in decis.luc.22. num.19.* & cum ratione, quia verba quandoq; sunt falsa, facta vero numquam, vt inquit *Bald.in d.l.paulus, Alci.resp.248 num. 6. vers.non obstat, secundum impres. lugdu.* & ideo ratificatio, quę actis fit validius, confirmat actum, quam illa, quæ fit verbis, *Bald.in cons.148.Ad intelligentiam, vers. nunc venio, vol.2.Alex.in cons.117.num.2. vol.5. Dec.in cons.583.sub.nu.4.vers.vlterius, & nu.5.& in cons.586.num.13. Paris.in d.cons.49. vol.1.Ceph.in cons.51.num.15. Natt.in consil. 341.num.4. vol.2. Grat.in consil.47.num. 22. vol.1.Calca.in cons.22. Crau.in cons.159.num. 5. Soci.Iun. in cons.18, num.13. vol.p.& alii, quos citat eorumq; dicta refert Crau. in consil. 237.num.2.cum.seq.& in cons.776.num.6.& Menoch.in d.remed.15.nu.118.cum multis seq.*

14 Qua propter ex his inferendo ad rem nostram dominus Decius eo ipso, quod soluit dictas vncias ducentum, ex causa istius residui prætensi, vtique istud debitum visus est approbare, & ratificare, *l.2.& l.si veritas, C.de fideicom.l.sed Iulianus, §.fin. ff. ad macedo. Aret.in cons.128.num.6.* qui per illa

15 iura respondit, minorem effectum maiorem ratificare contractum, si eius vigore soluit, vel solutionem recipit, quod refert, & sequitur *Menoch.in d.remed.15.num.119.* Sic & vniuersitas soluendo expensas factas

16 per Syndicum, licet minus legitimè, constitutum, videtur gesta per eum approbare, *specul.in tit.de Synd.col.2.vers.sed pone,quod vniuersitas, quem sequitur Alex.in cons.127.n. 2.& in cons.175.in fin. num.4. vol.5. Dec.in cons.262. num.9.& in cons.297.num.3. & in d.cons.583.num.5. & in d.cons.586.num.14. Crau.in d.cons.276.sub.num.6.vers.& magis in terminis, Natt.cons.45.num.10. & 142.num. 22.Bello.cos.22.num.13. Crau.cons.55. nu.5. Pet.Surd.cons.28. num.20.& in decis.33. nu. 1.Tiraq.de Iure consti.in 3.par. quæst.30.num. 12.Fran.Bec.in d.cons.109.num. 21.vol.1.vbi post Calc. Aymo Alci.Tiraq.& Menoch.inquit,*

17 quod soluens virtute transactionis, censetur illam ratificare, sic de soluente iudicatū, qui censetur ratificare sententiam, voluit *Imol.in cons.145.col.1.& in cons.146.& Me-*

18 *noch.in cons.561.vol.6.* Quinimò per solam petitionem dilationis ad soluendum quis dicitur ratificare contractum, vel sententiam, ita, vt excipere non possit, *l.ad solutionem, C.de exc.rei iudi. per quam ita voluit Angel.in l.cum te, C.quod met.cau.refert, & sequitur Crau.in d.cons.237.num.3.Roma.in cons.9. in fin.Alex.in cons.136.num.2. vol.2.Gozad. in cons.98.num.19. Mago.in d.decis.22.nume. 18.& Laur.Calca.in d.consil.22.num.7.& 8.* vbi subdit, quod siquis post appellationem petit dilationem ad soluendum, dicitur appellationi renunciare, ad tradita per *glos. & Docto.in l.tale pactum, §.qui prouocauit, C.*

19 *de pact.* Et magis in terminis eo ipso, quod quis partem debiti soluit, fidem cautionis agnoscit, & totum debitum ratificat, *ad tex. in l.cum fidem, vbi Bart. Bald. Sali.& alis C.de non numer.pecu.Natt.in cons.77.num.7.& Mago.in d.decis.luca.22.num.21.* & multo magis videtur d. debitum agnouisse, ex eo, quod non solum soluit partem debiti, sed etiam pignora dedit, *ad tex.in l.sed & si pater fa-*

20 *milias ff.ad maced.* Itaquod ex his actis geminatis deliberatus arguitur eius consensus in ratificando debitum de quo hodie quæritur, *Becc.in d.cons.109.sub. num.22.ad not. in l.Balista ff.ad tre bel.Bar.in l.cum scimus, nu. 7.C.de agri.& cens.lib.11.cum concord.per eum citatis,* quibus accedunt quos ipse congessi sup.in p.respon.pro Immu.Messa.in 2. par. num.59.cum seq.

Sed his non obstantibus, perpensis his, quæ in hac facti spæcie conueniunt, totum oppositum verius esse existimo. Et pro indagine veritatis, distinguendo terminos meritorum illud considero, quod hic non controuertitur, nec contenditur inter partes de quantitate argenti consignata, quia illa, vt in primo fundamento ex aduerso deductum est, probatur ex libris, & ex fide Magistri Credenzerij relatam in secundo fundamento, nec illius quantitatem inficiat conuentus, vt apparet ex fide facta per eum, & alios officiales Regiæ Siclæ, inserta in apocis de recepto superius relatis, de quibus in actis d. Notarij Hyeronimi Scigliano. Quod enim contenditur, est liquidum, seu, calculus summæ pecuniarum quam potuit importare argentum prędictum redactum in moneta huius Siciliæ Regni, de hoc quidem quæritur, & in effectu totum principale fundamentum Panormi resultat ex illa fide magistri Credenzerij, in qua attestatur de superius relata quantitate pecuniarum, quam impor-

tauit argentum prædictum redactum ad formam monetæ, de qua remansit creditor præfatus de septimio nomine d. Vrbis, ita quod deductis illis summis contantis in duabus præmissis apocis, ipse conuentus remansit debitor ex causa prædicta in vntijs mille, sexcentum, & plus, procuius residui quantitate hodie agitur.

Verum duobus capitibus ex parte conuenti intentio actoris diluitur, ita vt efficaciter à petitione prædicta veniat absoluendus.

Primum caput est, per quod ostenditur, quod ipse conuentus non est debitor prætensi residui, ex eo quod præmissa quantitas argenti reducta ad formam monetæ, non potuit plus importare, quàm illam pecuniarum quantitatem pereum solutam
21 in prædictis apocis contentam, itaquod per solutionem integrè factam, fuit penitus extinctum prædictum debitum, omnisq; fuit extincta obligatio *Bart. in l. modestinus, num. 4. ff. de solut. Rolan. in cons. 49. nu. 40. vol. 1. Surd. de alim. tit. 6. quæst. 3. num. 34. & in cons. 82. num. 1. Magon. in decis. flor. 94. nu. 14. ad tex. Insti. quib. mod. tol. obli. in prin. & in l. si pupillus cum vulg. ff. ad leg. falci.*

Secundum caput est, quod esto, absq; tamen veri præiudicio, quod præfatus conuentus remaneat, & sit debitor prætensi residui, sunt tamen aliquæ deducendæ de eo pecuniarum quantitates, quibus deductis, & compensatis, venit absoluendus, ac,
22 si realis esset per eum facta solutio, quia compensatio vicem obtinet solutionis, *ad tex. in l. solutionis ff. de solu. l. iulianus ait, ff. de cond. & demo. Bart. in l. diuortio, §. ob donationes, num. 21. ff. solu. matri. cum aliis traditis per Tiraq. de retra. lign. §. 3. glos. 3. num. 2. & post eum, Graff. de excep. cap. 16. num. 17. tum seq. quibus accedit Mago. in decis. flor. 42. num. 5. Menoch. in cons. 508. num. 23. & in cons. 631. num. num. 9. Surd. in decis. 161. num. 161. num. 12. & in cons. 82. num. 4. & 5. & Carol. Bardel. in*
23 *cons. 18. num. 8.* vnde compensatio extinguit obligationem sicut ipsa solutio, *l. amplius non peti, ff. rem rat, hab. l. si debitor vbi Bar. ff. qui poti. in pigno. habe. l. si peculium §. 1. ff. de statulib. & §. in bonefidei, cum concord. Insti. de actio.*

Et deueniendo ad primum caput, suppono pro constanti, quod ita demum quantitas argenti consignata importat in moneta illam pecuniarum summam liquidatam in d. fide mag. Credenzerij, & per consequens ipse conuentus remanet debitor in prætenso residuo, quatenus illa massa argenti calculatur cum noua tariffa, sic enim calculauit Mag. Credenzerius in
24 d. fide, cuius verba sunt adeo clara, quod nõ indigent glosa, nec opus est coniecturis, *ad tex. in l. ille aut ille, §. cum in verbis ff. de leg. 1. l. continuus, §. cum ita, ff. de verb. oblig. Soci. in cons. 13. num. 38. vol. 1. & in cons. 9. nu. 10. vol. 3. Soci. Iun. in cons. 2. num. 29. & in consil. 65. num. 56. vol. 1. & Roland. in cons. 80. num. 51. vol. 3.* Sed in facto duo supponuntur vera, Alterum, quod tempore quo præfatus Dominus de Cirino conuentus exercebat officium Mag. Regiæ Siclæ, & per totum tempus suę administrationis obseruabatur in d. Regia Sicla in calculando argento alia tariffa Ioannis mille, facta ad mandatum, & literas excellentiæ, domini Proregis emanatas die 4. Septembris 1609. qua facta, & transmissa ad excellentiam prædictam, illaq; cognita, Prorex illam approbauit, & officialibus d. Regiæ Siclæ mandauit, vt illam, alio ordine non expectato, exequerentur, vt patet per alias literas d. excellentiæ emanatas die 15. Ianuarij 1610. prout fuit executa, & obseruata per totum d. tempus, vt constat per fidem Credenzerij d. Regiæ Siclæ die 12. Iulij, 1616. Alterum, quod redacta d. quantitate argenti ad formam monetæ, illaq; calculata secundum illam primam tariffam Ioannis mille, argentum prædictum consignatum nomine Panormi, illam pecuniarum summam, quam ipse conuentus consignauit, contentam in præmissis apocis, non excedit, hoc enim verbo fertur, quod sunt parati officiales d. Regiæ Siclæ fidem facere, prout fertur fecisse.

Quibus suppositis, resultat, quod prætensum residuum, quod prouenit ex calculo nouæ tariffæ non debetur, ex quatuor.
25 Primo, quia illa vti noua lex indicta in d. Regia Sicla, vbi aliud non est in lege cautum, regulariter non porrigitur ad præterita, *ad tex. in l. leges, & constitutiones, vbi Docto. C. de legib. cap. 2. & cap. fin. & ibid. Cano. de consti. l. vnica, in fin. C. de rei vxo. actio. & l. per diuersas, §. fin. C. mandat Bar. in l. omnes populi, num. 39. ff. de iuris. omn. iudi.* qui licet attestentur hoc esse arduum, & intricatum, vt patet ex his, quæ tradunt *Docto. presertim Cano. in d. cap. fin.* qui varios casus considerant, tamen omnes Conueniunt in hac regula, vt tradit *Fel. in d. cap. fin.* & ante eum *Gemi. in cap. 2. de conces. præb. lib. 6. & in capit. ex antiquis, col. 4. vers. tertio, 54. dist. Bened.*

Cap.

Cap. de reg. iur. in 6. reg. Mago. in decis. luca. 88.
26 quod esse de natura legis inquit vnico verbo *Rui. in cons. 76. num. 10. volu. 5. Menoch. in cons. 240. num. 1. & in cons. 466. num. 22. & pro regula ponit in cons. 461. num. 10.* quod in fortioribus tradit *glos. in clem. p. & ibid. Cardi. & Imol. de test. Corse. in singul. in verb. lex. Aret. in cons. 85. nu. 1. Soci. in cons. 106. num. 5. & 6. vol. 4.* & tanto magis regula premissa, ac natura legis vendicat sibi locum in casu isto, quia tractatur de negotio preterito iam perfecto ante nouam legem, quæ fuit indicta post administrationem, conuenti, quę durauit vsq; ad mensem Iunij 1611. & ideo minus dubium est, quod il-
27 la lex nouæ tarisfę non porrigitur ad preterita iam perfecta, & non expectantia perfectionem de futuro, vt tradunt *Cano. in d. cap. fin. & animaduertit Magon. in d. decis. 88. ante num. 3.* quinimo hoc intelligunt, etiam si effectus actus præteriti adhuc pendeat, *per tex. in l. iubemus, C. de testa. & in §. prouinciarum, in aut, vt fac. non consti. Menoch. in d. cons. 240. num. 2. & 4. qui inducit tex. in d. cap. fin. iuncto capi. statuimus, de maio. & obedi. idem*
28 *Menoch. in d. cons. 499. num. 21.* licet alias secus, quando actus de præterito expectat perfectionem de futuro, *ad not. per glos. in clem. 2. in verb. possessum, de ata. & quali. Bal. in l. omnes populi, col. 7. vers. sed pone, ff. de iust. & iur. & ante eum Bar. in 5. quæst. late Felin. in d. cap. fin. num. 11. in 5. fall. qui testatur de communi, Capr. in d. reg. 6. num. 72. Rui. in cons. 39. nu. 19. vol. 1. & Mago. in d. decis. 88. num. 12. Soci. Iun. in cons. 21. nu. 14. & 15. vol. 1. Hyero. Gab. in cons. 42. volu. 2. & Honde. in cons. 16. num. 19. & seq. volu. 1.*

29 Secundo hoc suadet, quòd princeps, qui nouam mandauit tarisfam, non presumitur per illam legem nouiter indictam voluisse eidem de Cirino prę iudicare, ac Ius quæsitum ex calculo primæ tariffe, quæ suo tempore seruabatur, auferre *cap. tuarum, de auct. & vsu. pall. l. 2. §. si quis à principe, ff. ne quid in loco pub. & l. nec auus. C. de emanci. libe. Fel. in cap. causam quæ in verb. interpretatio, de rescrip. Marsi. in singul. 440. Curt. Iun. in consil. 88. num. 8. Dec. in cons. 11. num. 4. Soci. Iun. in cons. 77. num. 26. vol. 1. Apon. in cons. 59. num. 32. Rimil. Iun. in cons. 6. num. 68. vol. 1.* Adeò, quòd etiam ea, quæ à principe emanant motu proprio, nihil operantur in pręiudicium tertij, quia non est de mente principis, *Aret. in cons. 15. num. 6. Gozad. cons. 9. nu. 42. Paris. cons. 1. num. 84. & in cons. 11. numer. 13. Vol. 1. Gram. in decis. 104. in prin. Rui. in cons. 60. num. 5. vol. 1. & Menoch. alios citans,*
30 *de arbi. quæst. 9. nu. 11. cum. seq.* Quod in hoc Siciliæ Regno indubiè vendicat sibi locum vbi prouisum est, quòd omnia qualiacunque sint mandata Principis, intelligātur absq; preiudicio, sed saluo iure tertij, vt legitur in cap. Reg. Martini 29. & in cap. Regis Alfonsi 436. quorum meminit in proposito *Intrigli. de feud. in 2. cent. arti. 2. num. 369.*

Tertio suffragatur auctoritas principis, de cuius mandato calculabatur argentum in Regia Sicla tempore administrationis Conuenti secundum illam primam Tarif-
31 fam, à qua principis auctoritate instificatur calculus prædictus, *ad tex. in l. iustè possidet, ff. de acqui. posse. l. non videtur, §. qui iussu, ff. de reg. iur. cap. quod quis eod. tit. lib. 6. glos. in cap. dixit dominus, 14. quæst. 5.* quæ voluit superioris auctoritatem, etiam ab illicitis excusare, *glos. in l. quod principis, per illum tex. ff. de aqu. plu. arcend. ad tex. in l. ait pretor, §. quod tamen, & vbi glos. ff. de mino. & in capit. de rebus, 12. quæst. 2. Felin. in cap. cum causa, de offi. deleg. Afflict. in consti. Regn. Violentias, & alij, quos citat Tiraq. de pœn. sempe. cau. 34. Anto. Gom. de delic. cap. 3. Rub. de homi. nu. 42. Pet. a Plac. in epit. delic. lib. 1. capi. 15. num. 25. clar. quæst. 60. latè Fari. in prac. quæst. 97. per tot. pręsertim num. 9.* Vnde, quod auctoritate illius legis tunc indictæ in d. Regia Sicla, factum est, illud quidem legitimè factum esse censetur, *ad tex. in l. Graccus. C. de adulte. vrget enim Principis actoritas, qui est lex animata in terris, §. fin. in aut. de consul. Menoch. in consil. 423. num. 5.*

Quarto, & vltimo magis in specie hoc suadet subiecta materia, de qua agitur, quæ solius principis auctoritati subijcitur, est enim de regalibus formare monetas,
32 illasq; cudere, approbare, & reprobare, ac etiam eis valorem tribuere, vt tradunt communiter *Feudi. per illum tex. in capit. 1. in verb. moneta, quæ sunt regal. l. 1. & 2. C. de fals. mone. cap. quanto, extra de iureiur. glos. in Rub. C. de vet. numis. potest lib. 11. Fran. Cur. de monet. capit. 1. Marti. Laud. in eod. tract. lib. 1. num. 1. Fabi. demont. de empt. & vendi. quæst. 5. in princ. Fran. Marc. in decis. 186. vol. 1. & in decis. 614. & decis. 648. vol. 2. Mysing. cent. 4. obser. 24. Capi. in sua inuesti. in verb. Regalia, in verb. monet. fol. mihi 282. Bors. in tit. de monet. in prin. Pereg. de Iure fis. lib. 1. til. 1. nu. 25. Mastril. de magis. lib. 3. cap. 10. num. 139.* & est de regalibus maioribus spectantibus ad Ius supremi dominij, *Pereg. de Iure. fis. lib. 1. tit. 2.*

sub.num.97. Pegue.in decis.46.in princ.Claud. Scytel.in specul.feud.Rub.de his, qui feud.dar. poss.fol.114.Arosent.de feud.cap.5.conclu.48. Mascar.de probat. in conclus. 1066.sub.num.2. Decia.tract.crim.lib.7.cap.23.num.1.in 2.par. Borrel.cap.12.in tract.de pref.reg.catho. quapropter non licet priuato monetas cudere, vt tradunt *Bar.Bal.Sali.& alij in l.fin.C. de fals.mone.Hosti.Abb.Fel.Imo.& Cano.in d.cap. quanto Borre.in d.cap.12.num.6.* Mastrill.*in d. cap.10.num.142.*etiam si bonę ligæ,& iusti ponderis fiat, *glos.in l.sacrilegij,ff.ad l.iul. pecul.Bar.in l. qui falsam nu.2.ff.de fals. Sal.in d. l.2.nu.3.Vers.vnde licet.C.de fal. monet. Mars. in d.l.qui falsam.num.54.* Alex.*in l.singularia, num.36.ff.si cert.pet.Bors.in tit.de falsa. mone. num.2. Masca.in d. conclus.* 1066.*num.3. Menochi.de arbi.cas.316.num.18.Baiard.ad* Clar. *in §.falsum num.309.Pegue.in d.decis.46.num. 6.Fari.in prac.quæst.115.in spe.1.num.18. Ioan.Aquil.de potes.monet. in pr.par.cap.9.vers. Vnde elicitur, Arosent.in d.cap.5. in d. conclus. 48.num.2.*Nempe inter ea, quæ requiruntur ad monetę bonitatem, de quibus *glos. in d.capi.quanto, & ibid. Cano. presertim Bald. Anch.& Alex.de neuo de Iure.in Ioa.de Plat. in d.l.1.num.2.vers.ad monetam, C.de Vet. numis potes.& in l.fin.nu.2.C.eod.tit.lib.11. Fran. Marc.decis.87.num.7.& decis.261.num.2. in 2.par.Viui.opi.518.in fin. Afflic.in tit.quæ sunt regal.in d.verb.moneta Ceph.cons.230.num.1. vol.2.Decia.lib.7.trac. Crimi.capit.23.num.9. Fari.in d.quæst.115.in spec.1.num.2. cum seq. & Borrel.in d.cap.12.num.21.Gasp. Thes.in trac.de augm.mone.* authoritas videntis est necessaria,quam oportet interuenire, *Bal. in d.l.fin.C.de fal.mon.Bar.in d.l.qui falsam,ff. de fals.Angel.in l.1.nu.1.C.de fals.monet. Mascard.in d.concl.1066.num.2. Menoch.in d.cas. 315.in loco prec.& alij* superius *citati* qui affirmant hanc auctoritatē Principis esse,qui
33 vbi publica suadet necessitas, potest etiam monetæ valorem augere, vt tradunt *Inno. & alij in d.cap.quanto.Iser.& Afflic.in d.capit. 2.quæ sunt regal. Gasp. Thes. in d.trac.de caus. mone.num.16.* prout a Prorege Regni Nea-
34 polis tempore Ducis Albæ,& huius Siciliæ Regni, tempore Marci Antonij Colūnæ, & in statu Mediolani, tempore Comestabilis Castellæ factum fuisse refert *Ioan.Fran.de potes.Proreg.tit.4.de regal.nu.36.& 40.*& his nostris temporibus factū fuisse vidimus in hoc Siciliæ Regno,à Marchione Viglienæ de monetis Hyspaniæ, licet ipse scio quid de hoc augmento senserit sua Catho. Maiestas, illiusq; supremus de rebus Italicis Senatus, & quid super hoc scriptum fuit Proregi, Nempe tunc apud illam regalem curiam residebam, & quæ in subiecta materia agebantur,non ignorabam idem factum est per excellentiam Comitis Lemos tunc Regni Neapolitani Proregis, de predictis monetis Hyspaniæ, cuius valorem auxit,prout de monetis Siciliæ tandem factum est,per excellentiam Ducis Vssunę e-
35 iusdem Neapolitani Regni Proregis:potest enim Prorex omnia facere, quę potest ipse Rex cuius imaginem, & Maiestatem representat, *Paul.de Cast.& Alex.in l.2.ff.de offic.eiu.Isern.in cap.imperialem nu.22.& ibid. Afflic.quęst.16.num.1.de probib.feud.alien.per Feder.Bald.in consi.262.vol.2. Cuma.in consi. 162.*Mari.*Frec.de subfeud.in tit. quis dica.dux. num.ad tradi.per* Cassi.*in cathal.glor.mund.in 7. par.cons.10.& per Roland.consi.86.num.33. cum seq.vol.1.Milan.in decis.8.num.56.& 72. in 1.par.Ioan.Anton.*Canne.*in repet.cap.volentes.§.an non est otiosum,fol.207.Apont.in consi.1.num.2.cum seq.Vincen.de Franc.in decis.165.nume.2.*Vnde dicitur alter ego, *Apont.de potes.Proregis tit.1.in princ.*& priuilegijs, ac prerogatiuis omnibus fruitur, quibus ipse Rex gaudet, *Bar.in l.comperimus nu. 4.C.de prox.sacro.scriui.lib.12.Roma.in singul. 167.Castald.de Imper.quæst.75.num.5.Carol. de excep.in p.excep.num.45. Menoch.consil.52. num.162.Surd.in cons.281.num.1.& seq.& cons.540.nu.18.* adeo quod reputatur Princeps, & illius vice fungitur, *Hyppo.de Marsi. in l.si quis obrepserit nu.2.ff.de fals. Mastrill.alios citans de magis.lib.5.capit.6.nume.30.in 2. part.* Qua propter, quia illa prima tariffa, per quam traditus est valor argento, quod tempore administrationis conuenti, cudebatur in Regia Sicla, fuit indicta per excellentiam Proregis, ad quem hoc spectat tum de iure ex predictis, tum etiam ex obseruantia, de qua attestatur Credenzerius ipsius Regiæ Siclæ per fidem die 12. Iulij 1616. vtique argentum, de quo hic quæritur, debet, secundum illam calculari, vnde, quod rectè factum est, ex eo, quod tunc non erat, sed postea mandatum est, mutari non debet, *ad tex.in §.prouinciarum,*
36 *vt auct.vt fact.nou.const.* qđ si fieret, defraudaretur conuentus legis tunc indictæ, seu principis auctorite, quod esse non debet, *l.fin.C.de his, qui uen.eta.impet.Crau.in consil. 202.col.fin.vers.sexto,* & *Menoch. in consil.84. num.43.volu.1.*

Sed non omitto vnum, quod aduersus predicta refragari videtur, uidelicet quod

imo

imo valor d. argenti debet calculari ſecun-
37 dum nouam tariffam, ex eo, quod prima tamquam erronea, fuit abrogata, & ſtante errore habetur pro non facta, *Bal.in l. 2.col. pen.Verſ.Vlterius nota*, C. *de erro.aduo .Menoch.in conſ.*147.*nu*.29. Nec affirmari poteſt,
38 quod de conſenſu, & mente Principis proceſſit: tum quia errantis nullus eſt conſenſus *l.ſi quis per errorem, ff.de iuris. omni. iudi. l.*2.*in prin.ff.de iudi.l.nihil.§.non Videtur, ff. de reg.iur.& l.non id circo cum concord.C.de iur.& fac.igno.*& illius, qui errat, nulla eſt voluntas, *ſed hoc ita, ff. de iuris. omn.iudi.Menoch.in conſ.*91.*num.*38.*& in conſil.*279.*num.* 20.*& alibi Surd.in deciſ.* 114.*num.*20. *Bott.in conſ.*67.*num.*47.*Caro.Bard.in conſ.*2.*num.*55. & hęc eſt regula, quę non habet limitatio-
39 nes, vt niquit *Dec.in d.§.non videtur*, Tum etiam quia, retorquendo prædicta, numquam intendit Princeps alicui preiudicium inferre, prout inferret dato errore primę tariffæ *Rimi.Iun.in d. conſil.*6.*num.*68. *volu.*1.vnde quatenus illam indixit, preſumitur circumuentus, *Apont.in conſ.*59.*num.* 35.cum alijs, quos ſciens pretereo; Error itaq; illius primæ tariffæ in eo conſiſtere ſupponitur, dum minus ſecundum illam calculabatur argentum, quod ad Regiam Siclam deferebatur, & per conſequens monetæ nouæ ibidem cuſę maior dabatur valor, quod abſque ſubditorum preiudicio, & ſcrupulo conſcientiæ Principis non pro-
40 cedebat, qui approbando monetam minus legitimam, pro magis legitima peccat, & tenetur de rapina, *Cano.in d.cap.quanto, extra de iureiur. Iſer. Afflict.& alii in d.capit.*1, *quæ ſunt regal. Hoſti. in ſum. de cenſib. Franc. Marc.in d.deciſ.*151.*ſub nu.*1.*& in deciſ.* 614. *num.*2.*& in deciſ.*648.*num.*3.*Vol.*2. Et ideo circa valorem tribuẽdum oportet formam
41 correſpondere materiæ, & econtra, ita vt tantum valeat moneta in forma, quantum in materia, & econtra, *Bar.in l.* 2.*ff. licet. pet.& in l.paulus, alias ſi creditorem, ff.de ſolut. idem Bar.in l.*1.*§.cui certum, ff.de aur.& arge. leg. Afflic.in deciſ.*90. *num.*4. *Fran. Marc.in d. deciſ.*152.*nume.* 2.*& in d. deciſ.*614.*num.*3.
42 vbi ſubdit, quod de cõſuetudine ſolent deduci expenſæ, ſecundum *Inno.in d.cap.quanto*, licet de iure pecunia debet cudi de publico, *l.*1.*ff.de cont.empt.Bart.in d.§.cui certum Afflict.in d.deciſ.*90.*latè Cami. Borrel. de preſt.Reg.in d.cap.*12.*num.*28.*cum ſeq.* Quadere, ſuppoſito errore illius primæ tariffæ, debet argentum, de quo quæritur ſecundum nouam calculari, næ alias illud plus, quod deficit in calculo faciendo ſecundum primam, cedat in lucrum conuenti, cum iactura Panormi, contra omnem iuris na-
43 turę rationem, quæ nõ patitur cum damno alterius aliquem locupletari, *l.ſi quis ex mancipijs, §.fin.ff.de inſti.l.*3.*§.ſi ſeruus, ff.de tributo. l.rerum in fin.ff. rer. amot.l.nam hoc natura ff.de condi.indeb.l. iure naturæ ff.de regul.iur. & cap.locupletari cum ibi not.eod.tit.lib.*6.con ueniunt ad ornamentũ regulæ, quæ *not.gloſ. & ibi Bar. in aut. Res quæ, C. de ſacroſanc. eccl. idem Bar.in l.plane, in fin.ff.de pet.hæredi. Abb. in cap.ſi quis presbyter, in fin. de reb. eccleſ. non alie. Abb.Felin.& Dec.in cap.ex parte.* el 2. *de offi.deleg. Alex. conſ.*4.*col.*1.*in fin.Vol.*3.*Sali. in l.licet, col.*2.*C.locat. Bal.in l.*2.*num.*1. C.*de vſur.Cagnol.in l.eurabit num.*7.*C.de actio.em. Soci.iun.in conſ.*66.*num.*10.*vol.*2.*Paris.in conſ.* 60.*numer.*20. *vol.* 1.*Magon. in deciſ. flor.*67.
44 *num.*17.*& in deciſ.luca.*17.*num.*33.Qua ratione generale eſt, quod ea, quæ ex errore, vel falſa cauſa procedunt, irritantur repetitione ſoluti, vt tradit *Barba.in conſi.* 16.*col.pen.& fin.vol.*3.*Rimi.in conſi.*189.*nu.* 9.*&* 10. *Menoch. multa congerens in propoſito, in d.conſ.*91.*num.*40.*cum multis ſeq.& in conſ.* 279.*cum.ſeq.latè Butr.in d. conſi.*67.*num.* 46. 60.*&* 66. *Bub.Vtin. in conſ.*63.*num.*41.*Volu*, 2.*Decia.in conſ.* 21.*num.*37.*vol.*2. quibus accedit *Bardel.in d. conſ. num.*54. *cum alijs ſeq.*

Pro reſponſione huius motiui, a quo (vt ingenue fatear) pendet veritas huius primi capitis, quatuor conſideranda eſſe cenſeo.

Primo conſidero, quod ex ſcripturis mihi exhibitis, non apparet, quod illa noua tariffa fuit indicta, ſub pretextu, quod illa prima erat erronea, & ideo ex hoc ſolum quod illa fuit abrogata, preciſe illius er-
45 ror non arguitur, dum potuit ex alia cauſa abrogari nempe non arguit hoc eſſe, quod ab hoc contigit ab eſſe, *l.nam hoc C.vnd.legi.& l.neque natales, cum ibi not. C. de probat.* Potuit enim illa noua, per quam maiori numero monetæ calculatur quælibet libra argenti, ex eo demandari, vel ob diminutionem forte factam de pondere monetarum, vel (quod & facilius potuit contingere) ob alterationem factam de probitate ſpeciei per interpoſitionem ligæ, dum ex
46 his duabus partibus monetam conſtare oportet, *l.*1.*C. depond. & aur.illa lib.*10.*& l.*1.*C.de Vete. numis. poteſt lib.*11.*Afflict. in d.cap.*1.*in verb.monetę, num.*4.*quæ ſunt.reg.& Borrell.in d.capit.*12.*num.*21. ex hoc modo hæc noua tariffa iure optimo non eſt trahenda

henda ad præteritum, sed vnaquæque suo tempore conuenit *ad tex.in c.non debet cum ibi not.de cons.& affin.*

Secundo considero, quòd si ex capite erroris, absque alteratione ponderis, vel Probitatis species, illa, fuit abrogata, si quidem legitimè, ac certè non constat de errore, non debet illa in Præiudicium tertij
47 ita facilè erronea æstimari, quia non Præsumitur error, dum vitium erroris in facto consistit, *ad tex.in l.in bello, §.factæ, secundum communem allegationem, ff.de capti.l. denique, ex quibus causis maio. l.1. C.de probat.& l.si emancipati, cum similibus,* C.deColla. *Bar. in cons.117.in fin.vol.1.Pau.de Cast.in l.illud, nu.7.C.de Sacro.Eccles.Crot.in rub.ff.de verb. obli.num.28.Rui.in consi.154.num.11. vol.5. Soci in consi.68. num.3.volu.4. Roma.in consil. 509.num.24.cum seq.Ias.in l.serui electione.nu. 8.ff.de leg.1.Cagnol.in l.velle.num.11.ff.de reg.*
48 *iur.latè Menoch. lib.6. præsu.14.* Et magis ad rem, quòd non præsumitur error commissus in actu. *Bal.in l. imperator la 1.in Prin. ff. de stat.homi.Ange.in l.errore, C.de testa.Dec.& Cagnol.in l.si librarius, ff.de reg.iur. Cuma.in l. cum proponebatur, num.1.ff. de leg.2. Alci. de præsum.reg.3.præsu.21.num.1. Mascard. hos,ex alios citans conclus. 637.in Prin. quibus accedit glos.in l.rura C.de omni agr.defer.lib.11.Pau.de Cas.in d.l.2.in Prin. C.de erro. aduo. Silua. in consi.67.num.7.Post Imo.in consi.96.num.12. & 13.Ias.in l.si post diuisionem.num.3.C.de iur. & fac.igno.Crau.in consi.255.num.5. Menoch. in consi.89.num.121.& in d.cons.147.numer. 30.Idem Menoc.ex professo de præs.lib.6.Præs. 22.* Et tanto magis prædicta locum sibi vendicant, vbi actus confectus est à perito, & diligenti, prout erat ille Ioannes mille auctor illius tariffæ, quem ad hoc tunc nominauit excellentia domini Proregis, qui postea illius tariffam, ab eo cognitam approbauit, illamque seruari mandauit, vt ex literis superius mentionatis apparet, & ideo in terminis istis multo minus præsumitur error in actu, vt post *Dec. & Cagnol.in d.l.si librarius tradit Menoch. in d. præsu. 22. num.4. & 5.*

Tertio considero, quod dato, quod illa noua tariffa fuisset ordinata sub prætextu, quod Prima erat erronea, tamen quatenus hodie agitur de executione illis porrigenda ad negotia præterita, tempore administrationis ipsius, conuenti iam perfecta, vtique illud non potest contingere absque damno ipsius domini Decij, qui de damno
49 euitando nunc contendit, eo ipso, quod vigore illius primæ, pro qua præsumitur, vt dictum est, fuit ius, & quæsitum, & incorporatum, *l. liberto octuaginta, ff.de bon. liber.glos.in l.1.§.si quis autem, in verb.per integrum restitutionem, ff.de iti.act.Priu. Alex.in l. damnum ff.de dan.infec. & in l.cum emptor, ff. ad legem Fal.& Ias. alios citans in l.cum quis, num.3.C.de.iur.& fac.igno.* Et ideo cum decius præiudicio agitur, in detegendo prætenso errore debuisset audiri ipse dominus Decius, nec alias dicta noua tariffa potuit ei preiudicium inferre, non generale est,
50 quòd ea, quæ partem lędere possunt, ea præsente, vel legitimè citata sunt agenda, alias actus non præiudicat, *l. 2.in fin. & ibi Glos. C.si propplubi.pensi. Guid. Pap. in consil. 119.num.2.Caual.in decis.11.num.30.de Iudi. in pr.par.* vnde in quolibet actu in quo tertij præiudiciū vertitur, debet ille citari, cuius Principaliler interest, *l.de vnoquoque, & ibi glor.& Docto. ff.de re Iudi. l. nam ita diuus, ff. de Adoptio, l.1.§. denunciari, ff. de ven. inspi. capit.ecclesia S.M. extra de consti,& capi. cum olim, de teslib.Anch.in cons.211.num.4. Bald. in l.cum fratrem, in fin.C.de his, qui vt indigni. Afflict.iu decis.366.in fin. Caual.in decisi.22. nu.24.in 5.Par.latè vant.de null. in tit.de null. ex defe.citat.Anto.Gab.de citat.conclus.1.* Cita-
51 tionis enim sollemnitas in concernentibus alterius præiudicium est grauis, *l. & post edictum, ff.de iudi.Rolan.in cons.35.num.2.& in cons.53.vol.4.* vnde nec principis rescripto illam tolli posse vulgo manifestum est, *clem.Pastoralis, §.cæterum, de re.iudi. Port.in cons.2.num.7.Anch.in d.consi.211.Rolan.in d. cons.53.num.22. Dec.in consil.410. Afflict.in decis.307.in fin.*& est communis opinio, vt testatur *Fel.in d. cap.cum olim.num.22.& Neuiz.inter cons.Brun.in cons.11.num.155.*

Quarto, & vltimo considero, quòd verbo fertur, & in facto verissimum, esse affirmant officiales, & ministri d. Regiæ Siclæ, videlicet, quod illa tariffa Ioannis mille absolutè est vera, & secundum illam, calculato argento, pretium formæ correspondet materiæ, illiusque valor tantum est in moneta, quantum est in massa, prout de iure esse debet, vt deductum est supra in motiuo, adeò quòd, si circumscriberetur certa partium conuentio quæ mihi verbo fertur in calculando argento, & rigor nouæ tariffæ attenderetur, vtique non sine maximo interesse magistri Siclæ, illud opus exerceretur, quia verè erronea est hæc noua tariffa, vt in facto pro resoluto
52 supponitur, & ideo iudex, ad quem spectat cuncta

cuncta rimari, ac rerum ordinem plena in-
53 quisitione discutere, *cap. iudicantem, 50. quest. 5. cap. occidit 33. quest. 8. Menoch. cons. 36. nu. 2. & cons. 134. & 175. in Prin.* & cuius officium est veritatem inquirere, *cap. illi qui 5. quest. 5. ca. fin. 7. quest. 2. glos. in auth. de tabellio. in Prin. latè Luc. de pers. in l. quoties C. de nauf. lib. 11. Natt. cons. 152. num. 15.* & cui ipse om-
54 nino debet adhærere, *Caro. bardel. in consil. 36. num. 26.* Et quam ante oculos habere debet, *l. quod si ephesi, ff. de eo, quod certo loco, Bald. in l. cum ita, ff. de cond. & demo. Soc. iun. in cons. 3. num. 17. vol. 3. Roland. in cons. 3. num. 21. cum sequ. & in cons. 100. num. 128. vol. 4.* Debet itaque iudex in re tanti ponderis, totis viribus, rei, de qua quæritur veritatem inquirere, quia illa sępius, & melius
55 examinata magis splendescit, *l. mixta, §. munerum, ff. de mune. & hono. Alex. in cons. 51. nu. 2. vol. 4. Roland. in consi. 80. in prin. vol. 1. & in consi. 100. num. 2. vol. 2.* vnde per experientiam debet iudex probare an in calculando argento res aliter se habent, sic enim de errore dictæ primæ tariffæ constare po-
56 terit, *l. de statu, §. qui iusto ff. de inut. actio. l. cum de indebito, §. 1. cum seq. ff. de Probat. d. l. si post diuisionem, & ibi Docto. C. de iur. & fac. igno. Bar. in l. non fatetur nume. 10. ff. de confessis latè Ias. in l. cum error, C. de iur. & fac. igno. Ruin. consi. 10. num. 16. & in cons. 127. num. 19. vol. 3. Mascar. de prob. conclus. 641. in prin. accedunt vltra eum Alex. in cons. 81. num. 18. vol. 6. Paris. in cons. 89. num. 37. vol. 1. Roland. consil. 69. num. 50. cum sequ. & cons. 100. num. 24. vol. 3. Port. Imo. cons. 96. num. 14. Menoc. in cons. 851. num. 48.* & alibi, vt ipse commemorat *in d. præs. 22. num. 8.* quibus accedit *Bardel. in d. cons. 2. num. 55.* & dum res est in dubio, & legitimè non constat de errore illius tariffæ,
57 non debet ipse dominus conuentus molestari, quia in ambiguis iura fauent magis reo, quam actori, *l. fauorabiliores, ff. de reg. iur. l. Arrianus, ff. de actio. & oblig. l. inter pares, ff. de re Iudic. cap. non sunt Partiles, de reg. iur. in*
58 *6. & cap. ex literis, de probat.* Et pro eo præsumitur, etiam si pro actore clarior vrgeat probatio, *glos. in cap. clerci 8. Dist. Bald. in l. data opera, C. qui accus. non poss. Roma. in l. 1. §. fin. & in l. in illa, ff. de verb. obligat. & Alci.*
59 *de præsump. reg. 3. præs. 44.* vnde pro reo est iudicandum contra petitorem, *§. commodum. inst. de interdictis,* Nempe in pari causa melior est conditio possidentis, *l. fin. C. de Rei. vindi. l. si debitor, ff. de pigno. habe. & cap. in Pari de reg. iur. in 6. Bar. in l. si inter ff. de verb. dub. Alex. in cons. 161. nu. 6. vol. 6. Osas. decis. 108. num. 18. Cur. Sen. in rep. l. ad monendi. nu. 323. ff. de iureiu. Coras. in l. naturaliter, §. nihil commune, num. 17. ff. de aqui. poss. Neuiz. cons. 79. num. 27. Menoch. lib. 6. præs. 66. num. 7. Hondc. consi. 49. in fin. vol. 2. Vince. de Fran. decis. 167. num. 13.* & alij, quos prætereo, & hæc quoad primum caput.

Secundum caput, in quo ius, & iustitiam fouet dominus Decius ad effectum obtinendi absolutionem illud est, nempè supposito, absque veri præiudicio, Quod illa prima tariffa sit erronea, & quod propterea, calculato argento, secundum nouam tariffam: remaneat debitor in prætenso residuo, tamen de eo debent aliquę pecuniarum quantitates deduci, & compensari, vt ex infrascriptis duobus causis patet.

Primo Principaliter de prætensa summa sunt deducendæ, & compensandę vntiæ sexcentum, & quinquaginta in circa, quas tenetur restituere vrbs Panormi eidem domino Decio, pro totidem alijs, ab eo solutis ex causa illius quantitatis argenti depositati in dicta Regia Sicla per Ioannem Baptistam Riualora de mense Maij, vsque ad mensem Nouembris 1609. ad numerum librarum viginti mille, & decem, & septem, & sterlinorum decem, & nouem, pro qua argenti quantitate, calculata cum noua tariffa, pręfatus dominus Decius fuit effectus debitor in moneta in vntijs ottuaginta quatuor mille, quatuor centum, & quinquaginta tribus, tarenis viginti duob°, & granis septem, vt constat per fidem magistri Credenzerij die 23. Augusti 1614. pro quo debito, vt ex liquidatione apparet in actis Francisci Papa die 21. Nouembris 1609. quia tunc temporis, nec prima tariffa fuerat ordinata, quæ fuit postea indicta de mense Ianuarij 1610. vt ex literis suæ excellentię superius mentionatis apparet, ipse dominus Decius (pacto tamen interposito, quod in casus erroris vna pars alteri reficere teneatur) soluit in diuersis particis mentionatis in dicta liquidatione vntias ottuaginta quinque mille, centum, & tres, tarenos viginti, & granos vndecim, & sic soluit vntias sexcentum quinquaginta in circa plus, quam importabat dicta quantitas argenti, etiam calculata cum noua tariffa, vt patet ex fide præmissa, quam summam indebitè solutam ex errore potest ipse Do. Decius repetere ex duobus, Primò vigore illius pacti adiecti in liquidatione, quod vna pars alteri reficere, quod pactum dili-
60 gentissimè seruari oportet, *l. 1. ff. de pact. l. sed*

celsus,

cessus, §. si fundus, ff. de Cont. empt. l. semper in stipulationibus, cum similibus ff. de reg. iur. Bal. cons. 360. vol. 3. Rolan. cons. 100. num. 20. volu.
61 3. Nempe contractus ex partium conuentione legem accipiunt, l. contractus, ff. deposi, cap. contractus, de reg. iur. in 6. Oldr. in cons. 234. col. 2. Dec. in cons. 555. nu. 15. Afflic. in decis. 293. num. 3. Alua. in cap. 1. §. feudum, col. 1. si de feud. fuer. contro. Canne in cap. si aliquem, §. opinio, num. 2. pet. de Greg. de conces. feud. par. 3. quaest. 1. ver. ex premissis, Menoch. cons. 52. num. 58. & in cons. 477. num. 3. qua
62 propter, quod inter partes conuentum est seruari debet, etiam si talia essent pacta, quibus naturalia contractus repugnāt, quae ex pacto alterantur, vt notat Glos. in l. pacta conuenta ff. de const. empt. Pau. de Cas. in l. cum quid, & ibid. Dec. numer. 5. ff. si cert pet. ad tex. in cap. 1. & ibi Bal. num. 1. de feud. non hab. nat. feud. capit. 1. §. penul. & fin. quid sit inuest. Curt. Iun. de feud. par. 1. quaest. 6. Nicol. moz. in trac. de feud. in rub. de accid. feud. num. 25. Cumi. in praeiud. cap. si aliquem. nu. 91. Pet. de Greg. de conces. feud. par. 1. quaest. 9. & part. 3. quest. 1. Arosent. de feud. cap. 2. concl. 38. Bero. consi. 79. num. 6. & 7. vol. 1. Roland. cons. 16. num. 8. vol. 3. & alij, quos praetereo.
63 Secundo repetere potest ex iuris dispositione, qua attenta soluens indebitum ex errore repetit, l. 1. & ibi glos. & l. sed & si putem, & per totum, ff. de cond. indeb. l. cum putarem, in fin. ff. fam. herci. Bar. in d. l. 1. nu. 20. & ibid. alij presertim Alex. num. 13. qui testatur de communi Rui. in cons. 107. num. 10. vol. 2. qui hoc intelligit etiam si cum iuramento fuerit renunciatum conditioni indebiti per tex. in l. fin. §. idem quaesit., vbi Bar. & Docto. ff. de cond. in deb. Soci. in cons. 79. num. 43. vol. 4. Paris. cons. 52. num. 14. volu. 1. Bero. qui testatur hanc esse verissimam conclusionem in cons. 56. num. 20. vol. 1. qui istud ampliat, & declarat, vt tradit Surd. in consil. 80. num. 23. volu. 1. conueniunt tradita sup. nu. 43.

Qua de re supposito, quod illud factum spectet ad Vrbem Panormi, in cuius commodum cessit solutio praedicta, vtique illa ciuitas effecta est debitrix in illa summa superfluè soluta, & ideo, dato absque veri praeiudicio, quod ipse dominus de Cirino remaneat debitor ex ista causa, de qua agitur, admittenda est compensatio debiti
64 ad debitum, l. 1. & 2. ff. de compe. & l. fin. cum materia sua, C. eodem tit. agitur enim de quantitate ad quantitatem, l. cum aliter, cum l. seq. ff. de compens l. si constat, C. eod. l. si conuenerit, vbi not. Bar. num. 1. ff. de pigno. actio. Ias. in l. huiusmodi, §. cum pater, num. 12. ff. de leg. 1. Soci. Iun. in cons. 60. num. 8. Vol. 1. & in consil. 11. num. 10. vol. 2. Maluas. in cons. 72. nu. 24. Ioan. Fab. & Angel. in fortioribus, quando quantitas deducitur ex specie, in §. bone fidei, & ibid. Ias. num. 66. Insti. de actio. glos. Bar. Bal. & alij in d. l. fin. Soci. Iun. in d. cons. 90. Graff. de excep. capit. 16. num. 52. & tanto magis compensatio ista procedit, dum hic agitur de quantitate, ad quantitatem eiusdem generis, glos. in l. neque scriptura, vbi Bar. num. 2. C. de compens. ad tradita per Bar. in l. diuortio, §. ob donationis,
65 ff. sol. matri. Itaqu od nec à statuto reijciente omnes exceptiones censetur exclusa, Guid. pap. decis. 174. Sebas. Med. in trac. de compens. par. 2. quaest. 20. Surd. decis. 191. num. 10. Gras. qui alios citat in d. cap. 16. num. 1. accedet Bard.
66 in cons. 18. num. 7. & tanto magis, quia res ipsa agitur in loco, vbi ex statutis proceditur sola facti veritate in specta, quo casu compensatio admittitur etiam si ageretur de debito iurato, quod tetigi in commentario cap. super literis sub. num. 112. extra de rescrip. ex Osas. in decisi. 1. num. 27. & in decis. 92. num. 35. accedit Caual. decis. 9. nume. 11. de Iudi. Ioseph. lod. decis. 15. num. 9. & Gras.
67 alios citans, vb. supra nu. 21. Nec refert, quod creditum appositum non absorbet praetensum debitum, nempe admictenda est compensatio, pro illa parte, pro qua conuentus apparet creditor, Alci. in l. quidam ex istimauerunt num. 9. ff. si cert. pet. Intrigl. consil. 8. num. 9. vol. 1. & Gras. vbi supra num. 64.

Vnum tamen videtur refragari praedictis, resultans ex eo, quod in facto non apparet, quod istud debitum, de cuius compensatione agitur, sit debitum vrbis Panormi, sed potius apparet illud fuisse excellentiae domini proregis, tunc in Regno existentis, ad cuius compotum praefatus de Raualora, tunc depositauit illam quantitatem argenti, & liquidationem postea fecit, vnde non videtur, quod procedat haec compensatio, de eo, quod alter, quam creditor debet,
68 quia illa non cadit in alieno debito, nec creditum vnius compensatur cum debito alterius, l. eius, cum materia sua C. de compens. glos. & Docto. in d. §. bonefide, Corn. in consil. 188. col. fin. vol. 1. Mago. decis. floren. 44. num. 9. Oldr. in cons. 297. num. 2. qui ait compensationem non fieri de debito, & credito diuersarum personarum, Menoch. consil. 195. numer. 15. Surd. in consil. 69. numer. 12. & in decis. 161. num. 13.

Sed hoc diluitur, ex eo, quod verbo fertur verissimum esse in facto totum oppositum,

positum, quod immo illa negotiatio Ioan
nis Baptistæ Rauajora, illudque argentum
per eum delatum ad Regiam Siclam, licet
in compotum suę excellentię, verè tamen
spectauit, & spectat ad vrbem Panormi, il-
liusque valor Peruenit ad eandem vrbem,
& hoc constare Regio Patrimonio, vbi hęc
res pendet, pluries mihi pro certo affirma-
uit dominus conuentis, quo pro constanri
supposito, procedunt quæ de compensatio
ne dicta sunt, dum de eo compensando quę-
ritur, quòd ipsa prætens acreditrix debet,
*d.l.1.& 2.ff.de comp.Surd.in d.consil.69. Me-
noch.in consil.236.num.50*, dato enim credi-
to, & debito hinc inde, procedit compen
satio, idem *Menoch.in cons.121.num.43.*

Secundo principaliter de prætensa sum-
ma est deducenda illa pecuniarum quan-
titas, de qua in diuersis partitis remanse-
runt debitores aliqui ministri, & operarij
d. Regiæ Siclę, tempore quo in ea opera-
batur, & cudebatur argentum, de quo quę-
ritur, vt ex fide Credinzerij dictæ Regiæ Si-
clæ apparet, quorum ministrorum dolus,
seu culpa non debet imputari eidem Do-
mino Decio Magistro Siclę ex infrascriptis.

69 Primo, quia licet regulariter officialis te
netur de culpa ministrorum, & familiæ, *l.
1.§.familiæ, vbi Bar.& Docto.ff.de publi.l.1.
C.ad leg.iul.repert. Bar. per illum tex. in l. quo-
niam iudices, C.de appella.idem Bar.in trac.re-
præsal.in 2. quæst.7.quæst. princi.Feli.in capit.
petrus, num.2.de homicid. Dec. in l.1.quod quis-
que iur. Alci.de præsump.reg.3.præsu.40.in fin.
Cappel.Tholo.decis.196.Boss.in tract.crimi.in
tit.de furt.num.35.& in tit.de offi.corrup. sub.
num.31.vers.est sciendum Menoch. de arbi.cas.
345.* quòd prosequitur, & declarat post a-
lios *Farin.in prac.quæst.24.num.53.cum mul-
tis sequ.* tamen illud vendicat sibi locum,
quando minister, seu familiaris est præpo-
situs, & electus ab eodem offitiali, quo ca-
su ipse tenetur, quia mala electio est in
70 culpa *l.1.in fin.ff.de Cust. reo.l. qui tam non
idoneum, ff.commod.& l.1.§.si quis igitur, cum
simili.ff.nau. caup.& stabul.* At secus vbi eli-
gitur ab alio, puta a superiore, vel alio of-
ficiali (vt in facto) in quo ministri, & ope
rarij dictæ Regiæ Siclæ non deputantur per
magistrum Siclæ, sed eliguntur per magi-
strum Probę, præstito Iuramento de bene
& fideliter operando, nec aliter ibidem
possunt operari, vt constat per fidem magi-
stri Notarij officijs dicti magistri probę, die
25. Iunij 1615. nam in his terminis non
tenetur magister Siclæ de culpa ministro-
rum, quia quoad eum cessat ratio malæ
electionis, vt tenet *Bald.in cap.1.de offi.deleg.
idem Bald.in l.mancipia, C.de ser.fugi.Feli.Ioa.
Mari. monti.& Rot.citati a Fari.in d.quæst.24.
71 num.86.* Conuenit, quod traditur de custo
de carceris, qui ita demum tenetur de cul-
pa ministri, si ipse eligit per illum *tex. in d.
l.fin.in fin.ff.de custo.reo.l.ad commetariensem,
& ibi sal.num.1.C.eod. Paris.de put.in tract. de
Syndi.in verb. carcer, & carceratus cap.2.in
cap.An potestas, nu.4. Gram.vot.29.num.12.*
vbi vero ab alio fuerit electus, ipse custos
non tenetur, idem *pari.de put.vbi sup. quem
sequitur Bec.in decis.117.num.8.Roman.in sing.
30.Hyppoli.in prac.crimi.in §.attingam. numer.
73.cremens.sing.99. Menoch.eos citans.de arbi.
cas.302.num.8. Crot.in l.4.§.Cato nu.72.ff.de
verb.obli.Fari.in d.quæst.24.num.88.& quæst.
31.num.57.& 162.*

Secundo non debet culpa prędicta sibi
imputari, quia non poterat, nec debebat
ipse Dominus Decius tunc magister Siclę
diffidere de prędictis ministris, & operarijs,
eo ipso, quod erant de putati ad illud mini
72 sterium, prę sertim cum delatione iuramen
ti, quando quidem viri boni pręsumeban-
tur, & in eis cessabat omnis sinistra suspitio,
*capit.nisi essent, de pręb. Bolog.in l.ciuitas nume.
35.ff.si cer.pet.& Caro.Bardel.in cons.39.num.
5.* Et maxime, quia tales operarij, ex Pri-
uilegio, seu consuetudine immemorabili
debent esse viri nobiles, qui pręsumuntur
73 datę fidei obseruantissimi, vt inquit *Angel.
in l.a bone fidei, ff.de rei vend. quem in suis ter-
minis sequitur Feli. in capi. cum contiget, de re-
scrip.Ias.in l.si pecuniam, §.fin.in fin.ff.de condi.
ob cau.Alci.de præsu.reg.1.præsu.48.ver.ex ista,
Menoch.lib.6.præsu.59.num.2.* Et propterea,
si contra fidem datam defecerunt, non est
imputandum magistro Siclę, qui eorum
opera vsus est, *Caro.Bard.in d.cons.39.nu.6.*

Tertio, quia quatenus prędicti operarij,
& ministri, qui iam soliti erant bene, &
fideliter in d. Regia Sicla operari, post da-
tum eis illud argentum, contra eorum so-
litum defecerunt, vtique casus iste ęqui-
paratur casui fortuito, & per consequens il-
le casus excusat eundem dominum de Ciri
74 no Magistrum, & administratorem dictæ
Regię Siclę, *l.2.& ibi glos.ff.de admi.rer.ad
ciui.perti.& l.si res pupillares, ff. de admi. tuto.*
vbi tutor, qui dedit pecuniam argentario,
qui postea defecit excusatur, per quem
ita de administratore tradit *Decian.in consi.
47.num.9.& clarius.num.37.Vol.4.*

Quarto, & vltimo hæc culpa dd. ope-
ratiorum

ratiorum

rariorum eidem domino Decio imputari non debet, quia pro eo vrget præsumptio diligentię in officio suo, *l.1.C.de suscep. & archi.lib.11.l.2.vers.quod non arbitramur*, C.de *offi.ciui.iudi*, *Bal.in l.errorem, C.de test.Docto.in l.damni, §.sabini, ff.de dan.in fect.* Crau.*in cons.249.num.3.& in cons.270.num.6. Bec.in decis.216.num.6. Fari.d.quæst.31.sub.num.18. Decian.in cons.2.num.213.Vol.1.latè Menoch.lib.2.præs,82.* Hę igitur pecuniarum quantitates sunt compensandę, & deducendę de pretensa summa, dato quod deberet calculari argentum secundum nouam tariffam, at vbi ex deductis in primo capite principali illud argentum debet calculari secundum illam primam tariffam Ioannis mille, vti veriorem, & quę tempore suę administrationis Seruabatur in dicta Regia Sicla, vtique ex prędictis resultat, quòd ipse dominus Decius non solum nihil debet, sed fuit, & est creditor dictę vrbis in magna Pecuniarum quantitate, vt ex deductis in hoc secundo capite constat.

Quibus sic stantibus, non obstant in contrarium adducta, quarum tria Prima ex præmissis, nihil refragari facilè perpenditur,

Quod vero quarto, & vltimò loco afferebatur resultans ex solutione illarum vntiarum ducētarum, & ex pignorum consignatione facta domino Don Francisco Mariæ de Borronia procuratori vrbis Panormi, in compotum istius pretensi debiti, propter quòd visus est istud debitum pretensum ratificasse, & approbasse, de quo, licet faciat magnum festum Pars aduersa, dum in quodam memoriali Porecto suæ excellentiæ, asserit hoc solum sufficere ad condemnationem conuenti, tamē, si res ipsa diligenter perpenditur, illud facile dilui-

76 tur, Nempe, quòd dictū, est quòd per solutionem quis dicitur approbare causam præambulam, ex qua soluit etiam si causa non esset legitima, *ex specul.Aret.Alex.crau. Dec.Calca.Alciat.Tiraq.Menoch.& alijs per illa iura in l.2.& in l.si veritas, C.de fidei com.& l.sed iulianus, §.fin.ff.ad sena.cons. Maced.* procedit ī eo, qui sciēter soluit, *glo.Sal.et alij in d.l.2.& in d.l.si veritas, glos.in l.si certis annis, C.de pact, & in l.non dubium C.de testa.Laur.Calca.in d.cons.22.sub.nu.8.& col. fin.Rui.in cons.63.sub.num.23.& sequ.volu.3. Menoch.in tract.de recup.poss.remed.15.numer. 15.num.127.& idem Menoch.in cons.561.nu. 13.* Pariter, vt illud vendicet sibi locum, requiritur, quod spontè quis soluat, & sic debent conuenire scientia, & spontanea voluntas, *d.l.non dubium, & ibi glos.in verb. agnouerit*, C.de *testa. Angel.in l.2.in fin.C.de his. quæ met.Caus.* qui ait, quòd nunquam soluens dicitur approbare causam præambulam, quando ex necessitate coactus soluit, quod Sentit *Bar.in l.1.§.hoc interdicto, ff.quod vi, aut clam, Fel.in cap.quoad consultationem, de re iudi.quod expressè post Angel.Bar. & Felin.voluit Hippo.de Marsi.in sing.89.incip.solutio, Beuinca.in trac.de pauper quæst.8. in 7.special.num.6.Bursa.cons.71.num.28.vol. 2.* & ideo prædicta non vendicant sibi locum in facti specie, in qua ipse dominus Decius, non sponte, sed coactè soluit illas vntias ducentum, & pignora dedit non valens aliud agere, ex quo (si in facto non

77 erro) erat in fortijs curiæ, *Bald.in cons.36. vol.3.& in l.falsus, C.de furt.Rolan.in consi.2. num.52.Volu.1.& in cons.57.num.42.volu.2.* vnde nihil operatur talis necessaria, seu coacta solutio, vt voluit *Imo.in cons.147.num. 14.* in quibus terminis hoc idem sequitur *Menoch.qui horum meminit in d.cons.561.num. 14.cum duobus seq.*

78 Et secundum prædicta procedit, quòd magis in terminis dictum est post *Bald.Sali. Natt.& Magon.* de eo, qui partem debiti soluit, qui propter hoc censetur debitum ipsum, ac reliquum agnoscere, per illum *tex.in l.cum fidem, C.de non numer.pecu.* nempe illud est verum, in eo, qui scienter soluit, vt dicunt *Bar.Salic.& alij in d.l.cum fidem, in quo iuris articulo, vt ex distintione Sali. colligitur, vbi sup.breuiter quatuor casus considero.* Primus, quando soluens partem expressit se velle fidem cautionis agnoscere, & tunc in totum sibi præiudicat, vt *in d.l. cum fidem, & in aut.sed cum testator, C.ad leg. fal.* Secundus, quando soluens expressit in parte soluta tantum agnoscere, & tunc in reliquo sibi non præiudicat, per illa iura *in l.quidam, ff.si cer.pet.& in l.fin. vbi not.C. ne vxo pro mari.Aret.in consil.91.col.fin.Ias. in l.si ob turpem, ff.de cond.ob turp.caub.Paris.& Natt. quos citat Surd.in decis.33.num. 12.idem Surd.de Ali.tit.4.quæst.16.nu.26.& in cons.212.num.25.* Tertius casus, quando soluens nihil expressit soluendo partem debiti, & tunc in dubio non dicitur fidem cautionis agnoscere, ita vt possit probare errorem, & repetere solutum, vt tradit efficaciter *Sali.in d.l.cum fidem in vltimo capite distinctionis, per tex.in l.cum de indebito, ff.de prob.quod non inficiat Natt.in cons.77.sub.num. 7.* qui tertius casus conuenit rei, de qua quæri-

quæritur, vt in ea, conſtito, quòd ipſe dominus Decius non ſit debitor, iuxta præmiſſa reſtituantur dictæ vntiæ duocentum quartus, & vltimus eſt caſus indubitabilis, quando ſoluens partem noluit fidem cautionis, in aliquo agnoſcere, quo caſu in nihilum ſibi præiudicat, vt inquit *Sali. vbi ſup. in 2. capit. diſtinctionis*, ad eo quòd, comperta veritate, ſolutum repeti poteſt, *l. 2. cum concord. ff. de cond. indeb.* & iſte eſt caſus noſter, in quo ipſe dominus Decius ſoluit illam partem coactè, nolens fidem cautionis agnoſcere, ſed non valens aliud agere animo, repetendi comperta veritate rei per tribunal Regij Patrimonij, vt ipſe aſſerit in memoriali, tunc porecto ſuæ excelentię qua propter vanum eſt affirmare, quòd per illam ſolutionem ſic factam, voluit ipſe dominus conuenctus agnoſcere prætenſum debitum, quo enim animo ſoluit, ex pręcedentibus, & ſubſequentibus ſolutionem ipſam, iudex arbitretur, nempe ex his probatur animus, non minuſquam ex circumſtantijs, & qualitate facti, *ad trad. per Maſcard. de probat. conclus. 95.* & ita concludendum eſſe arbitror iuxta prædicta, ſalua ſemper ſanctiori doctrina præſtantiſſimorum iuris conſultorum tribunalis, vbi res ipſa pendet, quibus ex more hæc ſubmitto. Meſſanæ Die 4. Frebuarij 1617.

Ita iuris eſſe ſentio

Octauius Gloritius Iuriſconſultus Tropienſis.

RESPONSVM OCTAVVM

SVMMARIVM

1 *M. R. C. est iudex competens in causa feudali; quæ loco domini, vel parium est subrogata. & num. 2.*
2 *Iudex quis sit competens in causa feudali, de iure communi feudorum.*
3 *Princeps, per viam legis generalis ius, & dominium alterius an tollere possit.*
4 *Magna Curia in loco, vbi residet concurrit cum ordinario.*
5 *Quid si recedit ante exspeditionem causæ.*
6 *Causa debet finiri, vbi est inquoata,*
7 *Causa conclusa in M. C. in Regno Siciliæ, non transit in hermodicium.*
8 *Conclusio æquiparatur aliquando sententiæ, remissiuè.*
9 *Iudices Straticotiales tenentur declarare contra priuilegia Messanæ*
10 *Mandata contra Priuilegia Messanæ, non debent exequi.*
11 *Literæ, de quibus quæritur, sunt contra priuilegia Messanæ.*
12 *Ciues, & habitatores Messanæ non possunt alibi conueniri, vel accusari, quam in curia Sraticotiali.*
13 *Forum originis, Vel Domicilij, quis sortitur de iure communi.*
14 *Iudex domicilij, Vel originis, an possit cognoscere de delictis alibi commissis.*
15 *Siculi, attentis capi. Reg. non possunt extrahi à foro domiciiij, & alibi conueniri.*
16 *Priuilegij maior efficacia, si cum eo concurrit ius commune.*
17 *Responsio Primi obiecti.*
18 *Curia Straticotialis cognoscit causas feudales, pro quibus ciues Messanæ in primo iudicio, ibidem debent conueniri,*
19 *Responsio secundi obiecti.*
20 *Iudicium causæ feudalis habet instantiam.*
21 *Decisum, si quid non est iure feudi, recurritur ad ius commune.*
22 *Instantia causæ feudalis quanta sit.*
23 *Quid in Regno Neapolitano*
24 *Iudicium, ad cuius transfusionem datur cedula non est in consideratione in hac facti specie.*
25 *Partes possunt renunciare instantia,*
26 *Renunciari quid videatur, per simplicem litis cessionem.*
27 *Renuncians liti, ad illam reddire non potest,*
28 *Regressus non datur, ad ius renuntiatum.*
29 *exceptio, quæ oritur ex cessione litis, est litis finita, & impedit processum.*
30 *Instantia noua in quoatur, vbi instantia perimitur, siue per lapsum temporis, siue per cessionem.*
31 *Instantia peremptio non perimit ius in ciuilibus, licet aliud in criminalibus.*
32 *Scriptura priuata regulariter non probat.*
33 *Scriptura priuata, auctoritate testium suffulta, an probet.*
34 *Iudicium semel exstintum non reuiuiscit.*
35 *Nonentis, nullæ sunt partes.*

ARGVMENTVM

An, qui ex priuilegio à foro suo extrahi non potest, vti priuilegio possit aduersus citationem factam super transfusionem iudicij alibi legitimè tentati cuius tamen instantia perijt per lapsum temporis, vel per litis cessionem.

SPiritus Sanctus Adsit. Viso euilogio mihi exhibito, in eo de quo consultatio queritur videtur prima fronte, quod Præmissæ Literæ non sunt contra Priuilegia ex duobus. Primo quia talis est natura causæ feudalis, de qua tractatur, cuius sola M. R. C. est iudex competens in regno, vt legitur in consti. statuimus, & ibid. notat *Afflict. in 4. Nota. de offi. magi. iusti. & in consti. Margaræ curia, &*

via, & ibid. idem Afflict. in 2. & 3. notab. & in consti. Iustitiarij nomen in fin. & in consti. si quis post litem §. in feudalibus, in quibus patet, quod de feudis quaternatis, vel de eorum quota solus Institiarius, & Iudices Magnę Curię possunt cognoscere, quibus abdicatiuè hæc iurisdictio competit *Pet. de Greg. in tract. de iudi. caus. feud. quæst. 7. sub. nume. 7.* Itaquòd, licet iure feudi, dominus cognoscit de feudo, si inter duos vassallos exstat contentio, *cap. 1. Vbi not. de contr. feud. apud par tarmi. cap. imperialem, §. præterea, & ibid. feudistæ omnes, de prohibita feud. Alie. per feder. c. nouit, & c. cetærum. extra de iudi. c. & ex transmißa, & c. verum. de for. compe. Gram. in decis. 103. num. 133. latè Aluaro. in capi. 1. col. 2. apud quam, vel quos, Cur. iun. in tract. de feudi. in 7. Par. Iacob. de 5. geor. de feud. in vers. & dicti vaßalli prodictis rebus, Alex. in consil. 79. col. 5. vol. 1. Gui. Papa in decis. 139. num. 2. Pet. de Greg. de iudi. caus. feud. d. quæst. 7. in prin.* adeo quòd in illius præiuditium in alium hæc iurisditio non est prorogabilis, *glos. in d. §. præterea. & ibid. And. col. 6. in prin. vers. sed si dominus. & Alua. col. 2. vers. quæro cum ista glos. Maran. in 4. par. quæst. 12. numer. 25. Abb. in capit. p. & Greg. num. 18. de offi. delega. Nacta. in cons. 413. num. 6. latè Surd. in consil. 47. num. 8. Marta, de iurisdi. num. 4. par. cent. 2. cas. 184. in fin. Capici. in Dec. q. num. 8. & 9. foll. in d. const. Regni Iusticiarius nomen numer. 122. Franc. decis. 417. Paris. in consil. 118. num. 22. vol. 2. clarius in §. feudum quæst. 39. in fin. Soci. Iuni. in cons. 74. num. 76. vol. 2. moli. lib. 4. de Hisp. primoge. cap. 9. num. 5. & 9. Ceuall. quæst. 782. nu. 2.* & pares eodem iure cognoscunt, vbi de feudo ligio non quæritur, aut contentio est inter dominum, & vassallum *cap. Imperialem, §. penul. de probib. feud. alie. per feder. Cur. in tract. de feud. in 1. par. quæst. 8. Oldr. in consi. 234. in fin. Boss. de for. compe. nume. 170. Capic. in sua inuest. in verb. ligium feudum conll. 11. fol. mihi 233. Roland. in cons. 89. num. 19. volu. 2. Pet. de Greg. de conces. feud. in 5. par. quæst. 8. & de Iudi. caus. feud. quæst. 7. num. 15. vers. secundo. infero. Intri. de feud. in 1. centu. quæst. 28. num. 44.* tamen in Regno sola M. C. loco eorum est subrogata, vt inquit, *Pet. de Greg. in d. vers. secundo in fero, & ipsa sola congnoscit, Par. de put. in tract. de reint. feud. cap. est aduertendum in fin. fol. 159. Mari. frec. de sub feu. in tit. de offi. mag. iusti. in prin. numer. 40. fol. 23. & in 7. auct. num. 2. fol. 203. Cumi. in Rit. cap. 76. num. 24. Afflict. in capi. 1. nume. 39. de suc. feud. Capic. in Inuest. Rub. feud. genera, vers. quaternatum in fin. fol. 230. Pet. de Greg. de conces. feud. par 5. quæst. 5. ver. quartus effectus*, ex quo resulrat quod dato, quod ciues Messanę, ex priuilegio, pro eorum causis non possint alibi conueniri, nisi in foro ordinario straticotiali, tamen tale priuilegium non procedit respectu causę feudalis, specialiter propter eius grauitatem, reseruatæ solę M. R. C. peruiam legis generalis, qua potest princeps, nedum priuilegium, sed quòd plus est ius, & dominium alterius tollere, absque aliqua rei compensatione, *ex Bar. in l. toties, ff. de polli. Alex. in cons. 190. nu. 17. Vol. 2. quòd est duplicatum in cons. 108. vol. 3. quem refert, & sequitur Dec. in cap. quæ ecclesiarum num. 21. in lib. meo vers. secundo hoc intelligitur, de const. Cozadi. in cons. 5. nume. 21. vers. quinto adduco, quorum meminit Ant. Gab. de iur. quæst. non toll. concl. 2. num. 26. accedit Menoch. in cons. 701. num. 88. vol. 8. Pereg. in trac. de iure fisc. lib. 5. tit. 2. num. 52. vers. Item cum domino in* Secundo quia dictæ litteræ non sunt super nouo iudicio inquoando in M. R. C. sed super transfusione iudicij pendentis, olim moti in M. R. Curia, tempore, quo residebat Messanæ, quo casu licitè potuit Iudicium intentari, etiam in Allodialibus, ad electionem Actoris R. M. Curia, quæ in loco; vbi residet concurrit cum ordinario, *And. in d. const. statuimus col. 3. in prin. vers. quid si princeps, cuius meminit Pet. de Greg. in d. quæst. 7. num. 3. & in quæst. 8. num. 4. de iud. cau. feud. Iosep. cum super Ritu. cap. 135. num. 121. & ibid. Mut. nu. 17.* quod expræsse est prouisum *in cap. Reg. Alfon. num. 177. idem Mut. super Consuet. Panor. cap. 5. sub. num. 68. & in Ritu. cap. 72. num. 25. cum. sequ.* & propterea licet, recedente Magna Curia
5 ab vrbe Messanæ, & per consequens vigore Priuilegij Regis Alfon. causæ remanent penes ordinarium, prout est dispositum *in cap. eiusdem Reg. 177. qui in fin.* reseruat Priuilegia locorum, prout clarius declarat, *Mut. in S. Rit. 72. sub. num. 37.* tamen, quia causa erat feudalis stetit in M. Curia, ad cuius transfusionem emanarunt literæ, de quibus quæritur, ideo non conueniunt Priuilegia
6 de non exstrahendis ciuibus, nempe causa ibi debet deffiniri, vbi legitimè fuit inquoata *ex reg. l. vbi cæptum, ff. de iudi. l. si quis postea. ff. eod. tit. & in l. pe. ff. de iuris omni. iudi. Abb. in capi. postulasti num. 2. de homi. & latè Cors. in addi. ad repert. Abb. in verb. indicium.* Nec prædictis refragatur, quòd Instantia dictæ causæ per lapsum temporis exspirauit, Iuxta *tex. in l. Properandum, cum materia sua C. de iudi.* nam si est verum, quòd in

cedula supponitur dictam causam esse iam conclusam, istud sufficit in Regno ad perpetuandam instantiam, itaquòd causa
7 non transit in hermodigium, vigore *Rit. in cap. Alfo.* 184. quòd non esse sublatum patet ex *prag. Card. V. in Regno sub. tit. insta. caus.* cuius meminit in terminis causæ feudalis *Pet. de Greg. ind. tract. de iudi. cau. feud. cap.* 43. *num.* 8. qui sentit, quod in hoc casu conclusio æquiparatur sententiæ, nec est nouum,
8 *ex glos. in l. si rem, §. fin. ff. de euict. cum concord. allegatis per eum, & ex Bar. in l. si mater, §. eam dem. ff. de excep. re. iud. Fel. in cap. insinuante col.* 4. *vers.* 3. *allego. de offi. deleg. Vinc. de Franch.* qui istud declarat *in decis.* 286. *nu.* 4. & 8. *mut. in consu. Pano. cap.* 5. *num.* 30. & *remissiuè super Rit. in d. cap.* 72. *num.* 37. *circa fin.*

Sed tamen istis non obstantibus, in contrarium est veritas, quòd immo litteræ, de
9 quibus quæritur, tendunt cum omnibus inde sequutis contra priuilegia Messanæ, & ita debet per iudices Straticotiales, Regios delegatos declarari, Et pro hac veritate suppono illud fundamentum, quòd omne mandatum, ordinatio, seu scriptura, quæ emanat contra constitutiones, mo
10 res, consuetudines, aut priuilegia Messanæ non debent exequutioni demandari, nisi fuerint regulata, vt patet ex Priuel. Roge. & Manfr. de quibus in Eulogio, sed in proposito, litteræ, de quibus quæritur, tales sunt, nempe tendunt contra priuilegia Messanæ, ergo non debent exequi, sed debent, iuxta actum Allegationis declarari contra priuilegia minor istius suppositi est vera, quãdoquidem quatenus per dictas litteras
11 D. Ioanna ciuis Messanæ, de cuius ciuilitate, & origine patet in eulogio exstrahitur ab eius ordinario foro Straticotiali, & cogitur in M. R. C. respondere, & litigare, certum est, præmissis litteris refragari priuilegia Messanæ, ex quibus patet, quòd ciues, & habitatores istius vrbis in curia Strati
12 cotiali, & non alibi, tam pro ciuilibus, quam pro criminalibus causis magnis, & paruis in primo iudicio conueniuntur, & accusantur, itaquod cuiuscunque auctoritatis sit is, qui litigat cum ciue, vel habitatore, non potest eum à suo prædicto foro extrahere, & alibi conuenire, patet ex priui. Roger. Fede. Manf. Iodo. Ioan. &
13 Alfon. cum quibus pariter, & ius commune concurrit, quo attento quis sortitur forum originis, seu domicilij, *ex notat. in l. hæres absens, §. proinde, ver. vt si quis in glos. in*
14 *verb. debebit & in §. fin. ff. de iudi.* Itaquod in fortioribus traditur, quòd iudex domicilij, vel originis cognoscit de delictis, alibi commissis, *Bar. in l. si cui, §. fin. ff. de accus. & in l. cunctos populos, num.* 47. *C. de sum. trin. Ant. de But. & Abb. in cap. cum contigat de iure Iuran. & alij, quos congerit* Couar. *prac. quæst. capit.* 11. *sub. nu.* 6. quibus accedit *Burs. in cons.* 77. *col.* 2. *vol.* 1. *Mago. in decis.* 70. *in lucu. Thesau. in decis. peda.* 90. *num.* 5. & *Vince. de Fran.* qui horum meminit *in decis.* 66. *in fin.* quinimo cum priuilegijs præmissis conueniunt magis ad rem *cap. Regni Reg. Alfon.* 72. & 177.
15 quibus attentis nemo siculus potest extrahi ab eius domicilio, vt inde alibi, omisso iudice ordinario, teneatur litigare, quod idem legitur *in cap. Reg. Mart.* 62. *Multa. super Rit. in d. cap.* 72. *num.* 33. ex quo datur intel-
16 ligi maior efficacia priuilegiorum Messanæ, stante iuris communis, & statutorum *concursu. arg. l. cum in adoptiuis, C. de Adopt. & in §. sed hodie inst. eod.* quòd in terminis testatur *Fran. in decis.* 505. *num.* 2. Et ideo, quatenus per litteras præmissas D. Ioanna exstrahitur à foro sui domicilij, dictæ litteræ, ex hoc capite sunt contra priuilegia, & istud non habet dubium, si ea, quæ ex aduerso allegabantur in facto non militant (vt ostendetur) vnde solum restat respondere ad obiecta, ex quibus apparet prima fronte rem ipsam habere aliquam difficulta-
17 tem quoad primum vnico verbo respondeo naturam causæ feudalis non obstare, nam licet sit verum, ex dispositione statutorũ; quæ vrgent in vtroque Regno, solam M. Curiam de causis feudalibus cognoscere, vt supra probatum est, tamen ex priui-
18 legio Curia Straticotialis à tali congnitione non est exclusa, in tantum quod iudices Curiæ Straticotialis cognoscunt in primo Iuditio causas feudales, de quibus alias M. Curia congnoscit, itaquòd pro causis feudalibus cuiuscunque qualitatis fuerint ciues Messanæ alibi citari, nec extrahi possunt, vt prouisum est per eternæ memoriæ Regem *Philip.* 2. *in cap.* 4. cuius meminit *Iosep. Cumi. super Rit. cap.* 83. *nu.* 23. & *post eum Mastrill. in addi. ad Pet. de Greg. in tract. de iudi. caus. feud. in quæst.* 7. *lit. D.* ad cuius Vrbis vberiorem cautelam extat in forma priuilegium exspeditum ab eodem Principe, in quo expresse Cauetur, quod nec ex officio, nec ad partis instantiam possint ciues Messanæ alibi conueniri, etiam in M. R. C. pro causis feudalibus, nisi in eorum foro ordinario Curiæ Straticotialis, & sic cessat omnino Primum obiectum, nam in casu legis non

non cadit difficultas, *l. ancillæ & ibi Bal. C. de furt. & in claris non est opus coniecturis, l. ille, aut ille, §. cum in verbis ff. de lega. 3. & l. continus, §. cum ita cum similib. ff. de verb. obliga.*

19 Quoad secundum, in quo stat prima fronte difficultas pro solutione considero nullum hodie pendere iudicium prætensæ causæ in M. R. C. Itaquòd potius de nouo agitur iuditio, quam de illius transfusione, & ideo refragantibus Priuilegijs, non potest D. Ioanna à suo ordinario foro extrahi, & sub colore dictarum literarum

20 in Magna Curia nouo iudicio conueniri, & pro huius rei veritate, suppono breuiter, quod Iudicium causæ feudalis habet instantiam, non minus, quam si de re allodiali ageretur, iuxta illum *tex. in d. l. properandum C. de iud.* Nam eo ipso, quod iure

21 feudi non est decisum quanta sit instantia causæ feudalis, recurritur ad ius commune *ad tex. in cap. 1. de feud. cogni. Alua. in capit. imperialem, §. penul. in fin. de probib. feud. ali per fed. cur. iun. in trac. de feud. in 7. par. quæst. 3. Capic. in decis. 186. & Cara. super Rit. Neap. 244. num. 1.* Et sic erit triennalis, prout est deffi-

22 nitum in ciuilibus *in d. l. properandum, & tenet Pet. de Grego. in d. Trac. de Iudi. caus. feud. quæst. 43. & licet Boer. in consue. Bitur. tit. des costumes §. 23. in fin.* voluit instantiam causæ feudalis anno perire, per *tex. in capit. 1. vbi hoc not. si de inuesti. inter domi. & Vassa. lis oriatur*, tamen verius est illam esse triennalem, & quod traditur *in d. capit. 1. procedit in 2. instantia, vt ibid. testantur Iser. Alua. Præpo. & Bal.* quorum in hac re meminit *Cara. in d. Rit.* 244. *num. 2.* quod in Regno non habet dubium, in quo licet per *capi. Caro. V. nu. 198.* fuerit causarum instantia abbreuiata ad biennium, in feudalibus tamen nihil est innouatum, & expresse de his excipitur,

23 *Mastril. in decis. consi. 66. num. 9.* quamuis in Rengno Neapolit. (licet aliud sentiat *Cara.*) instantia causæ feudalis durat per annum, quia sic est præscriptum *in d. Rit. 244. & tenet Affli. in consti. Reg. hac lege. in 1. notab. Venus in prac. in 5. par. nu. 42. & Annib. Troys. in d. Rit.* vbi expresse inquit dispositionem *d. l. Properandum*, in Regno esse Correctam respectu causę feudalis. Hoc supposito dico breuiter, quod illud iudicium præten-

24 sum, motum in anno 1528. in M. R. C. ad cuius transfusionem emanarunt literę præmissæ, non est in consideratione, licet eo tempore potuit intentari in d. Tribunali M. C. tum quia causa erat feudalis, tum etiam quia tunc residebat Messanæ, vt ex præmissis patet, nam illud est penitus sublatum, illiusque Instantia penitus perempta, & si non lapsu temporis, si verum est causam fuisse conclusam, sed facto partium per expræssam renunciationem, cui partes

25 posse renunciare nemo dubitat, ad notat, *in l. 1. C. de pres. Long. temp. Bal. in l. post quam liti. num. 2. & ibid. Fulgo. Salij Pau. de Cas. & alij C. de pactis, Alex. in cons. 22. num. 6. volu. 1.* De qua renunciatione constat per Albaranum D. Philippi la Rocca de mense Maij 1583. Legitimi contradictoris d. pretensę causæ, vt patet ex capite illius contractus Accordij, in Eulogio præsentato, qui contemplatione domini Viscontis Rizzo conuenti, à quo ipsa D. Ioanna, vti filia, & hæres causam habet, fecit litis cessionem in ampla forma, tam respectu iuris, causæ, & Actionis, quam etiam respectu instantię, Itaquod in hac re cessat difficultas,

26 quid per simplicem litis cessionem videatur renuntiatum, quamuis communiter traditur quod causæ, & instantiæ renuntiatum censetur, vt notat *glos. 1. in d. l. post quam liti, & ibid. ita summat Bald. & post eum Doct. quos reassumit Pet. Surd. in decis. 282. num. 20. qui refert Cur. Iun. ibid. nu. 9.* attestari de communi, nam in hac facti specie verba cessionis sunt clara, Itaquod non est opus accedere ad coniecturas, nempe D. Philippus expresse cessit, tum causę, & actioni, tum etiam instantiæ, & sic vtrunque ex cessione fuit sublatum, si verba debent attendi *ex l. non Aliter, ff. de leg. 3. & l. 2. §. fin. ff ad Tertu. Socc. Iun. cons. 3. num. 36. vol. 1. & consil. 160. num. 47. vol. 2.* quæ cum virtute operandi censentur apposita, iuxta *not. in l. 1. ff. quod. met. caus. & in l. 1. ff. ad muni. l. si quando, ff. de leg. 1. Bal. in rub. C. de cont. empt. quæst. 9. & Dec. in consi. 626. num. 7. cum concord.* Vnde resultat, quòd nullo iure potest D. Ioanna ad presens, causam iam finitam per cessio-

27 nem D. Philippi, à quo ipse causam habet instaurare, quia qui renunciat liti, ad illam redire non potest, *ad tex. in d. l. post quam liti, & ibid. inquit. Dec. num. 17.* & est generale quod ad ius renuntiatum non datur regres-

28 sus, *l. quæritur, §. si venditor, ff. de edili. edic. l. herennius, in prin. ff. de euict. cap. quam periculosum. 7. quæst. 1. Dec. in cons. 389. num. 10. Cephal. in consi. 423. num. 23. Crau. in cons. 24. nu. 4. & in cons. 290. num. 2. Bec. in cons. 38. nume. 4. & in cons. 58. num. 8. Menoch. in cons. 1. num. 209. vol. 1.* quorum meminit *Pet. Surd.* quibus accedit *in decis. 51. num. 11. & in decis. 231. num. 13.* & ideo *Doct. communiter in d. l.*

postquam liti testantur, quod exceptio, quæ oritur ex litis cessione, est litis finitæ, & impedit Processum, sicut ceteræ, de qui-
29 bus *in cap.1.de lit.contes.in 6. quod not.Bar.in d.l.postquam liti in fin.Bal.in 5.opposi.sub. num. 4.& ibid.Paul.num.2.& Dec.num.9.* qua de re si de facto instauratur, stante cessione instantiæ, nouum est iudicium, quòd in-
30 choari necesse est,ac si instantia per lapsum temporis esset perempta, iuxta, *glos. in l. properandum, §.fin.in verb.vigorem C.de iudi. Bar.in l.petendæ C.de temp.in integ.resti.Venus. in prac.in 5.par. num. 47. & 55.* Et istud est indubitatum in ciuilibus,quia data perem-
31 ptione instantię, ius remanet, vt inde nouo iudicio possit intentari, refectis expensis, *Sali.in l.qui de crimine, in 4. oppo. C.de accus.Capi.decis.206.num.4. Clar.in quæsti.51. vers.alia est defensio, Venus.vbi sup. Cara.in rit.248.num.14.Curt.Iun.in cons.163.num.4. Caual.decis.22.num.56.in 3.par.Roland.consil. 94.num.6.vol.3.& cons.82.nu.4.& Mastril. in decis.70.*licet aliud sit in criminalibus,in quibus actor non auditur, etiam si voluit expensas soluere, *Sali.& Alex.in d.l.properandum, §.fin.Afflic.in cons. reg. Accusatorem, in 2.not.Sali.in l.1.C.vt inf.cert.temp.& in l. abolitionem col.1. C.de ad alte. Grama. vot. 31. Iul.clar.in tract.crimin.quæst.51.nu.8. Sali. in d.l.qui de crimine. C.de accus.post.num.8. Capi. in decis.206.nu.4. Vinc.de Franc.in decis.250. in 2. par.Carau.in Rit.Neap.248. num.13.& 14.Roland.in cons.93.num.7.vol.3.& in cons. 82.num.4.vol.4.Mastril.in d. decis.70.in prin. Galea.malua in consi.110.num.4. Surd.in cons. 199.num.1* late dixi, & scripsi occasione illius articuli, anreus ex confessione possit condemnari, non obstante lapsu instantię *rub. de probat. vbi de communi post. Sali.in d.l. qui de crimine, & post Roland. Malu. Vince.de Franc.& Iul.clar.vbi sup.* Itaquę ex prędictis patet nouam in ciuilibus Instantiam inchoari, sublata, & perempta instantia, prout in propijs terminis cessionis, sentit *Pau.de Castr.in d. l. postquam liti, in fine C. de pact.* Et propterea,si nouo agendum est iudicio, nullo modo potest D. Ioanna alibi conueniri, nisi in foro Messanæ, & obid quatenus sub colore prǽmissarum literarum, extrahitur, tales literæ sunt contra priuilegia, & ita omnino debet declarari.

32 Audio tamen, quod vnum ex Aduerso sit motiuum, videlicet, quòd non constat de tali litis cessione, nisi per Albaranum, quòd tamquam priuata scriptura non probat regulariter, *ex not.in l.scripturas,cum auth. ibi posita C.qui pot. in pigno. hab.faciunt iura in l. instrumenta domestica, & in l. exemplo C. de probat. cap.2.& ibid. Cara .extra de fid.instru. Afflic.in decis.85.in fin.Ioan.de Ami.in consil. 101.num.24.Bart.& alij in l.Admouendi ff.de iure iur.Roma.in consi.303. Hyppo.de Marsi.in sing.436. Roland.in cons.26.in prin.volu.1.& Mascard.de prob.conclus.111.num.1.volum.1. Aret.in consi.64.num.1. Turret. alios citans in cons.74.num.59.vol.1.Costa cons.1.nume.92. volu.1.Rimi.Iun.consil.39.numer.9.& sequen. Menoch.consil.1.num.326.& consil.378.num. 10.Petr.Eimius.in consil.216.nume.92.volu.3. cum alijs citatis a Nicol. Gen.de scrip. priua. lib. 1.quest.4.in prin.* Sed prædicta sunt vera, & procedunt in scriptura priuata, nullo testium adminiculo suffulta, nec iustificata, & in his terminis stat regula, & loquuntur doct. præ alle, sed quando scriptura li-
33 cet priuata, partis, & testium subscriptione iustificatur, secus est, prout in facto, in quo Albaranum extat scriptum, & subscriptum manu d. D. Philippi, eiusque sigillo munitum, cum testium, subscriptione, illudque constat per testes receptos in curia Straticotiali, quorum vigore ad instantiam domini Viscontis fuit per publicum notarium authenticatum, ex quo resultat, quod talis scriptura ptobat eo ipso, quod constat esse scriptam manu D. Philippi, & per testes est iustificata, *Bar.in l.Admonendi num.26.& ibid.Alex.num.31.& latè Ias.in repet.num.88.ff.de iure Iur.Ant.de But.& Imo. in d. cap.2.col.3. vers.sed aduerte de fid. instru. idem Imo in l.nuda, col.fin.vers.idem adde, ff.de Donat.Alex.in consil.181.num.4.volu.2.* conueniunt ad materiam tradita *per Afflic. in decisi.181. Roland.in consil.26. volu.1. Alex. in consil.289.volu.6. Menoch. de arbi.Iudi.cas. 114.Mascard.ex recentioribus de probat.in conclus.110.num.1. & in conclus. 1294.in 3.vol. Paris.consil.19.num.109.& in consil.45.num. 1.Volu.3.Crau.consi.73.num.15.Cephal.consi. 263.num.32.& sequen. & num.69. Surd.in consil.368.num.19.volu. 3.Burg.in tract.de laudi.part.3.inspec.38.num.1.Magon.decis.luc. 25.num.10.Cæsar. Barz.decisi.21. nume.8.& Genua. in tract .de scrip.pri.in d.capit.4.numer. 225.*& ideo probata cessione litis, & instantię, subsistunt quæ dicta sunt, nouum videlicet esse iudicium, quòd oportet ad presens intentari ex forma Priuilegiorum in curia Straticotiali, nec de primi iudicij transfusione quæri potest, nam eo ipso, quòd per litis cessionem est extintum, am-

plius

plius reuiuisci non potest, ex *l.qui rem*, §. *aream*, *ff.de solu.l.eius qui*, §.*fin. ff. de iure fisc. glos.in l. si eum qui*, §.*fin.ff.de furt.Tiraq.in l. si vnquam in verb.susceperit diberos num.*19.*C. de reuocand.donat. Zaneb. in l.heredes mei*, §. *cum ita*, *in* 8.*par.nu.*161.*ff.ad Trebel.& Surd. in decis.*51.*num.*5. & per consequens de eius transfusione non est tractandum, quia non entis nullæ sunt partes, seu qualitates, *l. eius, qui in Prouincia*, *ff.si cert.pet. l.si chorus ff.de leg.*3.*Roland.in cons.*57.*num.*19.*volu.*1. *& Pet. Surd.in decisi.*317.*num.*6. & ita iuris esse sentio, & in fidem subscripsi, & signaui. Messanæ die 15. Decembris 1610.

Ita Iuris esse sentio saluo.

Ego Octauius Gloricius Iurisconsultus. Messanæ legens.

RESPOSVM NONVM

SVMMARIVM

1 *Congrua, de qua queritur, cedit in causam alimentorum vsque ad num. 14.*

2 *Verbis inseruiendum est in cuiuslibet dispositionis interpretatione, à quibus non licet recedere.*

3 *Substentationis causa, si quid soluitur, vel relinquitur, dicitur solutum, vel relictum pro alimentis.*

4 *Alimenta, substentationis appellatione, continentur.*

Pensio, quæ reseruatur pro substentatione pentionarii, cædit in causam alimentorum, Ibidē.

5 *Expreßum satis dicitur, quod ex natura verborum includitur.*

6 *Expressis, vel æquipollentibus verbis aliquid exprimi, nihil refert.*

7 *Verba, secundum subiectam materiam moderantur.*

8 *Interpretatio, debet fieri secundum subiectam materiam.*

9 *Parochiani tenentur prestare alimenta parocho indigenti.*

Spiritualia, qui seminat, debet temporalia percipere, ibidem.

10 *Oblationes facere tenentur parochiani, presbyteris indigentibus.*

11 *Sententia præsumitur, quod processit ex causa, ex qua sustineri potest.*

12 *Actus præsumitur factus ex causa necessaria.*

13 *Iudex præsumitur pronunciasse secundum, quod ius disponit.*

14 *Congrua substentatio, quæ præstatur parocho, cohæret eius ossibus.*

15 *Alimenta, vti personalia ad hæredem non transmictuntur, nec cædi possunt, nec publicatis bonis transeunt in fiscum,*

Vita, & militia, que præstantur super fructibus feudi, non transmittitur, ibidem.

16 *Alimenta expirant per mortem eius, cui debentur.*

17 *Personalia, quæ sunt, personam non eccedunt, maximè quando persona est causa immediata actus, cuius intuitu actus processit.*

18 *Alimenta debita alicui intuitu officij, sunt perpetua, & transeunt ad successorem in illo officio, sed dicuntur personalia quoad personam officialis, cuius ossibus cohærent. num. 19.*

19 *Debitum alicui, sub nomine dignitatis, regulariter transit in successorem in illa dignitate.*

20 *Pactum appositum in concessione feudi, per quod filiæ in genere vocantur, est personale, nec extenditur vltra filias, sicut non extenditur vltra indiuiduum, quando indiuidualiter vocatur filia per nomen.*

21 *Sententia est stricti iuris, nec ex ea plus infertur, quam ex necessitate inferri potest, nec extenditur.*

Verba strictè debent intelligi, prout sonant, ibid.

22 *Sententia debet interpretari, vt noceat minus, quam sit possibile.*

23 *Substentatio congrua, quæ prestatur parocho, debetur officio Iudicis.*

Alimenta, ordinata à lege, debentur officio Iudicis, equitate suggerente, ibid.

Nec præstantur, vbi officium Iudicis cessat. num. 25.

24 *Officium Iudicis ex mera equitate interponitur, & ab ea descendit, tamquam filius à matre.*

25 *Filius non est alendus, quando aliunde habet.*

26 *Alimenta preterita, que prestari solent, Iudicis officio, non debentur.*

27 *Actionis iure, sique competunt, pro eis sine actione nemo experitur.*

28 *Officium Iudicis introductum est, in locum deficientis actionis.*

29 *Substentatio congrua, de qua queritur, prestatur ex causa certa, & determinata in sententia.*

Causa de futuro, cuius implementum respicit commodum soluentis, censetur finalis.

Idem in causa expressa in sententia, ibid.

30 *Causa, quæ totam respicit dispositionem, & illi causam dat, censetur finalis.*

31 *Ratio regulat dispositionem, illamq; restringit, & ampliat ad casum, in quo Ratio ipsa conuenit.*

32 *Dispositio cessat, eo ipso, quod cessat ratio finalis dispositi-*

dispositionis.

33 *Causa finalis est primum principium dispositionis, & ab ea dispositio regitur, & in ea se habet vt forma.*

34 *Forma cessante, corruit dispositio.*
Forma censetur substantialis, & dat esse rei, ibid.

35 *Debitum, quod praestatur ex causa, regulatur secundum causam sibi annexam.*
Alimenta, quae praestantur ob causam, cessant cessante causa, ibid.

36 *Congrua substentatio, quae praestatur parocho, non est de redditibus beneficij, nec appellatione fructuum continetur, & num. sequen. vsque ad finem.*

37 Collegio *dissoluto fructus ecclesiae spectant ad superiorem,*
Quid in alimentis quę praestantur ijs, qui seruiunt ecclesiae collegiatae, num. 38.
Bona vacantia spectant ad fiscum, ibid. nu. 37.

39 *Fructuum appellatione, non continentur ea, quae cohaerent personę.*

40 *Adiutoria, quę prestantur Baroni à vassallis, dicuntur extra rem, & fructuum appellatione non continentur.*
Adiutoria, quae solent prestari Baroni an debeantur vsufructuario, vel creditori, qui possidet feudum, ibid.

41 *Distributiones quotidianę, debentur prouisu clericorum, pro labore, & seruitio personali.*

42 *Distributiones quotidianae, an appellatione fructuum continentur, & num. sequen. vsque ad finem.*
Canonicus seruiens episcopo, vel absens causa studij, licet percipiat fructus prębendae, tamen non percipit distributiones quotidianas, ibid. vid. num. 47.

43 *Distributiones quotidianae, an continentur sub indulto de lucrandis fructibus in absentia, vel sub condemnatione fructuum perceptorum.*

44 *Distributionum valor, an sit exprimendus in impetratione beneficij.*

45 *Annata, an soluatur de distributionibus, in expeditione bullarum beneficij.*

46 *Congrua, de qua quaeritur, an habeat symbolum cum distributionibus quotidianis, ita vt de vno ad aliud valeat argumentum, & nu.* 48.

47 *Distributiones quotidianae sunt incertę, & dietim distribuuntur, ibid. num.* 47.

48 *Distributiones, quae non dietim, sed in fine anni distribuuntur computantur inter fructus, & priuilegiatis absentibus debentur, declaratur num.* 52.

49 *Argumentum à simili procedit dum assimilata conueniunt in terminis, de quibus agitur, licet in alijs differant.*

50 *Congrua, de qua quaeritur, est incerta, attenta origine, vnde debetur.*

51 *Alimentorum legatum est incertum, licet ad certam summam per arbitrium iudicis fuerit liquidatum.*

52 *Seruitium parochi inspicitur in congrua, quam prestant parochiani, & secundum illud regulatur.*

ARGVMENTVM

Congrua substentatio, quae cappellano praestatur de Regio Iure patronatus, an eo mortuo, durante vacatione, spectet ad Regiam Curiam, quę fructus beneficiorum, de iure patronatus Regio, vacantium percipere solet.

Spiritus Sanctus adsit. Hæc facti species proponitur ab vniuersitate Sãctæ Lucię de mẽbris, & pertinentijs, seu de districtu huius Nob. Vrbis Messanae, & petita consultatione, verius de iure esse arbitror, prout alias interrogatus respondi, quod solutio illarum vntiarum sexcentum, quas pro substentatione parochi, dicta vniuersitas annuatim tenetur praestare, vigore assertae sententiae, eidem parocho, cessat, mortuo cappellano, pro tempore vacationis cappellaniae, & per consequens quantitas prĕmissa ad Regiam Curiam, ad quam solĕt fructus beneficiorum, de iure patronatus Regio vacantium spectare, nullo iure pertinet.

1 Pro cuius rei veritate indaganda suppono vnum pro constanti, quod haec quantitas pręstatur parocho maiori cappellano ex causa alimentorum duo sunt, quae pro
2 supposito suffragantur. Primo verba sententię, à quibus non licet recedere, quia eis inseruiendum est in cuiuslibet dispositionis interpretatione, *ad tex. in l. 1. §. si is, qui nauem, ff. de exerci. l. non aliter, & l. ille, aut ille §. cum in verbis ff. de leg. 3. Soc. Iun. in cons. 3. num. 36. volu. 1. & in cons. 260. num. 4. volu. 2. Roland. in cons. 61. num. 30. cum sequen. vol. 3. & in cons. 39. num. 4. vol. 4. & Becc. in consil. 21. num. 33. vol. 1.* patet itaque ex tenore sententię, quod fuit condemnata vniuersitas ad soluendum quolibet anno dictas vntias sexcentum prefato parocho, pro eius

eius congrua substentatione, & sic pro alimentis, *ad Tex. in cap. omnino & ibi glo. in verb. mercede, 31. dist. quā ad hoc citat. Bonaco. in tract.*
2 *de ser. & famul. & quest.* 201. vnde quod pro substentatione alicuius relinquitur, dicitur relictum pro causa alimentorum, *Pau. de Cast. in consi. 438. super dictis quæsitis nume. 2. vol. 2. quem refert, & sequitur Aij Crau. in cons. 199. lib. 4. dubi. 11. num. 7. Surd. de alim. tit. 2.*
4 *quæst. 2. num. 19.* quia alimenta substentationis appellatione continentur *Ioan. Pet. moligna in tract. de appel. vtriusque iur. verb. signi. n. nu. 1051.* & propterea pensiones ecclesiasticæ, quia reseruantur pro substentatione pentionarij, cadere in causam alimentorum, eorumque naturam assumere, attestatur *Hiero. Gig. in tract. de pentio. quæst. 51. nu. 20.* qua de re licet in dicta sententia non exsprimatur indiuidualiter, quod dicta quantitas præstatur pro alimentis, quo casu essemus in claris, *Petr. Surd. in d. quest. 2. in prin.* tamen eo ipso quod exsprimitur illam deberi pro congrua substentatione, vtique hoc sufficit, vt dicatur præstari ex causa ali-
5 mentorum, nempe satis dicitur expressum, quod ex natura verbum inducitur, *Bar. in l. si fideiussor, §. meminisse ff. de leg. 1. & in l. naue §. ogriplean. de leg. 3. Rui. in cons. 148. sub nu. 6. vol. 3.* & pro expresso habetur, quod ex verbis dispositionis resultat, idem, *Rui. in cons. 122. n. 11. vol. 2. & in cons. 159. nu. 10. vol. 3. Bal. in l. 1. col. fin. C. de his, quę ant. aper. tabul. Paris. in cons. 97. n. 107. vol. 1. & Rol. in cons. 27.*
6 *nu. 36. vol. 4.* Et ideo nihil refert, an aliquid expressis, vel æquipollentibus verbis exsprimatur, vbi verba illud singnificant, *ad tex. in l. qui totam ff. ad Trebel. & in l. fin. C. ad leg. falci. iuncta auth.* sed cū testatur, vbi *Pau. de Cas. num. 2. l. eodem tit. ad tradita per Boer. in decisi. 44. num. 33. Rui. in cons. 47. num. 18. vol. 2. Iul. clar. in §. testamentum, sub num. 4. vers. contrarium Paris. in cons. 21. num. 35. vol. 3. Roland. in d. cons. 27. num. 34. Anto. Gab. qui alios citat, in trac. commu. opio. in tit. ad senat. cons. Trebel. conclus. 2. vers. contrarium, Menoch. latè in consil. 374. num. 4. vol. 4. & Manti. de conie. lib. 7. tit. 11. nu. 6. cum sequ. Masca. de prob. conclu. 1389. num. 4. Petr. de fideicom. quest. 15. num. 190. & Menoch. de presump. lib. 4. presump. 198. numer. 10. cum sequ.*
7 Secundo principaliter suffragatur illius sententię subiecta materia, secundum quā oportet illius verba moderari, *ad tex. in l. insulam ff. de prescrip. verb. l. si stipulatus ff. de vsur. l. si vno ff. locat. l. si olei, vbi Bar. C. eodem tit. Ceph. in cons. 256. num. 33. & Becc. in cons.*
8 *88. num. 12. vol. 1.* Vnde interpretationem faciendam esse secundum subiectam materiam inquit, *Soci. in consi. 1. num. 120. volu. 1. Bero. in cons. 66. num. 14. & in cons. 105. nume. 24. vol. 1. Alex. in consi. 26. num. 6. vol. 5. Natt. in cons. 476. num. 2. Roland. in cons. 39. num. 9. cum sequ. vol. 4. Becc. in cons. 101. num. 40. vol. 1. & Surd. de alim. tit. 5. quæst. 1. nu. 4.* Et ideo dum vniuersitas prędicta condemnatur ad prestandum dictas vncias sexcentum, pro congrua substentatione parochi, pro laboris mercede in animarum cura, & Sacramentorum administratione, ex subiecta materia resultat, quod prestatio hęc fit ex
9 causa alimentorum, ad quarum prestationem tenentur parochiani, vbi ecclesia redditus non habet, vnde possit parochus se substentare, nam dum spiritualia seminat, congruum est in laboris impensi iustam mercedem temporalem accipere, *capi. cum ex officij, circa fin. extra de prescrip. & capit. si episcopus, de offi. ordi. in 6. quod in hiis terminis notat glos. in cap. omnis Christianus, in verb. vacuus, de conse. dist. 1. Abb. in capit. de rectoribus num. 6. de cler. egrot. idem Abb. in capit. tuam, num. 11. de symo. D. Thom. 2. 2. quest. 86. arti. 2. Fel. in capi. veniens in 4. notab sub. num. 3. extra de testib. Couar. vari resol. lib. 1. capit. 17. ante num. 3. vers. ceterum Pet. Surd. de alime. tit. 1.*
10 *quæst. 60.* Sic etiam parochianos teneri ad oblationes faciendas presbiteris indigentibus, voluit, *Anto. de But. Abb. & alij in rub. de paroch. idem Abb. in capit. causa, sub. nume. 2. de verb. signifi. Archiep. Forc. in 3. par. sue summe, tit. 12. capit. 2. Roma. in cons. 344.* in casu proposito, ver primus, *Soc. in tract. de oblat. lib. 3. 9. 6. & alij, quos citat Couar. vbi sup. nu.*
11 *3. & post eum Osas. decis. 99. num. 17.* Qua de re cum hęc prestatio quantitatis, de qua queritur, potest iustificari ex causa alimentorum, quę tenentur prestare parochiani parocho indigenti, iuxta prędicta, vtique ex dicta causa presumitur, quod asserta sententia processit, vt sententia ipsa sustineatur, ad tradita per *Anto. de But. in cap. per tuas per illum tex. qui fil. sint legi. Inno. in cap. in præsentia de renunt. Alex. in cons. 113. num. 21. vol. 6. & il l. qui Romæ, §. duo fratres num. 50. ff. de verb. oblig. Ias. in l. si is, ad quem numer. 35. ff. de aqui. hęred. Alci. de pres. reg. 3. pres. 35. num. 8. Coll. memoria in verb. Actus in fin. & Monoch. de præsump. lib. 6. presump. 4. num. 28.*
12 Sic enim actus presumitur factus ex causa necessaria, *l. fin. & ibid. Decio. C. de alim. pup. presta. Bal. in cons. 113. vol. 5. Aym. crau. in cons. 304. num. 5. Rot. di vers. in decis. 230. nu.*

1. in

13 *1.in p.parte,* Et in proposito iudex presumi-
tur pronunciasse, secundum quod ius dispo
nit, & prout de iure tenebatur pronuncia-
re, *l.miles, §.decem ff.de re iudi.Bar.in l.si fun-
dus, §.in venditione, ff.de pignor.Alex.in cons.
36.in primo dub.Vol.5.& Crau. in cons. 188.
num.8.vol.1.* Ex quibus omnibus resultat
hoc suppositum esse verum, quod tum ex
verbis, tum etiam ex subiecta materia
procerto datur intelligi, quod hec annua
prestatio, que fit vigore assertæ sententie,
cedit in causam Alimentorum ipsius pa-
rochi.

Hoc supposito, arbritor, quod Regia
Curia ius, & iustitiam non fouet in preten
sione huius congrue cuius præstatio, va-
cante cappellania per mortem parochi, pro
tempore vacationis, cessat, quatuor sunt,
que mouent principalter.

Primo cōsidero, quod cum hec congrua
14 debetur pro substentatione parochi, & pro
eius alimentis, vtique illa coheret ossibus,
& persone ipsius cappellani, *Bar.in l.cum
titio num.2.ff.ad leg.falci. Bal.in auct. cui reli-
ctum, in fin.C.de indic.vidi.toll. Cordub.in l.si
quis a liberis, §.sed vtrum, num.6.ff.de liberagno.
Surd.de alim. tit.8. priuileg. 59. sub. num. 19.*
15 qua ratione, vti personalia, non esse ali-
menta ad heredem transmissibilia, inquit,
*Bal.in l.fin.in 6.opposi.C.de hered.instit. Alex.
in cons.18.num.17.vol.5. Tiraq.de primogene.
quest.74.num.6.Bero.in consil.165.Volu.2.&
alij quos citat Surd.de alim.tit.5.quest.1.num.
1. Ioffred.* loquens de vita, & militia, que
quoad transmissionem loco alimentorum
succedere, & non transmitti inquit, *in cap.
2.§.quid ergo vers.vel danda, de inuest. de re ali.
fact. glos. & Andre.in consti. comitibus, Paris.
de put.in tract.de fin.feud.in capit. nunc viden-
dum, num. 22.fol.177.Minad.in cons. 1. nume.
62.Vince.de Franc.in decis. 20.num.9.& decis.
61.nu.7.Vrsil.ad Afflict.in decis. 252. Cumi.
in capit.si aliquem, in verb.Maritata.nu.438.&
Surd.in d.quest.1.num.33.* pariterque ex ea-
dem personalitatis ratione, alimenta non
posse cedi, post *Bar. Bal.& alios probat Surd.
in d.tit.8.priuileg.55.* nec in fiscum transire,
publicatis bonis, ex eo quod persone co-
herent, inquit *Cordub.in d.§.sed vtrum, Boss.
de publi.Dono.num.12.Iul.clar. quest.78.num.
22.in fin.& ibid.Baiard.num.109. Honded.in
cons.95.num.70.cum sequ.lib.1. latè Surd.in d.
tit.8. priuileg.59.num.14.cum seq.& post eum
sebast. Guaz.in trac.de confis. bono conclus. 13.
limi.20.* ex quo in terminis istis resultat,
quod, mortuo cappellano, in cuius perso-
na hec congrua, seu alimenta coherent,
eorum prestatio cessat, quia Alimenta per
mortem eius, cui debentur expirant, *l.cum
16 hi, §.modus ff.de transac.l.fin.§.dominus, ff. de
de vsuf.cum concord.Bal.in l.fin.in 6.oppo. C.de
here.Instit.& in aut.cui relictum, circa fin.C.de
indi.vidu.tolle Alex.cons.18.num.17.volu.5.
rub.Cephal.Cord. Sim.de prat.Dec. Bero.& alij
quos citat Surd.in dicta quæst.1.in prin.Afflic.
in const.Reg.comitibus num.11.Pet.de Grego.de
17 vit.& mihi quæst.1.num.8.& Vince.de Franc.
decis.61.num.7.* Nam quæ personalia sunt
personam non eccedunt, *l.1.ff.de const. prin.
l.1.§.permittitur, ff.de aqua quotid. exti.l.quia,
ff.solu.matri.l.cum patronus, cum similibus, ff.
de leg.2.* Et maximè in terminis, de quibus
agitur, in quibus personæ conditio, locum
fecit sententiæ predictæ, & ob id, deficien
te persona, deficit virtus illius sententiæ,
ex reg.in omnibus, ff.de reg.iur. quæ vendicat
sibi locum, quando persona est causa im-
mediata actus, cujus intuitu actus proces-
sit, qua deficiente deficit actus, *Din.in capi.
priuilegium, de reg.Iu.in 6.Dec.in d.l.in omnibus,
num.3.Alex.in d.l.quia, sub.num.12.ff.solu.ma
tri.latè Caro.Tapp.in.repet.l.fin.in 2.par. capit.
18 3.num.2.ff.de consti. princi.* Nec refragatur,
quod in terminis istis hæc congrua substen
tatio præstatur parocho sub nomine offitij,
& ideo dicitur perpetua, *ad tex.in l.tutor pe
titus, §.quatuoribus, ff.de excus.tuto.Doct.in
cap.fin.de testa.in 6.* quod tradit *Bald. de ali
mentis relictis rectori ecclesia in cons.126. vol
5.* Nempe fateor, quod hæc præstatio di-
citur perpetua respectu successoris, ad quem
transit, & ita loquitur, *Bal.in di consil.126.
quam sequitur Durant. de art.testan.in tit.de le-
19 gat.caut.6.num.3.* Nam quod debetur alicui
sub nomine officij, vel dignitatis transit re
gulariter in successorem in illo offitio, vel
dignitate, *ad tex. in l. quod principi, vbi Bar.
ff.de leg.2 Ias.in l.qui liberis, §.hec Verba, in
fin.ff.de Vul.& pupil.subst. Cardi. Manti. de
conieсt.vlti.volunt.lib.8.tit.17.& Pet. Surd.in
d.tract.de alime.tit.5.quest.6.* Cæterum respe-
ctu Regiæ Curiæ, hæc præstatio dicitur per
sonalis, si non indiuidualiter, quo ad per-
sonam istius, vel illius cappellani, saltem,
quoad personas cappellanorum in genere,
quorum ossibus coheret, ita vt eorum per-
sonas non eggrediatur, sicut nec egredere
tur, si indiuidualiter personalis esset iuxta
20 prædicta, ad tradita per *Curt.Iunio.in trac.
de feud.in p.par. 3.par. principalis in rub.de de-
scend.quo mod.ascend.in feud.succed.num.2.fol.
225.* vbi voluit, quod sicut pactum apposi-
tum,

tum, in concessione feudi, per quod indiuidualiter vocatur filia Titij tali nomine, vti personale exstinguitur cum persona, nec exstenditur, sic etiam pactum, per quod filiæ in genere vocantur, non exstenditur, vltra filias, vnde cænsetur pactum personale, quoad personas filiarum, de quibus indiuidualiter loquitur inuestitura, *Nicol. Moz. de feud. rub. de substi. seu quomod. acqui. feud. num. 87. Scharad. de feud. par. 7. capi. 4. nu. 43. Pison. Suad. in prelud. feud. fol. 151. Arosen. de feud. capit. 7. conclus. 42. sub. num. 6. & ibi in glos. lite. G. & intri. in 2. centu. feud. art. 2. num. 162. cum seque.* Et tanto magis in terminis istis, in quibus ius oritur ex sententia, per quam fuit condemnata vniuersitas S. Luciæ ad soluendum hanc congruam parocho, & ideo non debetur Regiæ curiæ, quia

21 sententia est stricti iuris, & verba illius sunt stricte intelligenda, prout sonant, *l. paulus, ff. de re Iudi. l. 1. capit. si plur. vni. sent. Ias. in l. centesimis, §. 1. col. antepen. vers. tertio multum, ff. de verb. obligi. Aij Crau. in cons. 188. num. 6. Rui. in cons. 33. num. 1. vol. 5. & Vince. de Franc. in decis. 172. num. 8.* qua de re ex sententia non infertur plus, quam ex ea ex necessitate inferri potest, *l. si iudex, ff. de his, qui sunt sui, vel alie. iur. l. 1. C. de ordi. iudi. Bar. in l. iulianus col. 4. ff. de conclus. indeb. & Dec. in cons. 43. num. 4.* quia cum sit stricti iuris exstendi non potest, *Soci. Iun. in cons. 181. num. 67. vol. 2. Gozad. in cons. 50. num. 12. crau. in consil. 216. in fin. & Menoch. in cons. 495. num. 42. Volu. 5.* Nempe tantum disponit, quantum loquitur, *Dec. in l. ius nostram num. 11. ff. de reg. iur. Menoch. in cons. 80. num. 39. & in consi. 611. num. 15.* quinimo debet interpraetari, vt minus noceat, quam sit possibile, *Glos. in cap. si confirmationem, & ibid. Gemi. de elect. in 6. Abb. in cons. 7. in fin. lib. 1. tract. alios citans in d. cons. 188. num. 8. Rui. in cons. 29. num. 7. vol. 5. post But. & Abb. in capi. fin. de except. Soci. in l. si ate num. 4. ff. de excep. Rei iudi. & Menoch. in cons. 110. num. 35. vol. 1.*

Secundo principaliter considero, quod hæc congrua substentatio, quæ debetur parocho indigenti, præstatur offitio iudicis, vt post *Anto. de Rut. in rub. de parochi. inquit Osas. in decis. 99. sub. num. 17.* Et est generale in alimentis ordinatis à lege, quæ non iure actionis, sed offitio iudicis, æquitate suggerente, debentur, *Bar. in l. non solum nu. 6. & 8. ff. de alim. & cibar. legat. ad tradita à Pet. Surd. de alim. tit. 3. quæst. 1. & quæst. 3. præsertim num. 5. & 27.* Vnde quia pro cappellano Sacramenta administrante suggerit æquitas ei subministrandi temporalia, ex eo quod spiritualia dispensant, *d. capi. cum ex officij de præscrip. & cap. si episcopus de offi. ordi. in 6.* Ideo pariter in præstatione huius congruæ pro eo vrget iudicis officium, quod

24 ex mera æquitate interponitur, *Bar. in l. fin. §. sed num. 1. C. de furt. Soci. iur. in cons. 52. nu. 2. vol. 2. Natt. in cons. 534. num. 6. volu. 3. Roland. in cons. 1. num. 55. vol. 1.* & ab ea descendit tamquam filius à matre, *l. qui intus, §. pomponius, ff. de alim. & cibar. legat. signo. in cons. 160. nu. 13. in fin. Surd. de alim. tit. 3. quæst. 1. num. 16. & 17. & tit. 5. quæst. 1. num. 53. & 54.* Sed in proposito hæc æquitas, vt patet ad sensum, non militat pro Regia Curia, quia cessat ratio, propter quam æquitas ipsa suggerit Vnde possit hanc congruam, seu potius alimenta prætendere, & ideo conquiescit officium Iudicis, & per consequens hæc congrua, quæ officio Iudicis præstatur parocho Regiæ Curiæ non debetur, cessante Iudicis officio, nempe pariter generale est in alimentis debitis officio Iudicis, quæ in fortioribus terminis ei, cui alias præstari solent, non debentur in casu, vbi iudicis officium conquiescit, *Soci. iun.*

25 *in cons. 8. num. 13. volu. 2.* qui ex hoc adductis inquit, quod filius, cui alias officio Iudicis præstantur alimenta ex congestis, *à Pet. Surd. de alim. tit. 3. quæst. 1. in prin.* non est alendus, quando aliunde habet, quia cessat æquitas, & successiue officium Iudicis, *ad tex. in l. si quis à liberis, §. sed si filius, vbi glos. Bar. & communiter Doct. ff. de libe. agnos. Bar. in l. vnica C. de mend. valid. lib. 11. & in l. libertis, §. manumissis. num. 3. ff. de alim. & cibar. legat. Soci. in cons. 57. num. 57. & in cons. 121. num. 47. vol. 4. Natt. in cons. 201. nu. 12. vol. 1. Dec. cons. 577. num. 3. Tiraq. de nobili. cap. 20. num. 10. Roland. in cons. 5. num. 30. vol. 3. Surd. de Alim. tit. 1. quæst. 108. num. 4. & quæst. 112. num. 31. & alij, quos congerit idem Surd. ibid. tit. 7. quæst. 6. & in decis. 144. num. 3.* qua

26 ratione nec debentur alimenta præterita, quæ alias præstari solent Iudicis officio, quia quoad præterita non suggerit æquitas, & Iudicis offitium conquescit, *Bar. in d. §. manumissis, Alex. in d. de alimentis numer. 5. & ibid. Dec. & communiter Doct. C. de transac. Pupur. in l. 1. num. 127. ff. de iuris. omni. Iudi. Surd. tit. 5. quæst. 1. num. 43. & Menoch. in cons. 231. num. 31. vol. 5.* Itaque sicut in his,

27 quæ competere solent iure actionis, sine ea nemo auditur, nec exsperiri potest, *ad tex. in l. si pupilli, §. videamus ff. de nego. gest. l. quoties §. idem si temporali, ff. de admi. tuto. Cano. in cap.*

in cap. dilecti, extra de Iudi. Roman. in consil. 224. col. 2. vers. quod autem, & Becc. in consil. 45. nu. 39. vol. 1. Sic & pariter ea, quæ com-
28 petunt offitio iudicis, eo cessante non possunt implorari, sapit enim offitium Iudicis vti subrogatum, naturam Actionis, in cuius actionis deficientis locum fuit introductum, *l. plane, & l. fin. ff. de peti. hæred. l. quod si minor, §. fin. ff. de mino. Bald. in l. dominos num. 6. C. quod cum eo, Roland. in cons. 1. nu. 55. vol. 1. Petr. Surd. de alim. tit. 3. quæst. 1. nu. 7. & tit. 5. quæst. 1. num. 55. ad tex. in §. 1. & in §. præterea Insti. de Actio. Bar. & alij in l. 1. ff. de iuris. omni. Iudi. & in l. si finita §. Iulianus*
29 *ff. de dan. infec. & Menoch. in cons. 544. nu. 18.*

Tertio principariter considero, quod congrua, de qua quæritur præstatur ex causa certa, & determinata in sententia, quia soluitur pro labore, quæm subit parochus in curam animarum, ac sacramentorum administratione, quę causa cum sit de futuro censetur finalis, dum illius implementum respicit conmodum vniuersitatis soluentis, vt tradit, *Bal. in l. damus ff. de cond. indeb. & in l. si respetendi vers. quæro nunquid causa, C. de condi. ob caus. Tiraq. in trac. cau. cess. in pr. par. limi. 1. num. 26. & 31.* Et tanto magis, quia tractatur de causa expressa in sententia, vt notat *Bald. in l. senatorem ff. de senat. quæm refert, & sequitur*
30 *idem Tiraq. vbi sup. num. 25.* Et maxime quia totam illius sententiæ respicit dispositionem, & ad illam generaliter in fluit, *Bald. Cur. & Ias. citati à Craue. in cons. 192. sub. nu. 21. vers. quinta illa dicitur, & Becc. in cons. 45. num. 30. volu. 1.* Itaque finalis censetur eo ipso, quod dispositioni dedit causam, *Bald. in cons. 340. col. 2. volu. 3. ad tradita per Soci. in cons. 26. sub. num. 4. vers. ex quibus, & in consi. 183. col. pen. vol. 3. Natt. & alij, quos citat Roland. in cons. 44. num. 15. volu. 4. Menoch. in consil. 723. num. 16. vol. 8. Becc. in consil. 20. num. 10. vol. 1. Surd. in consi. 164. num. 31. & in consi. 217. num. 5.* Vnde datur intelligi, quod dispositio illius sententię restringitur à sua causa *Rui. in cons. 72. num. 8. vol. 2.* Qua de Re, tunc tenetur vniuersitas sanctæ Luciæ illam præstare congruam vigore sententiæ, quando sumus in casu, in quo militat ratio, seu causa in eadem senten-
31 tia expressa. Quia generale est, quod Ratio regulat omnem dispositionem, illamque restringit, & ampliat ad casum, in quo Ratio ipsa conuenit, *l. cum pater, §. dulcissimis ff. de leg. 2. l. hæc actio, vbi notat Bar. ff. de eadem Bar. in l. pater, §. fundum ff. de leg. 3. glos. in l. 1. §. hoc interdictum, in verb. nisi ff. de font. Tinda. in tract. de testib. lib. 1. cap. 5. num. 8. Vrsil. ad Afflic. in decis. 106. num. 16. Alcia. in l. filius familias, §. diui. num. 49. ff. de leg. 1. Crau. cons. 130. num. 7. Soci. Iun. in cons. 163. num. 5. & 52. vol. 2. & in cons. 43. vol. 3. Pereg. de fideicom. arti. 14. nu. 22. & Manti. de coniect. vlti. volu. lib. 6. tit. 14. num. 23.* Sed in casu de quo queritur, ratio, seu causa in asserta sententia expressa, propter quam mandatur hanc congruam præstari, non militat, nisi pro parocho indigente, ac laborante in cura animarum, ac sacramentorum administratione, nec vrget pro Regia Curia, quæ non laborat, nec sacramenta administrat, ideo dispositio illius sententiæ non exstenditur ad hunc casum, cum non conuenit ratio in
32 dispositione expressa, quinimmo cessat dispositio illius sententię, eo ipso, quod cessat causa, seu Ratio finalis illius dispositionis, *l. qui tutelam in prin. ff. de testa. tutel. l. tutor petitus, §. 1. ff. de excus. tuto. l. & si partis ff. de leg. 1. l. milites, C. de mili. testa. c. & si christus circa fin. de iure iur. cap. cum infirmitas de pæni. & cap. cum cessante cum similib. de appel. ad tradita per Tiraq. in d. trac. cessa. caus. in p. limi. in prin. Surd. loquens in terminis alimentorum, tit.*
33 *5. quæst. 5. num. 8.* Quod cum ratione traditur, ex quo primum principium dispositionis est causa finalis, *Bald. in l. auia, col. fin. C. de iur. dot. à qua ipsa dispositio regitur, glos. in l. iuris gentium, §. quod ferè, ff. de pact.* Itaque in dispositione se habet vt forma, *glos. in §. si quis postulante Inst. de actio. Tiraq. in d. 1. limi. num. 6. & Menoch. lib. 4. præsump. 24. nu. 3.* Et ideo cessante forma corruit dispositio,
34 *l. cum hi, §. si prætor, ff. de trans. l. qui Romæ, §. flauius, ff. de verb. obligat. glos. & Bald. in capit. 1. in verb. vocationem de mili. vassall. Bar. in l. 1. §. ait prætor, ff. ne quid in flum. publi. Alex. in cons. 137. num. 15. volu. 5. & in cons. 42. num. 16. vol. 1. & Dec. in cons. 531. num. 2.* Quia censetur substantialis, dum dat esse rei, *l. Iulianus, §. sed et si quis, ff. ad exiben. Bald. in l. comparationes in 3. quæst. in fin. C. de fide instr. Dec. in consi. 429. num. 5. & in consil. 434. num. 2. & in capit. consuluit ante num. 12. in lib. meo. extra de offi. deleg.* Vnde ea remota corruit substantia illius sententiæ sub ista forma emanatę, *Fel. in cap. si diligenti sub. nu. 11. extra de for. comp.* Vnde ex his resultat in terminis istis, quod debitum huius con-
35 gruæ, quæ præstatur ex causa, regulatur secundum causam sibi annexam, *l. scio amico in prin. ff. de ann. legat.* per quæm alimenta, quę præstantur ob causam cessare, cessante

causa, voluit post *Soci.in consil.69.quæst.1.*
vol.1.& Dec.in cons.621.in prin. Pet. Surd.de
alim.in d.tit.5.quæst.5.
36 Quarto, & vltimo considero, quod de
hac congrua non illud iudicandum est,
quod de alijs fructibus, seu redditibus d.
cappellaniæ (si quos habet) iudicatur, &
ideo licet fructus benefitiorum de iure pa-
tronatus Regio vacantium solet Regia Cu
ria, pro tempore vacationis percipere, hæc
tamen congrua, quæ pro alimentis præ-
statur, sub nomine fructum non contine-
tur, vnde mortuo Cappellano, cui præ-
stantur ex causa administrationis Sacra-
mentorum, omnino cessare debet, per ea,
quæ tradit *Bar.in l.fin.num. 22.ff.de collo. il-*
lic.iuncta declaratione Pet.Surd.de alim.tit.5.9.
5.num.25. Voluit Itaque *Bar.* quod disso-
37 luto collegio, redditus ecclesiæ spectant
ad superiorem, vti bona vacantia perti-
nent ad fiscum *ad tex.in l.1.ff.de iure fis. &*
in l.1.C.de bon.vacant.lib.10.Pereg. de iur. fis.
lib.4.tit.3.& Sebas.Guazi.de confi.bono conclus
38 *13.ampli.16.num.1.fol.47.* quod tamen se-
cus esse tradit *Surd. in alimentis* quæ licet
contemplatione ecclesiæ debeantur, his ta
men pręstantur, qui seruiunt in Ecclesia,
Et ideo cessante seruitute, cessant alimen-
ta, nec illa ad superiorem pertinent, ex
quo datur intelligi, quod quidquid sit de
alijs redditibus, qui pertinent ad Regiam
Curiam, vacante ecclesia, hæc tamen con
grua, quæ pro seruitio datur cessat, nec
cessante seruitio cappellani, cuius ossibus
adheret ob illam causam, ad Regiam
39 Curiam spectare potest. Cui Rei accedit,
quod si illa coheret personę, vt dictum est,
vtique appellatione fructuum spectantium
ad Regiam Curiam non continentur, *arg.*
l.si vero, §.item quid quid, ff.solu.matri. per
quem consuluit Oldr, in cons. 129. Quod in
locatione fructuum Archidiaconatus, non
continentur ea, quæ solent præstari ipsi Ar
chidiacono, quæ eius personam respiciunt;
loquens de eo, quod præstari solet in iocun
do aduentu Archidiaconi, quod tamquam
personale non venit appellatione fructu-
um, *Paris.de put.in trac. de feud.reinteg. Rub.*
an fact.conces.feud.incip. & quia *nu.3. fol.53.*
Boe.in decis.19.num.16.& Ioa.Pet.Molign.in
40 *tract.de appell.verb.signi.num.459.* Conuenit
quod traditur de adiutorijs, quæ præstan-
tur Baroni à Vassalis in casibus contentis
in const. quam plurimum, de quibus per
Capi.in sua in uesti.rub.feud.adiutoria vers.per
Barones fol.25.& Capibla.de auctо.baro.prag.
1.num.56. quæ ex quo personæ domini
coherent, vt post *Andre. & Mari.frec.testa-*
tur Vince.de Franc.in decis.76.num.6. Dicun-
tur extra rem, & fructuum appellatione
non continentur, vnde ad eum non perti-
nent, ad quem spectant redditus feudi, &
ideo vsufructuario, vel creditori, qui iu-
re pingnoris possidet feudum, non deben-
tur, *Afflic.in d. const.quam plurimum, Capic.*
in decisi.184.& in Inuest.in loco praci.vers.&
vir, vel alias fol.21. Vince. de Franc. in decisi.
172.num.11.& remissiue Capibla.in d.prag.1.
41 *num.55.* Sic etiam distributiones quotidia-
næ, quæ ad instar huius congruæ debentur
prouictu clericorum seruientium, *cap.de*
cetero, & ibi glos.extra de cler.non resid. glos.
in cap.licet in fin. de preb. & Decian. in consil.
43.sub. num.21.vol.1. Et præstantur ob la-
borem, & seruitium personale, *capi.cum*
non deceat.de elect.in 6.cap.1.de cler.non resid.
eod.lib.Oldr.in cons.118.num.1.Imo.in d.capi.
licet circa fin.Felin.in capit.ad aures. num.14.de
rescrip.Boe.in decis.340.num.4. Bellencin. de
cari.subsid.quæst.76.Rot.diuers.decis.330.num.
2.in pri.par.& Paris.in cons.33.num.3.& 12.
volu.4. Vtique nec fructum appellatione
42 continentur, nec eis conueniunt, quæ de
fructibus præbendarum tradi solet *d.capit.*
de cetero & d.cap. licet, vbi licet canonicus
seruiens episcopo, vel absens causa studij
percipiat fructus, & redditus præbendæ,
quotidianas tamen distributiones haud
percipere potest, quia fructuum appella-
tione non veniunt, nec sunt de corpore be
nefitij, vt tradit *Rot.in d.decis.330.in prin.&*
in decis.402.nu.4.in p.par.put.in decis.487.lib.
3.Achil.de Gras.in decisi.1.de prebendis. Ioan.
Pet. Molignat.de appel.verb. signif.num. 460.
43 *Cassibd.in decisi.1.de clericis non resid.* Loquens
de indulto concesso alicui de lucrandis
fructibus in absentia, sub quo non compræ
henduntur distributiones, quæ pariter non
veniunt in condemnatione fructuum per-
ceptorum, *Boe.in d.decis.340.Caputa.in decis.*
29.in pri.par. cum concord. traditis à Ioan. A-
loij Ric.in 4.parte in collect. 1451. In prima
in latione, quod in effectu sequitur *Mars.*
variar.resol.lib.2.cap.34.num.2. Et procterea,
44 nec eorum valor est exsprimendus in be-
nefitij impratatione, sicut de fructuum va-
lore fieri debet, iuxta *glos.in clem.1.& ibid.*
Doct.de pręb.Cano.in d.cap.ad aures de Rescrip.
Belle.in decis.694.num.4.in fine Thol.decisi.
435.Gomes.in reg.de valo.expri.in pręfac.&
Menoch.de arbri.iudi.cas.201.num.77. nempe
ex quo præstantur intuitu personæ, & ser-
uitij

uitij

nitij perſonalis, non ſunt de corpore beneſitij, & ideo eorum valor de neceſſitate non eſt exprimendus, *Ion. Andr. in rub. de conces. præb. Pet. de Anch. in clem. 1. de deci. Rot. in decis. 134. & alibi, vt citat Decia. in d. conſi. 43. num. 14. poſt Felin. in d. cap. ad aures*, Qui eadem Ratione ſubdit, quod de his non
45 ſoluitur media annata in exſpeditione bullarum, quæ alias ſoluitur in cancellaria pro fructibus Beneſitij excedentibus ducatos 24. de camera, *Caſſiad. in decis. 6. num. 6. de præben. Arago. in decis. 57. & Ion. Aloij Ric. d. collect. ni* 1451. 7. *Inlatione*, vbi alia in propoſito infert, & rationem inquit eſſe, quia tales diſtributiones dantur ratione miniſterij perſonalis, & ideo non imputantur inter fructus beneſitij, ſicut ex eadem ratione, nec computari debet hęc congrua, de qua quæritur, quæ pariter, vt deduximus præſtatur parocho ratione ſeruitij perſonalis, & pro labore ad miniſtrationis ſacramentorum, Sed vnum non omicto, per
46 quod videtur, quod hoc argumentum à ſimili ſumptum à diſtributionibus euitari poteſt, mouet, quia hæc congrua in certa conſiſtit quantitate, & non dietim præſtratur, ſed in certo anni tempore ſoluitur, vnde non habet Symbolum diſtributionibus, quæ ſunt in certæ, *Oldr. in conſil. 118. num. 13. Feli. in capit. ad aures. num. 14. de Reſcrip. Paris. in cons. 33. num. 4. vol. 4.* Et dietim, & actu ſeruientibus diſtribuntur, *Abb. in cap. olim, num. 6. de verb. ſingni. Gemi. in cap. 1. §. qui vero de cler. non reſid. in 6. Rot. diuerſ. 330. num. 5. in 1. par. Dec. in conſil. 281. num. 1. Paris. in cons. 32. nu. 30. Vol. 4.* Et ideo
47 videtur, quod hæc congrua computari debet inter redditus, Sicut diſtributiones in proprie dictæ, quæ non dietim, ſed in fine annidiſtribuuntur, inter fructus computantur, & priuilegiatis abſentibus, ſicut cæteri fructus debentur, *glos. in d. capit. 1. in verb. cuperit, & ibid. Gem. in §. qui vero de cleri: non reſid. in 6. Abb. in capit. licet num. 8. de præb. Feli. in cap. Iacobus num. 1. de ſimo. Paris. in d. conſ. 32. num. 7. & Decia. in cons. 43. vol. 1.* Cui mo
48 tiuo reſponderi poteſt, quod hoc arguendi genus ſumptum à diſtributionibus procedit, dum hæc duo conueniunt, in terminis, de quibus, quæritur, Nempe hæc, vt ex deductis patet cedit pro alimentis parochi, & præſtatur pro labore, & ſeruitio perſonali, ſicut pariter cædunt, & præſtantur diſtributiones proprie ſumptæ, vt deduximus. Et ideo ſicut ex ratione præmiſſa, diſtributiones prædictæ fructuum appellatione non continentur, ita pariter nec continentur, hæc congrua, eo ipſo, quod ratione laboris præſtatur, & perſonæ coheret, *Oldr. in d. cons. 118. & in conſil. 129. & Pari. de put. de reinte. feud. rub. an*
49 *facta conceſſio, feud. num. 3. fol. 8.* Vnde recte de vno, ad aliud à ſimili arguitur, dum aſſimilata in terminis, de quibus quæritur, conueniunt, licet in alijs differre videantur, ad tradita per *Cano. in capi. tranſlato. num. 3. vbi fel. & Dec. num. mihi 7. de conſti. idem Dec. in cons. 329. num. 4. ſemit. Ias. in l. creditori num. 8. ff. de oper. noui. nunt. Alba. in cons. 71 num. 11. Rip. in l. naturaliter, §. nihil comune. num. 32. ff. de acqui. poſ. Menoch. qui alios citat de arbri. iudi. cas. 84. num. 6. accedit Decian. in*
50 *cons. 51. num. 141. vol. 1.* Quinimmo animaduerti poteſt, quod hæc congrua licet vigore ſententię redacta ſit ad certam quantitatem, illa tamen eſt incerta actenta origine, vnde parochiani tenentur parocho indigenti ſubſtentationem congruam præſtare; quà quantum præſtari oportet non eſt de iure deffinitum, & ſic ſecundum primeuam obligationem, ſeu originem, quæ eſt inſpicienda, ad *glos. ſingularem in §. his autem in verb. exſtimaretur Inſt. de leg. aquil.* Vn
51 de eſt incerta ſicut de legato alimentorum traditur, quod eſt incertum, licet per iudicem, cuius arbritio remictitur, poſtea ad certam ſummam præſtandam fuerit liquidatum, *l. ſi cui annum, vbi glos. ff. de annu. leg. l. cum alimenta, ff. de ali. & cib. legat. l. 2. ff. vbi pupi. educ. debet, Bal. in l. voluntatis col. 2. verſ. quæro numquid, C. de fideicon. Alex. in cons. 72. num. 7. vol. 5. & alij, quos citat Menoch. de arbr. cas. 169.* Nec refert, quod hęc congrua
52 non dietim, ſed in certo anni tempore ſoluitur nam dum illa præſtatur, ob cauſam regulatur ſecundum cauſam ſibi annexam, & ſic in præſtatione habetur reſpectus ad ſeruitium parochi ex deductis in 3. cōſid. & ideo non Computatur inter redditus, ſicut neque diſtributiones computantur in
53 ter fructus, etiam ſi non dietim, ſed in certo anni tempore eorum fit ſolutio, vbi in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium, *Achil. de Gras. in decis. 12. de præb. Ces. de gras. in decis. vnica num. 8. de cler. non reſid. Mand. in cons. 15. num. 3. Paris. in cons. 33. ſub. num. 22. verſ. & licet vol. 4.* Vnde allegata in contrarium procedunt in diſtributionibus, in quibus non habetur reſpectus ad ſeruitium, quæ percipiuntur ex certis bonis, quæ capitolum habet etiam vltra præbendas, & appellantur fructus demenſa groſſa,

grossa, & distribuuntur in certo anni tempore de quibus loquitur *Abb. in d. capit. licet Felin. in d. capi. Iacobus, Cald. in consil. 21. sub. tit. de praeb. & Paris. in d. cons. 32. num. 8. cum sequ. volu. 4.* Preterea procedunt, quando capitolum non habet præbendas distinctas, sed omnes fructus ponuntur In grossa comuni, & distrubuuntur, siue annuatim, siue dietim, quo casu habentur loco præbendæ, de quibus loquitur *Glos. in d. capit. 1. de cler. non resid. in 6. & in d. cap. licet de praeb. Decian. in d. cons. 43. num. 13. cum seq. vol. 1.* In quibus terminis extat declartaio *Sac. Congr. quam referunt adden. ad Flef. quar. in sum. bull. in verb. distributiones, ex quibus* (vt ad rem nostram redeamus) patet, quod vere hæc congrua non est de fructibus, vnde ex hac, & ex alijs considerationibus desuper factis, firmiter arbritor hanc congruam pro tempore vacantis cappellaniæ Regiæ, ad Regiam Curiam non spectare, sed interim conquiescere, & Ita iuris esse sentio saluo semper, & in fidem subscripsi, & singnaui, Messanæ die 28. Aprilis 1616.

Ita Iuris esse sentio

Octauius Gloricius Iurisconsultus.
Tropiensis.

RESPONSVM DECIMVM

FACTI SPECIES.

Syndicus Messanæ habens notitiam de quadam furcarum erectione pro supplitio delinquentium facta per Principem Scalettæ seu per eius officiales, vel de eorum, seu cuiusuis ipsorum mandato in territorio dictæ Vrbis in loco dicto infrontispicio Ecclesiæ Santi Viti in contrata nominata, Cuturi, nec non de vsu & exercitio Iurisdictionis dicti Principis, & officialium Principatus Scalettæ intradiuetum, & territorium dictæ Vrbis, videlicet à lapide vulgo dicto, la pietra del Diueto, termino territorij d. Vrbis ex parte meridiei vsq; ad flumen Ioan Pileri contra formam Iurium, & Priuilegiorum eiusdem Vrbis, pro conseruatione, & indennitate eorum (precedente mandato Senatorio) allegauit prefatam furcarum erectionem, & positionem, nec non vsum, & exercitium Iurisdictionis, omniaq;, & singula acta Iurisdictionalia facta, & exercitata per ipsum Principem, & eius officiales, seu de eorum, vel cuiusuis ipsorum mandato intra diuetum, & fines territorij predicti ex parte meridiei à d. lapide vsq; ad dictum flumen, Ioan Pileri, in quocumq; loco, & parte ipsius spatij terreni intermedij, tam secundum longitudinem, quam latitudinem infra dictum flumen, & d. lapidem Diueti positum iuxta Vallonem nuncupatum di Condelli, ascedendo per ipsum Vallonem versus occidentem adaquam di Condelli, & eodem itinere perueniendo ad Roccam nominatam de' Napai, cum omnibus inde sequutis, allegauit fuisse, & esse, ac tendere contra Regia Priuilegia d. Vrbis, & ad pristinum reduci, & reuocari debere iuxta formam dd. Priuilegiorum, quapropter institit, & requisiuit Iudices Curiæ Straticotiales ad hoc specialiter Regios Delegatos, quod debeant, infra terminum dierum octo præfissum in Regijs Priuilegijs ipsis Iudicibus, declarare si prædicta tendunt contra dd. Regia Priuilegia, coram quibus presentatis Eulogio, & cum Eulogijs exparte sindici, nec non contra eulogio exparte Principis, & discussis meritis, fuit per Iudices Regios Delegatos, cum voto totius Collegij Messanæ, declaratum prædicta omnia fuisse, & esse con

tra Regia Priuilegia, & ideo fuerunt omnia iuxta formam priuilegiorum, ad pristinum reducta, & reuocata; Verumquia Merita pręmissæ declarationis vnà cum scripturis pręmissis, fuerunt introducta ex parte Principis in supremo Regis nostri Catholici, super rebus Italicis, Senatu, adquem exforma priuilegiorum spectat tantum præmissorum meritorum cognitio, Ideo pro Iustificanda premissa Iudicum declaratione, quæritur quid Iuris.

SVMMARIVM

1 *Iurisdictio illius est, qui illam obtinuit, ab eo, qui potestatem habuit concedendi,*

2 *Fons iurisdictionum est in pectore Principis, à quo iurisdictiones fluunt, & refluunt,*

3 *Iurisdictionem illam exercet concessionarius, quæ in concessione principis continetur,*

4 *Iurisdictio quæ, & qualis sit concessa, a forma concessionis pendet, cuius tenor inspicitur,*

5 *Merum, & mixtum imperium, an veniat sub simplici concessione iurisdictionis,*

6 *Merum, & mixtum imperium nemo exercet in Regno, sine expressa, & speciali concessione, Curia Straticotialis Messanæ exercet Merum, & Mixtum imperium in Territorio, & Districtu, ex priuilegio, ibid.*

7 *Possidere, quis presumitur, ex titulo præambulo.*

8 *Obseruantia est optima priuilegiorum interpres.*

9 *Iurisdictio, an sit abdicatiua, vel ne, materia est intricata, ibid. remissiuè,*

10 *Iurisdictio concessa per priuilegium fauore concessionarij, dicitur abdicatiua, maxime quando priuilegium est in vim contractus, & nu. sequen.*

11 *Priuilegia ex causa meritorum concessa, transeunt in vim contractus,*

12 *Iurisdictio si conceditur loco, cum hoc, vt causæ debeant ibi agitari per officialem constituendum ibidem, dicitur abdicatiua,*

13 *Ex certa scientia fieri dicitur, quod discusso negocio, & causa cognita expeditur,*

14 *Iurisdictio concessa cum clausula, Tu solus, & nemo alius, dicitur abdicatiua,*

15 *Iurisdictio an sit abdicatiua forma concessionis, seu priuilegij attenditur.*

16 *Iurisdictionis vsus in Vrbe Messanæ, illiusq; territorio, & districtu, ab alio quam ab ordinario Magistratu, est contra priuilegia d. Vrbis Straticotus Messanæ, licet sit ordinarius in loco, non potest tamen ibidem vti iurisdictione, tanquam Vicarius generalis, vel Capitaneus Armorum Regni, ibid.*

17 *Obseruantia subsequuta tollit omne dubium, & declarat quale sit ius precedens, nec illa indiget præscriptione,*

18 *Furcarum erectio, est actus iurisdionalis de mero imperio, & ibid. quod furca erecta ab extraneo Iudice, potest armata manu de moliri.*

19 *Testes probant confines, & territorium, etiam si vniuersitatis fuerint, & num. seq.*

20 *Testes de vniuersitate, an, & quando probent in causa vniuersitatis,*

21 *Confines probantur leuioribus probationibus.*

22 *Testes de auditu à predecessoribus, in antiquis, an probent confines, vide num. 26.*

23 *Confines probantur per lapides antiquos, & ibid. an & quando tales lapides debeant habere literas insculptas, vel alios paruos lapides,*

24 *Confines probantur per literas in columna, vel lapide impressas,*

25 *Fama sufficit in antiquis ad probandum confinia,*

26 *Confines probantur per testes de auditu auditus, quando vrgent aliæ coniecturæ,*

27 *Diuetum ex communi vocabulo Messanentium, importat locum vbi terminatur illius Vrbis territorium, & num. sequ.*

28 *Confines probantur per communem opinionem,*

29 *Nomen debet esse consonans rei, Vectigal soluitur pro introytu, vel exitu rerum super quibus est impositum, ibid.*

30 *Verba enunciatiua regulariter non probant enunciatum, de quo principaliter quæritur, etiam inter partes enunciantes,*

41 *Verba enunciatiua probant enunciatum, quando conueniunt alia adminicula,*

32 *Verba enunciatiua geminata in diuersis actis, probant enunciatum,*

33 *Confines probantur, ex verbis enunciatiuis positis in instrumentis publicis, & antiquis,*

34 *Instrumenta antiqua, quæ dicantur, vt verba enunciatiua in eis posita probent territorium enunciatum.*

35 *Verba enunciatiua vnius tantum instrumenti, an probent territorium, remissiuè, vide num. 11.*

36 *Verba enunciatiua emissa in priuilegio Principis probant, etiam si vnicum fuerit priuilegium.*

37 *Curia Straticotialis, & alij officiales Messanæ exercent iurisdictionem interritorio, de quo in hac facti specie quæritur, & num. 81.*

Testes,

Testes, etiam singulares, probant iurisdictionem, & illius exercitium, ibid.
38 *Iurisdictionis vsus, probatur ex actis iurisdictionalibus.*
39 *Acta faciunt notorium.*
40 *Iurisdictionis exercitium in loco, probant locum esse de territorio.*
41 *Territorium inter lapidem Diueti, & flumen Ianpileri, de quo in hac facti specie quæritur, subest onera, quæ imponit Messana, sicut reliquum territorij, vide num. 68. vers. secundo considero.*
Gabbellarum, seu onerum exactio in loco, probat locum esse de territorio, ibid.
42 *Iurisdictionis quasi possessio alicuius loci, probatur per exactionem gabellarum.*
43 *Officialium attestationi creditur in his, quæ pertinent adeorum officium.*
44 *Officialis habet præsumptionem pro se, quod fideliter se habet in officio.*
Territorium de quo in hac facti specie quæritur, gaudet immunitate Messanę, ibid. vide num. 62. & infr. præsertim num. 67. & 68.
45 *Priuilegium concessum ciuitati, comprehendit territorium, Vicos, & oppida in territorio existentia,*
46 *Territorium regitur legibus, & Statutis Ciuitatis,*
47 *Territorium illud de quo hic quæritur, custoditur per Caporales, & Commissionatos electos per Straticotum, & Senatum Messanę, vide num. 74.*
Custodum per appositionem, acquiritur vsus iurisdictionis, & probatur territorium, ibid.
48 *Custodes deputare, ne danna, fiant interritorio, spectat ad dominos Castrorum.*
49 *Iurisdictio inest toto territorio, sicut nebula in tota palude.*
50 *Villa posita in territorio alicuius ciuitatis, præsumitur esse illi ciuitati subiecta.*
51 *Testibus quibus sit credendum, quando ad inuicem se contradicunt remissiuè.*
52 *Iudicis est arbitrarium, quæ fides sit testibus præstanda, quod arbitrium est regulatum, & nu. sequen.*
53 *Arbitrium Iudicis circa testium credulitatem, ex quibus reguletur.*
54 *Testes vbi ad inuicem sunt contrarij, standum est maiori numero, & est de regula.*
55 *Testibus paucioribus integrę fidei, potius creditur, quam pluribus, quorum fides non est talis.*
56 *Vassalli, an possint pro domino testes esse, & num. 58. & sequ.*
57 *Ratio limitat dictum generale ad casum, in quo ratio, ipsa conuenit.*
58 *Subditi viles, & pauperes, non sunt idonei testes pro domino.*
59 *Subditus esto, quod pro domino possit testimonium ferre, tamen non est integræ fidei, & absq; suspicione,*
60 *Testibus, quorum depositio est adminiculata coniecturis, magis creditur, quam alijs non adminiculatis.*
61 *Probatio imperfecta suppletur præsumptionibus, & coniecturis.*
62 *Testium depositio præfertur, pro qua sunt coniecturæ, & præsumptiones.*
63 *Testibus mortuis, magis creditur, quam viuis Testes mortui recepti, parte in citata an probent ibid.*
64 *Salutis propriæ, nemo immemor præsumitur.*
65 *Scriptura priuata antiqua, an probet.*
66 *Scriptura conseruata in publico Archiuio, an probet.*
68 *Negatiua cohartata ad certam scripturam, est probabilis.*
69 *Testibus deponentibus affirmatiuam magis creditur quam negantibus, etiam si isti essent plures numero.*
70 *Ligati sub fideiussione per ciuitatem, & territorium Messanæ, liberè ambulant vsq; ad lapidem Diueti.*
71 *Iudex iudicat secundum acta, & probata,*
72 *Errantis nullus est consensus & num. 108.*
73 *Testis dictum pendet à ratione seu causa scienti à quæ si est erronea, destruit dictum testis,*
75 *Negatiuam, si testes deponunt, simplicem, & puram, sunt suspecti de falso.*
76 *Negatiuam, si testes deponunt remouentes sensum ab actu, eis non creditur.*
Quid si remouent actum à sensu, vide num. 79.
77 *Ecclesia D. Marię della gracia posita inter flumen, & lapidem Diueti, est de menbris ecclesię parochialis Ioan Pileri, & est interritorio Missana, & num. sequ.*
78 *Testibus deponentibus inuerisimilia, non creditur, & num. 82. cum sequ.*
79 *Negatiua cohartata concludenter probatur per testes deponentes remouendo actum à sensu,*
80 *Prohibens, acquiescente prohibito, constituitur in quasi possessione prohibendi.*
Sed an sufficiat prohibitio extra iudicialis, ibid.
82 *Verisimile, an aliquid sit, vel ne, Iudicis arbitrio relinquitur.*
Testibus, quorum dicta sunt remota à verisimili, non creditur.
83 *Verisimilitudo attenditur in testibus, & probationibus.*
Verisimile quod non est falsitatis est imago, ibid.
84 *Verisimile quod est attenditur, non quod est possibile,*
85 *Testes deponentes inuerisimilia, sunt de falso suspetti.*

86 Testi-

86 *Testibus affectatè deponentibus, non est fides adhibenda.*

87 *Testes nimis affectatè deponentes, redduntur suspetti,*

88 *Testis si vnum dicit in vno examine, & oppositum dicit in alio, secundum magis comunem statur primo dicto,*

89 *Testium concordia fieri debet, vt inter eos euitetur repugnantia,*

90 *Iurisditio, & proprietas rei nihil commune habent, & ideo vna potest esse penes vnum, & alia penes alium.*

91 *Castrum potest esse sub dominio vnius, & sub iurisdictione alterius,*

92 *Castrum si conceditur alicui, Ut res particularis, An Videatur concessa iurisdictio.*

93 *Causa tangens feudum quomodocumq;, dicitur feudalis,*

94 *Causa feudalis cognitio spectat in Regno ad Magnam Curiam, de qua hodie cognoscit Curia Straticotialis Messanæ,*

95 *Magna Curia in loco vbi residet, concurrit cum ordinario, sed ea recedente, causa remanet penes ordinarium.*

96 *Scripturæ aliqua referuntur, quę ex aduerso præsentantur,*

97 *Castri sub appellatione, seu concessione, comprehenduntur pertinentię, & territorium, cum iurisdictione coherente ipsi Castro.*

98 Diuisio illa asserta inter Ioannem Salimbenium de Marchesi, & Nicolaum Crisafi, An prosit aduersario, & num. 99. 100. 101. & 102.

99 *Titulus praambulus, non præsumitur mutatus.*

100 *Versus aduerbium hoc, indicat loci circumstantiam, quæ à loco differt,*

101 *Assertioni eorum non statur in eo, de quo asserentes liberè disponere non possunt.*

102 *Casale Aptilię situm Vltra flumen Ioan Pileri, est de territorio Messanę, & sub illius Magistratus iurisdictione, quod fatetur aduersarius.*

103 *Territorij diuisio est praiuditialis, & non pręsumitur.*

104 *Iuridictionis diuisio, non importat diuisionem territorij.*

105 Confirmatio facta cum inserto tenore dicitur ex certa sententia,

106 *Clausula ex certa scientia nihil operatur, quando res aliter se habet, & ideo recipit probationem in contrarium, nec purgat falsitatem,*

107 *Princeps in dubio non præsumitur velle alteri pręiudicare, etiam in modico,*

108 *Error contrarius est consensui, vnde, qui errat non fatetur.*

Iuramentum in actu erroneo præstitum, nihil operatur, ibid.

109 *Ignorantia præsumitur, vbi de scientia non constat.*

110 *Iactare suum nemo præsumitur.*

111 *Donatio non præsumitur, sed facilius admictitur erroris coniectura.*

112 *Iurisditio tribuit dignitatem.*

113 *Honor est iurisdictioni annexus, qui præcæteris rebus diligitur, & vitæ præfertur.*

114 Magistratus possunt defendere eorum prærogatiuas, & præheminentias, absq; ambitionis vitio,

115 *Instrumenta plura requiruntur, vt verba enuntiatiua probent enunciatum,*

116 *Instrumenta si plura sint, inquibus aliquid varie enuntiatur, quibus credendum est.*

117 *Rei iudicatæ exceptio est peremptoria, illaq; opponitur, non solum ad merita, sed etiam ad processum.*

118 *Rei iudicatæ exceptio obstat, quando in secundo iuditio queritur de eo, quod fuit iudicatum in primo,*

119 *Sententia inter alios lata, non præiudicat tertio*

120 *Rei Iudicatę exceptio, vt obstet, tria debent copulatiuè concurrere,*

121 *Sententia lata contra Vniuersitatem, in qua non interuenit Syndicus, est ipso iure nulla,*

Syndicus debet interuenire in causa Vniuersitatis, vt causam vniuersitatis defendat ibid.

122 *Rei iudicatæ exceptio, tunc obstat, quando de necessitate concludit super eo fuisse iudicatum, quod postea venit incontrouersiam.*

123 *Baro non potest suos Vassallos prohibere coquere panem, Frumentum, aut oliuas molere in alijs furnis, trappetis, & molendinis quam ipsius Baronis.*

124 *Consuetudo prohibendi Vassallos, an dicatur inducta, ex eo quod per longissimum tempus consueti sunt accedere ad trappeta, Vel molindina Baronis,*

125 *Emphijteusis eam formam accipit, quam partes paciscendo imponunt.*

126 *Quasi possessio iurisdictionis acquiritur ex exercitio actorum iurisdictionalium vide nu. 130.*

127 *Spoliatus ante omnia debet reintegrari, etiam si predo, vel facto Iudicis, aut Principis spoliatus fuerit,*

Spoliato non dicitur facta restitutio, nisi totaliter res restituatur, ibid.

128 *Priuatio præ supponit habitum, & carentiæ sunt habentium.*

Spoliatus is dicitur, qui semel possedit, ibid.

129 *Spoliatus agens interdicto recuperandi, debet probare possedisse, & spoliatum fuisse.*

130 *Quasi possessio in corporalium, non acquiritur, nisi sciente, & patiente eo, de cuius agitur præiuditio.*

Iuri-

Iurisdictionis quasi possessio in non acquiritur ex actis iurisdictionalibus, nisi probata scientia domini, ibid.

131 *Scientia est probanda ab eo, qui in ea se fundat, quia presumitur ingnorantia.*

132 *Possessio iudicatur antiqua, secundum tempus tituli.*

133 *Clandestini præsumuntur actus iurisdictionales, stante possessione alterius antiquiori, & turbationem, non possessionem important.*

134 *Presumptio est pro Iudice.*

135 *Possessio notoriè in iusta, potest de facto absq; citatione auferri.*

136 *Spoliatus non restituitur, quando ei iuris præsumptio repugnat.*

127 *Spoliatus deducens merita proprietatis, vel si patitur fieri probationes super ea, non restituitur, sed causa possessionis terminatur cum meritis,*

138 *Spoliatus authoritate Iudicis, an, & quando restituitur.*

139 *Spoliatus possessione, seu quasi iurisdictionis non restituitur, nisi iustificato titulo.*

Iuditium possessorium Iurisdictionis, habet ad mixtum petitorium, ibid.

140 *Spoliatus non restituitur, quando ei obstat defectus tituli, & probatur proprietas spoliantis.*

141 *Senatus Principis, Principem representat, & cognoscit sola facti veritata inspecta tanquam Deus, & num.sequ.*

142 *Princeps iudicat tanquam Deus sola facti veritate inspecta, & secundum conscientiam, & non per ambagos iuris.*

143 *Proprietatis merita, simul, & semel tractantur in Concistorio Principis,*

144 *Spoliatus non restituitur, quando proceditur sola facti veritate in specta,*

ARGVMENTVM

Quid venit sub priuilegio iurisdictionis, & an dicatur, concessa abdicatiue, An territorium probetur per testes, licet sint de vniuersitate, & quę probatio sufficit in probandis finibus, & exquibus probantur confines, & quibus testibus est prestanda fides quando adinuicem sunt cōtrarij, & an quando rei iudicatæ obstat exceptio, & quando per vsum iurisdictionis, quis acquirat quasi possessionem iurisdictionis, & an & quando spoliatus est reintegrandus.

SPiritus Sanctus, ad sit, & illuminet intellectum, vt sancta Iura loquar; visis scripturis in Eulogio, & contra eulogio ab vtraque parte presentatis, pro iustificatione meritorum, de' quibus quæritur, licet illa apud grauissimos Visos, inquorum supremo Auditorio reuidenda pendent, pro iustificanda intentione Syndici huius Vrbis, nulla Iurium allegatione indigeant, tum quia exploratum habeo nihil à me dici posse, quod non sit apud Viros optimos, & Consultissimos illius supremi ordinis maximè cognitum, tum etiam quia haud dubitandum est de eorum singulari integritate, summaquè Iustitia, quam Messana suæ Cath. Maie. Vrbs benemerita sibi administrari iure optimo sperat, tamen, vt muneri meo satis faciam non grauabor ea quæ viua voce ad iustificationem mei voti in nostro florentissimo Messanensi Collegio coram Iudicibus Regijs Delegatis, in hac facti specie, proposui, prouiribus hic in scriptis ponere, ex quibus, arbitror Messanam ius, & iustitiam fouere, & Regiorum delegatorum præmissam declarationem, vna cum reductione ad pristinum fuisse, & esse Iuridicam, illamq; à supremo Italiæ Senatu confirmandam.

Itaq; eodem seruato ordine, quo hæc merita deduxi duo capita, in hac consultatione constituenda esse censeo; In primo proponam Iura Syndici, exquibus Iustificatur intentio Vrbis Messanæ, In secundo conabor diluere ea, quæ ex parte Principis afferuntur.

Deuenio ad primum caput, inquò vnicum afferam fundamentum in forma, & concludens, quo, Iure optimo intentio Vrbis, & illius Syndici iustificatur.

Certum enim est, nec ex aduerso inficiari potest, quod omnia acta iurisdictionalia in territorio Messanæ celebrata ab alio, quam ab illius Vrbis Magistratu ordinario, sunt contra Priuilegia d. Vrbis.

Sed erectio furcarum, & alia acta iurisdictionalia facta ex parte Principis intus terminum confinium, de quibus quæritur, sunt facta in constrictu, seu Territorio Messanæ.

Ergo valet consequentia, quod illa fuerunt, & sunt contra priuilegia, & ita debent declaraei, & omnia Iuxta formam regio-

regiorum priuilegiorum, debent ad pristinum reduci, & reuocari.

Maior propositio præmissa probatur, supponendo prius pro constanti, quod alias in alia facti specie casalis Venetici suppositui, quod Messana, ex antiquissimis priuilegijs ex causa meritorum, atq; auro, & sanguine obtentis, habet certum territorium, seu Constrictum, inquò exercertur Iurisdictio cum mero, & mixto Imperio per Regium Straticotum Messanæ, qui, ac illius Straticotialis Curia illam iurisdictionem exercent in toto districtu Messanensi in omnibus Terris, & locis tam demanialibus, quam Baronalibus, adeo quod Straticotialis Curia habet iurisdictionem non solum in Ciuitate, & illius territorio per Villas, & Rura, quæ sunt à Rupe Agrò, vsq; ad Bauusium, iuxta fines constitutos in priuilegio Regis Rogerij ineulogio presentato, sed etiam in omnibus alijs locis existentibus in Districtu, qui olim latiori termino à leontino vsque ad Pactas fuit constitutus, quod sanè patet, tum ex priuilegio Romani Imperij, Appio Claudio, & quinto Fabio Consulibus, obtento, in quò conceditur Messanæ Facultas vtendi potestate romana à leontino vsq; ad Pactas, tum etiam ex priuilegio prædicto Rogerij, qui Anno 1129. concessit, vt Straticotialis Curia præsit omnibus Ciuitatibus, Terris, & locis à leontino, vsque ad pactas, Vnde Manfredus Rex Anno 1263. testatur Straticotum esse Iusticiarium confinium Messanæ, Pariterq; Rex Federicus anno 1302. in priuilegio postea confirmato per Regem, & Reginam Martinum, & Mariam in anno 1396. voluit omnia loca districtus Messanæ esse sub iurisdictione officij Straticoti in perpetuum, vnde Lodouicus, & Ioanna permissa priuilegia territorij, & distritus Messanensibus concessa, cum iurisdictione, ac mero, & mixto imperio mandauerunt inviolabiliter obseruari, quorum permissorum Priuilegiorum generalis postea accessit confirmatio Regis Ioannis, Ferdinandi, Cesariæ Maiestatis, Philippi Secundi, & Tertij, Exquibus sanè priuilegijs iustificatur proprietas, & titulus iurisdictionis Ciuitatis, & illius curiæ Straticotialis, quam habet in territorio, & districtu ex quo, si illius iurisdictio est, qui illam obtinet ab habente potestatem illam concedendi,
1 *glos.in l.1.in verb.dare potest, ff.de tuto.& cura.dat.ab his, glos.in §. Agi.in verb.iurisdictione, in aut.de defen.ciui. DD.in l.1.ff.de offi.eiu.* Certe Vrbis Messanæ, & illius magistratus est iurisdictio, in eius territorio, & districtu, cui fuit concessa à Principibus olim
2 Siciliæ dominis, in quorum pectore omnium iurisdictionum fons extabat, a quo iurisdiones fluunt, & refluunt, vt inquit *Bal.in cap.1.§.ad hæc num.11, de pac.iur.firm. Alex.in cons.24.Vol.5.Paris.consil.1.num.12. volu.2.Alber.brun.inter consi.feudal.in consil.54.num.6.Cur.iun.in cons.157.num.12. Gramat.decis.46.num.1.& vot.28.num.12. Capic.decis.9 num.15.Petr.de Greg.de concess.feud. in 2.par.quest.2.nu.13.& in 7.part. quæst.2. num.17.Vincen.de Fran.decis.517.num.2. Lanar.cons.52.num.4.Ioan.Fran.Apont.in decis.2.nu.6.Camil.de cur.in pr.par.diuers.iur.feud. in §.potest num.4.fol.28.& Mastril.de magi-*
4 *str.lib.5.cap.6.num.*140. Hinc est quod eam iurisdictionem exercet concessionarius, quę in concessione principis continetur, *Affic. in c.1.sub.num.40.de capi.qui cur.vend.Capiblan.de antio.baro.prag.8.in 1.pari.in prin.* Ipse enim princeps iurisdictionem concedit vti rei suæ moderator, & arbiter, Vnde quæ, & qualis iurisdictio dicatur cōcessa à principe concessionis forma illud indicat, cuius tenor inspicitur ad tradita per *Dec.in l.Imperiu nu.26.ff.de iuris.omn.Rol.cons.42.n.43.vol.2.D. Reg.Tap.in l.fin.p.pa.c.2.nu.46.& 47.ff. de consti.prin.Felin.in c.pastoralis col.2.ver.limita tertio de offic.ordin: Roma.in sing.23.& in cōs.393. Gramat.in decis.30, in princ.Menoch.de arbitr. quæst.40. num.7.& Lanar. in d.consil.51.sub.num.8.* Qua propter ex forma priuilegiorum Messanæ non reuocatur in dubium, quod illius magistratus in territorio, & districtu Messanensi habeat cum iurisdictione merum, & mixtum imperium Nempe licet sit inter Doctores controuersia an simpliciter iurisdictione concessa, illud veniat, & negatiuam tenet *Ias. in d.l. imperium num.11.vers.tu aduerte, & ibid.Cur.iun.qui testatur de communi, idem Curt.in l.1. num.11.ff.de offic.eius Affic. in constit. ea quæ decus num.13.& in cap.1.§.fin.num.9.de pac.tenen.Reg.Tap.in d.l.fin.in pri.part.capit.2.sub.num.42. vers.sequor tamen.& Intrig. de feud. centu.2.arti.80.num.5.* Tamen affirmatiuam tenent magis communiter DD. vt fatetur *Ias.in d.l.imperium, & testantur alij quos citat Roland.in d.cons.42.sub num. 20.vol.2.quam sequitur Deci.in d.l. imperium num.26.& ibid. Purpur.num.61.Abb.in cap.quod sedem, & ibi Fel.col.fin.& Alciat.nu.41.de offic.ordin.Bal.in d.l.fin.nu.6.& ibid Ias.num.9.ff.de const.princi.Pa-*

ci. Paris.conſil.8.col.1.& conſi.9.num.14.vol. 1.Dec.in ca.licet cauſam col.1.de probat.Couar. pp.99.ca.1.nu. 10.vers. primum cum alijs quos citat Rolan.in d.cons.42.nu.17.& infra vol.2. Qui hanc tuetur ſententiam, quam ſequitur *Pregr. de iur.fiſc.lib.1.tit.2.nu.88.* Et licet
6 prior ſententia in Regno locum ſibi vendicaret ſtante d. conſtione ea quæ decus,& *cōſtit.* Dignum,inquibus eſt prouiſum,vt nemo merum, & mixtum Imperium exercere audeat abſq; expreſſa, & ſpeciali conceſſione vnde ſub ſimplici cōceſſione iuriſdictionis illud nō venire atteſtatur *Andre.in d.conſt.* Ea quę decus, vbi latè *Afflic.num.13.verſ. item quia ſpecialis prouiſio, idem Afflic. in d.capit. 1.num. 44,de capit. qui Cur. vend. & in deciſi. 122.& in prælud.conſtit.quæſt.6.nu.4.Franch. in decis.116.num.3.& Reg. Tap. vbi ſupr.nu. 3.* Tamen interminis noſtris ſumus in claris, tum quia in priuilegio Regis, & Reginæ Lodouici, & Ioannę ſpecialiter de mero, & mixto imperio fit mentio, in quo priuilegium territorij, & diſtrictus cum iuriſdictione mero,& mixto imperio mādant inuiolabiliter obſeruari *Dom.Tap.in d.l.fin. in p.par.cap.2.num.46.* Tum etiam quia notorium eſt Regiam Curiam Straticotialem Meſſanæ exercere merum, & mixtum imperium, non ſolum interritorio, ſed etiam in toto diſtrictu, quem exmandato Ferdinandi Regis Catholici, vt in Eulogio legitur, tenetur Straticotus ſemel in anno viſitare, ne aliàs delicta impunita remaneant & in hac poſſeſſione, ſeu quaſi fuiſſe, & eſſe, illius ſupremi ordinis viris ſapientibus eſt notiſſimum, quod ſanè priuilegiorum auctoritate fieri non dubitatur Cum ex ti-
7 tulo preambulo,quis preſumitur poſſidere, *ad tex.in l.quædam Mulier,vbi glos.& DD.preſertim Angel.ff.de re.Vendi.l.1.§.1.ff.de excep.rei iudi.l.2.vbi Bart.num.3.& ibid. Sal.C.de acqui.poſſe.Bar.in l.cum ſolus, ff. de vſu capio. Soci.in cons.15.num.7. vol.4. Ruin.conſil.36.nu. 10.lib.5.Soci.Iun.cons.28.num.16.vol.1.Oſaſ. decis.21. num.6. Hyero. Gabr.cons.32.num.2, lib.1.Roland.in conſi.9.num.39.vol.3.Menoch. de præſu.lib.3.præſu.101.num.10.& preſu.67. lib.6.* Quod etiam in his iuribus incorporalibus locum ſibi vendicat, *l.ſi ate, vbi Bal.ſi ſerui. vend. Alci. de præſumpt. reg.2. præſumpt. 23.idem Menoch.in d.præſu.67. num.3.* Vnde extali poſſeſſione, ſeuquaſi, priuilegia pre-
8 miſſa declarantur quorum optimam interpretem eſſe ſubſequutam obſeruantiam, tradit *Bal.in cons.130.in fin.lib.1.Aret.conſil. 11.col.3.vers.ſed limita, Corn.conſi.193.num.* *10.volu.2.Ioſep Lodo.in conclus.38.in 13.illatione, Roma.in cons.89.circa fin.vers.vltimo,& in conſ.271.num.3.Soci.in cons.11.col.fin.& in cons.145.num.1.vol.1.Dec. cons.156.col.fin. Ias.cons.128.col.fin. vol.1.Decia. conſil.44.nu. 28.vol.4.Frec.de ſub.feu.lib.2.aucto.46.num. 11.Franc.in decis.56.num.6.Menoch.in conſil. 276.num.19.vol.3.& in conſi.390.num.16. Volu.4.& in cons.1060.num.27. volu.11.& Honde.in cons.92.num.28.& in fin.vol.1.* Hoc igitur ſuppoſito, vera eſt præmiſſa maior propoſitio, qui acta omnia, quæ fiunt in territorio, & conſtrictu Meſſanæ, ab alio, quam ab illius ordinario magiſtratu, ſunt contra priuilegia d. Vrbis, quæ, vt ex deductis in ſuppoſito patet, huius modi plenisſimam iuriſdictionem, magiſtratui illius Vrbis reſeruauerunt. Quando quidem, iuriſdictionem iſtam Regiæ Straticotiali Curiæ abdicatiuè competere, ita, vt ipſe ſolus Straticotus,& non alius, ibi exercere poſſit, pluries inſinuauinus, tum apud Principes Siciliæ Proreges, tum etiam in ſupre-
9 ma regali Curia, Nempe licet iſtius Articuli materia ſit intricata, teſte *Angel. in l.teſtamenta, C.de teſta.relato à Felin.in cap.paſtoralis num.2.de offi.ordi.& tradit Gram.in deciſi. 30.ſub.num.6.* illamq; perplexam atteſtetur *Menoch.de præſu.lib.2. preſu.18.in princ. de qua idem Felin.in d.cap.paſtoralis, Abb.Dec.& alij in cap.ceterum de Indi.Bal.in l.p.quæſt.43. ff.de rer.diuis.Afflic.in capit.1.§.item ſi is quib. mod.feud.ami.Roland.in conſil.1.num.49.& in conſi.48.num.22.volu.2.& in cons.75.nu.15. vol.3.& in cons.21.num.10.& 12.vol.4.Iſer. in capit.1.§.rei autem.& ibid.Afflic.col.2.verſ. ſed quis præfertur, de inueſ. de re alie. fac. Bru. conſi.23.in fin.& in conſi.47.num.7.Capic.in ſua inueſt. in verbo magiſtratuum creatio fol. michi.128.Soci.Iun.conſil.126.Volu.3.Paris. cons.8.num.30.Vol.1.Bero.cons.74.num.8.& 11.vol.1.Crau.cons.411.num.36.Theſau.deciſ. 132.Gram.in d.decis.30.& in decis.46.idem Gram.vot.28.Minad.in conſti.in aliquibus, in verſ.comitatuum, num.15.Lana.in d.cons.52. Anna in alleg.52.& in ſing.631.Camil.de Cur. in pr.par.diuer.iur.feud.in d.§.poteſt fol.28.latè Menoch.per plures caſus in d.præſu.18.lib.2. Aroſenth.de feud.in cap.5.conclus.5. Grati.diſcept. Foren.cap.270.num.13.17. cum ſequ.& alij, quos ſciens pretereo;* Tamen hæc iuriſdictio Magiſtratus Meſſanæ in territorio abſque dubio eſt abdicatiua tum quia agitur
10 de iuriſdictione conceſſa fauore, ſeu mero priuilegio Meſſanæ, cui facta eſt conceſſio, vt Rex Manfr. atteſtatur, & extenore pri-

uilegio-

uilegiorum patet, vnde Iurisdictio est abdicariua, *Abb.in d.cap.ceterum num.7.de iudi. Cardi.in clem.p.vers.ne igitur, in p.not.de celeb. missa. Felin.in cap.irrefragabili, ante nu.1.vers. declara prædicta de offi.ordi. Angel.in cons.375. col.2.vers.idem dico si in modū & col.fin.vers. 4.fallit. Gram.in d.decis. 30.in fin.nu.12. Crau. in d.cons.411.num.31. Menoch.in d. præsu.18. num.23.lib.2.& Lanar.in d.consil.52. nume.8.* Quod fortius vendicat sibi locum, quando priuilegium est in vim contractus, *Crau. in d.cons.411.num.33.in fin. Menoch.in d.præsu.*
11 *18.in loco præci.* pront talia sunt Messanentium priuilegia, ex causa notabilium meritorum obtenta, *Bal.in l.qui se patris nume. 14.C.Vnd.libe. Natt.consi.511.num.9.& cons. 512.num.15. Soci.in cons.19.num.9.Volum.1. Gram.in decis.65.num.25. Roland.in cons.76. num.13.& seq.volu.2. Pereg.de iur.fis.lib.1.tit. 5.num.28. Soci.Iun.in cons.76.num.38. volu. 1.cum concord. traditis in iuris respo. edicto pro immu.Messanę in pri.par.in 3.suppo. per totum præsertim num.75.vbi latè hoc probaui.* Tum
12 etiam quia agitur de iurisdictione concessa Ciuitati cum hoc, quod causæ debeant in ea agitari per Straticotum, & Iudices Curiæ Straticotialis, itaque nullus Ciuis Messanæ alibi pro quacumq; causa possit conueniri, vt in Regijs priuilegijs Roge., Henrici, Martini, & Mariæ, & Iacobi legitur, quo casu, iurisdictio dicitur abdicatiuè concessa, & priuatiuè, *Roma.in cons. 393.in cip.præsens consultatio, col.pen.vers.secundo idem probatur,* vbi voluit, quod quando conceditur iurisdictio alicui Castro, quod causæ debeant in eo agitari per Vicarium ibi ponendum, quod tunc iurisdictio est abdicatiua, idem *Roma.in sing.21.in cip. viget Pactum, sequitur Feli.in d.cap.pastoralis, col.1.vers.limita primo, & Gram.in d.decisi.30. num.9.* Tum etiam quia ex priuilegio Manfred. apparet, quod priuilegia Messanæ sic fuerunt interpretata, Nempe visis priuilegijs per Indices suæ Regiæ Audientiæ;
13 quibus remisit reuideri, Et sic discusso negotio, & causa cognita, & per consequens ex certa scientia, *ad not.in cap.1.& 2.vbi DD.de confi.vti.vel inuti.& in cap.1.& capi. veniens in glos.in Verb.confirmatum, de trans. Anto.de But.in cap.2.de pact. Alex.in consil. 121.vol.4. Dec.in rub.de conf.vti.vel.in vti. Pa ris.consi.19.num.12.vol.1.& in consil. 33.nu. 51.volu.3.* Prohibuit Iusticiarios ingredi, confinia Messanæ pro Iusticia ministranda, nec de illius habitatoribus quomodolibet se intromittere, & subdit quoniam hoc

est reseruatum, & concessum Straticoto, & Iudicibus ad honorem Ciuitatis Messa
14 næ, Et sic Straticotus, & nemo alius, illam potest iurisdictionem exercere, & ideo est abdicatiua, *Angel.in l.1.per glos.ibi in verb. solus C.vbi, & apud quem, Felin.in d.capi.pastoralis, col.3.vers.limita tertio de offi.ordi. Menoch.de arbi.lib.1.quæst.40.num.7. Capib.de*
15 *auct.Baro.prag.8.in pr.par.num.224.* Attenditur enim forma concessionis, seu priuilegij, an iurisdictio sit abdicatiua, vt sentit *Capic.in d.decis.9.in prin. Vinc.de Franc.in decis.458. Rui.cons.7.num.6.volu.4. Menoch.in d. quæst.40.& Lana.in d.cons.52.num.8.* Vnde pro talium priuilegiorum obseruantia passim à Regali Curia emanant litteræ prouisionis Straticoti cum clausula expressa, Tu solus, & nemo alius, quod est notorium supremo Italiæ auditorio, & ex registris patet.

Cum ergo iurisdictio ista dicatur abdicatiua sequitur veritas maioris propositionis prædictæ quod omnia acta iurisdictionalia facta interritorio Messanæ, ab alio quam
16 ab ordinario magistratu d. Regiæ Straticotialis Curiæ sunt contra dicta priuilegia, Qua ratione in Eulogio habetur, quod cum alias fuisset constitutus à Rege Alphōso in Vrbe Messanæ, & illius districtu, Adamus de Asmundo Vicerex particularis, illius cōmissio fuit (instante Ciuitate) per Iudices declarata tendere contra priuilegia, & instātib' oratoribus Vrbis apud Regem fuit per eundem Regē Alphonsū annullata perdicta commissio vna cum omnibus actis, & actitatis perdictum de Asmundo, quæ voluit haberi pro infectis, permanentibus priuilegijs Ciuitatis in suo robbore, quæ mandauit ab omnibus efficaciter, & inuiolabiliter obseruari; Hinc alijs attentatibus de facto iurisdictionem exercere in territorio & districtu Messanæ, Ciuitas allegauit vsum talis iurisdictionis, & acta iurisdionalia fuisse, & esse contra priuilegia, & ita fuit declaratum, & omnia ad pristinum reducta, vt apparet ex actis in Eulogio præsentatis, exquibus præsertim perpenditur quod ipse Straticotus, licet sit ordinarius non potest tamen in Vrbe, Territorio, & districtu aliam iurisdictionem quam ordinariam exercere, Vnde esto qđ Straticotus cōstitueretur Vicarius Proregis, vel Capitaneus Armorum Regni vtiq; non vtitur illa potestate in territorio nisi extra dictum lapidem Dineti, vt constat per Testes in eulogio deponentes de
mente

mense Februarij anni præteriti super 7.cap. Adeo quod si tanquam Vicarius, vel Capitaneus Armorum Regni acta faceret iurisdictionalia in Vrbe, & illius terrirorio certe illa essent contrapriuilegia, prout fuit seruatum tempore Pompei Colonna, & Ducis Ariolæ, quorum acta omnia iurisdictionalia in Vrbe, & districtu facta, per eos tanquam Vicarios, & Capitaneos Armorum Proregum, fuerunt declarata contra priuilegia, & omnia ad pristinum reuocata, & hæc est communis obseruantia, qua vtimur contra eos, qui de facto attentent exercere iurisdictonem in Vrbe, illiusq; territorio, & districtu,
17 Ex qua sanè obseruantia tollitur omnis dubbietas *ad tex.in cap.cum dilectus cum ibi not.de consuet. l.sed Iulianus §.proinde ff. ad Macedon. ad tradita per Bart. in l.missi opinatores num.14. C.de exactor.lib.10.& in cons.59.num.3.Canonis.in cap.cum venissent per illum tex.de institut, Osasc. in decis.136.in fin.Crauet.consi.294. sub.num. 8.vers.21.col.1.Natt.cons.498. num.28.Paul.de Castr.in consil.313. Postremo col.1.& in consil.314.super eo in fine lib.1. Socci.consil.25. col.8.versic.octauo probantur Vol.1.& in consil.66.num.11.vol.3. Deci.consil.283.num.7. post medium Ias.cons.128.col.penult.vol.1.Bero.consil.91.num.10.vol.1. Decian.consil.44. num.28.& num.115.vol.4. Menoch.in consil. 341.num.23.*Hæc enim obseruantia declarat quale sit ius Ciuitatis ex forma priuilegiorum circa vsum iurisdictionis in territerritorio, alterius, quam sui Magistratus; *Bal.in consil.245.volu.3.Crauet.in consil. 211.num.8.& alibi vt per Menoch.consi.201. num.167.Vol.3.latè Fran.Becc.in consil.101. num.49.vol.1.*Cui quidem obseruantiæ stãdum esse fertur Communiter à Canonistis, *in cap.1.de constit.Roma.in cons.89.num.8.Soc. iun.in cons.21.num.13.vol.2.Franch.decis.22. num.5.Apont.in cons.51.num.28.* Illaq; paruo tempore induci, nec præscriptione indigere tradit *Deci.in d.cap.1.& in consil. 48. col.1.& in cons.441.num.13.Alex. consil.8. num.7.vol.6.Crauet.cons.101.in fin.& consil. 201.num.12.Decia.in d.cons.44.nu.28.& alij quos citat Becci.in d.cons.101.num.50. quibus accedunt Menoch.de arbitrar. cas.83. num. 10.& Apont.in d.cons.51.num.28.& 29.* Ex quibus omnibus inferendo ad hanc facti speciem, sequitur consequentia superius facta, quod vsus Iurisdictionis, & acta iurisdictionalia celebrata ex parte Principis intus Territorium designatum, de quo
18 quæritur, & presertim erectio furcarum, tanquam actus iurisdictionalis de mero Imperio, *Oldr.in consi.161. Bal.in l. à procuratore in prin.vers.item pone,* C. *mandati, & in ca.1.col.pen.in verb.Corporeum quodlibet, quid sit in vest. idem Bal. in l.arboribus, §.de illo in vers. nam & si agrum ff.de vsuf. Albe. Brun.in consi.34.in fin.num.16.Dec.consi.249.in princ. Mascard. de prob. in conclus. 946. num. 10.& Auend.de exeq.mand.reg.in 2.par. cap. 21.nu. 3.qui post Ioann. Fab.in §.retinendæ, num.23. Inst. de. interd.* testatur quod armata manu potest furca demoliri quando ab extraneo iudice erigitur sunt itaque hæc omnia contra priuilegia esto, prout verum est, quod ille terminus territorij inter lapidem, & flumen sit de finibus, & territorio huius Vrbis.

Qua propter oportet deuenire ad minorem propositionem fundamenti principalis de super facti à cuius veritate iustificatur petitio Syndici, & declaratio pro eo facta à iudicibus Regijs delegatis, in qua restringitur totum pondus præsentis consultationis, quæ sanè minor propositio ostẽditur vera ex infrascriptis.

Primo per testes examinatos, tum de mandato Regiæ Curiæ Straticotialis, tum etiam Magnæ Regiæ Curiæ in anno 1540. 1554. & 1558. in cum eulog. nec non per alios testes examinatos ad præsens per officium Senatus, tam de mense Februarij super p.& 2.cap.quam etiam de mense Martij super 4.cap.anni præteriti 1620. vt in Eulogio, & de mense Aprilis eiusdem anni in cum eulogio, super 4.cap.qui deponunt quod territorium huius Vrbis Messanæ ex parte Meridiei extenditur vsq; ad d. Lapidem magnum album nuncupatum la Pietra del diueto per miliare cum dimidio vltra flumen Ioan Pileri per quos testes
19 probari confines, & territorium, sensit *Iure cons.in l.in summa, §.item Labeo, vbi glos. & Bar.ff.de aqu.plu.arcen.& Roma, Pont.in cap.cum causam, vbi passim Cano.omnes, extra de probat.Bal.in d.cons.420. num.1.volu.1.& cons.286.vol.2.Soci.in consil.89.col.1.in cip.in causa agitata, Vol. 1. Paris.in cons.104. num. 22.& infr.eodem volu.Barbat. cons.6.num.4. Volu.2.Guid.pap.decis.193.sub.num. 1.vers.septimo probantur, Hiero.de mont.de finib.regen. capit.50.& 51.Rui.in consil. vltimo num. 16. vol.4.Fran.Rip.in l.1.§.fin autem collegium,nu. 2.ff.ad trebel.latè Mascar.de prob.conclus.395. Menoch.de arbi.cas.106.num.5.qui post Rui.& Rip.*superius citatos attestatur confines probari etiam per Testes vniuersitaris, quod

tradit *Nicol.festa.in tract.de Colle.par.3.cap.1.sub.num.24.& seq. Farin.quaest.60.nu.487.* Maxime quando ipsi commodum in particulari non sentiunt, *Guid.pap.in d.decis.193. sub.num.2.Bald.in d.consi.420.num.6.volu.1. Rui.in cons.92.num.3.volu.4.Mascard.in d.conclus.395.num.9.*& est generale in causis vniuersitatum, *Bald.in l.parentes C.de Testib. Abb.in capit.in super num.2.& 3.eod.Bal.& Anto.de But.in capit.cum Nuncius, eodem tit. Dec.cons.342.num.4.Afflic.decis.400. Capic.decis.152.num.4.Menoch.de arbi.in d.cas.106. Roland.cons.72.num.4.vol.2.plenè Surd.consi.28.& consil.65.num.8. latè Farin.in d.quaest.*

21 *60.num.430* .Et licet in probandis finibus praesertim antiquis probatio tam exacta non requiratur, vnde sufficere videtur leuis, & talis qualis probatio, licet non sit omnino plena, *Canon.in d.cap.cum causam, Glos.in cap.si Papa in verb.probata de priuil.in 6.Florian.in l.in finalibus ff.fini.regun.Ias.in l.ex his col.2.in 4.limit.C.de testam.milit.sentit Corne.in cons.333.capio.num.3.volu.1.Socci.cons.86.num.4.vol.1.& cons.66.num.2.volu.2.*qui testatur de communi *Andre.Barba.in d.cons.6.vol.2.Deci.in consil.42.num.9.versic.bis tamen, Hiero.de mont.in tract.de finib.regen.in d.cap.50.num.2.*cum tribus sequentibus, *Paris.in d.cons.104.num.24.& in consi.107.num.7.& 8.Vol.1. Mascar.de probat.in d.conclus.393.in prin.* Tamen testes praedicti deponentes de finibus, & territorio d. Vrbis vsq; ad dictum lapidem, plenè probant territorium, tum quia de visu, & obseruantia tempore eorum aetatis deponunt, praesertim testes examinati de mense Februarij 1620. super 1.& 2. cap. quos absq; dubio plenè probare inquit *Natt.in consi.672.*

22 *sub.num.13.versi.Tertio* Tum etiam quia ex eo solum testes praedicti probant territorium dum referunt ab antiquis audiuisse, qui pariter dicebant ab eorum antecessoribus habuisse, quod territorium Messanae extenditur vsquè ad dic. Lapidem magnum, & album nominatum dello diueto, nempe in probandis finibus antiquis, Testes de auditu probant, vt indiuidualiter tradit *Alex.in consi.187.in hac causa, num.16.vol.2.quem refert, & sequitur, Natt.in d.cons.672.num.14.Socc.in d.cons.89.num.2.vol.1.*eosquè plenam facere probationem, tradit *Abb.in d.cap.cum causam, in prin.& ibid.Dec.num.mihi 2.extra de proba.Bar.in tract.de testib.in versi.Hanc candem num.18. Hyero.de mon.de fin.reg.cap.51. Guid.Pap.in d.decis.193.in d.vers.septimo, Ruin.consi.92. sub num.1.vol.4.*Vbi ait quod de facto antiquissimo agi dicitur, quando de finibus tractatur secundum *Aret.in cons.43.col.pen.& Mascard.in d.conclus.395.nu.4.* Quod absquè dubio locum sibi vendicat in Testibus istis, qui non simpliciter dicunt audiuisse ab antiquis,sed expraesse testantur audiuisse ab eorum maioribus, quorum aliquos nominant, ad notata *in cap.licet ex quadam extra de testib.Crauet.de antiq.tempo.vers.viso de fama num.12.Hyero.de mont.in d.cap.51.num.9.Corne.consi.78.viso processu col.3.vol.3.& Mascard.in d.conclus.395.num.7.*

Secundo illa minor propositio ostenditur vera per illum lapidem antiquissimum magnum & album, vulgariter nuncupatum, la Pietra del diueto, qui lapis, vt testes praedicti super capitulis praemissis deponunt, est terminus territorij Messanae ex parte Meridiei, & diuidit territorium d. Vrbis à territorio scalettae, quando quidem

23 non est nouum confines seu territorium distingui, & probari per lapides antiquos, *ad tex.in l.1.§.qui in rationibus ff.de falsi.& l.qui tabulas in princ.ff.de fur.Guid.Pap.qui citat illa Iura in d.decis.193.sub num.1.versic.secundo tradit Bal.in d.cons.420.num.1.vol.1.& in cons.468.* incipienti qualiter probentur, *vol.3.Corne.in cons.333.num.12.Vol.1.Paris.de pute.in cap.1.num.20.& seq.de finib.feud. Hyero.de mont.de fin.regen.cap.17.Mascard.in conclus.400.& Lauren.Calca.in cons.90.num.8.*Nec refragatur illud, quod ex aduerso adducebat Aduocatus Principis, qui negabat quod dictus lapis sit terminus territorij, ex eo quod non habet alios lapides paruos hinc in de, qui solent iudices appellari, & ostendunt confinia, motus authoritate *Menoch.in cons.21.num.30.qui allegat post Paris.de put.vbi supra Hyero.de mont.in d.cap.17.num.4.* Nempe illud de paruis lapidibus non procedit, quando lapis positus loco termini est immobilis,prout est lapis ille magnus, de quo quaeritur, & ideo quod ex aduerso dicitur locum sibi vendicat in lapide mobili, qui solet habere alios lapides paruos circum circa,qui designant lapidem medium fuisse positum pro fine terminante, & designante, quod tradunt *Paris.deput.& Hyeron.de Mont.citati à Menoch.in loco praecit.& post eos testatur Mascard.in d.conclus.400.in prima limit.*

Preterea, nec refragatur quod dictus lapis non habet aliquas literas, quae his lapidibus solent in sculpi, vt obstendant esse loco

ſe loco termini, vt tradit idem *Menoch. in d.conſ.21.qui ad hoc citat Calcan. in d. conſil. 90.num.8.& Hyero.de mont.de fin.regen.capit. 18.num.3.* Nam quod literæ ponantur in lapide poſito pro termino Confinium, non eſt de neceſſitate ſimpliciter, ita vt abſq; literis lapides antiqui non probent territorium, hoc enim nemo dicit, ſed quod de literis traditur, illud dicitur ad finem, vt lapides abſq; alia probatione probent Confines, & eis fides habeatur, quod ſanè eſt quod tradit *Calcan. & refert Hyero.de mont.* vbi ſupra dum ait quod de conſuetudine in iſtis terminis lapideis territoria ter
24 minãtibus,& diuidẽtibus ſiũt literæ & alia ſigna,vt eis præſtetur fides,Nã licet ſcripturis priuatis nõ creditur,his tamen literis,& ſcripturis priuatis credendum eſt, quia cenſentur publicæ, dum in loco publico ſunt poſitæ *ad tex.in l.1.& 2.ff. de alb. ſcrib. cap.ſanè, 34.quæſt.2.gloſ.in d.cap.cum cauſam de probat.* Et ideo inquit *Guid. Pap.in d.deciſ.193.ſub.num.1.verſ.ſexto*, Quod per ſcripturam in columna, vel lapide impreſſam probantur Confines, & iſte eſt alius modus probandi territorium per lapides antiquos, vt tradit idem *Guid.Pap.vbi ſupra verſic.ſecundo*; Itaq; licet in dicto lapide non ſint literæ atteſtantes illum eſſe terminum territorij, tamen extat publica vox, & fama, de qua Teſtes prædicti deponunt, præſertim illi de menſe Februarij 1620.
25 examinati ſuper 1.cap.qui teſtantur de notorio, & fama publica, quæ ſufficit in Antiquis ad probandum Confines, *d.cap.cum cauſam vbi gloſ.in verb.Teſtes,& ibidem Imol. Fel.& alij, gloſ.in l.atqui natura, §.qui me abſente, ff.de nego.geſt.Archid.in cap.inter memoratos, 16.q.2.Marſil.in l.de minore,§.plurimum num.78.ff.de quæſt. Guid.Pap.in d.deciſ.193. verſ.Tertio, Bal. in l. conuenticulam, C.de Epi. & cler.& in d.conſ.420.ſub num.1.volu.1.& in conſ.286.vol.2. Barba.in d.conſ.6.num.19. vol.2.Rui.in d.conſ.92.num.2.vol.4. Natt.in d.conſi.672. num.14.& in fr.Soc.in conſil.86. num.2.cum ſeq.vol.1.Grat.in reſpo. 138. num.*
26 *11.vol.1.Hyero.de mont.de finib.regen.cap.55. num.10.& in cap.66.in prin. quod proſequitur Maſcard.de probat. conclus. 396.* & tanto magis vbi alia vrgent, dequibus inferius,quæ probant territorium Meſſanę extendi vſq; ad dictum lapidem magnum, illumq; eſſe terminum confinium Meſſanæ ex parte meridiei,quo caſu Teſtes de auditu auditus probant confinia concurrentibus aliquibus præſumptionibus ſeu coniecturis, *Rui. in d.conſ.92.num.13.in fin.vol.4.& poſt eum Menoch.in d.conſi.21.ſub. num.31. vol.1.* Pro qua re ſummopere vrget antiquum nomen dicti lapidis, de quo non extat hominum memoria in contrarium, qui vocatur lapis diueti prout deponunt dd. teſtes in prædictis cap. præſertim illi de menſe Februarij ſuper primo cap. in Eulogio, & de menſe Aprilis, ſuper 4.cap.in cum Eulogio,quod Diuetum, ſecundum communem vocabili intelligentiam importat territorium,ſeu terminum, territorij, vel locum vbi terminatur territorium,adeo quod vbi ſit diuiſio territorij Meſſanæ, communi, & antiquo vocabulo appellatur Diuetum,Qua ratione, quod intrat Meſſanæ ab extra territorium, antiquo & communi vocabulo dicitur intrare ab extra Diuetum vt legitur in antiquis capitulis venditionis gabellæ tarenorũ duorũ pro qualibet Cupa vini,& ex fide venditionis gabellæ frumentorum, & farinarum, quæ gabellæ ſunt impoſitę per Ciuitatem, & exiguntur ſuper vino, & frumentis intrantibus de foris territorium vt deponunt teſtes de menſe Auguſti 1554. ſuper 5.cap.& 1558. ſuper 3. cap. in cum Eulogio, & teſtes ſuper 2. cap. die primo Aprilis 1620. in alio cum Eulogio, inquibus ſanè capitulis, & venditionibus dictarum gabellarum territorium Meſſanæ deſignatur per hoc vocabulum diueti, quod patet ex dictis capitulis in cum eulogio præſentatis; Et eadem ratione, quod eſt ſeu ſit in territorio Meſſanæ, eodem antiquo vocabulo dicitur eſſe, & fieri in diueto, & infra Diuetum, vt patet ex capitulis venditionis gabellæ granorum duorum ſuper qualibet libra ſerici manganellorum territorij, de qua Gabella deponunt Teſtes in eulogio à die 7. Februarij 1620. ſuper 11. cap. in cuius gabellæ venditione territorium deſignatur hoc vocabulo diueti, vt legitur in capit. d. gabellæ præſentatis in cum eulogio, nec non patet ex capit. in eodem cum eulogio præſentatis venditionis gabellæ denarij panis, impoſitæ pro pauperibus inuentis, quæ exigitur à venditoribus panis in ciuitate, caſalibus, & territorio de diueto in diuetum; Et ideo, quia Meſſana habet territorium ex duobus lateribus vſq; ex parte meridiei verſus Scalettam, & ex parte ſeptentrionis verſus Melatium, communiter à tempore immemorabili dicitur quod Meſſana habet duo diueta, quæ terminant illius territorium prout de hac communi, & vniuerſali opinione,

seu modo loquendi deponunt testes de dicto Mense Februarij examinati super 2. capitulo in Eulogio qua communi opinione confines probari tradit *Corne.in cons.171.nu. 12.vol.1.post specul.in tit. de probat.§.1.& in §.videndum restat. vers.duodecimo Hyero. de Mont.in d.cap.52.in fin.num.16. Socc.in consi. 86.num.2.vol.1.Guido.Pap.in d.decis.193.sub num.1.vers.nono Ruin.in cons.50.num.16.vol. 1.Mascard.conclus.403.num.11. & Nicol.genu.de verb. enunciat. lib.2. quaest.1.sub nume. 8.* Et quidem vocabulum hoc, seu nomen diueti, iure optimo conuenit, vt importet terminum, seu locum, vbi territorium terminatur ex eo quod videtur esse consonans rei, *ad tex.in §.est, & aliud instit.de donation.Menoch.in cons.191. num.17.* Nempe dicitur Diuetum locus vbi terminatur territorium, quia vetat ingressum, & egressum, absq; gabellarum solutione, earum rerum, pro quibus soluitur vectigal, vel in introitu, vel in exitu, iuxta *tex.in capi.1.in verb.portus, & ibid. Andr. Bal. Aual. & alij, quę sunt.regal. Arosenth.de feud.cap.5. conclus. 31.in addit.lit.D.Camil.Borrel.de prestan. Reg. cap.9.num.45. Egid. Tham.de gabel.in §.exactio munerum, num. 13. & Iul. ferre.de Gabel. num.467.* Quod in re nostra deponit Testis Marchisius de Aloisio in contra eulogio principis de anno 1514. super 2. cap. qui dicit, quod illa Rocca ideo vacatur Diueto, ratione vini, & frumenti, quod intrare non potest, nisi soluta gabella, tareni, quod clarius dicunt Bernardus Rudilosso, & Petrus Cacciola in eodem anno deponentes super eodem 2. cap. qui inuitis dentibus, licet tunc pro Barone Scalettæ deponebant, fatentur tamen quod Diuetus Messanæ est vsq; ad dictum lapidem, qui ideo vocatur del diueto pro Vino, Oleo, & frumento quod non potest introire absquè licentia Iuratorum Messanę.

Nec obstat, quod ex aduerso adducitur, quod in fundaco Diueti ex parte septemptrionali, officiales Bauusi excercent iurisdictionem non obstante, quod illud nominetur fundacum Diueti, prout pariter exercent in illis locis, seu predijs sitis in loco, seu contrata Diueti, quæ sunt V.I. D. Francisci Antonij Costa, Franciscelli pollicino, & Iacopelli, Honofrij, & Petri Pauli Raffa, in ferens ex hoc non esse absurdum dicitum lapidem ex parte Meridiei, licet appellatum Diueti esse positum in territorio Scalettæ, illumq; terminum terreni, licet positum infra diuetum, esse tamen subiectum iurisdictioni officialium d. Terre, Nam hoc facile diluitur ex eo quod verius in facto est, quod terminus Diueti, seu Territorij Messanę ex parte septemptrionis non terminatur in dicto fundaco, licet appellato Diueti, sed in arbore del chioppo, ante fundacum, seu Baliũ dicti fundaci posita, quæ arbor est diuisio, & diuidit territorium Messanę à territorio Bauusi, vt deponunt testes de Mense Aprilis 1620. super vnico Capi. in cum Eulogio Syndici, & ille fundacus est situs in territorio Bauusi, & in principio illius territorij, & appellatur diueti, non quia est terminus, seu diuisio territorij, sed quia per paucos pedes distat ab arbore predicta quæ Diuetum, seu Territorium constituit, & ideo in eo exercent iurisdictionem officiales Bauusi, prout etiam faciunt in prædictis prędijs, quę sunt extra diuetum, licet in conuicino diueti, & proprie in contrata dicta didonaduti, vt deponunt testes vltimo loco examinati, qui ab extra præsentantur ex parte Syndaci, Vnde non bene infertur ad rem, de qua agitur, nempe ille lapis diueti, vt probatur est terminus territorij Messanæ ex parte Meridiei, & constituit territorij diuisionem, & illud spacium terreni, de quo controuertitur, non est vltra d. lapidem, seu extra diuetum sicut predia illa, sed est circa diuetum infra d. lapidem, & flumen Ioan Pileri, qua de re ratio est diuersa; & illatio ex aduerso facta non conuenit ex vulg.

Tertio principaliter præmissa minor propositio probatur ex diuersis instrumentis antiquis, inquibus territorium istud inter lapidem, & flumen de quò agitur, enunciatur esse de finibus & territorio Messanæ, quod præsertim enunciatur in eo antiquissimo instrumento celebrato per Maugeriũ Altauilla in anno 1274. in erectione, & dotatione Ecclesiæ santi stefani prothomartiris, quam ecclesiam præfatus quōdam Maugerius enunciat fundare in solo proprio, posito in territorio Messanæ in flumine, seu loco, qui dicitur de Aptilia, cuius Ecclesiæ regimē, & protectionē, ac prouisionem Cappellani cōcessit Monasterio illiusq; Abbati santi Stefani del Bosco in partibus calabrię, vt late in d. instrumento legitur, quę Ecclesia santi Stefani est sita in eo terreni spatio de quò quæritur inter d. flumen, & lapidem Diueti vt patet ad oculum, & constat per fidem D. christo fari saluati, S.T.D. Cappellani Ruris Ioan pileri, & est vna

vna ex illis quinq; Ecclesijs sitis in medio
illius spatij territorij de quò quæritur in-
ter flumen, & lapidem, vt deponunt te-
stes in Eulogio Syndici die 21. Februarij
1620. super 3. cap. quæ Ecclesia in d. in-
strumento enunciatur fundari in loco pro-
prio d. de Altauilla posito in territorio
Messanæ, quod pariter enunciatur in di-
uersis publicis documentis in Eulogio
presentatis electionum Cappellani d. Ec-
clesiæ celebratarum per Abbatem dicti Mo
sterij Santi Stefani del Bosco, (cui ius eli-
gendi cappellanum præfatus de Altauilla
in fundatione reseruauit) Pariter illud enun
ciatur tum in priuilegio Regis Martini, &
Mariæ in anno 1394. presentato in eum
Eulogio, in quò enunciant Rex, & Regi-
na concessisse in anno 1391. Nicolao Cri-
safi bona burgensatica illorum de clara-
monte posita in Ciuitate Messanæ, & eius
territorio, quæ consistunt in Domibus,
Viridario Casalis Aptiliæ Bai ulationis eius
dem, tum etiam in donatione facta per
Colosium Crisafi in anno 1505. Masullo
Crisafi eius filio de bonis suis maxime de
feudo, vel allodio nominato de Claramon
30 te, posito in territorio Messanæ in flumá-
ria Aptiliæ, & sic bona ista de Claramon
te sita in flumaria, & Casali Aptiliæ quod
est vltra flumen in medio illius spatij ter-
reni existentis inter flumen, & lapidem
Diueti, enunciantur in dd. priuilegio, &
instrumento donationis esse posita in terri
torio Messanæ, quæ sanè verba enunciati-
ua, licet regulariter non probant enuncia-
tũ, quãdo de eo principaliter quæritur, *l. ex
his verbis C. de Acilit. test. l. optimam C. de contra
stipul. cap. si Papa de priuil. in 6. Doc. post Barto.
Abb. Bal. Aret. Roma. & Socc. quos citat in cons.
213. nu. 9. Cephal. in cons. 317. nu. 67. & cons.
369. nu. 140. Paris. in cons. 81. nu. 59. vol. 2. &
cons. 77. nu. 30. vol. 3. Menoc. cons. 81. nu. 23. &
cons. 260. nu. 11. & cons. 372. nu. 16. Osasc. de-
cis. 76. num. 12. Surd. in consi. 5. num. 10. & nu.*
33. vbi hoc etiam intelligit respectu par-
tium enuntiatium prout sic refert *Burdel. in
cons. 54. num. 16. idem Bardel. in cons. 49. nu. 10.*
Tamen in terminis de quibus agitur, præ-
dicta instrumenta, eorumq; verba enuncia
tiua probant ex tribus principaliter.

Primo, quia alia adminicula pro enun-
31 ciato concurrunt, vt expremissis, & infe-
rius dicendis patet, quo casu enunciatiua
verba probant, licet de enunciato sit quæ-
stio *Grat. in cons. 104. num. 5. volu. 1. Rim. iun.
in consi. 12. num. 12. & cons. 314. nu. 17. vol. 3.
Mantin. in tractat. de iuramen. in 4. par. effec. 15.
nu. 4. Fab. de Ann. in cons. 88. nu. 31. & Nicola.
genu. de verb. enunciat. lib. 1. quæst. 4. num. 4.*

Secundo, quia hæc verba enunciatiua
32 sunt diuersis actis geminata, quo casu pro
bant enunciatum, *Dec. in d. l. ex his verbis.
num. 10. C. de mili. test. Barba. in cons. 14. num.
10. & seq. & in cons. 37. num. 1. vol. 3. Grat. in
cons. 143. num. 9. Anguill. cons. 29. num. 146.
Rim. iun. d. consi. 314. num. 15. & alibi, vt citat
Genu. in d. quæst. 4. num. 30.* Tertio, & vltimo,
quia in probando antiquo Territorio, vt
in facto, verba enunciatiua in instrumen-
tis publicis, & antiquis, etiam inter alios,
probant confinia, *Glo. in cap. cum olim in
verb. instrumentis, de censib. & in d. cap. si Pa-
pa in verb. prolata, de priuil. in 6. Abb. Felin.
& Dec. in d. cap. cum causam de probat. Bal. in l.
cum aliquis, & ibid. Sal. & Alex. num. 5. &
Ias. nu. 4. C. de iur. delib. Aret. in cons. 42. nu. 2.
Crau. de antiq. tempo. in pri. par. n. 60. Tiraq. de
retra. §. 1. glos. 4. n. 51. Soc. cõs. 65. n. 7. & cons.
86. nu. 1. & 2. vol. 1. & cons. 194. n. 9. & cons.
266. n. 12. vol. 2. Dec. cons. 42. sub n. 9. vers. his
tamen, Dam. Calc. cõs. 90. col. 1. Rui. in d. cõs. 92.
n. 1. vol. 4. Nat. in d. cons. 672. nu. 16. Hiero. de
Mont. qui testatur de cõi, de fin. reg. c. 60. nu. 3. Ias.
cons. 114. n. 5. vol. 1. Barb. in d. cons. 6. vol. 2. Pa-
ris. in cons. 27. nu. 15. vol. 1. Mascard. de prob. in
d. conclus. 394. n. 2. Meno. in d. cons. 21. n. 17. &
in cons. 147. n. 11. & lib. 2. presump. 45. sub nu.
17. Burs. in cons. 235. n. 47. vol. 3. Aluar. Valas.
de iure emphy. q. 9. nu. 21. & 22. & Nicol. Gen.
de verb. enunciatiuis lib. 2. quæsti. 1. numer. 74.*
Nec de antiquitate instrumentorum pre-
34 dictorum dubitari potest, cum longe exce-
dunt tempus centum annorum, quod vide
tur esse necessarium, vt verba enunciatiua
probent confinia, *Alex. in d. l. cum aliquis, &
post alios refert Rui. in d. consil. 92. num. 9. Ber-
trand. cons. 159. in fin. & cons. 171. num. 8. vol.
2. & cons. 346. nu. 5. vol. 4. & Hyero. de mont.
in d. quæst. 60. num. 17. ad tradita per Crauet.
post alios, quos citat, de anti. temp. in pri. num. 4.
Barb. consi. 8. col. 2. & cons. 44. col. 5. lib. 1. Rui.
in consi. 34. num. 11. & consi. 161. num. 5. lib. 1.
& alibi, vt citat Menoch. cas. 3. num. 6. de
Arbi. licet nõ de fine,* quod tempus antiquum
arbitrentur, vbi minor annorum nume-
rus labitur, quorum opiniones refert, i-
dem *Menoch. in d. cas. 3. & Mascard. in d. con-
clus. 394. num. 3. & 4.* qui refert eos, qui vo-
lunt hoc esse Iudicis arbitrio remissum,
quorum aliquos citat *Menoch. vbi supra nu.
13.* Et cum plura sint hæc publica documen
35 ta, quę hoc enunciant, cessat in hac rè illa

 diffi-

difficnltas, an vnum dum taxat sufficiat
instrumentum ad probandum confinia ex
verbis enunciatiuis, de quo per *Bal.in d.l.*
cum aliquis, Felin.in d.cap.cum causam num.4.
extra de probat.Alex.consil.12.num.8.volu.4.
Barb.consi.6.num.7.vol.1.cum alijs citandis in-
36 *ferius* Quin imo, quia de verbis enunciati-
uis emissis in Priuilegio Martini Regis, &
Mariæ Reginæ, tractatur, vtiquè illud so-
lum antiquissimum priuilegium sufficit,
illiusq; verba enunciatiua probant, quia
emanant à Principe, cui in his est adhiben
da summa fides, *glos.in d.cap.si Papa, de priu.*
in 6. Aret.consi.142.col.6.in 3.dub. Crau.de
antiq.tempo.in pr.par.princi.in 4.parti.incip.am
pliatur, num.19.Hyero.de mont.vbi sup.cap.61.
vbi post Aret.in d.capit. cum causam num. 26.
Inquit sufficere vnicum priuilegium anti-
quissimum, prout sufficere vnam Papæ as-
sertionem tradit *Menoch.consi.147.num.12.*
vol.2.
37 Quarto principaliter præmissa, minor
propositio, in qua datur pro vero, quod istud
territorium, de quo quæritur, sit de terri-
torio, & finibus Messanæ, probatur ex vsu,
seu exercitio iurisdictionis in eo habito,
de quò sanè vsu, seu exercitio iurisdictio-
nis, tam respectu Curiæ Straticotialis ex
immemorabili tempore vsq; ad præsens te-
stes deponunt de mense Februarij in Eulo
gio super 3. & 4.cap.quam etiam respectu
Senatus, & aliorum officialium eiusdem
Vrbis, vt sunt Acatapani, Magistri vini
Bullatores ponderum, & Mensurarum, &
Consules artis serici, deponunt testes de
mense Martij in Eulogio supra 1. 2. & 4.
capi.nec non respectu Curiæ Bainli d. Ciui
tatis, constat ex fide Magistri Notarij rela-
ta ad acta, in Eulogio presentata, ac etiam
respectu Curiæ Regij Portulani Messanæ,
deponunt testes de mense Augusti 1554.
super 8.cap. & de mense Nouembris 1558.
super 6.cap.in cum eulogio, & de mense
Februarij 1620.super 10. cap. in eulogio,
per quos quidem Testes probatur Iurisdi-
ctio, & illius exercitium etiam si testes es-
sent singulares deponentes de isto, vel illo
iurisdictionis actu, *Bal.in l.fin.C.de test. Lan-*
fran. in cap. quoniam contra, in verb.testimm.
num.30.extra de probat. Hyero. de mont.de fin.
regend.capi.52.num.1.& 2.Bal.qui testatur de
communi in cons.514.num.4.vol.5.Soci.consi.
295.num.5.vol.2.Alex.cons.100.nu.5.vol.k.
Crau.in consi.78.num.6. Rui. consi.53.num.1.
vol.4.Vinc.de Franch.decis.105.num.21.Soci.
Iun.consi.99.num.13.vol.2. Roland.consi.82.
num.43.vol.2. Anto.Gab.alios citans in tit.de
testib.conclus.2.num.23.& sequ.& Mascard.de
38 *probat.conclu.947.* Præterea de tali vsu, &
exercitio iurisdictionis constat ex infinitis
actis publicis iurisdictionalibus, tam Vi-
sitæ factæ per Curiam Straticotialem, quam
aliorum actorum Iudicialium factorum in
illis locis intermedijs inter d. flumen, & la-
pidem Diueti, existentibus, & præsentatis
in eulogio, exquibus quidem publicis a-
ctis, immediate probatur iurisdictio, il-
liusq; exercitium, *Albe.Brun.consil.34.num.*
16.latè Mascar.de proba.conclus.946.conue-
niunt tradita infra in alio Capi.princ.in 4.memb.
num.126. Nempè de his non potest dubi-
39 tari, quia acta publica rem faciunt noto-
tiam, *Inno.in cap.ex insinuatione, in fin.de ap-*
pell.Bal.in l.1.col.2.C.quo, & quand.Iud.& in
consi.22.num.4.vol.5. Abb.in cap.inter mona-
sterium in fin.de re iudi.Angel.in l.2.in fin.C.de
tempo.appell.Alex.in consil.106.col.fin.versic.
ex alio Capite vol.3.& in cons.62.num.24.vol.
7.Felin.in cap.cum olim, de re iudi, Ias.in l.eius
qui in prouintia num.3.ff.si cert.pet. Andr.sicul.
cons.21.num.2.lib.3.Becc.cons.40.num.3.vol.
1, Roland.consil.41.num.30.volu.1. Farin.alios
citans quæst.21.num.14.& Surd.consil.154.
40 *num.25.& consil.188.num.8.volum.2.* Cum
itaquè Magistratus Messanæ in hoc territo-
rio de quò agitur, exercet iurisdictionem,
vtiq; tale iurisdictionis exercitium in loco,
probat locum esse de territorio, *Bal.in l.data*
opera, num.28.C. qui accus.non poss.quem citat
Brun.in d.cons.34.num.16.Ioan.Franc.depont.
in consi.51.num.4.& 30. Quia alias extra
territorium conquiescit iurisdictio *l.extra*
territorium, vbi est materia sua ff.de Iurisd.omn.
Iudi Hinc locus illius esse præsumitur, qui
iurisdictionem in loco exercet *Abb.cons.62.*
num.18.Volum.2.& Mascard.de proba.in con-
clus.395.num.33.
41 Quinto principaliter præfacta, minor
propositio ostenditur vera ex eo quod one-
ra omnia, presertim gabellarum, quæ im-
ponuntur ab Vrbe per Ciuitatem, & terri-
torium, & quæ subeunt Ciues, & habita-
tores territorij d. Vrbis, prout sunt gabel-
læ paruulorum quatuor pro quolibet quar
tuccio Vini, & granorum duorum pro quo-
libet rotulo rerum salatarum, de quibus ga-
bellis deponunt testes die 1. Aprilis 1620.
in cum eulogio super 2. capi. nec non, &
gabella granorum duorum super quolibet
rotulo piscium, de qua deponunt testes die
2. & 3. Aprilis eiusdem anni in cum eulo-
gio super vnico capi. & Gabellæ tum Man
ganel-

ganellorum Serici tum etiam carnis, quæ macellatur in territorio, de quibus deponnnt testes in eulogio de mense Februarij super 51. & 14. cap. eiusdem anni, vtiquè talia onera exiguntur in d. spatio territorij inter flumen, & lapidem, Sicut fit in qualibet alia parte territorij d. Vrbis, quod, licet sit Notorium, & nulla in digeat demostratione, constat tamen per depositionem prædictorum testium deponentium super præmissis capit. & per fidem V. I. D. domini Caroli de Balsamo gabelloti saluminis, & per actum fideiussionum præstitarū de mandato Senatus de soluendo iura maganellorum per habitatores Casalis Aptiliæ, quod est situm infra hoc spacium territorij inter flumen, & lapidem, vt deponunt testes de mense Februarij in eulogio super 4. capi. Ex qua subiectione onerum resultat, quod illud spacium terreni est de territorio Messanæ, cuius onera sub est, Nempe gabellarum, & Collectarum impositio, & exactio in loco, probat locum esse de territorio eius, qui onera imponit, & exigit, & illius iurisdictioni sub iectum, *Bal. in d. cap. cum causam, col. 2. vers. istis ergo, de probat. idem Bal. in l. 3. vers. in tex. ibi censeantur, C. de natu. libe. qui per illum tex. & per tex. in §. si quis igitur in authe. eod. tit. inquit*, quod Castrum, seu possessio probatur esse de territorio per solutionem census, quod etiam visus est sentire idem *Bal. in l. data opera nu. 28. C. qui accus. nō poss.* qui ait, quod bona est ratio testis deponentis, quod locus sit de aliquo territorio, seu Iurisdictione, si dicit quod vidit homines illius loci soluere collectas, sequitur *Marsi. in rub. C. de probat. nu. 256. tradit Brun. in d. cons. 34. in fin. Alex. cons. 23. num. 3. versic. item respondeo, volu. 5. Natt. cons. 672. nu. 4. cum seque. Corn. cons. 185. nu. 4. vol. 3.* Loquens de perceptione decimæ, quæ probat locum esse de territorio, *Ias. in cons. 166. num. 2. vol. 4. Mascard. de probat.*
42 *conclus. 946. in prin.* Quapropter gabellarū exactio in loco, probat quasi possessionem Iurisdictionis in loco, vt tradit *Soci. in cons. 187. num. 15. volu. 2.* Nam talis gabellarum impositio & exactio in loco, si quidem locus non esset de territorio, ibi fieri non posset, nam extra territorium talis exactio tanquam actus iurisdictionalis, non vendicaret sibi locum, *Rui. cons. 2. num. 4. vol. 4. ad tex. in cap. 1. in verbo. vectigalia, quæ sunt, regal. Sali. in l. 2. C. nou vectig. insti. non poss. Boss. in tit. vectig. qui poss. impo. Crau. post. Dec. & Ias. in consi. 209. num. 3. vol. 2. Soci. consi. 7. num. 1. vol. 3. Tet. Amib. de mune. in 2. par. § restat. num. 1. Egid. Thom. de colle. § exactis, num. 37. Schard. de feu. par. 3. capit. 4. num. 38. cum seq. Arosenth. de feud. cap. 5. conclus. 33. & Camil. Borrel. de prest. reg. cap. 11.*

Ad cuius rei confirmationem accedunt testes examinati die 21. Februarij 1620. in eulogiò super 2. cap. deponentes quod habitatores in d. spacio inter medio inter flumen, & lapidem Dineti, sunt subditi ordinationibus Vrbis Messanæ, & Capitanei suriæ, & subeunt Angarias, aliaq; onera Contributionum excubiarum, sicut ceteri habitatores territorij Messanæ, de quò extat etiam fides in eulog. quam faciunt Regius magister notarius, & secretarij officij Senatus, qui testantur per relationem ad acta d. eorum officij, quod habitatores Casalis Aptiliæ de tenimento, & territorio Messanæ, quod est situm in termino territorij, de quò queritur, tenentur sicut ceteri habitatores aliorum Casalium d. Vrbis soluere gabellas facere ex cubias, aliaq; seruitia personalia præstare, angarias, & per angarias subijre, Frumentorum vicendas recipere prout etiam de assignatione vicendæ, quæ solet dari cæteris Casalibus, attestantur Credenzerij Regij Campi di-
43 ctæ Vrbis Quorum officialium attestationi, & fidei, cum sint de his, quæ pertinent ad eorum officium, creditur, ad tradita per *Cano. in cap. cum parati, extra de appell. per tex. in l. diuus, vbi notat Bar. num. 8. ff. de custo. reo. Alex. in l. 2. §. si absens, ff. si ex noxa. cau. agat. Felin. in cap. quoniam contra, num. 58. de probat. Mascard. in conclus. 35. num. 15. Alci. de præsu. reg. 3. præsu. 14. num. 1. Pant. de nulli. tit. de nulli. ex defe. citat. nu. 150. Menoch. de arbi. cas. 112. num. 1. & 12. Honde. cons. 18. num. 56. vol. 1. Farin. quæst. 30. num. 180. & Mart. de Iuris. par. 2. cap. 10. nu. 7.* Vrget enim
44 præsumptio quod fideliter se habent in eorum officio, *ad tex. in l. 2. ibi, quod non arbitramur, C. de offi. Ciu. iud. Bal. in l. errorem. C. de testa. Crau. consi. 249. nu. 3. latè Menoch. præsumpt. 85. lib. 2.*

Sexto, principaliter probatur præfata minor propositio, ex eo quod territorium istud, de quo quæritur, gaudet immunitate, qua gaudet corpus ipsum Ciuitatis, & reliquum territorium, ab omnibus gabellis, quæ imponuntur, & exiguntur per Ciuitatem de rebus, quæ veniunt ab extra territorium, de quibus gabellis deponunt testes in eum eulogio à die 1. Aprilis 1620. super 2. cap. que tamen gabellæ non soluuntur

tur de rebus, quæ fiunt infra d. terminum à lapide Dineti versus Vrbē Messanæ, ex eo qđ fiunt in territorio. Preterea gaudet immunitate illud territorium pro gabellis, & alijs Iuribus Regiæ Secretię, quæ non exiguntur in dicto territorio, de qua sanè immunitate respectu, gabellarum Vrbis, vltra quod est notoria, deponūt tamen testes in cum eulogio Syndici de mense Augusti 1554. super 6, & 7. cap. & testes de mense Nouembrir 1558. supra 4. & 5. cap. nec non & dd. Testes recepti de mense Februarij 1620. super 9. cap. in eulogio, & die 1. Aprilis eiusdem anni super d. 2. cap, in alio cum eulogio, Hinc est quod deponūt testes examinati à 21. Februarij 1620. in eulogio super 4. cap. qđ idem met Princeps, de oleo qđ Percipit ex trappeto existente in eo territorio, & quod defert Messanam, non soluit gabellam, quia est de territorio, quod etiam patet per antiquissimum capi. gabellarum saluminis, olei, Casei, & aliorum membrorum expeditum in officio Senatus die 7. Februarij 1398. de quo facit fidem in eulogio cum inserto tenore Reg. Mag. Notarius d. offitij Senatus, quod capitulū loquens de membro olei, exprimit quod de tota quantitate olei fiendi in toto constrictu Ciuitatis eiusdem, videlicet a passo Scalettæ vsq; ad Messanam, nihil soluatur vniuersitati, vel illius gabelloto, qđ etiam de gabellis impositis super frumentis, & Farinis venientibus ab extra territorium, quæ non soluuntur de illis, quæ deferuntur à d. lapide citra, patet, vltra testes predictos, per fidem Credenzeriorum Regij Campi in eulogio præsentatam; Preterea respectu Regiarum Gabellarum, seu Iurium Regiæ secretiæ non solum constat per Testes examinatos à die 13. Martij 1620. supra 2. capi. in eulogio, sed etiam per fidem Regiorum Notariorum Credenzeriorum d. Regię Secretię Messanę, qui testantur, quod ius Regię Duanę, tunc soluitur pro rebus, & mercibus, quæ extrahuntur à Ciuitate, & Territorio, & tunc exigitur pro rebus, & mercibus, quę immittuntur de foris exparte Meridiei, quando extrahuntur foris d. lapidem, si de Iure agitur debito pro extractione, & si de iure immissionis tractatur, tunc exigitur, quando ab extra dictum lapidem veniunt; Itaq; cum expredictis testibus, & ex fide dd. officialium probatur, quod terminus illius territorij gaudet Messanæ Vrbis immunitate, vtiq; concludenter resultat, qđ est de territorio d. Vrbis, prout dd. testes, & offi-
45 ciales testantur Nempe eo ipso quod terri-
torium illud gaudet priuilegio Ciuitatis,
datur intelligi, quod est de ipsius Ciuitatis
finibus, seu territorio, quia priuilegium
Ciuitatis comprahendit territorium, ac
vicos, & oppida in eius territorio existen-
tia, *Iacob. de Belui. in §. illud in auct. quib. mod.*
natu. effi. sui Bar. in l. si finita, §. hæc actio, & ibi
Pau. de Cas. num. 3. & Alex. num. 4. ff. de dan.
infec. idem Bart. in l. 2. num. 3. ff. de Verb. signif.
Bal. in l fin. num. 3. C. de sacro. eccl. Alex. in rub.
ff. solu. matri. num. 13. Franc. Mar. quest. 395. nu.
24. & 29. in 1. parte Soci. cons. 86. num. 2. Vol.
1. Menoch. de arbi. Iudi. quæst. 99. num. 26. & in
consi. 1007. num. 88. Et generaliter territo-
46 rium regitur, & gubernatur Statutis, &
consuetudine Ciuitatis, quæ seruatur in
comitatu, *ad not. in l. ex eo, ff. de postul. Bar.*
in l. nullo §. quod si in vico, C. de epis. & cler. Soci.
consi. 7. sub. num. 1. & consi. 74. num. 1. volu. 1.
Dec. consil. 389. num. 7. & Menoch. in d. quest.
99. num. 24. & consi. 81. num. 18. volu. 1. ad tra
dita in eo *Iur. respo. edito pro immu. Mess. in p.*
par. num. 13. & infr.
47 Septimo, & vltimo, principaliter proba-
tur illa minor propositio ex eo quod illud
territorium de quo agitur inter dictum lapidem, & flumen custoditur per Caporales, & Commissionatos electos per Straticotum, & Senatum pro custodia, & excubijs faciendis in casalibus, & territorio Vrbis, qui prouisionati, & Caporales à tempore immemorabili vsq; ad præsens custodiunt, & faciunt excubias vsq; ad d. lapidem Dineti, discurrendo per totum illud spatium inter dictum flumen, & lapidem, quod deponunt testes a 7. Februarij 1620. in Eulogio super 5. cap. & ideo in eodem territorio solet Capitaneus Furiæ Meridiei facere mostram Ruralium Messanæ, vt deponunt testes predicti super 13. capi. de qua pariter custodia constat, tum per informationem factam per Didacum sedegno in anno 1573. de mandato Excellentiæ suæ de qua in Eulogio, super excubijs faciendis in Furia Messanæ exparte Meridiei, in qua informatione designatur certus caualliariorum numerus pro custodia facienda à flumine Ioan Pilerij vsq; ad caput Scalettæ ad expensas Casalium d. flumariæ, tum etiam per ordinationes S. Eccelētię in anno 1585. sub visione Regij Patrimonij præsentatas, & exequutas in officio Senatus, vt in Eulogio, in quibus ordinationibus constituuntur Caualkarij ad ex-

pensas

pensas Casalium Messanæ præsertim pro custodia facienda à flumine Ioan Pilerij, vsq; ad caput Scalettæ, ex qua quidem Custodum appositione in territorio isto resultat concludens probatio, quod illud sit de finibus Messanæ custodientis, nam per deputationem Custodum acquiritur vsus iurisdictionis & probatur territorium esse sub iurisdictione custodientis, *ad tex. in l. si ita §. Mulier villæ custos ff. de fund. instruc. quem citat Bal. in cons. 240. sub num. 1. vol. 1. facit tex. in l. in nomine Domini circa princ. C. de offic. pref. Aphr. per quem ita tradit Guid. Pap. in sepe alleg. decis. 193. sub. nu. 1. versic. quarto, & Petr. de Vbald. in tracta. de duob. Fratri. in 5. par. princip. quæst. 28. sequitur* Natt. *in d. consil. 672. nu. 9. quod sentiunt Alex. consil. 88. num. 35. vol. 5. Ruin. consi. 2. sub. num. 4. volu. 4. Affflic. in decis. 167. sub. num. 1. & tradit Mascard. de probat.*

48 *conclus. 946. nu. 2.* Quapropter ad dominos Castrorum spectat deputare Custodes territorij pro euitandis dannis, *ad tex. in l. 3. C. de lito, & itin. custo. Bart. & Ange. in l. ne quid in prin. ff. de in cen. ruin. & naufra. Bal. in capit. 1. §. conuenticulam de pac. iura. firman. & in cap. 1. col. pen. de his qui feud. dar. pos. Iacob. de santo Giorg. in trac. de feud. versf. marchio quæst. penul. in fin. Alex. in d. cons. 88. vbi supra vol. 5. & Natt. in d. cons. 672. num. 10.*

Itaq; concludendo fundamentum de sit per factum pro iustificanda intentione Syndici, & declaratoria in de sequuta Regiorum Delegatorum, Vna semel quod mera, & pura veritas ita se habet, prout in partibus nostris est notorium, & expremissis constat, quod territorium, de quo agitur inter flumen, & d. lapidem, est de finibus, & territorio Messanæ, iuxta minorem propositionem, vtiq; sequitur quod illud est subiectum eidem Vrbi, & illius Magistratui habenti iurisdictiouem in territorio, quæ inest

49 toto territorio, sicut Nebula in tota palude, *Bal. in l. imperium ff. de iuris. omni. iudi. Ange. in l. si fines ff. de euictio. Abb. in cap. si diligenti in 2. notab. & ibid. Felin. de prescrip. Paris. in consi. 16. num. 24. volu. 4. Curt. iun. in consil. 41. nu. 9. & in consi. 158. num. 24. & in cons. 184.*

50 *num. 8.* Quaratione, villa posita in comitatu, seu territorio alicuius Ciuitatis presumitur esse illi Ciuitati subiecta, *l. nulli, & ibi Bal. col. 3. C. de epis. & Cler. cap. ad decimas de resti. spol. in 6. Bart. in l. 1. §. cum Vrbem ff. de offic. præf. Vrbis, Alci. de præsump. reg. 3. presu. 20. num. 3. latè Menochi. libe. 3. præsumpt. 100.* Quæ iurisdictio cum sit abdicatiua presertim ex forma priuilegiorum, vt supra deductum est num. 10. & in fra, ex hoc resultat quod dictum est in maiori propositione quod omnes actus iurisdictionales in territorio Messanæ facti ab alio, quam ab illius Magistratu ordinario habente iurisdictionem in territorio abdicatiue, sunt contra priuilegia, & per consequens Furcarum erectio, alijq; actus iurisdictionales facti per Principem Scalettæ, & alias vt in actu allegationis in spatio huius territorij de finibus Messanæ fuerunt & sunt contra priuilegia d. Vrbis, prout, iure optimo, accedente voto totius Collegij Messanensis fuit declaratum per Iudices Straticotiales Regios Delegatos, & Hæc quo ad primum consultationis caput.

Deuenio nunc ad secundum Principale caput, in quo diluere oportet, ea, quæ ex aduerso contra manifestum Ius, notoriam iustitiam istius Vrbis, & illius Regiæ iurisdictionis afferuntur, quæ omnia in vnico, & singulari fundamento conueniunt, quò negatur territorium de quo queritur, esse de finibus, & territorio Messanæ, sed aperto ore allegatur illud esse de membris, & territorio Scalettæ, & propterea potuit Princeps in eo Furcas erigere, ius dicere, & iurisdictionem exercere, quod sanè, ex quatuor ostendere cōatur, videlicet ex Testibus, Exscripturis, ex re iudicata, & exposfessione, seu quasi, Qua de re ex his, quæ Princeps in contra eulogio adducit, quatuor constituimus membra, *de p. legitur infra proxi. de 2. infra. num. 96. de 3. infra, num. 117. & de 4. & vlt. infra, num. 126.*

Primum illud est membrum, in quo conatur Princeps ex testium depositione probare, quod ille terminus territorij inter lapidem, & flumen sit de finibus Scalettæ, ex eo quod fines dicti territorij incipiunt à flumine Turris nouæ seu Ioan Pilerij, & tendunt vsq; ad flumen Italæ, quod videntur testes deponere de anno 1514. super p. & 2. cap. & Testes de anno 1540. super 1. capit. & testes de anno 1553. super 4. cap. & de anno præterito 1620. super diuersis capitulis, quæ testium depositio licet primo aspectu iudicantium animum mouere videatur, vel saltim suspendere, quid vere credere oportet de territorio isto, in quò stat punctus presentis causę, tamen perpensis his, quæ circa illud territorium ex parte Vrbis afferuntur, procul dubio est, Vrbem ipsam ius, & Iustitiam fouere.

Itaquè stantibus testibus prædictis pro vtraq; parte deponentibus de finibus, & terri-

territorio isto hinc inde contrarijs, Resul
51 tat in hac facti specie ille iuris articulus,
videlicet quibus testibus prestāda est fides,
quando ad inuicem contra dicunt, de quo
*Ant. Gabr. in tit. de test. conclus. 4. latè Farin. in
pract. quæst. 65. in 3. par. num. 107. & in termi-
nis istis, Hyero. de mont. de fini rege. cap. 59.* Et
52 licet vbi quæritur de fide testibus præstan
da, illud, arbitrio Iudicis remittitur, *ad
tex. in l. 3. vers. tu magis, ff. de test. §. si vero ta-
le in auth. de instrum. cauth. & fid. Bart. Ang.
& Paul. de Cast. in l. lucius, ff. de his quod not.
infam. Soci. cons. 90. Vol. 1. & consi. 262. num.
11. vol. 2. Dec. in cons. 650. & in consi. 652.* Vn
de probationes omnes esse arbitrarias, il-
lasq; in Iudicis arbitrio repositas esse, tra-
dunt, *Natt. in cons. 284. in fin. Dec. cons. 448. nu.
29. & cons. 423. nu. 23. Soc. iun. cons. 32. nu. 11.
& cons. 61. n. 46. & seq. Vol. 2. Gram. decis. 34.
nu. 47. Paris. cons. 55. nu. 34. & cons. 75. nu. 21.
vol. 1. Grau. consi. 35. num. 11. & consi. 73. vol.
1. Marsi. in l. 1. §. si quis vltro, & in l. si quis nè
quæs. 10. ff. de quæst. & in sing. 114. latè Meno. de
arbit. cas. 90. & Pet. Surd. in decisi. 105. in fin.*
53 Tamen illud Iudicis arbitrium regulatur,
presertim ex testium numero, qualitate,
& ex verisimili, alijsq; circunstantijs in fa-
cto occurrentibus, de quibus certa non da
tur doctrina, vt tradit *Hostien. in cap. in tua
num. 2. extra de test. Abb. in cap. in nostra, num.
1. eodem tit. Aret. consil. 71. col. 2. versic. secundo
conuincitur, Mysing. centu. 4. obseru. 38. in fin. in
vers. verum, Petr. de fidei commi. quæst. 12. num.
1095. accedit Farin. in d. quæst. 65. num. 193.*

Et propterea in facto, perpensis his, quę
in eo occurrunt, circa istorum testium cre-
dulitatem, nulli dubium est, quod omni-
no prestanda est fides Testibus pro territo-
rio Vrbis Messanæ deponentibus, quod ex
infrascrictis, principaliter, suadetur.

Primo, quia Testes, qui concludenter
deponunt pro territorio Messanæ, sunt in
maiori numero, quam testes concludenter
deponentes pro territorio Scalettæ, si re-
ctè eorum numerus, ac verba depositio-
num ponderantur; Vrgent enim duocen-
tum viginti quattuor Testes in diuersis
temporibus examinatis deponentes pro ter
ritorio Messanæ, vltra Testes centum, &
decem, & septem examinatos in anno
1589. per V.I.D. Ioseph Ardito Delegatum
S. Excelentiæ & M. R. C. in prosequutio-
ne Officialium Scalettæ de vsurpata Re-
gia Iurisdictione in territorio isto, de quò
contenditur, & ideo, esto quod pro terri-
torio Scalettæ deponant testes in magno
numero in contra Eulogio Principis pre-
sentato, non tamen omnes concludenter de
ponunt de territorio, & illius iurisdictione
vt in ferius *num. 89.* dicetur. & esto, quod
concludenter deponerent, sunt tamen in
54 minori numero, vnde preualet probatio
Syndici, pro qua vrget maior numerus te-
stium *d. cap. in nostra, & ibid. Glos. in verb. ad-
uersa, & Cano. omnes de test. cap. licet causam,
& ibid. Zabba. Dec. Bero. & alij extra de probat.
Glos. in l. hoc carmen, §. finali in verb. impari, &
ibid. Albe. num. 6. ff. de test. Glos. magna in cap.
si testes 4. quæst. 3. Alex. in consi. 64. num. 2. &
in consi. 86. num. 17. volu. 3. Marsi. in consi. 113.
num. 47. Anto. Gabr. in titu. de test. conclus. 4. nu.
50. Paris. in cons. 112. num. 80. volu. 1. Boss. in
pract. crim. tit. de opposit. contra test. num. 9. &
13. Surd. in cons. 303. num. 4. Vol. 3. Mysinger.
centur. 4. obserua. 38. Hyero. de mont. de fin. rege.
in d. capit. 59. num. 2. & 3. & Farin. in d. quæst.
65. nu. 107.* vbi hoc ponit pro regula, quam
attestatur iure probatam, & à DD. com-
muniter receptam.

Secundo Principaliter, esto quod testes
deponentes pro territorio Scalettæ, absq;
veri preiudicio, essent in maiori numero;
tamen testes deponentes pro territorio Mes
sanæ preualent, stante eorum qualitate,
quæ magis attenditur, quam testium nu-
merus. Vnde testibus paucioribus integræ
55 fidei credendum est, licet plures, quorum
fides non est talis deponant oppositum,
*ad tex. in l. ob. carmen §. fin. in fin. vbi Glos. &
Bart. ff. de testib.* vbi legitur, quod non ad
multitudinem in spiciendum est, sed ad
finceram testimoniorum fidem, & testi-
monia, quibus potius lux veritatis assistit
qua propter ad testium qualitatem potius
quam ad eorum multitudinem respicien-
dum esse, inquit *Roma. Ponti. in d. cap. in no-
stra, & ibid. tradunt Glos. Anto. de butr. Abb.
Aret. Feli. Deci. Bero. & alij extra de testib. Bart.
in l. diem pro ferre §. si plures circa fin. ff. de re-
cep. arbit. Imo. in l. inter pares col. 2. ff. de re iudi-
ca. Ruin. in cons. 158. num. 26. vol. 5. Roland. in
cons. 24. num. 53. volu. 1. Franc. Cursi. in tract.
de testib. conclus. 16. nu. 35. Anto. Gab. conclus.
4. num. 37. in tit. de testib. Boss. in prat. in tit. de
oppo. con test. post. num. 9. Pet. de fideicom. quæst.
12. num. 1193. Farin. alios citans in quæst. 57.
num. 38. & in d. quæst. 65. num. 120.* Vbi testa
tur de communi, quod in hac facti specie
summopere adaptatur, dum maior pars
testium ex aduerso deponentium, sunt Bur
genses Scalettæ Vassalli, & subditi ipsius
Principis, ad cuius instantiam deponunt,

vt

vt legitur in contra eulogio. & in rubr. te-
56 ſtium,qui ſecundum opinionem aliquorũ
pro domino teſtificari non poſſunt, vt ſen-
tit *Glo.in l.idonei in verb.imperare ff.de teſtib.
quà ad hoc iſtat Feli.in cap.in literis ſub. num.3.
extra de teſtib.Deci.conſi.94.num.2.conueniunt
alij, quos allegat Maſcard.in conclus.* 1398.*nu.
2.& Farin.in prat. quaeſt.55.in ſpec. 3.nume.*
104.Et licet communis opinio videatur eſ
ſe in contrarium, qua attenta ſubditi non
prohibentur pro domino teſtimonium fer-
re, de quò tamen iuris articulo varias re-
fert DD. Sententias, *Afflic. in deciſi.* 304.
qui tandem refert fuiſſe deciſum pro affir-
matiua ad textum, *in capit.1. vbi hoc ſentit
Andr. ſi de in veſt.inter Dominum, & Vaſſ. lis
57 ori.& in cap.1.quod teſt.ſint neceſſa? quam te-
net Bal.in l.eos num.2.C.de teſtibus, Felin.in d.
cap.in literis, Diaz.reg.746.in 2.limit. Boſſ.in
tit.de oppo.con.teſt.num.99.Guid.de Zuzar. in
d.l.idonei ff.de teſtib. Alber.in l.libertorum, C.
eod.Bal.in l.qui teſtamento §.poteſtatis ff. de
teſt.& in conſi.*210.*num.2.vol.5.Anto. Gab.in
tit.de teſtib.conclus.10.num.21.Alua.in cap.1.
§.qui enim in fin.quid ſit inues. Maſcard.in con-
clus.* 1398.*& alij, quos congerit Farin. in d.
quaeſt.55.num.*203.tamen illa vendicat ſibi
locum in Rege, vel in alio Principe haben
te magnum ſtatum, qui alias propter am
plitudinẽ ſuæ iuriſdictionis,& regiminis nõ
haberet teſtes in ſuis cauſis, ſi ſubditi &
Vaſſalli non admitterentur, vt inquit *Feli.
in d.cap.in literis, & aduertit Boſſ. vbi ſupra
verſic.& eſt aduertendum,* Vnde aliud eſſe in
domino vnius Caſtri, ſeu Municipij vt in
hac facti ſpecie qui poteſt per alios non
ſubditos ſuam probare in tentionem, vnde
ceſſat ratio illa communis aducta à *Feli. in
d.cap.in literis*, & per conſequens ceſſat di-
ſpoſitio, per quam admittitur ſubditus,
ſeu Vaſſallus ad teſtificandum pro domi-
no,Nam ratio illa reſtringit diſpoſitionem,
quam vis generalem ad Caſum, in quo ra-
tio ipſa conuenit, *l.cum pater, §. dulciſſimis
ff.de leg.2. l. hæc actio, vbi Bart. ff. de calum;
Glos.in l.1.§. hoc interdictum in verb. niſi ff.de
fon.Tind.in tract.de teſtib.lib.1.capit.5.num.8.
Vrſill.ad Afflic. in deciſ.106.num.6. Socc.iuni.
conſi.163.num.5.& 12.vol.3.& Peregr.de fi-
58 deicom.artic.14.num.22.*Preterea, ſententia
prædicta non procedit quando Teſtes ſunt
perſonæ viles, & pauperes, prout in facto
eſt de iſtis Vaſſallis Principis aduerſarij pro
eo deponentibus, vt ex eorum depoſitio-
ne colligitur, quò caſu non eſſe Teſtes ſub
ditos admittendos pro domino, probat
*Boſſ.in loco precita.ex Roma.conſ.382.num.5.
quod in terminis tradit Afflic.in d.deciſ.304.nu.
14.in fin.& ibid.Vrſill.in add.num. 6. Afflic.
in cap.1.in verb.Angariæ in fin.num.10.quæ
ſint rega.Maſcard.in d.concl.1398.in fin.& Fa
rin.in d.quæſt.55.num.*208.eſt enim genera-
le, quod viles perſonæ non ſunt integræ fi-
dei, *ad tex.in l.3.ibi an Plebeus ſit,ff.de teſtib.
iuncto §.ſancimus in fin. in Auth. eod.ad latè
59 tradita à Farin.in quaeſt.57.*Præterea eſto qđ
Vaſſalli poſſint eſſe teſtes pro domino, ta-
men in omni caſu non ſunt teſtes integræ
fidei, Nam eo ipſo quod dominus poteſt
eis imperare, licet abſolutè non repellan-
tur à teſtimonio, idonij tamen non ſunt,
*ad tex.in d.l.idonei vbi hoc ponderat Alberic.ff.
de teſtib.Malet.in tratt.de teſtib.in 2.par.num.47.*
Qui ex eo adducitur, quia nunquam ſub-
ditus caret ſuſpicione amoris, vel timoris,
qua ratione eius fides diminuitur, & red-
ditur ſuſpectus *Ioann. Andr. in addit. ad ſpe-
cul.in tit.de teſtib.§.1.verſ.ſed num quid vaſſal-
lus.in addit.in verb.municeps optime.Ruin.conſ.
53.num.6.vol.4.Boſſ.in d.tit.de oppoſit. contra
teſt.ſub num.100.verſ.& quia dixi. Anton.Ga-
br.in d.conclus.10.num.23.in tit.de teſtib.& Fa-
rin.in d.quaeſt.55.in ſpec.3.in fin.num.212.*
Tertio eſt pręſtanda fides teſtibus depo-
nentibus pro territorio Meſſanę,ex eo quod
eorum depoſitio eſt adminiculata alijs
60 coniecturis, & argumentis, his enim ma-
gis creditur, quam alijs teſtibus, non ad-
miniculatis,*ad tex.in d.l.ob carmen, vbi notat
Bal.ff.de teſtib.vbi Iacob.de S.Geor.n.5.& 12.*
voluit quod inditia, & argumenta faciunt
præualere vnã probationem alteri,vnde iu-
dex debet adhærere depoſitioni teſtium
adminiculatæ.*Iul. Clar. quaeſt. 53.ſub.nu.15.
verſic. ego autem puto*. Nempè præualet te-
ſtium probatio, pro qua vrgent iuris præ-
ſumptiones, & coniecturæ, *Innoc.in cap.ve-
nines de præſump.Ruin.cons.67.num.6.volu.1.
Lauren. Calcan.conſil.66.ſub nume.15. Roland.
conſi.24.num.56.vol.1.Maſcar.conclus.1219.
num.7. Farin.in d.quaeſt.65.num.*129.Hinc eſt
61 quod probatio imperfecta, & ſemi plena,
efficitur perfecta, & plena præſumptioni-
bus, & coniecturis, ex quibus ſuppletur
*Veronen.in cons.38.col.4.per tex.in cap.cum di-
lectus cum ibi not.de ſucceſ.ab inteſt.Dec.in l.1.
col.penul.circa med.ff.ſi cert.pet.qui allegat.Bal.
in l.nam hoc.col.fin.C.vnde legitim.Grauet.conſ.
6.num.66.Anton.Gabr.tit.de teſtib.in d.conclus.
4.num.*90. qua de rè, quando teſtes hinc
62 inde deponentes ſunt contrarij, illi præfe-
runtur, pro quibus ſunt coniecturæ, & præ-
ſum

sumptiones, vt notat *Ias. in l. si extraneus. in 4. not. ff. de condit. ob caus. & Crauet. in cons. 73. col. fin. num.* 41. In facto itaq; de quo quæritur vrgent pro testibus deponentibus pro territorio Messanæ efficacissimæ coniecturę & præsumptiones superius deductæ ex quibus concludenter probatut quod iste terminus territorij inter flumen, & lapidem diueti, de quo quæritur est de finibus, & territorio Messanæ, & ideo testibus prædictis pro eodem territorio Messanæ deponentibus est omnino præstanda fides.

Nec refragatur quod etiam pro testibus ex aduerso deponentibus pro territorio Scalettæ vrgere etiam videantur coniecturæ, itaquod eorum depositio censeturetiã adminiculata, nam eodem morbo, quo laborant testes ex aduerso in depositione territorij Scalettæ, laborant pariter coniecturæ ex aduerso, seu testes de coniecturis deponentes, & ptopterea testes expartе Vrbis debent modis omnibus præualere.

Primo Itaquè considero, quod licet ex aduerso ad quoadiuuandum, quod illud territorium sit definibus Scalettæ, & non depertinentijs & territorio Messanæ extant aliqui testes, qui deponunt quod illud spacium territorij non gaudet immunitate, qua gaudet territorium Messanæ, & quod propterea prorebus, quæ ibi fiunt si deferuntur Messanæ, exigitur gabella; sicut de ceteris rebus, quæ deforis immittuntur, tamen pura veritas est incontrarium, & oppositum deponunt testes superius citati *sub. num.* 44. *versic.* 6. principaliter, ex quorum depositione constat, quod Gabellæ exiguntur pro immissione pro illis rebus, quæ veniunt foris dictum lapidem, & pro illis, quæ fiunt à dicto lapide citra, quia sunt de territorio, non soluitur Gabella, illaquè immunitate gaudent, qua aliæ res quæ in reliquo territorij fiunt, quorum testium depositio circa hanc immunitatem omnino attendenda est. Primo quia si eorum numerus computatur longe excedit numerum testium ex aduerso deponentium contra hanc immunitatem ad tradita supra *num.* 54. Secundo quia omnes quasi dicti testes deponentes contra præmissam immunitatem sunt terrę Scalettę Vassalli ipsius Principis, vt legitur incapite depositionis eorum, & ideo non sunt integræ fi-
63 dei ex deductis supra *num.* 56. & infra. Tertio quia testes deponentes de immunitate istius territorij recepti in anno 1554. & 1558. ob temporis antiquitatem sunt mortui & pro eis vrget præsumptio, vt magis credatur, quam viuis. *Neuiz. consi.* 26. *num.* 34. quod pro regula ponit *Farin. in d. quæst.* 65. *n.* 190. *ad tex. in l. fin. & ibi Doct. C. de testib.* Hinc est quod nõ desunt qui tenẽt quod testes mortui probant, licet viui nõ probarẽt loquentes de testibus mortuis receptis parte incitata *Paul. de Cas. in d. l. fin. Ioan. Mille. in pratt. fol.* 84. *n.* 17. *Feller. in pratt. in verb. & de mũ repetantur testes. n.* 6. qui hoc pro indubitato habere videtur in ciuilibus, *Burs. loquens in crim. consi.* 7. *num.* 10. *volu.* 1. *relatus à Farin. in quæst.* 72. *cap.* 2. *num.* 125. Qui subdit quod contra tertium non citatum testes
64 mortui probant saltim semiplene, *ex Bert. in l. admonendi in pri. lett. num.* 98. *& sequ. ff. de iure iur. Grauett. de antiq. tempor. in p. par. vers. ampliatur nunc num.* 11. *Rot. diuers. in pri. part. in decis.* 194. *num.* 1. Præsumitur enim pro testibus mortuis, quia alias propriæ Salutis immemores dicerentur, quod sanè non pręsumitur *l. fin. in fin. C. ad l. Iul. repetund. cap. literas. de præsumpt. cap. significauit de homicid. Alciat. de presumpt. regul.* 3. *præsum.* 4. *in fin. latè Menoch. lib.* 5. *presumpt.* 5. Quarto quia dittorum testium depositio pro immunitate dicti territorij est adminiculata antiquissimis capitulis Anni 1398. Conseruatis in publico Archiuio offitij Senatus factis pro Gabella saluminis, olei, casei, & aliorum, membrorum deforis venientium mentionatis supra *sub. d. num.* 44. exquibus apparet, quod Gabella prædicta non soluitur de eo, qudo fit in territorio Ciuitatis; Videlicet, à passu Scalettæ, vsquè ad Messanam, pariterq; est adminiculata antiquis illis capitulis ab Anno 1531. & 1540. relatis supra *sub. num.* 27. pariter in dicto publico Archiuio conseruatis factis in venditione Gabellarum vini, & frumentorum ab extra territorium venientium, inquibus designantur ea de foris venire, & per consequens subdita esse Gabellis prædictis, quæ veniunt ab extra diueta dittæ Vrbis, & sic ea, quæ fiunt à dicto lapide diueti citra gaudent immunitate, nec pro eis soluitur Gabella, quia non dicuntur de foris venire, exquibus sanè capitulis resultat probatio
65 immunitatis dicti territorij, quia præfatorum testium depositio facta pro eadem immunitate coadiuuatur; dum ratione eorum antiquitatis, qua data, etiam priuata scriptura probat ad tradita per *Ias. in l. admonendi num.* 77. *in fin. & in repetit. nu.* 90. *ff. de iure iur. Marsil. in sing.* 436. *Felin. in ca.*

2. num.

2. num. 10. extra di fide instrum. Ias. in cons. 65. sub. num. 1. vol. 3. Ioan. de Amic. cons. 101. num. 30. Mascard. conclus. 111. num. 8. Rimin. consil.
66 *365. num. 3. vol. 4. Grauett. cons. 274. nu. 5. Gaballin. Milleloq. 658. in fin. Borrell. consi. 40. num. 36. Petroc. consil. 32. num. 126. Menoch. consil. 402. num. 47. cum alijs cit. à Nicol. Gen. descript. priu. lib. 1. quæst. 3. nu. 232.* Tum etiam ratione loci videlicet Publici Archiuij in quo præfata Capitula inter alias scripturas authenticas per Regium Magistrum Notarium conseruãtur *ad tex. in cap. ad audientiam & ibid. Felin. num. 11. cum sequen. de præscrip. Aret. in cap. cum causam num. 4. de probat. authen. adhæc vbi glos. in verb. testimonium. C. de fide instrum. Grauett. in consil. 158. num. 5. Hypol. Rimin. consil. 642. num. 19. Osasc. decisi. 69. Becc. cons. 46 num. 10. Busat. cons. 106. num. 18. Monald. consi. 11. in princ. volu. 1. Franc. de Aluaro inter cons. Brun. 121. num. 3. Cassiane. consi.*
67 *15. num. 2. & alij quos citat Mascard. in d. conclus. 111. num. 10. & infra latè* Nicol. Gen. *in tract. de script. priu. lib. 5. d. quæst. 3. dubit. seu. quæst. 2. & lib. 5. in princ.* Quintò quia eadem testium depositio coadiuuatur ex contingentia facti, de qua deponunt testes examinati in Anno 1559. præsentati in Eulogio, ad instanciam quondam Petri de Marchiesi citato Gabelloto saluminis Messanę, qui prætendebat Gabellam à prędicto de Marchesi pro oleo, quod à terra Scalettæ, vbi illud habebat repositum Messanam immittebat, qui de Marchesi ad exclusionem Gabellæ probauit, quod illud oleum partim emit à personis Scalettæ habentibus olíueta à passu scalettę versus Messanam, partim vero percepit ex oleuareis Baronis scalettæ sitis à ditto passu Scalettæ versus dittam Vrbem, & quod propterea, non tenebatur soluere Gabellam impositam pro oleo, quod venit ab extra territorium, stante quod illud erat de territorio, & immunitate gaudebat, pro qua etiam vrgent testes deponentes super 15. & 16. capitulo, quod Gabelloti, qui exigunt gabellas pro rebus de foris venientibus in territorium commorantur in certa stantia, vltra flumen Ioan Pilerij in controtrata di latauerna bianca vbi sunt vestigia cuiusdam stantiæ destrutte vocatæ vulgariter la casulla delliguardiani della gabella, & quod propterea ij, qui intrant per lapidem diueti asportantes res subiectas gabellę tenentur se offerre datiarijs, & Gabellotis in loco vbi solent commorari, alias si cancellant viam incidunt in pœnam impositam in capitulis gabellarum, Vnde datur intelligi, quod immissio, quæ fit ab extra territorium, non fit in flumine Ioan Pilerij, vt ex aduerso absq; fundamento, & cum rubore prætenditur, sed in dicto lapide diueti, vbi extat terminus territorij, & quæ fiunt à dicto lapide citra vti non immissa, sed facta in territorio immunitate gaudent, prout testes prædicti deponunt,
68 & rei veritas se habet. Sextò illa testium depositio debet actendi deponentium de immunitate prædicta ex eo, quod pro ea vrget fides negatiua, quam faciunt Credenzerij, Regij Campi relata supra *sub. d. num. 44.* & cohartata ad certam scripturam librorum eorum officij, & per consequens probabilis, *ad tex. in cap. quoniam contra & ibi Doct. extra de probat. Bart. in l. fin. per illum tex. C. de reb. credit. & in l. titia textores in 2. not. ff. de legat. 1. idem Bar. in l. 2. C. de err. Aduoc. Imol. in cons. 110. in princ. Bald. in l. si contra C. de Appellat. Dec. in cons. 424. num. 19. & cons. 483. num. 4. Roland. conclus. 41. num. 4. vol. 1. & consi. 48. num. 5. vol. 4.* Testantur enim dicti officiales, vt legitur in Eulogio Sindici, quod perquisitis libris introitus, & consignationis farinarum frumentorum, ordei, & liguminum, non inveniunt frumenta, Farinæ, ordea, & liguinina, quæ fiunt in territorio Ciuitatis, tam ex parte septentrionis, quam etiam ex parte Meridiei, quæ incipit à petra communiter dicta de lo Diueto, soluisse Gabellas Ciuitatis, stante quod sunt exempta à dictis Gabellis vti territorium dictæ Ciuitatis, quod pariter respectu iurium Regiæ Dohanæ testantur Regij Notarij Credenzerij dittæ Regiæ Secretiæ, qui faciunt fidem, vt dictum est supra *sub. d. num. 44.* quod iis dittæ Regiæ Dohanæ, tunc exigitur pro rebus, & mercibus, quæ extrahuntur extra territorium, & tunc soluitur pro his, quę de foris immittuntur in territorio, quando extrahuntur extra dictum lapidem Diueti, si de iure agitur debito pro extractione, quia tunc dicuntur extractæ extra territorium, sin autem pro immissione, tunc soluitur, quando intrant dictum lapidem, quia dicuntur immissæ in territorio, & sic illæ terminus territorij à ditto lapide citra gaudet immunitate à iuribus Regijs, qua gaudet reliquum territorium Messanæ. Septimo, & vltimo illa debet prævalere ex eo quod est adminiculata depositione aliquorum 69
testium ex aduerso antiquitus deponentium super secundo capitulo, videlicet,

Bernandi Rudiloſſo, Marchiſij de Aloijſio, & Petri Cacchiola, de quibus dictum eſt ſupra *num.* 29. qui teſtes, licet videantur deponere, quod territorium iſtud ſit membrum Baroniæ Scalettæ, coacti tamen à veritate, fatentur, quod Diuetum Meſſanæ eſt vſq; ad Roccam de lo diueto pro vino, & oleo, quod intrare non poteſt, abſq; licentia Iuratorum Meſſanę ob ſolutionem Gabellæ; vnde patet, quod dicti teſtes ex aduerſo aperte ſentiunt quod Gabella Meſſanæ, quæ exigitur pro rebus de foris venientibus ſoluitur ſi veniunt ab extra dictum lapidem Diueti, prout veritas ita ſe habet etiam ſi per mare ingrediantur, vt deponunt teſtes de Anno 1554. ſuper 8. capitulo & 1558. ſuper 6. capitulo in cum Eulogio, & ideò coadiuuant dicti teſtes ex aduerſo immunitatem iſtius territorij, quod pro rebus, quæ fiunt à ditto lapide diueti citra, Gabella non debetur, qua de re præmiſſa immunitatis coniectura deducta ſupra *ſub. num.* 44. ad oſtendendum illud eſſe territorium Meſſanæ optimè probatur, non ſolum per teſtes de ea deponentes, ſed etiã per alia ſuperius deducta quibus teſtiũ depoſitio pro immunitate coadiuuatur, ita vt illa debeat omnino præualere teſtibus ex aduerſo contrarium deponentibus.

Secundo Conſidero, quod licet ex aduerſo ad coadiuuandam probationem principalem, quod iſtud territorium non ſit definibus Meſſanæ afferatur, quod illud non ſubeſt onera illarum Gabellarum dittæ Vrbis, quæ ſolet reliquum territorij ſubire, & ideò extant aliqui pauci teſtes, qui deponunt, quod Gabella nouiter impoſita ſuper piſcibus, qui venduntur in Ciuitate, & territorio, non exigitur ſuper illis, qui venduntur in ſpatio territorij, de quo queritur, vnde videtur reſultare coniectura, quod illud non ſit de territorio Meſſanæ, tamen probatio illa diluitur ex contraria plurimorum teſtium depoſitione, vt dictũ eſt ſupra *ſub num.* 41. qui non ſolum deponunt de exactione, & ſolutione dictæ Gabellæ piſcium, ſed etiam de omnibus, & ſingulis alijs Gabellis impoſitis per Ciuitatem, & territorium, quæ exiguntur, & ſoluuntur in dicto ſpatio terreni inter lapidem, & flumen, ſicut in reliquo eiuſdem Vrbis territorio, quorum teſtium depoſitio debet omnino præualere, non ſolum
69 propter numerum, ſed etiam ex eo quod, deponunt affirmatiuam, & teſtes ex aduerſo deponunt vagham, indeterminatam, puram, & ſimplicem negatiuam, *ad tex. in l. diem proferre §. ſi pluries, vbi glos. Bart. & Doct. ff. de arbitr. glos. in cap. 1. de præſcript. Bart. in l. 1. in num. 6. ff. de ventre in ſpic. Canon. in cap. quoniam contra, de probat. Bald. in l. actor. num. 11. C. de probat. Abb. in cap. cum in tua, nu. 3. de teſtib. Alex. cons. 148. num. 2. vol. 2. Felin. in capitu. in noſtra, num. 5. & ibid. Aret. num. 18. & 21. de teſtib. Grauet. in conſil. 226. num. 11. Bertaz. cons. 273. num. 19. & 36. Anton. Gabr. in tit. de teſtib. conclus. 4. in prin. Bero. cons. 34. num. 9. volu. 1. Roland. conſi. 93. num. 1. volu. 4. Boſſ. in tit. de defen. reor. num. 31. Myſing. cent. 4. obſer. 38. Maſcard. in conclus. 70. & conclus. 1374. num. 6. Fил. Parician. de prob. lib. 1. cap. 36. num. 12. Dec. cons. 544. num. 13. Hector. Emil. in tract. de teſtib. in verb. teſtis affirmans, Ias. in l. Vt vim. num. 6. ff. de iuſt. & iur. & in rubr. ff. de iure iur. num. 8. Franc. Curt. in tract. de teſtib. conclus. 7. num. 8. Ias. in conſi. 13. num. 12. volu. 3.* Qui hoc intelligunt, etiam ſi deponentes ſuper negatiua eſſent plures numero, *Glos. in d. § ſi plures. Boer. decis. 201. num. 3. Marc. Mant. in conſil. 208. num. 76. vol. 1. Bar. Abb. Bero. Maſcard. Franc. Curt, Rolan. & alij ſuperius citati, latè Farin. de teſtib. in di quæſt. 65. num. 200. & infra;* Vnde hæc coniectura de ſubijtione onerum vrget pro depoſitione teſtium deponentium pro territorio Meſſanæ, tanquam legitimè probata, tam per teſtes prædictos, quàm etiam ex publicis actis fideiuſſionum præſtitarũ pro ſoluendis iuribus Gabellæ Manganellorum, & ex fide officialium, de quibus ſupra *ſub d. num.* 41. & ideo dictis teſtibus deponentibus definibus, & territorio Meſſanæ præſtanda eſt fides.

Tertio conſidero, quod licet adcoadiuuandam probationem pro territorio Scalettæ afferetur depoſitio eorum teſtium qui dicunt, quod ligati ſub fideiuſſione de mandato Curiæ Straticotialis per Ciuitatem, & territorium, ſi tranſeunt vltra dittum flumen Ioan Pilerij incidunt in penam in fideiuſſione contentam, ex eo quod excedunt fines territorij, quod in facto fuiſſe ſeruatum deducitur contra Philippum Grugno, tamen contrarium eſt verius, vt deponunt teſtes ab antiquo de Anno 1554. ſuper 2. capitulo in cum Eulogio, & teſtes examinati in Eulogio ſuper 8. capitulo, qui dicunt de communi, & antiqua obſeruantia, quod ligati ſub fideiuſſione per Ciuitatem, & territorium, tam per Curiam Straticotialem, quàm per Magnam Curiam, liberè poſſunt de maxulare, vſq; ad dit-

ad dittum lapidem de lo diueto, abſquè
fractura fideiuſſionis, exquo vſq; ad illum
lapidem extenditur territorium Meſſanæ,
quæ ſanè teſtium depoſitio debet attendi,
& prævalere, tum propter eorum maio-
rem numerum, nempè ſunt ferè quatragin
ta teſtes, qui hoc deponunt, & illi exaduer
ſo ſunt quinq;, vel ſex, ad tradita ſupra,
num. 54. tum etiam propter eorum quali-
tatem, nempè illi pauci teſtes exaduerſo,
aut ſunt Vaſſalli ipſius Principis, aut per-
ſonę viles, vt ex eorum depoſitione per-
penditur, vnde non ſunt integræ fidei, ad
tradita ſupra *num.* 55. & infra Nec obſtat,
quod pro depoſitione illorum teſtium ſuf-
fragari videtur, quod fuit ptatticatum per
Curiam Straticotialem contra dictum Phi
lippum Grugno ligatum ſub fideiuſſione
per Ciuitatem, & territorium, contra
quem fuit prouiſum, quod exigatur pœ-
na ex eo quod depoſuerunt tres teſtes,
quod acceſſit ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ
de la gratia, quæ Eccleſia eſt infra terri-
torium, de quo queritur, Nam prouiſio
illa, vt exactis patet, non fuit facta cauſa
cognita, & diſcuſſo negotio, ſed ad ſolam
informationem Curiæ, ſtante depoſitione
dictorum trium teſtium, qui teſtes non de-
ponunt indiuidualiter de loco, in quo erat
ſita illa Eccleſia Diuæ Mariæ de la Gratia,
videlicet, vltra flumen Ioan Pilerij, &
citra lapidem Diueti, Nam ſi ità depoſuiſ
ſent, non fuiſſet prouiſum, quod fieret ex
actio pœnæ, ex quo intellexiſſet Curia Stra
ticotialis, quod nulla eſſet fractura fideiuſ
ſionis, iuxtà communem ptatticam, &
obſeruantiam, de qua deponunt teſtes
prædicti ſtante quod locus ille eſt de terri-
torio, ſed dicti teſtes dicunt vidiſſe præ-
fatum Philippum Grugno in Eccleſia Bea
tæ Mariæ de la Gratia ſita in territorio Sca
lettæ, & extra territorium Meſſanæ, Vnde
Curia Straticotialis intelligere potuit de
Eccleſia diuæ Mariæ, quę forte eſſet ſita
interritorio Scalettæ, & quia intentio fiſci
ſuper contrauentione ſtante depoſitione
illa erat fundata, ideo potuit legitimè pro
uideri, quod exigatur pœna, dum per de-
poſitionem illorum teſtiũ conſtitit Iudici,
quod dictus de Grugno exiuit territorium,
illud enim erat in probatis, & ſecundum
71 illa Iudicem iudicare oportebat, *l. illicitas,*
§. veritas vbi Bart. & Doct. ff. de offic. præſid.
cap. paſtoralis, §. quia vero, vbi Felin. de offic. de
legat. Canon. in cap. 1. de offic. ordin. Alex. in l.
vnic. in fin. C. vt quæ deſunt aduoc. Ias. in §. ſi mi
nus inſtit. de action. Couar. *var. reſol. lib. 1. capi.*
1. num. 4. Rimin. Iun. conſi. 666. num. 47. Cardin.
Tuſc. lit. I. conclus. 398. Azor. inſtit. moral. par.
3. lib. 2. cap. 2. quæſt. 11. in fin. cum alijs traditis à
Moder. decis. 99. num. 11. Qua ratione ex illa
aſſerta prouiſione dittę Curiæ Straticotia-
lis, (eſto quod nunc oſtenderetur, quod
illa Eccleſia Diuæ Mariæ de la gratia, ad
quam acceſſit dittus de Grugno fuiſſet illa,
quæ eſt ſita in iſto territorio) non tamen
eſt inferendum Curiam prædictam conſen-
ſiſſe, quod illud non eſſet territorium Meſ-
72 ſanæ, nempe ex errore proceſſit, ſtante de-
poſitione dittorum teſtium, *ad tex. in l. ſi*
quis per errorem ff. de iuriſd. omn. Iudic. & pro-
pterea, quod deponunt illi pauci teſtes ex
aduerſo, quod ligati ſub fideiuſſione per
Ciuitatem, & territorium, ſi tranſeunt vltra
flumen Ioan Pilerij, frangunt fideiuſſionem
corruit ob erroneam cauſam ſcientiæ, quã
afferunt, dum dicunt, quod ita fuit prat-
ticatum cum illo Philippo de Grugno, quæ
cauſa ſcientiæ, cum ſit inepta, & non con-
73 cludens deſtruit dittum teſtis, quod à cau
ſa ſcientiæ, & à ratione pendet, & ab illa
regulatur, *Bald. in l. 1. num. 4. in fin ff. ſi cert.*
pet. & in l. conuenticulam, num. 5. in fin. C. de
Episc. & Cleric. Ias. in l. fin. num. 5. & 6. ff. de of-
fic. procur. Cæſar. Curt. in trat. de teſtib. concl. 41.
nu. 84. Maſcard. de probab. lib. 1. in præfat. quæſt.
5 num. 121. & ſequen. Oſaſc. conſil. 66. ſub num.
17. lib. 1. Hippol. Rimin. cons. 451. nu. 15. & in-
fra lib. 4. Burſ. conſi. 197. num. 33. lib. 2. & conſi.
331. nu. 34. lib. 4. & alij, quos citat Farin. quæſt.
70. cap. 1. num. 12.
74 Quarto conſidero, quòd licet ad coadiu
uandam prædittam principalem probatio
nem pro territorio Scalettæ afferatur, quod
illud cuſtoditur per Capitaneum d. terræ,
& non per Commiſſionatos, & Cauallarios
Furiæ Meſſanæ ex parte meridici, qui incu-
ſtodiendo nõ excedunt flumen Ioan Pilerij,
ſeu turris Nouæ, nec Capitaneus Furiæ
prædictę facit moſtram ruralium infra il-
lud ſpatium, vltra dittum flumen, de qui-
bus omnibus deponunt teſtes ex aduerſo
in contra Eulogio de mẽſe Februatij 1620.
ſuper 5. capit. & alij de menſe aprilis ſu-
per 2. capit. vnde videtur, quod vrgeat
coniectura, quod illud territorium ſit de fi-
nibus Scalettæ, per cuius Capitaneum cu
ſtoditur ex deductis ſupra *num. 47. & 48.*
tamen in facto veritas eſt in contrarium, ex-
quo illud ſpatium territorij, de quo quæ-
ritur, ſtat ſub cuſtodia Ciuitatis, & Magi
ſtratus Meſſanæ, vt dictum eſt ſupra *ſub d.*

num. 47. & ideo dixi illud esse definibus eiusdem Vrbis, illamq; esse optimam coniecturam pro dicto territorio, quæ debet præualere non obstantibus prædictis testibus ex aduerso, Nam per infinitos testes in Eulogio Syndici deponentes super 5. capitul. probatur oppositum, vt dixi supra sub d. num. 47. quę sanè testium depositio debet attendi, tum quia eorum maior est numerus, ad tradita supra *num.* 54. solum enim septem testes hoc deponunt ex aduerso, & omnes burgenses, Vassalli, & subditi Principis, & per consequens suspecti ad tradita supra *num.* 56. *cum seque.* tum etiam quia per acta publica, & per ordinationes Viceregias relatas supra *sub d. num.* 47. patet oppositum, videlicet, quod Cauallarij designantur incerto numero in foria meridiei à flumine Ioan Pilerij, vsq; ad capud Scalettæ pro custodia ex & cubijs faciendis in dicto territorio, exquibus publicis actis arguitur falsitas illorum testium deponentium in contra Eulogio super 5. capit. de Mense Februarij 1620. qui dicunt, quod Cauallarij Foriæ meridiei, non transeunt flumen turris nouæ versus Scalettam, cuius oppositum patet ex dictis actis, & prouisionibus Viceregijs, in quibus, vt dittum est designatur certus numerus cauallariorum ad custodiendum à ditto flumine, vsq; ad capud Scalettæ, vnde tales te

75 stes, tum ex hoc, tum etiam ex eo quod deponunt negatiuam simplicem, & puram reduntur falsi, aut saltim de falsitate suspecti, *Bald. in cap.* 1. *§. si quis per triginta, num.* 3. *si de feudo defuncti fuerit controuer. Alex. in l.* 2. *num.* 7. *ff. quod quisq; iur. & in consi.* 54. *nu.* 4. *vol.* 1. *Grammat. in decis.* 56. *num.* 4. *Iul. Clar. in §. falsum versic. solet etiam, & in quæst.* 25. *versic. scias autem in fin. Gail. obseru.* 64. *num.* 4. *lib.* 1. *Menoch. lib.* 2. *præsum.* 55. *nu.* 7. *Herculan. alios citans in tract. de negat. num.* 127. *Mascar. conclus.* 134. *num.* 10. quin imo eos esse absolutè falsos tenet, *Angel. in l. lutius num.* 4. *ff. de his qui not. infam. & in l. testium C. de testib. & alibi vt citat Farin. qui alios, huius sententiæ Doct. congerit in quæst.* 65. *num.* 203. qui secundum hanc opinionem subdit tales testes posse de falso puniri ex *Rip. Grauet. Boss. & alijs relatis ab Hercul. vbi supra num.* 128. Pariterq; eodem falsitatis morbo, aut saltem suspicionis de falso laborant ditti testes ex aduerso super d. cap. 5. quorum aliqui deponunt simplicem negatiuam, quod Capitaneij Furiæ, nunquã fecerũt mostram

76 muralium vltra dictum flumen, aliqui vero dicunt, quod nunquam viderunt, quod Capitanei Furiarum Meridiei fecerunt mostram vltra dittum flumen, & sic in depositione negatiuè remouent sensum ab actu, vnde non creditur testibus sic deponentibus negatiuam; *Aret. in cap. in nostra & ibid. Felin. num.* 5. & 8. *de testib. Doct. in ca. quoniam contra extra de probat. Bald. in l. actor C. eod. tit. & in l.* 2. *& ibid Paul. de Castr. C. de secun. tabul. idem Bald. in l. optimam C. de contrah. & commit. stipul. Mascar. de probat. conclus.* 1087. *num.* 9. *Farin. alios citans. in d. quæst.* 65. *num.* 228. & tanto magis, quia de affirmatiua deponunt infiniti testes in Eulogio Syndici super 13. cap. quorum depositio debet omnino præualere, esto quod essent pro, vt vere non sunt pauciores numero ad tradita supra *num.* 69.

Quinto considero quod ad coadiuuan-

77 dam probationem pro territorio Scalettæ affertur depositio eorum testium, qui super 1. & 2. cap. de mense Martij 1620. deponunt, quod in festo, quod celebratur in Ecclesia sub titulo Sanctæ Mariæ de la Gratia sita vltra flumen, & citra lapidem dineti, Capitaneus Scalettæ assistit in eadem Ecclesia cum eius virga, & Baronibus qui pro tempore fuerunt, & ipsi Principi Magistri, seu Rectores dictæ Ecclesiæ præparant scabellum, & præbent incensum in recognitionem dominij dicti loci, nec non deponunt testes super 1. capit. in alio contra Eulogio, quod in eo die fit processio à Scaletta associata cum Cappellano dictæ terræ, & cum confraternitate vniuersitatis di oglio di mãdra ad dittam Ecclesiam, & ibidem Cappellanus Scalettæ celebrat ex eo quod ditta Ecclesia est sub iurisditione dicti Cappellani, tanquam sita in territorio Scalettæ, Quod sanè diluitur, ex eo quod mera veritas est in opposito, Nam constat per testes de mense Februarij 1620. examinatos super tertio capitulo in Eulogio Syndici, quod in eo spatio territorij inter dittum flumen, & lapidem Dineti sunt quinque Ecclesiæ, quarum duæ stant sub cura Aptiliæ Casalis Messanæ, tres vero inter quas est ditta Ecclesia Diuæ Mariæ de la Gratia extant sub regimine Casalis Ioan Pilerij eiusdem Vrbis, & propterea deponunt testes in magno numero, & præsertim multi Sacerdotes de mense Aprilis in cum Eulogio Syndici super 1. capit. quod ditta Ecclesia Diuæ Mariæ de la Gratia est aggregata Ecclesiæ parochiali, seu matrici ditti Casalis Ioan Pilerij illiusq; Cappella-

pellanus est superior in ditta Ecclesia, nec in ea habent aliquem locum, seu præheminentiam Barones, & Gubernatores, & officiales Scalettæ, vt exaduerso absq; fundamento prætenditur, quæ quidem veritas coadiuuatur ex illis indulgentijs à Iulio tertio & Paulo quarto Romanis. Pontific. dittæ Ecclesiæ concessis, & in Eulogio præsentatis, in quibus ditta Ecclesia enuntiatur esse ditti Casalis Ioan Pilerij & territorij Messanæ, Præterea coadiuuatur ex legato facto eidem Ecclesiæ per acta Notarij Antonini de Angelo, & ex quodam actu donationis ad effectum celebrandi missas in dicta Ecclesia de Anno, 1525. de quibus in ditto Eulogio, in quibus pariter enũtiatur, quod illa Ecclesia est dicti Casalis Ioan Pilerij, nec non coadiuuatur ex alijs ctis in Eulogio Syndici existentibus ex quibus patet, quod ditta Ecclesia stat sub cura Rectorum & procuratorum ditti Casalis Ioan Pilerij, & ideo per dittos Rectores eligitur Cappellanus ad tempus ad seruiendum dittæ Ecclesiæ, & ibidem missas celebrandum sub certa annua eleemosijna in eisdem actis constituta, Patet etiam ex illo actu accordij, seu transactionis super controuersia confinium inter Rectores, & procuratores dittæ Ecclesiæ ditti Casalis Ioan Pilerij, cum saluo Panarello, nec non ex mandato procuratorio ad lites facto per eosdem Rectores, seu procuratores dittæ Ecclesiæ de dicto Casale Ioan Pilerij impersonam D. Philippi Rubba, de quo in eodẽ Eulogio Syndici, exquibus actis publicis concludenter arguitur, quod ditta Ecclesia Diuæ Mariæ est de membris Ecclesiæ parochialis Casalis Ioan Pilerij, territorij Messanæ subdita illius Cappellano, prout deponunt testes prædicti, vnde magis verisimile est, quod illa Ecclesia sit sita in territorio Messanæ, vbi est situm dictum Casale Ioan Pilerij, sub cuius cura, & regimine extat Ecclesia prædicta, quam quod sit posita in territorio Scalettæ, *argum. l. extra territorium cum materia sua ff. de iurisd. omn. Iudic. ad tradita per Bald. in l. data opera num. 28. C. qui accus. non poss. Alber. Brun. in consi. 34. num. 16. Abb. in*
78 *cons. 62. nu. 18. vol. 2. & alios citatos supra nu. 50.* & propterea dum testes prædicti ex aduerso deponunt oppositum, non est eis credendum, quia inuersimile deponunt, *ad tex. in l. 3. §. 1. & l. ob carmen. §. fin. ff. de testib. Abb. in cap. quia verisimile in vlt. not. extra de præsum. Canon. in cap. licet causam, de probat. Ias. in l. si extraneus, num. 8. ff. de condit. ob caus. Tiraqu. plures citans in l. si vnquam, num. 44. in præfat. C. de reuoc. donat. cum concordan. latius citandis infra num.* 82. & dato quod esset verum, quod infestio dittæ Ecclesiæ fit à terra Scalettæ ad dittam Ecclesiam processio, & ibidem Cappellanus Scalettæ celebrat, non propterea arguendum est, quod illa sit interritorio dittæ terræ, & subdita ditto Cappellano, nempè hoc fieri potest ex deuotione, vnde non arguit hoc esse, quod ab hoc contigit ab esse ex vulg., & licet dicant testes prædicti redendo rationem, quod præmissa fiunt ex eo, quod ditta Ecclesia est sub eius iurisditione, ex quo sita est in territorio Scalettæ, tamen quia oppositum de subyectione, & territorio, de quo deponunt testes Syndici est magis verisimile, vt dittum est, ideo illud debet attendi ex prædictis, Qua ratione minus verisimile est, quod testes ex aduerso dicunt quod in die festiuitatis dittæ Ecclesiæ illius Rectores qui vt dictum est sunt de casale Ioan Pilerij, rurales Messanæ, non subditi, neq; Vassalli ipsius Principis, solent præparare scabellum, & dare in censum Baronibus, & successiue ipsi Principi vti domino dicti loci, Nam si illa Ecclesia esset in territorio Scalettæ, verisimiliter esset sub regimine burgensium Scalettæ, & non ruralium Messanæ, & ideo maiori numero testium in ditto cũ eulogio Syndici deponencium super d. 1. capi. inter quos sunt multi Sacerdotes constat, quod Princeps in ditta Ecclesia in die festiuitatis semel sedit super scamno, & iterum in vna sede foris dittam Ecclesiam, & quod non habuit in ditta Ec-
79 clesia thalamum nequè incensum, quam negatiuam coartatam loco, & tempore concludenter deponunt ditti testes remouendo actum à sensu, quod non poterat illud fieri, quod ipsi testes non vidissent, vnde per inde est, ac si affirmatiuam deponerent, quia negatiua hoc modo concludenter probatur, *glos. in §. hinc nobis in auten. de hæred. & falcid. glos. & Bart. in l. 1. §. hoc interdicto, ff. de iti. act. priu. ad tradita per Farin. d. quæst. 65. num. 228.* & ideo in casu isto standum est testibus maiori numero hoc deponentibus, *Bart. in l. diem proferre, §. si plures ff. de recep. arbitr. Bald. in cap. cum Ecclesia sutrina de caus. poss. & propriet. Abb. Aret. Felin. & alij in d. capi. in nostra, de testib. Soccin. in tract. regul. in regul. 426. in 1. & 3. Fallen. optimè Ruin. in cons. 245. num. 2. volu.*

5. *Curt. in tract. de testib. conclus. 27. num. 57. & infra, Dec. consi. 101. col. fin. Paris. consi. 19. num. 21. & infra, vol. 3. Marscard. de probat. d. conclus. 1087. num. 9. & alij citati à Farin. in d. quæst. 65. num. 228.* Quin imo deponunt testes Sindici, quod prætendens semel Cappellanus Scalettæ, quod in festiuitate dittæ Ecclesię debebat præberi incẽsum ipsi Principi, Cappellanus parochię Ioan Pilerij, qui est superior in ditta Ecclesia hoc prohibuit, & noluit dari incensum prædictum, pro vt non fuit datum, sic etiam, & alij ex dictis testibus deponunt, quod quidam factor Principis semel prætendebat erigere, scabellum pro ditto Principe in die festiuitatis dittæ Ecclesiæ, & prohibitus illud non potuit erigere, stante quod illa iurisditio erigendi scabellum in ditta Ecclesia fuit, & est Straticoti, & Senatus Messanæ, ex quibus clarè liquet, quod in dicta Ecclesia aliquod ius, seu prerogatiuam non
80 habet Princeps quin imo si aliquod ius super præmissis habuisset, prout verè nunquam habuit, vtiq; per talem prohibitionem, & acquiescentiam prohibens constitutus est in quasi possessione prohibendi (sub positis tamen terminis habilibus) vt notat *glos. in l. qui luminibus, ff. de seruit. vrban. prædior. Abb. & Canon. in cap. significante de appella. idem Abb. in ca. fin. de rest. spoliat. Felin. in cap. pastoralis, col. 3. in 8. limit. de offic. ordin. Balb. de prescrip. in 4. par. 5. par. princ. in 5. quæst. Guid. Pap. in decis. 298. Brun. consi. 56. Bald. in l. item lapilli, quæst. 5. ff. de rer. diuis. Rip. in cap. cum Ecclesia, num. 50. de caus. posses. & propriet. Couar. in regul. possessor in 2. par. §. 4. num. 6. Roland. in consil. 5. num. 70. volu. 1. & consi. 22. num. 23. & sequ. volu. 2. Menoch. de arbitr. cas. 160. nu. 10. Afflic. decis. 388. Capic. in decis. 209. Thesau. in decis. 16. sub num. 6. in 1. limit. Natt. cons. 522. in prin. Surd. cons. 130. num. 17. & consi. 313. num. 102. Capiblan. de auth. Baron. Pragm. 14. num. 23. Bardell. consil. 96. num. 27.* & sufficit prohibitio extra iudicialis, vt post *Abb. quem citat tradit, Roland. in d. consil. 22. nu. 24. Capic. alios citans in d. decis. 209. num. 26. & Thesaur. in d. decis. 16.* vbi refert quanto tempore acquiritur hæc facultas de cætero prohibendi, quod etiam tradit *Rolan. in d. consil. 22. num. 25. vol. 2. & Capiblan. in d. pragm. 14. num. 26.*

81 Sexto, & vltimo considero quod ad coadiuuandam præmissam probationem pro territorio Scalettæ, & ad infringendam probationem, quæ vrget pro territorio Messanę, adducitur ex aduerso, quod Capitanei Armorum Vallis Nemorum exercent iurisditionem in territorio isto, tanquam Capitanei armorum suæ Excelentiæ & non vti commissionati Straticoti, prout deponunt aliqui pauci testes de mense Februarij 1620. super 1. cap. in contra Eulogio, & confirmat Scipio Spatafora, qui deponit in Anno 1540. super vnico cap. incontra Eulogio, quod ipse tanquam Capitaneus armorum laqueo suspendere fecit in territorio isto quendam prosequutum de homicidio, exquo inferri videtur ex aduerso, quod territorium istud, de quo queritur non est de territorio Messanæ, in quo nemo potest iurisditionem exercere, nisi magistratus, & Curia Straticotialis Messanæ, vt dittum est supra, *num. 8. vers. hoc igitur cum sequ. præsertim, num. 16.* Et tanto magis hoc suaderi videtur ex eo quod testes aliqui ex aduerso deponunt in contra eulogio, quod officiales Messanæ, nunquam execuerunt iurisditionem in territorio isto, ex eo quod non est definibus dittę Vrbis sed Scalettæ, sed hoc facile diluitur, nempè de vsu, & exercitio iurisditionis ex tempore immemorabili, tam Curiæ Straticotialis, quam aliorum officialium dittę Vrbis in territorio isto, plenissimè constat, tum per infinitos testes deponẽtes in Eulogio & cũ eulogio Syndici vt deductum est supra, *nũ. 37. cum seq.* tum etiam per acta publica iurisditionalia in dd. Eulogio, & cum Eulogio pręsentata, facta interritotio isto per Magistratum, & offitiales Messanæ, vt dittum est supra, *num. 38.* ex quibus dixi iurisditionem, & illius exercitium probari, post *Albert. Brun. in cons. 34. nu. 16. & Mascard. in conclus. 946.* Et per consequens locũ esse de finibus, & territtorio illius, qui iurisditionem exercet, ex deductis supra, *nu. 40.* Qua propter testibus prædittis deponentibus, quod officiales Messanæ nunquam exercuerunt iurisdionem in territorio isto, non est præstanda fides, quia constat de opposito per testes in maiori numero deponentes affiruatiuam ad tradita supra, *num. 69.* & quia eorum falsitas conuincitur per acta publica, ex quibus illa redditur notoria, ex citatis supra, *num. 39.* licet ex eo solum, quod puram, & simplicem negatiuam deponunt redduntur falsi, aut saltem de falsitate suspecti, vt dictum est supra, *num. 75.* Qua ratione esto, quod verum esset, absq; tamen veri præiuditio, quod in territorio isto Capitanei armorum aliquando iurisditionem exercuissent vtiquè illud de

facto

facto absq; aliqua scientia Vrbis, & Magistratus Messanę contigisse affirmari oportet pro vt de facto ex aduerso attentatur in hac facti spetie occupatio huius territorij contra formam priuilegiorum, quibus attentis Magistratus, & officiales Messanæ solum in dittæ Vrbis finibus, & territorio iurisditionem exercent abdicatiuè, vt dittum est supra *in d.num. 8.cum seque.* & ideò si de tali asserto vsu,seu exercitio iurisditionis Capitaneorum armorum Messana notitiam habuisset, vtiq; tale exercitium allegasset tendere contra Regia priuileigia,pro vt alias fecisse, & obtinuisse legitur contra eos, qui in eius territorio illud attentare conati sunt,vt dixi supra,*nu.*16.Itaq; quod dictum est supra tertio loco Principaliter quod testibus deponentibus pro territorio Messanæ est præstanda fides,& non illis,qui deponũt pro territorio Scalettæ,exeo quod eorum depositio est adminiculata coniecturis deductis, adhuc subsistit, non obstante depositione testium ex aduerso pro qua nulla vrgent adminicula, & si aliqua afferri videantur,illa non militare,quin imò corruere expradictis apertissimè patet.

Quarto principaliter non est credendum testibus ex aduerso, ex eo quod in verisimilia, & nimis affectatè deponunt, dum super, 5.capit. in contra Eulogio dicunt, quod Regius Straticotus D. Iulianus Centelles accedens ad Scalettam, in flumine Turris nouæ dimittebat virgam,& interrogatus quare hoc faciebat, hoc facere respondebat pro conseruanda iurisditione Baronis, & quod ideò ingrediebatur tanquã persona priuata, præterea dicunt super 6. cap. quod D. Franciscus veneri Regius Straticotus,tanquam Commissionatus M.R.C. ingressus est illud territorium pro capiendo olim Castellano Scalettæ in vinea ditta lo muscatello,& quod perueniens ad dittum locum, cum ditto Castellano protestatus est illuc non venisse tanquam Straticotus, ex quo non habebat Iurisditionẽ, sed tanquam Commissionatus dittæ R.M.C.& subdunt, quod dixit hæc verba Straticotus, ecco qua la prouissione legitila, & che volendola leggere lo detto Castellano, la lessi lo detto Stradigo, Præterea super 7.cap.dicunt ditti testes, quod D.Franciscus Vintimiglia Regius Straticotus, & locum tenens Regni accedens ad Scalettam pro capiendis certis delinquentibus, existens in ditto flumine turris nouæ reliquit virgam dicens fina qua io hò venuto come Stradico di Messina, di qua innanti vengo come loco tenenti dello Regno, & come Locotenenti m'obediti, non come Stradico, ne mi chiamati Stradico, mà Locotenenti dicendo alli soi offitiali io lasso la virga, & voi lo bastoni; super quibus testium depositionibus consideret quæso illius supremi Senatus Religio vbi hæc facti species pendet si Regij Straticoti virgã gestent in manibus, ac si essent algolzirij, & Birruarij, quam, vt dicunt ditti testes, dimittebat in ditto flumine pro conseruanda iurisditione Baronis, nec non an verisimile sit, prædittos Regios Straticotos, qui sunt personæ Illustres, & in eo Magistratus gradu constituti, & præsertim præfatum D. Franciscum vintimiglia,qui erat Locumtenens Regni ea fecisse, & dixisse, quę cuilibet infimo offitiali, non conuenirent, maximè cum personis vilibus, & humilis

82 conditionis vnde si Iudicis arbitrio relinquitur, an aliquid sit, vel nè verisimile, vt post, *Cardin.Rip.Bald.Ias. Tiraq. & Gomes. tradit, Menoch.de arbitr.cas.*85.*num.*4. Certè hæc ditta testium remota esse à verisimili,nemo est, qui non arbitretur,& ideò nulla eis fides est adhibenda, *Abb.Felin.& alij in cap.quia verisimile, de præsum.Bald.in l. si quis in hoc genus, col.*1.*C.de Episc.& Cleri.& in l.fin.ff.de eden.Felin.in capi.licet causam vers. noto decimo, de probat.Cephal.in cons.*204.*num.*12.*Socc.in consi.*186.*Volu.*1. *Alex.in consil.*2.*num.*11.*volu.*7.*Barbat.in consil.*47.*volum.*2.*Roland.in consi.*27.*num.*23.*vol.*3.*Natt.in cons.*633.*num.*14.*Anton. Gabr.de testib. conclus.*4.*num.*28.*Osasc.in decis.*72.*num.*8. *Dec.in cons.*596.*num.*8.*Menoc.de arbitr. cas.*85.*& in cons.*98.*num.*45.*vol.*1.*Farin.in d.quæst.*65.*nu.*130. *& infra Surd.in consil.*61.*num.*38.*& in consi.*307.*num.*16.*Gratian.discept. foren.capit.*562.

83 *num.*11.*lib.*3.Summopere enim attenditur verisimilitudo in testibus, & probationibus, *l.cum de ætate ff.de prob.l.*3.*§.*1.*& l.ob carmen, §.fin.ff.de testib.Innoc.in cap.auditis, de præscrip.Dec.in consi.*100.*num.*8.*& cons.*316.*num.*8.Nam quod est remotum à verisimili, imago est falsitatis, vt tradit, *Bald.in l.*1.*col.*3.*C.de seru.fugit.Cardin.in clem.ne Romani in prin.de elect.Ias.in l.si extraneus, num.*8.*de condit.ob caus.Dec.in consi.*94.*sub nu.*2.*Grauet.cons.*61.*num.*9.*Paris.cons.*83.*num.*24.25.*& consi.*55.*num.*5.*&.*6.*Vol.*4.*Menoch.in d.cas.*85.*in princ.& Surd.in d.consi.*61.*num.*37. Qua ratione esto quod aliquid sit possibi

84 le, si tamen est inuerisimile non attenditur, *Bald.in l.scriptura*, C.de fid. *instrum.& in* d.l.1.

d.l.1.C.de seru.fugit. Abb.in d.cap.quia verisimile in vlt.not.de præsum.& Paris.in d.cons.55. num.8.vol.4.& Dec.in d.consi.94. Et ideo te-
85 stes deponentes inuerisimilia de falso redduntur suspetti, Abb.in consi.99.in fin.volu. 1.Curt.Iun.in consi.18.col.2. post. med.& in consi.178. Grauet.in consi.28.sub num.1.& in consil.115.num.12.& Roland.in d.consil.27. vol.3. Itaq; ex præmissa depositione apertè perpenditur, quam affectatè ditti testes deponunt pro Barone Scalettæ, cuius partes nimis sic deponendo fauere voluerunt,
86 & obid illis ob talem affectatam depositionem, fides non est adhibenda ad not. in l. 1.C.qui & aduers.quos, Alex.in consi.152.sub num.8.vol.7.tradunt Doct.quos citat Monticel. in suo repert.testi.fo. 258.col.2.vers.6. Osasc. in consi.64.num.39.& Farin.in quæst.60.nu.
87 33.& sequ. videntur enim prædicti testes ex his, quæ affectatè deponunt nimis animo sè deponere, vnde propter præsumptam affectionem redduntur suspecti. Barbat. in consi.32.col.2.vol.1.Grauet.cons.2.num.6.& consi.249.num.4.Gramat.consi.12.num.1.in crim.Socc.in consi.229.sub.num.6.in versic. & maximè vol.2.Bald.in l.testium.num.17.C.de testib.Brun.in cons.27.in fin.Alex.in cons.154. col.fin.vol.5.Osasc.in d.consi.64.num.38.& in consil.65.post num.26.Boss.in tratt.crim.in tit. de oppos.contra test.num.25. Burs.in consil.20. num.60.Menoch.in consi.31.num.27.vol.1.& intrat.de præsum.lib.2. præsum.55.num.3. Roland.in consi.7.num.20.vol.1.& in consil.27. num.22. volu.3.& Mascard.in trat. de probat. conclus.1368.num.2.

Quinto principaliter debet præualere probatio testium deponentium pro territorio Messanæ ex eo quod non desunt testes, qui deponunt pro territorio Scalettæ, qui sibi ipsis sunt varij, & contrarij, quod sanè colligitur ex depositione Pauli Mancanaro, qui licet in Anno 1589. examinatus coram V.I.D. Iosepho Ardito Delegato Suæ Excelentiæ & M.R.C. in prosequutione officialium Scalettæ de vsurpata iurisditione in spatio istius territorij deponat, quod contrata de li Cuturi est in territorio Messanæ, vt legitur in Eulogio Syndici, tamen in hac specie examinatus per Curiam Scalettæ super vnico cap. de mense Ianuarij 1620. deponit quod ditta contrata de li Cuturi, in qua Furcæ erant erectæ est in territorio Scalettæ; Præterea colligitur ex depositione Antonij Crisarra, & Philippi Mixhali deponētium in ditta prosequutione contra præfatos officiales de vsurpata iurisditione in hoc territorio, præsertim in contrata d. Pirilli, quæ est sita inter flumen, & lapidem, vt deponunt testes in contra Eulogio super vnico cap. die 24. Februarij 1620. & dicunt esse in territorio Messanæ, qui tamen examinati anno præterito per Curiam Scalettæ de mense Ianuarij super vnico cap. dicunt oppositum, Preterea colligitur ex depositione Ioannis Philippi Panarello quondam Onofrij, qui, vt legitur in cum Eulogio Syndici examinatus in Anno 1588. per Curiam Straticotialem contra dittos officiales Scalettæ de vsurpata iurisditione in isto territorio, videlicet, in contratis de Farruni, & Barbazza, quæ sunt infra hoc spatium inter flumen, & lapidem Diueti, vt deponunt primi testes in Eulogio Syndici super 5.ca. dicit eas esse in territorio Messanæ, & tamen examinatus per Curiam Scalettæ die 4. Februarij 1620. super 1. capi. in contra Eulogio deponit, quod istud territorium est de finibus Scalettæ Præterea colligitur ex depositione Notarij Hieronymi Liotta facta coram ditto delegato de Ardito in præfata prosequutione, qui loquens de ditta contrata de li Cuturi supponit illam non esse in territorio Scalettæ, & tamen examinatus de mense Februarij 1620. super 1. capit. in contra Eulogio deponit, quod à flumine Ioan Pilerij, vsq; ad lapidem est territorium Scalettæ; Præterea colligitur ex depositione Petri Minoppli examinati in Anno 1589. in ditta prosequutione, qui loquens de contratis de Bittella, & delli Cuturi supponit vnum, & tamen oppositum deponit in hac facti spetie de mense Februarij super 1.capit. in contra Eulogio Principis Exqua testium variatione facta
88 in diuerso examine, secundum veriorem, & magis communem sententiam resultat, quod secunda eorum depositio corruit, & primum dictum attenditur, Canon.in ca.cum in tua, vbi præsertim Abb.num.9.in vers.ego aliter dicerem, & latius ibid. Felin.num.4.vbi testatur de communi extra de testib. idem Abb.in cap.veniens il secundo, & ibid. Cardin. eod.tit. Bald.& Alberic.in l.qui falso.ff.eod.ad not. in capit. præterea, vbi Glos. Innoc.Ioan. Andr. & Imol.de testib.cogen.sentit, Bald.in l.3.C.ad l.Iul. de adult.Corn.in cons.27.& in consi.179.col.fin. nu. 2.lib.3. Dec. in consil.175.num.7. qui dicit communem, & in consi.189.num.10. Alciat.qui hoc generaliter intelligit, de præsump.regul.2.præsum.29.num.5.& 6.vbi testatur de communi, & post glos.quam citat ait hoc optima suaderi

ratione,

ratione, nēpè tales teſtes præſumũtur à parte ſubornati, quod volit *Cravett.in conſ.6.col. 2.& citat Bald.in conſi.101.col. 1.in fin.vol.1. & in conſi.404.volu.4.* idem ſentit & teſtatur de communi ſententia, *Couar.var.reſol. lib.2.cap.13.num.8.Roland.in conſil.16.num. 23.& in conſil.73.num.30.& ſequen. Volu.1. Boſſ.in tit.de oppoſ.contra teſt.num.5. Menoch. qui proſequitur, & declarat, de arbitr. Iudic. cas.108.nu 9.& infra, Iul.Clar.in pratt.queſt. 53.in vers.tertius eſt caſus, nu.13.* vbi inquit hanc eſſe communem ſententiam, illamq; ſibi magis placere, *Viu.in ſilu.commun.opin. in verb.teſtis oſtendes in verſ.ſed tamen pulchrũ eſt, de qua rè latè Gabr.comm.opin.tit.de claus. lib.7.conclus.29.& latiſſimè Farin. vbi hoc ponit pro regula illamq; declarat in queſt.66.in 4. par.vbi num.127.* inquit ab illa non eſſe recedendum, quia communior, & verior.

Sexto, & vltimo principaliter debet attendi probatio quæ vrget exteſtibus deponentibus pro territorio Meſſanæ, & pro iuriſditione officialium illius Vrbis non obſtantibus teſtibus exaduerſo, ex eo quod maior pars teſtium, qui videntur deponere oppoſitum de facili poteſt reconciliari, & ad concordiam redduci cum teſtibus dit
89 tæ Vrbis, vt inter illos euitetur repugnantia prout fieri debet, *ad tex.in capit.cum tu, & ibi Doct. de teſtib. Boſſ.in tit.de oppoſ. contra teſt.num.10.Iul.Clar.in §.falſum, verſ.ſcias tamen, Dec.in l.vbi repugnantia, ff.de reg.iur. Socc. Iun.conſil.125.num.18.Vol.1. Menoch. lib.5. præſum.23.num.9.latè Farin.in d.quaſt.65.in 2.par.num.37.* Itaq; conſiderari poteſt pro teſtium concordia, quod teſtes, qui deponunt pro territorio Meſſanæ, tum antiqui, tum etiam nouiter examinati concludenter dicunt deſinibus, & iuriſditionē Magiſtratus, & officialium in territorio iſto, ſed teſtes antiqui, qui deponunt exaduerſo, quamuis dicant, quod illud ſpatium terreni inter flumen, & lapidem ſit terrenum, & membrum Baroniæ Scalettæ, & quod illud Barones tenuerunt, & tenent, vt veri domini, & conceſſerunt, & concedunt ad cenſum, quem annualiter percipiunt, & in alienationibus exigunt quinquageſimam, vt patet exteſtibus deponentibus in Anno 1514. ſuper 2.3. & 4. cap. in contra Eulogio, tamen præfata eorum depoſitio concludit potius reſpectu dominij directi, quam iuriſdictionis, de qua in hac facti ſpetie queritur, prout ſentiunt etiam teſtes in Anno 1552. examinati ſuper vnico cap. in d. contra Eulogio, quod viſus eſt etiam diſtinguere clarius ille Ioannes Petrus Panarello in Anno 1540. examinatus ſuper vnico capit. in eodem contra Eulogio, & apertè colligitur ex illis tribus actis declaratorijs Mariani Zaghami, Gregorij Coppula, & Simonis ſalemi præſentatis ex aduerſo in contra Eulogio, in quibus prædicti declarant certa loca exiſtentia in flomaria Ioan Pilerij verſus Baroniam Scalettæ eſſe emphyteutica, & ſoluere Baroni Scalettæ cenſum iure directi dominij; Vnde non repugnat, quod in territorio iſto iuriſdictio ſit officialium, & Magiſtratus Meſſanę, prout deponunt teſtes exparte Vrbis, & conuerſo Baro Scalettæ habeat ſimplex ius allodiale directi dominij, prout ad hunc finem fuerunt examinati ditti teſtes antiquitus recepti, qui deponunt contra Thomam Bruno, & conſortes, contra quos Baro prætendebat certum ius in prædijs præfatorum particularium vt dicetur in 3. membr. quandoquidem iuriſditio, & proprietas nihil commu
90 ne habent, Vnde compatibile eſt, vt proprietas rei ſit penes vnũ, & iuriſdictio penes alium, *Oldrad.in conſi.161.Bald.in l.à pro curatore C.mand.Dec.in l.1.num.44.ff.de iuriſd. omn.Iudic.& ideò Bal.Vbi ſupra* inquit, quod ſi Princeps concedit alicui fundum vbi extat domus, in qua ſolet exigi vectigal, quod non propterea cenſetur conceſſum ius, ſeu iuriſdictio exigendi illud, *ex Innoc.in capit.ex literis, de iur.patron. Aluarot. in cap.1.col.3.vers.quero quidam, & ibid Prepoſ. col.fin.de capit.qui cur.vend. Alex.in l.3.in prin. num.24.ff.de acquir.poſſ.& Paris.in conſil.20. n.51.& infra vol.1.* Hinc eſt quod Caſtrum
91 poteſt eſſe ſub diminio, & proprietate vnius, & ſub iuriſdictione alterius, *Innoc. in cap.dilectus, de cappel.Monach. Bald.in cap. 1.§.e contrario, num. 4.& ibid. Aluarot. & Prepos.num.2.Martin.Lauden.num.9. & Afflic.in 1.not.de inueſt.de re alien. fac. Oldrad.in conſi.121.num.9.Paul.de Caſtr.conſi.56. videtur dicendum num.2.vol.2.Monach.lib.3. præſum.97.num.5. Afflic. in conſtit. ſi dubitatur, num.2.Tiraq.de retract.lignag.§.36.glos.3.nu. 5.Franc.in deciſ.22.Aroſental.de feud. cap.5. concl.6.nu.7.Capiblan.de authór.Paron. pragm. 8.in pr.par.num.34.Apont.in conſi.57.num.6.*
92 Et ideo dato quod Caſtrum vel res particularis alicui conceditur, vtriq; non cenſetur conceſſa aliqua iuriſdictio ad tradita, *per Bart.in l.3.ff.de verb.ſignif.& in d.l.3. in prin.num.5.& ibid.Alex.& Angel.ff.de acqu.poſſ.Paris.in d.conſ.20.nu.50. vol.1. Gaſp. Valas.*

Valas.in l.Imperium num.57.ff.de iurisd. omn. Iud.D.Regens Tapp.alios citans in l.fin.in p. p. cap.2.num.28.ff.de constit.Princ.

Ad cuius rei confirmationem considero efficacitet suaderi, quod illud ius directi dominij, quod habet Baro Scalettæ in locis istis, sitis in territorio isto fuit, & est mere allodiale, separatum à iuribus, & pertinentijs dittæ Baroniæ, nam, alias illa causa spolij olim intentata in Anno 1552. in M. R. C. tunc existente Messanæ per Abbatem Monasterij S. Placidi de Colonero contra D. Franciscum de Marchisio, tunc Baronem Scaletræ, qui petijt restitui, & reintegrari in eius pacifica, pristina possessione, seu quasi, in qua erat ante commissum spolium apportandi, & apportari faciendi omnes oliuas oleuitorum ipsius Monasterij existentium in territorio isto ad trappetum ipsius Monasterij, & non ad trappetum ditti Baronis, per recessum eiusdem M.C. à Messana non remansisset, prout remansit, in Curia Straticotiali, vt dicetur inferius in 3. membr. nu. 125. Nempè si illud ius defetendi oliuos ad trappetum Baronis, de quo tunc erat contentio in prætenso spolio, fuisset de iu-
93 ribus & pertinentijs Baroniæ certè causa prædicta fuisset feudalis, quia de iuribus ipsius feudi querebatur, ad tradita per *Canon.in cap.cæterum extra, de iudic.* Nam vbi causa quomodocunq; tangit feudum, dicitur feudalis, etiam si de re particulari agatur, *Alex.in cons.1.col.2.& 3.vol.5.Petr. de Gregor.de iudic. caus. feud.quest.5.* Qui ait hoc in Regno seruari per M.C. *Bald.in cap. 1. §.siqua controuersia, num.2.vers.& siqueras de pac.constan.* qui ait, quod causa dicitur feudalis, quando fit commemoratio feudi ad intentionem fundandam, coadiuuandam, & repellendam, *Petr.de Gregor.de iudic. caus.feud. quæst.1.conuenit, Paris.de Put. de re integr.feud.cap.198.incip. an citatus, num.10. Marta de iurisd.in 4.p.cent.1.cas.89.num.21. de qua re latè Milan.in decisi.6.præsertim,nu.20. vol.1.Castill.in decis.15.per tot.optimè D.Octau. Corset.in consi.30.nu.2.& 5.& ibid. D. Regens*
94 *filius in adit.* Et ideò non potuisset de ea cognoscere Curia Straticotialis, nam tunc non erat conditum caput. 4. Catholicæ Mayestatis Philippi 2. cuius vigore hodie Curia prædicta cognoscit in prima instantia de causis feudalibus, sed eo tempore de his causis feudalibus sola M. C. erat Iudex competens ex constitutione statuimus, & ibid. *Affliс.in 4.not.ex consti.M.Curiæ & ibid. Afflict.in 2.& 3.not.& ex consti. Iustitiarij nomen in fin.& si quis post.litem.§. in feudalibus,* Nam illa loco parium est subrogata in Regno, *Pet.de Greg.de iudic.caus. feud.quest.7.num.15. vers.2. infero, vnde ipsa sola cognoscit, Paris.de Put.in trat.de reinteg. feud.cap.est ad vertendum fol.mihi 159.Frec. de sub feud.in tit.de offic.magist.Iustic.in princ. nu.40.fol.23.& in 7.author.num.2.fol.203. Cumi.in rit.cap.76.num.24.Afflict.in capi.1. num.39.de success.feud.Capic.in sua in vest.rub. feud.gen.vers.quaternatim in fin.fol.230.Petr. de Gregor.de concess.feud.in 5.par.quæst.5.vers. 4.effectus & Intrigl.in 2.cent. feud. art.94.nu. 63.* Sed ex actis in contra Eulogio Principis præsentatis patet totum oppositum, nempè licet præfata causa spolij tunc fuisset intentata in ditta M. Curia, tunc residente Messanæ, quæ licet allodialis esset, potuit tamen licitè in ea intentari ad electionem
45 Actoris quia vbi resider M. Curia concurrit cum ordinario, *Andr.in d.constit.statuimus.col.3.in princ.vers.quid si Princeps, Petr. de Gregor.in d.quæst.7.num.3.& in quæst.8. num.4.de iudic.caus.feud. Cumi.super rit.capit. 135.num.121.& ibid. Muta, num.17.* quod est prouisum in Regno per cap. Regis Alphonsi, 177. idem *Muta super consue. Pano. cap.5.sub num.68.& in rit.capit.72.num.35. cum seque.* Verum, recedente M. Curia, causa, licet inquoata, remanet penes ordinarium, vt est prouisum in d.cap.177.Regis Alphonsi, prout remansit præfata causa spolij in ditta Curia Straticotiali per recessum dittæ M. Curiæ, vnde rectè infertur ius illud directum, quod prætendit Princeps in locis existentibus in territorio isto fuisse, & esse merè allodiale, nec de membris, & pertinentijs dittæ Baroniæ, quod ius est separatum à iurisditione, quam habet in illo territorio Magistratus Messanæ, de cuius Vrbis finibus extat, prout testes in Eulogio, & cum Eulogio Syndici deponunt, quorum fides ex predictis omnibus debet omnino præualere, & hæc quo ad 1.membrum.

96 Secundum est membrum, quod formatur ex quibusdam scripturis in contra Eulogio præsentatis, ex quibus conatur fortè Princeps ostendere, quod territorium illud sit de finibus, & iurisdictione Scalettæ, & quidem in primis occurrit illud assertum transumptum de Anno 1384. factum vt in eo asseritur ad instantiam Nicolai de Pattis, tunc Baronis Scalettæ, in quo inseruntur quædam asserta capitula, & te-

stes

stes deponētes super eis recepti in terra Scalettę ad instantiam ditti Nicolai de Pattis, ex quibus voluit probare, quod ipse erat dominus, & Baro terrę Scalettę & Aptilæ, & quod tanquam Baro dittę terræ Scalettæ & Aptiliæ, eiusq; territorij, regebat Curiam administrando Iustitiam in Causis Ciuilibus, & proferendo sententias, tam interloquutorias, quam diffinitiuas inter homines dittę terræ Scalettæ & Aptiliæ, eiusq; territorij, pro vt illius antecessores regebant, & administrabant; ex qua scriptura, (licet suspicione probabili non careat) inferri tamen videtur, quod Aptilia, & illius territorium, quod est interflumen, & lapidem sit de finibus, & pertinentijs Scalettæ. Secundo occurrit illud publicum instrumentum confectum in Anno 1472. in quo continetur asserta quædam diuisio facta inter Ioannem Salimbeni de Marchisi, tunc Baronem Scalettæ, & Thomam Crisafi assertos Barones flumariæ Aptiliæ pro eorum quota, in quo publico documento asserunt partes, quod in ditta flomaria sunt certa Casalia, vnum superius nominatum Aptilia, aliud medium nominatum Ioan Pileri, & aliud dittum labrica, in quibus casalibus, & eorum habitatoribus enuntiant partes habuisse, & habere, tam coniunctim, quam diuisim certa iura, præheminentias, & iurisdictiones, & præsertim quod de iurisdictione ditti de Crisafi erat constituere in ditta flomaria duos Iudices annales, & vnum Baiulum, & de iurisdictione ditti de Marchisi erat constituere in ea tres Iudices, & vnum Baiulum; Et quia super electione Notarij, qui in ditta Curia Iudicum, & Baiulorum solebat scribere acta dittæ Curię, & habitatorum dittę flomarię, erat tunc inter eos differentia, quia vnusquisq; ad se deputationem ditti Notarij spectare pretendebat; pariterq; erat differentia in eo, quod præfatus de Crisafi prætendebat, quod animalia, quæ in ditta flomaria, & Casalibus per habitatores ipsorum capiebantur de introitu in eorum locis debuissent duci & assignari Baiulis predittis in casalibus flomarię predittę, & e conuerso ipse de Marchisi prætendebat debere duci, & collocari in Castro Scalettæ, propter quas differentias fuit deuentum ad quandam assertam trāsactionem, & diuisionem, statuendo dittam flomariam pro termino, & limitibus inter eos hoc modo videlicet, Quod omnis iurisditio creandi officiales vnum, vel plures

Scilicet Iudices, Baiulos, Notarios, & seruientes in ditta flomaria ex parte Meridiei versus territorium Scalettæ, sit & esse debeat ipsius Ioannis Salimbenis de Marchisi, in qua parte dictus de Crisafi nullam habeat iurisdictionem, sed officiales statuendi per dittum de Marchisi habeant videre, & cognoscere de causis habitatorum ditti Casalis superioris Aptiliæ, quod est situm in ea parte fluminis ex parte Meridiei, &, e conuerso à ditto flumine ex parte septentrionis omnis iurisditio creandi officiales, vt supra sit, & esse debeat ipsius de Crisafi, in qua parte dittus de Marchesi nullam habeat iurisdictionem, sed officiales statuendi à ditto de Crisafi de causis habitatorum dittæ flomarię, videlicet reliquorum Casalium, quæ sunt sita in ea parte fluminis ex parte septentrionis cognoscere habeant, prout latius in ditto publico assertę diuisionis instrumento cōtinetur Vicereggia authoritate cum inserto tenore confirmato, ex quo fundari videtur intentio Principis, quod illa pars territorij vltra dittū flumen ex parte Meridiei, de quo in hac facti spetie contenditur, sit vigore illius assertę diuisionis de territorio, finibus, & pertinentijs, Scalettæ Tertio occurrit ille actus in contra Eulogio presentatus, factus per Regium Straticotum in Anno 1509. in captura Ioannis Cottone foriudicati per Curiam Straticotialem, per quem actum fundari etiam videtur, quod terminus territorij Messanæ est in turri Nona, & ibi incipit ex parte Meridiei, vbi est flumen, Tum quia ex eo actu apparet, quod Straticotus se contulit, vsq; ad turrim nonam pro captura bannitorum, vbi facta perquisitione, & eis non inuentis, habita notitia, quod ditti deliquentes erant in Baronia Scalettæ requisiuit Baronem, qui secum erat, quod vellet pro Regio seruitio se conferre ad dittos delinquentes capiendos, dicendo suis offitialibus, & ministris quod intrent in territorio Scalettę tanquam personæ priuatę, tum etiam quia in eodem actu legitur, quod præfatus Baro, tunc cepit prefatum de Cottone in quadam domo dittæ terræ Scalettæ, quam ligare fecit, & Sic ligatum adduxit, vsq; ad dittam turrim nonam, & ibidem tanquam foriudicatum per Curiam Straticotialem consignauit eidem Straticoto, quasi quod ibi territorium Messanę, & iurisdictio Curiæ, Straticotialis incipiebat. Quarto occurrunt

aliquę

aliquę literę rogatoriæ eiuſdem Curiæ Straticorialis, & Curię Conſulatus præſentatę in contra Eulogio directæ offitialibus Scalettæ pro diuiſione facienda, vel pro tradenda poſſeſſione aliquorum bonorum exiſtentium in certis contratis ſitis in territorio iſto, de quo queritur, in quibus literis aſſeritur ditta bona eſſe in territorio Scalettæ; Quinto, & vltimo occurrit illæ actus conceſſionis ad emphyteuſim factus per Abbatem S. Placidi in perſonam cuiuſdam Andreæ Buſa de toto, & integro certo loco nominato Cola Vecchio, de qua conceſſione præſentatur inſtrumentum in contra Eulogio, in quo enuntiatur, quod ille locus de Cola Vecchio nominatus eſt ſitus, & poſitus in territorio terræ Scalettæ, & tamen contrata de Cola Vecchio eſt in territorio iſto inter flumen, & lapidem Diueti, vt patet exprobationibus vtriuſq; partis.

Sed his in facto adductis non obſtantibus veritas quæ vrget pro territorio Meſſanæ, ad hunc magis eluceſcit, Qua de re pro indaganda veritate iſta conſiderari oportet, quod in hac facti ſpetie illud contendit Princeps, videlicet, quod territorium iſtud inter flumen, & lapidem Diueti ſit definibus Baroniæ Scalettæ, cuius territorium, vt ipſe prætendit, extenditur vſq; ad dittum flumen, de hoc enim contendit Princeps ex deductis in contra Eulogio, & in hoc ſe fundat ad infringendam iuſtitiam Meſſanæ, ſed iſtud fundamentum expræmiſſis ſcripturis non reſultat.

Primo principaliter conſidero, quod ex aſſerto tranſumpto capitulorum, & teſtium Nicolai de Pattis primo loco relato, nec non ex dicto Inſtrumento aſſertæ diuiſionis factæ inter Ioannem Salimbeni de Marcheſi, & Thomam Criſafi aſſertos Barones flomariæ Aptiliæ, ſecundo loco adducto, illud tantum colligitur, (abſq; tamen præiuditio veritatis, vt inferius patebit, *num.* 102.) videlicet, quod Nicolaus de Pattis aſſertus Baro terræ Scalettæ erat etiam Baro Aptiliæ, & eius territorij, & quod Præfatus Ioannes Salimbeni de Marcheſi Baro dittæ terræ, erat etiam Baro dittæ flomariæ Aptiliæ vna cum ditto de Criſafi pro eius quota, ita quod aſſerta, ac prætenſa Baronia Aptiliæ, cuiuſq; territoritorij non eſt de finibus, membris, ſeu territorio Scalettæ, ſed ſtat de per ſe, tanquam Baronia diſtincta, & ſeparata, quod ſanè ſuadetur ex infra ſcriptis, Primo ex eo quod præfatus Nicolaus de Pattis in prædictis capitulis æque principaliter enuntiat ſe Baronem terræ Scalettæ, & Aptiliæ & ponit, quod ipſe tanquam Baro Caſtri Scalettæ, Aptiliæ, & eius territorij ius, & iuſtitiam miniſtrabat inter homines, & habitatores præfatorum locorum, & territorij; ex quo datur intelligi, quod non tanquam Baro Scalettæ, ſed tanquam Baro Aptiliæ in eo loco, & territorio iuriſdictionem exercebat, Nam alias ſi Aptilia, & illius territorium fuiſſent de membris, & pertinentijs Scalettæ, vtiq; ſufficiebat enuntiare ſe Baronem Scalettæ ſimpliciter, & ponere, quod ipſe tanquam Baro Scalettæ ius, & iuſtitiam in Aptilia, & illius territorio miniſtrabat; nempe concludens reſultabat probatio ex vſu iuriſdictionis in loco, quod locus ille erat de territorio extraditis ſupra num. 40. Vnde non erat opus ſpetialiter ponere, quod illud faciebat, tanquam Baro Aptiliæ, ſatis enim erat ſi enuntiabat ſe Baronem Scalettæ,
97 quia appellatione illius Caſtri comprehendebantur pertinentia, *ad tex. in l. ſi quando là prima* ibi continebitur cum adiacentibus, & omni iure ſuo vbi *Bart. Luc. de Pen. & alij C. de bon. vac. lib.* 10. Hinc eſt, quod ſub ſimplici conceſſione Caſtri venit territorium, cum iuriſditione coherente ipſi Caſtro tanquam acceſſorium, *ad trad. per Bart. in l. inter eos ff. de acqu. rer. dom. & in l. 1. §. cum Vrbem de offic. præfect. Vrb. Idem Bart. in l. 1. in fin. Vbi Alex. num. 38. ff. de iuriſd. omn. iudic. idem Alex in l. 3. num. 23. ff. de acqu. poſſ. Bald. in cap. 1. nu. 5. de Capit. qui Cur. ven. d. Rodor. Suarez in alleg. 7. num. 8. Paris. conſi. 9. num. 16. vol. 1. Couar. prat. cap. 1. num. 9. ſub 9. conclus. Petr. de Greg. de conceſ. feud. in 2. par. quæſt. 3. num. 12. Ioan. Vinc. de Anna in alleg. 52. num. 1. & infra Capiblan. de author. Baro. pragm. 8. in p. par. num. 30. Canon. in cap. cum dilecti de donat. Corſet. in ſing. 231. in verb. Princeps, Aluar. Velaſc. in tract. de iur. emphit. quæſt. vlt. num. 3. D. Regens Tapp. in l. fin. cap. 2. in p. par. num. 6. & Menoch. lib. 3. præſum. 97. num. 48. & late impræſum. 99.*
98 Secundo illud clarius colligitur ex præmiſſo aſſertæ diuiſionis inſtrumento, in quo præfati Ioannes Salimbeni de Marcheſi, & Nicolaus Criſafi, vt dittum eſt enuntiant ſe Barones flomariæ Aptilię, & Caſalium in ea exiſtentium, & quemlibet pro quota, & dicunt deuenire ad illam aſſertam diuiſionem pro ſe, & eorum filijs, & ſucceſſoribus futuris in Baroniis dittę flomariæ, & officialibus in eiſdem

dem statuendis, vnde datur apartè intelligi, quod prætensa, & asserta Baronia flomariæ prædittæ, est penitus distinta, & separata à Baronia Scalettæ, nam si eadem, & vnica fuisset Baronia, vtiq; sequeretur necessaria consequentia, quod præfatus de Crisafi erat etiam Baro Scalettæ pro eius quota, & ideo debebat enuntiare se Baronem Scalettæ, sicut se enuntiauit præfatus de Marchesi, cuius tamen oppositum legitur in ditto Instrumento, in quo præfatus de Crisafi solum enuntiatur Baro dittæ flomariæ Aptiliæ pro eius quota, & ideo quatenus in illa asserta diuisione facta inter eos de asserta, & prætensa Baronia dittæ flomariæ, & Casalium prædictorum, contigit prædicto de Marchesi illa pars territorij vltra flumen, cum ditto Casale Aptiliæ ibidem sito, certè illam partem vi detur obtinere, non vt Baro Scalettæ, sed potius tanquam prætensus Baro dittæ flomariæ, & casilium, quia prætensus titulus

99 præambulus ex actu illius diuisionis non censetur mutatus, ad tradita per *glos. in l. quadam mulier, & ibi Doct. ff. de rei vend. ex d. l. §. 1. ff. de excep. rei iudic. Socc. in consi. 15. col. fin. vol. 4. Roland. in consi. 9. num. 39. vol. 3. & Alcia. de præsum. reg. 2. num. 23. conueniunt alij superius citati in p. cap. princip. num. 7.* Tertio, & vltimo istud in euitabiliter colligitur, ex eo quod territorium Scalettæ in ditta asserta diuisione ponitur pro designatione illius quotæ, seu partis territorij dittæ flomariæ, quæ remansit pro ipso de Marchesi dum in diuisione dicitur, quod iurisditio creandi officiales in ditta flomaria exparte meridiei, versus territorium Scalettæ sit, & esse debeat præfati de Marchesi, & possit in ditto territorio versus Scalettam, & in Casali prædicto superiori Aptiliæ facere, & prouidere officiales quoscunq; &c. Et sic illud terrenum flomariæ prædictæ exparte Meridiei, quod indiuisione assignatur eidem de Marchesi asserto Baroni dittæ flomariæ, & Casalium, non est definibus, membris, & territorio Scalettæ, dum designatur esse versus territorium Scalettæ, quod quidem efficaciter suadet, illudq; indicat aduerbium illud versus positum in ditta asserta diuisione, Nec nō in illis tribus actis declaratorijs in contra Eulogio præsentatis, de quibus dittum est supra, sub num. 89. vbi designantur certa loca sita ab illa parte fluminis, & designantur per hæc verba, videlicet, ver-

100 sus Baroniam Scalettæ Hoc enim ad verbium versus ex germana significatione, loci quamdam circumstantiam indicat, quæ à loco ipso relato differt, vt liquido colligi potest *ex Cicer. l. 4. ad Attic.* dum ait, Ex Asia rediens cum ab Agena Megaram versus nauigarem, cepi Regiones circum circa prospicere; & in *Epist. l. 16. ad Attic.* inquit Vertime à Minturnis Arpinum versus, & Plautus ait Ego portus versus pergam, & perquiram, quem si non inuenero domum versus reuertar, quis ergo idem dixerit Æginam, & Megaram? Minturnos, & Arpinum, portum, ac Domum? vt igitur Megara distat ab Ægina, & à Minturnis Arpinum, & à portu domus, ita omnino territorium istud, & quod in asserta diuisione cepit præfatus de Marchesi, de quo hodie controuertitur quod in ditto instrumento assertæ diuisionis designatur esse versus territorium Scalettæ, non est idem cum ditto territorio, sed adeo differre nemo est, qui non videat, Q apropter ex eisdemmet scripturis, quæ præsentantur ex aduerso, Corruit omnino fundamentum Principis, pro quo tot testes conatus est producere ad probandum, quod territorium istud sit de membris, & pertinentijs Scalettæ, cuius oppositum ex prædictis scripturis probatur; Vnde affirmari rectè potest, quod ex titulo illius Baroniæ, territorium istud nullatenus ad Principem potuit, nec potest pertinere.

Nec vigore tituli assertę Baroniæ dittæ flomariæ Aptiliæ Princeps ius, & iustitiam fouet. Primo quia in ditto assertæ diuisionis Instrumento fit relatio ad priuilegia, quæ non exhibentur in contra Eulogio, ex quo impossibile est illa exhiberi posse, & ideo quatenus partes diuidentes asserunt se Barones dittæ flomariæ, & Casalium

101 cum authoritate creandi officiales eorum assertioni non est credendum, maximè in eo, de quo partes asserentes liberè non poterant disponere, *ad tex. in l. si forte vbi Bart. ff. de Castr. pecul. glos. & Doct. in l. si donatione, vbi præsertim, Alex. C. de collat. Ias. alios citans in l. 1. in 5. not. sub num. 60. ff. de offic. eius,* Quod in priuatis locum sibi vēdicare *Doct.* communiter admittunt, vt tradit, *Bald. in rubr. extra de offic. deleg. col. fin. versic. sed ego, Ias. in l. nec quicquam, §. vbi decretum, num. 7. ff. de offic. proconsul. & in d. l. 1. & ibid. Dec. num. 69. Alex. in l. sciendum nu. 27. ff. de verb. oblig. idem Alex. ex mente. Bart. in consil. 34. num. 5. volu. 4. Grauet. de antiqu. temp. in 2. par. princip. in princ. num. 20. & alij, quos citat Me-*

AA noch.

noch.de arbitr.quæst.76.num.8. Qua de re assertiones priuatorum nihil probare tradit, *Ias.in prælud.feud.nu.90. Albert. Brun.in cons. 40.num.1.Imol.in cap.2.extra de feud. Alcia. de præsum.regul.3.præsum.28.num.3. Zas.in trat.de feud.in 3.par. num.6. & in 12.pat. nu. 45. Alex.in consi.51.consideratis col.3. vol.1. & Curt. Iun. in trat.de feud.in pri.par.quæst.8. num.12.* Secundo quia tanum ab est quod illa asserta Baronia flomariæ, & Casalium prædittorum: sit vera, quod à sæculo non est auditum, quod illa pars territorij, quæ in diuisione cõtigit præfato Thomæ Crisafi, videlicet, ab ista parte dittæ flomariæ cum casalibus prædictis inferioribus de Ioan Pileri, & labrica ibidem sitis, aliquo tempore fuerint in alio territorio, quam Messanæ, & sub alia iurisditione, quam dittæ Vrbis, & illius Magistratus, hinc est, quod pars ex aduerso fatetur, deplano in suis capitulis territorium Messanæ, & illius iurisditionem incipere ab ista parte ditti fluminis, & ditta Casalia ibidem sita esse de territorio dittæ Vrbis, & sub iurisdictione Magistratus, & offitialium Messanæ, quod etiam patet ex deductis in Eulogio exparte Syndici, & præsertim ex fide Regij Magistri Notarij & Secretariorum officij Senatus, & ex designatione Caualllariorum pro custodia territorij ad expen sas dittorum casalium Ioan Pilerij, & labrica, de quibus dittum est supra, pariterq; constat ex eisdem & capitulis, & testibus ex aduerso præsertim ex illis deponentibus super vnic. cap. in Anno 1540. nec non ex diuersis actis in eodem contra Eulogio, in quibus fit mentio de aliquibus personis dittorum casalium cum hoc adiuncto, videlicet, territorij Messanæ, quod est tam notorium, quod patet lippis, & tonsoribus, nec in dubium reuocari poteſt, nempè isti de Crisafi aliud ius non fouent in territorio isto, nisi illud, quod eis potest competere vigore illius priuilegij, seu concessionis olim in Anno 1391. & 1394. facti à Rege Martino, & Regina Maria Nicolao Crisafi debonis burgensaticis illorum de Claramonte, vt dittum est supra, sub num.19. de quo iure videtur sentire D. Franciscus Crisafi, qui in hac facti spetie in contra Eulogio deponit pro Principe, quæ sanè concessio, vt dittum est fuit facta debonis burgensaticis sitis in territorio Messanæ consistentibus in domibus, & viridario casalis Aptiliæ, & Baiulatione; Vnde non est trahenda ad feudũ, & Baroniam dittæ flomariæ, & Casalium, siquidem verbis priuilegij est inseruiendum, à quibus non licet recedere ex vulg.

102 Tertio ex eo pariter quod tantum ab est quod dittum Casale Aptiliæ situm ab illa parte fluminis ex parte Meridiei versus dittum territorium Scalettæ, quod remansit in illa figurata, & imaginaria asserta diuisione pro ditto Ioanne Salimbeni de Marchesi, sit feudum, & Boronia eiusdem, quod inficiari minimè potest quod non sit de finibus, & territorio Messanæ, & sub iurisdictione dittæ Vrbis, & illius Magistratus, & offitialium, prout constat, non solum ex infinitis testibus deponentibus in Eulogio super 3. cap. de mense Februarij, & super illis capitulis de mense Martij 1620. sed etiam ex publicis actis iurisdictionalibus in Eulogio Syndici præsentatis, tum visitationis factæ in ditto Casale per Curiam Straticotialem, tum etiam fideiussionum præstitarum per habitatores ditti, Casalis Aptiliæ, de soluendo iura manganellorum de mandato Senatus, tum etiam priuilegij exactoris illius iuris debiti Maiori Ecclesiæ Messanæ pro magistro Operæ, nec non constat ex ditta fide Regij magistri Notarij, & Secretariorum officij Senatus; & ex fide Credenzeriorum Regij Campi, & ex fide Gabellarij Saluminis, pariterq; & fide Regij Magistri Notarij Curiæ Straticotialis, ex fide etiam Magistri Notarij officij Consulatus Serici, & ex fide Magistri Notarij Curiæ Baiuli, de quibus supra facta est suo loco mentio, & ex quibus patet, quod dittum casale Aptiliæ est definibus, & territorio Messanæ, & illius Ciues, & habitatores subeunt onera, recipiunt frumentorum vicendas huius Vrbis, sicut cæteri rurales aliorum Casalium, & exeis eliguntur Capurales, & prouisionati per Straticotum, & Senatum, pro custodia territorij, Nec non matriculantur in officio Consulatus serici, & soluunt eorum ratham pro salario Caualllariorum, sicut cæteri Casales dittæ Vrbis & istud est, tam verum, & notorium, quod licet certo tempore Baro Scalettæ prætendebat habere ius in ditto Casale Aptiliæ, & propterea in contra eulogio video præsentatam quamdam relationem porterij M.Curiæ cuiusdam iniuntionis factæ Ioanni, & Petro Basili in Anno 1553. ad instantiam Baronis, quod debeant acceptare officium Iudicum ditti casalis, nec non in eodem contra eulogio præsentatur c

cer-

certus actus, licet de facto, & clandeſtinus poſſeſſionis In Anno 1557. captæ per procuratorem D. Antonini de Marcheſi, tunc Baronis Scalettæ, & alis D. Ioannes de Marcheſi procurator generalis Baronis Scalettæ in Anno 1588. auſus eſt creare Iudices, & officiales in ditto Caſali, Aptiliæ, licet ſtatim habita notitia fuerunt per Senatum Meſſanæ ſublati, vt deponunt teſtes de menſe Martij 1620. in Eulogio, & præfatus D. Ioannes de Marcheſi, & alij, qui actentauerunt ibidem, & in territorio iſto iuriſditionem, exercere, fuerunt proſequuti de vſurpata iuriſditione, vt patet in Eulogio, & dicetur infra in 4. membr. ſub nu. 131. Tamen inuitis dentibus agnoſcens Princeps notoriam rei veritatem, in hac facti ſpetie de plano fatetur, quod Aptilia eſt caſale Meſſanæ, & in eo Vrbs, & Curia Straticotialis vtuntur iuriſditione, vt legitur in ſupplicatione Principis in principio contra eulogij poſita porrecta Iudicibus Curiæ Straticotialis Regijs delegatis circa finem illius Supplicationis, & deponunt etiam teſtes producti ex aduerſo in contra eulogio recepti die 30. Ianuarij 1620. & quod dittum Caſale ſit de territorio Meſſanę, patet etiam ex aliquibus actis præſentatis in contra eulogio Principis factis In Curia Scalettæ, præſertim ex illa accuſatione facta in Anno 1585. à Nicolao Cappellano cōtra certos caſalis Aptiliæ territorij Meſſanæ, & ex illa cōtumacia ad Inſtanciam ditti D. Ioannis de Marcheſi in ditto Anno 1588. contra Nicolettam mi xhali pro reuocatione corporis venditi per Thomaſium Muſarra ruris Aptiliæ tenimenti Meſſanæ, & ex illa accuſatione porrecta apud acta dittæ Curiæ Scalettæ in ditto Anno 1588. per Nerium de Raneri Ciuitatis Meſſanæ, & habitatorem ruris Aptiliæ territorij Meſſanæ, & ex eo actu reueli facto in offitio dittæ curiæ Scalettæ per Antoninum Mixhali rurris Aptiliæ territorij Meſſanæ, itaquod attenta hac notoria veritate in hac facti ſpetie, non prætendit Princeps habere aliquod ius in ditto Caſale Aptiliæ, & ſic afferta illa figurata Baronia ditti Caſalis penitus euanuit. Illud tamen eſt, quod contendit, vt ex ſupplicatione prædicta perpenditur, quod licet Aptilia ſit caſale Meſſanæ, & ſub illius iuriſditione; tamen non eſt in territorio dittæ Vrbis, ſed territorium vbi eſt ſitum, eſt territorium Scalettæ, quod conatur comprobare exemplo caſalis Gauteri, quod licet ſit caſale Meſſanæ & ſub iuriſditione magiſtratus, diſtat tamen à territorio dittæ Vrbis, itaquod ſunt intermediæ terræ Sapunariæ, Bauuſij, & Cundronis Quæ ſanè contentio vana oſtenditur ex præmiſſis, Tum quia in ditto inſtrumento aſſertæ, & figuratæ diuiſionis, partes enuntiane oppoſitum videlicet, quod illud territorium vltra flumen, quod remanſit pro ditto Ioanne Salimbeni, eſt verſus territorium Scalettæ, & ſic non eſt de illius Caſtro, & territorio, vt ſupra dittum eſt, Tum etiam quia illud territorium dicunt remanere in portione ditti Ioannis Salimbeni pro Baronia dittæ ſlomariæ, & Caſalis ſuperioris Aptiliæ, & ſic non eſt illud territorium Scalettæ, ſed ditti Caſalis Aptiliæ, & ideò dato, quod Aptilia eſt Caſale Meſſanæ, vt dittum eſt ſupra, & pars de plano fatetur, vtiq; neceſſe eſt affirmare, quod etiam territorium ditti caſalis ſit definibus, & pertinentijs dittæ Vrbis, ne alias

103 detur diuiſio territorij, quæ eſt præiuditialis, *Capic. in ſua inueſt. in verb. feudorum diuiſio, Apont. conſi. 51. num. 12. & conſi. 57. nu. 54*, Qua ratione confinium mutatio non præſumitur, *ad tex. in l. in finalib. ff. fini. regun. & l. 2. vbi glos. C. eod. tit. Felin. in capit. cum cauſam col. pen. verſi. ſecundo ſtias in fin. de prebat. Alber. Brun. in conſi. 34. ſub num. 5. Luc. de Pen. in l. 3. col. 5. Verſ. 163. præſum. C. de apoc. pub. lib. 10. Alciat. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 13. Hieron. de Mon. de finib. regen. capi. 21. Menoch. lib. 6. præſum. 43. nu. 1. Vnde Paul. de Caſtr. in l. Gaius, & ſeius, §. titius ff. delegat. 2.* inquit quod diuiſio territorij, quod antea erat vnitum, non cenſetur facta, niſi interueniat actus facti notabilis, *Apont. in conſi. 63. num. 39.*

104 *cum ſequ.* In tantum quod diuiſio iuriſditionis, non importat diuiſionem territorij *ad tex. in l. 1. vbi Angel. C. de metop. berito. lib. 11. Glos. in clem. ne Romani in verb. dieceſis de elect. Albert. Brun. in loc. precit. Couar. prat. queſt, cap. 37. verſi. pr. ſi quidem caſus, Vinc. de Franch. in deciſ. 22. & deciſ. 316. num. 4. & Apont. d. conſil. 51. num. 6.* Qua de re dato, quod non ſit in compatibile, & in ſe ſit verum, quod locus poteſt eſſe ſub iuriſdictione vnius, & in territorio alterius, vt ex aduerſo prętenditur, tamen hoc terminis noſtris, non bene adaptatur, in quibus illud caſale Aptiliæ, vt ex prædittis patet, non ſolum eſt ſub iuriſdictione Meſſanæ, & Magiſtratus, ſed etiam eſt ſitum in illius territorio; ſicut nec bene conuenit adductum exemplum Caſalis Gauterij, quod eſt ſub iuriſ-

AA 2 dictio-

dictione Messanæ, & licet distet à territo-
rio dittæ Vrbis, & sint intermedia territo-
ria prædictarum terrarum, habet tamen
dittum Casale suas circumferentias; seù
territorium, quod sub est Messanæ & illius
Magistratui, & offitialibus, & sic non est
penitus, & absolutè absq; aliquo territo-
rio, & diuisum à Messana, sicut prætendit
Princeps esse diuisum Casale Aptiliæ, sine
aliquo territorio, & circumferentia, illud-
que esse situm in territotio Scalettæ, quod
quam vanum sit affirmare patet ex prædi-
105 ctis, Quibus stantibus in aliquo non suffra
gatur pro Principe, quod illud assertæ di-
uisionis instrumentum fuit Viceregia au-
ctoritate confirmatum, cum illius inserto
tenore, & per consequens ex certa scientia,
*ad tex.in cap.venerabilis, vbi notant Doct.præ-
sertim, Dec.in 1.not. de confir. vtil. vel in vtil.
Abb.in capi.inter dilectos de fide instrum, & in
cap.examinata, de confirm.vtil.idem Dec.in ea-
dem rubr.sub num.mihi 2.vers.similiter, & in
106 cap.2.num.mihi 6.eod.tit.quod sentit, Ruin. in
consil.31.sub num.5.vol.1.* Nempè nihil ope-
ratur confirmatio cum clausula ex certa
scientia, quando res aliter se habet, vt in
hac facti spetie, vt post, *Bald.& Alex.in l.
sed & si quis, §.item queritur, ff.si quis caut.in-
quit Socc.in consi.72.num.4.vol.3.Paris.consi.
1.num.82.vol.1. Menoch.in consi.2.num.331.
volu.1.* Admittit enim clausula ex certa
scientia probationem incontrarium, *Socc.
in consi.79.num.46.vol.4.* ex quo falsitatem
narratorum non purgat, *Dec.in d.capi.vene-
107 rabilis, in d.1.not.col.1.* Præterea illa confir-
matio non suffragatur pro Principe, ex
eo quod noluit confirmando aliquod ius
tribuere in præiuditium tertij, quod non
solum clarè patet ex clausula illa adiecta
in ditta confirmatione videlicet, Iuribus
R. Curiæ, & alterius semper saluis, sed e-
tiam in dubio ita præsumitur, *ad tex.in l.
2.§.merito, ff.ne quid in loc.pub. & in §.si quis
à Principe eod. capit. ex tuarum, de author. &
vsu pall.Dec.in cons.11.nu.4.Curt.Iun.in consi.
88.num.8.Hippol.in sing.440, latè Felin.in cap.
causam que, in verb. interpretatio, extra de
rescrip.* Principis enim intentio ea est, vt ius
alterius semper sit saluum, *Dec.in consi.271.
& 544.& 606.num.17.Curt.Iun.consi.172.
num.3.Alciat.reg.3præsum.11.* Talia enim
rescripta, quibus tertio præiuditium infer
tur, non sunt demente Principis, etiam si
motu proprio emanant, *Aret.consi.15.num.
6.Gozad.cons.9.num.24. Paris.consi.1.nu.84.
& consi.11.num.12.vol.1.Socc.Iun.cons.77.
num.26.vol.1.Ias.consil.10.num.30.volu.2.
Menoch.cons.294.num.20.vol.3.Burs.cons.32.
num.51.vol.1.& Menoch.de arbit.quæst.9.nu.
11.* Itaq; præsumitur Princeps potius cir-
cumuentus, quam quod velit alteri præiu
dicare, *Apont.in consi.59.num.35.* etiam si
de modico agatur præiuditio, *Rim. Iun. in
consi.6.num.68.vol.1.* Præsertim in hoc Sici-
liæ Regno, vbi saluo semper iure tertij in-
telliguntur rescripta ex cap.29.Regis Mar-
tini, & 436. Regis Alphonsi, quod fortius
locum sibi vendicat, quando agitur de au-
ferendo iure tertij competente ex ui
contractus, prout est hoc ius territorij Mes
sanæ competens ex priuilegijs ex causa one
rosa obtemptis, & in vim contractus, vt la
tè probaui in eo iuris responso pro immu
nitate Messanæ edito in p.par. in 3. suppos
num.73.& infra, quibus, nec volens Prin
ceps potest aliquod præiuditium inferre,
vt ibidem deduxi in 2.par.in 9.consid.nu.
74.& 81.

Secundo principaliter considero, quod in illo actu superius relato per Regium Straticotum facto, in captura illius foriudicati Ioannis Cottone, non legitur, quod territorium Scalettæ incipit à flumine Ioan Pilerijs, seu turris nouę, nec aliquod verbum de hoc habetur in ditto actu, solum enim legitur, quod Straticotus secontulit ad turrim nouam, vbi facta perquisitione bannitorum, & non inuentis, habita no titia, quod delinquentes erant in Baronia Scalettæ, requisiuit Baronem, qui secum erat, quod pro Regio seruitio se conferret ad illos capiendos, prout secontulit in ditta terra, & cæpit dittum de Cottone forindicatum, & licet ex eo actu appareat, quod Straticotus dixerit offitialibus Curiæ Straticotialis, quod quatenus introirent territorium Scalettæ, hoc facerent tanquam personę priuatę, non tamen expressit, quod ibi, seu Inditto flumine fiebat ingressus ditti territorij, sed ideò inditto loco preditta verba protulit, ex quo ibi, habita notitia de dictis deliquentibus, deliberauit eos capi facere in ditta terra Scalettę cuius territorium, cum de necessitate debebant introire, antequam ad dittam terram peruenirent, ideo significauit dittis offitialibus, vt intrent territorium prædittum, tanquam personæ priuatæ, quod rectè potest intelligi de loco, vbi fieret ingressus, & sic de ditto lapide diueti, qui est terminus territorij inter vrbem, & dittum Castrum. Et esto, absq; tamen ve-

ritatis

ritatis præiuditio, quod saltem virtualiter videatur colligi ex illo actu, quod Straticotus sensit, quod territorium Scalettæ extenditur vsq; ad turrim nouam, ex eo quod ibi Baro Scalettæ præfatum de Cottone consignauit eidem Straticoto, illud tamen visus est sentire ex errore, & deceptus ab ipsomet Barone, cuius in hoc fidem sequutus est, quod ostenditur ex eo, quod Straticotus, qui fecit actum prædittum, fuit D. Franciscus Vintimiglia, vt patet ex relatione Pauli la Rosa, Petri de Tauromina, & Stephanelli Crisafi, eo tem pore facta, vt habetur in contra eulogio Principis inter testes examinatos super 7. cap. qui nesciebat terminum territorij Sca lettæ, vt patet clarè ex eo, quod tunc temporis deposuit Magnificus Nicoletta Crisafi super eodem 7. capit. qui dicit, quod dictus Straticotus existens in ditto flumine, dixit Baroni Scalettæ, vt sibi ostenderet territorium dittæ terræ, & quod Baro respondit, quod ibi in antea erat territoritorium dittæ terræ; qua propter credendum est, quod illæ actus sicut fuit factus ad requisitionem, & petitionem Baronis, vt in eo legitur, sic etiam, & non minus ex suggestione eiusdem Baronis processit, & ex errore Straticoti, & per consequens

108 absq; illius consensu, cui nihil est tam contrarium, quam error, *ad tex. in l. si procurator, ff. de acquir. rer. domi. l. si per errorem, & ibi Doct. ff. de iurisd. omn. Iudic. l. non id circo C. de iur. & fact. ignor. l. nihil consensui, ff. de reg. iur.* qua ratione qui errat, non dicitur fateri, *l. non fatetur ff. de confess.* & errantis nullus est consensus, *Bart. in l. clodius, ff. de acquir. hæredit. ad tradita per Imol. & Alex. in l. quidam consulebant ille, num. 41. iste, num. 34. ff. de re iudic. Felin. in cap. inter Monasterium, num. 9. eod tit. Menoc. lib. 2. præsum. 19. num. 9. Socc. Iun. cons. 3. num. 28. vol. 2. Paris. consi. 72. num. 60. & cons. 131. num. 36. vol. 1. & in consi. 12. num. 98. vol. 2. Roland. consi. 32. num. 70. vol. 4. Menoch. cons. 279. num. 20. & consil. 296. num. 56. & consi. 857. nu. 13. & Surd. in consi. 202. num. 10.* Ita enim error consensum ab esse facit ab actu, quod nihil iuramentum ope ratur, *Ruin. in consi. 127. num. 13. & 20. & in consi. 137. num. 12. volu. 3. & Roland. in consil. 13. num. 22. vol. 1.* Quin imò, nec ex eo actu (esto, quod ibi fuisset expressum territorium Scalettæ ibidem incipere) aliquod præiuditium potuit generari territorio Messanæ, cum asseuerationes eorum, qui libere non possunt disponere rei veritatem non possunt mutare, ad tradita supra, *nu.* 101.

Tertio principaliter considero, quod ille literæ Curiæ Straticotialis, & Consulatus directæ offitialibus Scalettæ, in quibus sit mentio de certis bonis sitis in contratis territorij, de quo queritur, & in quibus committitur officialibus prædictis traditio possessionis, vel diuisio dittorum bonorum, stante, quod sunt in eorum territorio, in aliquo non suffragantur pro Principe ad fundandum territorium prędittum ex quo non constat, quod Curia ipsa, à qua literę prędictæ emanauerunt sciebat, quod illa bona erant sita in territorio isto inter flumen, & lapidem Dineti, quandoquidem tales literę expediri solent ad partis instantiam, quæ facile potest obripere Iudici, & sub prętextu quod bona in alieno sunt territorio expedunt similes literas directas officialibus illius territorij, sicut in facto potuit contigere in espeditione illarum literarum, nempè certum est, quod si Iudici fuisset significatum indiuidualiter, quod bona illa erant sita in territorio isto inter flumen, & lapidem, vtiq; nunquam literę prędictæ emanauissent, ex quo notoriũ est illud esse territorium Messanę subditum Magistratui, & offitialibus dittæ Vrbis, in quo præsertim Curia ipsa Straticotialis exercuit, & exercet Iurisdictionem, vt ex deductis patet, & ideo quatenus dittæ literę emanauerunt, hoc ex ignorantia Curię contigisse affirmari oportet, cui non fuit significatum, quod illæ contratæ, in quibus sunt sita bona illa, sunt in territo

109 rio isto, de quo contenditur, Quæ sanè ignorantia de iure præsumitur, quo vsq; de scientia non constat, *ad tex. in l. verius, ff. de prob. §. non solum instit. delegat. cap. præsumitur, de reg. iur. in 6. Bart. in l. is potest num. 18. ff. de acqu. hæred. & in l. adulterium num. 38. ff. ad l. Iul. de adult. Bald. in l. 1. post num. 2. C. ad Maced. Dec. consi. 445. in fin. & consi. 530. num. 9. Ioseph. Ludou. in decis. perus. 19. num. 22. Anton. Gabr. de reg. iur. conclus. 5. Menoch. de arbitr. quæst. 72. num. 3. Magon. decis. Luc. 49. num. 11. latè Mascard. de prob. in conclus. 889.* Non enim est verisimile, quod Curia Straticotialis, per quam fuerunt prosequuti de vsurpata Iurisdictione offitiales Scalettæ, qui attentauerunt exercere iurisdictionem in territorio isto, prout etiam fuerunt prosequuti per M. R. Curiam, vt habetur in Eulogio, & cum Eulogio Syndici, & dicetur in vlt. membr. sub nu. 131. si quidem sciuisset, quod illa bona, seu contratę

prędictæ, in quibus illa bona sunt sita essent in territorio isto, voluisset tales literas espedire in præiuditium suæ iurisditionis,
110 Magistratus, & offitialium Messanę, Hoc enim fuisset iactare suum, quod de iure non præsumitur, *l.cum de indebito, ff.de probat.& l.qui vas,ff.de furt.* Non enim est verisimile, quod quis velit contra ius proprium laborare, *Becc.in consi.101.num.45.volu.1.* Vnde non præsumitur, quod quis
111 ius suum in alium transfere velit potius enim præsumitur error, quam donatio, *Bald.in consi.666.num.5.vol.2.Afflic.in decis.44.num.24.& in decisi.80.num.4.Dec.in consi.177.num.1.& in consi.195.col.pen.Natt.in consi.77.num.16.Curt.Iun.in consi.56.num.5.Ruin.consi.215.num.22.Vol.1.Grauet.in cons.77.num.14.& cons.142.num.26.Roland.consi.11.num.46.volu.3.Becc.in consi.52.num.70.Menoc.de arbitr.cas.88.& in consi.1.num.213.& Surd.in d.consil.202.num.14.cum sequen.didac.de mari.in sua nouiss.Sylua.comm.opin.in lit.E.* Et tanto magis, quia de his agitur, in quibus magnum vertitur præiuditium, *Bald.in consi.102.num.3.volu.2.& Becc.in d.consi.52.ante num.71.* Nempè de iactu proprię iurisditionis queritur, quæ est res gra-
112 uis, quia dignitatem tribuit, *Bart.& Doct.in authen.habita C.nefil.pro patr. Bald.in l.2.in princ.ff.de Senator.Menoch.consil.126.num.9.*
113 Et cui honor est annexus, *l. cui muneris ff. muner.& honor. l.omnem honorem, C. quando prouoc.non est neces.cap.Vt debitus honor, extra de appell.Menoch.de arbitr. quæst.41. Ioan. Segur.in direc.Iudi.in init.pr.par.num.2.Cagnol.in l.2.ff.de reg.iur. Luc.de Pen.in l.vniuersas col.2.C.de decur.lib.10. Boer.in decis.222.num.2.& 3.latè Mastrill.de Magistrat. lib.5.capit.3.num.24.& infra,* Vnde non est credibile, quod voluisset Magistratus Messanæ honorem dittæ iurisdictionis a se abdicare, qui præcæteris rebus diligitur, & vitæ prefertur, *l.Isti quidem, §.pen.ff.quod met.caus.Socc.Iun.in cons.38.num.40.Vol.1.Neiaz.in Sylu.lib.1.num.24. Menoch.de arbitr.cas.377.num.19.& cas.399.num.7.Didac.de Mari.in addic.*
114 *ad decisi.gram.79.col.2.* Vnde licet Magistratibus, & offitialibus suas prerogatiuas preheminentias, & iurisdictiones defendere obseruandi ordinis causa, absq; ambitionis, ac superbiæ nota, *ex D. Gregor.relato in cap.fin.89.distinc.cuius meminit Menoch.in d.consi.126.in princ.Bouadil.lib.3.polit.capi.2.num.20.Tiraq.de primog.in prefat.num.18.& Mastrill.in his terminis de Magistrat.cap.4.lib.5.sub num.1.Didac.de Marin.in suis comm.opin.lit.M.in verbo Magistratus.*

Quarto, & Vltimo principaliter considero, quod illud instrumentum in contra Eulogio presentatum, in quo Abbas S.Placidi concedit ad emphijteusim, quendam locum nominatum Cola Vecchio positum in territorio Scalettę, qui tamen locus est situs in territorio isto inter flumen, & lapidem, minimè suffragatur ad probandum, quod istud territorium sit de finibus Scalettę licet ex verbis enunciatiuis positis in instrumentis antiquis probatur tertitorium, vt dittum est supra *num.33.Didac.de Mari in addic.ad decisi.gram.27.col.1.* Primo ex eo, quod non constat, quod ille locus nominatus Cola Vecchio, quo in ditto instrumento enuntiatur esse in territorio Scalettæ, sit situs, & positus in territorio isto, de quo queritur, inter flumen, & lapidem, licet enim ex probationibus vtriusq; partis appareat, quod inter flumen, & lapidem sunt diuersæ contratæ varijs nominibus nuncupatę, inter quas extat contrata ditta de Cola Vecchio, tamen non sequitur, quod ille locus ad emphyteusim concessus, & qui nominatur Cola Vecchio sit positus Inditta contrata, & territorio, Aliud enim est quod locus spetialiter nominetur Cola Vecchio, & aliud quod sit positus in contrata ditta Cola Vecchio, vnde esse potest, quod ille locus, sic dittus, erat in territorio Scalettæ, & non in contrata di Cola Vecchio, quę est sita in territorio isto inter flumen, & lapidem, & ideo quatenus in ditto Instruměto enuntiatur, quod ille locus dittus Cola Vecchio est situs in territorio Scalettę, talia verba necessario non concludunt, quod territorium istud, de quo agitur, sit de finibus Scalettę; quia non probat hoc esse, quod ab hoc contigit ab esse, *ad tex. in l. nam hoc C. vnde legit. & in l.neq; natales cum ibi not.C.de probat.* Et quidem credendum est, quod ille locus concessus, non sit infra terminum istius territorij, & dato absq; veri preiuditio, quod in eo esset, certè ex errore processit enuntiatio illa, ex eo quod alias non permisisset Abbas S. Placidi, qui concessionem illam fecit locum illum enuntiari esse situm in territorio Scalettæ, stante quod Abbas S. Placidi pro iuribus ditti Monasterij tuendis, totum oppositum pretendit, ac probauit, vt patet in cum Eulogio Syndici ex testibus ad instantiam Abbatis examinatis contra Baronem Scalettę in litigio secum habito

habito in Anno 1554. & 1558. dequo dittum est supra in p. membr. sub num. 92. & infra, & dicetur inferius in seq.membr. sub nu. 118.& 125. Secundo nō suffragatur, quia vnicum est Instrumentum, vnde verba enuntiatiua in eo posita, non probant
115 confinia, vt tetigi supra, num.35. Nam ex veriori sententia plura debent esse publica, & anti qua Instrumenta, quæ hoc enuntient, *Doct.in l.cum aliquis præsertim, Bald. Salic. & Paul.de Castr. C. de iure deliber Alex.in consi.90.col.1.volu.6. Alban.in consi. 83.num.14. Socc.in consil.266.col.2.sub num. 1.versic. nec etiam obstat, & num.12. volu. 2. Felin.in cap. cum causam, num.4. extra de prob. Barbac.in consi.6.num.7.vol.1. Ruin.consi.92. num.9.& consi.vlt.num.14.vol.4. Alex.consil. 12.num.8.vol.4. Natt.consi.283.sub num.8.& consi.672. num.39. Hyeron. de Mont. de finib. reg.cap.60. num.8.& sequen. Mascard. in conclus.394.num.12. Rim.Iun.cons.137.num.27. vol.2. Peregr.de fideicom.art.43.num.84. Valasc.de iur.emphit. quæst.9. num.24.& Nicol. Gen.qui testatur de veriore, & receptiore sententia in trat. de verb. enuntiat.lib.2. quest.1.num. 79.& infra quibus adde Didac.de Mari.in dicta*
116 *addic.ad gramat.decis.27.* Tertio, & vltimo non suffragatur prefatum Instrumentum, ex eo quod in publicis, & magis antiquis documentis, & priuilegijs Principum relatis supra, sub num.29. enuntiatur oppositum, & Indiuidualiter, quod illud territorium, quod est vltra flumen, est definibus, & territorio Messanę, & ideo standum est prædictis publicis instrumentis pluribus numero, & melioribus, *Grauet.de antiqu. tempor.in pr.par.§.cum de fama, num.6. & 14. per tex.in l.1.§.sed & si ff.de offic. quæstor. Aret.in ca.cum causam, nu.8.& 9.& ibid. Felin.num.5.de probat. Hyeron.de Mont.licet videatur non firmare pedes definib.regen.in d.capi. 60.num.16.* cuius verba transcribit, *Mascard. in d.conclus.394.num.26.remissiuè, Nicol.Gen. in d.quæst.1.num.93.* quod in re ista non habet dubium dum pro territorio Messanę concurrunt verba ennutiatiua emissa in priuilegio Principum, Martini, & Mariæ, vt dittum est supra in d.num.29. quæ cum sint à Principe emissa, probant confinia, etiam si vnicum si documentum, *Hyeron. de Mont.intrat.definib.regen.in d.capi.61.nu.2. qui citat Aret.in d.cap. cum causam, num.26. de probat. accedit, Menoch.in d.consi.147. num. 12. volum.2. Didac.de Mari in addic.ad decisi. Gram.100.col.4.& in suis comm. opin.lit.E. in verbo enunciatiua.* Itaq; expręmissis patet, quod Scripturę ex aduerso præsentatę, non vrgent, neq; in aliquo suffragantur pro prętenso territorio Scalettę, & hæc quo ad secundum membr.

Tertium est membrum, quod formatur ex illis sententijs in contra eulogio Principis pręsentatis, ex quibus conatur forte ostendere fuisse decisum, quod territorium istud sit definibus, & pertinentis Baronię Scalettę, & quod propterea ad pręsens obstat rei Iudicatæ exceptio, quę est pe-
117 remptoria, & impedit processum, *ad tex.in c. 1. de lit.contest.lib.6. Bart.in l.1.n.6.ff.de ordin. cognit. Bald. in l.exceptionem C.de probat.& in l.2.ff.de iure iur. Paul.de Cas.in cōs.147.col.3. vol.1. citatus à Crauett.in cons.204.nu.7.vol. 2. Muscat.in prat. Sacr.Conc.in 4.par.in glos. in verb.iudicate in princ.* Est enim talis exceptio litis finitæ, *Bart.in l.nam, & postea in princ. num.5.ff.de iure. iur.& in l.fratris C. de transac. Dec.in consi.437.num.21. Didac.de Mari in allegat.5.num.7.* Et ideo impedit litis contestationem, adeo quod non solum opponitur ad merita, sed etiam ad processum, *Bart.in l.1.& 2.ff.de iure iur. Bald.in l.post quā liti, C.de pact. Alex.in d.l.nam, & postea in princ. Bero.consil.108.num.8. volu.3.& Surd.*
118 *eos citans consi.312.num.8.* Nam disceptari non debet in secundo Iuditio, quod alias in primo fuit terminatum, Vnde tunc rei Iudicate obstat exceptio, etiam si de alia re agatur, *l.Iulianus ff.de except.rei iudic. Bart. in l.2.§.1.num.5.ff.de vi bonor. raptor. & in l. si quis cum totum §.fin.& in l.an eandem, §.1. ff.de except.rei iudic. Felin.in capi.penul.num.6. extra de re iudic. Cyn. Bald. Alberic. Curt.& alij, quos citat Rimin.Iun.in cons.413.num.8. Ruin. consi.124.in fin. volu.5. Gabr.in tit. de except. conclus.2.num.11. Surd.in d.consi.312.num.9. Apont.in consi.49. num.3. Lanar.in consi.34. num.16.& in consi.65.num.7.* Et moderni, qui ex more alios congerunt *in decisi.20. num.3.* Quod sanè videtur iustificari in hac facti spetie ex illa afferta sententia, quæ præsentatur in contra eulogio lata per M. Curiam facta relatione Excelentissimo D. Proregi de mense Septembris 1514. ad Instantiam Salimbeni de Marchesi, tunc Baronis Scalettę contra Thomam de Bruno, Petrum Restuccia, & alios litis consortes in ea facti specie, in qua præfatus Baro de mense Octobris 1513. obtinuit literas Viceregias demanutentione possessionis prohebendi omnes, & quascunq; personas detinentes oleuaria in territorio, de quo queritur, videlicet, à flumine turris none, vsq;

vsq; ad flumen Italę nè possint oliuas, vel
frumentum deferre, neq; molere, nisi In-
trappeto, vel molendino prędicti Baronis
aduersus quas literas, tunc se opposuerunt
præfati de Bruno, & alij Casalis Ioan Pi-
lerij, qui habebant loca in dicto territorio,
& petierunt dictas literas vna cum bam-
no de super facto, quo ad ipsos homines,
& habitatores dictæ flomariæ Ioan Pileri,
habentes possessiones, & olieueta in ditto
territorio prope Baroniam Scalettæ, & in
tus diuetum Ciuitatis Messanæ annullari,
& reuocari, super quo fuit per M. R. Cu-
riam prouisum, quod literæ vna cum bam-
no stent, & exequantur iuxtà earum seriem
continentiam, & tenorem, exqua senten-
tia infert forte Princeps, quod iam fuit
decisum, quod territorium Baroniæ Sca-
lettæ extenditur, vsq; ad flumen Ioan Pi-
lerij, quod propterea loca, quæ sunt inter
dictum flumen, & lapidem, sunt de finibus
& iuribus dictæ Baronię. Ad cuius decisio-
nis confirmationem forte adducitur illa
Sententia Curiæ Straticotialis confirmata
per Iudicem appellationis, & per M.Cu-
riam lata contra Monasterium S. Placidi
de Colonerò in causa spolij relata supra,
sub num. 92. & infra, intentata per Abba-
tem Hyconomum, & procuratorem dicti
Monasterij contra D. Franciscum de Mar-
chesi, tunc Baronem Scalettæ, qui petie-
runt restitui, & reintegrari In pacifica pos-
sessione, seu quasi, in qua erant ante com-
missum spolium, apportandi, & apporta-
ri faciendi omnes oliuas oliuetorum ip-
sius Monasterij, existentium in territorio
isto, ad trappetum ipsius Monasterij, &
non ad trappetum ipsius de Marchesi, in
qua causa fuit triplici sententia decisum,
non esse locum spolio, vt legitur in scriptu-
ris præsentatis in contra eulogio Principis.
Vnde videtur inferri, quod illud ius pro-
hibendi fuit, & est de iuribus, & pertinen-
tijs dictæ Baroniæ, ex quo territorium est
de finibus Scalettę, & per consequens vide
tur obstare res iudicata.

Sed istud pro iuribus Messanæ tuendis
facile diluitur, ita vt asserta rei iudicatæ
exceptio terminis nostris non conueniat,
& si conuenit potius obstat aduersario in
benefitium Vrbis ex infra scriptis. Primo,
posito absq; tamen veri præiuditio, quod
in prærmentionatis sententijs fuisset cogni-
tum, & decisum, quod hodie in hac facti
specie controuertitur, videlicet, quod ter
119 ritorium istud sit de finibus Scalettæ, ta-
men rei iudicatæ exceptio, non meretur
allegari, tanquam res tunc temporis inter
alios acta, *ad tex. in l. 1. ff. de except. rei iudic. l. 1. & per tot. C. quib. res iudic. facit l. vnic. C. res*
120 *inter alios act.* Nam vt rei iudicatæ obstet ex-
ceptio, illa tria debent copulatiuè con-
currere, videlicet, identitas rei, causæ, &
personarum, *l. cum queritur, ff. de excep. rei iu-
dic. cap. fin. vbi glos. & Doct. in verb. admitti de
except. in 6. Abb. in consi. 50. num. 2. vol. 1. Dec.
consi. 96. col. 1. in fin. & in consi. 445. num. 43.
& consi. 464. num. 6. Port. Imolen. in consi. 6. nu.
74. & consi. 102. num. 21. Rot. diuers. in decis.
100. num. 3. in pr. par. Fab. de Ann. consil. 17.
vol. 1. Honded. consi. 30. num. 50. vol. 1. Surd. in
consi. 114. num. 21. & in consi. 165. num. 11. &
in d. consi. 312. num. 1. Menoch. consi. 828. num.
2. Bim. cons. 259. num. 17. Intrigl. in sing. 56. nu.
1. Muscat. in d. 4. par. prat. Sacr. Conc. in d. verb.
iudicate, num. 6. & infra, remissiue Lanar. in
consi. 69. num. 19. Ioan. Vinc. de Ann. in alleg. 8.
num. 6. & alij, quos citant Moderni in d. decisi.
20. vbi supra Didac. de Mari in suis comm. opin.*
121 *lit. E. in verbo exceptio* Secundo istud fortius
vendicat sibi locum in terminis nostris, in
quibus agitur de inferendo præiuditio Ci
uitati vigore Sententiæ latæ inter alios, cui
in terminis fortioribus non nocet res iudi-
cata, si vniuersitatis Syndicus, non inter-
uenit, quin imo nulla est sententia lata
contra Vniuersitatem, vbi Syndicus, qui
eam defendat non est vocatus, *ad tex. in l.
1. C. de iure rei pub. lib. 11. Nicol. Loas. in tract. de
iur. vniuersit. in 2. par. num. 87. Didac. de Mari in
addic. ad decis. gram. 56.* Qui ita seruari in
Regijs tribunalibus Regni Neapolis testa-
tur. Oportet enim pro validitatæ Senten-
tiæ latæ contra Vniuersitatem illius Syndi
cum, seu actorem interuenire, vt causam
vniuersitatis legitimè defendat, *l. 1. §. qui-
bus, & l. 3. ff. quod cuiusq; vniues. nom. l. de pol-
licitationibus, ff. de pollicit. l. procuratores, vbi
glos. C. de decurion. l. ita tamen, vbi glos. ff. ad tre-
bell. & l. sed si hac, §. qui manumittitur ff. de
inius voc.* Quod esse extra dubium in ciui-
tate Messanæ, quæ habet Syndicum ordi-
narium sentit indiuidualiter *Octa. Corse. lib.
1. quest. fore. quest. 10. circa prin.* Tertio, & vl
timo rei iudicatæ exceptio In hac facti
spetie pro Principe non suffragatur, ex eo
122 quod tunc exceptio illa obstat, quando
de necessitate concludit super eo fuisse iu-
dicatum, quod postea venit in controuer
siam, *l. si inter te, & me ff. de except. rei iu-
dic. l. quod iudiem, §. si rationem, vbi Paul. de
Castr. ff. de compensat. Corn. in consi. 62. col. 3.
versi.*

versi.sed veritas, volu.4. Surd.in d.consi.312. num.2.& in decisi.260.num.31. Sed præmissæ sententiæ non concludunt de necessitate, tunc fuisse decisum, illud quod hodie controuertitur, & quod Princeps ex aduerso prætendit videlicet, quod territorium istud sit definibus, & territorio, & iurisditione Scalettæ, ideo esto quod personarum identitas conueniret, vanum tamen esset affirmare exceptionem obstare rei iudicatæ, Minor hæc propositio fundamenti probatur ex eo, quod non propterea, quod præfatis Salimbeni, & D. Francisco de Marchesi competebat facultas prohibendi eos, qui habebant prædia in hoc territorio, nè possint alibi oliuas, & frumentum moler, quam in eorum, trappeto, & Molendino, & quod ideo fuit decisum in Prima sententia contra præfatos de Bruno & consortes ad instantiam ditti Salimbenij, quod literæ de manutentione possessionis vna cum bamno stent, & in secunda sententia lata ad Instantiam ditti D. Francisci, contra Abbatem S. Placidi, qui prætendebat extali prohibitione fuisse, & esse spoliatum, fuit dictum non esse locum spolio, necessario infertur fuisse in dictis sententijs decisum, quod istud territorium, vbi prædia illa sunt sita, sit definibus, territorio, & iurisditione Baroniæ Scalettæ, de quo hodie in hac facti spetie contenditur; Nam stare potest, quod quis habeat hanc facultatem prohibendi in certo territorio, absq; eo, quod prohibens sit Baro illius territorij, & quod territorium sit sub iurisdictione prohibentis, nempè hæc prohibendi facul-
123 tas, non est ius Baroniæ, quin imo non potest Baro huiusmodi prohibitiones facere suis Vassallis, tales enim prohibitiones, & bamna, quibus Vassalli prohibentur à Barone panem coquere, Frumentum, aut oliuas molere in alijs furnis, molendinis, & trappetis, quam in proprijs ipsius Baronis, sunt contra libertatem Vassallorum, & tanquam in honesta, & in radice cupiditatis fundata fieri non possunt, *Ioan. Faber.in §.æque instit. de act. Iacob. de Sant. Georg. in sua in vestit.in §. & cum molendinis, num.5. Doct. in l.quo minus, præsertim Ias.nu. 83.& sequ.ff.de flum.vbi, Fran.Rip.num.82.* inquit hoc esse commune, quia molere dependet ab arbitrio molentium, quibus liberum est accedere ad alia molendina, *Surd.in consi.154.num.13. volu.2. Guid. Pap. quæst.298. Boer.in decisi.125. Capic. in decisi. 209.Natt.in consi.227.num.4.& in cons.325. num.1.Soc.in consi.272.num.6.vol.2.Roland. in consi.22.num.6.vol.2.latè Thesaur.in decisi. 16.Vinc.de Franch.loquens de vniuers.probib.in decisi.380.prout loquitur Syluan.in consi.1.nu. 140. addentes ad Thesaur. in d. decis. 16. Campag.in capit.Regn. Neap. Grauamina num.53. Arosenth.de feud.capit.5.conclus.26. Menoch. de arbitr.cas.160.num.8.& in cons.298.num. 16.Mastrill.post Couar.Iul.Clar.Molfes.& alios quos citat, in trat.de Magistrat.lib.4.capit.18. num.25.& sequ.& Zerol. in pract. Episc.in pr. par.in verb.Baro*, Qua ratione in aliquibus locis expresse est prouisum contra Barones, nè tales faciant prohibitiones eorum Vassallis, vti tendentes contra subditorum libertatem, prout In Regno Neapol. est prouisum per Reg. pragm. vbi latè hoc sequitur, *Capiblan. sub tit. de author. Baron. pragm.14.* concordantes plures refert *Didac.*
124 *de Mari.in addic.ad decisi.gram.78.* Intantum quod etiam si per longissimum tempus consueuissent vassalli accedere ad Molendina, vel trappeta Baronis, non propterea est inducta consuetudo, per quam possint vassalli prohiberi ire ad alia molendina, vel trappeta, *Cin. in l.2. quæst.3. C.quæ sit long. consuet.idem Cin.Bald.& alij in l.1.C.de seruit. & aqu.Brun.in consi.56.col.2.Boer.in d.decis. 125.num.5. Boss.in tit.de regalib.num.41. Rolan.in d.cōs.22.nu.21.cū seq.vol.2.vbi hoc dicit verum, & comm.idem Roland.in consil.52.nu. num.32.vol.3.Abb.in cap.Abbate col.2. de verb.signif. Anton. Gabr.in tit.de præscrip.conclus.10.nu.4.Natt.in cons. 106.nu.9. Menoch. de arbitr.in d.cas.160.nu. 8.cum sequ. Thesaur. in d. decis. 16.num. 3.& 4.* Vbi hoc tuetur procedere, etiam si per tēpus immemorabile hoc factum sit, *Mastrill.d.cap.18.num.27. cum sequen.& Capiblan.in d. pragm.14.sub nu. 9. versic. ampliatur*, Et ideò in proposito, licet per assertas sententias obtinuissent præfati de Marchesi manutentionem possessionis, seu quasi prohibendi eos, qui habent prædia in territorio isto, non propterea sequitur, quod istud ius, sit ius Baroniæ, & quod territorium istud sit de territorio, & finibus dittę Baronię Scalettę, dequo hodie contenditur; Vnde res illa iudicata, non concludit fuisse decisum quod hodie est incontrouersia. Potuit enim tale ius competere dittis de Maschesi iure diretti dominij, quod habent in illis prædijs, vt dittum est supra, *sub.num.89.* &
125 hoc ex pacto forte adiecto in emphyteusi, Quæ eam formam, & figuram accipit, quam partes paciscendo imponunt, quæ

pacta

pacti seruari oportet, acsi eiusdem contract. is naturalia essent *ad tex.in l.1.& 2.& ibi Doct.C.de iur. emphitc.§.adeò Instit. locat. Natt.in cons.49.num.18.& in consi.114.num. 6.Aluar.Valasc.quest.4.num.3.& 10.Corbul. eod. trat. in tit.de caus. priua.ob non solu. cano. ampl.12.num.11.* Quod in facto ita se habere efficaciter suadetur ex superius traditis in p. membr. in fin.num.93. Nempè si illud ius pretensum prohibendi, fuisset de iuribus Baroniæ Scalettę, illudq; competeret istis de Marchesi ratione dittę Baronie, certè illa causa spolij superius mentionata, non remansisset per recessum M. Curiæ, in Curia Straticotiali, quæ tunc temporis de causis feudalibus non cognoscebat, super quo tunc fuit factus articulus inter dittum de Marchesi, & præfatum Abbatem, & fuerunt porrectę supplicationes ab vtraq; parte, & missę scripturæ ad effectum, Nam præfatus de Marchesi, in supplicatione 126 per eum porrecta allegabat, quod illius causę cognitio, non spectabat ad Curiam Straticotialem, quia erat feudalis, & agebatur de membris, & pertinentijs suę Baroniæ, & quod ideo causa illa erat remittenda ad dittam M. Curiam, & exaduerso Abbas in eius supplicatione allegabat oppositum, quod causa debebat agitari in ditta Curia Straticotiali, quia agebatur non de iuribus, & rebus feudalibus, sed de rebus burgensaticis existentibus in territorio Messanæ, in quo articulo intentato per dittum de Marchese de mense Aprilis 1554. fuit prouisum per dittam Curiam Straticotialem, quod ad espeditionem dittæ causę Spolij procedatur in curia Messanę non obstantibus friuolis rationibus, Iuribus, & causis in processu, & scripturis dittæ causæ dittis, & in voce allegatis ex parte dicti de Marchesi, vt patet ex dittis supplicationibus, & interlocutoria de super lata, quę præsentantur in cum eulogio Syndici, & licet à ditta interlocutoria fuisset appellatum per dittum de Marchesi illam tamen non introduxit, vnde fuit deserta appellatio, vt patet ex fide Magistri Notarij in eodem cum eulogio præsentata, qua propter causa prędicta vti allodialis stetit in ditta Curia Straticotiali, & de ea cognouit, tam ditta Curia, quam etiam Curia Appellationis, & tandem M. Curia vt tetigi supra sub num. 118. Qua de re retorquendo fundamentum, si exceptio rei iudicatę in hac facti spetie meretur allegari, vtiq; obstat aduersario illa res iudicata, per quam fuit decisum, quod in causa prędicta procedatur in Curia Straticotiali, quæ res iudicata necessario concludit, quod illud ius, de quo agebatur, non erat feudale, neq; de iuribus, & pertinentijs dittę Baronię, & per consequens super eo fuit iudicatum, quod hodie venit in controuersiam, vnde res iudicata legitimè obstat *d.l.si inter te, & me ff.de except.rei iudic.cum concordan.citat.supra num. 122.* Ex quibus omnibus patet Tertium hoc membr. ex assertis sententijs formatum pro aduersario in nihilum suffragari.

Quartum, & vltimum est membrum, quod formari posse videtur pro Principe ex diuersis pretensis actis iurisditionalibus in contra eulogio præsentatis, factis in territorio isto per officiales Scalettę, qui Baronis nomine iurisdictionem exercent, ex quibus sanè actis videtur constitutus Princeps in possessione, seu quasi iurisdictionis, de qua queritur, quę resultat, & probatur per exercitium iurisdictionis in loco, *Innoc.in capi.dilectus, de Cappel.Monach. Spec. in tit.de inquisit. §.1.nu.18.Part.in l.1.§. hoc interdicto ff.de iti.actu priua. Bald.in l.post sententiam num.7.versi.& nota, C.de sent.Roma.in consi.70.num.13. Canon.in capit. cum Ecclesia sutrina, de caus. poss.& propi. Alber. Brun.in consi.34.num.15.& sequen. Alex.in consi.74.num.16.vol.4. Socc.consi.187.num. 19.vol.2. Alba.consi.64.num.9.& 16. Menoch.consi.701.num.45. & deretinen, possess.remed.3.num.585.& Mascard.de prob.in conclus, 1052.num.15.* in qua possessione, seu quasi videtur, quod debebat Princeps conseruari, & quatenus per declarationem fa- 127 ctam per Iudices in hac facti spetie, & per reductionem ad pristinum, reperitur spoliatus, debet ante omnia reintegrari, *ad tex.in l.1.§.1.ff.de vi & vi arma. l.si quis ad se fundum, C.ad leg. iul. de vi publ. l.si coloni. C. de agric.& censit.lib.11.capi.nullus 2.quest.2. cap.literis, & capit.conquerente, de rest.spolia. vulg.cap.reintegranda 3.quest.1.laté Dect.in l. naturaliter, §. nihil commune, ff.de acqui.poss.Capic.in decis.77.Boer in decis.238.num.2. Ias.consi.172.col.2.vol.1. Curt.Iun.consi.41.in fin.Menoch.consi.307.num.63.& in consi.630. num.10.Surd.in cons.28.num.29.& infra, & in consi.166.nu.1.Didac.de Mari in suis comm. opin.lit.S.in verbo spoliatus* Qua propter etiam prędo spoliatus, restituendus est ante omnia, *d.cap.in literis, in fin.l.colonus, & l. cum fundum, ff.de vi, & vi arma.Ias.in consi. 162.vol.4.Franch.Rip.in d.§.nihil commune, num.*

num.47.vers.2.amplia, *Anton.Gabr.in tit.de restit.spoliat,conclus.1.in princ.Menoch.in 2.respon.in caus.Finarien.in 3.artic.in princ.* quod est positum post tractatum *de recuper.possess.* *& in volum.consil.est consi.2.num.185.& infra*, quę regula locum sibi vendicat, etiam in spoliato Iudicis authoritate, *ex Bart.& alijs, in l.meminerint, C.vnde vi, Abb. in cap. dilectus filius, in vlt.not.& ibid. Felin.num.1. de rescrip.Rip.in d.§.nihil commune, num.59. Grat.consi.76.col.1.vol.2.Brun.consi.22.num.2.& Roland.in consi.6.num.12.volu.2.* Quin imo etiam si Principis authoritate quis spolietur, debet ante omnia reintegrari, vt post, *Bald.Ias.& Afflict.testatur Menoch. vbi supra*, Nec dicitur facta reintegratio, nisi totaliter quis sit restitutus, *Bald.in cap. fin.num.6.de ordin.cognit. Dec.in consi.199.sub num.1.Paris.in consi.105.num.7.vol.3.Anton. Gabr.in d.conclus.1.num.29.Bero.in cap.gratiis. num.2.de restit.spoliat. Roland.in consi.53.nu. 25.vol.1.Cancer.lib.2.resol.cap.7.nu.4.& Moder.in decis.29.num.1.*

Sed re ipsa diligentiori studio perpensa hoc Quartum membr. quod ex pretensa possessione, seu quasi, formatur, facile diluitur, ita vt omnino debeat Princeps repelli à pretensa reintegratione.

Primo ex eo, quod Princeps per illa pretensa, acta iurisdictionalia non acquisiuit possessionem, seu quasi, iurisdictionis, de qua queritur, & ideo dici non potest ea possessione, seu quasi, spoliatus, quam nun
128 quam habuit, Quia priuatio presupponit habitum, *l.manu missiones ff. de iust.& iur.l. decem cum simil.ff.de Verb. oblig.& carentiæ sunt habentium, Bald. in l.licet in 3.oppos.C.locat.Osasc.in decis.95.num.12.* Vnde spoliatus is dicitur, qui semel possedit, *l.1.§.deijcitur ff.de vi, & arma.capi.fin.3.quæst.3. Bald.in cap.cum Ecclesia sutrina col.4.de caus.possess.& propriet.Menoch.de recupe.possess.in prælud. nu. 1.Surd.in consi.160.num.39.& in consi.221.*
129 *num.17.* Et propterea non est locus reintegrationi, dum ei deficit extremum necessarium agenti interdicto recuperandi, quod est possessio, & possessionis priuatio, *glos.in l.1.§.interdictum autem, ff.de vi & vi arma glos.in cap.olim, in verb.restitutionem, de restit.spoliat.Canon.in capi.consultationibus, de offi. delegat. Soc.in l.rem quæ nobis, num. 16. in 7.quæst.princ.ff.de acqui.possess.Alex.consi.6. num.5.vol.3.& in consi.89.num.8.Vol.5.Abb. in capit.cum ad sedem, num. 28. de restit. spol. Cozad.consil.69.num,5. Paris.consil. 98. num. 23.& infra vol.2.Rube.cons.4.nu.10. Neuiz.*
in cons.68.num.11.Menoch.in d.2.respon.caus. finarien.in 2.art.num.10.& in d.consil.2.num. 162.Didac.de Mari in addicion. ad decisi. gram. 43.col.2.& alleg.10.num.12. Probatur fundamentum ex eo quod vna semel quod ex deductis patet quod territorium istud verè sit de finibus Vrbis Messanę, & per consequens sub iurisdictione Magistratus, et offitialium dittę Vrbis, in cuius possessione, seu quasi ab immemorabili tempore fuerunt, & sunt vsq; ad presens, vt dittum est supra num.37. vtiq; non potuit Princes per illa asserta acta iurisditionalia inscia Ciuitate, & illius Magistratu, acquirere possessionem, seu quasi iurisditionis
130 in territorio isto, Nempè quasi possessio incorporalium non acquiritur, nisi sciente, & paciente, eo de cuius agitur preiuditio, *Bart.in l.1.§.fin.ff.de aqu.pluu.arc. Bald.in l.2. num.12.C.de seru.& acqu.Abb.in d.capit. cum Ecclesia sutrina num.25.& ibid.Franc.Rip.num. 64.Roland.consi.9.num.43.Volu.3.Soc.consil. 187.volu.2.Brun.consi.20.num.21.Paris.cons. 112.num.46.vol.1.Menoch.de arbitr.cas.161. num.4.* Qui testatur de communi, *& ibid. num.* 3. indiuidualiter infert, quod quasi possessio iurisdictionis non acquiritur, nisi data scientia domini post, *Arct.in consi. 42.num.4.vnde Capic.in decisi.57. refert Sacr. Conc.* Iudicasse pro conuento in Iuditio possessorio iurisdictionis, in quo licet actor probasset illius administrationes, non tamen probauit exercuisse sciente, & patiente eo, cuius intererat, *Ias.in l.barbarius nu. 52.in fin.ff.de offit.prætor. Ruin.in consi.vlt.nu. 4.volu.4.& in consi.163.num.5.volu.5. Graauet.in cons.134.num.14.Couar.in cap.possessor. in 2.par.in initio, num.8.de reg.iur.in 6.Menoch.in consi.147.num.55.vol.2.& in consi.612.*
131 *num.16.* De qua quidem scientia, & patientia Vrbis in facto non constat, quæ est probanda ab eo, qui in scientia se fundat, *Bald.in cap.1.§.si vassallus feudum, si de feud.fue.controue.& in l.quandiu.C.qui admitt. Dec.in l.qui in alterius, ff.de regul.iur. & in consi.445.in fin.* ex eo quod in dubio presumitur ignorantia, vbi de scientia non constat, *ad tex.in l.verius ff.de probat.& in §.non solum, Instit.de legat.Bart.in l.is potest, numè. 18.ff.de acqui.hæred. Bald.in l.1.post.num.2.C. ad macedon.Alex.cons.172.num.9.vol.2.Crot. consi.307.sub num.8.vol.3.Ioseph.Ludou.decis. perus.22.Gabr.de reg.iur.conclus.5.Magon.in decis.Lucen.49.nu.11. Menoch.de arbitr. quæst. 72.num.3.& Mascard.de prob.in conclus.889. in 2.par.Didac.de Mari.in comm.opin.lit.S.in verb.*

verb.scientia, *& in addit. ad Gram. decisi.36.* Quin imo tantum abest quod Messana, seu illius Magistratus habuit scientiam, & patientiam de pretenso iurisdictionis exercitio in territorio isto, quod vbi de eo notitiam habuit, statim reclamauit, prosequendo offitiales Scalettę de vsurpata iurisdictione, vt patet ex informationibus captis per Curiam Straticotialem in Anno 1588. in cum Eulogio Syndici, & per infinitos testes receptos in Anno 1589. per Delegatum suę Eccelentię & M. Curæ Iosephum Ardito in Eulogio Syndici, propter quam prosecutionem fuerunt aliqui carcerati, & mortui in carceribus, & aliqui sub fidecussione positi, prout de morte deponunt testes in Eulogio, in quo extant etiam notę carcerum, & acta fideinssionum prestitarum; Pariterq; de reclamatione cōstat ex eo, quod quam primum Senatus notitiam habuit de certa offitialium electione facta per D. Ioannem de Marchesi Gubernatorem Scalettę in casali Aptilię, illam cassauit, vt deponunt testes in Eulogio de mense Martij 1620. super 1.cap. & offitiales electi per dittum de Marchesi, qui acceptauerunt munus, fuerunt propter hoc carcerati, & dictus de Marchesi fuit prosecutus per Delegatum de Ardito, & prestitit in M. Curia pro ditta causa, vt patet ex literis M. R. Curię presentatis in Eulogio directis prefato de Ardito; Constat etiam de reclamatione ex eo quod deponunt primi testes in Eulogio sup. 1. & 2. cap. quod dum fuissent olim ab annis triginta duobus in circa positę furcę pro supplitio delinquentium per Baronem Scalettę in territorio isto in contrata dili Coturi, inde cum venisset ad notitiam Senatus Messanę, accessit super loco, ad effectum illas tollendi, quas tamen non inuenit, quia de nocte fuerunt sublatę, ex quibus omnibus cōcludenter datur intelligi, quod Magistratus Messanę, minime passus est tale iurisdictionis exercitium, & ideò cum fuissent dictę Furce, (quę vt testes prædicti deponunt olim erant erectę in territorio Scalettę in contrata di lo Palazzo, & Santo Vito) denouo positę in dicto loco à septemnio citra, vt dicti testes depunnnt sup. d. 2. cap. licet ex aduerso conetur pars probare per testes, quod dictę Furcę ab antiquo semper fuerunt in dicto loco cum deuenissent talis furcarum erectio, & asserti actus iurisdictionales ad notitiam ipsius Senatus pro tuendis iuribus istius Vrbis, & Magistratus, illa omnia per Syndicum allegauit contra priuilegia pro vt talia fuisse, & esse fuit per Regios Delegatos declaratum.

Secundo, dum Messana docet ius, & iustitiam fouere in proprietate istius iurisdictionis, & territorij, quod obtinet antiquissimo titulo priuilegiorum, quibus territorium huic vrbi fuit constitutum, & in ipsius possessione, seu quasi fuisse & esse ostenditur, tum ex actis iurisdictionalibus, tum etiam ex testium depositionibus deponentibus de immemorabili, vt patet ex deductis supra in p. cap. princ. num. 37. &
132 infra, vtiq; talis possessio, seu quasi iudicatur antiquissima iuxta antiquissimum tempus tituli, cuius ratione eam habere presumitur iuxta *tex. in l. quædam ibi quasi per ipsam, ff. de rei vendi. Iacob. de Aren. in l. quoties, C. eod. tit. Bald. in cap. licet causam, num. 30. de proba. Cotta in suis memora. in verb. possessio ciuilis, Menoch. de retinen. remed. 3. num. 736. in vers. 2.* Qua ratione ex titulo preambulo quis possidere presumitur, latè *Menoch. lib. 6. præs. 67. cum concordan. traditis supra, num.*
133 *7.* Et ideò stante antiquissima possessione, seu quasi istius Vrbis, & illius Magistratus, pretensi actus iurisdictionales ex aduerso adducti dicuntur clandestini, *d. capi. licet causam, & ibid. Canon. de probat. Gozad. cons. 86. num. 7. Paris. cons. 116. vol. 4. Roland. consi. 46. num. 40. & consil. 72. num. 2. volu. 2. & consi. 9. sub num. 12. versi. nec habet & in consi. 41. volu. 3.* Et ideo non possessionem, sed turbationem possessionis istius vrbis, & Magistratus important, *l. quamuis §. si conductor, & ibi Alex. ff. de acquir. posses. Doct. in l. pomponius, ff. quibus mod. vsufruc. amitt. Afflic. in decisi. 167. sub num. 3.* Vnde quatenus ex capite assertę possessionis, seu quasi pretenderetur reintegratio, repelli debet aduersarius, Nam secundum iuris terminos hoc extremum possessionis necessarium agenti hoc interdicto rei nostrę non conuenit.

Tertio non est locus reintegrationi, esto quod ex parte Principis deduceretur possessio, seu quasi (quod tamen omnino negatur) ex eo, quod ex forma priuilegiorum legitimè illa potuit auferri per actum reductionis ad pristinum, Nam eo ipso, quod fuit declaratum, quod vsus iurisditionis in territorio isto est contra priuilegia huius Vrbis, vtiq; talis vsus, omniaque acta iurisditionalia, tanquam facta contra priuilegia potuerunt ex priuilegio

Regis

Regis Alphonsi ad pristinum reduci, & de facto reuocari, ita enim se habet antiquissima obseruantia, vigore illius priuilegij, quod vbi aliquid allegatur tendere contra priuilegia subsequente Iudicum Regiorum Delegatorum declaratione illud ad pristinum per Straticotum, & Iudices reducitur, & reuocatur, quæ quidem facultas reducendi ad pristinum, non solum antiquo vsu est recepta, vt patet ex actis diuersis in eisdem terminis relatis supra, num. 16. Illaq; est confirmata in nouissimis priuilegijs in Anno 1591. & Philippi tertij in Anno 1617. & est notoria supremo Italiæ Senatui, vbi res ipsa pendet, sed etiam illa est iuridica, nam vbi, præcedit declaratio Regiorum Delegatorum, per quam declarantur ille vsus, illaq; acta contra priuilegia, stante iuris præ
134 sumptione, quæ militat pro Iudicum sententia, *ad tex. in l. heremnius, §. gaia ff. de euict. cap. in præsentia, de renunt, glos. & Doc. in cap.*
135 *quoniam contra, extra de proba*, redditur illa quasi possessio notoriè iniusta, & ideo potest de facto auferri, nec alia citatio requiritur, *Abb. in cap. quia clerici, num. 4. de iur. patron.* vbi ait quod si clericus notoriè tenet Ecclesiam iniustè, non est necesse, quod Episcopus illum citet, sed de facto potest illum spoliare, *Bald. in consil. 17. col. fin. vol. 5. Gozad. in consil. 9. num. 26. Dec. in consi. 191. col. 3. Rebuff. in l. quod iussit, num. 61. de re iudic. Marsil. in sing. 195. Alber. Brun. in consi. 22. num. 2. versi. nec obstat, Anton. Gabr. in tit. decitat. conclus. 1. num. 76. & de restit. spoliat. conclus. 1. num. 8. & Menoch. de recuper. possess. remed. 8. num. 12. quibus adde Didac. de Mari in addic. ad decisi. gram. 10. & 61.*

Quarto non est locus reintegrationi ex eo, quod vna semel, quod in proprietate Messana, ius, & iustitiam fouet, & ex prædictis constat territorium, de quo queritur esse de eius finibus, & pertinentijs, vtiq; asserta possessio, seu quasi iurisdictionis, de qua queritur, (esto quod absque veri præiuditio conueniret) præsumitur in iusta præsumptione fundata in iure communi, & ideo denegatur restitutio, quia
136 non vendicat sibi locum illa regula, quod spoliatus ante omnia est restituendus, quæ limitatur in casu, quo spoliato repugnat iuris præsumptio, vt in terminis probat, *tex. in cap. ad decimas, & ibid. Archid. Franc. & Gemin. de restit. spoliat. lib. 6.* vbi agens possessorio recuperandi ad quasi possessionem decimandi in aliena Diœcesi, quia contra eum vrget iuris præsumptio, non restituitur, quod tradit, *Bald. in d. §. nihil commune, vbi Alex. num. 23. in 6. Fallen. Ias. num. 47. & Franc. Rip. num. 78. Innoc. in cap. constitutus de filys. presbit. Aret. in §. quatrupli, in 2. Fallen. Instit. de act. Capic. in d. decisi. 77. num. 1. & 2. Socc. in trat. regul. regul. 379. in 11. Fallen. Abb. in cap. constitutus, col. fin. de elect. & alibi, vt citat, Gabr. in tit. de restit. spoliat. conclus. 1. num. 122. Couar. lib. 1. variar. resol. capit. 17. num. 6. & Menoch. consil. 1002. num. 34. lib. 11.*

137 Quinto non est locus reintegrationi ex eo, quod in hac facti spetie, sunt deducta ab vtraq; parte merita concernentia proprietatem istius territorij, & super eis factæ sunt, & receptæ probationes, & ideo si quæ forte reintegratio ex aduerso prætendetur, vtiq; illa cessat, ex eo quod debet causa possessionis simul, & semel terminari cum proprietate, cuius exceptio, in his terminis, obstat agenti interdicto recuperandi, *ad tex. in capi. 1. vbi Abb. in 3. not. & Bero. num. 20. & Canon. omnes, de rest. spoliat. Doct. in d. §. nihil commune, vbi Alex. num. 31. in 14. Fallen. & Franc. Rip. nu. 70. in 3. Fallen. Socc. in d. reg. 379. in 3. & 4. Fallen. Ruin. in consi. 127. col. pen. vol. 5. Albert. Brun. in consil. 19. & in consil. 21. Paris. in consil. 1. num. 171. vol. 1. Capic. in decisi. 28. num. 1. Afflic. in decis. 193. Anton. Gabr. alios citans in d. conclus. 1. de rest. spoliat. num. 57. & 61.* Tacitè enim pars consentit proprietatis iura diffiniri, dum illius merita deducit, qui tacitus consensus sufficit non minus quam si esset expressus, prout de vtraq; spetie consensus loquuntur, *Doct. præcitati, Dec. consil. 84. col. pen. vers. 3. Rip. in d. §. nihil commune, num. 72. Menoch. de recuper. remed. 1. num. 163. & infra, & in consi. 2. num. 191. Alciat. in consi. 408. nu. 7. Crot. in l. vnic. limit. 2. num. 4. C. si de momen. posses. Natt. in consi. 288. num. 5. & consi. 289. num. 11. ornatè Petr. Surd. in d. consil. 166. sub num. 10. & in consi. 189. num. 22. vol. 2.*

138 Sexto non vendicat sibi locum reintegratio ex eo, quod ab asserta, & prætensa possessione seu quasi esto absq; tamen veri præiuditio, quod possidisset, cecidit aduersarius authoritate iudicum Regiorum Delegatorum, ad quos ex forma priuilegiorum spectat declarare contra priuilegia, & omnia si quæ sunt alia reuocare, & ad pristinum reducere, quo casu cessat reintegratio, *Bart. in l. meminerint, num. 8. & ibid. Alberic. Salic. & alij, C. vnde vi, Calcan. in consi. 120. col. 2. Abb. in cap. conquerente, nu. 6. de rest. spoliat. Socc. Iun. consi. 18. col. 4. vol. 2.*

Boer.decis. 238. Grauett.cons. 5 num. 8. & cons. 18. & consi. 124. & consil. 302. num. 3. Rip. in d. §. nihil commune, num. 60. & in cap. sæpe, nu. 86. de restit. spoliat. Ioan. de Plat. in l. si coloni, num. 3. & ibid. Luc. de pen. quæst. 23. C. de agric. & censit. lib. 11. Dec. consi. 19. num. 9. & consil. 449. num. 16. Felin. in capit. dilectus filius, num. 1. de rescript. Ias. in l. iuste possidet, num. 3. ff. de acquir. posses. Ruin. consil. 49. num. 11. volu. 4. Anton. Gabr. alios citans in d. conclus. 1. num. 123. de rest. spoliat. plures congerit, Menoch. recuper. possess. remed. 8. nu. 3. qui testatur de communi, & in consi. 696. num. 30. & tradit, Surd. in consi. 268. num. 2. & nouissime Didac. de Mari in suis comm. opin. lit. S. in verbo spoliatus, Et ideo quod dictum est supra, sub num. 127. locum sibi vendicat in spoliato à Iudice de facto non rite procedente, prout loquuntur Doct. ibid. citati, & tradunt alij, quos citat, Gabr. in d. 1. conclus. num. 124. Menoch. in d. remed. 8. num. 8. Lancill. de attent. in pr. par. cap. 2. num. 5. Surd. in consi. 168. num. 3. & 26. & in consi. 189. num. 30. Sed verum est, quod modus iste procedendi in declaratione eorum, qui allegantur contra priuilegia, & reducendi ad pristinum, est legitimus, tum ex forma priuilegiorum, tum etiam iuris communis, vt latè viua voce in Anno 1609. proposui in supremo Italiæ Senatu, & postea deduxi in eo iuris responso edito super hoc articulo, vnde nulli dubium est ex prædictis reintegrationi non esse locum.

139 Septimo cessat reintegratio, ob defectum tituli, quem debet iustificare agens interdicto possessorio pro iurisditione, quæ sine titulo posideri non potest, Alciat. d. consi. 408. Surd. in d. consi. 166. num. 32. Ioann. Fab. in §. retinendæ num. 33. Instit. de interdic. Qui interminis loquitur de spoliato iurisdictione intra fines alterius, qui tenetur probare illius possessionis titulum, cuius dictum probat, Menoch. de retin. possess. remed. 3. num. 590. Anchar. in consi. 310. num. 3. vers. his præmissis, Verall. in decisi. 304. in 3. par. qui refert. Rot. iudicasse quasi possessionem iurisditionis, nihil operari sine titulo, quo iurisdictionis possessio, seu quasi iustificatur, Boss. in tit. de Princip. num. 234. Qua ratio ne iuditium possessorium iurisdictionis, habet, ad mixtum petitorium, Grauett. consi. 674. nu. 5. & seq. vol. 4. Decia. cõs. 45. n. 7. & seq. vol. 1. ad tradita per Menoc. de recuper. remed. 15. n. 469. & in cõs. 1002. nu. 25. cũ duob. seq. vnde esto, qđ regulariter defectus iuris in agente, nõ impedit restitutionẽ in profanis, de qua re, Surd. in d. consi. 166. num. 30. vers. nec nocet, Fallit tamen in iurisdictionalibus, quæ sine titulo non possunt possideri, ad instar benefitialium, ad latè tradita, à Menoch. in d. remed. 15. num. 458. Et fortius hoc

140 vendicat sibi locum in facto isto, in quo non solum obstat aduersario defectus tituli, sed etiam vrget proprietas ipsius vrbis, quo casu spoliatus non restituitur, Imol. sic distinguens, in d. §. nihil commune, col. 2. vers. 4. cas. Anton. de Butr. Abb. & Imol. in cap. in literis de restit. spoliat. Socc. in consi. 87. num. 23. volu. 2. Præpos. in capi. quo iure, num. 158. distinc. quos citat, Gabr. in d. 1. concl. nu. 116. vers. & propterea Couar. Natt. Lancillo. post Alciat. & Ferret. quos citat Surd. in d. consi. 166. nu. 31.

Ottauo, & vltimo non est locus reintegrationi ex eo, quod præsens controuersia pendet in supremo suæ Catholicæ Maestatis Auditorio Quod Principem ipsum re-

141 præsentat, glos. in l. non ambigitur, & ibi Bart. ff. de legi. Ias. & Franc. Rip. in l. quominus in 2. & 3. not. ff. de flumi. Grauet. in consi. 144. in fi. & in cons. 168. in fin. idem Grauet. in cons. 198. Affiic. loquens de Sacr. Conc. in decisi. 120. in fin. Dec. consi. 200. in fin. Natta. consil. 341. nu. 7. Roland. consil. 70. num. 17. cum duob. sequen. volu. 1. Becc. in consil. 47. num. 15. & in consil. 52. num. 89. & Surd. in d. consil. 166. num. 7.

142 Et ideo iudicat sicut Princeps, qui causam cognoscit, tanquam Deus, sola facti veritate in specta, & secundum conscientiam, Bald. in l. fin. in princ. C. de iur. deliberan. Bart. in l. emilius circa fin. ff. de minor. & in l. 1. in fin. C. vt quæ desunt aduoc. Angel. & Ias. in §. si minus, Instit. de act. idem, Ias. in §. sed iste, num. 135. eod. tit. Guid. Pap. in decis. 29. Alciat. in ca. 1. num. 89. de offic. ordin. Dec. in d. consi. 200. Roland. in consil. 14. num. 15. & in d. consi. 70. nu. 20. & infra volum. 1. & Couar. var. resol. lib. 1. cap. 1. num. 7. Didac. de Mari in addic. ad decis. gram. 17. col. 1. Vnde in terminandis controuersijs Princeps non incedit per subtilitates, & ambages iuris, sed rei veritatem amplectitur, Bald. in capi. 1. §. 1. num. 3. de non. form. fidelit. consi. Ticinen. in 1. respons. caus. Finarin. num. 12. Menoch. in 2. respon. in eadem causa in 2. artic. num. 6. & Surd. in d. consi. 166.

143 num. 7. Qua de re in supremo Senatu Principis merita possessorij debent simul, & semel terminari cum proprietate, nec locum sibi vendicat regula de spoliato, sed causa proprietatis cognoscitur, & diffinitur, Dec. in cons. 449. nu. 2. Rub. in cons. 4. nu. 12. Grauet. in cons. 199. sub num. 8. vers. quarto respondeo, Ias. in consi. 162. in princ. vol. 4. Alciat. respon.

256.

256. *num.17.* qui voluit merita dominij diffinienda esse, quando causa tractatur coram Cæsare, *Menoch. in d.2. respon. caus. Finerien. in d. artic. 2. num. 32. & in 3. artic. num. 6. & in consi. 2. num. 184. & Surd. in d. consil.*
144 *166. num. 8.* Iudicat enim Concistorium Principis, vt dictum est sola facti veritate inspecta, vnde debet vtrumq; iuditium terminari, nec spoliatus ante omnia restituitur, *Claudi. de Seysel. in l. 1. num. 6. ff. de vulga. & pupill. substit. Osasc. in decisi. 1 num. 27. & sequ. Purpur. in l. edita num. 240. C. de eden. Bursat. in consi. 27. nu. 1. & 13. Ioseph. Ludou. in decis. perus. 17. num. 22. Gerard. Mazzol. in consi 89. num. 97. accedit Menoch. qui ratione comprobat. in consi. 180. num. 7. & 74. volu. 2.* Itaq; cum ex prædictis apertissime liquet de iuribus Vrbis Messanæ Magistratus, & Officialium in meritis proprietatis huius territorij, vtiq; nulla habita ratione assertæ, & prætensæ quasi possessionis, (licet, in facto non concurrat, vt dictum est) debet aduersarius repelli à prætensa reintegratione, & stantibus deductis ex parte Syndici, qui ius, & iustitiam fouet in meritis principalibus, debet per Supremum Italiæ Senatum, Iure quidem optimo, confirmari declaratoria facta per Iudices Straticotiales Regios Delegatos, cum omnibus inde sequutis, quod sanè tutius est, potius quam nouo iudicio illud consequi, vt circuitus, & litium euitetur infinitas, *cap. Abbate sanè in fin. de re iudic. lib 6. Roman. in consi. 158. incipienti circa articulum, num. 3. vers. 2. Canalc. in decisi. 28. sub num. 48. de contract. Didac. de Mari in addic. ad decisi. gramat. 77. col. 4. & in allegat. 8. num. 11.* Et ità ex prædictis de iure esse sentio, & si quid deficit, suppleat Illius Supremi Ordinis summa authoritas, Doctrina, atq; Religio, cui ex more, omnia mea sub mitto Messanæ die Tertio Maij 1621.

Ita iuris esse sentio

Octauius Gloritius Iurisconsultus & comes.

RESPONSVM VNDECIMVM

FACTI SPECIES.

VAcante officio Assessoris Regię Secretię huius nobilis Vrbis Messanæ fuit à sua Cath. Maiestate illud officium collatum Don Antonio La via Ciui Panormitano per literas Regias datas die 25. Octobris 1619. quæ fuerunt esequutæ in Regno per Excellentiam domini Proregis in die 31. Augusti 1620. quarum literarum vigore Don Antonius cæpit possessionem, d. officij in die 3. Septembris eiusdem anni. Sed de præmissis habita noticia, Syndicus Messanæ, pretendens ex forma priuilegiorum non potuisse illud officium conferri præfato Don Antonio extero d. Vrbis, præmissas literas cum executione, & omnibus inde sequutis, & forte sequendis allegauit tendere contra Regia Priuilegia Messanæ, & confecto Eulogio, vt moris est, fuit transmissum ad Iudices Regiæ Curiæ Straticotialis Regios Delegatos pro declaratione facienda, ideo pro iustificanda intentione Syndici quæritur quid Iuris.

SVMMARIVM.

1 *Officiales de iure communi debent esse exteri.*
Assessor debet esse exterus, & non Ciuis, ibid.
2 *Ciues sunt suspecti exercere Magistratum in patria etiam si fuerit ciuis per domicilium*
3 *Suspecto coram Iudice litigare, durum est, & periculosum*
4 *Recusari possunt omnes iudices superiorem recognoscentes*
5 *Cardinales, & legati possunt recusari*
6 *Prorex potest ex capite suspicionis recusari*
Et an suspecto Prorege, fiunt suspecti omnes officiales, ibid.
7 *Assessor, an dicatur propriè officialis*
8 *Priuilegium strictè interpretatur, vide num. 36. & 37.*
Statutum loquens de officialibus, an comprehendat officiales largo modo sumptos, ibid. vide num. 38. & 39.
9 *Officiales largè sumpti, an continentur sub statuto prohibente officiales mercaturam exercere,*
10 *Statutum quod de delictis officialium non possit cognoscere, nisi magna Curia, an comprehendat Actuarios, vide num. 39.*
Officialium de delictis in Regno sola Magna Curia cognoscit, ibid.
11 *Officiales largè sumpti an contineantur sub dispositione loquente de officialibus, quod debeant esse annales, vide num. 39.*
12 *Officiales omnes pro quacumque iurisdictione, vel exercitio statuendi in Vrbe Messanæ debent esse ciues, non infesti, neque molesti Populo.*
13 *Ciues possunt esse officiales in patria ex consuetudine immemorabili*
14 *Consuetudo immemorabilis, obtinet vim Priuilegij,*
15 *Priuilegio quæsibilia, possunt acquiri ex prescripta consuetudine immemorabili, at secus in his, quæ priuilegio non possunt obtineri.*

16 *Ciuis*

ARGVMENTVM

De iure communi, an possint ciues esse officiales in patria, & qui propriè, & strictè dicuntur officiales & qui continentur sub dispositione loquente de officialibus, & an valeat priuilegium, vel consuetudo, quod officiales debeant esse Ciues, & an hoc sit rationabile; & qui sunt Iudices, qui possunt vt suspecti recusari; & numquid valeat Priuilegium, vel Delegatio Principis, cum clausula, recusatione remota.

DIuino implorato præsidio, in facto, de quo queritur cōsultatio, videtur prima fronte, quod Syndicus ius, & iustitiam non foueat, ex tribus, quę refragari videntur.

Primo videtur quod Don Antonius habet intentionem suam fundatam in iure communi, quo attento, officiales debent
1 esse exteri, quia nemini licet in patria, officium, seu magistratum exercere, *ad tex. in l. 3. & ibi glos. & Docto. ff. de offi. asses. l. hi qui, cū l. seq. ff. ex quib. cau. maio. l. in consiliariis, C. de accus. l. fin. C. de crimi. Sacrileg. & l. nullus, & ibid. Ioan. de Plat. & alii, C. de diuer. offi. & appar. lib.* 12. inquibus iuribus statuitur aliquem non posse absque sacrilegij crimine in propria prouincia administrationem
2 assumere, quod etiam de propria patria intelligi, quæ ad instar prouinciæ est redacta, tradit *Sali. post. Iacob. Butric. in d. l. fin. C. de crim. Sacri. ex nota. in l. fin. C. de prescrip. long. temp.* Vnde de iure prohibitum esse aliquē in patria officium exercere, inquit *Mar. Mut. in Consuet. Panor. cap. 68. num. 8. quia officialis debet esse exterus, Bar. in l. quod seruius, num. 2. ff. de condi. cau. dat. Alber. Brun. in consi. 52. Vince. de Franch. in decis. 98. Gugli. de bened. in cap. Rainuncius, in verb. & vxorem nomine Adelasiam, num. 1050. & infr. extra de testa.*

Petr.de Grego.Tholos.lib.47.Synta.Iur.cap.10.num.13. Bouadi.lib.1.poli.capit.12.nume.23. Anto.Sola super Consuetud.Subaud.tit.de Castell. §.praeterea, num.1.Auendan.de exeque.manda.reg.cap.3.Mastril.de magistr.lib.2.cap.7.Afflic. in consti.Magistri Camerarij num.9.Anto.Thesau.in decis.268.num.1. Rouit. super prag. 1. Regn.Neapoli.incip. Decet, sub tit. de officī. Amendo.in addi.ad Vince.de Franch.in d.decis. 98.num.1.& 2.& Ioan.segur. in direct. Iudi. cap.9.num.4.in 1.part. Et in terminis istis de Assessore, qui debet esse exterus, & non ciuis patrie, in qua assidet *Turpu.& Bologne. in l.1.ff.de offi.asses. Deci.in l.si eadem, nume. 5.ff.eod. tit. & Menoch. de arbi. Iudi.cas.253. num.9.*

2 Secundo videtur contra Syndicum, quod in personam Don Antonij exteri huius Vrbis, cessat suspicio, quae vrget contra Ciues exercentes magistratum in patria, cui verisimiliter non desunt amici,& inimici, quibus vel nimia parceret indulgentia, vel in eos ex odio agrius seuiret, & contra iustitiam laederet, propter quod ciues magistratum in patria habere de iure prohibentur, *ad not.in d.l.hi qui, in verb. Constitutionibus, ff.ex quib.caus. maio.& in d. l.fin.in glos.1.C.de Sacrileg.Afflict.in d. Consti. Magistri Camerarij, Alciat de praesumpt. reg.1. praesump.37.num.4.Pet.de Grego. Tholos. in d. cap.10.Gugli.de bened.in d.cap. Raimuncius, vbi sup.segur.in d.cap.9.num.5.& 6. Turpu.in d. rub.da offi. assess.num.11. Cassia.in Catha. glor. mund. in.11.par. consi. 22.* quod pro ratione legitur in iure *parti.leg.11.tit.18.num.1. vt refert.Segur.in d.capit.9.num.11.Azeu.lib. 3.recopil.tit.6.leg.4.num.4.Mastrill.in d.capi.7. num.22.* Illamque militare etiam in ciue ratione domicilij tradiderũt *Alber.& Dec. in d.l.si eadem, ff.de offi. assess. ad tex. in l.nullus apparitor, ibi, vel in qua collocauerit larem, C.de diuer.offi.lib.12.Sentit.Brun.in d.consi.52. Rouit.in d.prag.1.& Amend.in addi.ad Franch. in d.decis.98.in prin,*

3 Quae sanè ratio est legibus approbata, ex eo quod periculosum, & nimis durum est a viris suspectis iudicati, *ad tex. in l.apertissimi, C.de iudi. capitul. quia suspecti, 3.quaest.5.cap.secundo requiris,§. tertio postulas, extra.de appell.capit.cum inter, de except.glos.in l.praetor, in verb. cum iustam, in fin.ff.de iuris.omn.Iudi.Caual.de Brach.reg.in 3.par.num.311.Couar.practi.99.cap.26.Tiraquel.de penis temper.cas.55.num.88.Crau.in consi.132.num.25.Vanti.in tract.de nullit.in tit.quo.quo nulli.num.6.Aldou.in consi.20.nu. 45.Amat.in decis.14.num.15.Ambros.in decis. 50.nu.54.cum seque.& Magon.in decisi.florent. 63.num.8.*

4 Et ideo omnes iudices, siue ordinarij sint, siue Delegati, qui superiorem recognoscunt, possunt tanquam suspecti recusari, *ad tex.in d.capi.secundo requiris, & in cap.cum Speciali, de appellat.& in cap.iudex ab Apostolica, de offic. deleg. in 6. Gratia. discept.forent.in cap.100.in princ.* etiam si Car-

5 dinales, & legati a latere fuerint, *Abb.& alij Cano.in cap.nouit, de appell.Hosti.Anto.de But.& Docto.in cap.ad petitionem, de accusat. Cano.post Abb.in capi.de iudic. Feli.in d.capit. cum inter, de except.Andr.Barb.in trac.de prest Cardinal.in 2.part.in 3.quaest.princip.in princi. Paris,in cons.31.num.98.vol.1.Roland.in cons. 19.num.17.vol.3. Caualca.in d.trac. de Brach.*

6 *reg.in d.3.par.num.315.* Vnde etiam Prorex, qui legato à latere aequiparatur, vt sentit *Reg.Apont.in trac.de potes.proreg.in tit.de asse. reg.§.6. num.2.* potest tanquam suspectus recusari, *Tort.Imol.in consi.91.num.14.volu. 3.* Qui voluit,quod tunc redduntur,suspecti oẽs officiales regni qui proregi subijciũtur *Lancel.de attent.post recus.in 2.par.cap.6.nu.36. cum seq.Caual.in loco preci.num.315,de quare optimè Mar Giurb.in decis.27.num.8.*

7 Tertio, & vltimo Syndico refragari videtur, Nam licet ipse se fundet in priuilegio Vrbis Messanae, cuius vigore officiales ibidem debent esse Ciues, tamen Don Antonius,qui obtinuit a S.C.maies assessoratũ Secreciae dae vrbis non dicũtur officialis, nã Assessoris munus in nudo cõsulendi ministerio cõsistit absq; iurisdictione,vnde assessor propriè non dicitur officialis, *Angel.Dec.& alij in d.l.1.ff.de offi. assesso. Alex. in l.1.sub num. 1.ff.de iuris. omn. iudi.& Dec. in consi.8.* Quod est generale in omnibus non habentibus iurisdictionem, qui largo modo dicuntur habere officium, *Vince.de Franch.in decis.407.sub num.5.quod post Andr.& Cassian.attestatur Mastril.lib.1.in trac. de Magi-*

8 *str.cap.20.num.25.& in cap.23.num.78.* Qua de re illud priuilegium quod officiales debent esse ciues, quo in facto laetatur Syndicus, non comprehendit assessorem, quia intelligitur de officialibus propriè, & Strictè sumptis, non de his, qui largo modo dicuntur officiales, quia priuilegium strictè interpretatur, *cap.sane, vbi Abb.& Docto.extra, de priuil. glos.fin. in capi.porrò, eod. tit.Abb.in cap.querelam, de elect.Anto.de But. & Abb.in cap.olim,de verb.signi.Dec.in consil. 32.num.1.& in consi.517.num.17.Paris.in consi.6.num.13.volu.2.& D. Reg.Carol.Tapp.*

alios

allos citans in rub. ff. de conſtit. princi. capit. 6. in princ. quod in terminis ſtatuti loquentis de officialibus, tradunt *Docto. in rub. ff. de offic. ciu. Pet. de Ancha. in rub. de offic. deleg. Bonacos. in qq. crim. in verb. officium, & D. Maſtril. in trac. de Indul. cap. 40. num. 6. & in d. trac. de ma*
9 *gis. lib. 1. cap. 20. num. 26.* Qua ratione ſub ſtatuto prohibente officiales mercaturam exercere, non continentur officiales largè & impropriè ſumpti, & qui nullam habent iuriſdictionem, *Bar. in l. aufertur, §. quod à præſide, ff. de iur fiſ. Bal. in l. quisquis, C. ſi cert. pet. idem Bal. in conſi. 194. Vol. 2. Luc. de pen. in l. 2. C. de de lucr. aduocat. lib. 11. Paris. de put. in trac. de Syndic. in verb. contrahere, ſub num. 8. fol. mihi 98. Gugliel. de benedi. in cap. Rainuncius, in pr. par. in verb. duos habens, filios. num. 47. de teſtam. Roma. Ias. Dec. & alij in l. principalibus, ff. de reb. credi,* Quorum actoritate ita conſuluit pro generali Theſaurario Regni Neapolitani *Lanar. in conſi. 43. ſub nu. 15. & infr. verſi. circa quartum, & pro eodem Reg. Apont. in conſi. 49. num. 54. quos refert, & ſequitur Maſtrill. in d. trac. de Indul. ſub d. capit. 40. in loco præci.* Sed circa hoc ſtandum eſt *reg. prag. illius Regni, quæ eſt 12. ſub tit. de official. & quæ*
10 *bis prohib.* Pariterq; ſub ſtatuto, quod de officialium delictis non poſſit cognoſcere, niſi magna Curia, prout eſt prouiſum in Regno per conſti. Magiſter Iuſticiarius, vbi *Afflic. num. 1. & per Rit. Neapo. 49. Frecc. de ſubfeud. lib. 1. in tit. de offic. magis. iuſti. num. 40. Capic. in decis. 27. num. 11. Camil. Borrel. in cons. 23. num. 65. in pr. centur. & in trac. de præſt. reg. Catho. cap. 62. num. 61.* vtiquæ non continentur Actuarij, ſeu Magiſtri actorum, *Proſp. Cara. in d. Rit. 49. Folle. in prax. in verb. Audiantur ex cuſatores, num. 138. Vincen. de Franch. in d. decis. 407. Apont. licet remiſſiuè, in trac. de poteſt proreg. tit. 3. de elect. offic. in prin. num. 3. & Capiblan. in trac. de auct. Baron. prag.*
11 *5. num. 39.* Sicut nec ſub diſpoſitione, quod officiales debent eſſe annales, continentur hi qui largo modo, & impropriè dicuntur habere officium abſq; iuriſdictione, *Capiblan. in d. prag. 5. num. 84. Maſtrill. de magiſtr. lib. 1. cap. 23. num. 78. Natt. in conſi. 58. nu. 4. & Steph. Grati. diſcept. fore. lib. 1. cap. 184. num. 34*

Sed his non obſtantibus verius eſt op-
12 poſitum, & fundamentum principale reſultat ex Priuilegio Rogerij Regis in Eulogio deducto, qui ob notabilia præſtita ſeruitia, quæ in eodem priuilegio Rex enunciat inter alia concedit Meſſanæ, quod omnes officiales ſtatuendi à Regia ſerenitate, ſiue ad vitam, ad tempus, ſiue ad beneplacitum, pro quacunque iuriſdictione, vel exercitio, ſint Ciues eiuſdem, non ſuſpecti, nec in feſti populo, aut moleſti Circa cuius priuilegij tenorem, duo conſideramus pro iuſtificanda intentione Syndici. Primum quod illud priuilegium, in quo conceditur quod officiales debeant eſſe ciues, eſt validum, Secundum, quod illud comprehendit caſum, de quo hodie quæritur quo ad primum, quod huius modi priuilegium ſit validum, & legitimum
13 ſuadetur efficaciter ex tribus. Primo ex eo, quod conſuetudine, immemorabili tempore præſcripta, induci poteſt, vt officiales debeant eſſe ciues, *ad tex. in l. vt gradatim, §. & ſi lege, ff. de muncrib. & ho no. Dec. l. ſi eadem, in fin. de offi. aſſeſ. Capol. in trac. de Imper. mili. eligend. in verſic. propter nationem, in fin. Pet. de Grego. Thol. lib. 7. Synta. Iur. cap. 10. Anto. Sola ſuper conſuetud. Pedam. in Rub. de Caſtell. glos. 2. nu. 1. in fin. & glos. 3. in prin. Theſau. qui teſtatur de conſuetudine Thaurinorum in deciſ. 268. num. 2. Caſſian. in cathal. glos. mund. in 11. par. conſi. 22. in Verſic. Verum tamen, qui p ſi Patritium de inſtit. reipubl. lib. 3. tit. 2.* Teſtatur de conſuetudine Reipublicæ Venetorum, in qua peregrinis nullus eſt locus, *Fran. Rip. in trac. de remed. ad conſer. vbertat. capit. 5. num. 155. Maſtril. de Magiſtr. lib. 2. cap. 7. nu. 55. & infr.* Qui ait talem conſuetudinem eſſe validam, poſt *Bertrand. in conſi. 1. verſi. Ad Septimum, num. 19. volu. 3. & Mari. Mut. in Conſuetud. Panor.* teſtantem de conſuetudine Panormitana, vbi Magiſtratus maiores, & minores conferuntur ciuibus, & de alijs locorum conſuetudinibus idem *Maſtril. vbi ſup. num. 58. qui poſt Nepit. ſuper conſuetudi. Catin.* inquit hanc conſuetudinem extare in ciuitatibus
14 regni Siciliæ. Quod ex eo ſuſtinetur, quia talis conſuetudo obtinet vim priuilegij, *ad tex. in l. hoc iure, §. ductus aquæ, ff. de aqua quoti. extiu. cap. 1. Vbi glos. in verb. non extat, & ibid. Archi. & Gemi. de preſcrip. in 6. capi. ſuper quibusdam, §. preterea, de verb. ſignif. Alex. in conſi. 6. col. 2. in prin. vol. 1. & in conſi. 35. vol. 2. & in conſi. 78. num. 3. & 11. vol. 6. Dec. in conſi. 85. col 2. & in conſi. 152. & 586. num. 2. Roland. conſi. 66. num. 4. vol. 2. & in conſi. 59. num. 17. vol. 4. Balb. in trac. de præſcrip. in 2. par. 5. part. princi. queſti. 6. nu. 6. Cepha. in conſi. 468. num. 61. cum ſeque. Cache. in conſi. 66. num. 38. Menoch. in conſil. 1. num. 439. & in conſil. 90. num. 65. cum ſeque. idem Menoch. in conſil. 192. nume. 13. & in conſil. 748. numer. 41. Decian. in trac. crimi. lib. 4. capit. 9. ſub num. 14.*

in

in primo tom. & Paul.Emil.in trac. de exceptio in pr.par. excep.prima, num.30.tit.1. Vnde ex hoc datur intelligi hoc esse de his, quæ possunt acquiri priuilegio vna semel quod acquiri potest consuetudine immemorabili tempore, præscripta qua sanè consuetudine ea acquiruntur, quæ sunt acquisibilia priuilegio, *Abb.in cap.cum contingat sub num.2.vbi hoc sub eodem.num.Feli.declarat,& ibid. Dec.& alij, extra de for.compet. Bald.in repet.l.1.nu.10.C.de emend.liber.Alba.in consi.64.num.48.cum alijs citatis à Pereg. in trac. de Iure fis.lib.1.tit.2.sub num.61.& Rodol.in trac. de abso.princ.potest.cap.2.num.13.* Vnde hæc duo à pari procedunt, & pari passu iudicantur, quod post *Oldrad.in consi.172.testatur D. Mastrillus in trac.de Magistr. lib.1.capit.16. num.27.glos.in cap.nouit de Iudi.Ias.in l.admonendi num.102. in 2.lectu.ff.de Iure Iur.Panci. cons.103.num.18.* qua ratione e contra, quæ priuilegio non possunt obtineri, nec possunt præscribi, *cap.duo simul, de offi. ordin.d.capi. cum contingat, extra de for.compe.Oldra.in d. consi.172.Abb.& Cano.in capi.accedentes, extra de prescri.ad tradita per Bar.in l.licitatio.§. earum, ff.de publi.Ruin.in consil. 217.num.8. volu.1.& Menoch.in consi.887.num.35.cum sequen.*

16 Secundo magis indiuidualiter iustificatur priuilegiũ prędictũ ab illis iuribus ĩ quibus probatur, quod ciuis habilitatur ad officia, si ita princeps voluit, *ad tex.in l.si cui. ff.ex quib.cau. maio.& d.l.fin.C. de crim. Sacril. Par.de put.in trac. de Syndi. in verb. Assessor, nu.16.Affli.in d.consi.Magistri Camerarij,nu.9. Dec.in d.l.si eadem, num.7.versi.Secundo limitatur, ff.de offi.assess.Segur.in direct. Iudi.in pr.*

17 *par.capit.9.num. 14.* Et ideo eo ipso quod princeps concedit tale priuilegium, ita velle dicitur, vnde priuilegium valet, illudq; seruandum est, *Ioan. Bologn.in d.l. 1. num.8. vers.secundo fallit,ff. de offic.assesso.* qui ait, quod super hoc expressa priuilegia à principe obtinentur, *D. Mastril.de magis,lib. 2.in d.cap.7.sub num.68.& ibid.sub num.27. refert* Capitola huius regni quorum vigore ex priuilegio officia in Regno, (Paucis exceptis) non possunt exteris conferri, & de Regno *Neapo.Reg.Tapp.in consil. Reg.Occupatis, num.5.fol.108.Cesar.Imbria.de iudi.regn.par.post num.10 & flami. Amend. in addi. ad Franch.in decis.409. num.2.& 479. num.3.*

Tertio, & vltimo iustificatur priuilegium a rationabilitate, que vrget, vt ci-

18 uibus, & non exteris officia conferantur, nam si oportet iudicare secundum regionis consuetudines, *l.2.C.quemad.testam.aperium.l.si fundus, & ibi Bar.ff.de euictio.& Instit.de offic. iudi.in princi.* vtique rationabile est, vt non exteri, sed ciues assumantur ad officia, qui mores, & locorum consuetudines scire præsumuntur, *cap.quasdam, & cap.quanto, ext. de præsump.* quod pro ratione ponitur in *Consue.Panor.in cap.6.& in cap.68.& ibid. Mut.num.8. Ioannes Segur. in directo, iudi.in prima par.in d.cap.9.in princ. latè Mastril.in trac.de magis.lib.2.in d.capi.7. nu.39.& infr.* Nempe exteri, qui iura municipalia, & consuetudines ignorant faciliter negligunt, & subditos grauant, *Sebastia.de Neapol.in cap.Regni Neapol.incip. Salubrem statum, num.7.Vincent.de Franch.in decis.479.sub num.2.* Qua ratione ciues melius quam exteros, & peregrinos administrare, tradit *Franci.patrit.de institu. reipubl. lib.3. cap.2.* Vnde etiam de iure communi

19 aliquando statutum legitur officia ciuibus esse conferenda, prout de prætore Vrbis habetur *in l.fina.C.de offic.preto.* vbi per prætores ex his, qui propriam larem in alma Vrbe habebant non ex prouincijs eligebantur, *Dec.in d.l.si eadem,in glos.prima, ff.de offic.assess.Afflic.in consti.* Regni, Magistri Camerarij sub 6. notab. Et de ciuitatuum defensoribus, quos de circulo ciuitatis esse oportet legitur, *in §. interim in authe.de defens ciuit,* & magis ad rem de assessore procuratoris Cesaris, qui potest esse Ciuis, habetur *in l.fin.ff.de offi.assesso.Dec. in d.l.si eadem, eod.tit.& not.glos.in l.fina.C.de crimi.Sacril.*

Quo ad secundum, Priuilegium Regis

20 Rogerij comprehendit casum de quo quæritur, esto quod Assessor propriè non dicatur officialis, Nempe illud locum sibi vendicat non solum in officialibus strictè sumptis qui propriè sunt illi qui iurisdictionem habent, secundum *Andr. in capit. primo, in verb.Potestas,nume.67.& ibidem Afflic.num. 47.quæ sunt regal.Carau.in Rit.Neapol.9.num. 5.& Rit.49.num.21.Bonacos.in qq.criminal.in verb.officium, Ioan.Fran.Apont.in trac.de potest.Proreg.tit.3.de electio.official.§.5.num.27. Vince.de Franch.in decisi.407.nume.5.& Mastrill.in trac.de Indul.cap.40.num 6.* Sed etiam in alijs, qui nudum aliquod ministerium, seu exercitium habent absq; iurisdictione, qui largo modo dicuntur officiales, ex deductis *sup.sub.num.7.* Quod ex tribus pariter suadetur.

Primo mouent verba Priuilegij, in quo

Roge-

Rogerius concedit, vt omnes officiales à Regia serenitate statuendi, sint ciues, & sic qualescunque sint officiales vniuersaliter debent esse ciues, quod suadet illud verbum omnes, quod est vniuersale, & ni-
21 hil excludit, *ad tex. in l. Iulianus, ff. de legat. 3. l. a procuratore, C. mandat, c. si romanorum, 19. distinc. Crauc. in consi. 294. nume. primo, Dec. in l. omnia, num. 1. cum seque. ff. si cert. peta. Natt. in consi. 63. nume. 12. Decian. in consi. 44. num. 14. Volu. primo, Handed. in consil. 76. num. 33. vol. 2. & Menoch. in consi. 156. num. 23. cum concord. vol. 2.* Adeo, quod dato quod alias circumscripto verbo vniuersali, sub priuilegio officiales largè sumpti non continerentur, ex deductis in 3. fundamento ex aduerso, tamen posito verbo vniuersali comprehenduntur, ac si de eis specialiter mentio fieret, quia verbum vniuersale non recipit restrictionem, *l. pediculis, §. labeo, ff. de aur. & argent. legat.* & habet vim expressionis specialis, *Bar. in l. 1. in fin. ff. si quis in ius voc. & in l. 2. ff. de nouat. Roland. in consi. 6. num. 36. & in consil. 61. num. 34. volu. primo, & Menoch. in consi. 1007. num. 19.* etiam in materia stricta, *Bar. in l. generali, §. vxori ff.*
22 *de vsufr. legat.* loquens de legato, in quo fit stricta interpretatio vt minus quam fieri possit contineat, *ad tex. in l. nummis, ff. de lega. 3.* Et tamen si sit signo vniuersali, ea comprehendit, quæ sine speciali mentione non veniunt, *Dec. in d. l. omnia, num. 2. ff. si cert. pet. Curt. Iun. in consi. 45. num. 4. Gozad. in cons. 14. num. 22. & in consil. 16. num. 6. & in consi. 82. num. 4. Rube. in consi. 135. num. 3. & Natt. in*
23 *consi. 159. sub num. 24. volu. primo*, Qua ratione donatio, seu renunciatio, in quo fit stricta interpretatio, *ad tex. in l. cum de indebito ff. de probationib. l. nesennius, ff. de negot. gest. l. eleganter, §. qui reprobos, ff. de pigno. actio. & l. si cum aurum, cum concord. ff. de solut.* tamen si sit sub verbo, seu signo vniuersali, continet, quæ alias non veniunt, prout de bonis feudalibus testatur, *Natt. in d. consi. 159. Corn. in d. consi. 321. in fin. volu. 4. Dec. in consi. 389. num. 11. Curt. iun. in consi. 26. num. 8. quos sequitur Aym. Crau. in consi. 156. num. 6. versi. preterea, & in consi. 303. sub num. 4. Andr. Tiraq. de retrac. conuent. §. 1. glos. 3. num. 9. & Me-*
24 *noch. in consi. 519. num. 23.* Et magis ad rem sub priuilegio verbis vniuersalibus concesso, veniunt ea, quæ aliàs indigent speciali concessione prout de facultate legitimandi infantem, tradit *Socc. in l. Gallus, §. forsitan. ff. de libe. & post. & in l. relegatus, col. 3. ff. de reb. dub. Ias. in consi. 125. col. fin. vers. secundo, vol. 4. Dec. in consi. 155. sub num. 6. & in consi. 316. col. 2. versi. secundo non obstat, & in cons. 367. col. pen. in fin. in versi. & quod verba priuilegij, Crau. in consi. 297. sub num. 6. versi. secundo respondeo, Rui. in consil. 72. num. 8. volu. 3. Roland. in d. consil. 61. numer. 34. volum. primo, Cepha. Curt. Iun. Gozad. & alij, quos citat Menoch. in cons. 19. num. 17. & in d. cons. 1007. num. 53.*

Secundo mouent illa verba priuilegij, quod dum loquitur de officialibus, qui deben esse ciues, inquit pro quacunque Iurisdictione, vel exercitio à Regia serenitate statuantur, vnde specialiter loquitur priuilegium non solum de officialibus propriè, iurisdictionem habentibus per illa verba, pro quacunque iurisdictione, sed etiam de alijs, qui largè, & impropriè dicuntur officiales, qui nudum habent ministerium, seu muneris exercitium, per illa verba, vel exercitio, Adeo quod esto, quod illud, quod traditur regulariter de officialibus, qui debent esse exteri, vendicaret sibi locum, in officialibus largè sumptis, prout de actuario, seu magistro nota-
25 rio actorum traditur, qui secundum veriorem sententiam non dicitur officialis, *Cara. in d. Rit. 9. num. 4. & in d. Rit. 49. foller. in prac. in verb. audiantur excusatores, num. 138. Vincen. de Franch. in d. decisi. 407. num. 5. Mastril. de magistr. lib. 1. cap. 20. num. 22. & lib. 4. cap. 17. num. 59.* & tamen sub regula comprehenditur, quia debet esse exterus, nec ciuis esse potest, *Afflic. in Constit. Reg. Iustitiarij per prouincias, & ibid. foller. in 1. notab. Paris. de put. in tract. de Sindic. in verb. Assessor, notat Afflict. in Constit. magistri Camerarij, num. 9. Vincent. de Franch. in decis. 98. & ibid. Amendo. in addit. idem Amendo. in addid. decis. 407. & Mastri. lib. 2. de magis. c. 70.* Tamen ad maiorem gratiæ cumulum, ob merita Messanę in priuilegio enunciata, voluit Rex priuata lege Messanam decorare, vt illius officiales à Rege statuendi sint ciues pro quacunque Iurisdictione, vel exercitio constituantur, &
26 sic vniuersaliter propter dictionem illam quacunque, quæ est vniuersalis, *Aym. Crau. in consi. 297. col. 5. versi. ad idem adduco, vol. 2. Caro. Rui. in consi. 98. num. 11. Vol. 2. Roland. in consi. 12. num. 40. vol. 4. Menoch. in cons. 496. nume. 65. cum sequ. & in consi. 519. num. 21. Riminal. Iun. in consi. 450. sub. num. 42. volu. 4.* & censetur repetita in altera parte alternatiue positæ in priuilegio, ita quod verus est sensus, vt officiales pro quacunque Iurisdictione, vel quocunque exercitio statuan-

tur

27 tur ciues, sic enim vna pars alternatiuæ declaratur per alteram, *ad tex. in l. prima vbi Bart. & Soci. num. 1. ff. de reb. dub. idem Soci. in consi. 13. num. 9. volu. 3. Ias. in l. si is, qui pro emptore, num. 49. ff. de vsucap. Dec. in cons. 95. sub num. 1. Butigel. in l. vinum, num. 36. ff. si cert. peta. Rot. in decis. 213. num. 3. in 2. par. in nouissimis, Surd. in decis. 315. num. 4. & in consi. 431. num. 50. & Menoch. in consil. 122. num. 3.* Qua de re priuilegium istud non patitur aliquam restrictionem, vt de illis, vel de istis officialibus intelligatur, sed vniuersa-
28 liter de omnibus intelligitur, & tanto magis quia verba vniuersalia sunt geminata nam primo voluit Rex, vt omnes officiales sint ciues, & postea subdit, pro quacunque iurisdictione, vel exercitio statuantur, ad tradita per *Bald. in l. omnia priuilegia, C. de epis. & cleri. Abb. in cap. fin. extra ne cleri. vel mona. Dec. in consi. 301. num. 9. & 10. Natt. in consi. 63. num. 17. & infr. Roland. in cons. 87. num. 10. vol. 2. & Bursa. in consil. 16. num. 48. vol. primo* Ita quod verba vniuersalia geminata referuntur ad omnia etiam in cogitata, quæ saltem in genere potuerunt cogitari, *l. tres fratres, ff. de pact. Docto. in l. sub prætextu, per illum tex. C. de transac. Caro. Rui. in cons. 120. col. fin. vol. primo Paris. in consi. 150. num. 11. vol. 4. Aym. Crau. in consi. 209. num. 6. Menoch. in d. consil. 496. num. 58. & Decian. in consi. 11. num. 11. vol. 2.*

Tertio, & vltimo mouet interpretatiua consuetudo in terminis indiuidualibus huius assessoratus officij, de quo hodie quæritur quod semper collatum est ciuibus, a
29 qua sanè obseruantia, esto absq; tamen veri preiudicio, quod priuilegium declaratione indigeret, recipit declarationem, *Aret. in consi. 11. col. 3. versi. sed limita, Corn. in consi. 193. num. 10. vol. 2. Ioseph. Lodoui. in conclus. 38. Osas. in decis. 136. Menoch. in consil. 276. num. 19. & Honded. in consi. 92. num. 28. vol. primo*, Quod est generale in omni dispositione, *Cano. in cap. cum venissent, de instit. Aymo. Crau. in consi. 194. sub num. 8. versi. Vigesimo primo, Natt. in consi. 498. num. 28. Pero. in consi. 91. num. 10. vol. primo. latè Becc. in consi. 101. num. 49. eod. vol.* Quod in terminis eiusdem priuilegij Seruatum vidimus his diebus in officio Magistri Notarij huius Regię Curiæ Straticotialis, quod vacauit per obitum Don Vincentij Rao ciuis Messanæ, illudque sua Catholica Maiestas cōtulit Ioanni Seriza hispano. Verum reclamante Vrbe, absque eo quod fuisset processum ad allegationem contra priuilegia, collatio predicta non habuit effectum sed demandato Regis nostri Catholic. Tribunal realis patrimonij illud officium titulo venditionis concessit Cesari Candia ciui
30 Messanæ pro se & vno herede, qui illud hodie possidet, & exercet, quod absq; vitio fieri potuit, quia officia sine iurisdictione sunt vendibilia, *ad tex. in l. 1. §. 1. & in l. toties, §. 1. ff. de pollicit. Andr. in cap. primo, in verb. potestas, & ibid. Afflict. num. 7. quæ sunt regal. Sali. in l. 1. C. de ambit. cum concord. traditis à D. Mastrillo in trac. de magistr. lib. 1. capit. 20. num. 22.*

Nec premissis obstant adducta in opposito contra Syndicum, quę licet pateat ex prædictis, absq; speciali solutione, in hac facti specie non militare, eis tamen respondetur.

31 Primo fundamentum iuris communis corruit, quia silet ius commune, vbi in contrarium extat priuilegium Messanę, *Abb. in cap. Abbate, num. 6. in fin. de verb. signif. Martin. laud. in trac. de priuileg. quæst. 41. & Monald. in consi. 29. num. 1. vol. primo*, Vnde per priuilegium speciale, generalitati iuris communis derogatur, quia species derogat generi, *ad tex. in l. in toto iure, ff. de reg. iur. l. sanctio legum, ff. de pæn. l. vxorem, §. felicissimi, & l. seruus vrbanis, §. pen. ff. de leg. 3. cap. 2. de rescrip. in 6. ca. quamuis, de preben. eod. lib. & cap. generi, cum ibi not. de reg. iur. eod. lib. & indiuiduum at derogat speciei, vt not. Bal. in l. hac consultissima, col. fin. C. qui testa. face. poss. & in l. exequutionem, col. 6. versi. redeo ad materiam, C. de exequu. rei iudi.* Quod vendicat sibi locum in quacunque dispositione, *Bero. in consi. 57. num. 10. vol. 3. Natt. in cons. 7. num. 5. Surd. in consi. 56. num. 1.* & specialiter locum sibi vendicat in dispositione iuris communis, quę siue præcedat, siue sequatur, non includit specialia, & personas priuilegiatas, *ad tex. in cap. primo de consti. in 6. glos. in l. decurionibus, vbi Bart. & Ioan. de plat. C. de silenti. lib. 12. Bal. in l. 1. ante medium, C. de nou. Codi. confir. Dec. in d. l. in toto iure, ante nu. 7. cum aliis traditis à Barba. inter consil. Alex. in consi. 123. col. 5. versi. facit quod voluit vol. 4. Feli. in cap. primo, col. 8. versi. secunda dispositio, & ibid. Rip. num. 104. de rescrip. Ruin. in consi. 126. num. 8. volu. 1. quibus accedit Tiraquel. de legib. connub. glos. 7. nu. 97.* Qua de re sicut ius commune seruandum est quo ad omnes,
32 *ad tex. in cap. primo, de consti.* Sic priuilegium seruandum est Vrbi Messanę, illudq; debet custodiri quo ad priuilegiatum, *c. dilecti filij, in fin. cap. porrò, & cap. accepimus, extra de priuil.*

priuil. Abb. in cap. quanto nu. 1. eod. tit. Monal. in d. cons. 29. nu. 22. ex eo quod priuilegiũ, quo ad priuilegiatũ vi obtinet legis priuatæ, l. priuilegia C. de sacro. sanc. eccle. l. ius singulare, ff. de legib. cap. priuilegia, 3. distinc. Surd. qui ita arguit in proposito in consi. 419. nu. 20. vol. tertio.

Secundo non obstat suspicio, quæ vrgere videtur contra ciuem exercentem officium in patria, nam licet vigore priuilegij ciuis potest in patria exercere magistratum, tamen si verè aliquæ rationabilis suspicionis causa ocurrit, poterit vt suspectus recusari, Vnde saluum est ius recusandi, nec per priuilegium, quo ciuis admittitur in patria, censetur ius recusandi sublatum à Principe priuilegiante in preiudicium ter-
33 tij, sicut nec tollitur per delegationem factam à principe ex certa scientia, Abb. in cap. accedens, el primo, in 5. notab. vt lit. non contes. idem Abb. in cap. olim, el. 2. in fin. de offi. deleg. qui hoc extendit etiam si motu proprio princeps dat iudicem delegatum, Natt. in consi. 174. num. 4. vol. primo, & Caual. de Branch. reg. in 3. par. num. 317. Quin imo,
34 nec valeret priuilegium, quod talis sit iudex recusatione remota, quia sic esset contra bonos mores, qua ratione nec valet pactum, Caual. vbi sup. num. 318. optime faciunt not. per glos. in cap. adhæc, in verb. eligerunt in fin. quam ibid. extollit Abb. extra de rescrip. quæ voluit, quod princeps, etiam de plenitudine pote statis nõ potest delegare causã suspecto, cum hoc ne possit recusari, quod licet videatur dubitabile, ad tradita per Docto. in c. cum inter, de except. ex eo quod plenitudini potestatis nihil resistit, vt in proposito inquit Ias. in l. apertissimi, num. 25. C. de iudi. tamen esto, quod tale priuilegium valeret de absoluta potestate, illud nihil hominus intelligitur de recusatione ex causa friuola, seu dubia, sicut interminis delegationis ead. clausula inquit, Specul. in tit. de recus, §. 1. vers. quid si causa, quem sequitur Anto. de But. in cap. pastoralis, col. fin. extra de appell. Ias. qui hoc confirmat in d. l. apertissimi, num. 23. & infr. Natt. in d. cons. 174. num. 5. & Caual. de Brach. reg. in d. 3. par. vbi sup. Nam
35 aliàs potestatis plenitudo extenderetur ad iniquum, circa quod nihil operatur, vt post Curt. quem citat testatur Neuiz. inter eadem cõs. Brun. in consil. 12. num. 341. Paris. in consil. 11. nume. 25. vol. 1. Menoch. in consi. 2. nu. 146. quod sentit idem Menoch. in consi. 350. num. 36. Quia diceretur potius plenitudo potestatis, seu tempestatis, Cardi. in clem. pastoralis, de re iud. Soci. in consi. 164. Incip. Visa bulla sub nu. 17. vol. 2. & in consi. 120. col. pen. vol. 3. Soc. iun. in consi. 65. num. 6. vol. 2. Roland. in cons. 7. nu. 113. vol. 3. Aym. Crau. consi. 241. sub num. 20. Caualgno. super decret mensisferr. Decret 72. sub num. 119. & Princeps appellaretur Tyrannus, Folle. in prac. censu. in verb. & submissionis cuique foro, num. 17. Rodol. in trac. de absolu. princi. potest. cap. 6. num. 16. cum sequ.

Tertio, & vltimo non obstat, quod priuilegium intelligitur stricto modo, & sic de officialibus in propria, & stricta signifi-
36 catione, sicut statutum ex deductis sup. in 3. fundamento ex aduerso, quod tamen ex multis diluitur, Primo, quod dictum est de priuilegio, quod strictè interpretatur, procedit in priuilegio tangente præiudicium tertij, at secus quando agitur tantum de præiudicio, seu iure priuilegiantis nã quo ad ipsum principẽ concedentẽ illud latissime est interpretandũ, ad tex. in l. si quando, C. de bon. vacan. lib. 10. cap. ex parte, in fin. de verb. signifi. Inno. in cap. cum dilecti, de donat. Qui ait, quod priuilegia principis latissimè debent interpretari, dum tangunt iura concedentium, sed strictè quatenus concernunt tertij preiudicium, ad tradita per Hosti. in capi. quia circa, & ibid. Ioan. Andr. & Abb. in 3. not. num. 3. de priuil. Bertrand. in cons. 7. num. 2. vol. 2. Oldra. in cons. 268. quæstio est, col. 2. Dec. in l. in omnibus causis, num. 3. in fin. ff. de reg. iur. idem Dec. in consi. 51. num. 2. in fin. post Bal. in consi. 456. lib. 3. qui voluit, quod quando principis concessio neminem lædit, largè est interpretanda, Hyppo. de Marsi. in singula. 483. Niconit. alios citans in rub. ff. solu. matri. num. 119. Surd. in consi. 140. num. 73. & 74. vol. 1. Farin. in cons. 45. num. 28. vol. 1. Cancer. lib. 3. resolu. cap. 3. num. 165. Morot. in consi. 20. num. 13. Malua. in consi. 18. num. 26. Apon. in consi. 2. num. 21. Carol. Bardel. in consi. 137. num. 4. hoc intelligens de priuilegio tangente ius alienum, & in consi. 182. num. 28. in 2. volum. accedit Giurb. qui in finitos
37 cumulat in decis. 23. nu. 7. secundo illud procedit quatenus verborũ proprietas patitur, Angel. in l. fin. ff. de consti. princ. Aret. in l. cũ lege. ff. de testam. Rubc. in cons. 133. nu. 3. Cetiat. lib. 1. vari. resolut. cap. fin. in 2. part. vers. Nec satisfacit, & Caro. Tap. in rub. de consti. princi. cap. 6. in fin. num. 12. Sed in hac facti specie refragantur verba priuilegij, quæ non partiuntur hãc strictam interpretationem, dum loquitur vniuersaliter de omnibus officialibus, tam habentibus iurisdictionem, quã quodcunque exercitium, & sic tam strictè, quam largè sumptis, ex deductis sup. num. 20. cum

20.cum seq. & de eo cessat scricta interpre-
tatio, quia in claris glosa non indigemus
38 ex vulgar. Tertio, & vltimo quod dictum
est de Statuto loquēte de officialibus, quod
intelligitur de officialibus stricte sumptis,
locum sibi vendicat iu materia scricta, &
odiosa, *D. Mastril.de Indul.capit.40. num.5.*
qui voluit, quod illud decretum de indul-
ta, excipiens officiales delinquentes, quia
in casibus exceptuatis est odiosum, *Vince.*
*de Franc.in decis.403.nu.10.*non cōprehendit
in d.exceptione officiales largo modo sum
ptos, At in materia fauorabili, sicut est
materia ista, sub statuto loquente de offi-
cialibus continentur officiales large sum-
pti, idem *Mastrill.vbi sup.post Alex.quem ci-*
tat, in l.1.num.2.ff.de iuris.omnium Iudi. Quin
imo aliquando etiam in materia scricta,
veniunt officiales largè sumpti, *Alex.in l.im*
39 *perium, in prin.ff.de iuris.omn.iud.* qui tenet,
quod stante statuto, quod quis eodem tem
pore nō possit habere duo officia quod licet
sit stricti iuris, cōprehendit tamen offitia lar
go modo sumpta, sequitur *Ias.in ead.l.impe-*
rium Alber.Brun.in trac.de statu.in verb.Officia
lis, vers.loquens de officio, quod declarat Vinc.
de Franch.in d.decis. 407.num.6. & 7. Vnde
non desunt, qui videntur tenere, quod sub
statuto, quod de delictis officialium co-
gnoscat Magna Curia, continentur actua-
rij, qui vt dictum est largo modo dicun-
tur officiales, quod post *D. Reg. Tapp. quem*
citat, videtur sentire Mastril. in decisi. 147. sub.
num.25. & per S. R. Consi. ita fuisse Iudica
tum, refert *Anna in sing. 48. Borrel. de praes.*
reg.cap.62. num.62. qui etiam continentur
sub statuto, quod officiales sint annuales,
Ann. in sing. 369. quem refert, & sequitur
idem *Mastril.lib.1.de magis capit.23.sub num.*
24.Roui.in prag.5.de offic.iudi.& flam.Amend.
in decisi. ad Franch.409.nu.5. Itaque ex om-
ni capite officium assessoris continetur sub
priuilegio prædicto, & debet ciuibus con
ferri & ideo collatio facta in personam ex-
teri tendit contra priuilegia Vrbis & ita
sentio, prout con effectu fuit declaratum.

Ita Iuris esse sentio.

Octauius Gloricius Iurisconsultus & Comes.

Illustrissime, & Reuerendissime Præsul. In his Nouem In luce Res ponsis Octauij Gloritij Tropiensis, in Messanēsi vniuersitate Iuris Pontificij, & Feudorum Interpretis, Comitis Palatini, quæ te iubente, perlegi, nihil occurrit quod Santæ fidei, aut bonis obste t moribus, Messanæ 18. Septembris 1623.

D. Leonardus Patè.

Imprimatur.
Antonius Sbert, V. G.
Messanæ

Imprimatur.
Hieronymus Donato pro Illust.
Præsid. de Blaschis.